ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל חמישי | שער תשיעי

אור התורה

מספר

ויקרא

כרך א'

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים. שלש רגלים ור"ה ויוהכ"פ.

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע

— אדמו"ר ה"צמח צדק" —

מליובאוויטש

הוצאה חדשה ומתוקנת עם הוספות

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

770 איסטערן פארקוויי — ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
הי' תהא שנת נפלאות בכל

מפתח כללי:

OR HATORAH

VAYIKRO

VOL. I

Published and Copyrighted by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 493-9250 • (718) 774-4000 • (718) 778-0226

Printed in the U.S.A

5752 • 1991

ISBN: 0-8266-5350-2 (set)
0-8266-5371-5 (v. 1)

נדפס בדפוס "עזרא"

ע"י מרדכי בן רחל ושלום דובער בן אסתר הדסה

ב"ה.

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א הננו מו"ל בזה בפעם הראשונה מכתב־יד את דרושי ורשימות כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק" על ספר ויקרא [1].

הדרושים ורשימות שבחלקו הראשון של ספר זה (מעמוד א' עד עמוד ריג) נעתקו מביכל כתב־יד מעתיק שכתוב עליו: בוך ויקרא בשלימות [2].

בחלק ההוספות (מע' ריז עד ע' שם) הדפסנו דרושים ורשימות מהצ"צ על ספר ויקרא שמצאנו בעוד כמה ביכלאך — חלק מהם בגוף כתי"ק של הצ"צ — ולא נמצאו בבוך ויקרא הנ"ל. כן הדפסנו כאן רשימות על ויקרא שנדפסו בספר פירוש המלות להצ"צ.

* * *

הכתבים שנדפסו בספר זה נכתבו בזמנים שונים, ולכן יש בהם ענינים שנרשמו בקיצור ולאחר זמן נתבארו באריכות יותר, ומשנה לא זזה ממקומה. כן באיזה מקומות נראה, לכאורה, כפל ענין, אבל אי אפשר בלא חידוש.

לע"ע, לא נמצא תח"י גוף הכתבי יד מרובם של דרושים ורשימות הנ"ל, כי אם העתקות, ומכמה דרושים — רק העתקה אחת, ולכן אפשר אשר גם לאחר ההגהה שהשתדלנו בה, ימצאו טעויות, ובפרט בציוני העמודים ומ"מ שבפנים.

* * *

---

1) דרושים ורשימות הצ"צ אשר על סדר התנ"ך — שנדפסו כבר הם: בראשית — בשם „אור התורה" — (ברדיטשוב, תרע"ג); פרשת שמות (ברוקלין, תש"י); שמות—בא *) (שם, תשכ"א); תהלים (פלטבה, תרע"ח (בשם „יהל אור"). הוצאה שני': ברוקלין תשי"ג); מגילת איכה (שם. תשי"א); מילואים להנ"ל (שם, תשי"ב); מגילת אסתר (שם תשט"ו); שה"ש, רות, קהלת (שם, תשכ"א).

2) הפירוש — הכת"י הנקרא „בוך ויקרא" — נעתק כאן בשלימות. אבל עוד כו"כ מאמרים ורשימות הצ"צ נמצאו בביכלאך אחרים (ובפרט באלה הידועים בשם „שמות ויקרא", „בראשית שמות ויקרא במדבר", „בראשית שמות ויקרא", „ויקרא הקצר" — ואינם תח"י **).

---

*) מפני סיבות טכניות נתעכבה הדפסת שאר פרשיות ספר זה, ויופיעו בע"ה בקרוב.

**) בוך „שמות ויקרא — ב' " נמצא באוסף הכת"י של כ"ק אדמו"ר שליט"א, והועתקו ממנו כמה דרושים ורשימות (ראה לקמן בהמראה מקום לכת"י ותיאור קצר ע"ד הכת"י).

בסוף הספר הוספנו א) מראי מקומות לפסוקי תנ״ך, מאמרי רז״ל, זהר וכו׳ (נערכו על ידי הרב התמים ר׳ אהרן שי׳ חיטריק). ב) אי־איזה הערות וציונים. ג) מראה מקום להכתבי־יד מהם נעתקו הדרושים והרשימות שבספר זה. ד) ותיאור קצר של כתבי־יד אלו (נערכו על ידי הרב התמים ר׳ יהודה לייב שי׳ גראָנער).

* * *

בפרטיות יותר ע״ד כתבי הצמח צדק — ראה בהקדמת כ״ק אדמו״ר שליט״א לספר אור התורה שמות.

מערכת „אוצר החסידים"

מוצש״ק וא״ו דעשי״ת, ה׳תשכ״ה. ברוקלין, נ. י.

פתח דבר

— להוצאה שני׳ —

הוצאה הראשונה של כרך זה אזלה מן השוק. ומדפיסים אנו בזה הוצאה חדשה.

בהוצאה זו הוספנו:

א) תוקנו בפנים הספר כמה טעויות הדפוס שבהוצאה ראשונה, הן טעויות דפוס רגילות והן תיקונים ע״פ כתבי־יד נוספים שלא הי׳ תח״י בעת הוצאה ראשונה. [שני מאמרים: 1) זח״ג תזריע דמ״ז סע״א, 2) ד״ה והיתה לכם לחוקת עולם — סודרו מחדש, עפ״י גוכי״ק שהגיעו לידינו].

ב) השלמות למאמרים שהיו חסרים בהם קטעים, ונלקטו כאן משאר כרכי אוה״ת.

ג) מראי מקומות וציונים, הכוללים:

א) מ״מ וציונים ומקורות הכתבי־יד שכבר נדפסו בהוצאה הקודמות (תיאור קצר של הכתבי־יד שבהוצאה הקודמת, לא נדפס כאן, ויודפס בעז״ה במקומו בסוף כרכי אוה״ת) וכאן עם הוספות רבות.

ב) הוספות קטעים או שורות שמצאנו בכתבי יד [ולא תיקנו בפנים בכדי שלא לשנות את סימון העמודים מהוצאה הקודמת, ובכל מקום שיש הוספה צויין בפנים „ע׳ בהערות״].

ד) מפתח המאמרים ע״ס ויקרא — שנדפסו בשאר כרכי אור התורה.

ה) פסקימיליות מגוכי״ק אדמו״ר הצ״צ.

כל זה נערך ע״י הרה״ת אהרן שי׳ חיטריק והרה״ת ר׳ גבריאל שי׳ שפירא.

מערכת „אוצר החסידים״

זאת חנוכה, שנת הי׳ תהי׳ נפלאות בכל

ברוקלין, נ.י.

מפתח

ויקרא

צו

שמיני

קדושים

אמור

בהר

ל״ג בעומר

אור התורה

ויקרא

כרך א׳

ויקרא

דבר אל בני ישראל כו׳ אדם כי יקריב מכם. (א) מד״ר פ׳ בראשית פ״א דף ד׳ ע״ג גבי בראשית ברא ואח״כ אלקים תנא רשב״י מניין שלא יאמר אדם לה׳ עולה לה׳ מנחה לה׳ שלמים אלא עולה לה׳ מנחה לה׳ שלמים לה׳ ת״ל קרבן לה׳, והרי דברים ק״ו ומה אם מי שהוא עתיד להקדיש אמרה תורה לא יחיל שם שמים להקריב וכ׳ המ״כ לא יחיל פירושו כמו לא יתחיל שלא יתחיל בהזכרת השם שמא יתחרט בתוך כ״ד הקרבן או ישתתק נמצא שהוציא ש״ש לבטלה עכ״ל.

(ב) **מד״ר** פ׳ בא ר״פ י״ז ע״פ ולקחתם אגודת אזוב הה״ד כל פעל ה׳ למענהו אתה מוצא שכל מה שברא הקב״ה בשימ״ב לא ברא אלא לכבודו ולעשות בהם רצונו כו׳ ביום שישי ברא בהמות לכבודו וצוה להקריב מהן קרבנות שנאמר אדם כי יקריב מכם קרבן להוי׳ מן הבהמה מן הבקר כו׳.

(ג) **מד״ר** פ׳ ויקרא פ״ב קרוב לתחלתה ע״פ דבר אל בני ישראל כו׳, מכל פרקסין שיש לך כו׳ שאני מדביקו לגופי כו׳ הה״ד כי כאשר ידבק האזור על מתני איש כו׳ ועמ״ש מזה בישעי׳ אחר פסוק והי׳ צדק אזור מתניו דף קל״ג ע״א.

(ד) **מד״ר** פ׳ בלק רע״ז א׳ ע״פ עמי מה הלאתיך כו׳ לא צויתי אלא מבהמות שברשותך כו׳ מן הבהמה ומן הבקר ומן הצאן.

(ה) **בקהלת** רבה דפ״ד בד״ה קניתי לי עבדים ושפחות בקהלת ב׳ פסוק ז׳ גם מקנה בקר וצאן אלו הקרבנות הה״ד מן הבקר ומן הצאן תקריבו כו׳. ע׳ בהערות

(ו) **זח״א** פ׳ ויחי דרל״ט ע״ב אדם כי יקריב מכם מאי אדם הכא אלא כד אתחברו שמשא וסיהרא כחדא, פתח אמר אדם כדכתי׳ שמש ירח עמד זבולה כו׳, ספד״צ רפ״ד וע׳ מזה בלק״ת פ׳ ויקרא בהביאור ע״פ אדם כי יקריב מכם, זח״ב פ׳ יתרו דפ״ו ע״א בד״ה לא יהיה לך זכאין אינון דקוב״ה קרא להון אדם דכתיב ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם, אדם כי יקריב מכם מ״ט קרא לון אדם דכתיב ואתם הדבקים בה׳ אלקיכם, וזהו ע״ד שנת״ל ס״ג. פ׳ משפטים דף קח ע״א וקרבנא לא קרבין לשמא דאלקים רק זבחי אלקים הן רוח נשברה אלא לשמא דהוי׳ כו׳ דכתי׳ אדם כי יקריב מכם קרבן לה׳. אפ״ל כי זה שע״י קרבן בהמה יתכפר להאדם זהו דוקא ע״י שם הוי׳ שהוא מדה״ר משא״כ מבחי׳ מדה״ד לא מהני קרבן כמ״ש בילקוט ע״פ טוב וישר ה׳ ע״כ יורה חטאים בדרך

שאלו להחכמה נפש החוטאת במה תתכפר כו' עד שאלו לתורה אמרה יבא קרבן כו' ועוד כי הקרבן זהו יחוד העליון דהוי' אלקים כמ"ש בזהר ויגש דר"ו ע"ב ע"פ כי הנה המלכים נועדו וא"כ צ"ל עיקר הקרבן לשם הוי'. פ' פקודי דרל"ט ע"א ובמק"מ שם פי' פרצופים הנקראים אדם מתעלים ע"י אדם התחתון והניצוצים שבקליפות הנק' בהמה מתבררים ע"י קרבן בהמה. זח"ג פ' ויקרא ד"ג סע"ב ד"ד סע"ב הרי לך קרבנין דאגין על כולא וצ"ל דקאי על ונשלמה פרים שפתינו. ד"ה ע"א. פ' תזריע דמ"ח ע"א בכמה דרגין איקרי בר נש אדם גבר אנוש איש גדול שבכולם אדם וכתיב אדם כי יקריב מכם. וע"ש משום דקיומא דעלמא עילאין ותתאין הוא ע"י הקרבן לכן אדם כי יקריב. פ' אמור דצ"ח ע"א ברע"מ בד"ה פקודא בתר דא להסדיר לחם כו'. פ' פנחס דף רל"ד סע"ב ואית דורנא דמקבל ליה על ידא דנשר כו' ואית דורנא דמקבל לי' ע"י דאדם דכתיב אדם כי יקריב מכם כו'. זח"א פ' לך לך דפ"ט ע"ב קל"ח. ת"ז תיקון י"ח דף ל"ד ע"ב קרבן קריבו דאתוון דמקרבין יוד עם הא ואו עם הא ובג"ד קרבן להוי' דאתקריבת אתתא בבעלה הה"ד אדם כי יקריב מכם קרבן להוי', אדם דא איהו יוד הא ואו הא דאיהו קריבו דאתוון ומאן קריב לגבי אתוון דא עילת כל העילות. תיקון כ"א ד"ס ע"ד אדם כי יקריב מכם האי איהו דמקריב קרבן לה' ודא אורייתא, ובג"ד תקינו בצלותא למשמע ספר תורה למהוי ביה קורבנא שלום באדם דכתי' זאת התורה אדם. תיקונים חדשים תיקון ג' דף קל"ח ע"א.

אם עולה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אוהל מועד יקריב אותו לרצונו לפני הוי' כו'. בפ' ויקרא ד"ה סע"ב העיר מפסוק כי לא מחשבותי מחשבותיכם כי מחשבה עילאה הוא מקור כל ההתהוות וכמבואר בפרדס שער י"א פ"ג ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי ובד"ה תקעו בחודש. ועמ"ש בד"ה באתי לגני בענין עמקו מחשבותיך וע' מזה ג"כ בפרדס ערך מחשבה ובמא"א אות מ' סכ"ט והנה ישראל עבמ"ח ע' מזה בביאור שני דיונתי בחגוי ובביאור ראשון אך מחמת התלבשות הנשמה בגוף הרי נאמר כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי שמחמת כי לא דרכיכם דרכי גם לא מחשבותי מחשבותיכם כמ"ש בד"ה מי יתנך כאח, לכן העולה באה על הרהור, היינו לתקן שיהי' רוח האדם העולה והיינו לבחי' כמו שעלו במח' עילאה וזהו"ע עולה. ועמ"ש ע"פ אלה מסעי בענין מסעיהם למוצאיהם דר"ל לשרשם ומקורם. ועמ"ש בד"ה והקרבתם עולה אשה ובד"ה האזינו השמים, ובד"ה יונתי בענין קומי לכי רעייתי לבחי' כף יוד כו' ובמא"א אות ע' ס"ח בענין עולה עולה עד הכתר וע' ר"פ צו ובהרמ"ז שם. נמצא העולה הוא שיהי' בחי' מחשבותיכם ניכללות במחשבה עילאה, ובמא"א שם עולה לאה וע' מענין לאה גבי שושנה באות ש' סכ"ג ותחלת אות ל' וענין שהיא כולה כליל ע' במא"א וע' בהרמ"ז ר"פ בא ועמ"ש בד"ה ואמרת אליהם את קרבני לחמי מענין

בשר גידים ועצמות שכולם מתעלים וע' בפ' תרומה קל"ב בענין שם מ"ב סליק ולא נחית.

קרבנו במא"א אות ק' סכ"א קרבן קריבו דקוב"ה בשכינתא וע"ש קרבן גימ' א"א וע' בפ' צו דל"א ע"א ת"ח חייבא עלמא גרמין ליה לקוב"ה לאסתלקא מכנס"י כו' אתא אהרן כו' וע"י מתקרבין תרוויהו כו'. וא"כ קירוב זה שע"י העולה הוא ע"ד שילוב שם אד' בשם הוי' וע' בפרדס ערך קרבן ובערך עולה עליית זו"נ לבינה. גם הביא מפ' נח. ויש להעיר מענין שלום שלום לרחוק ולקרוב עמ"ש בד"ה וידעת היום. גם ע"ד לרחוק שנעשה קרוב בחי' תשובה, והרוח תשוב כו' והיינו להיות בבחי' עם קרובו ועמ"ש ע"פ עולת תמיד. גם להעיר מענין טוב שכן קרוב מאח רחוק ע' ברבות ר"פ יתרו ובמא"א אות ק' סעי' מ"ג ובאות ש' סעי' מ"א מן הבקר הנה ענין שנים עשר בקר שהם בבריאה הם שרש דשרש נה"ב גם י"ב שבטים נק' י"ב בקר כי נשמות דאצילות זרע אדם ונשמות דבי"ע זרע בהמה ועמ"ש בענין רבקה של שלש שלש בקר בד"ה מים רבים בפ' תולדות ועמ"ש סד"ה זאת חנוכת המזבח וע' בפ' ויקרא ד"ו ע"א סיומא דההוא מחשבה כו' וכן פי' במא"א אות ב' סל"ג בקר יסוד וצ"ל מפני שהוא קרוב ללשון בוקר וענין סיומא דההוא מחשבה כי יסוד אבא מלובש ביסוד ז"א גם כמו שע"י המח' מתעורר האבר כו' והעולה מבחי' מח' לכן בא מן הבקר להעלות ההתקשרות במח' עילאה להיות מקושר בו ית' בקשר אמיץ וחזק וע' בפ' ויחי דרמ"ז סע"ב ע"פ בבקר יאכל עד. ועמ"ש ע"פ שובה ישראל עד גם בקר לשון ולבקר בהיכלו תלים כ"ז ביקור חולים לא יבקר בין טוב לרע והיינו להיות ושם דרך כו'.

זכר, ע' מזה בפ' ויחי דרמ"ו סע"א ויובן עם מ"ש בד"ה שוש תשיש בענין אשה מזרעת תחלה יולדת זכר והוא בחי' אהבה רבה שמבחי' דכר משא"כ נשים דעתן קלות כו' וכדי להיות בחי' עולה זהו דוקא ע"י אה"ר הנ"ל משא"כ ע"י אהבה זוטא לא יוכל להתעלות כ"כ למעלה וע' עוד מזה בפ' ויקרא ד"ו ע"א ובפ' תזריע דמ"ט סע"א וע' בפרדס ערך זכור ובמא"א אות ז' סי"ב תמים עמ"ש בענין המאמר ר"פ נח בענין צדיק תמים ועמ"ש ע"פ וארא אל כו' בענין פי' התהלך לפני והיה תמים.

יקריב אותו לרצונו, וארז"ל כופין אותו עד שיאמר רוצה אני והיינו שזהו ענין אתכפייא המבואר בד"ה זכור דעמלק, ומזה יבוא לבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא ובענין רצון פי' במא"א אות ר' סל"ב רצון נק' היסוד של כל פרצוף המרצה לנוק' כו' עכ"ל, והוא ע"ד בחי' משים שלום בבית, וע"ש באות ע' סעי' ס"ט בפי' עת רצון וע"ש אות מם סעי' נ"ה משה מקור כו' רצון כו' ובפרדס ערך רצון השפע היורד מכ"ע הוא מרצה ונותן חפץ כו' אך י"ל המשכה זו נמשך ע"י היסוד כו' וע' בפ' מקץ קצ"ד ע"ב ע"פ ויריצוהו כו' רוצה ה' כו', וזהו ומשביע לכל חי רצון ובחי' זו הוא מפנימיות היסוד כו' וע"ש עוד דקצ"ח סע"א בפי'

ויוסף הוא השליט דא שמשא כו׳ ולכן נאמר אל פתח אוה״מ יקריב אותו לרצונו בכדי שיומשך גילוי רצה״ע בכנס״י שהיא בחי׳ פתח זה השער להוי׳ ונקראת ג״כ לפני הוי׳ כמ״ש בפ׳ תרומה דק״ע.

ויקרא א׳ י״א

ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני הוי׳. זבחים ה׳ מז״ב מט״ב ו׳ נט״א סב״ב י״ד קיט״ב מנחות ה׳ נו א׳ פסחים ה׳ סד״ב זבחים ח׳ פ״א א׳, רבות קנ״ג א׳ קס״ז ג׳, קע״ג א׳ רבות ר״פ תצוה פל״ח קנ״א ד״א זית רענן הה״ד יפה נוף משוש כו׳ ירכתי צפון כו׳ על ירך המזבח צפונה כו׳ היינו כי משוש ע״ש הסליחה שהוא מבינה בחי׳ תשובה תבא אם ותקנח כו׳ ואם הבנים שמחה כו׳ והוא ירכתי צפון כי בינה נק׳ צפון עלמא דאתכסיא כו׳.

ויקרא פ״ב דקס״ז ג׳ ושחט את הבקר כו׳ ובאיל הוא אומר צפונה לפני ה׳ אמרו בשעה שעקד אברהם את יצחק בנו התקין הקב״ה שני כבשים כו׳ שבשעה שהיו ישראל מקריבין את התמיד וקורין את המקרא הזה צפונה לפני הוי׳ זוכר הקב״ה עקידת יצחק כו׳ ד״א צפונה לפני הוי׳ כנגד מעשיהם של אברהם יצחק ויעקב שהם צפונים לפניו כו׳ שנאמר חדשים גם ישנים דודי צפנת לך בשה״ש שיר ז׳ הנה עקידת יצחק תיקן קו השמאל וכשהגבורות מתמתקים הם גבוהים מהחסדים ולכן הוא ממעל לעצים עה״ח ועה״ד בלק״ת ד״ה וידעת היום השני וזהו ג״כ ענין צפונה תיקן קו השמאל ולכן הוא לפני הוי׳ למעלה משם הוי׳ ע״ד עד יעבור עמך הוי׳, ויש להעיר מענין ארז״ל יתן מטתו הוא מטתו שלשלמה בין צפון לדרום כדי להיות שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ע׳ זח״ג במדבר קי״ח ב׳ וכן ענין תשרי עשי״ת שמאלו בחי׳ צפונה כו׳ ר״פ צו רפ״ז קע״ג א׳ ענין וזרקו בני אהרן כו׳ ובשה״ש רבה סד״ה הדודאים קודם פסוק מי יתנך חדשים עם ישנים צפנתי לך אתם צופנים לי ואני צופן לכם כו׳, אתם צופנים לי במצות ובמעש״ט ואני צופן לכם באוצרות מלאים כו׳ אשר צפנת ליראיך (ס״ת כתר) ופי׳ במ״כ צופנים מטמינים, ולהעיר מענין אוצר של יראת שמים יראת ה׳ היא אוצרו כו׳, ועמ״ש בת״א פ׳ שמות סד״ה הבאים ישרש בענין תנובה תנו בה כו׳ וי״ל צופנים לי שממשיכים תוס׳ אור באצילות היינו המשכת האור בז״א ע״ד ועתה יגדל נא כח כו׳ ואני צופן לכם אתעדל״ע שלמעלה מאתעדל״ת וא״כ ואני היינו עצמות א״ס כו׳ וא״כ עד״ז יש לפרש הפסוק ושחט כו׳ צפונה כו׳ היינו שבחי׳ שחיטת התמיד שהוא ענין מסירת נפש הבהמית לה׳ הוא צפונה וטמונה לפני הקב״ה שעי״ז ואני צופן לכם כו׳ כדכתיב אשר צפנת כו׳.

בבחיי פ׳ צו במקומו על ירך המזבח צפונה ודרשו רז״ל רוח צפונית אינה מסובבת וכסא של ג׳ רגלים אינו עומד ויצטרך רגל רביעי ולכך הקרבנות רגל העולם כו׳ (ושארז״ל שאלמלא סדר קרבנות לא נתקיימו שמים וארץ כו׳ תענית ד׳ כ״ז ב׳) כו׳ ובפר״א כו׳ ורוח צפון בראו ולא גמרו כו׳ וע״ד הקבלה צפונה הוא מדת הגבורה כדי להשלימה אליו כו׳ והנה יצחק צחוק ותענוג עליון עשה לי אלקים ע״י תיקן מדת הגבורה כו׳ והיינו ע״י המתקת הגבורה שבנפש שהוא יצה״ר כו׳ וע׳ ברבות פ׳ במדבר פ״ב ע״פ דגל מחנה דן צפונה כו׳, שמשם החושך יוצא וצריך להאיר את החושך ע״י אשר ונפתלי, אשר ע״ש אשר קדשנו במצותיו, ונפתלי ע״י התורה שנאמר ונופת צופים כו׳. והנה יתרון האור הוא נמשך מן החושך היינו ע״י שהחושך נהפך לאור וזהו״ע צפונה לפני הוי׳ כו׳ ולכן כשקורין המקרא צפונה לפני הוי׳ זוכר הקב״ה עקדת יצחק שהוא ענין תענוג עליון צחוק עשה לי אלקים כו׳ והיינו אשר צפנת בחי׳ אשר קדשנו במצותיו הוא צפנת גימ׳ כתר והוא לפני הוי׳ יו״ד חכמה ה׳ בינה כו׳ ועמ״ש מענין רוח צפונית אינה מסובבת בלק״ת ר״פ תזריע, ובזח״ג קרח קע״ח סע״א וע״ב ע״פ ועבד הלוי הוא משמע דענין רוח צפונית שבראו ולא גמרו זהו ע״ד מארז״ל שהמזיקין נבראו בע״ש ביה״ש ופי׳ בזהר שם ובפ׳ בראשית דף י״ד סע״א הוו נפקי רוחיהון דשדים לאתברי גופא דילהון ואתקדיש יומא ולא אתבריאו וא״כ לא נגמרה בריאתן, וכמו״כ רוח צפונית בראו ולא גמרו, כי כן המזיקים עיקרם ברוח צפונית כמ״ש הרמ״ז ר״פ צו. והענין ששרש הנפש נמשך ממכ״ע והגוף נמשך מסוכ״ע כמ״ש בת״א בד״ה יביאו לבוש מלכות והשדים לא נמשך בהן רק נפש ממכ״ע וגופים לא ניבראו כי לא האיר להם אור הסוכ״ע וזהו פי׳ ורוח צפונית אינה מסובבת שאינה מאיר בהם בחי׳ סובב שיהי׳ נברא הגוף הגשמי כו׳.

ובבה״ז פ׳ קרח נתבאר הענין כי מקו השמאל כשנמשך בהשתלשלות למטה נמשך מזה יניקת החיצונים ביותר דוגמת כנען שנמשך מחם דוקא שהו״ע ג״ק הטמאות שנשתלשלו מקו השמאל כו׳ ולכן אמר אברהם לאליעזר שלא יקח אשה ליצחק מבנות הכנעני כ״א אל ארצי שהם מק״ג שיוכלו להתעלות כו׳ וע״כ לא נגמרה בריאתן כדי שלא יהי׳ שלימות בג״ק כו׳. וע׳ בתולע״י גבי שבת אות ט׳ בענין תפילת ליל שבת וע׳ בת״א סד״ה ויקהל משה גבי ואח״כ בגמר ותכלית ירידת השפע אז הוא בחי׳ שבת והיינו כדי שלא יומשך השפע להתפשט יותר מדאי כו׳ ועמ״ש ע״פ והארץ הדום רגלי כו׳ וע׳ זח״ב פקודי רכ״ד ע״ב בענין זהב התנופה והטעם שיניקתם מקו השמאל דוקא כי שמאל דוחה ע״ד כמאן דשדי מאחורי כתפין ומבחי׳ זו יוכלו גם הם לקבל משא״כ מבחי׳ ימין שההשפעה באה בקירוב לא יוכלו לקבל וע״כ לא נגמרה רוח צפונית קו השמאל כדי שלא יתפשט השפע יותר מדאי למטה כו׳ ונמצא אשתאר עלמא בפגימו והלוים שהם מקו השמאל דקדושה ומתקנים לאכללא שמאלא בימינא ואומרים שירה על היין המשמח אלקים כו׳ הם מתקנים זה, והיינו שגם מרוח צפון לא יומשך ההשפעה להחיצונים ע״ד והארץ הדום רגלי כו׳ שלא יהיה רגליה יורדת כו׳ ואזי אדרבה נמשך ההשפעה לישראל כמ״ש אשר צפנת ליריאיך כי ע״י שהם מהפכים חשוכא לנהורא, ע״ז נמשך להם יתרון האור והוא ההמשכה מבחי׳ אשר צפנת בחי׳

ישת חשך סתרו שלמעלה מבחי' אור וגילוי כ"א צפון ונעלם והיינו ע"י צפנתי לך במצות ובמעש"ט, וזהו ושחט כו' צפונה לפני הוי' כי הוי' נק' אור כמ"ש כי אתה נרי הוי' לדוד ה' אורי אך בחי' ישת חשך סתרו נק' לפני הוי' כ"א בחי' צפנת שבשרשה הגבורה קודמין וכמ"ש בלק"ת בד"ה אלה פקודי בענין ברישא חשוכא כו', וזהו נמשך ע"י דמהפכין חשוכא לנהורא כו' בחי' צפנתי לך לתקן בחי' צפון כו' וזהו מצפון זהב יאתה בחי' זהב התנופה הנ"ל והעלי' לבחי' צפון שאינה מסובבת ר"ל למעלה מסוכ"ע וזהו קדש הקדשים כי קדש זהו סוכ"ע וקודש הקדשים שגם מבחי' קדש הוא מובדל זהו למעלה מסוכ"ע ובצד דרום איתא עלה בכבש ופנה לסובב פי' הבחי' פ' צו ע"ד סוכ"ע ע"ש ובשה"ש סוף שיר ד' מעין גנים באר מ"ח כו', עורי צפון ובאי תימן כו' וע' מזה פב"ת דזבחים קי"ו א"ב וברבות בראשית פכ"ב דכ"ה ע"ג עורי צפון זו העולה שהיתה נשחטת בצפון כו' וכ"ה בפ' נח פל"ג ובשה"ש רבה על פסוק זה דק"ח ע"ב ג"כ כנ"ל ועוד עורי צפון לכשיתעוררו הגליות הנתונים בצפון כו' המד"א הנני מביא אותם מארץ צפון ירמי' ל"א לכשיבא מלך המשיח שנתון בצפון כו' העירותי מצפון כו' היינו שהוא בהיכל קן צפור בינה הנק' צפונית כו' ועמ"ש מזה בפסוק אתותינו לא ראינו תילים ע"ד ט', עד יזלו בשמיו אלו קטורת הסמים, וזהו"ע דם התמיד שקודם לקטורת להיות עורי צפון ואח"כ יזלו בשמיו כו'. ועמ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו בת"א פ' וישב, וע' מענין עורי צפון בזהר ויקרא די"א ע"א שהעירו מענין רוח צפונית המנשב בחצות לילה וכנור דדוד מנגן מאליו כו' וע' ביבמות פ"ח דע"ב א' שזהו ענין עת רצון להיות רוח צפונית מנשבת, ואפ"ל שהוא רוח המנשב ונמשך מבחי' *מה* שהקב"ה צופן לישראל ע"ד אשר צפנת ליריאיך כנ"ל שהוא בחי' אוצרו הטוב, בשל"ה שמ"א ב' פי' צפונה היינו מי שהוא מתבודד ומופרש ע"ד היכן ר' אבוהו צפון הוא לפני הוי' במא"א אות יו"ד סעיף מ"ה ירכתי צפון נק' יסוד דנוק' הצפון בין נו"ה שלה עכ"ל. וי"ל זהו שאמר רב חסדא לבנתי' לא תחוי' ליה כו', וע' זח"א ויגש ר"ו ע"ב מענין ירכתי צפון ושם במא"א סעי' ל"ב ירך המזבח נק' הוד דז"א עקב שמאלא דעתיק הוד הנוגע למלכות הנק' מזבח דאיהו בהוד זבחים פ"ו דס"ב ע"ב ושחט אותו על ירך המזבח צפונה שיהא ירך בצפון ופניו בדרום ופירש"י ירך רגלים ופניו בדרום כאדם השוכב ארצה ורגליו לצפון, נמצא ראשו ופניו לדרום עכ"ד וענין ופניו לדרום היינו הכבש שהיו עולים בו למזבח שהי' בדרום, נמצא עכ"פ ירך המזבח זהו רגליו והיינו נה"י וכנ"ל בשם המא"א אות יו"ד סעי' מ"ה, ויש להעיר ממ"ש בהמנורה עד ירכה כו' ועמ"ש ע"פ חמוקי ירכיך כמו חלאים בלקו"ת סוף שה"ש וע' בסוכה דמ"ט ע"א דריש חמוקי ירכיך על השיתין ופירש"י חמוקי סתרי לשון חמוק עבר דהיינו נסתר ממני חמוקי ירכיך לשון ירך המזבח עכ"ד וזהו שירך המזבח בצפון שהוא מוצפן ונסתר ושיתין הם יסוד דנוק' ולכן הם מחוללים חותם שוקע ועד"ז שחיטת העולה העלאת נה"ב צ"ל על ירך המזבח להעלות מ"נ ליסוד דנוק' דלשם עולים המ"נ ונפש הבהמה שמתעלה לשרשה שם ב"ן שהוא ביסוד דנוק' ע' מא"א באות ב' סכ"ה בענין בנייהו ובזהר בראשית ד"ו ע"ב וברבות בשה"ש דריש חמוקי ירכיך על המילה שהיא בין ירכים.

מענין תרקו את הדם על המזבח סביב פרק איזהו מקומן נ״ג ע״ב שהוא שתי מתנות שהן ארבע בקרן מזרחית צפונית ובקרן מערבית דרומית, כי קרן דרומית מזרחית לא הי׳ לו יסוד.

ויקרא א׳ ז׳

ונתנו בני אהרן הכהנים אש, בשל״ה קע״ד א׳ נראה כי אהרן כה״ג הוא ענין מדרגת מיכאל שהוא בבריאה וכמ״ש היום ה׳ נראה אליכם, ר״פ שמיני נראה אותיות אהרן, אליכם אותיות מיכאל, ובני אהרן הם המרכבה דיצירה, ע״ד ברא כרעא דאבוהי, כך בחי׳ התחתונה דבריאה היינו נהי״מ דבריאה נעשים כחב״ד ליצי׳ כמ״ש בע״ח שער כסה״כ, וא״כ יש לבאר בחי׳ אלו ע״ד ההפרש בין שרפים ובין חיות ואופנים שהשרפים הם בבריאה וחיות ביצי׳, ועמ״ש מענינם בלק״ת בשה״ש בד״ה שחורה אני דרוש הראשון, בחי׳ בורא חשך ויוצר אור, ר״ל שרפים אש שחורה ושרשו מבחי׳ ישת חשך סתרו ולכן אומרים קדוש, והאופנים וחיות דוגמת אש לבנה גילוי ע״כ אומרים ברוך, ומזה יובן דענין אש שלמעלה פי׳ מהרש״א ספ״ק דיומא דוגמת אש היסודי שהוא אינו לבן כאש שלנו ע׳ ביאור וקבל היהודים.

ב) **ספ״ק** דיומא כ״א ב׳ אע״פ שהאש יורד מלמעלה מצוה להביא מן ההדיוט, ור״ל לפי הנ״ל כי מה שהאש יורד מלמעלה זהו דוגמת ענין השרפים, וכן זהו האהבה דנה״א שנלקחה מבריאה ישראל עלו במחשבה, והנה״ב שרשה משמרי האופנים וכמ״ש בד״ה האזינו השמים, דרוש השלישי, ע״כ זהו ענין ונתנו בני אהרן אש, מן ההדיוט, ועמ״ש מענין זה בת״א פ׳ מקץ בד״ה ענין חנוכה, ובד״ה אלה מסעי השלישי.

ג) **בבחיי** פ׳ צו קל״ו ג׳ שמהאש שלמעלה לא הי׳ עשן ומאש של הדיוט היה עשן המערכה וזה מבואר בגמ׳ ספ״ק דיומא שם, והיינו כי העשן העלאת ג׳ יסודות מים רוח כו׳ והוא בירור נה״ב כמ״ש בת״א פ׳ יתרו ע״פ ואת ההר עשן ובד״ה ויושט המלך לאסתר פי׳ כתמרות עשן וע׳ בזהר פ׳ נח דף ע׳, וזה שייך באש של הדיוט בירור שם ב״ן משא״כ אש שלמעלה ששרשה משם מ״ה, וכענין ההפרש בין איש ואשה אש יו״ד ואש ה״א בד״ה והי׳ לכם לציצית, וכענין תכלת ולבן מה שמכלה היש ודבר נפרד וזהו ענין העשן כו׳, וגם ההפרש בין והלפידים לבחי׳ ואת ההר עשן אשר ההר עשן בירור ק״נ ע׳ זח״א פ׳ נח ד״ע בענין אשא ותננא ובבה״ז שם, והלפידים בחי׳ כשלהבת קשורה בגחלת ששלהבת הם הע״ס והגחלת מקורן וזהו והלפידים בחי׳ כתר.

והנה ענין חמשה דברים נאמרו באש שלמעלה, י״ל ששרשה מה״א עילאה דשם הוי׳, ולכן לא היתה בבית שני כי בית ראשון ה׳ עילאה ובית שני ה׳ תתאה, וא״כ זהו כענין שכינתא עילאה למס״נ באחד, יחו״ע דקמי׳ כ״ח ממש, ע״כ אין שייך שם עשן שהוא רק ביטול היש, רק קטורת שלא נק׳ בשם עשן כ״א ענין הקטורת לפי שאינו מכלה דבר ההפך כ״א דבר דק מאד

בד"ה ויושט אסתר, ואש שלמטה שכ"ת בחי' בכל נפשך ביטול היש כו', וע"כ מצוה להביא מן ההדיוט דוגמת צפור המדברת בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה, שזהו עיקר ההעלאת מ"ן מצד החידוש כו', ועמ"ש בד"ה והי' מספר בנ"י בענין ארץ רצוא, ואח"כ מים שוב, ואח"כ אש רצוא, ואח"כ רוח, וא"כ יובן משם שבחי' אש מן ההדיוט זהו רצוא דבחי' ארץ, ואש שלמעלה זהו בחי' אש הנז' שם, ועמ"ש עוד מענין אש שלמעלה בד"ה אז ישיר משה ובנ"י בת"א פ' בשלח ועמ"ש עוד מזה בביאור הרע"מ מחצית השקל, ובד"ה לבאר ענין יוהכ"פ פ"ג פי' שזהו ענין החזרת פב"פ, ור"ל כי אש שלמטה נק' אש ה"א היינו ה' תתאה ואש שלמעלה נק' אש יו"ד כי ה' עילאה עם יו"ד הם תרין ריעין כו', ועמ"ש ע"פ סמכוני באשישות, בשתי אשות הנ"ל ומבואר בד"ה לבאר הנ"ל פ"ד שע"י ביטול מ"ע פוגם בו"ה אש שלמטה, שנמשכה מאש ה' תתאה וע' בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם, וע"י ל"ת פוגם באש שלמעלה י"ה וביוהכ"פ נתקן גם הפגם שבל"ת י"ל כי ביוהכ"פ התגלות בחי' ונצבת על הצור, שהוא מקור מוצא האש כמ"ש בלק"ת פ' אחרי סד"ה כי ביום הזה יכפר, דרוש הראשון, ומכל הנ"ל יובן ענין ונתנו בני אהרן דוקא, ע"ד הנ"ל שזהו דוקא העלאת מ"ן מצד החידוש כצפור המדברת כו', משא"כ אהרן עצמו ממשיך אש שלמעלה בהעלותך את הנרות כו', וזהו ענין כהן גדול שממשיך מבחי' ולגדולתו אין חקר בחי' קדש הקדשים שהוא כתר משא"כ כהן הדיוט אין רשאי ליכנס לקדה"ק וע' זח"ב ר"פ יתרו ס"ז ב' בענין ב' בחי' כהן הא' ממשיך ממ' דאצי' הב' ממ' דא"ס, ונק' איש חסידיך כי חסידה היא בינה שכ"ע וחסיד הוא חכמה, ועמ"ש מענין חסיד שגבוה מצדיק בד"ה מי יתנך כאח לי, גם י"ל ע"ד ואיש דא קוב"ה כי יקח את אחותו דא כנ"י חסד הוא כנדרש בזהר ויקרא דף ז' ע"ב ובפ' אחרי דף ע"ז סע"א וע"ב, ולכן נק' חסידה ולשני הפירושים י"ל שנק' חסידה כשהיא בחי' יחו"ע למס"נ באחד כמובן ממ"ש בלק"ת בד"ה שיר השירים בפי' שכינתא עילאה, ובד"ה צאינה וראינה בפי' שאו ידיכם דבחי' חסד דרועא ימינא וימינו תחבקני זהו ענין יחודא עילאה כו' ע"ש.

בצד הגליון: בתר גימ' ב"פ אש.

ויקרא ב' י"א

כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה וגו', בבחיי פ' ויקרא קל"ג ג' והשאור והדבש הן הן יצה"ר עצמו כמשארז"ל ענין חמץ ומצה כו', ודבש ג"כ יצה"ר כי דבש בגימט' אשה כו' וע"ד הקבלה השאור והדבש הן רמז למדת הדין כידוע מלשון חמץ ולפי שהם דברים יצאו ממזגם כו', ובפ' צו קל"ז סע"א כ' ומה שהי' מקריב לחם חמץ בתודה והלא אמרה תורה כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו אבל הענין כי לא הי' קרב ע"ג המזבח כו', ועמ"ש בסדור בד"ה מזמור לתודה בענין מה שחמץ שבתודה ושתי הלחם באות מן החמץ דוקא, ובד"ה וידבר דעשה"ד.

אפ"ל מפני שהדבש מתוק ביותר והוא מורה על התענוג ע"כ אינו ראוי לקרבן ע"ג המזבח שע"ג המזבח העיקר בחי' ביטול דוגמת מצה לחם עוני, משא"כ התענוג כו', ואף ששורש תענוג זה למעלה מאד מ"מ כשנפל למטה נפל למטה ביותר כמו ענג נגע האותיות שוים אין למעלה מענג ואין למטה מנגע וכמו אריה שנפל מפני אריה, גם בקדושה אכול דבש הרבות לא טוב במשלי כ"ה, ולהעיר מענין אך אל הפרוכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כו' ואעפ"כ לחם אלקיו יאכל, כך בדבש קרבן ראשית יקריבו ממנו אך אל המזבח, ועוי"ל ע"ד מ"ש בד"ה ועתה יגדל נא שגבי קיום המצות צ"ל בבחי' עבד בלי טעם כו' רק שכך מצות המלך כו' והדבש זהו טעם והתענגות, ועד"ז שאור וחמץ יש בו טעם, ולגבי מזבח צ"ל ביטול דבחי' עבד כי המזבח במל', של"ה רסו"ב רסח"א שמג"ב.

בשל"ה בתוכחת מוסר מפ' ויקרא שמ"ג ב' בשם ר' מנחם הבבלי טעם מצוה זו מדקאמר תקטירו ולא אמר תקריבו ללמד שעם הקרבן צריך הכנעה כדי שיהי' לרצון והשאור והדבש היצר נמשך אחריהם ומגביהים עצמם בטבע והכפרה תלויה בהכנעה עכ"ל וזה קרוב למ"ש שהעבודה היא בלי טעם כו' וכמ"ש בד"ה וכל העם רואים את הקולות שלכן ניתנה התורה בקול שופר המטיל חרדה והוא מקור התענוג שלמעלה מהרגש התענוג והוא הנמשך ע"י עבודה בבחי' ביטול שלמעלה מהטעם כו', ובזה א"ש דקרבן ראשית היינו בכורים יביאו מהדבש כי אחר העבודה צ"ל התענוג והמתיקות מהשכלה בטעמי מצות אלא מתחלה צ"ל עבודה וע' בשל"ה פ' בא שי"ב ב' בענין קרבן ראשית האריך בע"א.

מנחות ה' נ"ז א ב שבת י"ד קי"א א. מנחות ה' נ"ה א ב נ"ו ב פסחים ג' מ"ג ב יומא ה' מ"ו ב יבמות י"א ק"א.

צו

תורת העולה היא העולה, ברבות ר״פ צו משל למלך שהי׳ מהלך במדבר כו׳ זה כיבוד גדול, פי׳ במ״כ לשון תימה ואין דבריו נראים אלא ודאי במדבר חשוב כלכלה של תאנים וחבית יין כיבוד גדול, כמ״כ כשהיו ישראל במדבר זה העולה ה״ל כיבוד גדול ולכן כפל לומר העולה היא העולה.

ב) **בזח״א** בהשמטות סי׳ כ״ט ע״פ והארץ היתה תהו, מכה״כ כו׳ עולה דיליה דאוקיד כל אינון קליפין כו׳, היא העולה לגביה בצלותא דשחרית, היא העולה לגביה בצלותא דמנחה פקודי רל״ח ב רל״ט ב, בפ׳ פקודי דרל״ח ע״ב זאת תורת העולה כו׳ עולה סליקו וקשירו דכנס״י לעילא ודבוקא דילה גו עלמא דאתי ופי׳ הרח״ו הובא במק״מ שעולים ט׳ נקודותי׳ מן הבריאה, לעילא שמתקשרת פב״פ בז״א, ואח״כ עולים שניהם ליסוד הבינה בסוד מ״ן כדי לקבל מוחין חדשים וז״ש ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי, למהוי כולא חד, ובגין כך אקרי עולה קדש קדשים פי׳ כמו שהבינה נק׳ ק״ק גם המל׳ נק׳ כן, ואפ״ל ענין זה בעבודה ע״ד מ״ש בד״ה שיר השירים ענין ב׳ בחי׳ כלה הא׳ למסור נפשו באחד והוא ענין יחודא עילאה ונק׳ שכינתא עילאה שהיא בינה הב׳ בכל נפשך ביטול היש כלה תתאה כו׳, ושיהי׳ המל׳ ג״כ במדרגת הבינה היינו ע״י האדם שנשמתו מבחי׳ המל׳ הנק׳ כנס״י כשיבוא לבחי׳ מס״נ באחד זהו ענין עליי׳ המל׳ להיות ג״כ קדה״ק, ומצאתי בתולעת יעקב באיזהו מקומן גבי העולה קדש קדשים ה״ס התקשרות הכל עם המחשבה עליונה (היינו בינה) הנקראת קדש קדשים כו׳ ומפני שעולה עד המחשבה העליונה (שקדמה לעולם כי עולם מתחיל מבחי׳ חסד) שאין לשום בריה חלק בה והשגה אין לכהנים בה ולא לבעלים בה מאומה אלא שיכלה מנפש ועד בשר (והיינו כמ״ש בד״ה שיר השירים בפי׳ כלה עילאה שהוא בחי׳ כלה שארי ולבבי שמכלה היש ולגרמי׳ לגמרי כו׳ ע״ש) והיתה זכר ולא נקבה לפי שהיא למעלה מן המדות שיש בהם פועל ומתפעל עכ״ל והעיקר כמ״ש בגמ׳ יובל (שהיא בינה) דכרא הוא כו׳ גם כי או״א הם תרין ריעין דלא מתפרשין בסוד מלך שהשלום שלו א״כ איך שייך שם נקבות, ועמ״ש בלק״ת סד״ה שובה ישראל עד דרוש השני פ״ד בפי׳ כי עמך הסליחה למען תורא שתכלית המכוון הוא בשביל היראה שהיא קיום מדת מל׳, ואף שהסליחה הוא ע״י יג״מ הרחמים שבכתר שהוא גבוה הרבה מהמל׳, עכ״ז המכוון הכל בשביל מדת מל׳. וכמו עד״מ הגלגלים השמים נעשו בשביל להאיר על הארץ והמכוון מזה בשביל האדם, והרמב״ם בהקדמה למשניות סדר זרעים האריך ג״כ שתכלית הנבראים שתחת גלגל הירח הוא בשביל האדם, והשיגוהו בעל העקדה שגם הגלגלים נבראו רק בשביל האדם וכמ״ש הן לד׳ אלקיך השמים ושמי השמים רק באבותיך חשק ה׳ הרי שהשמים ושמי השמים לא נבראו רק בשביל באבותיך חשק כו׳ כמ״כ אין תימא אם אצילות הע״ס הוא רק בשביל המ׳ מקור דבי״ע

ע׳ בהערות

דהיינו מקור הנשמות וכן נת' במ"א ע"פ כה אמר ה' אל יתהלל החכם בחכמתו, דקאי אפי' על חכמה עילאה, כ"א בזאת יתהלל כו' בזאת דוקא שהיא המל' מקור דבי"ע, והוא קיום המצות חסד משפט וצדקה בארץ, ולכן היא דוקא העולה, ואין זה סותר למ"ש רוח האדם היא העולה, כי מה שהמ' נק' בהמה שם ב"ן זהו בירידתה למטה בבי"ע וגם שם ודמות פניהם פני אדם אבל בעלייתה באצי' היא רוח האדם כו', לפ"ז העולה היא העולה עילוי אחר עילוי הא' עלייתה לז"א הב' עלייתה לבינה אשר הז"א נק' אהבה זוטא לגבי הבינה שנק' אהבה רבה כמ"ש בביאור ע"פ כי אתה נרי, גם ע"ד אהבה דאברהם ואה"ר דאהרן בד"ה בהעלותך, או ע"ד בהעלות ובהטיבו בד"ה ענין חנוכה, ועמ"ש בענין שאו לגלגלתם, בענין שבתחלה עשה רצונו כרצונך וזהו עלייה ראשונה ואח"כ שיעשה רצונך להיות כמדרגת רצונו שלמעלה מהשכל זהו עלייה שנייה, וזהו העולה היא העולה, ועלייה זו ע"י עסק התורה, וזהו זאת תורת העולה, ועמ"ש מזה בד"ה ראשי המטות גבי לכו לחמו, וגם ע"ד מ"ש בד"ה האזינו בענין והרוח תשוב למקורה ושרשה בחי' אשר נתנה נשמה שנתת בי, וז"ש הרח"ו שעולים ט' נקודותיה היינו ט"ס שבנפש אל שרשן ומקורן בחי' מזליה, וזהו ענין עד יעבור עמך הוי' ע"ש אך מתחלה צ"ל העלייה לשם הוי', וזהו העולה היא העולה ועמ"ש בד"ה שובה ישראל בענין ב"פ הוי' הוא האלקים, והן ב' עליות הנ"ל, עיי"ל עפמ"ש בביאור ע"פ ואלה שמות בנ"י, עפמ"ש ואנכי אעלך גם עלה, שהוא ג"כ ב' בחי' עליות זה למעלה מזה, ושם נתבאר דעלייה הא' זהו ענין מ"ת גילוי שם הוי' מה שבאבות נאמר ושמי הוי' לא נודעתי להם ועמ"ש מזה בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו' אך עכ"ז זהו כשמקבלת ע"י ז"א, אכן עלייה הב' כשזו"נ יהיו כמו או"א שהן שוין ואינה מקבלת ע"י ז"א כ"א מהחו"ב עצמן וכענין ברכת אשר ברא משמח חתן עם הכלה כמ"ש במ"א, ומעין זה יש בר"ח כמ"ש בביאור ע"פ והיה מדי חדש בחדשו.

ג) **בענין** על מוקדה שעי"ז נשרפין הדינין קשים שהם ג"כ יקוד אש כדכתיב בפ' האזינו ותיקד עד שאול תחתית, ל"ב כ"ב, וכתיב ותחת כבודו יקד יקוד אש ישעי' יו"ד י"ו, ובפ' פקודי דרל"ט ב' ובהא תנגא ותרבא דאתוקדן בגין לאתעברא מן קודשא, ובמק"מ ר"פ בהר פי' איתוקד נ"ב מזבח הנחשת מל' מלאה דינים, ודק"ח ע"א כ' על מוקדה על המזבח ר"ל הדינים הם בה והיא ג"כ נק' מזבח כי כמה בחי' יש למל', והרמ"ז שם דק"ז סע"ב בפי' ומההוא מזבח תתאה נפיק שלהובא דאשא כ' והענין כח גבורות קדושות להכניע החיצונים כנודע מסוד ערב שבת עכ"ל וענין ערב שבת מבואר בפ' ויקהל דר"ג ע"ב כדין חד שלהובא נפיק ובטש בההוא מדורא, ומבואר שם שמדורא היינו ק"נ שהיא רוצה ג"כ לעלות בע"ש שמתעלים עולמות דקדושה, ולכן נמשך שלהבת של אש מצד החסד ע"ד אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו כו' ועמ"ש במ"א ע"פ הגמ' ספ"ד דסנהדרין ממשלים דר"מ שהזאב נכנס לחצר היהודים בע"ש והכוהו כו' והוא ג"כ ענין הנ"ל ועמ"ש בד"ה ע"כ יאמרו המושלים בענין כי אש יצאה מחשבון כו' אכלה ער מואב כו' ועיין בהרמ"ז פ' צו דכ"ז שהאריך בענין שהאש דין הקדוש פועל שני פעולות א' להפריד הסיגים ב' להעלות הקדושה ועמ"ש מענין מצרף לכסף בד"ה

במדבר סיני ובד"ה מחצית השקל, הרמ"ז שם כ' אש היצה"ר ע"ד קדחת ולפ"ז אש דקדושה ע"ד אבני אקדח ועמ"ש בד"ה בשברי לכם בענין ואפו עשר כו' בתנור אחד, ושם מענין אש שחורה ע"ג אש"ל, ובמא"א אות א' ססעי' קנ"ג אשא דכיא נק' גבורה דעתיק כו' ואשא סתם נק' הגבורה ושם סעיף ק"ל אשישות ב' אשות נק' חו"ג אש לבנה ואש שחורה וע' בפ' יתרו דפ"ט סע"ב.

והנה ענין על מוקדה כל הלילה פי' מהרמ"א היינו עם היות שלילה הוא זמן שליטת החיצונים אעפ"כ היא עולה על מוקדה ויקוד יקד והתלהבות גם כל הלילה, לפי שכבר אחז בה האש העליון ביום, ולכן גם בלילה לא יכבה נרה והתלהבותה, וכענין שאמרו לענין נבואה בחו"ל שיחזקאל נתנבא גם בחו"ל לפי שכבר שרתה עליו הנבואה בא"י ועיין מזה במק"מ ר"פ שמות ואפ"ל שלכן בקדשים הלילה הולך אחר היום, להמשיך כח מהיום על הלילה שיהי' על מוקדה גם כל הלילה, וזהו נפשי אויתיך בלילה, וי"ל ג"כ בלילה דוקא שמחמת החשך וההסתר תגדל התשוקה, ועיין בפ' תרומה דק"מ סע"א, וענ"ל הטעם בענין שבקדשים הלילה הולך אחר היום עפמ"ש בפ' חיי קל"ג בענין תפלת ערבית רשות שאז עיקר יחוד העליון ושני תפלות שחרית ומנחה הם רק הכנה לזה, וזהו ג"כ ענין על מוקדה כל הלילה, כי יש רצוא אחר השוב ואין המים מכבין האש וכנודע מענין ארץ לא שבעה מים.

ד) **ואש** המזבח תוקד בו ואיתא ברבות פ' צו ספ"ז א"ר פנחס ואש המזבח תוקד עליו אין כתיב כאן אלא תוקד בו, האש היתה מתוקד בו, ופי' המ"כ האש הי' מתאכל ונשרף מן המזבח והמזבח הי' שולט עליו עכ"ל המכוון שכח החמימות שבמזבח גדול מחום האש, ולהעיר מענין לא תבערו אש בכל מושבותיכם בביאור ויקהל, גם ע"ד אחור וקדם צרתני בד"ה ביום השמיני שילח ששרש הרצוא בנש"י נמשך מבחי' וקדם וא"כ גבוה מכל האשות וע' מענין וקדם בד"ה אני ישנה גבי רעייתי, בד"ה כי תצא בענין ונתנו, הנה אש המזבח הוא ארי' דאכיל קרבנין עמ"ש מזה בד"ה ושאבתם מים, ובד"ה צו את בנ"י בענין פי' לחמי לאשי נתבאר אשי הן השרפים שהן יקוד אש כו', ומ"מ יסוד האש שבנה"א נלקח ממקום עליון יותר כמבואר בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם והיינו כי הנשמות נלקחו מפנימיות הכלים משא"כ המלאכים הם מבחי' חיצוניות, וכמ"ש בד"ה מנורת זהב כולה, והמזבח רומז לכנס"י שהם זובחים יצרם ולכן אש המזבח תוקד בו כי החום והאש שבכנס"י הנק' מזבח עצום יותר מאש שלמעלה שהוא מבחי' המלאכים כנ"ל, רק שהיא אהבה מסותרת ונק' אש שחורה כמבואר בד"ה בשברי לכם, ומ"מ אחר שע"י המלאכים באה לידי גילוי הרי האש הנ"ל מיתוקד בו, וזהו ענין יוצר אור שלפני ק"ש ששם נז' מענין המלאכים ועי"ז אח"כ בק"ש והנה סולם כו' ומלאכי אלקים עולים כו' כמבואר בד"ה מהלכים בין העומדים, גם כי באש דמלאכים נאמר גבי אליהו ואחר הרעש אש לא באש הוי', כי הוא מבחי' בי"ע, אבל נש"י הן באצי' ויש באצי' ג"כ בי"ע ושם הוא באש הוי' כנז' בדרוש לאתבא צדיקייא בתיובתא, וזהו שכנס"י נק' אשה אש ה' וכתיב כי מאיש לוקחה זאת מבחי' אש יו"ד כמבואר בד"ה והי' לכם לציצית, וא"כ אש המזבח שבבי"ע תוקד בו בהמזבח

עצמו מל׳ דאצי׳ הנק׳ אש ה׳ ולכן ארז״ל ספ״ב דסנהדרין המגרש אשתו ראשונה מזבח מוריד עליו דמעות, דקשה מה ענין מזבח לאשתו אלא כי המזבח הוא כנס״י הנק׳ אשה אש ה׳ וע״כ אש דשרפים תוקד בו כהתכללות נר באבוקה, וכנודע ג״כ מענין יוצר משרתים שנכללים באש דמל׳ כו׳, וזהו ענין רשפיה רשפי אש שלהבת י״ה, כמ״ש מזה בד״ה בשברי הנ״ל ובד״ה בואו חשבון, וע״כ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה הנ״ל, ולא כמו שאר אש שמים מכבין אש וכמ״ש בד״ה מים רבים בפ׳ נח. וזהו ג״כ ענין אבני אקדח שאין המים יכולין לכבות האור שבו וכמ״ש מזה בד״ה ושמתי כדכד, וי״ל מים מכבין אש זהו במדות חו״ג מיכאל שר של מים כו׳, אבל שלהבת י״ה מחו״ב אין מים יכולין לכבותה. ועיין מ״ש בד״ה בענין נרות דמנורה שגבוהים מאש המזבח ע״ש בענין שלך גדול משלהם כו׳.

צו את אהרן כו׳ היא העולה על מוקדה.

א) **בבחיי** פ׳ תולדות דל״ו סע״ד ע״פ ויהי עשו יודע ציד, שכשנכנס עשו נכנס עמו גהינם, וכן דרשו רז״ל כי העולה זו מל׳ הרשעה שהחריבה בהמ״ק שהיא מעלה את עצמה שנאמר אם תגביהי כנשר וגו׳ (עמ״ש מזה בתו״א פ׳ וישלח בד״ה ויאבק איש עמו) על מוקדה זה גיהינם לעתיד לבוא, ובעוה״ז ויהיבת ליקידת אשא, עכ״ל ועיין ברבות פ׳ צו ספ״ז, ועיין עוד מזה בבחיי פ׳ צו קל״ו א׳ ע״פ היא העולה על מוקדה, והביא הפסוק ישעי׳ ל״ג י״ב מי יגור לנו עם מוקדי עולם, וע׳ מזה בכד הקמח ערך חתן, ואפ״ל דהנה ידוע ענין ולאום מלאום יאמץ כשזה קם כו׳ לכן ע״י זאת תורת העולה, עליית המ׳ למקורה ושרשה, ע״ד ארוממך אלקי המלך, וכמ״ש ע״פ כי אתה נרי וגם כמ״ש בד״ה קחו מאתכם תרומה להוי׳, עי״ז היא מ׳ דק״נ העולה בבחי׳ אם תגביהי כנשר, הוא משם אורידך, על מוקדה ויהיבת ליקידת אשא כנ״ל.

ב) **מוקדה** י״ל ב׳ פירושים בקדושה מוקדי עולם הם השרפים כת א׳ אומרת קדוש ליכלל ולהבטל לגמרי באוא״ס וכ״מ ברבות פ׳ וירא ר״פ מ״ח, דמוקדי עולם קאי על המלאכים והמ׳ היא העולה על מוקדה שהם מרוממים אותה ע״ד והחיות נושאות את הכסא כו׳, ועיין בפרדס ערך עולה, דרך הסולם, ועיין מענין הסולם ברבות אמור פכ״ט שם נז׳ איך מל׳ אדום עולה ואינו יודע כמה כו׳ אפילו הוא עולה אצלי משם אני מורידו שנאמר אם תגביהי כנשר כו׳ כנ״ל משם מובן מה שהיא דוקא נק׳ עולה, לפי שהיא עולה ואינו יודע כמה, ומזה יובן ענין העולה בקדושה דרך הסולם, וארז״ל סולם זה הכבש, שעם היותו מוצב ארצה ראשו מגיע השמימה ריח ניחוח לה׳, ובת״ז פי׳ סולם דא צלותא כי תפלה במקום קרבנות תקנום, וענין עולה ע׳ בד״ה את שבתותי תשמרו ובד״ה ושמתי כדכד בענין ישפה ולכן המזבח בחלקו

של בנימין שהוא בחי' ישפה עליי' מלמטלמ"ע ועמ"ש ע"פ בנימין זאב יטרוף כו' וע"פ לבנימין אמר ידיד ה' כו'. וענין זאת תורת העולה שע"י תורה העליי' כמ"ש בד"ה ויקחו לי תרומה שלכן בפ' ראשונה דק"ש שהיא שם מ"ב עליות. נאמר והיו הדברים האלה כו' ודברת בם מ' ע"ש. ועיין מענין עליות בענין מ"ב מסעות כו' גבי ואלה מסעיהם למוצאיהם.

ג) **בענין** ויהיבת ליקידת אשא עיין בטו"ב בה' פסח סי' תמ"ה בענין אין ביעור חמץ אלא שריפה. ששורש בחי' זו נמשך מבוצינא דקרדוניתא. ויש להעיר ממ"ש לע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה צדיקים מתרפאים בה ורשעים נכוין בה. לכן ענין העולה על מוקדה דקדושה שעי"ז מעוררים ענין מוציא חמה מנרתקה. זהו עלייה לכנס"י. ורשעים נכוין בה וזוהי מוקדה של גהינם וכמארז"ל אין גהינם לע"ל אלא מוציא חמה מנרתקה. ברבות בראשית פ"ו. והענין כי הנרתק הוא שם אלקים המסתיר. ויש ק"ך צירופי אלקים וממ"ח צירופים אחרונים יש להם יניקה וזהו חם אבי כנען החמימות גבורות קשות כו' וג"כ שרש הערלה מנרתק הנ"ל. אבל לע"ל ומל ה' את לבבך כו' ע"ד והיה הוי' לי לאלקים. א"כ אין להם יניקה שבגלוי יחו"ע הם בטלים כו'. ועד"ז יובן ענין שריפת חמץ באש דבוצד"ק כו'. משא"כ צדיקים הבטלים ליחו"ע ועמך לא חפצתי מתרפאין בה. היינו כמ"ש והסירותי מחלה. שהיא שורש היש ולגרמי' כמ"ש בת"א סד"ה לא תהי' משכלה.

ד) **עמ"ש** ע"פ והר סיני עשן כולו ויעל עשנו כעשן הכבשן והיינו מפני אשר ירד עליו ה' באש ועמ"ש מענין אש בד"ה אתם נצבים ובד"ה הודו לה' כי טוב חנוכה תקס"ד משם יובן בחי' אש מה שלמעלה מגדר עלמין לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב שכ"ז נק' מים יורדים כו' וא"כ עליי' כנ"י ג"כ בבחי' זו כמ"ש ה' בדד ינחנו. ויותר יעקב לבדו. ונתנך עליון על כל הגוים כמו שמן עולה על כל המשקים שכשם שאין הקדש מתערב בחול לכן י"א כתרין כמ"כ יש בחי' זו בקדושה וזהו ע"י מקיף למקיף כו'. וגם עליון זהו עקודים שלמעלה מהתהו שורש עובדי כוכבים וזהו היא העולה. כי ע"י נק' בית מקיף למקיף וכן כנ"י נק' בית ביתו זו אשתו וכמ"ש ויבן ה' אלקים את הצלע כו'. היתה לראש פנה עטרת בעלה והנה בחי' ע"י נק' קדש הקדשים שהוא קדש ומובדל גם מבחי' קדשים שהם חו"ב. כמו שהקדש מובדל ומופרש מהחול כנ"ל בענין י"א כתרין. וכן בקדושה אחד עשר יום מחורב כמ"ש במ"א שבחי' האחד זהו חד ולא בחושבן. וזהו ענין העולה שהיא קדש הקדשים פי' שהוא עליי' כנס"י לבחי' ע"י מל' דא"ס הנק' קדה"ק כנ"ל.

ה) **עולה** זכר דוקא עיין בד"ה שוש תשיש ותגל העקרה בלק"ת פ' תזריע בענין אה"ר הנק' זכר ולכן עולה כולה כליל מופשט מבחי' לגרמיה. וזהו שארז"ל ע"פ צו ביותר צריך זירות במקום שיש חסרון כיס. כי כיס ע"ד לקבל פרס. אבל חסרון כיס בחי' ביטול ממש.

ו) **צו** מיד ולדורות פי' הפנ"י מיד קרבנות. ולדורות מה שכל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה. וזהו זאת תורת העולה היא העולה. ר"ל מה

שעוסק בתורת העולה הוא היא העולה כאלו הקריב עולה ממש, כן פי׳ המ״כ בפי׳ הרבות פ׳ צו ע״ש.

ז) **ועמ״ש** בלק״ת בד״ה כי תצא דרוש הראשון פ״ד בענין ונתנו ה׳ אלקיך, כי החיות אע״פ שהם נושאות, מ״מ הם ג״כ מנושאות, שנמשך בהם כח מבחי׳ דמות כמראה אדם שעל הכסא, להיות נושאות, וזהו אדם ובהמה תושיע, והנה אדם הוא תורה רמ״ח אברים רמ״ח מ״ע וכו׳ וזהו זאת תורת העולה היא העולה שע״י תורת העולה בחי׳ אדם יוכל לבוא לבחי׳ העולה בחי׳ והחיות נושאות, והנה היא העולה הוא ג״כ מיעוט, שיש שאם עלו ירדו כמו ששנינו פ״ט דזבחים הרובע והנרבע כו׳ והענין דכמו שיש סולם בקדושה שע״י עליות בי״ע לאצי׳ וכן עליות אצי׳ במאציל כמ״כ יש לעומ״ז כמארז״ל ברבות פ׳ ויצא בענין הסולם שרומז ג״כ לצלם של נ״נ שהוא ק״נ שבו וע״י מקבלים ג״ק מהקדושה כו׳ ועז״נ אם תגביהי כנשר לקבל מבחי׳ דכחשכה כאורה כו׳ ע״ד אשר אכלנו במצרים חנם, חנם בלא מצות כו׳, אך עז״נ משם אורידך נאום הוי׳ הוא בחי׳ מ״ש ועל הכסא וכו׳ הוא מראה דמות כבוד הוי׳, וזהו הדין ואם עלו ירדו, וזהו המיעוט היא העולה כנ״ל ע״י הסולם דא צלותא משא״כ בלעו״ז אין להם עליי׳ זו כ״א תגביהי וכו׳ משם אורידך.

תורה פ׳ צו ו׳ ג׳

ולבש הכהן מדו בד, פסחים ספ״ו ס״ה ב׳ מדו כמדתו (שוה לארץ) שלא יחסר ולא יותר, וע״פ השרשים מדו ומדה הם שני שרשים מובדלים כי מדו לשון לבושו, וכן ת״י שיורד ע״פ מדותיו בתילים סי׳ קל״ג ב׳, לבושוי ומדתו לשון מדה זהו בשרש מדד, מדה אחת לכל היריעות, בפ׳ תרומה כ״ו ב׳, וכן אנשי מדות בפ׳ שלח י״ג ל״ב, ועיין במכלול להרד״ק אלא שכן דרך חז״ל לפרש בו ג״כ שני פירושים.

יומא כ״ג ב׳ ג״כ מדו כמדתו ופרש״י כאן לימדך שיהי׳ כתונת הכהנים למדות קומתו לא נגררות ולא מסולקות והכי אמרינן בזבחים דף י״ח, וכן בזבחים ל״ה א׳ מדו כמדתו.

יהיו על בשרו, פ״ק דערכין ד״ג ע״ב שלא יהא דבר חוצץ בינו (בין בגדי כהונה לבשרו) ובין בשרו.

והרים את הדשן ספ״ק דיומא ד״כ ע״א הא כיצד חלקהו חציו להקטרה (שאינו עיכול ואם פקע צריך להחזיר להקטיר) וחציו להרמה (מחצות ולהלן קרוי דשן אלמא חצות משוי ליה עיכול) וכ״ה פ״ט דזבחים דפ״ו ע״ב, ירושלמי יומא ר״פ שני.

פ"ב דיומא כ"ד א' בעי רבי אבין תרומת הדשן בכמה מתרומת מעשר ילפינן לה (דהא והרים כתיב לשון והרמותם ממנו במדבר י"ח והוא באומד אחד מעשרה בדשן המערכה). או מתרומות מדין ילפינן לה (דכתיב שם ל"א והרמות מכס לה' אחד נפש מחמש המאות). ת"ש (דמהרמת קומץ ילפינן לה לא יפחות מאומד מלא הקומץ ואם רצה להוסיף יוסיף דהא ליכא למימר דוקא קאמר דהא לא אפשר לפשוט ברמץ גחלים רותחות. ידיו לקמוץ) דתני ר' חייא נאמר כאן והרים ונאמר להלן והרים (והרים ממנו בקומצו מסולת המנחה וגו' בפ' צו ו' ח') מה להלן בקומצו אף כאן בקומצו.

אשר תאכל האש פ"ט דזבחים פ"ג ב', פ"ג דמנחות דכ"ו סע"ב, ירושלמי פ"י דשבת ה"ג אמר ר' לוי כתיב ולבש הכהן מדו בד, והרים את הדשן (ולא צוה המקום להוציא את הדשן אלא לכהן שהוא החשוב בעם כו') אלא ללמדך שאין גדולה בפלטין של מלך, וכזה איתא ברבות פ' במדבר ספ"ד אבל לפני הקב"ה בשעה שכהן גורף את המזבח ומדשנו היה לובש כלים מעולים שנאמר ולבש הכהן מדו בד וגו' בשביל והרים את הדשן, למה כן אלא להודיעך שאין גאוה לפני המקום עכ"ל.

זח"ב פקודי דרל"ט ע"א ת"ח מה כתיב ולבש הכהן מדו בד אלין לבושין מייחדין לקדושה, בד יחודאי מיחדי לקדושה וכתיב בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם, מאי טעמא אלא רזא דמלה כדקאמרן דאיהי קדש הקדשים דסלקא כולא ואתעטרא בקדש הקדשים בקשורא חדא, ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא דסאיב כולא דלא שלטא.

והמגיד אמר להרב"י דהא קטמא רמז לנשמות דטבלין ומתסחיין בנהר די נור ומסתלקין מתמן חוורין כתלגא כו' ומשוי ליה אצל המזבח כו' דמבלעין במל' תתאה כו'.

זאת התורה לעולה ולמנחה.

זבחים דף ד' ע"א דף ה' ע"ב דף ז' ע"ב דף ח' ע"א דצ"ו ע"ב מנחות דף פ"ב ע"ב דפ"ג ע"א דק"י ע"א. מד"ר פ' צו פ"ט דף קע"ד ע"א, ס"פ הנ"ל דף קע"ה ב', זח"ג עמוד קמ"ו דף נ"ט, ילקוט ח"א פ' בא תחלת רמז ר"ח דס"ב ע"ג, פ' ויקרא דקכ"א ע"ד תוך רמז תנ"ח, דקכ"ז ג' רמז ת"ע, דקל"ה ב', דף רי"ג ד'. ח"ב סז"א עו"א פז"ג, של"ה קנ"א א ר"א ב ר"ט א, רל"א ב רמ"ח א שמ"ט א, שפ"א ב.

א) **זח"א** בהשמטות סי' כ"ה דף י"א ע"א זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת בגין חטאת דאית בקרא וחוטא אחד יאבד טובה הרבה, פי' לכן לא נאמר וזאת התורה, וזאת בוא"ו שהוא מורה על חיבור עץ החיים במ' הנק' זאת שזהו ענין וזאת משא"כ כשנאמר זאת מורה שאין מאיר העץ

החיים במ' וכמ"ש מזה בזהר ר"פ זאת חקת התורה ומפרש הזהר כאן שזהו מחמת ולחטאת וזהו ענין וחוטא אחד יאבד טובה הרבה והוא מה שנסתלק הוא"ו מבחי' זאת ועמ"ש ע"פ וזאת המצוה כו' שמע ישראל כו'.

ב) **זח"א** פ' וירא דף ק' ע"א במ"ה שם שאמ"ל הקב"ה למשה יעסקו בתורה ואני מוחל להם בשבילה יותר מכל הקרבנות כולם שנאמר זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת כו' כלומר זאת התורה בשביל עולה בשביל מנחה בשביל חטאת בשביל אשם וכ"ה בגמ' סוף מנחות דף ק"י ע"א, ועיין מזה בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה ספ"ב ותוכן הפי' שם שהמצות נק' רמ"ח אברין דמלכא והתורה נאמר בה זאת התורה אדם א' דם שהוא חיות כל האברים ועיין בלק"ת בשה"ש ד"ה לסוסתי ברכבי הראשון שזהו ענין אורות וכלים וכן פי' בלק"ת פ' מסעי בד"ה הנה גבי המסעות ושם ספ"ב שהתורה היא בחי' אורות ועיין מענין אורות וכלים בסדור שער הק"ש שהאורות הן בחי' א"ס והכלים הן בבחי' גבול רל"ו אלפים רבבות פרסאות ע"ש בהדרוש שתורה נק' חיי עולם ותפלה נק' חיי שעה.

ג) **זח"ג** פ' קדושים דף פ' ע"ב רבי יוסי הוה אזיל באורחא פגע ביה ר' חייא אמר ליה האי דאוקמוה חברייא דכתיב בעלי ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ומנחה עד עולם, בזבח ומנחה אין מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה, אמאי בגין דדברי תורה סלקין על כל קרבנין דעלמא, כמה דאוקמוהו דכתי' זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים שקיל אורייתא ככל קרבנין דעלמא, והרמ"ז שם כ' וז"ל סלקין על כל קרבנין משום שסגולת כל הקרבנות להקריב העולמות להעלותם ממטה למעלה אבל התורה מייחדת אותם מלמעלה למטה בשפע שמשפיע להם, וכנגדם יש בה ד' סגולות של פרד"ס עכ"ל, ואפ"ל יותר עפמ"ש בלק"ת בד"ה ואתחנן אל ד' שע"י הק"ש ותפלה שממשיכים גילוי אור הוי' בנפש עי"ז מעוררים ג"כ הגלוי מלמעלה, והוא ענין באתעדל"ת אתעדל"ע אך התורה היא המשכת אתעדל"ע מבחינה שאין אתעדל"ת מגעת שם, וזהו ענין ואתחנן להמשיך מבחי' אוצר מתנת חנם, ובמ"א פי' שעד בחי' חכמה מגיע אתעדל"ת אבל הכתר הוא בחי' שאין אתעדל"ת מגיע שם בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ברכבי ובהביאור שם, ולכן ד"ת סלקין על כל קרבנין דעלמא שהקרבנות הוא ג"כ ענין באתעדל"ת אתעדל"ע ריח ניחוחי, ולכן התפלה היא במקום קרבנות והתורה היא אתעדל"ע מבחי' עליונה יותר כו'.

פ' צו ד' י"א

וזאת תורת זבח השלמים, הבחי פ' ויקרא דקל"ב ע"א כ' וז"ל גם צריך שתתעורר במה שהיה קרבן עולה זכר ולא נקבה והחטאת נקבה ולא זכר, והשלמים אם זכר אם נקבה, הטעם הוא כי תכלית הכוונה בקרבן עולה

למעלה מהמקום ששם מתחלקים זכר ונקבה כלומר למעלה מן המדות שיש בהן פועל ומקבל, אבל קרבן שלמים היה בין זכר בין נקבה כי הוא לקו האמצעי המשלים בין המדות וכלול מהן, וכן שלמים אותיות משלים, וכבר הזכרתי זה למעלה ולכן כתוב בשלמים אם זכר אם נקבה, והחטאת נקבה ולא זכר, כי היא למדת שמור ובדין שיהי׳ הקרבן נקבה עכ״ל ויש להעיר דא״כ מדוע שלמים נק׳ קדשים קלים והחטאת היא קדשי קדשים והלא קו האמצעי ת״ת גבוה מבחי׳ שמור שהוא מל׳, ועי״ש מ״ש בענין אשם שהוא זכר ע״ד במקום שבע״ת עומדים כו׳ דא״כ גבי חטאת נמי נימא הכי, ובפ׳ צו על פסוק שאנו בו כ׳ קרבן זה שני מינים תודה ושלמים כו׳, והשל״ה במס׳ פסחים שלו דקנ״ו סע״א כ׳ וז״ל עולה כולה כליל לה׳ וכן מנחה שהיא מצה, לא נענה אליהו אלא בתפלת המנחה שכן יצחק שהי׳ עולה תקנה במקום מנחה כי אין עולה בלא מנחה והם כנגד אותיות יוד הא מהשם, חטאת ואשם כנגד אותיות ו״ה כדפ״ל ענין אין השם שלם ולעתיד יהי׳ שלם וזהו וזאת תורת זבח השלמים והם נקראים מילואים כי מלוי ה׳ אחרונה יהי׳ כראשונה עכ״ל.

(**קיצור** הבחי׳ כ׳ עולה בבינה שלמים ת״ת חטאת במל׳ אשם בבינה, והשל״ה כ׳ עולה ומנחה י״ה חטאת ואשם ו״ה, שלמים שיהי׳ השם שלם).

זח״א עמוד ס״ח והוא בהשמטות סי׳ כ״ה פי׳ זאת בלא ו׳ זהו מל׳ לבד והיא דין אבל וזאת היינו כשנתחבר ומתיחד הוא״ו שהוא ז״א עם מל׳ הנק׳ זאת ולכן נא׳ וזאת התורה אשר שם משה סמא דחיי כו׳ וע׳ מזה בזח״ג ר״פ חקת, ולכן גבי שלמים דוקא נאמר וזאת תורת זבח השלמים משום שהוא ענין השלום לחבר הוא״ו עם ה׳ משא״כ בחטאת ועולה נאמר זאת בלא ו׳ ע״ש, ולכאורה אינו מובן הא עולה גבוה מהשלמים א״כ איך בעולה אין יחוד ואפ״ל עולה שהיא בבינה א״כ זהו כדוגמת יוהכ״פ שאסור בתשמיש משום דכתיב אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי אזי דוקא ותהי לי לאשה משא״כ יוהכ״פ שהוא מבחי׳ אימא כמ״ש בזח״ג אמור ד״ק ע״ב ע״כ עולה שהיא כמו יוהכ״פ קדה״ק, ושלמים י״ל באים שרשם מבחי׳ אבא ואזי נק׳ בת אבי כו׳ וכמו שמע״צ לגבי יוהכ״פ, ומיהו א״א לומר כן דהא קרבן התמיד שנאמר בו את קרבני כו׳ ליחד המל׳ בדודה הוא עולה כו׳.

זח״ג ויקרא די״ב ע״ב פי׳ שלמים הוא בבחי׳ יעקב שנק׳ איש תם גבו שלים, שלים לעילא ושלים לתתא פי׳ שמחבר בינה ומ׳ וכמ״כ מחבר חו״ג, גם פי׳ שלמים ע״ד עושה שלום במרומיו בין מיכאל וגבריאל, ודי״ג סע״א פי׳ שזהו שלום על ישראל.

והנה גבי קרבנות הנשיאים בפ׳ נשא גבי קרבן נחשון ולזבח השלמים בקר שנים פי׳ ברבות נשא פי״ג רנ״ג ד׳ אלו דוד ושלמה כו׳ שלמים שהיו צדיקים גמורים והיו ישראל בימיהן מושלמים ובימי שלמה הי׳ המלכות שלימה שנאמר וישב שלמה על כסא ה׳, הרי מפרש שלמים לשון שלימות, ובפי׳ שלימות עיין בענין תמתי בד״ה אני ישנה שזהו ענין כאלו עשאוני שהשלימות להיות התלבשות אוא״ס בהמדות, ובד״ה תקעו בחדש מה שמשלים כל חסרון, כענין לא תחסר כל בה, בזח״ג ק״פ ע״ב מענין אנכי שלומי אמוני ישראל, גם

כשיש שלימות למטה שורה הברכה מלמעלה זהו ע"ד בתיקון התכללות זהו אתר שלים כו' ע' עוד בד"ה וכל בניך גבי בנין ירושלים יראה שלם להעיר מענין שבתות תמימות דפי' שלימות, בזח"ג ויקרא די"ב סע"א משמע שלמים שלימות כענין מיתקלא, ובפרדס בעה"כ ערך שלמים וז"ל פי' הרשב"י ע"ה בר"מ שהמלכות נקראת שלמים מטעם שהיא משלמת לחשבון ע"ס (ע' ענין אנכי שלומי אמונה הנ"ל ותועלת ההשלמה לע"ס היינו שבה ועל ידה נמשך הגילוי בבי"ע כנז' על מאמר זח"ג בחקתי קי"ד ע"ב ע"פ דומה דודי לצבי כו' משכונא דילי כו' כי ז"א הוא בעל ט"ס ואין נמשך ממנו עדיין גלוי למטה שהגילוי זהו ע"י המל' דבור והעיקר להיות גלוי למטה וזהו שהמל' משלימתו לעשר ספירות היינו שעי"ז יומשך גלוי אלקות למטה וע' בת"א פ' יתרו בד"ה אלפי שנאן) והיא משלמת לחשבון ד' אותיות שבשם, (והיינו ענין שיהי' השם שלם כנ"ל ב' השל"ה וכן שיהי' הכסא שלם וישב ה' מלך לעולם ועיין ת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק) והיא משלמת את התפארת להיותו נקרא שלם כדכתי' זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם אתתא פלגא דגופא הוי (והיינו ג"כ כנ"ל כי מל' נק' גוף בזח"א ויחי דרמ"ה וכמו שע"י הגוף והכלי נמשך גילוי האור ונפש כן ע"י הכלים נמשך גלוי האור בבי"ע משא"כ בלא הכלי האור מסתלק וזהו ענין כאלו עשאוני בד"ה אני ישנה הנ"ל וזהו אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו שהוא מל' אזי מתגלה גדולתו בבי"ע ועיין בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא, מש"ש מזה ועיין עוד מענין זכר ונקבה בראם ויברך אותם בת"א פ' תצוה סד"ה ועשית בגדי קדש) עכ"ל הפרדס עם קצת ביאור, עוד יובן איך שכנס"י עושה השלימות למעלה שזהו ענין שנקראת תמתי ע"ש ועשיתם אתם כאלו עשאוני כמשנ"ת בד"ה אני ישנה גבי תמתי ועיין בד"ה צאינה וראינה בענין עד שקראה אמי, עוד פי' שלמים לשון שלום והאריך, ומזה יובן ענין דברי הרבות הנ"ל שבימי דוד ושלמה הי' המלכות שלימה ע"ד ויתן עוז למלכו שנדרש ברבות סדר שמות פ"א דקי"ח ע"א על דוד שרימם הקב"ה את מלכותו ובפ' יתרו פכ"ז נדרש על שלמה כי שלמה מלך שהשלום שלו, שלום יסוד ז"א המחבר זו"נ ושהשלום שלו זהו ע"ד ביום ההוא יהי"ה כו' כמו אהל בל יצען כו', ועיקר פי' שלום שיהי' למטה כמו למעלה גלוי אלקות וזהו ענין שלימות המל', גם שלימות זו זהו הפך ענין מיעוט הלבנה אלא מילוי הלבנה ולכן שלמים נקראים מלואים למלאות פגימת הלבנה כנ"ל בשם השל"ה, וענין שבדוד ג"כ רימם כו' זהו ענין רמה קרני רמה הוא עתיקא כמ"ש בת"א פ' יתרו בביאור דזכור ושמור, וע' מענין ארוממך אלקי המלך בד"ה כי אתה נרי, ולהבין איך בחי' זו בשלמים יותר מבחטאת ע"י שבקרבן שלמים יש בו אכילת בעלים ג"כ עם אכילת כהנים ואכילת מזבח שיש בחטאת כו' הענין אפ"ל ע"פ מ"ש אדמו"ר נ"ע בביאור מאמר זח"ב ויקהל דף ר"ד ע"ב בענין האי רוחא איהו אתפשטותא דהאי נקודה כי הנה מל' מברר בבי"ע להיות ביטול היש לאין ועי"ז נמשך תענוג העליון במל' מזה דאתהפך חשוכא לנהורא או כמשל תענוג המלך מביטול העם שמלכותו ברצון קבלו כו' וזהו נעוץ תחב"ס שהקו"ח עתיק תענוג העליון ראשית התלבשותו בחכ' ומסתיים במל' כו' ומזה נמשך מה שמהנקודה כתר מל' נתוסף רוחא ט"ס התפשטות ועמ"ש ע"פ הזח"ג בלק קצ"א בענין עושי

דברו כו׳ והנה בין אצי׳ לבי״ע יש פרסא אך בשבת מאיר הארת הקו והעונג שבמל׳ גם בבי״ע וזהו חצר הפנימית כו׳ וביום השבת יפתח כו׳ ואזי המצוה וקראת לשבת עונג שהעונג הגשמי שבמאכלים ששרשו מעונג העליון דחיצוני׳ בינה שנפל בשבה״כ ביום השבת שאז עליית הטוב שבנוגה שכבר נפרד מק״נ בע״ש הוא נכלל בעונג העליון ממש ומזה נעשה עונג גדול למעלה ממה שבאו הניצוצות האובדים בארץ אשור תענוג גשמי ונכלל בשרשו עונג העליון כו׳ ובד״ה אני ה׳ דפ׳ ציצית נת׳ שזהו יתרון האור מן החושך ע״ד במקום שבעלי תשובה עומדים כו׳ שלפי שנהנה תחלה מתענוג גשמי לכך כשישוב להחזיר התענוג הגשמי אליו ית׳ התקשרותו גדול ועצום יותר כו׳ ממי שלא נפל בתענוגי עוה״ז כי ישים ללבו ק״ו אלף פעמים אם נמשך אחר תענוג גשמי שזהו כלה כו׳ מכ״ש וק״ו כו׳.

ומעתה י״ל כמ״כ מעלה זו בקרבן שלמים שהבעלים אוכלים דבודאי אין אכילה זו הנאה גשמיות כ״א אכילתו היא לפני ה׳ ע״ד וישמחו בך ישראל כו׳ ועל שמחה זו ארז״ל אין שמחה אלא בבשר כו׳ והנה ע״י שהי׳ בהקרבן זריקת דם והקטרת אימורים שנכלל נפש הבהמה בשרשה ומקורה והחיות נושאות כו׳ וע״י אכילת כהנים שהוא אכילת אדם ש׳ מ״ה כו׳ אזי מה שהבעלים אוכלים זהו ענין אכילת המל׳ שנכלל בה הטעמים והעונג העליון ממה שנפל מכח״ב דתהו כו׳ ועי״ז נוסף בה רבוי אור התענוג העליון מלמעלמ״ט מכח״ב דתיקון ומלמטלמ״ע מכח״ב דתהו כו׳, וזהו ענין שלמים לשון שלימות שהמל׳ שהיא משלמת את ז״א נעשה בה שלימות גדול ועי״ז נמשך גלוי אור האצי׳ למטה בבי״ע כמו למעלה כו׳, עוד נ׳ להעיר לענין מעלת שלמים שהבעלים וכל אדם אוכלים לבד כהנים ומזבח ע״ד שנת׳ בביאור ואלה המשפטים דתקס״ב ע״פ מאמר זח״ב ר״פ תרומה בענין אפרסמון ואפריון, דקוב״ה משתעשע מעונג הצדיקים בג״ע, זהו עד״מ אדם העושה חתונה לבנו או איזו בשורה טובה ומתענג מאד מזה ואזי עושה סעודה לאוהביו שרוצה מאד שיתענגו באותו הסעודה ומזה הוא מתענג מאד במה שיתענגו אוהביו מסעודתו וישמחו בשמחתו וסיבת כ״ז הוא העונג העצמי מהבשורה טובה כו׳ עד״ז עונג הצדיקים בג״ע זהו כענין הסעודה שעושה לאוהביו כו׳ וזהו נמשך מעונג העליון שיש לו תענוג כביכול מביטול היש ומשמחת בתו היא התורה כו׳ ומחמת זה עושה הסעודה כו׳ ומתענג דוקא ממה שהצדיקים מתענגים כו׳ ע״ד יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק כו׳, וזהו ג״כ ענין השלמים שגם כל אדם נהנים ושמחים ומתענגים מהקרבן שה״ע וישמחו בך כו׳ ולא הכהנים והמזבח לבד כו׳, וכ״ז נמשך להם מגבוה זהו מורה על עוצם עונג העליון למעלה כטוב לבו ית׳ עושה סעודה לאוהביו כו׳ ע״ד אכלתי יערי כו׳ מעתה אכלו רעים שתו ושכרו דודים. ובמא״א אות שין סמ״ה שלמים נק׳ המל׳ שלימו דכל ספיראן גם מצד התפארת כו׳ ולכן נק׳ שלמי רצון שהם בחסד עכ״ל ובאות זיין ס״ו זבח מצד הנוק׳ וכן זבחי שלמים מצדה דאיהי שלימא דכולא עכ״ל, וכמ״ש בזח״ב דקנ״ח ע״ב שעליה נאמר וזאת הברכה אשר ברך משה וכן בשלמים וזאת תורת כו׳ בדלעיל ומ״ש שלמי רצון לא נמצא כן בפסוק ואפשר ר״ל מ״ש עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי בישעי׳ סי׳ נ״ו ז׳, דזבחיהם היינו שלמים כו׳, וכמ״ש ויעלו עולות ויזבחו שלמים

במשפטים כ״ד, וז״ש ברבות סדר צו ספ״ט ולמה שלמים באחרונה כו׳ שיש בה מינים הרבה דם ואימורים למזבח חזה ושוק לכהנים, עור ובשר לבעלים, כי מה שיש בה מינים הרבה זהו התכללות הרבה בחי׳ יחד וגם כמש״ל שנמשך התענוג גם למטה כו׳, עו״ש ברבות דשלמים ענין שלום, מי שהוא שלום מביא שלמים כו׳ והאריך בזה במעלת השלום, והנה כיון דשלמים ג״כ לשון שלום א״כ שלמים היינו ב״פ שלום דאל״כ הול״ל שלום ומהו שלמים א״ו היינו רבוי השלום והענין י״ל כמ״ש בת״א פ׳ ויצא בד״ה והי׳ הוי׳ לי לאלקים וז״ל אך כיצד ישוב מבחי׳ חרן לבחי׳ יצחק הנ״ל הנה לזה אמר הכתוב ושבתי בשלום כי שלום הוא המחבר ומקשר שני הפכיים כמ״ש עושה שלום במרומיו בין מיכאל וגבריאל כו׳ שלום שלום לרחוק שנעשה קרוב כו׳ ובשלום היינו ב׳ שלום מלמטה למעלה ומלמעלה למטה כמ״ש במ״א עכ״ל, וכמ״כ בשלמים יש ב׳ בחי׳ הנ״ל כי מלמטה למעלה זהו ענין דם ואימורים למזבח שעי״ז נעשה השלום וההתקשרות מלמטה למעלה עליות נה״ב בשרשה ומקורה ע״י אש שלמעלה, ואח״כ מלמעלה למטה זהו ע״י אכילת כהנים ואכילת בעלים כו׳ אכלו רעים כו׳, ברבות נשא פי״ג רנ״ד ב׳ ע״פ ולזבח השלמים (של קרבן נתנאל נשיא יששכר) בקר שנים כנגד שתי תורות המקרא והמשנה שכל מי שמבקר וזובח יצרו (שחוקר ודורש ביראת הש״י לזבח יצרו) לעשות ככל הכתוב בהן הוא עושה שני שלומות שלום למעלה ושלום למטה שנאמר או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי כו׳ עכ״ל, וע׳ מענין או יחזיק במעזי כו׳ בסנהדרין דצ״ט ע״ב וברבות ר״פ משפטים קמ״ה ג׳ ס״פ בהר דר״ו א׳ דרשו אותו על הצדקה וכ״מ ברבות שם שזהו ענין ולזבח השלמים דגבי נשיא זבולון, זח״ג במדבר קי״ח א׳ ובמק״מ ובהרמ״ז שם ויקרא דף י״ד ע״ב ת״ז נ״ג ע״א וד׳, עמה״מ עה״א עו״ב.

אם על תודה יקריבנו כו׳, על חלות לחם חמץ יקריבנו על זבח תודת שלמיו.

פי׳ בזח״ג ויקרא די״ב ע״ב שלמיו מהו תרי א״ל תרין ווין וו דהיינו שלמיו שלמא דכולא בענין תרין ווין שהם וו פי׳ בזהר וישב קפ״ב ב׳ שהם בחי׳ אלה תולדות יעקב יוסף ת״ת ויסוד ועמ״ש באריכות בביאור ע״פ מי יתנך כאח לי, ובזח״ב פ׳ יתרו ס״ח א׳ פי׳ משה ויוסף והנה משה יסוד אבא ויוסף יסוד ז״א א״כ פי׳ שלמיו היינו שלום בפמשמ״ע יחוד או״א ע״ד משכן העדות אשר פקד ע״י משה יס״א, ושלום בפמשמ״ט יחוד זו״נ ע״י יוסף כו׳, זהו הב׳ ווין ועזח״ב תרומה קע״ז א׳, ספד״צ פ״ב פי׳ הולך לדודי למשרים ב׳ ווין כו׳, ושרש הענין הואו הראשון המשכת אור א״ס בחו״ב שיהי׳ יחוד חו״ב והוא ענין המשכת הקו והואו השני המשכת האור בזו״נ מקור דבי״ע כו׳ וזהו הולך לדודי למשרים ועמ״ש ע״פ המד״ר בראשית פי״ב אלה תולדות השמים והארץ מלא בשני ווין כו׳ וכן גבי שבת כתי׳ מצוות מלא בשני ווין כמ״ש במד״ר פ׳ בשלח ס״פ כ״ה, ועמ״ש בסדור ע״פ מזמור לתודה שלכן בחלות תודה יש

עשרה לחם חמץ, כי להיותו בחי' יחוד חו"ב ובחכ' אתברירו ע"כ גם החמץ יוכל להתברר, ועמ"ש בלק"ת פ' תצא ע"פ וגלחה את ראשה ובענין שהחכם מתיר את הנדר ע' בלק"ת סד"ה ושמע אביה את נדרה ומ"ש סד"ה ורב שלום בניך בפי' ורב שלום והיינו ע"י בוניך עסק התורה כו', וזהו מ"ש על חלות לחם חמץ כו' תודת שלמיו פי' כיון שהם שלמיו ב' ווין לכן יוכלו לברר גם החמץ וכנ"ל.

ב) **והנה** במד"ר פ' צו פ"ט כל הקרבנות בטלים לע"ל וקרבן תודה אינו בטל, וע"ש במ"כ דהתמידים ומוספים ג"כ לא יבטלו ועמ"ש ע"פ כי חסד חפצתי ולא זבח, יש לפרש ע"ד כל המועדים בטלים לע"ל, ופי' בת"א בד"ה ויושט המלך לאסתר שהמועדים הן עליות כנס"י, בפסח בבחי' חסד כו', אכן לע"ל יהי' גלוי אור ה' למטה וזהו אתעט"ב וא"כ אין שייך עליות, וזהו ע"ד מ"ש ע"פ כי ההרים ימושו כו' שההרים הם בחי' עליות כנ"י והיינו ע"י שיהי' הגילוי למטה וזהו וחסדי כו' וברית שלומי כו' והיינו ע"י המשכה מא"א דקמי' מעומ"ט שוין יעו"ש, והנה הקרבנות הם ג"כ עליות והתקרבות כנ"י מלמטה למעלה לכן הם בטלים כיון שיהי' הגילוי למטה, אך קרבן תודה שהיא הודאה ע"ד לך טוב להודות כו' הודו לו ברכו שמו הנה בבחי' שמו שייך ברכה אבל בו ית' אין שייך רק הודאה לכן.

עוי"ל ע"ד אחר הנה המועדים הן גלוי אור הבינה במדות כמ"ש ע"פ להקריב לי במועדו, ובד"ה הוי' לי בעוזרי, ובד"ה מצה זו ובינה נק' עלמא דאתכסיא ובמועדים נמשך הגלוי משם, וכמ"ש ע"פ בנהר יעברו ברגל שבכל רגל מג' רגלים עוברים בנהר היוצא מעדן שהוא בינה כו', ולע"ל יהי' עלמא דאתכסיא בגלוי ממש כמ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה, וזהו והניף ידו על הנהר כו' ולכן יהי' הכנור של שמונה נימין, לכן המועדים יהיו בטלים דא"צ להמשיך אור הבינה במדות כיון הבינה יהי' בבחי' גילוי כמו המדות, וכמו ע"ד שעכשיו בשבת ויו"ט א"צ תפילין כו', משא"כ הלכות שהם מיסוד אבא הרי הם למעלה מהבינה וכמ"ש כי טובים דודיך מיין ערבים עלי ד"ס כו' לכן אינן בטלות ועמ"ש מזה בד"ה יביאו לבוש מלכות, ולכן הקרבנות ג"כ בטלים דמבואר באג"ה סי' כ"ח הקרבנות שע"ג המזבח הן בחי' העלאת מ"ן מנה"ב שבנוגה אל שרשן ומקורן הם בחי' ד' חיות שבמרכבה כו' ועי"ז נמשך ויורד מ"ד מז"א, א"כ הקרבנות הם להמשיך יחוד זו"נ, וכיון שלע"ל יהי' אור הבינה בגילוי וגם זו"נ יהיו תרין ריעין, א"כ א"צ לקרבנות, אבל התודה שהיא המשכת יחוד או"א שלמעלה מעלמא דאתכסיא זה לא יבטל וכמו ההלכות, וכמ"ש מזה ע"פ מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה שהתודה והלכות לא יבטלו גם לע"ל שיהי' אור הבינה בגילוי כי הם המשכות יסוד אבא כו' ועמ"ש ע"פ ועתה אלקינו מודים אנחנו לך ומהללים כו', שם נת' ענין ג' בחי' הלל ברכה והודאה.

שמיני

ביום השמיני כו׳ בכלי יקר נתן טעם מה יום מימים, ואמר ע״ד המדרש האומר שכל קלוסו של משה היה באז, אז ישיר משה, ומאז באתי אל פרעה, כי אז היינו אחד רוכב על זיין כו׳ ומה שיום ח׳ זה נטל עשר עטרות רמז למשארז״ל כנור של ימות המשיח יהי׳ של שמונה נימין ושל העוה״ב עשרה נימין כו׳ ע״ש, ויש לפרש עפמ״ש ברבות בראשית פי״ט עיקר שכינה בתחתונים היתה כיון שחטא אדה״ר כו׳ עמד אברהם כו׳ עד עמד משה כו׳ נמצא ע״י האבות עד עמרם המשיכו השכינה רק בשמים מרקיע א׳ לב׳ עד לרקיע האחרון הקרוב לארץ, אכן משה הורידה משמים לארץ והנה שמים הוא ז״א דאצי׳ וארץ הוא מל׳ והאבות המשיכו תוספת אורות באצי׳ כמבואר בד״ה משה ידבר, וזהו ענין גילוי השכינה בשמים ועיין בזח״א ויחי רכ״ט ע״א בפי׳ היושבי בשמים היושבי יתיר יוד, היינו יחוד חו״ב שבינה מתלבשת בז״א הנק׳ שמים אש ומים חו״ג, אך מ״מ כתיב כונן שמים בתבונה וע׳ בפ׳ ויגש דר״ז סע״א, והיו״ד הוא רק הארת החכמה נה״י דאבא כמ״ש במק״מ שם, אבל להיות ההמשכה בארץ צ״ל מלמעלה יותר וכמ״ש בחכמה יסד ארץ וכמ״ש בזה בת״א פ׳ בראשית בד״ה ענין וייצר, וזהו שמשה שהורידה משמים לארץ הוא ודאי ע״י המשכה מלמעלה יותר מבחי׳ האבות שהורידוה בשמים עצמו מרקיע לרקיע, ולכן הוא ביום השמיני, וי״ל כי בחי׳ היושבי בשמים זהו ע״י יחוד תמידי דאו״א אבל שיומשך לארץ זהו ע״י יחוד פנימי ששרשו מע״ק ועמ״ש סד״ה והגדת לבנך, וזהו ענין אז המשכת האלף בחי׳ פלא עליון כמ״ש בפ׳ בשלח דף נ״ד ע״א וזהו ג״כ ענין בק״ש הוי׳ אחד אשר החית מורה שנמשך גילוי אוא״ס בז׳ רקיעים והארץ, לכן גילוי זה נמשך דוקא ע״י תוספת אור מלמעלה, ולכן נזכר שם הוי׳ פ״ב, וכמ״ש במ״א. גם יש להעיר ע״ד מ״ש בביאור ענין חגרה בעוז מתניה, פי׳ המגביהי לשבת המשפילי כו׳ שלפי שהוא מגביה בבחינה ששמים וארץ שניהן השפלה גדולה לפניו בהשוואה אחת, היינו בחי׳ כתר עליון ע״כ משפילי בארץ כמו בשמים, ועמ״ש בת״א פ׳ לך לך בענין לך לך כו׳ וזהו ענין ביום השמיני דוקא, בחי׳ אז אשר ז׳ הם ז״ת אכן האלף כללות ג״ר משם דוקא נמשך שיהי׳ ירידת השכינה בארץ כו׳, וזהו שנטל עשר עטרות כי עם היות יום השמיני עצמו הוא בינה, עכ״ז נטל כל העשר היינו התגלות הכתר ע״ד הוא דא עתיקא כו׳, ועמ״ש במ״א בענין ואם ירחיב ה׳ את גבולך כו׳ ובסידור ע״פ עלי עשור, ועיין מענין אז במא״א אות אלף סג״ג וע׳ עוד ברע״מ פ׳ פנחס דרכ״ז ע״א ובת״ז תיקון עשירי מענין אז.

ע׳ בהערות

—— • ——

שמיני ט׳ כ״ב

וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם ופרש״י ברכת כהנים יברכך יאר ישא.

וכ״ה בגמרא פ״ב דמגלה ובמשנה פ״ז דתמיד וברבות נשא פי״א דרמ״ד ג׳, וז״ל הגמ׳ דמגלה שם די״ח ע״א וכיון שבאת תפלה באת עבודה כו׳ וכיון שבאת עבודה באת תודה שנאמר זובח תודה יכבדנני, ומה ראו לומר ברכת כהנים אחר הודאה דכתיב וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת וגו׳, אימא קודם עבודה (ויהי׳ הפי׳ שאחר שברכם עשה החטאת והעולה כו׳) לא ס״ד דכתי׳ וירד מעשות החטאת וגו׳ מי כתיב לעשות (דאז הי׳ הפירוש כנ״ל) מעשות כתיב (והיינו שמתחלה עשה החטאת והעולה והשלמים ואח״כ וישא אהרן כו׳ ויברכם, ע״כ א״א לומר ברכת כהנים קודם עבודה שהוא רצה אלא אחר עבודה), ולימרא אחר העבודה (ר״ל אחר רצה קודם מודים) כו׳ עבודה והודאה חדא מלתא היא, יש לפרש דמבואר במ״א ההפרש בין ברכה לתפלה כי תפלה הוא בחי׳ בקשה מלמטה למעלה, שהוא עצמו למטה אלא שמעורר רחמים ע״י הבקשה שיומשך כן מלמעלה, וזהו ענין באתעדל״ת אתעדל״ע, (וכמ״ש בד״ה לסוסתי בת״א פ׳ בשלח בענין אותיות נקבות ואותיות זכרים כו׳ ע״ש), אבל ענין הברכה הוא מלמעלה למטה היינו שהברכה היא למעלה מן התפלה שהוא עצמו למעלה וממשיך ומאיר ומברך למטה וזהו ענין ברכת כהנים כו׳ (והיינו בחי׳ אתעדל״ע שלמעלה מאתעדל״ת וכמ״ש בד״ה לסוסתי הנ״ל שבחי׳ אתעדל״ע הנמשך ע״י אתעדל״ת זהו מהחכמה, אבל מהכתר נמשכים אותיות שלמעלה מאתעדל״ת וזהו ענין ברכת כהנים כו׳), ומבואר ג״כ במ״א בד״ה אני ישנה בענין פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם שא״א להיות ההמשכה הזו מבחי׳ הכתר שאין אתעדל״ת מגעת אלא אחר שנמשך אתעדל״ע שע״פ אתעדל״ת וזהו פתחי לי כחודה כו׳ ואח״כ אפתח לך הבחי׳ שלמעלה מאתעדל״ת כפתחו של אולם שלא הי׳ לו דלתות ולכן ברכת כהנים היא דוקא אחר התפלה ועבודה שזהו ענין אתעדל״ת ואתעדל״ע שע״י אתעדל״ת אזי אח״כ יוכלו הכהנים לברך ולהמשיך מבחי׳ הנ״ל שלמעלה מאתעדל״ת וזהו ששנינו במשנה פ״ז דתמיד ועמדו על מעלות האולם כו׳ וברכו את העם כו׳ היינו להיות ואני אפתח לך כפתחו של אולם, והנה החטאת והעולה והשלמים, חטאת י״ל ברכת השיבנו כו׳ סלח לנו כו׳ העולה רצה שהיא עבודה, והשלמים זהו הודאה שהרי התודה נק׳ תודת שלמיו, ואזי אח״כ וישא אהרן כו׳ ויברכם ברכת כהנים.

והש״ך פ׳ שמיני כ׳ ח״ל וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים, לפי שהקריב שלשה דברים חטאת ועולה ושלמים לכך ברכם ברכת כהנים שהיא יברכך ה׳ וישמרך כנגד החטאת שלא יקטרג עליך חטא העבירה שהוא הקטיגור (וי״ל ג״כ כי חטאת היא במל׳ בחי׳ שקראה בתי כברתא דמתחטא לפני אבא ע״כ נגד זה ברכה דיברכך וישמרך שמור בנוק׳), יאר ה׳ פניו אליך כנגד העולה שאחר שליבן לבו מהרהור הוא בהארת פנים (י״ל בחי׳ שקראה אחותי והן שוין בקומתן), ישא ה׳ פניו אליך הוא כנגד השלמים ופי׳ ישא כמו וישא משאות מאת פניו כמו אדם שקבל ממנו מתנותיו ופורש לו שלומותיו וזהו וישם לך שלום (נגד שקראה אמי,

וישא אהרן את ידו כתיב לפי שאהרן הוא לימין וכיון להגביר ימין על שמאל לזה ידו ולא ידיו ידו היינו יוד שמשם מקור הברכה עכ״ל.

והבחיי פ׳ שמיני קל״ט ד׳ כ׳ ושתי הידים הי׳ מרים כו׳ ומ״ש רז״ל ידו כתיב לפי שהי׳ הימין יותר נכבד מן השמאל כו׳ וע״כ אמרו ידו כתיב כו׳ וכן תמצא בנשיאת כפים שעשה משה שהזכיר שם הכתוב ידיו וידו והי׳ כאשר ירים משה ידו, ויהי ידיו אמונה כו׳, אבל אמר וישא להורות כי היו ידיו זקופות למעלה כלשון הכתוב כו׳ וכפיו פרושות השמים ויעמוד ויברך את כל קהל ישראל באור הכתוב כי היו ידיו זקופות למעלה וברך את ישראל עכ״ל ור״ל ולא כדרך האב כשרוצה לברך את בנו לשום ידו על ראשו כדרך שעשה יעקב אל יוסף כו׳ משא״כ כאן, וזהו ענין נשיאות כפים.

וישא אהרן את ידיו, ידו כתיב, יש לומר עפמ״ש בד״ה עבדים היינו או״א שהלבישו לזרועות דא״א, וזהו וישא אהרן כי אהרן רב חסד בד״ה ועשית בגדי, ונשיאת ידיו היינו מה שזרועות דא״א מתגלים באו״א וזהו אל העם ולכן ידו כתיב כי לית שמאלא בהאי עתיקא כענין והחמישית לפרעה, וכמ״ש בביאור ע״פ צאינה בענין שאו ידיכם קדש וברכו כו׳ וע׳ מענין התלבשו׳ הנ״ל בדרוש חורף תקס״ג, גם בביאור ע״פ ראה בענין יום יום יעמס לנו, גם י״ל נשיאת ידיו כי הנה מזלות דדיקנא מקבלים ממו״ס שלמעלה מחו״ג דא״א לכן כדי לחבר המשכות המזלות להתלבשות חו״ג זהו ענין נשיאות כפים, גם להעיר ממ״ש ע״פ המאמר וישב קפ״א ישכיל מסט׳ דאברהם כו׳ חג״ת דעתיק המלובשים בגלגלתא מו״ס כו׳ וזהו ענין נשיאת ידיו, וע׳ בביאור כשב כבש, גם י״ל בידים עשר אצבעות ע״ס ע׳ בפרדס ש״א ואהרן ממשיך מע״ס הגנוזות בע״ס דאצי׳, והמכוון כי הנה אם תגביהי כנשר כו׳ אכן ע״י התלבשות הנ״ל באו״א ממילא הוציאנו כו׳ ועמ״ש בתו״א גבי פסח מזה, ועמ״ש בד״ה ה׳ יחתו מריביו, גם וישא ל׳ יתר שאת כמ״ש במדרש פ׳ ויחי בכורה לפני מלך כו׳ בד״ה בשלח ואתעדל״ע שלמעלה מאתעדל״ת, והנה פרק היד שבו האצבעות הוא חב״ד שבחסד כו׳, וא״כ נשיאת ידים היינו העלאות חב״ד שבחו״ג לעצמיות חו״ב דא״א בברכת כהנים ט״ו תיבות כנגד י״ה ועמ״ש ע״פ קלעים לכתף ט״ו אמה, במ״א נתבאר פי׳ ויפתו זרועי ידיו, זהו המשכת פנימית התורה שיתגלה לע״ל שנק׳ פז הנחמדים מזהב ומפז שהוא ע׳ בהערות

עיין * בעמה״מ ש״ו ספ״ד דט״ו ג׳ נשיאת כפים למעלה כנגד הראש דעתיקא והם יוד אצבעות דא״א שבהם בנה או״א והם אצבעות הכהנים כו׳ ושער י״א ספ״ג דנ״ת א׳, השני ידים שזוקפים הכהנים כנגד ידי אריך הגנוזים באו״א, ושער י״ג פ״ג דף ע׳ עמוד ד׳ ושער י״ד פרק קמ״ח שאו ידיכם קדש שהוא סוד אבא שבתוכו יד ימין דא״א וברכו את ה׳ שהוא ז״א כו׳ ולכן אח״כ יברכך ה׳ כו׳.

---

*) קטע זה נכתב בתור הג״ה בסוף העמוד.

מבחי׳ מו״ס, שלמעלה מבחי׳ זרועי שהמה זהב וכסף והיינו חו״ג דא״א אבל פז מו״ס שבו מלובש גבורה דע״י, אך פי׳ ויפחו זרועי ידיו שנמשך מבחי׳ מו״ס בזרועות העליונות והיינו מידי אביר יעקב, יעקב אותיות יבקע כי כמו שת״ת עולה עד הכתר וממשיך אור א״ס בחו״ג, כך ת״ת דא״א עולה כו׳ וממשיך להיות ויפחו זרועי ידיו, משם רועה אבן ישראל היא כנס״י בחי׳ והאבן הזאת אשר כו׳ ועד״ז יובן ענין וישא אהרן את ידיו כדי להיות ויפחו זרועי ידיו כו׳.

ברבות בראשית פכ״ב דכ״ה ג׳ שהוא כו״א ע״פ אם תטיב שאת, ברכה כד״א וישא אהרן, פי׳ המ״כ אם תטיב שאת תשא ברכה מאת ה׳, ועיין בגלגולים פכ״ג מזה, ובפ׳ ויחי פצ״ט קי״ב ד׳ ויחי פצ״ט קי״ב ד׳ שהוא קי״ח ד׳ ע״פ יתר שאת, ואין שאת אלא כהונה דכתיב וישא אהרן כו׳, והנה שאת פירושו רוממות וכן הלא שאתו תבעת אתכם באיוב סי׳ י״ג י״א ופרש״י גבהו ואימתו, ועד״ז פי׳ רוממות הנ״ל בחי׳ שלמעלה מסדר השתלשלות, רבות נשא פי״א רמ״ד ג׳ שהוא ל״ז ג׳ כה תברכו בנשיאת כפים שנאמר וישא אהרן כו׳ ויברכם.

פי״ג רנ״ג א׳ שהוא מ״ו א׳ ראשון לברכת כהנים שנאמר וישא אהרן.

זח״ב בשלת דנ״ז ע״א משמע לראות פני שייך לברכת כהנים, וזהו ענין כי תבואו לראות פני מי בקש זאת מידכם, מידכם דוקא ענין וישא אהרן את ידו, וזהו ענין ימינך ה׳ נאדרי בכח, כח היינו חכמה כח מה גם כח ר״ת כתר חכמה ומזה יובן ענין נשיאת ידים להמשיך הארת פנים כמ״ש יאר ה׳ פניו כו׳, ובמקדש הכהנים נושאין את ידיהן ע״ג ראשיהן כי כן שרש המדות למעלה מהחכמה ז״א בעתיקא אחיד ותליא וכמבואר מענין כשב.

ר״פ יתרו ס״ז א׳ וע״ש במק״מ והרמ״ז שהאריכו.

אמור צ״ב א׳, ובהשמטות סי׳ ג׳.

רע״מ נשא קמ״ה א׳, קמ״ו סע״א, ידו והוא ימשול בך.

וירד מעשות פנחס דרמ״ז סע״ב, דף רנ״ו ע״ב.

א״כ וישא כו׳ וירד כו׳ ע״ד והנה סולם כו׳ עולים ויורדים בו, החטאת יש להעיר ממ״ש בביאור ע״פ והניף את העומר בענין עה״ד חטה היתה, כברתא דמתחטא לפני אבוה בזח״ג פ׳ בלק דקפ״ח ע״ב, ועמ״ש מזה ע״פ ושעיר עזים אחד לחטאת לה׳ בפ׳ פנחס ועמש״ל ע״פ וזאת תורת זבח השלמים בשם הבחיי שלכן החטאת נקבה מפני שהיא כנגד בחי׳ שמור.

וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם כו׳, והנה מכאן למדו רז״ל דברכת כהנים הוא בנשיאת כפים כמבואר בגמ׳ פ״ד דסוטה וברבות נשא פי״א רמ״ד ג׳ שהוא ל״ז ג׳, ובעמה״מ ש״ו ספ״ד דט״ו ג׳ נשיאת כפים למעלה כנגד הראש דעתיקא, והם יו״ד אצבעות דא״א שבהם בנה או״א והם אצבעות

הכהנים, ובשער י"א ספ"ג דנ"ח א' פי' השני ידים שזוקפים הכהנים כנגד ידי אריך הגנוזים באו"א, ושער י"ג פ"ג ד"ע עמוד ד', ושער י"ד פ' קמ"ח פי' שאו ידיכם קדש שהוא סוד אבא שבתוכו יד ימין דא"א וברכו הוי' שהוא ז"א כו', ולהבין זה יש להקדים מ"ש במ"א בענין ברכת כהנים והוא שיש הפרש בין ברכה לתפלה כי תפלה היא בחי' בקשה מלמטה למעלה באמרו יהי רצון מלפניך והוא מבקש מלמטה שיומשך רצון מלמעלה, אבל הוא בעצמו למטה ומעורר ע"י התפלה באתעדל"ת אתעדל"ע שיומשך כך זהו ענין התפלה, אבל ענין הברכה הוא מלמעלה למטה פי' שהברכה היא למעלה מן התפלה שהוא עצמו למעלה וממשיך למטה וענין הברכה הוא לשון ציווי ולא לשון בקשה כענין ברכת כהנים שאומרים יברכך הוי' שמצווים לז"א הנק' הוי' שיברך למטה לכנס"י, והכח הזה בכהנים מפני שהם מזרע אהרן כה"ג ואהרן הי' בחי' נצח דאבא והוא למעלה מבחי' ז"א, לכך מצווים ואומרים יברכך הוי' עדמ"ש בפי' אומר ועושה אבא פקיד ואימא עושה פי' שאבא ח"ע הוא המצוה, וממנו מקור ההמשכה ואימא עושה כו' ע"כ מבואר במ"א. אך עיקר הטעם שהכהנים יש בהם כח לצוות ולומר יברכך הוי' היינו מפני שהם ע"י נשיאת ידיהם ממשיכים בחי' זרועות דא"א המלובשים באו"א, וזהו"ע שאו ידיכם קדש וברכו את הוי', וכיון שהם ממשיכים הברכה לז"א ממילא יכולים לצוות ולומר יברכך הוי' כו'.

(קיצור. ענין נשיאת ידי כהנים, וההפרש בין ברכה לתפלה, ופי' יברכך הוי', והכח שיש בכהנים לומר כן.)

ב) **ולבאר** הדברים יש להקדים הדרוש המבואר בסידור ע"פ עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלקינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה כו' הנה מבואר בפע"ח ובמ"ח שרש ענין יצי"מ שבחי' ז"א הי' בבחי' עיבור באימא שנק' מצר ים כי ים הוא בחי' נקודת יו"ד דחכ' שהוא בהעלם בבינה שנק' מ"ם סתימאה כי פרעה שיונק מבחי' עורף דא"א מונע מלהיות בחי' לידה כו' וזהו מ"ש עבדים היינו אנו בנ"י דלעילא שהוא בחי' ז"א עבדים היינו לפרעה בחי' עורף דא"א להיות במצרים כו' ויוציאנו ה' אלקינו היינו בחי' או"א ביד חזקה ובזרוע נטויה היינו ע"י שהלבישו לזרועות דא"א כו' ע"ש והנה להבין כ"ז במ"ש בפי' הוי' אלקינו או"א יש להקדים תחלה להבין ביאור ענין שם הוי' ד' אותיות י"ה כו' וקוצו של יו"ד שהוא בחי' הכתר כידוע וידוע דיו"ד הוא בחי' חכ' והקוץ שע"ג היו"ד שהוא בחי' הכתר היינו בחי' רצה"ע שלמעלה מן השכל והטעם כמ"ש והחכ' מאין תמצא והוא ג"כ הנק' א"א כידוע ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם דלשם נת' איך שבנפש יש ג"כ שם הוי'. והנה בבחי' א"א יש בחי' פנימיות וחיצוניות שנק' פנים ועורף כידוע, והענין הוא כי יש בבחי' רצון ב' מדרגות פנימית וחיצונית ובחי' פנימית שברצון נק' חפץ והחיצוניות נק' רצון סתם כי ענין החפץ הוא בחי' פנימית התשוקה מפנימית כמו כי חפץ בבת יעקב כו' וכן כי תהיו אתם ארץ חפץ כו' במלאכי סי' ג' י"ב וע' מזה ברבות וישלח פ' פ' וז"ש ג"כ כי לך יקרא חפצי בה בישעי' סי' ס"ב ד' (וזהו וכל חפצי אעשה בישעי' סי' מ"ו יו"ד דקאי אלעיל ועז"נ אם תעירו

ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ וכמ״ש ועת לכל חפץ בקהלת סי׳ ג׳ א׳ וע׳ ברבות בקהלת בסופו ע״פ בקש קהלת למצוא דברי חפץ) ועמ״ש מזה בד״ה אני ישנה גבי רעיתי ובד״ה ושמתי כדכד בפי׳ וכל גבולך לאבני חפץ, משא״כ בחי׳ חיצוניות הרצון שאינו נמשך מעצמות פנימיות הנפש כלל רק בחי׳ אחורים וחיצוניות בלבד (עד״מ באיזה רצון בעסק מו״מ שהרויח זהו בחי׳ פנימית חפצו וההשתדלות לטרוח בו אין זה חפצו הפנימית רק בחי׳ חיצונית כדי שיוכל לבא להפנימית הרצון שהוא הרויח עד״מ) והיינו בחי׳ פנים ואחור שברצון וזהו הכלל דבבחי׳ פנים של רצון שם נמשך ונשפע האור והחיות בבחי׳ פנימית מאחר שחפץ באותו הדבר בבחי׳ פנימית, אבל במה שאינו חפץ בבחי׳ פנימי׳ רק בבחי׳ אחוריים וחיצוניות אינו מגיע לשם ההשפעה והחיות רק בדרך אגב כמאן דשדי בתר כתפי׳ כו׳ וכמבואר בכמה מקומות שיש דברים שנבראו רק דרך טפל כמו דצ״ח נבראו בשביל האדם כו׳ וע׳ בפי׳ המשניות להרמב״ם בההקדמה וכן באילן יש פירות וענפים ועלין שהעלים הם טפל ובבחי׳ גבוה נא׳ ועליהו לא יבול כו׳, ויובן זה עד״מ כאשר המלך עושה סעודה ומשתה לכל שריו ועבדיו ומוציא ממון רב מאוצרותיו על המשתה הזאת שבודאי אין כוונתו ורצונו הפנימית בפיזור זה הגדול רק בשביל השרים והעבדים שיאכלו וישתו וישכרו ויתענגו מכל מאכל שולחן המלך מכמה מיני מעדני מלכים כו׳ וכמ״ש עשה משתה לכל שריו ועבדיו כו׳, והנה ודאי ימצאו למשתה המלך גם פחותי הערך כמו עבדים ושפחות הקטנים שאחרי הרחים שיאכלו מן השירים שישתיירו מסעודת חשובי השרים או כמו העצמות שמשליכים למטה שאוכלים הכלבים וכה״ג הלא בודאי לא כיון המלך להוציא בשביל הכלבים בזבוז רב אלא שלהיות יד המלך גדולה לכן גם מה שיוצא רק בדרך פירורים והפקר הוא סך עצום כו׳ והרי זה הפירורים והפקר נק׳ השפעה שבאה בבחי׳ חיצוני׳ בדרך אגב בלבד כמאן דשדי בתר כתפי׳ כו׳, והנמשל מכ״ז יובן למשכיל למעלה בהיות שבחי׳ פנימית שברצה״ע שבעצמות אוא״ס הוא המאיר לישראל דוקא כמ״ש יאר ה׳ פניו אליך דוקא ונק׳ בחי׳ פנים דא״א (שכולל מצחא ותרין תפוחין כו׳) והיינו ע״י בחי׳ המשכות בחי׳ רצה״ע המאיר בתומ״צ דוקא דהנה כל עיקר חכמת התורה נמשכה מבחי׳ פנימי׳ רצה״ע שהרי כל ענין החכ׳ שבתורה הוא בחי׳ התחכמות איך שיהי׳ בחי׳ המשכות עצמות אוא״ס ב״ה בחי׳ סובב הכללי מן ההעלם לגלוי בעולמות דהיינו באיזו אופן התעורר המשכות אוא״ס והיינו מה שגזרה חכמתו ית׳ בחכ׳ שבתורה כענין רמ״ח מ״ע שבהם דוקא יהי׳ גלוי אוא״ס למטה כידוע שרמ״ח מ״ע הן רמ״ח המשכות מאוא״ס להאיר אורות בכלים מכלים שונים כמו ע״י התפילין יהי׳ נמשך אוא״ס בד׳ מוחין חו״ב וחו״ג בד׳ פרשיות ובמצות ציצית יהי׳ גלוי אוא״ס בבחי׳ ל״ב נתיבות חכ׳ דמקיף הטלית ובמצות הצדקה יאיר אוא״ס בחסד וכה״ג בשאר מצוה כמו ע״י הסוכה במקיפים דאימא ובאתרוג בבחי׳ מל׳ וכיוצא וכ״ז הוא רק ע״פ חכ׳ שבתורה שגזרה לעשות הסוכה ותפילין והאתרוג באותו אופן שעי״ז יהי׳ דוקא המשכות גלוי אוא״ס ולא ע״י אופן אחר זולתו, וכמ״כ גזרה חכ׳ שבתורה אופנים פרטיים בשס״ה ל״ת שהן כמה וכמה דברים פרטים שמונעים וסתירים להיות גלוי אוא״ס וצריך להעביר את המונע מכל צד והוא אופנים פרטיים שבמצות

ל"ת כמו לא תלבש שעטנז שבזה יהי' הסתלקות גלוי אוא"ס וכה"ג או שלא יומשך אור אלקי במקום שנאוי שנק' תועבת ה' כי לא יגורך רע כתיב ובאדם הוא ג"כ ע"י הבדלתו מדברים אסורים וקשורים בידי החיצונים שאין להם עלי' למעלה כי לא ישכון בהם האור אלקי וכמ"ש וכבודי לאחר לא אתן כו' וא"כ הרי מובן עכ"פ שעיקר ענין חכ' שבתורה הוא רק להתחכם איך שיהי' בחי' גילוי אוא"ס למטה ע"י המצות שנק' רמ"ח איברים דמלכא ולהסיר כל מונע שהן שס"ה ל"ת שזהו"ע בחי' פנימית רצון המאציל בכלל שיהי' לו דירה בתחתונים בקיום המצות בפרט יש בכל מצוה ומצוה הארה פרטיות מרצון הכללי הזה והנה כללות רצון הפנימי הזה הוא בחי' פנימיות רצה"ע בכלל הנק' פנים דא"א כו' שע"ז אמר יאר ה' פניו אליך לישראל דוקא שמקיימין המצות שזהו בחי' פנימית רצה"ע להיות גלוי אוא"ס למטה כו', וזהו ענין בראשית ברא בשביל ישראל שנק' ראשית ובשביל התורה שנק' ראשית, וכל העולם נברא לצוות לזה וכמו שא"א שיהי' צמיחת החטים אלא ע"י שיקדים הקש והתבן והמוץ כו' וע' במד"ר ס"פ וישלח מזה כך נמשך ההשפעה לעוברי רצונו ג"כ, אך על שרש קבלת השפע לעו"כ ארז"ל כמה ארך אפים לפניו כו' וארז"ל אם לעוברי רצונו כך פי' ארך אפים הוא כמ"ש ארך אפים וגדל חסד דהיינו שלהיותו ארך אפים בבחי' א"ס ממש ע"כ הוא גדל חסד שאף המותרות שלו מה שנחשב פירורים הפקר הוא חיות רב ועצום כו' כמ"ש בסידור ע"פ זה, ומשם מקבלים העוכומ"ז וזהו כמה ארך אפים לפניו וכמ"ש מזה בת"א ע"פ ויהי בשלח פרעה יעו"ש באריכות (כענין הקש והתבן והשליא שבתחלה הן גראין עיקר כו') והיינו מפני שאריך אנפין הוא נעלה מאד ששם אין בחי' דין וצמצום כלל כי החכ' הוא בחי' דין שהחכ' אינה סובלת כ"א מה שמחייב החכ', ולכן אורייתא מחכ' נפקת, אבל א"א הוא למעלה מהחכ' שהוא סוף עולמות הא"ס וכולא קמי' כל"ח ושם נאמר אם צדקת מה תתן לו כו' ולכן גם החיצונים מקבלים משם אף שאין בהם תכלית המכוון כלל כ"א בריאתם דרך טפל כמארז"ל כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה שעיקר המכוון הוא בתומ"צ עכ"ז מחמת שהוא גדל חסד נמשך גם בהטפל חיות והשפעה רבה אף שזהו רק בדרך אגב בלבד דהיינו עד"מ הנ"ל במשתה השרים דלאחר שכבר נמשך השפע למי שראוי שבו פנימיות הרצון אז יקבלו גם מי שאינו ראוי מבחי' השיריים בדרך אגב גם שלא הי' הכוונה אליהם כלל כך מקבלים גם החיצונים יניקה וחיות מאור האלקי' בבחי' השיריי' והחיצונית שברצה"ע שנק' עורף דפנים עליונים לאחר שכבר נתעורר ונמשך השתל' העולמות בשביל שיהי' שפע הפנימי' מפנימיות רצה"ע לסט' דקדושה נמשך ג"כ דרך אגב כו', וזהו שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך פי' השממית לעוצם פחיתת ערכה מאד אינה תופסת מקום כלל בהיכלי מלך וגם שהיא בידים תתפש בהיכלי מלך היא הולכה על שולחנו ולא ירגיש בה כלל כאלו אינה במציאות כו' כך כל יניקת הע"ש של עו"כ מתמצית ופסולת בחי' עונג העליון הנופל למטה בבחי' עורף ואחוריים עד"מ הנ"ל הוא רק בערך השממית בהיכל מלך שאינה תופסת מקום כלל ולא ירגיש בהם כלל וברבות פ' תולדות ס"פ ס"ו הה"ד שממית בידים תתפש כו' ופרש"י הובא במ"כ שם בזכות הידים שעשה מטעמים לאביו שע"כ בירכו אביו

כו׳ והיינו שהברכה הנ״ל היא המשכה מבחי׳ ארך אפים כו׳. אך עכ״ז כאשר הקול קול יעקב אזי אין הידים ידי עשו שולטות בחי׳ שממית בידים תתפש הנ״ל והיינו לפי שמ״מ המשכה זו היא רק מבחי׳ אחוריים אבל ההמשכה מבחי׳ פנימיות זהו דוקא ע״י התומ״צ אף דאורייתא מחו״ב נפקת שלמטה מא״א מ״מ בהן ועל ידן נמשך מבחי׳ פנימיות. וזהו אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו״כ פי׳ כי לעוברי רצונו עם היות שנמשך ממקום גבוה דהיינו מבחי׳ ארך אפים אך נמשך רק מבחי׳ אחוריים לבד (וכנ״ל * במשל הקש והתבן שכשנגמרו החטים הרי א״צ לקש ותבן וחטה זהו כ״ב אתוון דאורייתא כו׳ וזהו ענין הקול קול יעקב כו׳. אבל לעושי רצונו שהחכ׳ מחייבת שיומשך להם גלוי רצה״ע נמשך מפנימיות רצה״ע. ולכן הוא על אחת כמה וכמה. כי אין ערוך כלל האחורים לבחי׳ הפנימי׳ כמו שבעורף החיות מועט לגבי ערך החיות שבפנים שבו כל החושים ראי׳ ושמיעה כו׳. גם כי הנה ידוע כי רבו הפירושים בזה אם הכתר הוא נמנה בע״ס או אינו נמנה. והכריע האריז״ל בזה שהכתר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים. והיינו שפנימיות הכתר הוא בחי׳ עתיק שהוא בחי׳ תחתונה שבמאציל שהוא בחי׳ א״ס. וחיצוניות הכתר הוא בחי׳ ראשונה שבנאצלים והוא בחי׳ אריך אנפין. והטעם שצ״ל ממוצע כי המאציל א״ס ב״ה מרומם ומתנשא מגדר בחי׳ חו״ב ואצ״ל מבחי׳ מדות שבהם התחלקות חו״ג כו׳ וא״ס ב״ה פשוט בתכלית הפשיטות לכן כדי שיומשך האור ממנו ית׳ בע״ס צ״ל ע״י בחי׳ הכתר שהוא ממוצע כו׳ וכמ״ש מזה בביאור ע״פ שחורה אני ונאוה. והנה ענין כמה ארך אפים כו׳ מה שנמשך לעוברי רצונו זהו רק מבחי׳ החיצוני׳ ואחוריים דכתר דהיינו מבחי׳ עורף ואחוריים דא״א. אבל מבחי׳ פנימיות הכתר שהוא עתיק לא נמשך להם שום יניקה. כי בחי׳ עתיק הוא בחי׳ תענוג עליון שזהו המתגלה בבחי׳ התורה שנאמר ואהי׳ שעשועים יום יום כו׳ וזהו״ע חפץ שהוא פנימיות הרצון ובחי׳ התענוג ועז״נ ה׳ חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר. וגם כי איתא בע״ח שבחי׳ עתיק כולו פנים ואין שם בחי׳ אחוריים כלל. וזהו מ״ש באגה״ק סד״ה דוד זמירות קרית להו בענין הלוחות שנאמר כתובים משני עבריהם כו׳ וכמ״ש בירושלמי דשקלים שלא הי׳ בחי׳ פנים ואחור עכ״ל.

(קיצור. ענין ויוציאנו הוי׳ אלקינו. בנפש יש שם הוי׳ וענין ברצה״ע יש ב׳ בחי׳ פנים ואחוריים. חפץ ורצון. עד״מ סעודת המלך מה שמתענג מתענוגי שריו ועבדיו. ומה שנמשך דרך אגב. פנימיות התענוג בתומ״צ. ויניקת עוברי רצונו מא״א בידים תתפש. כי שם למעלה מהחכמה שהיא דין. ומ״מ זהו רק מאחוריים. משא״כ מבחי׳ פנים ולכן כשהקול קול יעקב אין הידים דשממית שולטות. ענין קש ותבן וחטים. וזהו ההפרש והק״ו אם לעוברי רצונו כו׳. וענין הכתר שיש בו ב׳ בחי׳ כו׳).

ג) **ובכל** זה יובן ענין פרעה שלכך נק׳ פרעה ע״ש בחי׳ עורף מפני ששרש יניקתו למעלה מסט׳ דקדושה הוא מבחי׳ עורף שהוא בחי׳ אחוריים דכ״ע שמשם נמשך החיות לבחי׳ מה שהוא טפל. ולזה אמר מי הוי׳ אשר אשמע בקולו כי שם הוי׳ עצמו הוא בבחי׳ התלבשות רצה״ע בחו״ב ומדות ודבור שזהו״ע ד׳ אותיות הוי׳ יו״ד צמצום דנקודה חכ׳ ה׳ בינה וא״ו

*) חסר סיום המוסגר.

מדות ה׳ אחרונה בחי׳ דיבור כידוע וכ״ז היינו כאשר אור השפע נמשך מבחי׳ פנימיות הרצון בחכ׳ כנ״ל בחכ׳ שבתורה כנ״ל באריכות וכמ״ש בד״ה ולא אבה הנ״ל שע״י בחי׳ שם הוי׳ שבנפש נמשך כמ״כ למעלה המשכות אוא״ס בע״ס שזהו״ע שם הוי׳ ועמ״ש ע״פ וכל בניך לימודי הוי׳, אך הנה שרש יניקת פרעה מבחי׳ עורף דא״א שהוא למעלה מבחי׳ התלבשות הרצון בחכ׳ שבמוחין אע״פ שהוא רק בחי׳ אחוריים ועורף דכתר כנ״ל ע״כ אמר מי הוי׳ אשר אשמע כו׳ שהוי׳ הוא בחכמה שלמטה ולא בכתר שלמעלה מן החכ׳ כו׳ ע״כ לא הי׳ ידוע משם הוי׳ כלל וזהו ג״כ הטעם שהי׳ עיקר בחי׳ קליפות דפרעה למטה ענין החוצפה וההתנשאות כמ״ש לי יאורי ואני עשיתני כנ״ל ששרשו בבחי׳ הרוממות באחוריים דכתר כנ״ל ונמשך לו השפע בבחי׳ אחוריים בדרך אגב כמאן דשדי בתר כתפי׳ כנ״ל מפני שאינו תופס מקום אע״פ שהי׳ בבחי׳ החוצפה וההתנשאות כנ״ל בענין שממית בידים תתפש כנ״ל וזהו פרעה אותיות עורף עד״מ עורף הראש באדם למטה דהנה עיקר פנימיות החיות נמשך מן המוחין שבראש אל הלב וע״כ עיקר הארת החיות ניכרת בפנים דוקא לפי ששם עיקר החיות רק אל העורף נמשכו ג״כ ורידים וגידים עבים להיות כי נמשך להם בחי׳ חיצוניות החיות בדרך אגב כמו מכל שפע שנמשך חיצוני׳ אגב הפנימיות וזהו ענין בחי׳ פנים ואחור בכלל בכל השפעות דבר מה. ובזה יובן בפרטיות כל פרצופים דאצי׳ כמו וראית את אחורי ופני לא יראו (מלבד בחי׳ פנימי׳ הכתר שאין שם בחי׳ אחוריים כלל אלא כולו פנים כידוע) וזהו עבדים היינו לפרעה במצרים פי׳ אנו בנ״י ז״א והיינו כמ״ש ברבות פ׳ ויחי פצ״ח ע״פ שמעו אל ישראל אביכם שמעו אל ישראל שבשמים אביכם. ופי׳ ישראל שבשמים אביכם לכאורה אינו מובן כלל אלא היינו ז״א דאצי׳ שנק׳ ישראל ע״ש כי שרית עם אלקים שהוא מושל על שם אלקים כו׳ וע׳ במא״א אות יו״ד ס״ל מענין ישראל ונק׳ אביכם שמשם שורש הנשמות וז״ש במ״ח אנו בני ז״א הנק׳ ישראל דלעילא והיינו המדות דאצי׳ ועמ״ש בת״א ע״פ ואלה שמות בנ״י הבאים מצרימה היינו עבדים לפרעה בשרשו בחי׳ עורף דא״א שמשם שורש יניקת פרעה הגשמי למטה כנ״ל. והענין הוא דכתיב וימת יוסף וכל הדור ההוא כו׳ ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף כו׳ ולכאורה אין זה רק טעם פשוט ע״פ דרכי הטבע דבעוד יוסף מושל ומלך על מצרים לא הי׳ פרעה גוזר גזירות קשות אך מפני שמת יוסף ויקם מלך חדש כו׳ וזהו הסיבה לשעבוד בנ״י בעבודה קשה. אבל הנה באמת גם ע״פ סוד ודרך הנסתר עולה טעם זה כמו שהי׳ בבחי׳ הנגלה ע״ד הפשוט דהנה ידוע דהאבות הן המרכבה דהיינו שהן בחי׳ מרכבה לבחי׳ המדות דז״א דאצי׳ כו׳ אברהם לבחי׳ החסד יצחק לבחי׳ הגבורה כו׳ ובחי׳ המדות דאצי׳ מקבלים אור ושפע הפנימית מבחי׳ חו״ב דאצי׳ והחכ׳ מאין תמצא מבחי׳ פנימיות הכתר שנק׳ פנימיות הרצון והחפץ כנ״ל וע״כ ודאי הי׳ מאיר על האבות מבחי׳ פנים דא״א כנ״ל בענין יאר ה׳ פניו אליך וכמ״ש באברהם התהלך לפני דוקא וגם יעקב אמר אלקי אברהם כו׳ כידוע שג׳ קוין חח״נ בג״ה דת״י אחוזים ומיוחדים בעצמיות ופנימיות הכתר ומהן מקבלים האבות שהן המרכבה כנודע (ועמ״ש בת״א פ׳ יתרו בענין האבות הן הן המרכבה בענין אחר ממש״כ היינו שהאבות הן חג״ת דאצי׳ שהן בחי׳ מרכבה להעלות בחי׳ חו״ב דאצי׳

לגבי אור הכתר ולהמשיך משם ההמשכה בחו"ב, וזהו ענין שמע ישראל הוי' אלקינו שכדי להיות הוי' אלקינו הוא יחוד או"א מקדימין לומר שמע ישראל כי ישראל הוא המייחד כו' ע"ש ולכן יובן בפשיטות יותר שבימי האבות הי' נמשך בחי' יאר ה' פניו אליך שהן המשיכו המשכות אוא"ס ממש בכללות האצי') וגם אחרי מות האבות האיר ה' פניו מבחי' פנימיות הרצון וחפץ ה' אל השבטים ג"כ לפי שהשבטים אע"פ ששרשם רק מבחי' מל' דאצי' שהן י"ב ג"א דנוק' ונק' י"ב בקר שתחת ים של שלמה וכמ"ש והים עומד עליהם מלמעלה כמ"ש בזהר מ"מ הרי שורש הי"ב שבטים ג"כ בעלמא דדכורא שהוא בבחי' ו"ק דז"א וז"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה פי' עלו שבטים דנוק' לבחי' שבטים דז"א שנק' שבטי י"ה מהארת או"א שבז"א ואז המה מקבלין ג"כ מבחי' פנימיות הרצון והחפץ שבחו"ב המלובש במדות עליונות שנקראו שבטי י"ה (עדות לישראל שממשיכים מבחי' עדיים היינו הארת הכתר כמ"ש במ"א ע"פ משכן העדות אשר פקד וע' במק"מ ס"פ וישלח דקע"ו ע"א ששרש י"ב גבולי אלכסון שהם י"ב שבטים הוא מתפארת דאריך, וע' בפ' נשא קל"ד ב' בפי' אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם דקאי על י"ב שבטים ששרשם ג"כ מן י"ג ת"ד וע' בפ' במדבר דקי"ח ע"ב ועמ"ש ע"פ ויאכילך את המן ומ"ש סד"ה והי' מדי חדש בחדשו) ועד"מ השבט של אילן המתאחד עם האילן כי הוא ענף ונמשך בהמשכה מגוף האילן ואף שאינו אלא חלק קטן מגופו של אילן מ"מ מן גופו של אילן נחשב ומתאחד עמו רק שנמשך להלאה מעיקר האילן וכידוע דשדי נופי' בתר עיקרו בכ"מ (ועמ"ש בת"א ע"פ וישכם לבן בבוקר ובביאור ע"פ יהודה אתה) אך לאחר שמתו השבטים וכל הדור ההוא אז נפסק הארות פנימיות הרצון וחפץ המאציל מבנ"י שנולדו אחר השבטים מחמת שירדו ממדרגתם ע"ד כי פנו אלי עורף ולא פנים ומחמת זה נמשך שנשתעבדו לפרעה האוחז בעורף דא"א כנ"ל ועמ"ש בת"א בד"ה וארא אל אברהם, וזהו וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא ויקם מלך חדש כו', ומ"ש יוסף דוקא כי יוסף הוא למעלה מאחיו השבטים וכמ"ש מזה בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים ועמ"ש ע"פ בן פורת יוסף כו' שממשיך תוספת ורבוי האור, עלי עין למעלה מההעלאת מ"ן דשמע שם עיין כו' כ"א בחי' שמע ישראל כו' ע"ש, ועמ"ש ע"פ ויפוזו זרועי ידיו כו', ולכן כל זמן שיוסף הי' קיים הי' נמשך אור הכתר להיות יאר ה' פניו אליך וזהו ואני נתתי לכם שכם אחד על אחיך שמבחי' שכם ואחוריים יהי' בחי' אחד וכמ"ש במ"א, ואף גם בהיות אחד מן השבטים קיים הי' כן אך לאחר שמתו גם כל אחיו אזי לא נמשך מבחי' הארת פנים דא"א בישראל כמו יאר ה' פניו אליך אלא הם המקבלין יניקה ושפע ע"י בחי' אחוריים דעורף דא"א שמשם שרש יניקת פרעה למעלה וע"כ הוא בגלות לקבל יניקה מפרעה הגשמי למטה ולא עוד אלא שהיו עבדים לפרעה כי אחר שנמשך מבחי' אחוריים והעולם מתנהג באפלה בלבוש הטבע ונמשך ע"י כוכבים ממילא המצרים שהיו הרבה ומזלם הי' טלה ראש הי"ב מזלות לכן היו מצליחים ומושלים בעולם והיו ישראל משועבדים להם כיון שלא נמשך להם ג"כ רק דרך אחוריים ומבחי' זו מקבלים פרעה ומצרים ביתר שאת מטעם הנ"ל שהיו רבים ומזלם טלה כו' (ועוי"ל כי כשההשפעה באה מבחי' אחוריים אזי מקבלים עובדי כוכבים יותר מישראל כי לא כאלה חלק יעקב

שישראל הם מבחי' פנים ומקבלים ע"י ח"ע לכן א"א להם לקבל מבחי' השפעה זו שמבחי' אחוריים שבלי דקדוק ובלי חשבון כו' וע' בד"ה ויהי בשלח פרעה וזהו מ"ש בפ' נצבים פן יש בכם איש כו' והתברך בלבבו לאמר שלום יהי' לי כי בשרירות לבי אלך כו' ר"ל שאף שילך בשרירות לבו הרע עכ"ז יתברך בלבבו לאמר שיקבל מבחי' דכחשכה כאורה וכמו פרעה כנ"ל ועז"נ לא יאבה ה' סלוח לו כי ישראל שהוא מבחי' פנימיות כמארז"ל בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית א"א לו לקבל כ"א מבחי' הפנימיות כו' וצ"ע באגה"ת פרק ו' גבי אין בידינו משלוות הרשעים.

קיצור. ענין פרעה הערף מי הוי', עבדים היינו בני ז"א הנק' ישראל, והיינו ע"י וימת יוסף האבות הן הן המרכבה. וגם השבטים שבטי י"ה עדות לישראל, בן פורת יוסף שכם אחד על אחיך אכן אח"כ נמשך מבחי' אחוריים כו').

ד) **ומעתה** יש להבין מהו ענין גלות מצרים מצר ים וע"כ היו עבדים לפרעה וכמ"ש בפע"ח שער חג המצות פ"א שהי' ז"א בבחי' עיבור תלת כלילן בתלת תוך אימא עילאה הנק' מצרים. גם פי' שם כי מצרים הוא הגרון מצר ים וכשאין נמשך לידת המדות מהמוחין ומתעכבים בגרון הנק' מצרים אזי יורד השפע לחיצונים דרך העורף שהוא פרעה עם ג' שריו כו'. ועמ"ש מזה בת"א פ' וארא בד"ה לכן אמור לבנ"י כו' דהנה עד"מ הגשמי הוא כמו בחי' עיבור מגשמיות שהולד ראשו בין ברכיו מקופל ואוכל כל מה שאמו אוכלת כו' פי' מקופל שמוחין שלו חב"ד נעלמים בחג"ת ונה"י שהם הירכיים בבחי' קטנות כידוע וכך הוא בחי' קטנות המדות כאשר מצומצמים ונעלמים בשכל בבחי' עיבור וזהו אוכל מה שאמו אוכלת שהוא בחי' קטנות מוחין דאימא עד"מ התפעלות המדות אהוי"ר שמחמת ההתבוננות כאשר המה כלולים עדיין בההתבוננות ואינן נולדין בגילוי גמור בלב וגם אינם מורגשים בשכל כלל רק ששכלו מחייב שראוי לאהוב מפני ההתבוננות שלו בגדלות ה' אך אעפ"כ אין לו אהוי"ר מזה גם בשכל בהרגש התפעלות אהוי"ר שכליים רק שהשכל נותן ומחייב לכך בלבד וא"כ ה"ז בחי' אהוי"ר שנעלמים בשכל וכלולים בו ואז נק' השכל והשגה בשם מ"ם סתומה כמו שהמ"ם סתומה נסתם מכל צד כך בחי' הארת אור החכ' שממנו עיקר כח תולדות המדות אהוי"ר (כמו טיפת דכר המוליד ובמעי הנוק' מתפשטין אבריו) והנה כ"ז העיבור שאוכל הולד כל מה שאמו אוכלת כו' סתום אור וכח תולדות המדות שמבחי' אור החכ' בבינה ובחי' המדות שכבר יצאו מכח המוליד דחכ' סתומים המה ונעלמים בבינה (וכמ"ש במ"א ע"פ כי מראש צורים אראנו כו') וזהו הנק' בחי' עיבור ז"א באימא וע"כ נק' הבינה אז מ"ם סתומה ובחי' התגלות התפעלות המדות כשיוצאין ומתגלין במהות בפ"ע כאלו אין להם מקור המוליד כמו בחי' התפעלות המדות שבלב כנ"ל נק' בחי' לידה עד"מ הולד הנולד ויוצא מבטן אמו שהוא מהות בפ"ע. והנה מחמת שהמדות הם בבחי' עיבור מזה נמשך גלות מצרים כי כשהמדות עליונות מאירים ונמשך התגלותם ג"כ בבי"ע נמשך גלוי אלקות לנש"י כמ"ש ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי. אבל לא כן כשהמדות בבחי' עיבור והעלם במצר ים ואינן מאירים כלל למטה. ואזי השפע נמשך

שלא ע"י המדות רק מבחי' עורף ואחוריים ומזה נמשך יניקת פרעה כו' כנ"ל, ועמ"ש מזה בד"ה כי אברהם לא ידענו, חהו"ע עבדים היינו לפרעה במצרים במצר ים דחכ' בבינה שהמדות בבחי' עיבור באימא כנ"ל כידוע דשרש בנ"י בבחי' ז"א דאצי' וכאשר בחי' המדות דאצי' המה כלולים באור אבא דאצי' כוולד בבטן כו' אז נק' מצר ים ואז בחי' פרעה שהוא בחי' עורף מושל על ישראל והטעם דהנה כאשר ישראל הם בבחי' מוחין דגדלות אזי מקבלים בבחי' פב"פ מבחי' פנימיות הרצון כמ"ש יאר ה' פניו אליך כנ"ל באריכות, אבל כאשר ישראל המה בבחי' קטנות כנ"ל אינם מקבלים מבחי' פנים דא"א רק בבחי' אחוריים דהיינו מבחי' עורף (וכמ"ש במ"א דפרעה אוחז ומונע בחי' הלידה חהו עבדים היינו אנו בנ"י ז"א כו' וד"ל) וענין ההמשכה מבחי' אחוריים הוא בחי' עורף דא"א מבואר למעלה שהוא כאשר השפע נמשך דרך אגב כו', ויובן זה בתוס' ביאור ע"ד הידוע שיש בחי' רת"ס ונק' סתר והם בחי' ג' כלים פנימים וחיצונים ואמצעים וגם באורות יש ג' מדרגות הללו פנימי ואמצעי וחיצון דהיינו עד"מ שאנו רואים שיש המשכה פנימיות מפנימיות הנפש כמו המשכת אותיות המח' ויש המשכה חיצוני' מחיצוניות הנפש יותר שהוא כמו אותיות הדבור ויש חיצוני' דחיצוני' והוא כמו כח המעשה בהתנועה וכיוצא וכל הכחות הללו כלולים בנפש ונק' אור וחיות הנמשך מן הנפש עצמו רק שזה בא מכח היותר פנימי שבה חה מבחי' האמצעי וזה בא מבחי' החיצונית שבנפש ונק' רת"ס כך יש בחי' פנימי ואמצעי וחיצון בכל פרטי הספי' ובכל פרט מבחי' פרצוף ופרצוף ולפ"ז יובן דגם בבחי' א"א יש בחי' פנים ואחור ואמצעי כו' וכמ"כ בבחי' ז"א שנמשך בצלמו יש ג"כ בחי' פנים ואחור כמ"ש אחור וקדם צרתני וע"כ כשהמדות דז"א בבחי' קטנות מוכרח שבשרשם בא"א הם מקבלים רק מבחי' אחוריים והוא הנק' בחי' עורף וכמשל בב' בני אדם כשעומדים אב"א וזהו כי פנו אלי עורף ועמ"ש בד"ה וארא אל אברהם ובשל"ה במס' פסחים שלו דק"נ בשם ספר עה"ק פל"ח מחלק סתרי התורה האריך בפי' מצרים העליונה שמזה נמשך למטה ג"כ בחי' מצרים, וענין יצי"מ למעלה ומזה נמשך כמ"כ למטה וד"ל בקצרה כי קודם התגלות הכבוד העליון סוד הוי' אלקים היו כל הדברים גנוזים ומיוחדים במחשבה הסתומה כו' וכחות אור וחושך טוב ורע וכל ההפכים שם היו מעורבים כו' כי כן הטוב ורע עם היותם דברים הפכים מעורבים ברצון הנפש ובהתברר הרצון יראה שהטוב הוא עיקר הרצון כו' וכשנאצלה אם הבנים עם כל אלה הדברים בה נכללים והיא סוד מצרים העליונה כי בה היו כל ההפכים מצרנים ומעורבים אלו באלו ומשם הוקבעו כל אחד במקומו הראוי לו האור והטוב במקומו והחשך והרע במקומו כו' ונתפשטה המחשבה והוברדה כו' עכ"ל והאריך חהו ענין עגולים ויושר בדרוש מילדות ומ"ש פע"ה אימ' מצרים ובדרוש אני חומה. ויש לבאר דבריו עפמ"ש במ"א בענין עגולים ויושר, וקצת נתבאר בת"א פ' וישב ע"פ היינו כחולמים כמו החלום הוא מחבר שני הפכים בנושא אחד כו' והיינו כי בבחי' שינה והסתלקות המוחין כו' ואז נשמתו מושכת כו' מבחי' עגולים שאין בהם בחי' מעלה ומטה רק הכל בהשואה אחת כל הענינים בלי שום פירוד והתחלקות כו' ושם כל הדברים המתפרדים למטה מחוברים וכלולים יחד כו' רק למטה בהתחלקות הקוין ע"פ חכמה ודעת להיות קו זה כך וזה כך אני נראה ונגלה

ההפוך שזה הפוך מזה כו' עכ"ל יעו"ש, והנה עם היות שהעגולים בחי' גבוה מאד אכן הארתם למטה בא בבחי' העלם ע"י ההיכלות המעלימים ומסתירים עד שבהשתל' למטה נמשך מזה העלם גמור חושך עוה"ז בחי' היינו כחולמים אותותינו לא ראינו שינה, אבל היושר הוא שנמשך בבחי' קוין בבחי' גלוי אור ובחי' העגולים נק' נפש ויושר בחי' רוח וכמ"ש במ"א בפ' שלח ע"פ טובה הארץ מאד מאד, וזהו"ע מ"ש העה"ק ונתפשטה המחשבה והוברה שנמשך מבחי' עגולים בבחי' יושר כו'.

(קיצור. ענין שבחי' מצרים זהו עיבור המדות שאינן בבחי' גלוי, ואין התנהגות העולמות ע"י גדלות המדות, כ"א מבחי' קטנות ולכן אין נראה בגלוי אלקותו ית' וכמ"ש בד"ה וארא אל אברהם בפי' סליק לעילא לעילא. וגם שנמשך מהבחי' שלמעלה מהתחלקות המדות בחי' שממית בידים תתפש וזהו ענין עגולים, וענין היינו כחולמים ועד"ז פי' העה"ק ושל"ה ענין מצרים שכל ההפכיים מצרנים ומעורבים אלו באלו כו' ועמ"ש בד"ה אני חומה בענין הקטע יוצא בקב שלו כו' שמצד ההתלבשות בק"נ ששם פוסחים על שתי הסעיפים כמו חגר נק' ההמשכה בחי' הקטע יוצא כו' וזהו נמשך העיבור שמתמלא ח"ו עברה כאשה עוברה כנ"ל).

ה) **וזהו** ויוציאנו ה' אלקינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה כו' פי' ויוציאנו כמ"ש בצאת ישראל ממצרים ממצר מ"י דבינה שהוא בחי' מ"ם סתומה כנ"ל והוא בהיות המדות דאצי' שרש ישראל דלתתא בבחי' עיבור והעלם באימא עילאה עד"מ הנ"ל בהעלם אהוי"ר בהתבוננות וכיוצא וצריך שיבואו לבחי' גלוי מן ההעלם הזה הנק' בחי' לידה וזהו הנק' יצי"מ בכלל והוא מ"ש בצאת ישראל דלעילא בבחי' לידה מן ההעלם לגלוי מבחי' בינה שנק' מצרים מצר ים החכ' כנ"ל והיינו ג"כ ויוציאנו ה' אלקינו כו' אך באיזה כח הי' סיבה לבחי' לידה זו מן המיצר הסתום הזה הנה לזה אמר ויוציאנו אנחנו בנ"י ז"א כו' ה' אלקינו בחי' או"א ביד חזקה וזרוע נטויה שהם בחי' ב' זרועות דאו"א כנ"ל, וביאור זה הנה יש להקדים תחלה לתרץ קושי' א' מה שלכאורה נראה כסתירה גדולה בענין או"א דלפעמים אמר דאבא יונק ממזל הח' ונוצר הנק' מזל העליון ואימא ממזל הי"ג ונקה הנק' מזל התחתון ומיחוד ב' מזלות הללו דא"א נמשך תוס' מוחין באו"א וכמאמר הכל תלוי במזל אפי' ס"ת שבהיכל שהוא בחי' יחוד או"א בתוס' מוחין ע"י המזלות הנ"ל ולפעמים אמר דאו"א מלבישים זרועות דא"א וענין הלבשה משמע שזרועות דא"א נתפסים בתוך אורות דאו"א בבחי' קירוב גמור משא"כ בחי' יניקה מהמזל שהוא בחי' ריחוק כו' אך הנה ידוע ומבואר במ"א דשניהם אמת דמבחי' מו"ס דא"א אין ההארה רק מבחי' מזל בלבד הארה חיצונית מאד אבל בחי' זרועות דא"א מתלבשים ממש באו"א כו' (כי ג"ר דא"א הוא מבחי' תחתונה שבמאציל אבל ז"ת הן שרש הנאצלים כמ"ש במ"א בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת) ויובן ענין יניקת המזלות עד"מ הולד היונק מחלב אמו שאין שרש גופו והחיות שבו מבחי' החלב כלל שהרי הוא נפש שלימה בבחי' אור וחיות במהות בפ"ע וגופו שרשו מטפות אב ואם שנמשכים מנה"י למטה מהדדים הרבה שמהם נמשך החלב, רק שהחלב שיונק מאמו הוא מגדילו בריבוי והגדלה מאד ועד"ז

יניקת או"א מהמזלות דמו"ס שהוא רק בשביל תוס' הגדלה ורבוי כו' אבל שרש התהוותן מבחי' ז"ת דא"א ולכן מז"ת מקבלים בקירוב גדול דרך הלבשה, וממו"ס מקבלים רק מבחי' שערות שהם המזלות, ולהבין זה קצת צריך להקדים תחלה בבחי' השתל' מעילה ועלול שיש הפרש בהשתל' זאת בין השתל' שכל ומדות ומחדו"מ להשתל' שכל מלמעלה מן השכל הנק' בשם ח"ס או מו"ס ונק' ג"כ שכל הנעלם כידוע דהנה בחי' השתל' דמח' ודבור הרי אנו רואים בחוש שאותיות הדבור טרם המשכותו לגלוי היו כלולים תחלה בהעלם במח' ונק' דבור שבמח' כו' רק שיוצאין מן ההעלם לגלוי לבד כמו החושב מה שמדבר וכיוצא וכמ"ש במ"א ע"פ מי מנה עפר יעקב וכמ"כ בחי' אותיות שבמח' היו כלולים תחלה בהעלם במדות שבלב ואח"כ יוצאים לידי גלוי במח' כמו שאנו רואים שהרהור המח' נמשך מן התפעלות וגלוי האהבה בדבר האהוב שמיד יהרהר בו הרי אחר גלוי האהבה בלב נמשך בדבר הנאהב ההרהור במח' ומוכרח לומר שגם קודם התמשך זה ההרהור במוח הי' כלול תחלה בהעלם בתוך גלוי האהבה שבלב ואין גלוי ההרהור במוח רק בחי' התפשטות מן ההעלם שלו במדה שבלב וככה ג"כ בבחי' המדות שנמשכין מן השכל והשגה היו כלולים תחלה בהעלם בהשגת השכל וההתבוננות וכמו התפעלות האהבה שבשכל הגם שהוא התפעלות שכליות מ"מ הוא בחי' מדה רק שכלולה בשכל וכמ"ש במ"א רק שנולדה אח"כ בלב מן ההעלם לגלוי בלבד כנ"ל במח' ודבור, והנה מובן מזה עכ"פ שכל עלול הנמשך מן העילה שלו הי' כלול מהותו ממש בעילתו בבחי' העלם תחלה ואח"כ יצא לידי גלוי והוא הנק' השתל' עו"ע בכ"מ, אך כ"ז דוקא בבחי' השתל' שמבחי' החכ' ולמטה במדות ומח' כו' אבל לא בבחי' השתל' החכ' מלמעלה מן החכ' כי הגם שבודאי מוכרח לומר שנמצא כח ומציאות החכ' בלמעלה מן החכ' כמו שנמצא מציאות המדה בשכל ומציאות המח' במדות כנ"ל דאל"כ מהיכן נמצא גלוי זה מאור החכ', אמנם זה ההפרש ביניהם ממה שנמצא מציאות המדות בשכל או המח' במדות היינו שנמצא מציאותן ומהותן כמו שהן ממש במקומן למטה בגלוי כך נמצאו למעלה במקורן רק שהיו כלולים שם בבחי' העלם בלבד שהרי אותה המח' ממש שחושב בהרהור גלוי המוח היא אותה המח' שהי' כלולה תחלה במדה שבלב ונק' הרהור הלב רק שהיא בהעלם שהרי כפי ההרהור שבלב כך הוא הרהור המוח ממש (וראי' מן החלומות שבדמיון שהם ג"כ מעין הרהורא דלבא) וכמ"כ אותיות הדבור שבגלוי הן הן האותיות שחושב לדבר כו' (ונק' עקבי לאה שנכנסין בראש רחל וכמ"ש במ"א) אבל בחי' התכללות גלוי החכ' והשכל בלמעלה מן השכל א"א לומר שגלוי אור השכל וסברא זו נמצא מהותו ממש בלמעלה מן השכל שהרי למעלה מן השכל אין שם בחי' סוג וגדר שכל וסברא כלל וגם בבחי' ההעלם א"א לומר שימצא משם בחי' שכל מאחר שמושלל לגמרי ממציאות השכלה, אך עכ"ז הנה בהתלבשות הנפש בגוף נמצאו כחות שלה במציאות גמור אבל אין זה מן ההעלם לגלוי כמו בהשתל' שכל ומדות אלא בחי' המשכה זו היא בא מבחי' דילוג וריחוק שלא בבחי' עו"ע שהעלול כלול תחלה בעילתו כנ"ל שנק' יש מיש כנ"ל כמ"ש במ"א אלא דוקא נמשך מאין ליש שלא בדרך עו"ע והיינו שנאמר בחכ' דוקא והחכ' מאין תמצא עד"מ המציאה שלא נודע מאין בא כך לא נודע מאין בא מציאת החכמה כי לא היתה כלולה תחלה גם בהעלם בלמעלה מן

השכל רק שמבחי' אין תמצא ליש ומציאות דבר מה וכמ"ש מזה בד"ה ואתחנן ההפרש בין בריאה מאין ליש ובין ההמשכה מההעלם אל הגלוי כו' ע"ש והיינו שהחכמה מקבלת רק מבחי' שערות הנמשכים ממו"ס כמו שהשערה אם שיש בה איזו המשכה מן המוח אינה ערוך כלל לעצם המוחין וזהו מ"ש בע"ח דאור אבא שהוא בחי' גלוי אור החכמה יונק ממזל הח' ונוצר אותיות צנור שהוא בחי' מזל דא"א, אך הנה מ"ש לפעמים דאו"א מלבישים בבחי' קירוב וערך לזרועות דא"א ענין הלבשה זו היינו ע"ד בחי' השתל' עו"ע שהוא בבחי' קירוב גמור כנ"ל בהשתל' שכל ומדות ומחשבה כך בחי' חו"ב דאצי' מלבישים לזרועות דא"א שהן בחי' המדות שבכתר שנק' טורא חשוכא כידוע ומפני שבחי' המדות למטה מן בחי' ח"ס ע"כ יכולים להלביש להיות בבחי' השתל' עו"ע בגלוי גמור כנ"ל מיש ליש ולא מאין ליש בבחי' דילוג כו'.

(קיצור. ענין שממו"ס מקבלים חו"ב רק דרך יניקה ממזלות ומחו"ג דא"א מקבלים בדרך קירוב ע"ד ההפרש בין מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות ובין סדר ההשתלשלות).

ובכ"ז יובן ענין ויוציאנו ה' אלקינו שהן או"א שמלבישין לזרועות דא"א שנק' יד החזקה וזרוע הנטויה וז"ש ביד חזקה כו' כי ע"י בחי' הלבשה דאו"א לזרועות דא"א שבחי' זרועות דא"א הם נמשכים בבחי' גלוי וקירוב גמור באור רב ועצום לבחי' או"א אז הי' בכח להיות בחי' לידה דז"א מן המיצר דבינה כו' לפי שע"י בחי' תוס' גלוי אור רב הזה דיד החזקה כו' נמצא כח ללידה לצאת מבחי' הקטנות דעיבור כו' וז"ש ויוציאנו ה' כו' ביד חזקה ובזרוע נטויה שהן בחי' חו"ג דא"א דהיינו בחי' ימין מקרבת ושמאל דוחה שבשס"ה ל"ת ורמ"ח מ"ע שבזה כלול כל התורה כי שרש בחי' ה"ח שבחסד דא"א הוא שרש החסדים דרמ"ח מ"ע ושרש ה"ג דא"א שנק' זרוע הנטויה היא שרש לשס"ה ל"ת (והוא שיש הגדלת ז"א ברמ"ח אברין ושס"ה גידין כמ"ש במ"א בענין כאלו עשאוני כו') וע"כ אפי' כולנו חכמים ויודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביצי"מ כי בחי' היציאה הנ"ל ע"י זרועות דא"א יד החזקה כו' הוא שרש בחי' הגדלת דז"א בתומ"צ כנ"ל, ומה שלא נמשך ע"י היניקה ממזלות שזהו בחי' גבוה יותר כנ"ל י"ל כי יצי"מ שהי' הנס ביציאתם משעבוד גופני ג"כ בחומר ובלבנים זה הוא נמשך ע"י ההלבשה לז"ת דא"א שמשם שורש ההמשכה לחיות העולמות כולם כי עולם חסד יבנה ושרש החסד מז"ת דא"א, אך ההמשכה ממזלות זהו נמשך במ"ת שהוא חיי הנשמות שלמעלה מחיי הגופים ומשם נמשך תשב"כ ותשבע"פ ועמ"ש כעין זה בד"ה ענין חנוכה, גם ע"ד כמו יו"ט לגבי שבת אף ששבת גבוה מיו"ט אך הגלוי ביו"ט יותר ונק' מועדים לשמחה מה"ט וזהו ענין בינה לגבי החכמה כמ"כ ההפרש בין שפע הבא מז"ת לגבי מזלות שמג"ר ולכן להיות יצי"מ גלוי גמור נמשך ע"י ז"ת כו'*

בה"ז פ' שמיני דל"ט ע"א, להעיר הנזיר אסור ביין ונזירות ממשיך מא"א והראיה קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו וג"כ הפך ממ"ש בלוים והעבירו

*) סיום המאמר ראה להלן בהוספות ע' שמג.

תער, וכן כהן עיקרו להמשיך מא"א כי כה"ג חסד דא"א, וגם אבא מלביש חסד דא"א, ולכן אף גם בבינה ש"ת ארז"ל כי טובים דודיך מיין ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה, סופר למעלה מספר אך מש"כ וחמרא דאורייתא סופיה עציבו זה צע"ג, דנהי דערבים עלי ד"ס מ"מ יינה ש"ת ג"כ טוב, וכמ"ש הזהר עצמו סוף עמוד זה דהא יינא אחרא לאו איהו טב ויינא דאורייתא טב לכולא, ואפ"ל כי הנה מצינו בלוחות הראשונות שלט בהן עין הרע לפי שניתנו ברעש משא"כ לוחות אחרונות שניתנו בחשאי, וכך אומר כאן כהנא עובדא בחשאי אינון, משא"כ חמרא הוא לארמא קלא ולזמרא, וע"כ גם יינה ש"ת אם הוא בבחי' התגלות סופיה עציבו, לכן צ"ל ייגע בתלמודו בצנעה, ועיין בזהר פ' קרח דקע"ז ע"ב דחמרא לארמא קלא ולגלאה רזין הוא, אף דפי' לגלאה רזא ע"ד נכנס יין יצא סוד ופי' שהוא אהבה רבה המתגלה ע"י יינה של תורה כו' בד"ה חכלילי עינים מיין, ובד"ה לריח שמניך טובים, עכ"ז זהו כענין חסדים המגולים שלמטה מהחזה שהם מבחי' עה"ד טו"ר, אבל חסדים המכוסים ביסוד אימא ששם יסוד אבא נק' עץ החיים ושם התגלות עתיק ועמ"ש בפי' לא באש הוי' ואחר האש קול דממה דקה תמן קאתי מלכא בד"ה אני דפ' ציצית דרוש השני, וע' בסדור שער בהמ"ז על מאמר הזהר פ' תרומה דקנ"ג ע"ב פתח רבי חזקיה ואכלת ושבעת מהכא דשכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא מה דלית הכא בצלותא כו', ועמ"ש בד"ה ושאבתם מים, דרוש השני בינה לגבי אבא כמו בריאה לגבי אצי', ולכן אוא"ס אינו שורה אפילו בבינה אלא ע"י התלבשותו בחכמה, ולכן הכהן שעבודתו להמשיך גילוי אוא"ס ב"ה זהו דוקא ע"י חכ' ולכן אסור לו יין ששרשו מבינה, ועמ"ש בד"ה מצה זו בענין מוחין דאבא ומוחין דאימא, ויותר יובן לכאן ממ"ש ע"פ הזהר אמור ד"ק ע"ב ע"פ אחותי בת אבי היא כו' שכדי שיומשך אור חדש זהו דוקא ע"י מוחין דאבא כו' וכן בההעלאה צ"ל כן ע"ד יראה, וזהו אך לא בת אמי, ולכן הכהן שענינו להמשיך בחי' יחוד זה, אסור ליה חמרא, כדי שיהי' ע"ד אחותי בת אבי, והענין שכדי שתהי' כלי לקבל צ"ל ע"י ביטול גמור ואז דוקא הוא כלי לקבל וביטול זה נמשך ע"י החכמה משא"כ ע"י בינה בחי' יין המשמח הוא בחי' יש מי שאוהב ואינו כלי עדיין ולכן דברי חכמים בנחת נשמעים כמ"ש מזה בבה"ז פ' וירא דקי"ב ע"פ וגם אמנה אחותי כו', והכלל כי היסוד בין יסוד דדכורא המשפיע בין יסוד דנוק' המקבל והוא הכלי חותם שוקע נמשך רק מהחכמה ולא מהבינה כי בינה רק עד הוד אתפשטת לכן הכהן שודמ"ט המתקן המ' שתהי' כלי א"א לו לשתות יין שהוא גורם בחי' יש קצת, כ"א עיקרו צ"ל מבחי' חכמה, ולכן הכהנים יחוסם אחר האב דוקא משא"כ הבכורות הם מבחי' אם דבפטר רחם תליא רחמנא, ולכן עד שלא הוקם המשכן הי' עבודה בבכורות ומשהוקם המשכן עבודה בכהנים, כי המשכן מאור אבא ש' מ"ה, ולע"ל יתעלו הבכורות כי אז גם קו השמאל יתעלה והיין יהי' שמחה לעולם ולא יומשך ממנו עציבו כלל כמ"ש במד"ר פ' שמיני ס"פ י"ג שזהו ענין והי' ביום ההוא יטפו ההרים עסיס ולכן גם הלוים יתעלו עיין בסש"ב ס"פ נון, ומזה ילמוד האדם שעיקר העבודה הוא בחי' הביטול, ולא בחי' ההתפעלות לבד, והביטול הוא שייך לבחי' יראה, וגם שהעיקר להיות בבחי' הצנע לכת, ואת צנועים חכמה, שזהו הכל מדרגת הכהנים.

קיצור. יין לארמא קלא גלוי הרז (מי גילה לבני רז זה) וערבים עלי ד"ס (י"ל רזא דרזין יס"א), צ"ל אחותי בת אבי, והיינו ע"י הכהן שיחוסו מהאב משא"כ הבכור ולע"ל יתעלו הבכורות וגם והי' ביום ההוא יטפו ההרים עסיס, והיינו ע"י והי' הוי' לי לאלקים כמ"ש במ"א.

קיצור מבה"ז פ"א, הכהן צריך להיות בחדוה (ע"ד עוז וחדוה במקומו, דה"א י"ו כ"ז, ובנחמי' סי' ח' יוד כי חדות ה' היא מעוזכם, אך י"ל חדוה אינו שמחה ע"ד יין כ"א ע"ד גילה עמ"ש ע"פ שוש אשיש כו' ותגל נפשי) יתיר מכולא, וא"כ אמאי אסור ביין והרי ויין ישמח, והתירוץ כי ודאי יין משמח והוא מבינה שהשמחה מהשגת השכל אך עכ"ז בינה דינין מתערין מינה (עכ"פ על מי שאינו מתבונן משא"כ החכמה מקור החסד וע' בזהר במדבר דף ק"ך סע"א ודינין מסטרא דילה מתערין אע"ג דאיהי רחמי וחידו, וע' זהר פ' אחרי דס"ה א' ובסה"מ סי' ג"ג), וגם היין שרשו מקו השמאל בג"ה, וגם חסדים דאימא נמשכים מגבורות דאבא, וזה שורש הלוים, והכהן מקו הימין חח"ן והיינו מחסדים דאבא ואור החסד דוקא אינו מתעבה אף בירידתו למטה (כמ"ש * בזהר פקודי דף רכ"ד ע"ב ע"פ וכסף פקודי העדה בגין דהאי איהו כל מה דאתפשט לתתא הכי הוא טב כו' אבל דהבא כל מה דאתפשט לתתא כלא הוא לביש, דא אתפשט לטב ודא אתפשט לביש כו' ופי' הרמ"ז וז"ל פירש בספד"צ כי הימין אין ממנו קליפה אבל השמאל עצמו בהתפשטו למטה נעשה סיגים עכ"ל וע' בלק"ת בד"ה זאת חקת התורה כו' ויקחו אליך פרה כו' ומ"ש במ"א בענין שם חם ויפת שמבחי' חם קו השמאל דוקא נמשך בחי' כנען שהוא מג"ק שלמטה מק"נ כו' משא"כ מבחי' שם ויפת, נמשך רק ק"נ שיכולה להתברר כו'.

ב) ר' יוסי אמר כל חד אוזיף לחבריה, ר"ל שבבינה מאיר בחי' אבא ע"ד מ"ש בזהר בלק דקפ"ט סע"א דארמי מיא בההוא יין ואי לאו דארמי ביה מיא לא יכיל עלמא למסבל כו' הבן בחכמה וחכם בבינה וכן ידוע מענין מ"ב וע"ב שבפ' שמע ופ' והי' אם שמוע ע' בסדור שער הק"ש, ולכן יין ישמח ועכ"ז סופו עציבו, וכהן צ"ל שירותיה וסיומיה חדוא, וענין קידוש על היין, הקידוש קדש הוא בחכמה, והנה במק"מ פ' בלק שם כ' בשם הרח"ו וז"ל דע כי יצחק סוד הגבורות שביסוד דאימא והוא יין החזק והנה יעקב באותו יין שהשקה לאביו הטיל בו מים שהם החסדים שביסוד אבא עכ"ל מזה יובן שמזיגת היין במים ז"ס יחוד או"א, ולכן ארז"ל אין מברכין על היין עד שיטיל לתוכו מים ספ"ז דברכות, וגבי כהן פי' הרמב"ם ג"כ שאינו חייב כ"א על יין חי אבל אם נתן לתוכו מים כל שהוא פטור והוא משנה וגמרא פ"ג דכריתות, והיינו מטעם הנ"ל דכיון שנתן תוכו מים שהוא מבחי' חכמה שוב לא יינקו כ"כ הדינין מהיין ע' בדרוש בהרת שאור אבא דוחה יניקת החיצונים כו', ע' פרדס ש"ח ס"פ יו"ד איך מהכתר נמשכו ג' קוין חג"ת כו' ולא יקשה הרי כתר רחמים גמורים כו' ובזח"א פ"ת א' מאתר חד נפקו יין ושמן, ומ"מ בכתר עצמו הגבורה אינה דין רק למטה נעשה דין, וכמו ערך השתלשלות הקליפות מקו השמאל, כך ערך השתלשלות הדין מגבורה שבכתר ולכן כהן ונזיר שעיקרם להמשיך החסד ותגבורת קו הימין אסור לו לשתות יין, ושמן ומים חכמה וחסד א"נ חכמה שבחכמה וחסד שבחכמה, א"נ ה"פ אור ה"פ מים זהו שמן ומים, כי

*) חסר סיום המוסגר.

שמן למאור, ועיקר התירוץ על הקושיא של פרדס י"ל דמבואר לעיל סעיף א' ענין שלע"ל יהי' מעלת היין והי' ביום ההוא יטפו ההרים עסיס והיינו ע"י והי' הוי' לי לאלקים כמרומז במד"ר פ' ויצא פרשה עיין, ור"ל כי מבחי' ש' אלקים יש יניקה ג"כ לחיצונים, וא"כ עכשיו אף שהיין משמח אלקים עכ"ז יוכל להיות ג"כ יניקה כו', ע"ד נהר דינור יוצא מזיעתן של חיות, אף שהחיות הם בהתלהבות רשפי אש דקדושה עכ"ז מהפסולת היוצא דרך נקבי העור נמשך הדין כו', אבל לע"ל שבחי' הוי' עצמו יהי' בבחי' אלקים לא יהי' יניקה, ואז יתעלו הגבורות שיהי' מהם רק שמחה שעיקר השמחה לע"ל כמ"ש במד"ר פ' אחרי פכ"א, והרמ"ז פ' תולדות פי' שזהו גלוי פנימי' ע"י, א"כ יין המשמח דלע"ל שכולו הטוב והמטיב עד"ז הוא שורש הגבורה שבכתר, ומשם נשתלשל יין דבינה והוא שורש קו השמאל ומ"מ בינה היא רק שמחה, רק דינין מתערין מינה.

במד"ר פ' שמיני ר"פ י"ב יין ושכר אל תשת, הה"ד אל תרא יין כי יתאדם, ודאי מסמיק ליה, ועיין ידי משה כ' כי הוא ודאי כפשיטא כו'. ואינו נכון אלא המכוון כי אדום זהו בחי' עשו כמ"ש במד"ר פ' תולדות פס"ג ע"פ הלעיטני נא מן האדום, הוא אדום תבשילו אדום וכו' ושם לעיל מיניה ע"פ ויצא הראשון אדמוני כו' יעו"ש, וא"כ אל תרא יין כי יתאדם שע"י שתיית היין יומשך לבחי' אדמוני כו'. וז"ש בזהר דאף שהיין שרשו מבינה שהיא שמחה עכ"ז סופיה עציבו ודינין מתערין מינה, ולכן הכהן שממשיך חסד ובגדי כהונה יוכיח שהם בגדי לבן הפך בחי' האדום ע"כ נאמר בו יין ושכר אל תשת כו'.

ב) **עו"ש** במד"ר פ' הנ"ל ממה שהוא מצוה את אהרן יין ושכר אל תשת אנו יודעין מתוך כך שלא מתו אלא מפני היין כו' וכ"כ במד"ר פ' אחרי פ"ך באמצע הפרשה, ואפ"ל המכוון שנמשכו אחר מדרגת קו השמאל דבינה הנק' יין המשמח, ובעבודה צ"ל ביטול ויראה ע"ד וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך, כמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום, דרוש השני שע"ז הפסוק.

ג) **במד"ר** באסתר פ"ה דקכ"ד ע"ב ד"א וכצפעוני יפריש מה צפעון זה מפריש בין מיתה לחיים כך הפריש היין בין אדם לחוה דאמר ר' יהודה ברבי עלעאי אותו העץ שאכל ממנו אדה"ר ענבים היו הה"ד ענבימו ענבי ראש כו' כך הפריש היין בין אהרן לבניו כו', עיין בפרדס ערך גפן, נקרא השכינה כי היא גפן פוריה כו' ויש גפן הנק' גפן נבריה, וענביה ענבי ראש כו' ויש גפן בינונית והם הענבים שאינם יפים לחלום מצד הדין עכ"ל, ועיין בזהר פ' וישב דקצ"ב ע"א ושם פי' בני אהרן שתו חמרא מינייהו כו', והמכוון ששתו מגפן בנונית ענבי אוכמי ומזה נשתלשל השפע לבחי' גפן שנאמר בה ענבימו ענבי ראש, וזהו כענין גפן דעה"ד כו' והיינו ג"כ מפני שלא נשאו נשים

ולא המשיכו השפע בכנס"י הנקרא גפן פוריה כו׳, ולכן נאמר יין ושכר אל תשת, כדי שלא יומשך שום יניקה לבחי׳ גפן שנאמר בה אשכלות מרורות למו.

ד) **בזח"ג** פ׳ נשא דקכ"ז א׳ וז"ל יין ושכר אל תשת יכול ענבים נמי לא, בענבים שרי, הכא לנזיר מ"ט אסר ליה ענבים, ותוכן התירוץ כי יש ג׳ בחי׳ יין ושכר וענבים יין הוא בינה, ושכר גבורה וענבים זהו מ׳, וכולו קו השמאל י"ל אף שקו השמאל זהו בג"ה, הנה איהי בהוד, והנזיר מתעלה לבחי׳ א"א ששם לית שמאלא כלל, ע"כ צריך להתפרש מכל ג׳ בחי׳ הנ"ל דקו השמאל, ומקו השמאל א"א להמשיך בחי׳ קדוש יהי׳ כו׳ שער ראשו כו׳ ע"ש ובמק"מ, והכהן שאינו אסור בענבים רק ביין ושכר י"ל כי הכהן אינו מדרגת א"א ממש כ"א מדרגת אבא, וא"א להנהיג העולם בלי דין כלל והנהגת הכתר אינו עתה לכל העולם כ"א לע"ל אבל עתה המשכת מוחין דאבא, ולכן אינו אסור רק ביין ושכר שהם קו השמאל ממש, אבל ענבים היא מ׳ ואינה בקו השמאל ממש כ"א שמקבלת מהוד גם נק׳ דינא רפיא, ונק׳ אדני א׳ דין, שהאלף מתיק הדין, ועוד כי אבא יסד ברתא ונקראת אחותי בת אבי, א"כ אינו אסור בענבים וע׳ זהר שלח דקנ"ח ע"ב ע"פ והימים ימי בכורי ענבים כו׳.

ועוד כי המ׳ היא יראה תתאה ושרשה מיראה עילאה שהוא אבא כו׳, משא"כ הנזיר, שצריך להמשיך מבחי׳ שער רישיה דא"א, וזה א"א מבחי׳ מ׳ ג"כ דכיון שיש בה קצת דין אזי יש יניקה מהשערות, אבל הכהן א"צ כלל לגידול שער הראש וכן באבא ליכא כלל בחי׳ דיקנא כו׳, ומה שהכהן צ"ל ת"ד היינו כמו שיש לכל ישראל, אבל כיון עכ"פ אינו מצוה על גידול שער הראש כמו בנזיר לכן אינו אסור בענבים, שדוקא כדי שיהי׳ קדושה בשער הראש צ"ל בחינה שאין בה שום דין כלל כ"א חסד גמור כו׳ דהיינו בחי׳ א"א ששם הוא בחי׳ ורב חסד לכן נמשך ההשפעה ע"י שער רישי׳ כדי שיוכלו לקבל מבחי׳ ורב חסד כו׳, והענין כמ"ש ע"פ הזח"ג פ׳ תזריע דמ"ח ע"ב ע"פ ואיש כי ימרט ראשו, ששערות רישי׳ דז"א הם דינין משא"כ ת"ד דז"א הם אדרבה קדושה כו׳, והטעם דאיתא במד"ר פ׳ בראשית פי"א ששערות הראש גדילים עם האדם בשטותו ר"ל כשעודו קטן משא"כ שערות הזקן באים אחר עשרים שנה, והנה כמ"כ למעלה בז"א יש קטנות וגדלות וקטנות הוא גבורות שהם מקדימין לבוא בז"א ואח"כ באים החסדים ע׳ בהרמ"ז ר"פ וישב ודו"ק, ולכן שערות רישא דז"א שגדילים מבחי׳ קטנות הם דינים, משא"כ ת"ד דז"א נמשכים ממוחין דגדלות דוקא, והנה הנזיר שגם שערות ראשו הם קדוש זה אינו מז"א כ"א מא"א דוקא ששם לא שייך קטנות ח"ו אני הוי׳ לא שניתי, ע"כ שער רישי׳ כעמר נקי, אבל הכהן הוא באצי׳ בחסד וכה"ג באבא ע"כ בשערות ראשו אין בו כ"כ קדושה כ"א בת"ד וזה מפני שממשיך מגדלות דז"א כו׳ ולפי שעיקרו להמשיך מוחין דאבא ע"כ יין ושכר אל תשת כו׳.

—— • ——

זאת החיה אשר תאכלו חיה אכול שאינה חיה לא תאכל. רפא"ט מ"ב א'.
פ"ד דחולין דע"א א' בהמה בכלל חיה מגלן דכתיב זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה. עיין מענין חיה במא"א אות ח' סעיף יו"ד ובלק"ת פ' שמיני, וע"ש במא"א סי"א ועיין בהרמ"ז פ' ויגש דר"ז ע"ב ד"ה חוטא חד, ובמא"א אות ב' ס"ז בענין בהמה, ואפ"ל חיה נק' המל' לפי שמקבלת מבחי' חי העולמים ולכן הם ח"י טריפות הלמ"מ. וחיה כחשבון חוט. היינו ח"י חוליות חוט השדרה. והנה פי' זאת החיה עיין בזהר ס"פ שלח דקע"ו ע"א בפי' מודעת זאת בכל הארץ היינו שלע"ל יהי' גלוי בחי' זאת ע"ד גלה כבוד מלכותך, וע' זח"ב תרומה קנ"ח מענין בזאת יתהלל כו' השכל וידוע אותי. ומ"ש בד"ה גן נעול בענין בינה יתירה ניתנה באשה בזאת יבא אהרן וזהו ענין זאת החיה וע' זח"ב שמיני מ"א א'. והנה יש לעומת זה ג"כ חיה רעה והוא מ"ש בזהר פנחס דרנ"א סע"ב ע"פ גער חית קנה חיה דאתאחד בה עשו. ופי' מל' דאצי' דקליפה ונק' חית קנה שחיות שלה הוא מן הקנה ע' ברבות תרומה פל"ה וע"ש במ"כ קנה אחד יסוד דקליפה ואפ"ל שלכן הסימן שרגליה קלוטות ולא סדוקות לדמוז לקנה הנ"ל. וע"ש דרגל הקוף זהו ענין רגליה יורדות וזהו ההפרש בין קוף להא. כמ"ש בזהר תרומה דקמ"ח ע"ב. ובמק"מ שם ב' הרח"ו קוף רגל שלה בולטת יותר הערלה ע"ג ברית קדש. וזהו ענין שרגליו קלוטות כשל חמור. ובמ"א נתבאר ענין עמלק היינו עמל קוף שעמל שלו להיות הקוף במקום הא בחי' כקוף בפני אדם כי אדם היינו מודומ"ע וזהו הא ובחי' מחודומ"ע דקליפה זהו קוף. וע' בשו"ס דע"ג סע"א בענין פסיעה גסה. ועמ"ש ע"פ ולא תעלה במעלות וסמיך ליה ואלה המשפטים אזהרה לדיין שלא יפסיע פסיעה גסה כר' וצ"ל עלה בכבש והצגע לכת ועי"ז ופנה לסובב כמ"ב י"ל ההפרש בין פרסות סדוקות ובין קלוטות כו'. וע' בשו"ס דמ"ז סע"א להבדיל בין הבהמה הטהורה כו' סוד עמוק מאד כו' עשרה מינים הם בבהמה טהורה כו' באים ממקום קדוש כו' ואולם אם אסור לנו אכילתם התיר לנו רכיבתם כי כוחנו גבוה מכחם כי הדריכנו אלקי ישראל על במתי ארץ כו' וסימן מפריס פרסה יורה שמחלקת מאורה שפע וברכה לאשר תחתיה עד הברכה התחתונה מחלקת מפרי מעשיה לכל השרים. ומעלה גרה שתתן מכל מה שקבלה מלמעלה כענין שאמרו צדיק חונן ונותן ד"ל ע"י כ"י עכ"ל. וצ"ל א"כ היינו הסימן הראשון אלא אפ"ל מעלה גרה שהיא מעלה מ"ן מלמטה למעלה כו' ומה שמחלקת שפעה זהו סימן טהרה ע"ד משמיא מיהב יהבי משא"כ רגליו קלוטות ע"ד הב הב לגרמי'.

רבות שמיני פי"ג קע"ט ב' שהוא י"ג ד'. אשר תאכלו אם זכיתם תאכלו ואם לאו תאכלו כו'. וענין אם זכיתם תאכלו יש להבין ממ"ש בסדור ע"פ לעשות בהם משפט כתוב.

דרס"ג ג' שהוא נ"ו ג' ר"פ בהעלותך. אתה מוצא שנתקשה משה במעשה המנורה כו' וכן בפרסות בהמה טמאה וטהורה שנאמר זאת החיה אשר תאכלו. את זה לא תאכלו והראהו באצבע. וזה שלא כדברי התוספת ר"פ א"ט דמ"ב סע"א שכתבו שלא נתקשה בסימני בהמה וחיה. וע' ברע"מ תרומה דקנ"ז סע"ב אמאי אתקשי לך. ויש להעיר מענין ותקש בלדתה. ומענין קשת במא"א אות קוף ס"ן.

רבות בקהלת צ"ה ב', ע"פ טובים השנים.

זח"ג שמיני מ"א א' זאת החיה, מי האיש החפץ חיים, היינו כמש"ל שהמל' נק' חיה לפי שמקבלת ע"י איש חי מהעוה"ב בינה הנק' מקור חיים, וחש"ש מכ"ל, פי' כל נק' יסוד וע"ש בענין זאת.

בשל"ה שער הגדול דל"א ע"ב בשם עה"ק פ"ג מחלק העבודה מ"ש בתנחומא פ' שמיני וכי מה איכפת לו להקב"ה כששוחט כו' או נוחר כו' הא לא נתנו המצות אלא לצרף בהן את הבריות כו', והרי מבואר בכמה מקומות שמאכלות אסורות ממשיכים כח הטומאה כו', אלא הכוונה מאי איכפת ליה להקב"ה הוא על אדון יחיד שרש השרשים דליה לא איכפת לי' כלל, אבל באצילות נוגעים מעשה בני אדם כו', והשל"ה עצמו דעתו שאפילו בע"ס דאצי' אין זה נוגע לענין קיומם התמידי כ"א למה שבא לשם תוספת אור כו' זה מסתלק ע"י העוונות כו' וע' עוד שם דף ש"מ סע"א.

בכלי יקר פי' זאת החיה שכל הרחקות האלו הם לצורך הנפש שנקראת חיה עכ"ל והיינו כמ"ש ברבות בראשית ספ"ז ע"פ תוצא הארץ נפש חיה, זה רוחו של אדם הראשון, ופי' המ"כ בשם רש"י משום דכתיב ביה ויהי האדם לנפש חיה, והיינו כי אדם הראשון הוא אבא עילאה כמ"ש במא"א אות אלף סל"ב, והחכמה תחיה למעלה מבחי' בינה שנק' נשמה.

כל מפרסת, פ"ג דמכות י"ח ב' פ"ג דזבחים כ"ד א', רבות באיכה ע"ח ד' שהוא מ"ב א' ע"פ עוללים שאלו לחם פורש אין להם באיכה סי' ד' ד' ריה"ו ות"ח כו' כד"א הלא פרוס לרעב לחמך בישעי' סי' נ"ח ז', ורבנן אמרי אין להם מי שעומד בשורה כד"א כל מפרסת פרסה, ודרש ופורש מלשון פרסת רגל, וע' ברבות פ' בא ר"פ י"ח בענין ע"פ לא תשאר פרסה מהו פרסה, ובפ' שמיני במק"מ דמ"א ע"ב כ' מפרסת פרסה שהוא סימן טהרה והוא מורה שהם מק"נ שיש בה טו"ר כו' כי בהמות טהורות הם מק"נ ובהמות טמאות הם מג"ק הטמאות עכ"ד, א"כ לפי דבריו מה שפרסותיו סדוקות לשנים זהו שיש בהם ג"כ טוב, והיינו ק"נ שהיא ממוצע בין הקדושה לג"ק, משא"כ בהמות טמאות שפרסותיהן קלוטות היינו שהם מג"ק שכולן רע, וא"כ לשון קלוט הוא שהניצוץ קדושה שבתוכו המחיה אותו הוא קשור בו כ"כ עד שא"א להוציאו ממנו והוא ענין קליטה, שנקלט ביסוד דנוק' דקליפה, וזהו פי' איסור, שהניצוץ אסור וקשור בו, כמ"ש בתניא, משא"כ ההיתר שיכולים לבררו ולהוציאו וזהו ענין שפרסותיו סדוקות, ובספר ע"ג פ' שמיני כתב ע"ד ענין חלקהו חציו לה' וחציו לכם, שצריך האדם לשקול מעשיו לעבודת הנפש ולעבודת הגוף כו', ויש לפרש דהיינו שאפילו במעשה בהמה שלו שהוא האכילה ושתיה יהי' בו כוונה לש"ש בכל דרכך דעהו, שהקלוט הוא שמכוין לגשמיות לבד לתאוות נה"ב, אבל התחלקות הפרסה זהו שאפילו בבחי' מעשה בהמה, רצוף עוד כוונה לה', ועי"ז

מתעלה בבחי' בהמה רבה, גם י"ל כי בהמה הוא בחי' מדות, משא"כ אדם הוא מוחין, וכשהמדות מתנהגים בלי שכל ואינו משבר מדותיו כלל זהו שפרסותיו קלוטות, אבל מה שפרסותיו סדוקות זהו שמחלק המדות ע"ד שנאמר פלס מעגל רגליך, במשלי סי' ד' פסוק כ"ו, ועיין בגמרא פ"ק דמ"ק ד"ט סע"א, וגם כמ"ש ושם דרך, בתלים ססי' נון משא"כ קלוט זהו מ"ש רגל גאוה, רומס על כל, גם כמארז"ל בענין הבדלה בחונן הדעת, מתוך שההבדלה היא חכמה להבדיל בין קדש לחול ובין טמא לטהור, קבעוהו בברכת חכמה בפ"ה דברכות דל"ג ע"א, והיינו כי בחכמה אתברירו, ועי"ז מורה שפרסותיו סדוקות שיוכל להבדיל בין הדברים, ועיקר ההבדלה ע"י הדעת שמחלק לב' בחי' חו"ג ימינא ושמאלא להיות שמאל דוחה מה שצריך לדחות וימין מקרבת, ועמ"ש ע"פ מקול מחצצים ל' חצאים ע"י קו האמצעי, וזהו גם בלא דעת נפש לא טוב ואץ ברגלים חוטא במשלי סי' י"ט ב' היינו לפי שאין לו דעת אין בו הבדלה ולכן הוא אץ ברגלים והיינו ע"ד שפרסותיו קלוטות, הפך מבחי' ושם דרך הנ"ל, והנה בהמה טהורה פרסותיה סדוקות לשנים אבל באדם ה' אצבעות כי הבהמה שרשה מעולם התהו אשר שם היו שני קוין כמ"ש בת"א פ' וישלח ע"פ ויחץ את העם, משא"כ האדם מעולם התיקון ג' קוין ולכן ה' אצבעות שהאמצעי נק' בריח התיכון ת"ת קו האמצעי כו' ועמ"ש במ"א בפי' מקול מחצצים, ועיין בפ' בראשית דל"ב סע"א מזה והנה המל' נק' בהמה שם ב"ן בירידתה להחיות בי"ע, ובחי' רגל זהו אותיות שם ב"ן כי רגל הוא בחי' היותר אחרונה והיינו בחי' האותיות, והיותה מפריס פרסה י"ל מתלבשת בסנדל"ל שנק' פרסה כמ"ש במא"א אות מם סקכ"ט וז"ל מפריס פרסה כנגד הנקבה פ"ר וס"ה סנדלפון, מעלה גרה כנגד הזכר כו' עכ"ל וע"ש אות פ' סכ"א, ואפשר שתי פרסות אלו ע"ש שמשפעת על ידו להיכלות הקדושה, וגם משפעת להיכלות דק"נ, וכמו רבקה אם יעקב ועשו וכמ"ש ברבות פ' חיי ס"פ סמך ע"פ ותקם רבקה כו' על הגמלים מה הגמל הזה יש בו סימן טומאה וסימן טהרה, כך העמידה רבקה צדיק ורשע עכ"ל ועיין בזח"ב משפטים קכ"ד סע"ב קכ"ה א' בענין גדי בחלב אמו לכן אפ"ל מה שפרסות בהמה טהורה סדוקות, מורה כמו ברבקה, וכ"ש דא"ש להמק"מ ר"פ שמיני, דבהמות טהורות מק"נ הכלולה מטו"ר אבל הרמ"ז ר"פ צו פי' בהמות טהורות מהטוב דק"נ, ועמ"ש ע"פ יפה שיחתן של עבדי אבות, בענין ג' בני נח שם חם ויפת, שלפי שחם מקו השמאל נשתלשלו ממנו ג"ק שלמטה מטה מנוגה משא"כ שם מקו הימין כו' ולכן פרסותיה סדוקות שיש בו ימין ג"כ, להעיר מענין רגל ישרה דמלאכים בד"ה מהלכים בין העומדים, וע' בשל"ה במסכת פסחים שלו בשם ספר עה"ק פל"ח בענין מצרים העליונה ששני המצרים טו"ר הם שם כלולים יחד בלי שום התחלקות ויצ"מ שיהי' התחלקות והבדלה בין טוב לרע, עד"ז י"ל ההפרש בין קלוטות לסדוקות כו', וע' במדרש בענין לכשיבוא אותו שכ' ברגלים תרמסנה, והנה הסימנים ברגל י"ל מפני שהנשמה בעודה למעלה נק' עומדים ושיהי' בבחי' מהלך זהו ע"י התלבשותה בנפש הבהמיות, לכן באו הסימנים בפרסות הבהמה שעי"ז הרגל יהי' בבחי' מהלך כו', ממ"ש בספר מחברת הקדש להרח"ו בשער ר"ח וז"ל ועם היות שנתקשה גם בענין וזה לכם הטמא שהוא בבחי' היורדת לקליפות רגליה יורדות מות מ"מ אין תלוי בשמו דמשה כו' עכ"ל מזה יובן תוספת ביאור למה

שסימני בהמה וחיה תלוים בפרסות הרגל כי זהו ענין רגליה יורדות, ומ"מ כשמתלבשת בק"נ אשר משם נמשכו ג"כ בהמות טהורות לכן הסימני טהרה הם בפרסות הרגל כי עם היות רגליה יורדות מ"מ היא קדושה כו' רק סימני טומאה הם בפרסות הרגל דק"נ עצמה שהיא מלובשת בהן, ועפ"ז י"ל פי' המשנה פ"ב דבכורות בהמה טהורה שילדה כמין בהמה טמאה, בהמה טהורה היא מל' דקדושה שילדה כמין בהמה טמאה שהיא מהוה ק"נ כו' מותר באכילה שיכולים לבררה ולהעלותה, ומכ"ז יובן דשייך קצת לענין מחצית השקל שג"כ מחלק השקל לשנים, ע"ד מקול מחצצים כו'.

במא"א פ' סעיף ר' פסיעה הנוק' שכל שיעור קומתה נגד עקב דעתיקא ולכן נק' פסיעה, ולפעמים נק' פסיעה גסה בהיותה בנוגה ונוטלת מאור עיניו של אדם, והוא שנאחזת בהוד גבורה אחרונה, ובקדושה דבי שמשא הדרא שהכל נעשה קדש עכ"ל והי"נ הביא מ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' מטות ביאור מאמר פסיעה גסה כו', הענין כי ע"ש היו מוציא שידין רוחין ולילין אך בבי שמשא שאז נתקדש היום אז פסק מלהוליד בחיצונים ונזדווג במל' ואז חזר מאור עיינין עכ"ל לפ"ז פסיעה גסה כי ההילוך זהו היחוד כמ"ש במא"א אות ה' סעיף יו"ד הליכה כנוי אל הזווג הולך על הדרך יסוד דנוקבא, ברגל מבורכת שהיא יסוד עכ"ל וזהו כשהולך בנחת כי דברי חכמים בנחת נשמעים כמ"ש ע"פ מאמר הזהר פ' וירא קי"ב ע"פ אחותי בת אבי היא כו', אכן פסיעה גסה זהו כשנמשך ההשפעה לחיצונים ע"ד שהי' מוציא שידין כו' וקרוב לומר שזהו ההשפעה הנמשך מצנור שמאלי שביסוד כו', ואפ"ל לפ"ז פסיעה גסה נוק' דקליפה וכמ"ש בישעי' סי' ג' ט"ז יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון כו' שהולכים בגובה וגסות זהו ענין פסיעה גסה כו', ועיין מענין פסיעה גסה נוטלת כו' בגמ' פ"ו דברכות דמ"ג ע"ב פט"ו דשבת קי"ג ב' פ"ק דתענית ד"י סע"ב שז"ש יוסף לאחיו אל תרגזו בדרך אל תפסיעו פסיעה גסה ונז' בשל"ה במסכת שבת קל"ג א' מענין פסיעה גסה ובטור פטדה סי' רס"ט ואין הספר תח"י.

בישעי' סי' כ"ו ד' תרמסנה רגל, רגלי עני פעמי דלים, בבחיי פ' שמות דס"ז סע"ד ע"פ ויהי לה לבן, דפי' רגל רגלי עני קאי על משיח, ובפ' משפטים דף ק"ד ע"א ע"פ שלש רגלים, בשם מדרש ולהלן אומר תרמסנה רגל רגלי עני פעמי דלים אזהרה לישראל שלא יעלו אלא ברגליהם וכן הכתוב אומר מה יפו פעמיך בנעלים, ופ"ק דחגיגה ד"ג ע"א ע"פ שלש פעמים, אין פעמים אלא רגל שנאמר תרמסנה רגל כו' פעמי דלים כו'.

ע' במא"א ריש סעיף ט' מענין רגלים ע"ב קס"א גימ' רג"ל וי"ל לזה צ"ל פרסותיו מחולקות שיש בהרגל ב' בחי', עוי"ל ע"ד מ"ש בתחלת האד"ר עד אימתי נתיב בקימא דחד סמכא היינו רגל א' ופי' שם בקול ברמה שזהו ענין עולם התהו שהיו הע"ס זעג"ז כמו עמודא חד נמצא נק' רגל א', גם מבואר במ"א שבתהו לא היו בבחי' התחלקות כ"א המדה הי' פשוטה כמו שהיא בלי שום התכללות מבחי' שכנגדה כמו החסד הי' בלי גבורה והגבורה בלי חסד כמ"ש מזה בביאור ע"פ והניף הכהן אותם על לחם הבכורים בלק"ת פ' אמור

וזהו ענין שרגליו קלוטות בלי שום התחלקות משא"כ שוסעת שסע פרסות שכל רגל יש בה התחלקות ימין ושמאל, בחסד יש גבורה, ובגבורה יש חסד, ודי מהלכין בגווה, אל תביאני רגל גאוה.

ואת החזיר כי מפריס כו', חזיר מאכלו צואה שהוא הפסולת מבחי' שנתברר באדם כמ"ש בענין פעור שהתריזו לקבל מהפסולת שהוא תענוגים גשמיים בד"ה ונשב בגיא מול בית, ובענין שעיר המשתלח בד"ה כי ביום הזה יכפר שמע"צ תקס"ב, כי פנו אלי עורף בירמי' סי' ב' תרגום מחזרין קדל, וזהו ענין חזיר שהיא ק"נ שפונה פנים ופנימיותה לתאוות גשמיות כנ"ל ורק עורף לקדושה בחי' אחוריים, וביהודה ידך בעורף אויביך, שהרג את עשו שנק' חזיר ברבות תולדות פס"ה כל גוים סבבוני תרגום מחזרין י"ל מקיפים דק"נ, וענין כי מפריס פרסה הוא מבואר שם ברבות ששאל איך מעשרין את התבן, שנראה כצדיק, ובאמת שבע תועבות בלבו, רק רמאות ע"ד דק"נ מפתה לאתתא לנטלא נהורא, ואינו מעלה גרה כדפי' ברבות שמיני פי"ג, ולכן זה שמפריס פרסה הוא אדרבה לרע לו דוגמת לא זכה נעשית לו התורה סם מות, והנה ק"נ הוא אצי' דקליפה וג"ק הטמאות הם בי"ע, וצ"ל הרי אצי' ל' ויאצל ואיך שייך זה בקליפה ועמ"ש מזה בלק"ת פ' תזריע בד"ה אם בהרת קדמה, וע' בהחיט פ"ג בשם הר' מנחם מרקנטי שא' מן הראיות שע"ס הן כלים ולא אורות דאל"כ איך נתהוו הקליפות שאצילותם מן השמאל, וע' עה"ק חלק פרך בענין מצרים העליונה ששם כלול ב' הפכים טו"ר כו', והביאו בשל"ה.

וענין שמחזרת עטרה שמזה נמשך ההתבוננות אם לעוברי רצונו כו' שבהפסולת וצואה יש כ"כ תענוג א"כ לעושי רצונו עאכ"ו, וזהו יתרון האור מן החושך כמ"ש בלק"ת ס"פ שלח בד"ה אני, דרוש הראשון, והעטרה היא מ' שע"י ועלו מושיעים כו' לשפוט כו' אזי והיתה לה' המלוכה, וזהו אם עושין תשובה נגאלין כי תשובה להיות החזרת פב"פ הפך מבחי' חזיר שמחזיר פניו כו' ואזי ידך בעורף אויביך, ובמא"א חית סעיף ז' חזיר היא ק"נ א"כ בהמה טהורה מ' דקדושה.

בנועם אלימלך ס"פ שמיני כ' מפרסת פרסה מלשון ופרשו השמלה דהנה השמים נבראו ע"י פרסה דהיינו הבדל כמ"ש יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל כו' וזהו מפרסת פרסה שיהא מבדיל בין מים למים ושוסעת שסע שיהא הבדל גמור, (וי"ל ע"ד להבדיל בין הקדש לחול כו'). או יאמר מפרסת כו' ע"ד והיה עקב תשמעון אלו עבירות שאדם דש בעקביו שיהיו דומים עליו כחמורות כו' וזהו מפרסת כו'. גרה גימ' יצחק ויצחק גימ' ח"פ הוי' רומז לכנור של שמונה נימין.

ועמ"ש במ"א באריכות ע"פ רגליה יורדות שיש בזה ב' בחי' הא' דקאי על ק"נ הנק' זונה שרגליה יורדות בג"ק כו' וזהו הזונה כמ"ש במא"א

אות ז׳ סעיף כא שהניחה הקדושה ונדבקה בג״ק הטמאות והיינו כנ״ל בענין חזיר כי פנו אלי עורף ובעיקר פנימיותה נדבקה בקליפות וכנ״ל שמאכלה צואה כו׳, הב׳ מ׳ דקדושה ג״כ רגליה יורדות בק״נ שהיא מחי׳ את כולם וה״ס גלות השכינה אך עכ״ז נחתת וסלקת כמ״ש בזהר פ׳ חיי קכ״ב בענין שרה שירדה למצרים נחתת וסלקת, וזהו עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, אך זהו ע״י שהיא מעלה גרה ומעלה הבירורים וכענין פיה פתחה בחכמה עי״ז אין יניקה מרגליה היורדות כמ״ש בסדור בד״ה מזמור לתודה, לכן צ״ל ב׳ סימנים דוקא שפרסותיה סדוקות לכן אף שרגליה יורדות עכ״ז נחתת וסלקת והיינו ע״י פיה פתחה בחכמה שהוא ענין מעלה גרה מקלסת ומשבחת כו׳.

ברבות פ׳ שמיני פי״ג א״ר תנחומא בר חנילאי משל לרופא שנכנס לבקר שני חולים א׳ לחיים וא׳ למיתה כו׳ ישראל שהם לחיי העוה״ב זאת הבהמה אשר תאכלו. הענין דהנה כתיב ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ופי׳ בלק״ת פ׳ ואתחנן בד״ה שמע ישראל שיש פרסא מפסקת כמו חצר הכבד כו׳ ומה שלמעלה מהפרסא נק׳ חיים וטוב ומה שלמטה מהפרסא, ומבמ״א אשר ההפרש בין דברים המותרים ובין האסורים שבהמה הטהורה שרשה נמשך מלמעלה מהפרסא כו׳ ולכן החולה שהוא לחיים היינו חולת אהבה אני צריך ליזהר לאכול דוקא הבהמה שנמשך ממקום החיים כו׳, ולע״ל יהי׳ גלוי מה שלמעלה מהפרסא כמ״ש ומלאה הארץ דעה את ה׳ כמים לים מכסים שבחי׳ הגלוי שבעלמא דאתכסיא יהי׳ בעלמא דאתגליא גם כמ״ש מחצתי ואני ארפא אותה המחיצה שעשיתי בין עליונים לתחתונים שהעליונים חיים כו׳ אני מרפא כו׳ ועמ״ש סד״ה והי׳ מספר בנ״י כו׳ אשר לא יספר, וזהו ג״כ ענין ביום ההוא יהי״ה כו׳ שבחי׳ ו״ה ותגל הארץ יהיו בבחי׳ י״ה ישמחו השמים, ולכן זאת החיה אשר תאכלו, חיה היינו שנמשך ממדרגת את החיים ואת הטוב כו׳ וכנ״ל והנה התחיה ע״י טל וענין מוריד הטל המשכה ממו״ס, שיש קרום המפסיק בין מו״ס ובין אצי׳ ולע״ל יומשך גלוי ממו״ס כמ״ש בזח״ג נשא דק״ל ע״ב לכן עי״ז יומשך גם למטה מאצי׳ לבי״ע גלוי מה שלמעלה מהפרסא ועיין בסדור שער חג המצות בפי׳ והניף ידו על הנהר כו׳ שגם בינה נקרא פרסא המפסקת ולכן והניף ידו ועיין מזה בלק״ת בד״ה ששים המה מלכות בענין ומעיין מבית ה׳ יצא והשקה כו׳ שלא יהי׳ בבחי׳ ומשם יפרד כו׳, וזהו גלוי מלמעלה מהפרסא דבינה והחכמה נק׳ חיים והחכמה תחיה ימותו ולא בחכמה, ואי לזאת זאת החיה אשר תאכלו. אפ״ל עוד ענין אחד לחיים היינו וחיי עולם נטע בתוכינו.

פ׳ שמיני יוד יוד

ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור, בזח״ב פקודי דרכ״ז סע״א וע״ב ולפי׳ המק״מ שם חול הוא ק״נ, וטמא הוא ג״ק הטמאות, ושם האלף לך שלמה חולין כי הוא ע״ס דק״נ כו׳, ובמא״א ח׳ ע״ו חולין במט״ט עשויים בטהרה אך תרומה קדש בבריאה עכ״ל והי״נ כתב עיין בע״ח דרוש

הקליפות עכ"ל, עמה"מ פד"ג פט"ד קנ"א של"ה רסז"א, מציעא ד' צ' ב' שבועות ב' יח"ב זבחים ב' יז"ב יח"א כריתות ג' יג"ב.

בעמה"מ שער רישא דז"א פמ"א דק"נ ע"ד ענין חלל ממלכה ושריה כו' שימי החול של עכשיו ירדו הרבה ממדרגת ימי החול שהי' בזמן בהמ"ק שהיו זו"נ פב"פ כו' ומ"ש שהיו גבוהים משבת דעכשיו דבריו תמוהים ובביאור לסוסתי אמר רבינו ז"ל בפירוש הפך לגמרי.

זח"ג אמור צ"ד ב' כי ששת ימים עשה ה' את השמים כו' נ"ב מהרח"ו ו"ק דז"א דאצי', אי הכי אמאי אקרון ששת ימי החול אמאי חול, א"ר יוסי השתא אתנהיג עלמא ע"י דשלוחיהו בגין כך יומי חול אקרון ונ"ב שהוא מט"ט ו"ק דיצי' ששת ימי החול עכ"ל וע' בפרדס שער אבי"ע פרק י' ע"פ חצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי' ששת ימי המעשה כו', חולין שנעשו עטה"ק להמשיך ו"ק דאצי' שיתלבשו במט"ט, הגם שבמק"מ שם כ' שמתלבש י"ל יש כמה מיני התלבשות כו' אם העלם גמור או גילוי או דרך מעביר כו' ע' זהר ס"פ נח ע"ו ובז"ח שם פי' חול הם ק"נ ע"כ צריך להבדיל ולפרוש ממך שיהי' סגור שער הפנימי' כדי שלא יהנו ממנו החיצונים דוגמת שלא שמש יוסף מטתו בימי הרעב שלא להשפיע לסט"א בזהר מקץ דר"ג, להעיר מענין לא יחל דברו ר"פ מטות ע' ברכות ל"ב א' ע"פ ויחל משה חולין הוא לך כו' וע' במאור עינים פ' מטות מענין לא יחל כו', והמכוון כי ע"י שנש"י עלו במח' יש להם כח להמשיך צרופי אותיות על הדבר שמתפיס בנדר, וכמ"ש בלק"ת ע"פ ראשי המטות, וכשאינו מקיים הנדר, הרי מחלל הדבור וצרופי אותיות הנ"ל ויונקים מהם הקליפות הנק' חול כו' ע"ד כרחל לפני גוזיה נאלמה כו', עוי"ל ע"ד נדרים סייג לפרישות כי לא יוכל להעלות הניצוץ ע"כ ההכרח לדחותו וזהו מבינה ששם נדרים ולא יחל דברו, כי המשיך עליו מקיף דקדושה דוגמת לבונה שאין קדש מתערב בחול, אכן החכם מיחל לו ומתיר הנדר כי בחכ' אתברירו ויוכל לברר ולהעלות הניצוץ ולדחות הרע ואז החולין הם חולין שנעשו עטה"ק, נמצא להוסיף מחול על הקדש זהו ע"י בחכמה אתברירו וע' בסדור בד"ה מזמור לתודה בענין יוד חלות חמץ כו' וזהו חטוף ואכול פ"ה דערובין נ"ד א' ר"ל שלא יאכל לתיאבון וישאר הניצוץ מקושר בק"נ כמקדם אלא יחטוף אותו מק"נ שהוא שיננא ובחכמה אתברירו כו' משא"כ ע"ה אסור לאכול בשר שלא יוכל לחוטפו מק"נ כו' וזהו שהשבת נמשל לזאב שחוטף בשר הבהמה כו' כבי הלולא, רפ"ו דברכות הלולים חלולים, אחליה והדר אכליה, והיינו כשהחולין נעשים עטה"ק נמשך מבחי' חלול הלול לה' וכמ"כ האי עלמא נק' הלולא ע"י שמתקנים החול כנ"ל ונעשה מהחית הא, וע"ד ויחל משה וארז"ל רבות פ' תשא שעשה מהמר מתוק, כי ויחל פירושו ג"כ לשון מתיקות והיינו כשבחכ' אתברירו נתגלה המתיקות ותענוג עליון שנפל בשבה"כ ויוצא מק"נ.

והנה י"ל דלפעמים משמע אשר ששת ימי החול הם במט"ט כנז' לעיל ממאמר הזהר אמור צ"ד ב' ולפעמים משמע שהם מק"נ כנזכר מהמאמר דפ' פקודי דרכ"ז הנ"ל וכ"מ מפי' הזהרי חמה בפ' נח דע"ו כנ"ל, ומצאתי תירוץ

לזה בר״ח שעה״ק פ״ב אשר ביאר ע״פ מאמר הזהר פ׳ ויקהל דף ר״ד ע״א ת״ת אית ימים ואית ימים ימי חול במד״א ואלין קיימין לבר לעוכומ״ז ימי השבת דאינון ימי השבוע קיימין לישראל כו׳ וכוונתו שהם שלשה מיני ימים האחד ימי חול שהם עומדים חוץ לקדושה לעוכומ״ז כו׳ (והיינו מק״נ כנ״ל) והשליט על ישראל הנהגת קדושה ע״י מט״ט כו׳ וששת ימי החול ההנהגה ע״י מט״ט כו׳ דאיהו עבד דשליט בשיתא סדרי משנה כו׳ אמנם בשבת שולט אור האצי׳ כו׳ והעוסקים בתומ״צ הם קושרים בימי החול ו״ק של שש היכלות דמט״ט בששה ספירות הבנין שבאצי׳ שהם ששת ימים עשה ה׳ את השמים והיינו ע״י כוונת התפלה כו׳ עכ״ד וזהו ענין ג׳ מיני ימים היינו ימי החול דק״נ וימי החול דמט״ט וששת ימים דאצי׳, ובשבת שולט מ׳ דאצי׳ ומקבלת מהבינה שהיא נק׳ שביעאה כו׳ והשראתה בהיכל קה״ק דבריאה שלמעלה ממט״ט כו׳ וי״ל התקשרות ו״ק דמט״ט בו״ק דאצי׳ הוא ע״י שיתא סדרי משנה וזהו ששת ימים תעבוד כו׳, ומכ״ז יובן המכילתא זכור מלפניו ושמור מאחריו מכאן שמוסיפין מחול על הקדש כמו הזאב חוטף מלפניו ואחריו, היינו שחוטף מגבול ימי החול דק״נ כי מברר ק״נ ומפריד בין טוב לרע ע״י עסק התורה ואז מתקשר ומתעלה עד ו״ק דאצי׳ כו׳ וע׳ במק״מ ויקהל דף ר״ד א׳ ג״כ מזה אך פי׳ הר״ח מכוון יותר.

בארבעה עשר ד׳ מתחבר עם יוד ובחמשה עשר נעשית ה׳, עסד״ה המגביהי, ובד״ה ובשנה הרביעית יהי׳ כל פריו כו׳ ובשנה החמישית כו׳ גם דלת עם יוד זהו ע״ד די מחסורו, אכן ה׳ עם יוד זהו ע״ד והרקותי לכם ברכה עד בלי די, ובענין ההפרש בין צדקה וחסד שצדקה היא לעניים וגמ״ח אף לעשירים כו׳, ענין יצ״מ בד״ה אלה מסעי דתקס״ג, מי ברא אלה, מצר הגרון מסתיר וצ״ל יצ״מ וג״כ ע״י הגרון בד״ה לכן אמור, ע״ד קול מעורר הכוונה וזהו פסוד״ז שע״י רוממות אל בגרונם ע״ז וחרב כו׳ זמיר עריצים, ויש עוד יצ״מ שא״צ כלל לקול כי זהו לבוש כו׳ וזהו יצ״מ באמוי״צ להיות בשמו״ע בחי׳ קול דממה דקה כו׳, מענין צואר בפרדס עליי׳ ת״ת בבינה צואר אותיות רצוא המשכת מוחין חו״ב המשיגים מהות ולא השגת המציאות כו׳, חלקהו, פי׳ שגם בבחי׳ עצרת לה׳ מה שאבא יונק ממזלא יומשך ג״כ חציו לכם ע״ד מפיו דעת ממה שבתוך פיו וזהו ודברי אשר שמתי בפיך, הרם את מטך, כי במקלי עברתי, שבט ומטה י״ל בי״ע ובי״ע דאצי׳, כי מטה עץ החיים, אך היש בה עץ אם אין, גבוה מעץ החיים כמו ועל יובל ישלח וזהו הרם את מטך לבחי׳ אין עתיק כו׳.

במד״ר פ׳ שמיני פי״ג וזאת הבהמה הה״ד כל אמרת אלוה צרופה רב אמר לא נתנו המצות אלא לצרף בהן את ישראל ע׳ בעה״ק ח״ב פ״ג הביאו השל״ה דל״א ע״ב, והצירוף ע״ד מצרף לכסף וע׳ בילקוט שהקב״ה בוחן ומצרף לכל צדיק לפי כחו כו׳ בד״ה ואלה שמות, שאברהם בחר שעבוד וז״ש ישעי׳ מ״ח י׳ צרפתיך כו׳ בכור עוני, ושם נת׳ שמפני כי לא יגורך רע

ע״כ כדי לחזות בנועם ה׳ צ״ל זיקוק וצירוף וגם ע״י התורה, והתורה נק׳ כסף צרוף מזוקק שבעתים מ״ט פנים כו׳ תלים י״ב ט׳, וי״ל ע״ד הגו סיגים מכסף ויצא לצורף כלי, ע׳ רבות בראשית ר״פ יו״ד, והצדיקים נקראים כלים, ברבות רות ספ״ג ע״פ עיניך בשדה כו׳ ובלק״ת סד״ה שימני כחותם נושאי כלי ה׳, וע׳ ע״פ וככלה תעדה כליה זח״ג בלק קצ״ט ב׳ גם ע״ד האשה נק׳ כלי למי שעשאה כלי, ונק׳ כוס ישועות, גם כלי ר״ת כהנים לוים ישראל כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם זהו אגודה א׳ בחי׳ כלי וכמו התחברות נר״נ, והיינו שיהי׳ כלי ליחוד העליון כמ״ש בד״ה מנורת זהב זהו ע״י צירוף כו׳ והבאתי את השלישית באש וצרפתים כו׳ וארז״ל השלישי׳ הם ישראל ע״ש ג׳ אבות ברבות ס״פ ואתחנן דרצ״א, וע״ש כהגים לוים ישראל ואעפ״כ צריכים צירוף כו׳, כי ע״ד וסביביו נשערה כו׳ כדי להעלותם כו׳ וכמ״ש ע״פ רבות רעות צדיק כו׳, וצירוף ענינו זיכוך וע״ד המים שע״י עברם דרך עפר הארץ מזדככים ונעשו מ״ח כו׳ כן ענין הצירוף שע״י הנסיון מגיע לבחי׳ לדעת כמ״ש בביאור ע״פ אחרי תלכו בלק״ת ראה, וז״ש ביוסף אמרת ה׳ צרפתהו כו׳ והתרגום סינון, ולהעיר מענין שבת שבתון ועניתם כו׳ ומענין הנדרים כו׳, ומענין ודר״ח תו״מ, ושורש הצירוף מגבו׳ דעתיק שבמו״ס, כי זהו עד״מ כסף מעורב בסיגים שצריך לזקקו ובחכמה אתברירו כו׳ דהיינו ח״ס, והיינו באש שהתורה נק׳ אש וכמ״ש בד״ה משה ידבר, והרי יש בירור מלמטלמ״ע שמה שהוא נחשב טוב בבריאה כשצריך לעלות לאצי׳ צ״ל עוד בירור כו׳ וכמו בירור מ״נ ומ״ד בד״ה מאלמים אלומים ועמ״ש בד״ה ואכלתם אכול כו׳.

והנה התורה נק׳ אמרות כו׳ צרוף כו׳ ע׳ רבות ר״פ וארא לכן ע״י התומ״צ נעשה צירוף חיכוך הנפש וכמ״ש ברבות בשה״ש מה מים מטהרים כו׳ כך התורה צרופה אמרתך כו׳ וכן המצות וצדקה תרומם כו׳, והנה שבעתים זפ״ז כנ״ל עד״ז וספרתם לכם כו׳ שבע שבתות כו׳ ע׳ בחיי ר״פ בשלח שצריך האדם לזכך לבו ואבריו כו׳, גם הצירוף שע״י המצות נעשו בחי׳ לאשתאבא בגופא דמלכא.

ממצרים מכור הברזל, תחלת חורף תקס״ג, עמ״ש בד״ה וכל העם רואים, בפנ״י פ׳ שמיני פי׳ הצירוף לברר הטוב ע״ד שולחנו ש״א כמו מזבח כו׳, באוה״מ ע״ד תקון, שעור קומה כו׳ בד״ה ובבואה לפני המלך בענין הבירור ע״י חו״ב כו׳, בד״ה מה טובו והתשובה הג׳, ובד״ה שובה ישראל, כל הכועס כאלו כו׳ היינו בעולם היותר גבוה, נחשב כעס כאלו כו׳, בד״ה אם בחקתי ב׳ חקיקות לכלי מבפנים ומבחוץ זהו ג״כ לצרף בהן כו׳.

הצירוף ע״י המצות כמ״ש בד״ה את שבתותי, שעיקר המצות ביטול היש לאין וע׳ סד״ה בחדש השלישי בפי׳ מונים ללבנה וזהו צרפתיך כו׳ בכור עוני כי סיהרא ל״ל מג״כ, גם העוני כענין לחם עוני אתכפיא, עול מצות בחי׳ עבד בד״ה ועתה יגדל נא, אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי ומה אעשה שאב״ש גזר עלי זהו לצרף כו׳, מיהו לצרף בפרטי דקדוקי המצות י״ל עוד ע״ד שהמצות נק׳ עצות תרי״ג עיטין, גם לצרף ע״ד מ״ש והי׳ אם שמוע תשמעו אל מצותי כו׳ היום וארז״ל שעי״ז יהי׳ בחי׳ יום, וכמ״ש מזה ע״פ הנ״ל, וז״ש והמשכילים יזהירו כו׳ וז״ש בא בימים, ועמ״ש ע״פ את מספר

ימיך אמלא, ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ שי"ל באינון יומין עילאין הם ר"ק דאצי', ויש ג"כ ימי קדם וכ"ז ע"י המצות וזהו הצירוף והזיקוק כו'.

גם ע"ד שלע"ל יהי' עליות העולמות כמו שהי' אדה"ר קודם חטא עה"ד ח"א יהי' במדרגת א"א וזהו וערבה כו' כימי עולם וכשנים קדמוניות, וכמ"ש אלה תולדות מלא, וזהו לצרף ולזכך כו'.

במא"א אות ז' סעי' ז' זך נק' הוי"ה עם הכולל כי הזיכוך מן התפארת זך וישר עכ"ל, והיינו ע"י שבתפארת גם הכלי משם הוי' כמו האור, וזהו ענין עצו כפריו, ולע"ל יקראו צדיקים בשם הוי' כמ"ש פ"ה דב"ב ע"ה ב' ע"פ כל הנקרא בשמי, וזהו לצרף כו' היינו לזככן כו'.

באות למד סעי' ח' לבונה זכה נק' אור המקיף בקליפות ואור המקיף זך מן הפנימים עכ"ל, ועמ"ש בד"ה ראה ריח בני ובד"ה שחורה אני שדוגמת ערך המקיף הנ"ל לגבי הפנימים כמ"כ ערך עת"י לגבי ע"ס בקדושה וא"כ לצרף דהיינו לזכך שיקבלו מבחי' עת"י כו', ובזה א"ש איך שייך צירוף וזיכוך בנה"א ששרשה מז"א, אלא כי ז"א לגבי עת"י נק' אלקים ונק' יחו"ת ביטול היש, וצריך לזכך הכלים דז"א שיהיו כמו א"א, ברודים כמו עקודים כו', וכמו יוהכ"פ עליות הכלים להלביש אורות דאר"א כו' וז"ש ושמים לא זכו בעיניו, ושמים היינו ז"א עדיין לא זכו בעיניו כי צ"ל השמים החדשים כו'.

באות שין סמ"ח שמן נק' חכמה כו' ובי"נ שמן הטוב דנגיד מע"ק י"ל זהו שמן זית זך כו' ע"ד מו"ס דשכיך ושקיט כו' שנפרדו השמרים.

בצחצחות איהו וחיוהי שהכלי דחכמה כמו האור וזהו שמן זית זך לאפוקי ח"ת, או"מ מצחצח חצי הכלי כו' וז"ש ויצא לצורף כלי, הצירוף להיות עובד אלקים מהפך הטבע ולשלוט עליה ע"י אר"מ גרשון יריעות כו' ועי"ז ואוהביו כצאת השמש כו' שאין הנרתק מסתיר שהנרתק אינו זך אלא ע"ד ח"ת משל כו' באו"ת פ' בראשית ע"פ ויכולו כו', גם ע"ד כי אסשא"מ יש הסתר וציפוי כדמותנו אבל אסה"מ זכוכית זך וזהו לצרף לזכך שישיגו ע"י אסה"מ בינה כו' בצלמנו ולהיות והשביע בצחצחות, זך וישר שהגלוי למטה כמו למעלה כו', וז"ש שהמצות לצרף כי המצות נק' אסה"מ בד"ה ת"ר נ"ח כו', אך צ"ל מודומ"ע בעסק המצות שלא להיות מצות אנשים מלומדה גם פושעי ישראל מלאים מצות כו' כי צ"ל מעשים טובים פי' שיהיו מאירים המעשים והיינו ע"י זיכוך הלב.

והנה בספרי השרשים, במכלול ובקורק' הביאו שני שרשים, האחד זכך, כמו ושמים לא זכו בעיניו, שמן זית זך, ומזה הענין נק' הזכוכית כן לפי שהיא זכה, וזהו ענין בזוגיתא חיוורתי, השני לשון זכה, היינו זכות זכאי בדין, ומה יזכה ילוד אשה, במה יזכה נער את ארחו תלים קי"ט ט' דפי' שיהי' זכאי, וכן תזכה בשפטיך תלים נ"א ו', וסיים במכלול וענין אחד הוא, זכה וזכך, ור"ל כמ"ש בש"י וז"ל כי לשון זכות (היינו זכאי) הוא ג"כ מלשון זך וזכה, שנשמתו זכה בלי לכלוך עון ופשע עכ"ל ועמ"ש בלק"ת בד"ה ה' לי בעוזרי בפי' הבא לטהר, היינו לטהר ולזכך מדת מלכותו ית' כי מבחי' מל' נמשך עולם ל' העלם והסתר וצריך לזכך ולטהר כו'.

והנה במתורגמן ערך זכך כ׳ רום לשון צדק מתורגם בלשון זכות כמו לא צדקת, איוב ל״ג י״ב, לא זכיתא, ור״פ נח איש צדיק גבר זכאי, חמשים צדיקים בפ׳ וירא חמשין זכאין, והיינו כי ענין צדיק שהוא זכאי בדין, וכן לשון נקיון מתורגם בלשון זכאי, כמו ובנקיון כפי, בפ׳ וירא כ׳ ה׳ מתורגם ובזכאות ידי, ורש״י פי׳ נקי אני מן החטא, והיינו כי זכות הוא ג״כ לשון זך ונקי, שאין בו לכלוך החטא כנ״ל, וכן בפ׳ תשא ע״פ לא ינקה, לא יזכי, ומאחר שלמדנו שענין צדיק וצדק וצדקה, נק׳ ג״כ זכו זכות ולשון זיכוך, וענתה בי צדקתי, זכותי, א״כ זהו פי׳ שניתנו המצות לצרף בהן כו׳, כי ענין הצדיק והצדק ששומר המצות ומקיים סומע״ט, ועי״ז הוא מצרף ומזכך העולם כנ״ל בפי׳ הבא לטהר כו׳, ובעהא״ק שם פי׳ עוד לצרף בהן ל׳ חיבור ויחוד קבה״ו והיינו ע״ד הסל מצרפן לחלה פ״ב דחלה, הכלי מצרף מה שבתוכו לקדש פ״ג דחגיגה, והוא ע״ד בן פורת יוסף אותיות תופר שמחבר בחי׳ כי אל דעות כו׳ וכך הוא ענין לצרף בהן את הבריות שיתחברו כביכול עם בוראם כמ״ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו׳ עין בעין יראו כו׳ וזהו ע״י הצירוף והזיקוק שאז יוכל להיות החיבור הנ״ל וכמ״ש בביאור כי על כבוד, בסופו, ועד״ז י״ל אמרת ה׳ צרופה שהתורה היא חכמה עילאה ובה מלובש אור א״ס ממש וזהו לשון צרוף וחיבור כו׳ והיינו לפי שהחכמה צרופה ומזוקקת שהיא כלי הביטול ממש כו׳, משא״כ הבינה נק׳ יש כו׳ אבל חכמה נק׳ אין כח מה כו׳.

ומזה יובן ענין ושביה בצדקה ופרש״י שיצדיקו א״ע ויהיו מזוככים שזהו ענין הצירוף והזיכוך וכשיהיו מצורפים ונזככים ממילא ישרה בהם האור, וזהו ענין הצרוף והחיבור שזהו ענין הגאולה כו׳ שיהי׳ אור האלקי מתחבר להאיר בכנס״י, וזהו וצדקה תהי׳ לנו כי נשמור לעשות את כל מצות, שעי״ז וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה.

אחר זמן. עין בד״ה ה׳ לי בעוזרי פ״ה פי׳ הבא לטהר ולזכך מדת מלכותו ולהאיר לה בתוספת אור, וי״ל כי מלך העולם, עולם ל׳ העלם נמשך מבחי׳ מל׳, ועי״ תוספת אור יומשך הגלוי גלה כבוד מלכותך, וזהו ענין ושמו אחד שיהי׳ השם נקרא כמו שנכתב, והרי ושמו קאי על המל׳, ועמ״ש מזה בפ׳ אחרי ע״פ תענו את נפשותיכם, שם ט״ז כ״ט, ועמ״ש ע״פ וספרתם לכם להמשיך להם הבהירות וע״ד בשבת אומרים השמים מספרים מנהרין ומנצצין כו׳.

מענין גמל במא״א ג׳ סעיף למד וע״ש סעיף י״ד ענין גמילות חסדים וסעיף ל״ז, להעיר מפסוק גמלתהו טוב ע׳ זהר ר״פ תזריע מ״ב, והנה גמ״ח מדברים שאדם אוכל פירותיהם בעוה״ז ועמ״ש מענין חסד בד״ה מי יתנך כאח לי, בענין ואיש כי יקח אחותו חסד הוא, ומה שהקב״ה זקף לאברהם חסד עבור הצדקה, לפ״ז ענין גמל דקליפה ע״ד שמגדולה עליונה נפל בשבה״כ ונמשך חסד דישמעאל שבא מצד גדולה וגסות לכן גמילת חסד דישמעאל זהו קליפה כמ״ש חסד לאומים חטאת עוי״ל מצינו לשון גמול בשקדים כמ״ש ויצץ ציץ ויגמול שקדים, ושקדים ל׳ שהשפע בא במהירות כמו כי שוקד אני על דברי,

וע"כ שייך בהם ויגמול, כמו תשלום גמול שאינו מאחר ומשלם לו, והנה יש שקדים מתוקים ומרים וכמ"ש מזה בזהר שמות דף ט"ו ע"ב ע"כ בענין הגמול יש ב' בחי' א' לטוב ב' להפך לפ"ע המעשים, ועד"ז נק' בבל גמל תלים קל"ז ח'.

ונצי"ג פסוק זה, בת בבל השדודה אשרי שישלם לך את גמולך שגמלת לנו, פ"ה דגיטין נ"ח א', רבות פ' שמיני פי"ג ק"פ א', נשא ספ"ז רכ"ד ד' הכתוב קרא לאדום בת בבל של"ה רה"ב רו"א רח"ב בחי קמא"ד.

ישעי' ס"ג ז' חסדי ה' וגו' אשר גמלנו ה' ורב טוב לבית ישראל, זח"א ד"ז ע"א ענין ורב טוב, ועז"ג זכר רב טובך יביעו, ופי' הרמ"ז שם שהוא יסוד ז"א הנק' צרור החיים ששם צרורים וקשורים המוחין הנקראים חיים כו' משא"כ ההארה יסוד שבמל' נק' טוב ולא נק' רב טוב כו', ואדמ"ו נ"ע פי' טוב הוא יסוד ורב טוב היינו יסוד דא"א.

של"ה קמו"ב בחי ה"ג, בחי פ' בראשית ה' ג' בענין יהי אור כי האור הזה נק' טוב ונקרא רב טוב הצפון, ורב טוב לבית ישראל וע"ז ביקש דוד האיר לנו מאותו האור שנאמר אל ה' ויאר לנו, לפ"ז הגמול שיזכו לאור הגנת כו'.

של"ה במסכת פסחים שלו ס"פ נר מצוה בשם הרמב"ם במ"נ ח"ג פנ"ג וז"ל וידוע שגמ"ח הטוב כולל שני ענינים האחד מהם לגמול הטוב למי שאין לו עליו חק כלל והשני להטיב למי שהוא ראוי לטובה יותר ממה שהוא ראוי כו' חסדי ה' אזכיר כו' עכ"ל.

מענין גמל דקליפה בזח"ב פקודי רל"ו א', וברע"מ פ' אמור דף ק' סע"א וע"ב וע' זהר פ' וישב דקפ"א סע"ב ע"פ ויקח העבד עשרה גמלים, אלין אינון עשר דרגין דהאי עבד שלטא עלייהו ופי' במק"מ שהם ע"ס דבריאה ונקראים גמלים לפי שגומלים חסד לתחתונים, מגמלי אדוניו פי' ע"ס דבריאה מעין ע"ס דאצילות עכ"ל.

עוי"ל שרש ענין הגמול לשלם כמעשה ידו זהו קו המדה לכן א"ש מ"ש במא"א גמל בחכמה, כי קו המדה גבורה דעתיק שבמו"ס, ולכן א"ש דהוא גמילת חסד, ומ"מ גמול ידיו כו'.

ביאור על זאת החיה אשר תאכלו

להבין שרשי הדברים הנ"ל בענין הפרסא המבדיל בין מים עליונים כו' וענין הכפל שהוכפל המאמר במ"ש יהי רקיע ויהי מבדיל כו' ואח"כ ויעש ה' את הרקיע כו', הנה איתא במד"ר בתחלתו האור זה מעשה הצדיקים החושך זה מעשה הרשעים כו' א"י באיזו מהם חפץ כד"א וירא אלקים את האור כי טוב הוי שחפץ במעשה הצדיקים כו' ע"ש, וזה פלא, (הג"ה ועמ"ש מזה בד"ה בן פורת יוסף דתקס"ג שזהו בחי' א"א שקמי' כולא כלא חשיב אם

צדקת מה תתן לו כו׳ וע״י חו״ב שמלבישים לא״א הוא בחי׳ את האור כי טוב כו׳ ע״ש, ועמ״ש כה״ג בענין עד דלא ידעי בין ארור המן כו׳ ועמ״ש בד״ה ויאבק איש עמו וע׳ בעה״ק ח״ב פ״ג שבבחי׳ זו הוא מה שארז״ל וכי מה איכפת ליה להקב״ה כששוחט בהמה ואוכל או נוחר ואוכל כו׳ אלא לצרף בהן את הבריות כו׳ ע״ש, וכאן ביאר זה באופן אחר קצת שהוא מצד הטו״ר בשרשן קודם שנתחלקו ונתבררו ע״י ההבדלה ודוגמת מה שפירש״י בחומש פ׳ תולדות כ״ה כ״ז ע״פ ויגדלו הנערים, ויהי עשו כו׳ כ״ז שהיו קטנים לא היו ניכרים כו׳ והוא מהרבות תולדות פכ״ג משל להדס ועצבונות כו׳ כך כו׳ ע״ש עכ״ה) ועוד יש להבין מארז״ל בפרק חלק אדם לעמל יולד א״י אם לעמל מלאכה אם לעמל פה כו׳ עד איני יודע אם למעל תורה אם לעמל שיחה כו׳, והמפרשים נדחקו מאד בזה, ע׳ בכלי יקר ביהושע סי׳ א׳ ובשל״ה במסכת שבועות שלו דקצ״ח ע״א ובתשב״כ פ׳ ראה דשע״ה סע״ב, ובספר תפארת ישראל פ״ה וביד יוסף פ׳ בהר ובתורת חיים בסנהדרין ובע״ג פתיחה ב׳. ולהבין זה צ״ל מאמר א׳, באד״ר דקכ״ט ע״ב דבמוחין דז״א אתפליג לד׳ מוחין והם מתחלקים לל״ב שבילין ועיקר ההתחלקות הוא מחמת קרומא דאתפסיק בנייהו כו׳ פי׳ שיש קרומות מבדילים בין מוח זה למוח אחר (הג״ה צ״ע דבאד״ר שם הפי׳ אינו כן אלא הפי׳ דבא״א יש קרום החופה על ח״ס משא״כ בז״א נפסק הקרום ולכן נמשך לל״ב שבילין אבל זה שיהי׳ הקרום חופה בין מוח למוח לא ניכר שם ואולי מבואר במ״א רק מ״מ הענין אמת ונכון עכ״ה) בכל הל״ב חלקי מוחין מלבד הקרום העליון החופה על המוח דא״א הנק׳ קרומא דאוירא דמחפיא כו׳ שעליו משכן מוחא דא״א כו׳ שאין שם התחלקות כלל לל״ב שבילין ונקרא יום שכולו ארוך כו׳, אבל במוח דז״א כבר יש התחלקות דמוחין ד׳ או״א מתפליג שם לכל המדות הפרטים דהיינו שיהי׳ למדת חסד מוח בפ״ע ולגבורה מוח בפ״ע זהו כללות הד׳ מוחין ופרטיהם הם ל״ב חלקים והם מתפשטים ומאירים בלב ובל״ב שיניים כו׳, ולכך נק׳ בשם ל״ב ששם קיבול ל״ב אורות דמוחין כו׳ כידוע כ״ז בכהאריז״ל והנה קרומא דאפסיק בנייהו הו״ע התחלות הפסוק יהי רקיע בתוך המים ויבדל בין מים למים כו׳ ובפסוק ויעש שנזכר הפרש זה הו״ע הפרסא דוגמת חצר הכבד שהוא נמוך במדריגה בתחתית הלב כו׳, ושורש דשרש פרסא זו הגשמי הוא בחי׳ קרומא דמפסיק ומבדיל במוחין עליונים שמאירים בלב כנ״ל, וביאור כ״ז הנה הם ב׳ מאמרים הנ״ל דהבדל בין האור ובין החושך דמעשה צדיקים ורשעים הו״ע הפרסא גשמי׳ שבתחתית הלב כו׳ ובחי׳ פרסא הרוחני׳ ששרשה במוחין ושבילין כו׳ הוא מאמר הנז׳ בפרק חלק א״י אם לעמל תורה אם לעמל שיחה כו׳.

קיצור. יהי רקיע זהו הקרומית המפסיק בין ד׳ מוחין דז״א שמהם נמשך ל״ב נתיבות וזהו לב ול״ב שיניים, ואח״כ ויעש את הרקיע זהו הפרסא שבין אצילות לבריאה ובאדם זהו חצר הכבד, ושרש פרסא זו באה מבחי׳ הקרומים וזהו״ע שני המאמרים א״י באיזה מהן חפץ אם לעמל תורה (ה׳ ובספד״צ רפ״ה משמע יהי רקיע זהו פרסא שבין עת״י לז״א, ובע״ח משמע שזהו קרומא דמחפיא על ח״ס דא״א עכ״ה).

ב) **ומתחלה** צ"ל ענין הפרסא הגשמי שהוא מאמר המדרש הנ"ל דהנה ידוע הקושיא בענין אורייתא מח"ע נפקת למה ייחס את התר' לח"ע יותר מכל הנבראים הגשמיים שנאמר עליהם ג"כ כולם בחכ' עשית והיינו ח"ע כידוע (הג"ה ויש בהן ג"כ חכמה נפלאה כמו אשר יצר את האדם בחכמה וברא בו נקבים כו' ומזה ענין חכמת הניתוח וכן חכמת תקופות ומזלות, וע' בח"ה שער הבחינה פ"ד ביאר דרך כלל שבע מיני חכמות וא"כ למה נק' התורה חכמתו ית' יותר מכל החכמות עד שע"ז אמר שלמה אחכמה והיא רחוקה ממני ועז"נ והחכ' מאין תמצא כו' לא ידע אנוש ערכה באיוב סי' כ"ח, וארז"ל ע"ז במדרש תילים ס"י שאלמלא ניתנו פרשיות של תורה על הסדר היה יכול כל אדם להחיות מתים ולעשות מופתים, הובא בילקוט תילים רמז תרכ"ד ועליה נאמר ואהי' שעשועים יום יום עכ"ה) ולמה תקרא התורה בשם רצונו וחכמתו יותר מכל מעשה שמים וארץ שהרי המה ג"כ נמשכים בהשתלשלות אבי"ע מרצונו וחכמתו כמבואר בכהאריז"ל, ועוי"ל בעיקר ענין חכמת התורה מה היא דהלא קודם שניתנה התורה היה בהמה טמאה כחזיר וכדומה מותר באכילה כמ"ש כירק עשב נתתי לכם את כל והתורה אסרתו ובאמת לכאורה אין אנו רואים שום יתרון מעלה בגשמיות לבהמה טהורה על הטמאה והמפרשים שנתנו טעמים שהטהורים טובים יותר לבריאות הם טעמים דחוקים וא"כ לכאורה גם כח הפועל שלהם מעילה לעילה עד מרכבה דד' פנים כו' אין לכח המשפיע נפשות הטמאות שום גרעון אור הרוחניות מכמו שיש לכח המשפיע הטהורות כו', (ואדרבה פני אריה להימין נעלה במדריגה מפני שור מהשמאל כו') וא"כ הבדלה זו שהבדיל התורה בין הטמא להטהור כו' לכאורה לא ברוחניות ההשתלשלות היתה שא"כ היה מהראוי שתהיה הטמאה הגסה ביותר מן הטהורה והרי על שניהם נאמר כולם בחכמה עשית ששניהם נמשכה מח"ע כו', והיינו קושי' הנ"ל מהו ההפרש בין חכמת התורה שהבדילה ביניהם לסתם כח חכמתו ית' שכולם בחכמתו בראם מאין ליש ולא הבדיל ביניהם כו' וד"ל, אך הענין יובן ע"פ הקדמה מתחלה להבין ענין החשמ"ל שנזכר בע"ח שהוא פרסא המפסיק בין בריאה ליצירה ובין יצירה לעשי' כו', והוא בחי' עור דנוק' שנמשכה מחיצוניות הבינה ומקיף ומלביש עד מתחת רגלי זו"נ כו' ויש בו נקבים נקבים כמו בעור האדם שיש בו נקבי הזיעה והיינו ענין הרשת שע"ג המזבח עילאה הנזכר בפ' פקודי להיות מנוקב כנקבי הנפה ממש כו', וביאור הדברים הנה משל הנפה אשר עיקר ענינה לברר הסולת מן הקמח כידוע הרי קודם שישימו הקמח בנפה הוא מעורב בתכלית העירוב עד שלא יוכר כלל הרע בין הטוב (הג"ה ואז הרע אינו ניכר לרע וגם הטוב אינו ניכר לטוב כ"כ עכ"ה) אך ע"י הנקבים שבנפה קולטים הגס והפסולת ביותר ויוצא דרך הנקבים לחוץ הדק והטוב כי הגס ישאר למעלה כו', ובפעם השנית ישאר מעט ג"כ למעלה על הנקבים אעפ"י שאינם גסים כ"כ כו', וכן יהי' בירור הנפה עד כמה פעמים עד שיבדיל כל הגס מן הקמח ולא יהי' רק דק מן הדק כסולת נקייה וזהו בנפה שלנו אבל הנפה הנזכר במשנה פ"ד דאבות הוא בהיפך שמוציאה את הקמח וקולטת את הסולת ועד"ז הוא הבירור ע"י עור האדם שהזיעה יוצאת דרך נקבי העור שיוצא ע"י הנקבים

הפסולת של החמימות והטוב ע״י נקבי הזיעה היה מת כו׳ וכל עיקר מה שהזיעה פיקוח והצלה לנפשו הוא כמה שמתברר ונבדל חלקי הרע מן החמימות ע״י הנקבים ונשאר אך הטוב והיפה כו׳ (והיינו כנפה הקולטת הטוב ומוציאה פסולת.) וכמו״כ עד״ז יובן בענין הרשת שע״ג המזבח עילאה שהוא מדת מל׳ דאצילות הנותנת טרף לביתה בי״ע כידוע ע״י רשת זו הממולא נקבים נקבים שבהן נתברר ונבדל הרע מן הטוב כו׳. (הג״ה וע׳ במא״א אות ר׳ סל״ה רשת מחצי המל׳ ולתתא, כי שם ק״נ עכ״ל, ועמ״ש בבה״ז פ׳ שלח דקע״א גבי מגו שבכין דעזרה כו׳ וע׳ בז״ה פ׳ בראשית על דנ״א ד״ל ע״א גבי ואמנם יש רשת בקדושה שע״י אותם נקבים נכנס האור ויוצא למי שראוי לקבל כו׳ עכ״ה) פי׳ כי ידוע דהשפעות אלקות מרפ״ח נצוצים דאצילות הן יוצאי׳ מעורבים טו״ר מחמת סיבת השבירה כו׳ וברשת זו הן מתבררים ונבדלים דהחלק הטוב דקדושה נשאר למעלה מן הרשת הנק׳ פרסא כו׳ והגס והשמרים יוצאים לחוץ מתחת לפרסא ומהם סיבת התהוות מציאות כל הרע שבעולמות כמ״ש ובורא רע שהרע הוא בריאה מאין ליש, והגם שאין רע יורד מלמעלה מלמעלה דוקא היינו ממעל לרקיע המבדיל הוא הרשת הזה ששם לא יגורך רע כתיב כי אין שם רק טוב דקדושה שנתברר בתכלית כו׳, אבל במה שיוצא דרך הנקבים משם עיקר הבריאה של הרע והוא מתחת הרקיע הזה וד״ל. (וזהו הטעם להנפת העומר בי״ג נפה דוקא, כדי שלא יהא אחיזה לחיצונים מעומר שעורים מאכל בהמה שם ב״ן דאצילות רק מתמצית הפסולת האחרון כו׳) והנה באמת עיקר המשל בזה להבין היטיב הענין הוא מנקבי הזיעה באדם התחתון והוא הנק׳ למעלה חשמ״ל כנ״ל, דהיינו עד״מ כמו שנקבי הזיעה מוציאים פסולת החמימות שבנפש כנ״ל, כמו״כ מנקבי העור דחשמ״ל שבין כל עולם ועולם מוציאים פסולת הגבורות קדושות דעולם העליון ונעשה חיות זרות מגבורות מגבורות קשות מעולם התחתון הימנו כו׳ כמו ע״ד דוגמא דנהר דינור נגיד ונפיק מקדמוהי, והיינו מזיעתן של חיות שהם בבחי׳ התלהבות רשפי אש התשוקה של המלאכים השרפים דיצירה כנ״ל כו׳ ומזיעתן של חיות שרפים אלו נמשכים כו׳, וכשנמשך בהשתלשלות למטה על ראש רשעים הוא יחול שהוא הגיהנים כידוע והוא עד״מ ממה שאנו רואים כשהאדם בהתלהבות התשוקה בתפלה הנה הוא מתענג בעונג נפלא באותה התשוקה הנפלאה, ואעפ״י שהוא מגבורות ורשפי אש ההסתלקות והעונג הוא השבת הנפש כו׳, עכ״ז עיקר ההתלהבות מחמת העונג הוא, והיינו לפי שהעונג כלול מחו״ג, ובחי׳ גבורות שבעונג הוא להוליד רשפי אש התשוקה כו׳ אעפ״י שיהי׳ בכליון והסתלקות החיות הוא מבחי׳ עיקר נקודות החיות שבנפש שהוא העונג כו׳ וד״ל, והנה אחר שיפול מעבודת ההתלהבות כמו לאחר זמן מה אחר התפילה הנה אנו רואים שיהי׳ נמשך מצד ההתלהבות שהיה לו בתפלה שיהי׳ מתכעס ומתקצף על מי שיעשה דע ולא טוב כו׳ ואעפ״י שבאותה השעה נפסקה כבר התלהבותה כו׳ והיינו הטעם שבהיותה בהתלהבותה לא הי׳ בכעס וקצף כי הוא היה בבחי׳ ביטול עצמותו מפני התכללותו במקור החיים שהוא העונג אלקי כו׳, אך לאחר שנפרד ההתלהבות לא נשאר רק הרשימו בעלמא בחי׳ אחוריים שלה מזה בא הכעס שהוא כחלק ניבדל מן ההתלהבות ואעפ״י שזה וזה גבורות וחמימות וזה בטוב וחסד, וזה באכזריות ורע כו׳ הגם שלש״ש הוא מתכעס והוא מגבורות דקדושה אבל הוא מחיצוניות ופסולת הגבורות

דרשפי אש ההתלהבות שבהם יש העונג האלקי כנ"ל לאחר שנפרד וד"ל, וא"כ ה"ז ממש כמשל חמימות הרע שיוצא דרך נקבי הזיעה שמתחלה היה בלול ומתאחד עם חמימות הטוב כנ"ל, ובזה יובן למעלה בענין נהר דנור שבו טובלין הנשמות בעלייתן לג"ע כי ענין התלהבות השרפים הוא העונג אלקי דנפיק מקדמוהי ממש כו', ומזיעתן של חיות ושרפים הוא נעשה נפרד עד שנמשך ממנו הגיהנים המה המלאכי חבלה המזיקים לנפש כו' שהם בבחי' גבורות קשות דנוגה שיצאו מבחי' נקבי הזיעה דשרפים כו' ענין הזיעה שלהם הוא הנפילה מהתלהבותם והתדבקותם בעונג אלקי שעליהם, וכמשל הכעס שימצא לאחר שינוח מהתלהבות כו', כמו"כ מזיעתן דהיינו לאחר שנפרדו על ראש רשעים יחולו שיולד מציאת הכעס אלקי שהוא לדון הרשעים במשפט יסורים וגיהנים כו', והגם שהוא בחי' אלקי' עדיין כמשל המתכעס לש"ש כו', עכ"ז בחי' חמימות רע ואכזריות, והוא כמשל הזיעה וד"ל, וזהו"ע החשמ"ל מעור דנוק' שהוא רקיע המבדיל בין מים למים כו' פי' כי הגבורות בכל מקום הוא עיקר השפע להיותו מחייה כמ"ש במ"א, וכמו שהעור באדם התחתון הוא בחי' לבוש מכסה לבד לבשר ועצמות ואינו עשוי אלא לברר השפע מדם וחיות האברים שע"י הנקבים שבו יצאו הפסולת וישאר בעצמות חיות פנימיותן בתקפו וחזקו ביותר ואין זאת רק שמירה מנזק הפסולת שלא יתערב בטוב ויקלקלנו כו' כן פעולתו עוד לשמירה מנזק לבד, והיא שמכסה על הבשר כמו לבוש, וכמ"ש עור ובשר תלבישני כו', וכמו שהלבוש שומר מהקור והחום כמו"כ כתיב עור בעד עור כו', ועד"ז למעלה החשמ"ל שרשו מחיצוני' בינה, והיינו הלבוש מכסה להגן מפני צינה וחום שהם שליטת חיצוניות כמ"ש במ"א, ועוד זאת פעולתו כשנמשך עד מתחת רגליהם כו' שהוא מקום הבירור כו', פי' שאעפ"י שמהותן נמוך מן מהות ההשפעה עצמה המתברר בו כמו ערך הנפה לגבי הקמח כו', אבל עכ"ז נעשה בו הבירור לגרום סיבת ההבדל בין הטו"ר דרפ"ח ניצוצים, והיינו לפי ששרשו גבוה מזו"נ, כי שרשו מבינה שמשם לוקח ונשפל להלביש לזו"נ וכמ"ש מזה בתו"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת לכם, ולכן בו וע"י נעשה ההבדלה שלא יומשך לחיצוני' רק הפסולת הגס ועי"ז הפנימי' מזדכך יותר וזהו ויעש את הרקיע ויבדיל בין מים כו'.

קיצור. מהו מעלה הנפלאה דחכמה שבתורה שלא ידע אנוש ערכה משאר כל החכמות הנמשך ג"כ מבחי' כולם בחכ' עשית, וגם מה שעפ"י חכמת התורה הבדיל בין בהמה טהורה לטמאה, ולכאורה אין נראה כ"כ יתרון בבהמה טהורה על בהמה שאינה טהורה ויקדים ענין ויעש את הרקיע שהוא החשמ"ל, וענינו כמו הנפה שמוציאה את הקמח וקולטת את הסולת וכענין הבירור ע"י נקבי הזיעה שבעור האדם, ועד"ז יובן ענין מזיעתן של חיות יוצא נהר דינור, וזהו ג"כ ענין הרשת שע"ג המזבח שמברר ההשפעה שיש בה טו"ר מצד שבה"כ והכח בהחשמ"ל לברר לפי שנלקח מבינה.

ג) **ועתה** יובן המדרש הנ"ל בענין אור וחושך דמעשה הצדיקים ומעשה הרשעים שאמר א"י באיזה מהם חפץ פי' כי הלא מבו"ל במשל הנפה שע"י הנקבים שבה נעשה הבירור שבהם ההכרח לבוא הפירוד וההבדל בין הגס להדק כו', אבל מהות הגסות ומהות הדקות היה בתחלה קודם שיצאו

מובדלים בנקבי הנפה כו׳ אלא שהיו מעורבים ולא היה ניכר כלל שזה טוב וסולת וזה פסולת כ״א היה הכל מעורב יחד וע״י נקבי הנפה שנעשה הבירור שהפסולת ירד למטה והטוב נראה למעלה אז ניכר היטיב ההבדל וההפרש בין הטוב ובין הפסולת, ועד״מ זה יובן למעלה שקודם הפרסא והרקיע המבדיל בין מים למים היה הכל מעורב יחד, וע״י נקבי הנפה שנעשה הבירור שהפסולת ירד למטה והטוב נראה למעלה אז ניכר היטיב ההבדל וההפרש בין הטוב ובין הפסולת ועד״מ זה יובן למעלה שקודם הפרסא והרקיע המבדיל בין מים למים הי׳ הכל מעורב יחד וע״י הרקיע הבדיל וכמשל נקבי הזיעה שבעור כו׳, והנה שורש הבהמה הטהורה נלקח מבחי׳ שלמעלה מהפרסא היינו מבחי׳ המים שנשארו מעל לרקיע, והבהמה אשר איננה טהורה נלקח ממה שיצא למטה ע״י נקבי החשמ״ל ונק׳ מים אשר מתחת לרקיע ולכן מצד כמו שהיו מעורבים יחד קודם ההבדלה והבירור אמר א״י באיזה מהם חפץ, פי׳ כי חפץ ה׳ הוא פנימי׳ רצונו ית׳ אינו אלא בהטוב שברפ״ח ניצוצים, ובחלק הרע הנעלם בתערובות לא שחפץ בו ה׳ אדרבה מסלק רצונו מהם כי לא יגור במגורו כו׳ אך מפני עוצם התערובות אחדות אמיתית נעלמה הידיעה וההשגה מהם עד שאינו יודע באיזה מהם חפץ ה׳ מי הוא הטוב בהם שיחפוץ בו ה׳ ומי הוא הרע שישנאה ה׳ כי תועבה הוא שסופה להמשיך הרע הגמור למטה מהפרסא כנ״ל, כנז׳ למעלה כמשל הגיהנים כו׳ וכנראה בחוש בתערובות גשמיות לח בלח מים הרעים ביפים שלא יוכר כלל היפה בהבדל מן הרע, וכאלו הם מתחלתם אחת, (הג״ה וכמש״ל סעי׳ א׳ בענין ויגדלו הנערים כו׳ כל זמן שהיו קטנים כו׳ עד שהובדלו ע״י הפרסא אז ניכר לכל מעשה הטוב שהוא טוב ומעשה הרע שהוא רע, וזהו החכ׳ שבתורה שהבדיל ביניהם משא״כ בחכ׳ סתם כי החכ׳ שבתורה ענינה שבה שורה אוא״ס לפי שהוא כח מ״ה והוא אמיתית החכ׳ הנק׳ אמת איך דכולא קמי׳ כל״ח משא״כ שאר החכמות שהם יש ואין בהם בחי׳ ביטול ואמת זה, והחכ׳ שבתורה ענינה שיהי׳ יוכל להיות גילוי אוא״ס למטה, ואזי ההכרח להבדיל בין מים למים היינו בין הבהמה הטהורה כו׳, משא״כ אם לא היה הבדלה זו לא היה יכול להיות הגילוי ולכן קודם מ״ת נאמר כירק עשב נתתי לכם את כל לפי שכשברא העולם אמר השמים שמים לה׳ והארץ נתן לבני אדם ע״ד בני רומי לא ירדו לסוריא כנז׳ ברבות פ׳ וארא פי״ב, אבל כשנתן התורה להיות וירד ה׳ על ה״ס כו׳ ומשה עלה כו׳ וביטל הגזירה ראשונה עי״ש, אזי בהכרח להבדיל בין הטהור כו׳ כדי שיוכל להיות הגילוי למטה עכ״ה) וזהו יהי רקיע בתוך המים ויבדיל בין מים למים ואח״כ ויעש ה׳ את הרקיע כו׳, וענין הכפל מבו״ל דיש שרש ומקור לפרסא זו הגשמי והיינו מאמרם ז״ל אינו יודע אם לעמל תורה כו׳ וזהו התחלת הפסוק כו׳ יהי רקיע כו׳ ביאר זה דהנה ההפרש בין טמאות לטהורות אעפ״י שמצד התערובות למעלה מהפרסא הם שוים עד שאינו יודע כו׳ הוא מאמר ויעש ה׳ את הרקיע כו׳ שהוא כמשל ההשתלשלות והוא ציווי ההבדלה שנבדלו המים אשר מעל לרקיע מן המים אשר מתחת לרקיע כו׳, דמשמע שכבר יש במציאות מים עליונים ממעל לרקיע ומים תחתונים שמתחתיו אלא שהן מעורבים ואינו חסר אלא ההבדלה, ולכך מצוה שיבדילו כו׳, וציווי זה לא עשה שום התחדשות כנ״ל, וזהו בחי׳ ההשפעה של רפ״ח ניצוצים כשכבר הם בהבל לב העליון בשליש התחתון שממנו שופע חיות

גופני לאברים חיצונים כו׳ אז המה מעורבים בטו״ר והטוב הוא ממים אשר ממעל לרקיע פי׳ חפץ ה׳ בו דהיינו מפנימי׳ רצונו וחכמתו כו׳ והרע אין בו אלא אחוריים דרצונו ונק׳ מים אשר מתחת לרקיע גם בעודנו למעלה כו׳ אמנם הא גופא קשיא למה יהי׳ זה טוב וזה רע מי הבדיל ביניהם כ״כ עד שבזה יחפוץ ובזה לא יחפוץ כו׳ והרי מי שהבדיל ביניהם עשה התחדשות גמור שמתחלה ודאי היה לאחדים ממש באמת בלי שיעלה על לב לקרוא לזה טוב ולזה רע ולמה לא בהיפוך וכדומה והבדלה ובירור זה שחילק ביניהם וקרא לזה רע ולזה טוב הנה הוא עיקר אמיתית ההבדלה והבירור בהתחלתו עד שלאחר שיתערבו ויצוה להבדילם הוא רק עפ״י הבדלה הראשונה לבד כנ״ל וד״ל, והנה הבדלה זו הראשונה הוא בדיבור העליון הנמשך מהבל הלב מפנימיותו מב׳ שלישים העליונים כו׳ כמו שאנו רואים כשישכיל אדם שכל ויהי׳ בו דעת נוטה לזכות או לחוב כל זמן שלא יוציאנו בדיבור לידע ההבדל בין השכליים שמזה יהיה הפסק חייב ומזה יהי׳ הפסק זכאי כי אינו אלא שכל וסברא אחת כו׳ אך כשיוצאים בדיבור יובדל חלקי הזכות שבו בפ״ע וחלקי החוב בפ״ע כו׳ וד״ל ואעפ״י שהשכל לזכות עם השכל לחוב היו שניהם במחשבתו במוחו תחלה אבל לא היו מובדלים כ״כ עד שבאו לדיבור, ואמנם י״ל הלא הדיבור נמשך מהבל הלב והבל הלב קדם לזכות וחוב אלו שבדיבור ומהיכן באו ללב מהמוח, כי ל״ב אורות דמוחין מאירים בלב כנ״ל א״כ היה מההכרח שכל התחלקות זו של זכות וחוב היה במוח דהיינו שהיה שכל לזכות בפ״ע ושכל לחוב בפ״ע כו׳ וד״ל, הענין הוא שבאמת הדיבור אינו אלא גילוי ההתחלקות אבל עיקר ההתחלקות היה במוח דהיינו שכל שנוטה לזכות ולחסד בפ״ע כנ״ל, אמנם מהיכן הוא סיבת ההתחלקות זו שהרי מתחלה אינו אלא שכל וסברא אחת לבד ואז תתחלק שיהי׳ ממנו חלק נבדל להיות שכל וטעם לזכות וחסד לבד ולא לגבו׳ ואכזריות וכדומה, הנה זהו״ע הקרומות דאפסיק בין המוחין ושבילין דלב כנ״ל דהיינו מתחילה אתפליג לד׳ מוחין לבד, פי׳ תרין מוחין דחו״ב הן א׳ שהוא השכל והסברא אך שיהי׳ מטה ממנו חלק נבדל לזכות והוא יקרא מוח חסדים לבד ויהי נבדל חלק שני ממנו ויקרא מוח גבורות לבד כו׳, הוא ע״י הקרומות דאפסיק בין השכל הכללי ועושיהו לחצאין שיבדיל לב׳ חלקים חו״ג ובקרום הזה הוא עיקר כח ההבדלה שהרי בשרשם ומקורם היו לאחדים ממש באמת, והקרום הזה עושה התחדשות גמור לעשותם ב׳ הפכים ממש כו׳ וד״ל, והנה זהו כללות ההבדלה ואח״כ יתפשטו ענפים לל״ב שבילין מלאים כל א׳ מוח בפ״ע וכל חלק ושביל מחופה קרום שמבדילו מזולתו כו׳, ואותו הל״ב מיני הבדלות מהמוח הכללי הן הבדלות ראשונות בעצם דהיינו במוח עצמו ואח״כ מתפשטים ומאירים בהבל הלב בבחי׳ קיבוץ ואסיפה שלכך נק׳ הוא לב ל״ב אורות, פי׳ ל״ב מיני התחלקות של המוחין כולן נקבצו בתוך הלב ומשם לדיבור הן באים בהתחלקות גמור כנ״ל.

קיצור. וזהו א״י באיזה מהם חפץ כי חיות הבהמה הטמאה שנלקחה ממים תחתונים בהיותה עדיין למעלה מהפרסא מעורב עם מים עליונים קודם בירור שע״י החשמ״ל לא היה ניכר עדיין שהוא רע, וכמ״ש בענין ויגדלו הנערים אלא ע״י ויבדיל היינו ע״י בירור שע״י החשמ״ל ניכר ונתגלה שזה אור וזה חושך וחשמל זה שרשו מהבינה ע״כ יש בכחו להבדיל וזהו ויעש את הרקיע

ויבדיל ושרש הבדלה זו הוא ע״י הקרומות שבמוח יהי רקיע ויהי מבדיל שכל לזכות ושכל לחוב ומשם מאיר בהלב ובדיבור לומר זה כשר וזה פסול כו׳.

ד) **ועתה** יובן הנמשל ברמז בדרז״ל א״י אם לעמל תורה אם לעמל שיחה כו׳ בא לעורר אמיתית ההבדלה הראשונה קודם שיצווה להבדל הרפ״ח ניצוצים במאמר ויעש כו׳ דהגם שהבהמה הטמאה מחלק הרע שברפ״ח כנ״ל היא גופא קשיא מי עשהו הרע שלא יחפוץ בו ה׳ ע״ז אומר א״י כו׳ פי׳ כי הלא באמת מה ששניהם שוים הוא מצד ח״ע כולם בחכמה עשית, וא״כ מה הוא חכמת התורה שהבדילה בין הטמא לטהור ושסתם חכמתו לא הבדילן כנ״ל הקושיא דאין לומר דחכמת התורה עמוקה ודקה יותר הרי גם היא מדברת בבהמות הטמאות והטהורות גשמי׳ כו׳, ע״ד דוגמא אדם הלומד הלכה של המחליף פרה בחמור שזה טוען כך וזה טוען כך כו׳ ופי׳ הפסוק כך כו׳ ולמה לא יהי׳ המחליף בפו״מ גרוע מהלומד כו׳ ועוד יש להבין בעיקר החכמה למה היא יקרה יותר מכל החכמות אנושית כמו חכמת הטבע והרפואה כו׳ כמ״ש יקרה היא כו׳ הלא גם הטבעיות והרפואה שכליים עמוקים הם ונמשכים ג״כ בשרשם מחכ״ע כולם בחכמה כו׳ ומהו ההפרש בין אדם חכם בחכ׳ שידבר חכמה או שידבר שיחה נאה שיש בה השכלה עמוקה הרי ממקור א׳ נלקחו כו׳ וזהו א״י אם לעמל תורה אם לעמל שיחה, פי׳ היו״ד מאמרות שנמשכו מתחת לפרסא הגשמי׳ נק׳ שיחה של אדם העליון כידוע, והחכמה הכוללת כולם כמ״ש כולם בחכ׳ היא עמל שיחה שגם כל החכמות נמשכו מח״ע דאצילות כו׳, אבל א״י ההפרש בין תורה לשיחה פי׳ כי עפ״י התורה הובדל הטמא מן הטהור כו׳ למעלה מן הפרסא כו׳ שרש הבדלה זו האמיתית מהיכן הוא כו׳ ע״ז השיב דעמל תורה הוא בחכמה אתברירו משא״כ בחכ׳ סתם דאצילות והיינו ע״י הקרומות דמפלגים למוחין עליונים שיהי׳ לחסד מוח בפ״ע ולגבורות מוח בפ״ע כנ״ל וכמו שמבו״ל דהנפה מבררת מפני שקולטת הסולת כו׳ כן ענין הקרום שבמוח שהם כדוגמת המשמרת המקבצת ושואבת לתוכה הלחלוחית מהמוח וכמו הזלת החוטם ליחה עכורה ובמוח היה הליחה דקה בתכלית אך דרך קרום הוא שנתעכרה ויצא הפסולת לבד כו׳ כן הקרומות הדקין הנ״ל המחלקין בין השבילין הנ״ל הן קולטין פסולת הלחלוחית מהמוח ועושיהו נקי כי שואבת את הפסולת והיוצא מן הקרום הוא גסות ושמרי המוח ומזה נמשך כל החכמות החיצוניות שאף שיש בהן חכמות עמוקות הם רק פסולת ח״ע והן לגבי חכמה שבתורה שנלקחה מח״ע כמו מ״ת לגבי מ״ע, והגם ששרשן מבחי׳ כולם בחכמה עשית מ״מ הן גסות ושמרי המוח הפנימים שבל״ב שבילין הפנימי׳, וכמו״כ ג״כ כללות החכמה שבעש״מ נלקחו מל״ב נתיבות שבמל׳ ח״ת עד שיכול להיות מקור ליוד מאמרות ולהיות נמצא מציאת שכל אנושי ממנו כו׳ והוא עמל שיחה כו׳, אבל במוחין שבתוך הקרומות הן בתכלית הטוב והבירור והוא חכ׳ התו׳ כו׳ וד״ל ועתה יובן דשרש הפרסא הגשמי הוא בקרומות שהן מבדילין בין מים למים לבד פי׳ בין חכמה לחכמה שהקרומות שואבת הפסולת כו׳, וזהו עיקר הבדלה הראשונה בין רע לטוב, שהרי מה שמתפשט אח״כ בהבל הלב מוח חסדים ומוח גבורות וכן בדיבור הוא רק מצד הקרומות המבדילים בין עצם החכמה כו׳ אשר ע״כ ההבדלה בעצם בין טמא לטהור אינו אלא בחכמת התורה דוקא ולא בסתם חכמה הנמשכת מתחת הקרומות כו׳ וד״ל, ובזה יובן למה נאמר

בתורה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים כמ״ש שלמה אחכמה והיא רחוקה ממני וידוע דחכמת שלמה היה ראשית הצמצום מאור ח״ע כולם בחכמה כו׳ וכתיב בי׳ וידבר שלשת אלפים משל לכל דבר שבתורה ולפ׳ פרה אדומה לא הגיע והשיג אפילו בג׳ אלפים משל כו׳, מזה יש הוראה שחכמת התורה עמוקה היא בבחי׳ א״ס ממש, וזהו ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים כידוע דים וארץ העליונה הוא חכמה שבמל׳ דאצילות ששרשה מאבא שורש כל האצילות והתורה ארוכה הרבה מהם להיות כי מבו״ל שמה שיוצא דרך הקרומות הוא מעט מזעיר לגבי העיקר שבתוך הקרומות כו׳ אשר ע״כ יש מדה וגבול להחכמות הטבעיות שהרי כל חכמה מחכמת הטבעיות נמשך ונשפעה בעוה״ז במדה וגבול שלא ימצא לימודיים אלא במספר פרטי והמחדש בהם יכלה כח התחדשות שלו במעט זמן כידוע, אמנם בתורה אין לה קץ וגבול לכל מעיין ומחדש בה כו׳ מפני שגם בשרשה קודם שנתלבשה בענינים גשמיים הוא בבחי׳ הא״ס ממש, כי הוא פנימי׳ חכמתו ית׳ כידוע דהד׳ מוחין דז״א בעצמותו הם אלקות בבחי׳ עצמות האצילות, משא״כ המתפשט מהם דרך הקרומות כו׳ וד״ל. (הג״ה והיינו כנ״ל שחכמת שבתורה הוא להיות גילוי אוא״ס שורה בחכמה דוקא ונק׳ משל הקדמוני שהוא משל ולבוש שעל ידו יושג קדמונו של עולם משא״כ עפ״י עמל שיחה חכמה שבמע״ב ח״ת נמשך שיהי׳ היש נפרד וזהו ענין כי אל דיעות כו׳ וכמ״ש במ״א בענין ומעיין מבית ה׳ יצא והשקה כו׳ ולכן עז״נ יקרה היא מפנינים כו׳.

קיצור. וזהו״ע עמל תורה ועמל שיחה, עמל שיחה עש״מ ומצד זה עדיין לא הובדל בין טהורה לטמאה כי היה ע״ד השמים שמים לה׳ והארץ נתן כו׳, אבל חכמה דתורה שבה שורה אוא״ס וצ״ל בירור במה ישרה ויתגלה והקרומות מפסיקין בין המוחין ובהם ועל ידם נסתג ג״כ הפסולת מהמוח כך מזה נמשך שאר חכ׳ חיצוני׳, וזהו ארוכה מארץ ח״ת ל״ב נתיבות תתאין, ורחבה מיני ים עלמא דאתכסיא אחכמה והיא רחוקה יקרה היא, וזהו ויתן לך מטל השמים זה מקרא הטל בחי׳ לחלוחית שבתוך המוחין שהוא עצם ח״ע ולא מה שהובדר ע״י הקרום ויצא בבחי׳ פסולת שזהו״ע ח״ת כנ״ל, עכ״ה).

ה) והנה גם התורה נקראת נובלות חכמה שלמעלה ר״ל החכמה דאצילות שהיא התורה היא נובלות ח״ס כי יש קרומא דמחפיא על מו״ס ולכן היא סתומה ונק׳ מוחא דא״א מו״ס פי׳ קרום הגדול החופה וסובב על כל המוח ומקיפו מכל צד, ויש חלל הפסק בינו לגלגולת הוא הנק׳ קרומא דמחפיא כו׳ (ועמ״ש מזה בבה״ז פ׳ נשא בד״ה בחללא דגלגלתא קרומא דאוירא) וביאור הדבר כי יש הפרש בין תורה למצות כי תורה הוא ההוראה לבד בין טמא לטהור ובין דם לדם ובין דין לדין חייב זכאי כו׳ שהו״ע הבדלה הראשונה כנ״ל, אך המצוה הוא בדברים המותרים עצמם שזה יהי׳ כשר למצוה וזה פסול אעפ״י שגם זה הבדלה הוא אבל זהו אחר הבדלה הראשונה כו׳ ע״ד דוגמא פרי האתרוג והלולב נשתנו מכל הפירות שתהיה המצוה בהם דוקא או החוטי צמר לציצית ולא זולתו כו׳ והנה כל המצות מעשיות כלולים מחו״ג שזה כשר וזה פסול כו׳ כמו תרומות ומעשרות שיעשו קודש מחלק העשירי והט׳ חלקים יהי׳ חולין

ומתחלה היו שניהם שוין בהיתר כו', אמנם זהו ההפרש בין הבדלה הראשונה שנק' תורה ע"י הוראה וגילוי מן ההעלם כנ"ל, אך המצוה הוא התחדשות גם בהעלם חכמה הקדומה כו' וזהו"ע קרומא דמחפיא שהוא נובלות חכמה נעלמה שלמעלה לקרום כו' פי' חכמה וטעם לרצון שירצה כך ולא ירצה כך הוא החכמה שבמצוה מעשיות שזה מוכשר ויהי' למצוה ורצון וזה לא יעלה לרצון כו', והוא בחי' מו"ס כידוע ונק' בלשון הגמ' חכמה שלמעלה כו' ומחכ' זו הנעלמה מובדל בקרומא דמחפיא ההבדלה שירצה כך ולא ירצה כך (הג"ה בבה"ז הנ"ל נת' הקרום הוא המעלים הח"ס והוא כשמשיב כך רצוני ואינו מגלה הטעם, א"כ לפי"ז ח"ס זהו"ע טעמי תורה שיתגלה לע"ל כמ"ש בביאור כי על כל כבוד וע"ז חופה הקרום וחו"ב דאצילות הנק' נובלות חכמה זהו עצם חכמת התורה שזה כשר וזה פסול והמצוה כך וכך כו' אכן הטעם הכמוס זהו מו"ס וא"כ ב' בחי' אלו הן גליא וסתים שבתורה עכ"ה) ועל קרום זה נאמר ישת חשך סתרו והן טעמי מצות הנסתרות לה' כי הקרום הוא מכסה והוא כמו הלבוש המעלים גופו של אדם כו' אך דרך נקבי הקרום מתגלה מעשה המצות לבד כו', אבל התורה הוא ההוראה בין הטמא להטהור כו' היינו למטה מקרומא דמחפיא שכבר הוא אתפליג לד' מוחין חו"ב ממש בגילוי כו' משא"כ למעלה מן הקרום אין שם התחלקות כלל בבחי' גילוי ונק' יום שכולו ארוך כידוע.

קיצור. וגם התורה נק' נובלות חכמה והיינו לגבי ח"ס שיש עוד קרומא דחפיא על מו"ס ומבדיל בינו ובין חב"ד דאצי' הנק' תורה כי התו' להבדיל בין טמא לטהור כנ"ל אך עוד יש הבדלה עליונה יותר בהטהור גופא כמו כשנעשה מן המותר מצוה כמו ד' מינים שבלולב העשירי יהי' קודש זהו ממו"ס (הג"ה ר"ל שזהו ע"ד שיש פרוכת המבדיל בין קודש ובין קדהק"ד ולא בין חול לקודש ובין טמא לטהור, כך עד"ז ההבדל בין החכ' המבדלת בין טמא לטהור ובין החכ' המבדלת בין המותר ובין המצוה ויותר נראה לומר כי בתורה יש סתים וגליא והגליא שבתו' נק' נובלות חש"מ תורה, וזהו הנמשך מחב"ד דאצילות והסתים שבתורה זהו טעמי מצות וזהו הנמשך מח"ס וגילוי ח"ס יהי' לע"ל, והראיה לזה שבביאור דשחורה אני ונאוה פי' כי ההבדלה להרחיק הרע שזהו"ע מל"ת שרשו גבוה יותר ממ"ע, ואעפ"כ פי' שם דמל"ת נמשכים משערות דז"א שחורית כעורב ומ"ע נמשכים מבחי' שער רישי' כעמר נקי עכ"ה).

ו) **ועפ"י** כל הנ"ל י"ל הפסוק רפאיני ה' וארפא כו' דהנה מבואר ברבות פ' שמיני פי"ג ע"פ זאת החיה אשר תאכלו משל לרופא שנכנס לבקר שני חולים א' לחיים כו' ע"ש, והענין דהנה כתיב ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב כו', ובחרת בחיים, וי"ל מי הוא אשר לא יבחר בחיים שנצטווינו ע"ז, אך הענין מובן עפ"י הנז"ל בענין הרקיע המבדיל בין מים למים דהנה ידוע דמבשרי אחזה אלוה ובאדם התחתון שהוא בצלם האלקים אנו רואים שנמשכים מן לבבו שני מיני שפע חיות לתוך הגוף הא' מלמטלמ"ע והב' מלמעלמ"ט, דהיינו מה שמן רוח החיוני שבלב מתפשט בהבל הלב ובא לתוך הפה מתפשט בה' מוצאות בקול ודיבור ה"ז מלמטלמ"ע והוא מן שפע המובחר שבחיות הלב הדק ביותר והנה ידוע ומובן שהקול והדיבור הנרגשים בה' מוצאות המה גשמיים בערך מקורם שנשפע להם מהבל הלב שהוא רוחני מאד,

והרי השפעה זו מלמטה למעלה הוא כידוע בספרי הרפואה שהבל הלב מרחף על הריאה ומריאה לגרגרת עד שיוצא הקול כו׳, וכמו״כ מתפשטת השפעה זו הרוחני׳ עוד למעלה מעלה והוא במח׳ ושכל שבמוח שהרי אנו רואים שמה שרוצה האדם בלבבו איזה ענין מה מיד יעלה הענין במחשבתו ושכלו ולא יסור ממחשבתו כו׳ ומי הוא שהעלה החמדה שבלב למוח לחשוב בו כו׳ אין זה כ״א שהוא ע״ד השפעה למטה מלמטה למעלה כנ״ל בקול ודיבור אלא שהקול ודיבור אינם מהשפעה רוחני׳ כ״כ שבלב, לכך המה גשמיים כו׳ אבל השפעות האהבה והחמדה לאיזה ענין תוצא הדקות שבהבל הלב למעלה במוח להיות מחשבת שכלו מתלבשת ממנה כו׳, לכך המה רוחני׳ במוח במהות מחשבה שכלית כו׳ ועכ״ז מקבלים לבד מן האהבה שבלב כי אין ערוך כלל דמיון האהבה במחשבה עם עצם האהבה שבלב כידוע, והב׳ שמלמעלה למטה נשפעו מן הבל הלב הוא מזון האברים החיצונים מהדם שבלב בחלל שמאלי כו׳ דהיינו שמשפיע כח וחיות לכל אבר ואבר שיוכל לעשות פעולתו ואם היה נפסק הדם מן הלב היו כל האברים מתחלשים ונפסדים כו׳, והנה השפעה זו מגסות וגשמיות החיות שבלב הוא שהרי אנו רואים מעשה פעולת האברים המה גשמיים מאד מאד כמו פעולת האצטומכא והבני מעיים שמבשלים המאכלים הגשמיים הרי הם במהותם גשמיים וגם פעולתם מאד מגושמת לברר המאכל מהצואה והפסולת עד שיוצא׳ לחוץ כו׳ וגם האברים החיצוני׳ כמו הידים והרגלים ואמצעות הגוף כולם מגושמים מן פעולת התנועה לבד כו׳ וכולם מקבלים שפעם מן הלב כידוע שהוא מלך על כל האברים ונז׳ בזהר דהוא פליג לכל שייפין כו׳ אמנם הרי הפרש גדול יש בין השפעתו למעלה מעלה באברי הקול ודיבור ומח׳ כנ״ל שהוא נשפע מתכלית העילוי שבו כנ״ל, ובין השפעת לאברים הגשמיים שהוא משפע הגסה שבו כו׳ (הג״ה וב׳ בחי׳ אלו הם מחדומ״ע כי שפע שנמשך מהלב לאברים גשמיים זהו להיות כח המעשה ושפע הרוחניות הוא להיות דיבור ומחשבה והן למעלה ג׳ בחי׳ בי״ע כנודע מענין יוצר אור ובורא חושך שהן דיבור ומחשבה, והן מקבלים מהלב הוא מל׳ דאצילות הנק׳ לב, שעז״נ לפעמים ויתעצב אל לבו ולפעמים נאמר ביום שמחת לבו עכ״ה) וא״כ י״ל איך יהי׳ ב׳ הפכים בנושא אחד היינו איך יומשכו מן הלב ב׳ מיני השפעות שהמה רחוקים בערך בעת ובשעה אחת כו׳ אך הענין הוא דבאמת זהו כל עיקר ענין אבר חצר הכבד שיש באדם הנק׳ פרסא (בזח״א פ׳ בראשית דל״ב ע״ב ע״פ יהי רקיע כו׳) דהיינו שהוא המפסיק בין בני מעיים ואברים הפנימיים של הקול ומח׳ כו׳ ועיקר ענינו הוא שע״י תתגשם שפע חיות רוחני׳ של הלב עד שיושפע לאברים הגשמיים שיפעלו פעולתם הגשמי׳ כו׳ ואם לא חצר הכבד לא היו משתתפים ביחד העילוי המופלג והגסות עד שזה יצא למטה וזה למעלה כו׳. והנה עד״מ זה יובן למעלה באדם העליון דהנה כתיב לך הוי׳ הגדולה והגבורה כו׳ פי׳ כי מדותיו ית׳ העצמיים נק׳ בשם גדול וגבור כו׳ וכשמתפשטים בה׳ מוצאות הדיבור שהוא בחי׳ מל׳ דאצי׳ כידוע נק׳ גדולה וגבורה בה׳ ע״ש כח הפעולה וההמשכה כו׳ (הג״ה ועמ״ש מזה בתו״א פ׳ ויצא בד״ה וישכם לבן בבוקר שם מבואר פי׳ גדולה בה׳ עכ״ה) וכמו שהדיבור באדם התחתון הנמשך מהבל הלב כנ״ל הוא רק בחי׳ הארה דהארה לבד מן העצמות שבלב כנ״ל שהרי בלב לא היה עדיין שום התחלקות אותיות באה׳ כו׳ והרי האותיות הדיבור של האהבה הוא רק

בחי' לבוש לבד כידוע ומבואר במ"א (הג"ה וע' בה"ז פ' חיי שרה בפי' ויהי' חיי שרה ויהי' גימ' ל"ז כמנין הבל שהוא מילוי שם ס"ג, והוא נק' חיי שרה שהוא עולם הדיבור שרה לשון שררה בחי' מל' וע"פ מאמר הזהר פ' תזריע ע"פ ואיש כי ימרט ראשו דמ"ז נת' הבל הלב ממנו נמשך בחי' כתר להדיבור וז"ש שבעה הבלים שאמר קהלת לקבל שבעה כתרין דלעילא כו' עכ"ה) וכמו"כ אותיות המח' של האהבה הנמשכת למוח מן הלב כנ"ל אינם ממהות עצמי' האהבה שבלב כנ"ל (הג"ה וזהו"ע תיבת אחד שבפסוק ראשון דק"ש אח ד' רבתי אח היינו ט"ס דז"א שהם בחי' המדות שבלב המאירים ומשפיעים בד' רבתי היא מל' דתבונה הוא אותיות המחשבה, כמ"ש בזה בסידור שער הק"ש ע"פ מאמר הזהר פ' פנחס דרל"ו ע"ב שמע ישראל כו' אנכי אשמח בהוי' כו' ע"ש עכ"ה) כן עד"מ הדיבור והמחשבה עליונה דאצילות שהמה מקור כל המוגבלים דבי"ע כידוע, הרי אינם רק בחי' הארה דהארה מהבל הלב העליון דאדם אשר על הכסא כו' שהמה מדותיו ית' העצמיים כו' והן הי"מ שבדיבור ויאמר אלקים כו' וזהו דכתיב לך הוי' הגדולה כידוע מפני שאינם אלא בחי' אותיות לבד כנ"ל, והנה עפי"ז יובן ענין השבת כי בו שבת מכל מלאכתו כו' כי בכל יום מתחדשת כל ההשתלשלות דיוד מאמרות כמאמר המחדש בטובו כו' והנה בו' ימי בראשית היה אור החסד במאמר יהי אור ביום ראשון כו' ועד"ז שאר המאמרות נתחלקו לכל ימי השבוע עד יום השבת כמו"כ בכל שבוע ושבוע מתחלקים מאחר שמתחדש ההשתלשלות כו' אמנם התחלקות זו הוא ע"י בחי' הדיבור וכמו הדיבור באדם התחתון שמתחלקים בו כל פרטי חלקי הלב לכמה אופנים שונים כו' כ"א מובדל בפ"ע כו' אבל בשבת הוא למעלה מבחי' הדיבור עליון כו' (הג"ה ואזי העולמות מקבלים חיות מבחי' המחשבה וכמ"ש בד"ה שובה ישראל עד דרוש השני בלק"ת, והנה דיבור ומח' הן עולמות יצי' ובריאה הנק' עלמין דאתגליין ועלמין סתימין ויש עוד השפעה הנק' בחי' מעשה כמאמר על כל שבח מעשה ידיך כמ"ש מזה בת"א בד"ה בחודש השלישי לצאת בנ"י, והוא כמשל יציאת שפע הגשמי מהלב לאברים החיצונים וכח המעשה כנ"ל, ולהיות ששני מיני השפעות אלו רחוקים מאד בערך כנ"ל במשל, וכן למעלה נאמר לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו הפסיק באף בין בריאה ליצירה ובין עשי' לפי שעשי' דבר נפרד בפ"ע ואינו בערך הדיבור לגבי המחשבה כמ"ש מזה בד"ה מי מנה עפר יעקב לכן נק' אף עשיתיו אשר תיבת אף אינו דבר משובח כמו שלשה פתחו באף כו' לכן עז"נ יהי רקיע כו' ויבדיל בין מים כו' שזהו כענין חצר הכבד המפסיק בין שפע הדיבור והמחשבה ובין שפע העשי' כנ"ל וכך הוא ענין הפרסא למעלה בין מים למים עכ"ה) פי' כי בחי' המים עליונים הוא שפע הבל לב העליון מבחי' הרוחניות והדקות לקול ודיבור ומחשבה עליונה דאדם דאצילות להיות מקור חיי העולמים דבריאה ויצירה ומים תחתונים הם הנבראים שבעשי' נבראו ג"כ מאין ליש מכח הפועל אלקי כו' מחיצוני' מדת מל' כו' ולהיות כי אין ערוך ביניהם כלל כי רוח האדם שבפנימיות לב העליון עולה למעלה כו' ורוח הבהמה שם ב"ן כח המחיה לכל האברים החיצונים כו' יורדת למטה מטה להחיות רוח שפלים עד עולם הגשמי הזה שהן כל תענוגי עוה"ז הגשמים מאד כמשל האצטומכא והקרביים כנ"ל ואיך ישתתפו שני הפכים בנושא אחד לכן עלה ברצון המאציל שיבדיל

בבחי' מחיצה ומסך מפסיק בין מים עליונים לתחתונים והוא בחי' פרסא עליונה דמפסקת בין אברים פנימים דקול ודיבור ומח' עליונה כו' לאברים חיצונים וקרבים עליונים שבאים מן בחי' כח הפועל בנפעל כו' וזהו יהי רקיע בתוך המים כו' וזהו ובחרת בחיים כדי לאהבה את הוי' אלקיך כו' כי הנה כל גידולי התענוגים הם ע"י המים דוקא כמו מתיקות הפרי באילן הגדל על המים, וכן גידל צמחי התבואות ע"י הגשמים כו', והנה תענוגים הגשמי' של דצח"מ הם נגדלים ע"י מ"ת כמו אברים חיצוני' באצטומכא וקרביים המבשלים המאכל המובחר עולה למעלה בתענוג רוחני למוח ולב כו' והגשמי' נדחה לחוץ כן בחי' מ"ת שבאים מבחי' קרבים עליונים המבררים ומבשלים את השפע מחיצוני' מדת מל' כו' הן מגדלים ומצמיחים כל מיני תענוג כו' אמנם חיצוני' העונג הולך לחוץ והן שרשי תענוגי עוה"ז והפנימי' עולה למוח ולב העליון כו' והוא העונג אלקי שהי' בהבל לב העליון שעז"נ אז תתענג על הוי' כו' בראשית השפעת שהי' בב' מיני א' למעלה למוח ודיבור, וב' למטה בכרס ובני מעיים כו', וגם אחר העיכול של השפע בקרבים העליונים עולה המובחר כו' וזהו ויבדיל בין מים למים כו' פי' בין עונג לעונג בין בראשית ההשפעה של מוח ודיבור עולה מובחר העונג מהבל הלב כנ"ל ולמטה יורד גסות העונג הנק' מ"ת כנ"ל, ובין בהעלאת מ"נ מלמטלמ"ע כשהמאכל מפרנס כידוע הבדיל בין עונג לעונג שחיצוני' המאכל ממנו נמשך תענוגי עוה"ז ופנימיותו עולה להיות עונג עליון באצי' וזהו"ע ונשב בגיא מול בית פעור, כי ע"ז דפעור היה להמשיך תענוגי עוה"ז מחיצוני' שפע עליונה כנ"ל והיו מראים כן בעבודתם למטה במה שהי' מתריזים עצמם כו' וזהו פעור אותיות עורף כי הוא בחי' חיצוני העונג והרצון ובחי' אחורים שבו כמו העורף מול הפנים באדם כו' וכל אשר הלך אחרי תענוגי עוה"ז הנק' פעור השמידו ה' כי הם ישבו בגיא מול בית פעור פי' מול עיקר נקודה המנגדת לפעור והוא בחי' הפנימי' של הבל לב העליון והינו מים עליונים דתומ"צ שישבו בגיא וחזרו כל התורה כו' וקבלוהו עליהב (והוא ענין ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן סדרים דאורייתא שהוא בחי' מים המגדלים ומצמיחים תענוג עליון האלקי.) שהעונג העליון שבתורה הוא פנימי' העונג כו' והנה בד"כ עד הרקיע המבדיל הוא מבחי' פנימיות העונג הנק' מ"ע, ולמטה מהרקיע נק' חיצוני' העונג שבמים תחתונים כו' וזהו ובחרת בחיים פי' כי מה שבא השפע מבחי' חיצוני' באברים חיצוני' הולך ומשתלשל בירידה אחר ירידה עד שיהי' תענוגים גשמיים שהן נפרדים לגמרי והן הווים ונפסדים כידוע, ולכך יקראו בשם מות כי כל הנופל תחת הזמן יש לו כליון והפסד, ומ"ש מזה בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון וע' זהר בראשית די"ב ע"ב ובאג"ה ד"ה למה נסמכה סי' כ"ח עכ"ה) * אמנם מה שמעל לרקיע המבדיל הוא פנימי' השפע לקול ודיבור עליונים כו' הוא הנק' מים עליונים כי הוא למעלה מחיים מוגבלים אלא הם חיים נצחיים בבחי' אצי' כידוע, וע"ז אמר שיבחר האדם בחיים העליונים וימאס בחיים התחתונים כי אין ערוך ביניהם כלל וכמ"ש ויבדיל אלקים בין כו' מים למים כו'.

---

*) חסר התחלת המוסגר.

קיצור. ענין את החיים ובחרת בחיים יבאר עוד ענין הרקיע המבדיל בין מים למים, כמו חצר הכבד המפסיק בין אברי הנשימה דיבור ומחשבה ובין אברי המזון בחי׳ עשי׳, וכן למעלה יש בראתיו יצרתיו אף עשיתיו הן מחדומ״ע ובעשי׳ שייך אף שם התגברות הקליפות ותאוות גשמיים וזהו הרקיע המבדיל בין מים כו׳, כי כל השפעות התענוג ע״י המים כו׳ ומים עליונים תענוג עליון ומ״ת תענוגים גשמיים והעליונים נק׳ חיים וזהו ובחרת בחיים ועמ״ש מזה בלק״ת ס״פ ואתחנן בד״ה שמע ישראל.

ז) **ועפי״ז** י״ל המדרש הנ״ל מענין ב׳ חולים כו׳ א׳ לחיים כו׳ כי הנה ענין הבריאות והחולי ביאר באג״ה בסופו סי׳ ל״א וז״ל נודע בשערים מ״ש בתיקונים דשכינתא איהו מרעא בגלותא כו׳ ע״ש באריכות ומ״ש בזה בתו״א פ׳ בראשית בד״ה צאינה וראינה, ומ״ש בלק״ת בשה״ש בד״ה אני ישינה בענין צור לבבי כו׳ ע״ש, ומתוך כ״ז יתבאר הענין כי באדם יש ג״כ מחדומ״ע ויש פרסא המפסקת כו׳ וכאשר הם מקושרים יחד שהמעשה שלו בענין ואספת דגנך כו׳ ושא״ד עולה ונכלל בבחי׳ אחד ואהבת כו׳ זהו״ע סיבוב והילוך הדם כדבעי וזהו״ע הבריאות ואזי הוא מתקן בחי׳ אף עשיתיו ועי״ז ממשיך בחי׳ גבוה יותר ממחדומ״ע שהם בי״ע אלא עי״ז ממשיך בחי׳ אצי׳ הנק׳ חיי החיים וכמ״ש בלק״ת פ׳ בלק בד״ה מי מנה בענין אף עשיתיו אף מרבה בחי׳ רביעית כו׳ ע״ש, וזהו הירידה צורך עלי׳ אך ההפך מזה כשנמשך אחר תאות גשמיים דמ״ת שהן בעשי׳ ומפריד המ״ת והעשי׳ מבחי׳ מ״ע זהו״ע החולי שאין הילוך וסיבוב הדם מהלב לאברים כהוגן כו׳ והיינו לפי שנמשך אחר אף עשיתיו ולזה נצרך רופא והוא בחי׳ א״א שנק׳ מאריך אף ומעכב בחי׳ אף ועי״ז יוכל להיות ארוכה ורפואה ע״י התשובה כו׳ ולכן ע״י בחי׳ א״א נמשך הארוכה ורפואה בבחי׳ אף עשיתיו.

תזריע

דבר אל בנ״י כו׳ אשה כי תזריע, בגמ׳ ספ״ג דנדה דל״א סע״א אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, הטעם י״ל מצד ששרש המ״ן גבוה מהמ״ד כי המ״ד נמשך ממ״ה שהוא הארה ממצחא אבל המ״ן שרשו מס״ג שבפנימי׳ א״ק ולא הארה בעלמא כנז׳ באגה״ק בסופו וכמ״ש ע״פ הרע״מ ר״פ תשא אבנא למשקל בה דא יוד פי׳ יוד היינו חכמה דבחכ׳ אתבררו הוא נק׳ רק אבנא לגבי המ״ן שהוא כמו הסחורה שנשקלת ע״י האבן שיקרה יותר מהאבן כו׳ וזהו עד דוד הגדיל ואתעט״ב ועמ״ש בד״ה וישב יעקב בפי׳ ארץ כנען לשון סוחר כו׳, וזהו ענין יתרון האור הנמשך מהחשך דוקא וטוב מאד זה יצה״ר, ועל כן כשהאשה מזרעת תחלה שזהו ענין רבוי העלאת מ״ן אזי יולדת זכר, שהוא בחי׳ ימין וימינו תחבקני, כי התיקון בחי׳ או״פ שנמשך ע״י גבורה וצמצום אבל עולם התהו הוא מבחי׳ המקיף וכמ״ש בת״א פ׳ וישלח בד״ה ויקח מן הבא בידו מנחה, בענין ויחבקהו, ועיין ברבות במדבר פ״ב דרט״ו ע״פ פקוד כל זכר, הנה נחלת ה׳ בנים כו׳ ונחלת הוי׳ היינו תפארת כמ״ש בזח״א קט״ו ב׳, והוא נחלת יעקב נחלה בלי מצרים כי תפארת עולה עד הכתר, וזהו ג״כ ענין יפה כח הבן מכח האב בת״א פ׳ יתרו בד״ה ענין האבות הן הן המרכבה וז״ל כי יפה כח הבן מכח האב וכנודע שמאו״א נמשכו רק מוחין דז״א אבל המשכת הטפה היא מעצמיות כו׳ עכ״ל והיינו מהכתר דהיינו מא״א ועתיק, ולכן שם הוי׳ בתפארת עיין מזה בת״א פ׳ נח בד״ה הן עם אחד ובבה״ז ע״פ ויהיו חיי שרה גבי קודב״ה דאתכליל מאתר עילאה כו׳, משא״כ נקבה שרשה מבחי׳ נוק׳ שהיא נק׳ בחי׳ שם הארה בעלמא כמ״ש בד״ה אחרי הוי׳ אלקיכם תלכו, וגם שרשה מהחכמה אבא יסד ברתא דהיינו בחכמה יסד ארץ, בראשית ברא בחוכמתא, אבל נחלת הוי׳ בנים היינו מהכתר שלמעלה מהחכמה והיינו ע״י אשה מזרעת תחלה ומברר מנה״ב מעולם התהו לפני מלוך מלך כו׳, וכמ״ש ע״פ והי׳ בן הבכור לשניאה כו׳, ומ״ש כונן שמים בתבונה, והרי היא למטה מהחכמה י״ל כי היא שכינתא עילאה ונק׳ אתעט״ב לגבי החכמה כמ״ש בע״ח שער א״א פ״ב וגם ע״י המ״ן שמבררים בבי״ע שעולה ליסוד דאימא וזהו ג״כ ענין אשה מזרעת תחלה וכנודע שמ״ן דאימא זהו ע״י למס״נ באחד ולכן עי״ז כונן שמים נטה ימינו וברא שמים כו׳ גם ע״ד שיחוד חיצוניות דאו״א להחיות העולמות נמשך מאליו וזהו איש מזריע תחלה כו׳ ששרש המשכה זו מהחכ׳ עצמה, אבל יחוד פנימיות דאו״א נמשך ע״י העלאת מ״ן דאימא וזהו אשה מזרעת תחלה ואזי יולדת זכר שהטפה נמשך מעתיק ולמעלה יותר כו׳.

בבחיי פ׳ תזריע קמ״ג ד׳ וז״ל ועל דרך חכמת הטבע אשה מזרעת תחלה יולדת זכר כי כשהאשה משתוקקת לבעלה ומתחממת בחשקו כל רצונה ומחשבתה עליו ומציירת צורתו בלבה ומתוך אותו חשק ממהרת ומזרעת תחלה ובכח אותו המחשבה המצויירת בלבה תלד זכר שכנגד לבה ועיניה וזהו ענין המקלות ליעקב אבינו כו׳ עכ״ד, והענין כי כשהאשה כנס״י משתוקקת אליו ית׳

הרי תשוקה זו היא לעצמות אוא״ס ב״ה ממש, כמארז״ל ע״פ בכל קראינו אליו, אליו ולא למדותיו כו׳ ונודע שבמקום שמגמת האדם וחפצו ותשוקתו שם נכלל ונדבק מהותו ועצמותו בכללו בד״ה כה תברכו וזהו ענין שרפים עומדים ממעל לו בביאור ע״פ ונקדשתי בתוך בנ״י וע׳ בבה״ז פ׳ ויקהל בענין והחיות נושאות כו׳ ולכן ע״י תשוקת כנ״י בבחי׳ אין לי חפץ טוב ממך ועמך לא חפצתי, וזהו ענין אשה מזרעת תחלה עי״ז יולדת זכר, דהיינו שעי״ז ממשכת לז״א בעלה שיומשך בו האור מעצמות א״ס ב״ה ממו״ס ורדל״א כנ׳ בביאור ע״פ תורה צוה שלכן צ״ל חופה קודם היחוד כו׳ ועיין בבה״ז בלק קצ״א א׳ ע״פ שחורה אני ונאוה כו׳ גבי כדין נפק דודה מהיכליה היינו שע״י המס״נ ממשיכים גילוי מוחין דגדלות דז״א כו׳ ועמ״ש בד״ה שובה ישראל בענין ותתפלל חנה על הוי׳ כו׳ ועי״ז ממעמקים קראתיך הוי׳ שנמשך שם הוי׳ מבחי׳ ממעמקים א״א וע״י ולכן יולדת זכר, להיות גם למטה גלוי יחו״ע כמו למעלה כמ״ש ע״פ לעשות הישר כו׳ וכענין קי״ס שנק׳ לידה דבעתיקא תליא משא״כ איש ז״א מזריע תחלה לא נמשך מבחי׳ ממעמקים ממש ולכן נמשך ויורד בסדר ההשתלשלות ויולדת נקבה גלוי יחו״ת נקבה נקב ה׳ שנמשך מהה׳ ע״י נקב וצמצום כו׳ וכענין דודי שלח ידו מן החור כו׳ וזהו ענין מארז״ל גדולים מעשה צדיקים ממע״ב כי בחי׳ מע״ב היינו מה שנמשך מאליו מלמעלה והוא מבחי׳ בראשית חכמה כו׳ אבל ע״י מעשה צדיקים ביטול היש אשה מזרעת תחלה נמשך מבחי׳ שלמעלה משם הוי׳ כי צחוק עשה לי אלקים כו׳ וקרוב זה ההפרש כענין ההפרש בין אירוסין לנשואין בד״ה תורה צוה הנ״ל דאע״ג שכאן מיירי הכל בבחי׳ היחוד מ״מ כעין המדרגות דשם הוא ההפרש כו׳, ויש להעיר עוד לענין יולדת זכר דהנה הגאולה נקרא בשם לידה ואיתא ברבות פ׳ בשלח פכ״ג ע״פ אז ישיר משה ובנ״י את השירה הזאת כל השירות שנאמרו בעולם לשון נקבות לומר מה הנקבה הזאת מתעברות ויולדות וחוזרות ויולדות כך הן הצרות הבאות עליהן והיו אומרות שירות בלשון נקבות כו׳, אבל לע״ל אין עוד צרות בו כו׳ באותו שעה אומר שיר לשון זכר שנאמר שירו לה׳ שיר חדש עכ״ל, ועיין ברבות בא ס״פ י״ח וס״פ ט״ו, וע׳ מענין שיר חדש בסדור ע״פ הללויה שירו לה׳ שיר חדש, ועיקר פי׳ שיר חדש זהו ענין שיומשכו נשמות חדשות מפנימיות עתיק ועמ״ש בת״א פ׳ בראשית בביאור ע״פ כי כאשר השמים החדשים, ובחי׳ זו נק׳ שיר זכר ועיין בהרמ״ז פ׳ תשא ע״פ קום בתולת ישראל, וז״ל והענין שאין בעתיק בחי׳ נקבה שהרי כולו פנים כמ״ש הרב ז״ל עכ״ל, א״כ זהו ענין שיר לשון זכר, ומזה יומשך גם במל׳ להיות והי׳ אור הלבנה כאור החמה כו׳ אשר הלבנה נוק׳ והשמש דוכרא, וכשיהי׳ אור הלבנה כאור החמה יהי׳ בחי׳ שיר זכר ולילה כיום יאיר כו׳ וזהו ביום ההוא יהי״ה ב״פ י״ה שהמל׳ יהי׳ כמו הבינה שהיא יובל דכורא הוא, גם יש לפרש וילדה זכר קאי על משיח שהגאולה נק׳ בשם לידה וכשיהי׳ ביאת משיח ע״י שישראל עושין רצונו ש״מ נק׳ וילדה זכר שיומשך מבחינה ומדרגה עליונה מבחי׳ עתיק כנ״ל, ועמ״ש מזה ע״פ ואם ירחיב ה׳ אלקיך את גבולך בענין בעתה אחישנה.

ועמ״ש מענין אשה מזרעת תחלה סד״ה שבת שבתון הוא ופעמים כתיב היא לשון נקבה אלא שכאשר ועניתם את נפשותיכם כו׳ בחי׳ אתעדל״ת אזי יומשך הגילוי ביוהכ״פ מבחי׳ שבת שבתון הוא לשון דכר כו׳ כי שבת שבתון

עם היותו קודש קדשים מ״מ לפעמים נק׳ היא לשון נקבה היינו כשנמשך מא״א אך שיקרא הוא זהו ע״י שנמשך מעתיק א״נ כי אם נמשך מיסוד דא״ק נק׳ הוא שלמעלה ממל׳ דא״ק וכמ״ש בענין יוסף לגבי י״ב שבטים ועז״נ וברית שלומי לא תמוט כו׳, ועמ״ש מענין זה ג״כ בביאור ע״פ שימני כחותם, ובד״ה שוש תשיש ותגל העקרה, ובת״א פ׳ מקץ בד״ה רני ושמחי בת דס״ב ע״ג, ובד״ה חייב אינש לבסומי (דרוש השני).

בת״ז תקון ט״ז מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ואתערותא דחמימותא דליל שבת מאתתיה צריכא ברחימו ודא איהו אשה כי תזריע וילדה זכר כו׳ ועמ״ש רבינו סד״ה גן נעול שכתוב בזהר ע״פ אז תתענג על ה׳ דא צלותא דמעלי שבתא והיינו מפני שבינה יתירה ניתנה באשה וע״ש בענין דבור ויראה ותשבע״פ שבכולם יש בינה יתירה, ועד״ז יובן ג״כ הטעם דאשה מזרעת תחלה יולדת זכר כיון שבינה יתירה ניתנה באשה.

תקון כ״א דנ״ו ע״א וז״ל ואמרו דצריך בר נש בצלותיה לשהות שעה אחת ושעה אחת לבתר דמצלי, ורזא דמלה דישהא בצלותיה שעתיה חדא, בגין דאתמר והאיש משתאה לה מחריש, ההוא דאתמר ביה ה׳ איש מלחמה כו׳, ורזא דמלה בר נש צריך למשהא ואתתא לאקדמא כד״א אשה כי תזריע וילדה זכר, אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, ועוד שבשפלנו זכר לנו עכ״ל, והיינו כי בתפלה הוא יחוד עליון וע״י שהאיש משתהא מלהזריע הטפה גורם שיומשך הטפה ממקום עליון יותר היינו מבחי׳ א״א שמשם נמשך בחי׳ השהיה והאריכות שמאריך אף וסובל כו׳ ועז״נ טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר, לכך מה שהאיש מושל על תאוותו ומתאפק מלהזריע ממשיך ממקום עליון יותר ועמ״ש מזה ע״פ הנה נחלת ה׳ בנים שכר פרי הבטן בתלים סי׳ קכ״ז, וארז״ל פב״ת דנדה דע״א א׳ בשכר שמשהין א״ע על הבטן כו׳ ובמא״א דבטן שליש אחרון שבתפארת המקור לנה״י, ויש לפרש דהנה מבואר בד״ה כי תשמע בקול שצ״ל כסדר תחלה מפתחות החיצוניות ואח״כ מפתחות הפנימיות, היינו מפתחות החיצוניות הוא ההתבוננות מביטול העולמות לגבי מקור התהוותם מבחי׳ מלכותו ית׳ שהוא רק הארה בעלמא כו׳ וזהו ענין שמשהין עצמן על הבטן כי הנה כתי׳ וכל קרבי את שם קדשו שהמלאכים נק׳ קרביים כמו שהקרביים והמעיים בהם מתברר המזון והמובחר שופע ללב והפסולת נמשך למטה כו׳ כך השפע עליונה מתברר והמובחר נמשך בג״ע והפסולת נמשך למטה להיות מזה ממגד תבואות שמש כו׳ וההתבוננות בזה נק׳ שמשהין עצמן על הבטן כו׳ ועי״ז נמשך התפעלות נה״ב שזהו שרשה ומקורה מבחי׳ אופנים וחיות כו׳ שהם קרביים ומעיים הנ״ל והיינו שעי״ז נמשך שתהי׳ אשה מזרעת תחלה דהיינו מה שנתברר נה״ב וכמ״ש בד״ה אז ישיר כו׳ עלי באר כו׳, והנה בין הבטן ללב מפסיק חצר הכבד יהי רקיע כו׳ ויהי מבדיל כו׳ והיינו הפרסא המפסקת כו׳.

תקון נ״ב ד״צ ע״א ורזא דמלה ואד יעלה כו׳ אתערותא צריכה מתתא לעילא ולבתר והשקה כו׳ והכי צריך לאתערא אתערותא בקדמיתא מאתתא ורזא דמלה אשה כי תזריע ומיד וילדה זכר כו׳ וע׳ מענין ואד יעלה בזח״א פ׳ בראשית דל״ה ע״א ובת״ז תקון כ״א דף נ״ד ג׳, ובגמ׳ פ״ק דסוכה די״א סע״ב

וברבות בראשית פי"ג עלה שבר מלמטן כו' ועמ"ש מזה סד"ה האזינו השמים בענין ויבא כגשם לנו כו' והנה הרמ"ז פ' בראשית ד"ו ע"א בד"ה לרחוק דא יעקב כ' ובפרקי ר"א איתא בזמן שישראל עושין רש"מ הארץ שותה מאוצר העליון שנאמר יפתח ה' לך כו' וכשאינם עושים רש"מ אז הארץ שותה ממימי אוקיינוס כו' ועיין שם פירוש הדברים, דכשעושים רצונו של מקום אזי נמשך המ"ד ממקום גבוה מאד מבחי' המים אשר מעל לשמים דפי' ברע"מ פ' פנחס דף רנ"ח סע"א שהם בבחי' כתר עליון מים עליונים זכרים כו' ע"ש, וזהו אשה כי תזריע דהיינו ואד יעלה כו' שישראל עושין רש"מ אז וילדה זכר שנמשך המ"ד מבחי' ע"ס העליונים שבכתר שהם ע"ס דעתיק כו' ע"ש, וזהו ג"כ משארז"ל היו שוהין שעה א' ומתפללין כדי שיכוונו את לבן למקום, למקום דוקא דהיינו ע"ד עושין רצונו של מקום והוא ע"י ששוהין שעה א' כו' כנ"ל, וע' במק"מ תזריע מ"ג ב' כשמעשה תחתונים הגונים כו' ודמ"ה ע"א והמ"ד גוברים ולכך וילדה זכר ויש להעיר ממ"ש בזח"א דל"ז סע"ב הוה ההוא נהרא נגיד ונפיק אפיק רוחא מאילנא דחיי ודנ"ח ריש ע"א וע"ש במק"מ, ועד"ז י"ל בענין שמקדימין ספירת העומר לחג השבועות כי העומר שעורים זהו לברר נה"ב והוא להיות אשה מזרעת תחלה ואזי אח"כ בעצרת על פירות האילן היינו אפיק רוחא מאילנא דחיי כו' ולכן וילדה זכר, וזהו ענין בכורים כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם דהיינו בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' מלמעלה מנהר היוצא מעדן כו', ע' עוד במק"מ תזריע דמ"ה ע"ב ובהרמ"ז שם דמ"ב ע"ב הביא ממ"ש בפע"ח שער התפילין פ"ג, ודמ"ג ע"ב גבי אבל וילדה זכר כלילן כחדא מסטרא דימינא כו'.

וטמאה שבעת ימים, יש להעיר ממ"ש בזח"ג פ' פנחס דף רמ"ט ע"ב זמנא קדמאה נפיק דמא ואיהו לכיך כו', ופי' הטעם בבה"ז כי לפתח חטאת רובץ כו', ודוגמא ממ"ש בזח"ב יתרו ס"ט ב' מתוך הסנה כו' ורזא דא מי יתן טהור מטמא כו' וכ"כ שם בפ' תרומה דקל"א א' ע"פ וזרח משעיר כו' והנה רוח סערה כו' ולבתר ומתוכה כעין החשמל כו', לכן גם בבחי' הלידה והתגלות אור עליון מלמעלה צ"ל עד"ז וכמו שהולד נולד בשליא ואח"כ זורקין השליא כו' וזהו שמתחלה וטמאה שבעת ימים כו' מחמת יניקת הקליפות, ואח"כ מי יתן טהור מטמא ושלשים ושלשת ימים תשב בדמי טהרה כו' וכן בהגאולה וביאת משיח שנק' לידה וילדה זכר איתא שיהי' נכסה הגואל איזה זמן ודוגמת מ"ש ברבות ס"פ שמות גבי משה הלך למדין ועשה שם ששה חדשים, וזהו ענין דוגמת וטמאה שבעת ימים כו' שהם נגד ז' מדות שנפלו בשבה"כ כו' ואח"כ וביום השמיני ע"ד מארז"ל בערוכין, ושל ימות המשיח של שמונה נימין כו'.

עמ"ש עוד מענין אשה כי תזריע בנייר בוגין תרטו"ב.

שייך לסוף הדרוש זהר תזריע תאנא מן בוצינא דקרדוניתא נפקין כו'

קיצור. ענין מים טהורים שנמשכים מיסוד דא"א והוא ע"ד ורב טוב לבית ישראל ונק' טהורים ע"ד לטהר אתכם דגבי יוהכ"פ הנמשכים מקדה"ק וזהו ענין קרח הוא טהור הוא, ועוי"ל בפי' קרח הוא, ס"ת צדיק כתמר יפרח,

כי מה שהוא קרח ולא צמחו השערות זהו מבחי' גבורות ולע"ל יתעלו הגבורות, והוא ענין עולם התהו כשיתעלה מהשבירה שהוא למעלה מעולם התיקון וכמו פני ארי' לגבי פני שור, לכן אז יהי' גילוי לבנונית דגלגלתא שלמעלה משערות, וכענין יאר ה' פניו תיקון ואמת, שער בימין שלמעלה משער בשמאל, רחבה מצותך מאד, גם זהו ע"י ל"ת התלוים בשערות דז"א שבהם ועל ידם יהי' גילוי למעלה משער רישי' כעמר נקי כמ"ש בד"ה שימני כחותם.

ו) **והנה** בספר מג"ע אופן קע"ב כ' שא"א נק' איש בסוד ואיש כי ימרט ראשו, כי מרט ר"ת מה רב טובך עכ"ל, וכ"כ שם סוף אופן קע"א וזהו ע"ד מ"ש במא"א אלף סעי' ע"ב וז"ל גם איש כללות ג"ר א' כתר יו"ד חכמה ש' בינה עכ"ל, והוא מהת"ז תקון מ"ט דפ"ח ע"ב, והענין מובן ג"כ ע"פ מ"ש ואורח צדיקים כאור נוגה כו' ופי' באד"ר דקכ"ט ע"א שהוא חד אורחא שבפלגותא דשערי והיינו בחי' הפנוי מהשערות ונק' עמודא דאמצעיתא שבו מאיר ת"ת ויסוד דעתיק, אשר גלוי זה הוא למעלה מבחי' השערות, וכמשנ"ת בביאור ע"פ שימני כחותם פ"ג ע"פ מארז"ל כל אות שאין גויל מקיף לה מארבע רוחותיה פסולה כי ענין האותיות הוא בחי' השערות והגויל המקיף הוא מה שלמעלה מהאותיות והמוחין הנמשכים מהם כו', והנה בחי' הנמשך ע"י השערות וצמצומים זהו שרש הגילוי שבג"ע ששרשו מהחכמה בחי' ממכ"ע, כמ"ש בד"ה אני ה' אלקיכם דפ' ציצית, אבל בתח"ה יהי' הגילוי מבחי' סוכ"ע שלמעלה מהחכ' ועיין מזה ג"כ באג"ה סי' י"ז ד"ה נודע דבאתעדל"ת בפי' רחבה מצותך מאד, והוא הגילוי שלמעלה מבחי' שערות דהיינו למעלה מבחי' האותיות ועמ"ש מענין גלוי זה שלמעלה מבחי' אותיות בלק"ת גבי פסח בד"ה והניף ידו על הנהר ספ"ב בפי' אראנו נפלאות, אראנו דייקא בבחי' ראיה שהוא למעלה מבחי' שמיעה והבנה שהוא ע"י אותיות, וזהו ענין מה רב טובך אשר צפנת אור הגנוז שרואין בו מסוף העולם עד סופו, ולכן ז"ס ימרט ר"ת מה רב טובך ר"ל שיבא הגילוי מבחי' גלגלתא וכתר דא"א עצמו שלמעלה מהגילוי שע"י שערות וזהו ענין כאור נוגה שהוא אור שנברא ביום ראשון כו', וזהו צדיק כתמר יפרח ס"ת קרח בחי' כי ימרט ראשו, כי הנה צדיק הוא בחי' טוב ע"ש שמקשר השפע מהמשפיע למקבל וזהו ענין כמה מעלות טובות למקום עלינו ט"ו פעמים טוב נגד ט"ו יסודות, שבחמשה פרצופי האצי' וכמ"ש במ"ח מסכת סדר ליל פסח רפי"ב וז"ל כמה מעלות מוחין, טובות מיסודות הנקראים בשם טוב דאו"א, ומפני שביו"ט הנה"י דאימא עיקר לפיכך הם טובות לשון נקבה, ולא טובים לשון זכר, למקום שנכנסים בז"א, עלינו וממנו באים עלינו, דיינו מספר יסוד, וחמשה עשר דיינו הם כמספר י"ה שהם או"א שמהם באים המוחין והוא מספר ט"ו יסודות שבחמשה פרצופי' דאצי' בכל יסוד יש בו חיצון אמצעי ופנימי והשפע בא מכולם עכ"ל, ומבואר במ"א בענין ורגליהם רגל ישרה, ישרה כמנין תקט"ו להמשיך מבחי' י"ה בהמדות שהם ת"ק שנה כו', ועד"ז היו ט"ו מעלות שעליהם הלוים עומדים בכלי שיר ואומרים שירה במשנה פב"ת דסוכה, אמנם יש המשכה מבחי' שלמעלה משם י"ה כענין עד יעבור עמך הוי' וכענין לפני הוי' תטהרו ביוהכ"פ אשר ל"ת תלוים בי"ה וביוהכ"פ מכפר גם על הפגם דל"ת מפני שע"י התשובה ממשיך מבחי' לפני הוי' שלמעלה גם מבחי' י"ה ועמ"ש מזה ג"כ סד"ה לבסומי עד דלא ידעי בין ארור המן, דרוש הראשון,

וזהו ענין ורב טוב לבית ישראל, דהיינו יסוד דעתיק או דא"א שהוא בחי' כתר שהוא למעלה מהחכמה, אשר משם נמשך למעלה מסדר ההשתל', כי המגביהי לשבת המשפילי לראות, ולכן יוכל להיות הגילוי גם בעשי' גשמיות כמו באצי' ממש, וכמו ההפרש בין חסד דז"א לבחי' ורב חסד דא"א כמ"ש באג"ה סי' יו"ד ע"פ חסדי ה' שבחי' רב חסד הוא מה שמאיר בבחי' בלי גבול ומדה מאחר שאינו מצומצם בתוך העולמות כו' ע"ש, ועד"ז הוא ההפרש בין בחי' טוב לבחי' ורב טוב ולכן מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך, צפנת גימט' כתר, וגם ס"ת אשר צפנת ליריאך הוא כתר והיינו ענין ב' הבחי' שבכתר עתיק וא"א שנקראים שני כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בענין וברית שלומי לא תמוט, וזהו צדיק כתמר יפרח צדיק הוא טוב יסוד ז"א וענין כתמר יפרח שיתעלה להיות בבחי' יסוד דא"א בחי' ורב טוב, ע"ד ואור החמה יהי' שבעתים כאור שבעת הימים שהוא בחי' רב טובך אשר צפנת, וזהו ענין כתמר, שגבוה מכל האילנות כמו ששנינו במשנה רפ"ד דפאה בדלית ובדקל אינו כן, וזהו שאמר רב כד תחמי שמשא בריש דיקלא כו' יתפלל נעילה כי אז בנעילה הוא עליי' ז"א הנק' שמשא בא"א וזהו בריש דיקלא, גם תמר הוא גימ' שמש, וזהו ענין זאת קומתך דמתה לתמר כו' אמרתי אעלה בתמר כו', נמצא כי ימרט שיהי' א"א במדרגת עתיק שאין בו שערות וכו', כי הוא למעלה מהשבירה והתקון, גם י"ל אשר צפנת ע"ס הגנוזות וצפון בחי' העלם ובחי' גבורה ע"ד שנבלל האור במאור כו' משם יהי' הגילוי שלמעלה מהקו וחוט, שהוא שרש בחי' שערות כו' ולכן נרמז כתר בס"ת כי כתר הוא שרש ע"ס הגלויות והוא סוף ע"ס הגנוזות, וכמ"ש פי' סוף מעשה במחשבה תחלה, בביאור ע"פ בשעה שהקדימו, וע"ד מל' שבעליון נעשה כתר לתחתון לכן נרמז כתר בס"ת אשר צפנת כו', וזהו ענין יריחו עיר התמרים יריחו בחי' ריח בגדיו הנעשים מהמצות של הצדיק, והנה כארז בלבנון ישגא ארז גימ' יצחק והוא שלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו, בלבנון שמשם נמשך להיות כשלג ילבינו כו', והמכוון לפ"ז דכמו בז"א כשנק' איש צ"ל ימרט ראשו, וזהו תיקון בחי' זו ונמשך ע"י תוספת אור בו מבינה, כמ"כ בעליות המדרגות הנה גם בחי' א"א שרש הנאצלים הנה לגבי ע"י שהוא מל' דא"ס, הוא ג"כ רק כמו ז"א לגבי בינה אשר בינה נק' מלך העולם היינו מלך על ז"א הנק' עולם כו' ועד"ז הוא מל' דא"ס לגבי א"א וכמ"ש בע"ח, ולכן עד"ז עם היות ששערות דא"א הם בחי' קדוש, אך הרי ארז"ל קדושתי למעלה מקדושתכם, וקאי על בחי' עתיק מ' דא"ס שהוא למעלה מעלה מבחי' ההמשכה דא"א הנק' קדושתכם ובעתיק הוא למעלה מבחי' שערות, ועז"נ כי לא אדם הוא, ולכן עליות א"א זהו ענין ואיש כי ימרט ראשו כו' בחי' שלמעלה מהשערות ע"ד קדושתי למעלה מקדושתכם.

קיצור. איש כללות ג"ר, ימרט מה רב טובך, שערות אותיות וגויל המקיף הלבן שלמעלה מהשחור גוון עצמי, וכמו סוב"ע לגבי ממכ"ע, אראנו נפלאות ראיה א"צ ע"י אותיות, תח"ה למעלה מג"ע, וזהו צדיק כתמר יפרח, צדיק כי טוב, כמה מעלות טובות דרך השתלשלות אבי"ע, וההמשכה מבחי' י"ה ט"ו מעלות, אך יש המשכה מבחי' על הוי' לפני הוי' וזהו ורב טוב, כמו ורב חסד לגבי חסד דז"א, אשר צפנת ס"ת כתר, וא"כ צפנת הוא פנימית הכתר עתיק יומין, וזהו כתמר יפרח בבחי' ורב טוב אדשמשא בריש דיקלא בשעת

נעילה דיוהכ"פ, גם צפנת ע"ס הגנוזות שלמעלה מהכתר, כארז גימטריא יצחק, בלבנון ישגא בחי' גויל הלבן שלמעלה מהשערות, וכמו בז"א כשנק' איש אזי צ"ל ימרט ראשו, כמ"כ בא"א אף שהשערות קדושה אקב"ו, עכ"ז לגבי בחי' קדושתי למעלה מקדושתכם נחשבים שערות אלו צמצומים ודינים ע"כ כי ימרט ראשו ע"י גילוי מה רב טובך.

ז) **לבאר** בחי' אלו בעבודה הנה יש לוים וכהנים וצ"ל באדם ב' הבחי' כמארז"ל ברבות ויצא פע"א לוי זה עתיד ללות את הבנים לאביהם שבשמים והיינו ענין רצוא ושוב הנמשך ממוחי' דאימא ומוחין דאבא בלק"ת בד"ה ועבד הלוי הוא, ועיין מענין לוים בלק"ת ר"פ במדבר ענין ג' לוים שהם יקימו המשכן, וביאור ענין זה הוא עפמ"ש בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם בענין בחי' אש שהוא הרצוא כו' ובחי' שוב שלמעלה מזה כו' וכענין ואחר האש קול דממה דקה בד"ה אני דפ' ציצית (השני), והנה בינה דינין מתערין מינה וז"ס שערות הלוים שצריך לגלחם, וזהו ואיש כי ימרט ראשו כו' וכמ"ש בלוים לטהרם כו' וגילוי זה ע"י מוחין דגדלות כמו עוסק בתורה לשמה לשם ה' להמתיק דיני לאה בביאור ע"פ באתי לגני ושערות הם אותיות כנ"ל, ואח"כ טהרה מביאה לידי קדושה כהן ע' בד"ה ושמתי כדכד אך לע"ל יהיו הלוים כהנים וזהו ענין ואיש כי ימרט כנ"ל פ"ה ופ"ו, וזה נמשך ע"י ואיש כי ימרט בחי' אתכפיא וכענין ל"ת שגבוהים ממ"ע כו'.

מצורע

זאת תהי' תורת המצורע כו'.

הנה ברבות ס"פ תזריע איתא שאת זו בבל כו' צרעת זו אדום כו' ועמ"ש ע"פ ויחלום והנה סולם מענין ד' מל' כו'. וברבות בב"ר פ' ב' תהום זו כו' שאין לה חקר, שם נת' דג' מל' הם ג"ק, והרביעית ק"נ שהיא לגבי ג"ק כמו אצי' לגבי בי"ע, וכמו שאצי' בקדושה מחבר א"ס עם הנבראים כן בקליפה ע"י ק"נ הם יונקים. והנה התרגום של צרעת הוא סגירו, ואפ"ל כי צרעת אותיות עצרת והיינו זלעו"ז דעצרת כי עצרת מל' דקדושה כענין זה יעצור בעמי כמו המלך עוצר את העם שהרי אלמלא מוראה כו' כך ע"י קבלת עומ"ש מונע א"ע מרצונותיו וכמ"ש הרמ"א בשו"ע רסי' א' כשישים האדם אל לבו כו' יגיע אליו היראה והכנעה כו' ועמ"ש בלק"ת ע"פ ביום השמע"צ דרוש הראשון ויש בחי' עצרת להוי' אלקיך ויש בחי' עצרת תהיה לכם ענין עצרת תהיה לכם הוא כנ"ל בחי' קבלת עומ"ש וכן למעלה הנשמות דבי"ע נכללים במל' שמים מל' דאצילות ונקלטים שם בבחי' קליטה וכמ"ש בסידור בביאור ע"פ ששת ימים כו' עצרת שלפ"ד הזהר הוא עליות הנשמות דבי"ע והתכללותם במל' דאצילות. ועד"ז ענין עצרת להוי' אלקיך הם זו"נ דהיינו מקור המאיר בבי"ע שהוא מבחי' ז"ת המדות ודיבור ואור האלקי המלובש בהם נק' הוי' אלקיך וכשנכללו באימא עילאה ועל ידה מתכללים בעתיקא ששם גילוי אוא"ס שלמעלה ממדריגת מקור דבי"ע זהו"ע התכללותם במל' דא"ס דוגמת שבי"ע מתכללים במל' דאצילות ועי"ז יומשך אח"כ גילוי מל' דא"ס במקור דבי"ע להיות והיה אור הלבנה כו' שבעתים כאור כו' זהו"ע עצרת. ולעומ"ז י"ל בחי' צרעת ג"כ סגירו שמעכב ומונע התפשטות והילוך הדם כי הוא הנפש שהחיות נמשך מן הלב לכל האברים ע"י הדם וחוזר ועולה ולכן נק' הקב"ה צור לבבי וכמ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה צאינה וראינה ובד"ה אני ישנה ולבי ער, ועמ"ש בד"ה לבבתני אחותי, והצרעת מעכבת ההילוך וההתקשרות וע' באג"ה בסופו בד"ה נודע דשכינה איהי מרעא בגלותא כו', וזהו"ע חורבן בהמ"ק שנק' שמחת לבו ונק' אז והצרוע אשר בו הנגע כו', וזהו אין למעלה מענג מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים ענג המשכה עדן נהר גן היינו יחוד זו"נ שהמל' נק' גן באתי לגני אחותי כלה וע"י הנהר מקבלת מעדן העליון, ואין למטה מנגע מל' דק"נ, אף שהאותיות שוים אלא ע"ד שבה"כ מה שלמעלה יותר נפל למטה יותר כמו האריה שנפל מפני אריה. והנה טהרת המצורע ע"י התורה, כי עיקר מצורע מוציא שם רע לה"ר נגד דיבור העליון כו' והתיקון ע"י התורה שהוא ואשים דברי בפיך כי לא ניתנה התורה אלא לצרף בהן, כי התורה נתנה בעצרת עצרת דקדושה הנ"ל לכו לחמו בלחמי שמבחי' עצרת להוי' אלקיך מה שישראל מפרנסים לאביהם שבשמים נמשך לכם ממש ע"כ בכח זה דוחים הלעומ"ז כו' וזהו ג"כ ענין ושלחתי את הצרעה, כי צרעה קרוב לאותיות צרעת והצרעה השתלשלות הגבורות המכלים את הרע כמ"ש

בלק"ת פ' שלח סד"ה בפ' נסכים וע' ברבות ס"פ קרח מענין הצרעה ועד"ז הנה סער כו' מתגולל כו' נמשך ע"י בירור עומר שעורים כו' וכמו"כ ע"י התורה הכלולה מחו"ג מימינו אש דת נמשך בינה דינין מתערין מינה לדחות את הרע, ומגרש את הרע כמ"ש ויגרשהו וילך לו כו' ועמ"ש בענין רפאות תהי לשריך כו' אפילו מפלגא ולתתא ועמ"ש ע"פ וגם אתה תדין את ביתי וזהו ימינך ה' תרעץ אויב תרעץ ג"כ אותיות עצרת שעי"ז תרעץ ותגרש את הצרעת שהוא האויב הוא היצה"ר כו' והיינו ע"י ימינך ה' נאדרי בכח הוא התורה כו' ועמ"ש בד"ה אשירה להוי' בת"א פ' בשלח בפי' ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט כו'.

אחרי

פ׳ אחרי ט״ז ה׳

ומאת עדת בנ״י יקח שני שעירי עיזים לחטאת ואיל אחד לעולה, רפ״ו דיומא דס״ב ב׳ שני שיהי׳ שניהם שוין במראה ובקומה ובדמים, כו׳ ואעפ״י שאינן שוים כשרים, בזח״ג פ׳ אחרי סב״ב ובמק״מ שם דשני שעירים הם חו״ב דנוגה דאצילות וזהו״ע שנים אנשים מרגלים ר״ל שדרכם להיות משוט בארץ ומתהלך בה, והנה גם בקדושה עיקר יניקת החיצונים הוא מקו השמאל כמ״ש במ״א בענין ג׳ בני נח שהם חג״ת לכן מקו הימין נשתלשל השפע רק בק״נ, אבל מחם שהוא קו השמאל נשתלשל גם לג״ק הטמאות וע״כ לא רצה אברהם ליקח אשה ליצחק מבנות כנען הבאים מחם אבי כנען כ״א מעה״נ שהיו מק״נ שיכולה להתברר וליכלל בקדושה, ועד״ז כאן קו הימין דק״נ יוכל להתברר וליכלל בקדושה וזהו השעיר שיהי׳ לה׳, אבל קו השמאלי ממנו נשתלשל לג״ק שלמטה מק״נ וזהו השעיר הניתן לעזאזל שהם זו״נ דק״נ שמקבלים חיות מבינה דק״נ, וזהו הן עשו אחי איש שעיר שמקבל מבחי׳ שעיר הנ״ל ואנכי איש חלק כי חלק הוי׳ עמו וגם א׳ משני השעירים נמשך לחלקו להיות בירור ק״נ שעי״ז נעשה יתרון האור, וזהו ענין שני גדיי עיזים טובים ששניהם נק׳ טובים דהשעיר לה׳ ודאי הוא טוב וגם השעיר השני ע״י נהפך הקטיגור לסניגור א״כ זהו ע״ד והנה טוב מאד זה יצה״ר כו׳ שבו וע״י יבואו לבחי׳ תשובה בחילא יתיר שאזי נעשה שלום לרחוק שנעשה קרוב שמתברר גם מג״ק שלמטה מנוגה כמ״ש הרמ״ז פ׳ נשא דקכ״ב ע״א וכ״פ ברע״מ פ׳ אחרי דס״ג סע״א שגם על השעיר השני נאמר והנה טוב מאד ע״ש, וזהו שצ״ל שני השעירים שוים כי הם חו״ב, אשר הם ת״ר ששניהם שוין ואעפ״כ אם אינן שוין כשירין דמ״מ חכמה משפיע וקו ימין ובינה מקבל מקו שמאלי כו׳. זח״ג אחרי ס״ג סע״ב ומאת עדת בנ״י יקח בגין דיהא מכולהו ויתכפר לכולהו כו׳.

בח״צ * בסופו קנ״ז קנ״ח פי׳ כי בשעיר המשתלח יש ב׳ בחי׳ א׳ שרשו ע״ד רישי׳ דעשו ז״א דקליפה בעיטפי׳ דיצחק בינה והיינו לדרכינו מקיף דלבונה וזה נשאר לפני הוי׳ וחלק הב׳ שבו נשלח לעזאזל.

פ׳ אחרי ט״ז ז׳

ולקח שני שעירים, הבחיי בשם הרמב״ן ביאר בזה יפה שגם העבודה בשעיר המשתלח הוא להקב״ה, שהקב״ה ציוה ליתן שעיר א׳ לעזאזל לסתום

---

*) קטע זה נכתב בתור הג״ה בסוף העמוד.

פי המקטרג כו׳ (וע׳ במדרש גבי פר שנתן אליהו כו׳) ולכן הוא עפ״י הגורל דוקא כי מה׳ משפט הגורל עכ״ד, אך צ״ל מה צריך הקב״ה שיסתמו פי כו׳ וי״ל כמ״ש בד״ה ולא אבה ה׳ אלקיך לשמוע שהמקטרג בא בטענת שיש בהן ממש אלא שאין שומעין כלל לדבריו ולא שיש להשיב כו׳ והיינו מפני שהוי׳ אלקיך וכמ״ש לא הביט און ביעקב כו׳ ופי׳ קטיגור מלמד חובה כ״כ הערוך, ומה שאין שומעין י״ל כי מימינים ומשמאילים שרשם מחו״ג אכן בע״ק לית שמאלא בהאי עתיקא וז״ש ימינך ה׳ כו׳ ימינך תרעץ ב״פ ימין שאין שם שמאל כי בקי״ס גילוי עתיקא, אך כי השי״ת אוהב משפט ע״כ איך ידחיהו לגמרי לכן מצוה ליתן לו חלק היינו שעיר הנ״ל שנותן לו חיות ויניקה ובזה מתפייס ואין לו עוד טענה כו׳, ויש לפרש יותר כי לגבי שלא יהי׳ עונש בישראל מספיק הטעם דהוי׳ אלקיך שיש בהם רצון שלמעלה מהשכל קש״י ע״כ ולא אבה לשמוע כו׳ אבל על הטענה שהרי מגיע לו חלק מהעוונות שהמשיכו אליו הצינור לכן ע״ז מוכרח ליתן לו שעיר ובזה מתפייס בחלקו, וכה״ג הוא בענין שער דתפילין היוצא מהבית כו׳, וע׳ בזהר ר״פ בא ובהרמ״ז שם, ועוי״ל כי יש ב׳ בחי׳ הא׳ ולא אבה כו׳ הב׳ ויהפוך כו׳ והיינו ב׳ בחי׳ דר״ה ויוה״כ והנה להיות ויהפוך זהו״ע מלאך רע עונה אמן בע״כ שעי״ז מהפך הרע לטוב, וזה שהקטיגור יהיה נעשה סניגור זהו ע״י השעיר המשתלח כמ״ש בפר״א פמ״ו הובא בבחיי שם, אך יש להוסיף ע״ד הרמב״ן והבחיי כי כל ענין זה נמשך מבחי׳ לפני הוי׳ היינו מבחי׳ סוכ״ע שלמעלה משם הוי׳ כמ״ש בת״א בד״ה ומרדכי יצא ובד״ה כי אברהם ושם כחשכה כאורה והיינו שלגבי עצמות א״ס אצי׳ ועשי׳ שוין ואפילו הקליפות עמ״ש בד״ה ויאבק איש עמו בענין מלחמה להוי׳ בעמלק מחמת אם תגביהי כנשר ע״ד יעשה עץ גבוה את הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא מצות ע״כ מבחי׳ זו נמשך שיהי׳ שני שעירים שוים א׳ להוי׳ היינו אצילות ב׳ לעזאזל ז״א דקליפה ס״מ, ועי״ז מתפייס הקליפה נמצא משפט הגורל הוא מע״ק שלמעלה מאצילות ומשם נמשך יבחר לנו נחלתינו שיהי׳ התקשרות יעקב וישראל זו״ב דאצי׳ בא״ס ממש וז״א דקליפה מקבל חלקו ומתפייס כו׳, וזהו משם אורידך נאום הוי׳ וזהו ע״ד אם רעב שונאיך האכיליהו לחם ועי״ז ה׳ ישלימנו עמך שיהי׳ ורב שלום, ולא יקטרג ואדרבה יתהפך לסניגור וזהו צרי ואויבי לי שצרי ואויבי מתהפכים מאויב ומשונא לאוהב להיות לי ראש וכמ״ש באלשיך בתילים סי׳ כ״ז. מ״ש עוד הבחיי עזאזל לשון עזוז דבר קשה היינו כי העוז נמשך מלמעלה מאצילות ושם הוא עולם התהו ומשם נפל בשבה״כ ע״כ יש בו כח חזק ומ״ש שזהו פי׳ מציל עני מחזק ממנו הנה מזה יובן פי׳ המ״מ ע״פ זה שע״י הוידוי דברים מוציא הנצוצים שנפלו בו וזהו מציל אותיות צלם היינו בחי׳ נעשה אדם בצלמנו כו׳ ועכ״פ מזה יובן דפי׳ חזק זהו עזאזל.

ב) יר״ק שוחד א׳ בשם המגיד וז״ל ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו היינו רזא דנתנו שוחד לס״מ וברזא דשעיר המשתלח כי היכי דיסלוק מעלוי קודשא עכ״ל וא״כ יש להעיר לזה ממ״ש בתו״א פ׳ וישלח בד״ה ויקח מן הבא בידו מנחה כי הנה עשו היה בכור מפני ששרשו מעולם התהו רק שנפל למטה ע״ד פני אריה הוא חיה טמאה כו׳ ע״ש ויעקב מעולם התיקון יוד עקב יוד צמצום ולקח בכורה דעשו, והמנחה ששלח זהו העלאת מ״נ לאור מקיף דתהו שמשם שרש עשו ואזי יהיה עשו שלמטה בטל וע״כ גם כאן י״ל שלכן

נאמר והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני הוי׳, לפני הוי׳ דייקא היינו למעלה מאצילות ושם גם דבר חי שלא נשחט הוי קרבן כמ״ש בת״א דשם אין צמצומים כו׳ וזהו העלאת מ״נ לגבי המקיף דתהו וזהו ששני גדיי העזים הם טובים כנ״ל אות א׳ ועי״ז נוטל הברכות של עשו ממש ואזי אח״כ שולחים השעיר לעזאזל לגבי ז״א דקליפה ליתן לו חלק ג״כ וע״ד המבואר במ״א ע״פ ונוגשיך צדקה שהרי נהנים משלו במה שמשתמשים ביצה״ר לצד הטוב, כמו פרי׳ ורבי׳ שמבואר בגמ׳ דאם לא יצה״ר לא היה שום תאוה כו׳ גם כל עיקר אכילה ושתיה הוא מק״נ שמבררים כו׳ וכמ״ש ע״פ וישב יעקב שזהו״ע ארץ כנען לשון סוחר כמו תגר הקונה כו׳ ולכן צריך לשלם לו חלק כו׳ ועי״ז וירץ עשו לקראתו ונעשה לו אוהב כו׳ ואזי וישב עשו לדרכו שעירה ויעקב נסע סוכתה הו״ע חג הסוכות שאחר יוהכ״פ, וע׳ מזה בפנ״י פ׳ אחרי ע״פ וכפר בעדו ובעד ביתו ט״ז י״א, בד״ה אחת שאלתי, ועמ״ש ע״פ ושעיר א׳ לחטאת לה׳ שהוא שעיר דר״ח הביאו עלי כפרה כו׳ וגם יש ממנו חלק לס״מ כמ״ש בזח״א פ׳ נח דף ס״ד ע״א ובפ׳ בא דל״ג ע״א ובפ׳ פקודי דרל״ח ע״א ואעפ״כ עיקרו לגבוה וזהו ע״ד המנחה ששלח יעקב עזים מאתים הוא העלאת מ״נ לעולם התהו וגם עשו שלמטה נטל חלק כפשוטו כנ״ל כמו״כ י״ל בשעיר דר״ח שעיקרו עולה לקדושה לבחי׳ הביאו עלי עלי דוקא ומ״מ ניתן ג״כ חלק לס״מ כו׳ כדי להעבירו מבחי׳ לפתח חטאת רובץ ודוגמת הקטורת בזח״ב ויקהל דרי״ט סע״א ולפי״ז ביוה״כ שהוא עיקר הכפרה ע״כ נחלק ב׳ ענינים הנ״ל לב׳ שעירים ממש שעיר א׳ לה׳ כו׳ וע׳ בזהר תצוה דף קפ״ד ע״א.

במ״א פי׳ אדמו״ר נ״ע ענין השעיר כי ע״י העוונות מערב טו״ר וע״י התשובה נפרד הטוב מהרע מ״מ נשאר בחי׳ טוב מעט מזעיר בהרע שא״א להוציאו כמשל הלחם שמתברר באצטומכא ומהמובחר נעשה חיות לנפש והפסולת יוצא וזהו הצואה הרי אעפ״כ נשאר בהצואה שמץ חיות שהרי זהו מזון לדבר אחר, ועד״ז ע״י התשובה אם רחץ ה׳ צואת כו׳ מ״מ נשאר בהפסולת מעט מהטוב וזהו שילוח השעיר לעזאזל פסולת הנ״ל כדי שלא יקטרג כו׳, וזהו ותשליך במצולת ים כל חטאתם. רע״מ פנחס רמ״ח ע״א בד״ה אמר רע״מ פ׳ אחרי ס״ג ע״א סד״ה ונתן אהרן.

והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו. זח״ב תצוה קפ״ב סע״ב ס״פ נשא קמ״ה ע״ב רבות בראשית ר״פ י״ז כל שאין לו אשה כו׳ בלא כפרה שנאמר וכפר בעדו ובעד ביתו ויקרא פ״ה מוטב שיקדים מכפר למתכפר וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו אחרי פ״כ ע״י שלא היה להם נשים שנאמר וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו והיינו שע״י שהוא זו״נ נמשך ונהר יוצא מעדן אור זרוע לצדיק וע׳ זהר ויקרא ד״ה ע״ב ע״ד אימתי הוא גדול כשהוא בעיר כו׳ וע׳ זח״א ד״נ ע״ב ור״פ וארא דכ״ב א׳ והכפרה מבינה וזהו דוקא ע״י ביתו.

ונתן אהרן על שני השעירים גורלות. יומא ג' ל"ז א' קדושין א' י"ד א' יומא ו' ס"ז ב', ירושלמי יומא ד' מ"א ב', ו' מ"ג ב' עה"מ פ"ד ד' זח"א תולדות קמ"ב ב' קמ"ה סע"ב, וישלח קע"ד סע"ב וישב ק"צ סע"א, תצוה קפ"ה א', רע"מ פ' צו כ"ח א' אחרי ס"ב סע"ב וע"ש, אמור ק"א ע"ב ממ"ו טו"א בחיי קמ"ט א' ד'.

א) **ז"ל** הממ"י פ' אחרי די"ד סע"ד, וביום הכפורים מתהדיר עלמא דקדושה לקדמותא ומתייחדא אימא תתאה, (מל' מקור דבי"ע) באימא עילאה, (בינה מקור ז"א דאצילות) ובענין לאעדאה סטרא מסאבו מסטר קדושה ולדבקה ליה בדוכתיה דהיינו בהנהו קליפיה ומשום הכי עבדינן עובדא דהעמדת שני השעירים לפני הוי' ומגרילים עליהם גורלות למרמז דברישא תרין סטרין נפקו מחד דוכתא האי פרי והאי קליפה (עמ"ש בת"א פ' בשלח מענין פרי וקליפה והנה ענין מ"ט עיזי מסגין ברישא והדר אימרי זהו ג"כ ע"ד קליפה קדמה דהיינו ברישא חשוכא והדר נהורא לכן ענין זה בשעירים והשעיר לה' זהו מה שמהחושך והקליפה נמשך יתרון האור כו',) ובתר הכי משדרינן לשעירא דעזאזל למדברא למרמז דכיוון דכבר שלטו קליפיהו בזמניהו (י"ל ענין בונה עולמות ומחריבן שהם מזמ"ל דתהו) השתא דעבר זמנייהו ושלטא קדושא איבעי לאסתלק כל מסאבו מסט' קדושתא ויתדבק בדוכתיה.

ב) **זח"ג** אחרי ס"ב סע"ב ונתן אהרן, בגין דאתי מסט' דחסד, על שני השעירים על דייקא בגין דתתבסם מטרוניתא וכ' במק"מ כדי לבסם המל' שהיא למעלה משני השעירים שהם חו"ב דדכורא דנוגה דאצילות גורל א' לה' וגורל א' לעזא' והא תרין שעירין אינון אמאי חד לה' כ' במק"מ שכיון ששני שעירים הם חו"ב דדכורא דנוגה אמאי חד לה' היה לנו לשלחם שניהם לעזאזל שהם זו"נ דנוגה דבי"ע ואמאי חד לה', אלא אמר הקב"ה ייתיב האי גבאי וחד ייזיל וישוט בעלמא דאלמלא תרווייהו מזדווגין לא יכיל עלמא למסבל כו' והמק"מ כ' שהתירוץ כי אחד שהוא חכמה הממותק יותר נשאר לה', ובינה שהוא דין שולחים אותו לעזאזל וכדמסיק, ויש להעיר דכה"ג ענין יתרו ועמלק ע' רבות ר"פ יתרו. גם אפ"ל שידוע שק"נ יש בה טו"ר וע"כ שעיר א' לה' לרמוז על הטוב שבק"נ שיכול להתברר ולהיות מאד נעלה ושעיר א' לעזאזל שהרע דק"נ נדחה לגקה"ט והיינו כמש"ל סעי' א' שבחי' השעירים מורה על בחי' ברישא חשוכא ועל מה שמהחושך נמשך יתרון האור והנה רבקה אם יעקב ועשו שמהמל' דאצילות משתלשלים ב' הבחי' שלכן נק' עה"ד טו"ר כנרמז בזהר ס"פ משפטים דף קכ"ה ע"א בענין לא תבשל גדי בחלב אמו, דהקשה שם כי גדי רומז לסט"א שצריך שלא ינק מחלב אמו שהוא מל' דאצילות וזהו"ע לא תבשל גדי בחלב אמו שהבישול רומז ליניקה א"נ הבישול רומז ליחוד וזיווג וא"כ הפירוש שלא לגרום ענין בא נחש על חוה כו' וע"ז הקשה דאיך המל' נקראת אמו של הסט"א, ותירץ שע"כ המל' משפעת חיות גם לסט"א ומ"מ תרין אינון חד לימינא וחד לשמאלא, והמק"מ מפרש על ב' שעירים הנ"ל ולענ"ד אפ"ל ע"ד הנ"ל בענין אם יעקב ועשו וכענין שהמל' נקראת עה"ד טו"ר ע"ש שמשפעת חיות לקדושה הנק' טוב וגם לסט"א הנק' רע ויש שעיר בקדושה כענין שערך בעדר העזים גם כענין תשובה גדיא יאי כו', וא"כ ענין השני שעירים היינו

להפריש ולהבדיל יניקת החיצונים מהמל׳ ושיינקו רק כפי הצורך והקצבה הנמשך להם, וזה שייך בענין לא תבשל גדי כו׳ כנ״ל, וע׳ מענין לא תבשל גדי בת״ז תיקון י״ד דכ״ו ע״א וע״ב ובכס״מ שם כ׳ והענין כשמקבלת המ׳ זה השפע נעשים בתוכה נפשות כו׳, תוצא הארץ נפש חיה למינה הזווגים שמצד ימין לבדם ושמצד שמאל לבדם כו׳ ואם יתערבו יעשו מחלוקת כו׳ ואותו בן היוצא מאלו הנשמות נאמרו בו לא תבשל גדי בחלב אמו כו׳.

ג) **במא״א** ג׳ ר׳ גדי עיזים נק׳ ס״מ וב׳ גדיים הם ב׳ מוחין דחכ׳ דנוגה נק׳ עזים עכ״ל נראה שצ״ל דחו״ב דנוגה, ובזהר פ׳ אחרי דע״ב א׳ ע״פ אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן למלכא דהו״ל ברא מאמהו חד ובמק״מ היינו ס״מ, ואזיל בהכליה בעא מלכא לאתנסבא במטרוניתא עילאה, (היינו מל׳ דאצי׳ וענין מאמהו חד אינון מטרוניתא כ״א עד פלגש והיינו ופלגשו ושמה ראו מה, והיא בינה דק״נ או מל׳ דק״נ וע׳ זח״ג פ׳ אחרי דס״ט) ולאעלאה בהיכליה, אמרה מאן יהיב ליה לדין בהיכלא דמלכא אמר מלכא מכאן ולהלאה אשדיר ואתריך לברא דאמהו מהיכלא דילי כך נמי הכא אשלח גדי עיזים מן הצאן והא אוקימנא בלא תבשל גדי וכל אינון בסטר דבכור בהמה קא אתו וע״ד לא כתיב ואנכי אתן אלא אנכי אשלח אתריך ואשדיר ליה דלא ישתכח בהיכלי עכ״ל, ומכ״ז יובן לענין גורל א׳ לעזאזל ושמשלח אותו המדברה דהיינו ענין אנכי אשלח גדי עיזים כו׳ שעי״ז נבדל מהיכלא דמלכא כנ״ל.

ד) **במא״א** ט׳ סעי׳ ע״ד שעירי יוה״כ הם זו״נ או״א דקליפה עזא ועזאל ושעיר ר״ח הוא בינה דקליפה עכ״ל.

פ׳ אחרי ט״ז

שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם חקת עולם, רפ״ח דיומא דע״ד א׳ מנין ליוה״כ שאסור ברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתהמ״ט ת״ל שבתון שבות, ופירש״י וגבי עינוי כתיב וכי היכי דשבתון האמור בשבת אסמכו בו רבנן שאר מלאכות שלא היו במשכן ואינה מלאכה גמורה ה״נ שבתון דגבי עינוי דכתיב שבתון הוא לכם ועניתם להוסיף על עינוי אכילה ושתיה קאתי עכ״ל, וע׳ בהרמב״ם רפכ״א מה׳ שבת דורש השבותין מתשבות והנה בפ׳ תשא ל״א ט״ו גבי שבת שנאמר שבת שבתון ופירש״י מנוחת מרגוע ולא מנוחת ארעי וזהו״ע מנוחה שלימה שאתה רוצה בה, ועד״ז גם כאן שבת שבתון דגבי עינוי שיעתיק נפשו מכל הענינים גשמיים ע״כ אסרו רחיצה סיכה כו׳.

גמרא יומא ע״ו סע״א הני חמשה עינויין כנגד מי כו׳ י״ל כי ביו״ד נברא העוה״ב ובה׳ נברא העוה״ז ויוה״כ יום העשירי דוגמת עוה״ב שנברא ביו״ד ע״כ צ״ל ה׳ עינויים מעניני עוה״ז שנברא בה׳ ובזח״ג פנחס דרנ״ה ע״ב ה׳ עינויים בגין דתתלבן ה׳ זעירא בה׳ עילאה דאיהו ה׳ צלותין כו׳ והיינו כי ה׳ עילאה זהו בינה ועמ״ש ע״פ שם הגדולה לאה שארז״ל גדולה במתנותיה כהונה לעולם וכ׳ דפי׳ לעולם נמשך מבחי׳ אני הוי׳ לא שניתי וע׳ בת״א פ׳

יתרו בהביאור ע"פ זכור ושמור בענין רמה קרני דוד שנמשח בקרן וע' במד"ר ר"פ קדושים ע"פ ואתה מרום לעולם כו' ופי' הגדולה לאה שנלקחה מבחי' ה' גדולה היינו ה' ראשונה דשם הוי' והוא עוה"ב שנברא ביו"ד וה' זעירא הוא מל' הנק' עוה"ז היינו מקור דבי"ע וביוה"כ עליית המל' בבינה כמ"ש בפ' אמור ד"ק ע"ב וזהו"ע לא זז מחבבה עד שקראה אמי ע' זח"א וישב דקפ"ג סע"ב בפי' כעיר שחוברה לה יחדיו וארז"ל אזלת לקרתא הלך בנימוסהא ע"כ צ"ל ה' עינויים, ואפ"ל עוד ה' עינויים כי הוא עליית המל' ע"י בינה עד הכתר א"כ יש בזה ה' עליות ע"ד ה' עליות שבפסוק הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד, לכן צ"ל ה' עינויים והם נגד ה' פרצופי האצילות שהם ד' אותיות הוי' וקוצו של יו"ד, וזהו ענין מנוחת מרגוע, ועד"ז כאן עילוי אחר עילוי העילוי הא' בבחי' בינה הנק' עוה"ב, הב' בבחי' גילוי אוא"ס שבעוה"ב שהרי ארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב כי בבינה אין מתגלה רק ש"י עולמות שהם מחצה התחתון מתר"ך אורות שבכתר, אבל ע"י תשובה ומעש"ט ממשיכים גם ש"י העליון כו', לכן ביוה"כ הוא יום התשובה הרי הוא יפה מחיי עוה"ב שהוא ה' עילאה בינה וזהו שבת שבתון ולכן הוסיפו רחיצה סיכה כו' ועמ"ש בלק"ת פ' פנחס סד"ה קדש ישראל לה' גם עפ"י הקבלה בנעילה העלייה למעלה מהבינה דהיינו בבחי' עת"י.

ג) זח"ב ס"פ תרומה בספד"צ פ"ב דקע"ז ע"א בזמנא דמטא תשרי ירחא שביעאה משתכחי אילין תליסר בעלמא עילאה ומתפתחין תליסר תרעא דרחמי בההוא זמנא דרשו ה' בהמצאו כתיב, ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגומר, היינו דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב בהאי זמנא א"ד הוי' אתה החלות כו' ומצאתי הפי' בספר הדרת פ"מ בסופו משום שנזכר י"ב פעמים אלקים בפ' בראשית קודם פסוק ויאמר אלקים תדשא כו' ובפסוק זה הוא פעם הי"ג זהו"ע התגלות יגמדה"ר גם בפסוק זה עד עושה פרי למינו יש י"ג תיבות עכ"ד ובספר אור ישראל ה' יוה"כ פי' כי ועניתם את נפשותיכם בתשעה זהו מה שארז"ל כל האוכל ושותה בתשיעי כו' וכוונת אכילה ושתיה זהו כמ"ש ואכלת ושבעת וברכת את הוי' כו' שממשיך הברכה במדת מל' ארץ העליונה וזהו"ע תדשא הארץ דשא כו' שהארץ מוציאה זרע ממה שקיבלה משמים שהוא ד"א כו' ועמ"ש בד"ה והיה מספר בענין פקדת ארץ ותשוקקיה כו' ע"ש וזהו יחוד ו"ה ואח"כ יחוד י"ה זהו"ע יוהכ"פ כי ביו"ד נברא עוה"ב שהוא ה' שמשם ה' עינויים כו' ובספר עבודת ישראל כ' אשר לכן יש חמש טבילות ועשרה קדושין ביוה"כ כנגד י"ה ועמ"ש ע"פ את ה' האמרת היום שיש בו ג"כ ט"ו תיבות וכן ברכת כהנים יברכך יאר ישא יש בהם ט"ו תיבות ואפ"ל עפמ"ש יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי כשעירים עלי דשא כרביבים עלי עשב נמצא הדשא ועשב הם המשכות הנמשכים ע"י מטר וטל שהו"ע יג"מ הרחמים כמ"ש כי כאשר יורד הגשם והשלג כו', ואדמו"ר נ"ע פי' דשא ועשב הו"ע משנה ותלמוד לכן ע"י ועניתם בתשעה כו' היינו יוה"כ נמשך בחי' גשם נדבות וטל להיות תדשא הארץ כו', עוי"ל כמ"ש ע"פ כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים, תיקון ואמת נק' תפוח וי"ב תיקונין נק' עצי היער

כי הן בחי' שערות וזהו"ע תדשא כו' גם כמ"ש בענין ונתתי עשב בשדך לבהמתך עשב ע"ב שין מאכל לנה"ב וזהו נמשך ע"י ועניתם כו' שעי"ז נמשך המזון רוחני, וע' ברבות בשה"ש כ"ז ב' ס"פ נופת תטופנה מענין בנאות דשא כו' עשב הבאר כו' כריח לבנון והם הארות א"א עוי"ל כי ביום השלישי שנאמר בו ב"פ כי טוב והיינו עבור יום ב' שלא נאמר בו כי טוב לפי שבו בחי' גבורה ויהי מבדיל כו' וא"כ ביום ג' שנאמר בו ב"פ כי טוב ע"י ת"ת ממתיק הגבורות וזהו"ע יוה"כ יום המתקת הדין וזהו פי' לילו כיומו שלילה המורה על גבורה ודין הוא כיומו וחסדים כמ"ש בטו"ב סי' תר"י והנה פעם ב' כי טוב נאמר גבי תדשא הארץ לכן ז"ס ועניתם כו' בתשעה לחודש בערב דוקא להיות לילו כיומו ממש שנמתקו גבורות דנוק' להיות כיום וחסדים, וז"ס תדשא הארץ הוא הנוק' שמקבלת המיתוק מהחסדים ע"ד אשה כי תזריע וילדה זכר וזהו תכלית המכוון לכן ז"ס ועניתם כו' בערב כו', שעי"ז יבוא להיות תדשא הארץ כו' ופי' זה נראה עיקר יותר ועמ"ש ע"פ וראית בשביה כו' עד ואח"כ תבא אליה ובעלתה זהו"ע יוהכ"פ ור"ל שאז נמשכים במל' האורות עליונים וזהו"ע החתימה להיות חיים טובים ופרנסה כו' שכ"ז מקבלת המל' מלמעלה מעלה גם בני חיי ומזוני במזלא תליא שהוא כתר וזהו"ע תדשא הארץ דשא עשב כו' עץ פרי כו' שהם מלאכים ונשמות שכ"ז נמשך לה מלמעלה ביוה"כ ולכן לזה צ"ל ועניתם את נפשותיכם בתשעה כו', וראיה לזה שבזהר פ' ויקרא דף י"ב פי' שמאמר תדשא הארץ זהו מכוון עם דיבור זכור את יום השבת והיינו משום שבשבת המל' מתמלאת משפע העליון כו' כנודע מענין שער החצר הפנימית כו' וביום השבת יפתח וכמ"ש מזה ע"פ מאמר הזהר ר"פ נח ע"פ אלה תולדות נח הרי שזהו"ע תדשא כו' עץ פרי כו' כי בן פורת יוסף כו' ועד"ז פי' כאן ג"כ בחי' זו על בחי' גבוה יותר דהיינו בחי' שבת שבתון שי"ל שאזי מקבלת מיסוד דעתיק עדמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו שע"י התשובה נאמר וברית שלומי לא תמוט כו' ועפי"ז אפשר לפרש ענין צמיחה זו ע"ד שנת' בד"ה כי כארץ תוציא צמחה כו' שהוא הצמיחה שע"י מעשה המצות וזהו"ע הגילוי שבשבת כן א"ד הוי' יצמיח צדקה זהו הצמיחה בר"ה ויוה"כ ע"י התשובה דהיינו ע"י ועניתם כו' בתשעה כו' שעי"ז הגילוי שבת שבתון הוא ע"ד אשה מזרעת תחלה יולדת זכר וז"ש לע"ל לעת ערב יהי אור שיתהפך חשוכא דבי"ע לנהורא כמו אצילות ועמ"ש סד"ה והיה מספר בענין כי גדול יום וביוה"כ שהוא עוה"ב לכן אומרים בשכמל"ו בקול רם יחו"ת כמו יחו"ע וזהו בתשעה לחודש בערב דוקא שיהי' לילו כיומו כי גדול יום כו' עוי"ל עדמ"ש בזח"ב בא ל"ה א' שלהיות תדשא הארץ זהו ע"י שנמשך כח מלמעלה לשכך כח התנים הגדול הרובץ במים תחתונים שנבדל ביום ב' והוא א"א דקליפה שמונע בחי' תדשא הנ"ל ונ"ב מהרח"ו שלא היתה הנוק' יכולה לקלוט והיו הנפילים בארץ עד שנמשך כח מהדר יסוד דא"ק לבטל הגבורות אזי היה הקליטה וזהו"ע תדשא הארץ כו' ועמ"ש מענין קליטה בד"ה לי בעוזרי שבחי' זו בעבודה שיוקלט גילוי אלקות בתוך תוך הלב להיות יתד חזק שלא תמוט א"כ להכי שייך בחי' זו ביוה"כ שאז נמתקין הדינין ואין לשטן שליטה כו' ועי"ז יוכל להיות הקליטה כו' והיינו שאזי המל' כמו הבינה כו' ואין

שם מונעים כו', וע' עוד מענין תדשא זח"ג פנחס דף רי"ט ע"ב ובפי' הרמ"ז שם. עוי"ל עפמ"ש השל"ה פ' בראשית דרס"ט א' דפי' עץ פרי שיהי' טעם העץ כטעם הפרי זהו"ע בצלמנו כדמותינו הנשמה והגוף יהיו שניהם קודש ולא יהי' הקליפה מסתרת רק שיהי' הגוף קודש ונשמה קדהק"ד כו' וגילוי זה יהי' לע"ל שנאמר ולא יכנוף עוד כו' ולכן שייך פסוק זה ליוהכ"פ הרומז על עוה"ב שגם הגוף לא יהי' צריך לאכילה ושתיה כמו הנשמה וזה יהי' העץ כי האדם עץ השדה כמו הפרי שהיא הנשמה וז"ש ועניתם כו' ע"ד עוה"ב אין בו אכילה ושתיה וזהו שביוה"כ לילו כיומו בשכמל"ו בקול רם וזהו"ע והי' הוי' לי לאלקים שבחי' אלקים זהו שם הוי' ממש אור הלבנה כאור החמה א"כ הוא כיומו וכ"ז שאין טעם העץ והקליפה כטעם הפרי נמשך משם אלקים המסתיר כו' משא"כ כאשר והיה הוי' לי לאלקים כו' גם עצו כפריו ע"ד שהחכמה נק' איהו וחיוהי שגם הכלי בטל לגמרי כמו האור הנק' חיוהי משא"כ שאר הכלים נק' גרמוהי כמ"ש במ"א.

ותלמיד האריז"ל בפי' הספ"ד פי' עשב הוא ת"ת עץ עושה פרי הוא היסוד כי אלה תולדות יעקב הוא ע"י יוסף נמצא פסוק זה מורה על יחוד זו"נ למעבד פירין ועמ"ש ע"פ בן פורת יוסף וזהו"ע ועניתם את נפשותיכם נפש הוא המל' ועניתם להמשיך בחי' עונתה וזהו בתשעה לחודש היינו יסוד בחי' יוסף בערב ל' עירוב שמערב חו"ג שממתיק הגבורות ועמ"ש מענין שכינה במערב בד"ה הנותן לשכוי בינה וי"ל ג"כ מלשון לרוכב בערבות זח"ב תרומה קס"ה גם להעיר מענין מ"ש בזח"א חיי קל"ב א' גבי תפילת ערבית רשות. אך פי' ועניתם לשון עונתה הוא דוחק דבגמ' מבואר ועניתם עינוי מתשמיש והאריז"ל פי' דפסוק תדשא הארץ דשא קאי ג"כ על בינה דתדשא בתוכה ד' פרצופים לכן עדיין לא היה זיווג וזהו ענין ועניתם בחי' יוה"כ שאסור בתשמיש כו'.

במ"ח ריש מסכת יומא ואחר יום זה הוא יום כפור שהוא כנגד הקנה שאין בו לא אכילה ולא שתיה כו' מפני שאין הנוק' מקבלת החמשה דברים ביום זה כמו בכל השנה מסוד החיצוניות דאמא ע"י המעשה, אלא ניזונית היום הזה שהוא יום צום מפנימי' המוחין שבה בקול החמשה תפילות כו' עכ"ל והנה מבואר בפע"ח דפנימי' או"א הוא כמו פנימי' עתיק א"כ כשאומר שניזונית מפנימי' המוחין דאימא היינו כענין שמקבלת מפנימי' עתיק וכ"מ בדרוש אדמו"ר נ"ע וצ"ע דזה סותר למ"ש האריז"ל שא"א להמשיך הטיפה מפנימי' עתיק עד שיבא משיח, ואפ"ל כי כמה מדריגות פנימי' הם ומש"כ פנימי' אימא אין זה עדיין זו הפנימיות שהוא פנימי' עתיק אלא נק' פנימי' לגבי חיצוני' וכמו שער החמישים דבינה שנק' פנימי לגבי מ"ט שע"ב שהוא הכתר ואעפ"כ יש בו ג"כ פנימי' וחיצוני' או י"ל דדוקא הטפה א"א להמשיך מפנימיות עתיק אבל ביוה"כ אינו בבחי' המשכת הטיפה שהרי אסור בתשמיש אלא שהוא ע"ד את פניך הוי' אבקש בבחי' העלאה ולא בבחי' המשכה וכה"ג פי' אדמו"ר נ"ע

דאע״ג דכתיב ופני לא יראו היינו בבחי׳ המשכה למטה אבל בבחי׳ העלאה את פניך הוי׳ אבקש סד״ה שובה ישראל עד.

ואדמו״ר נ״ע אמר וז״ל להבין שרשי יוה״כ בסידור תחלת שער יוה״כ וז״ל הנה שרש ענין יוה״כ הוא שהמל׳ עולה למעלה בעתיקא ואיננה מקבלת השפע מבחי׳ ז״א אלא שלא ע״י ז״א בעלה בא לה האור מבחי׳ גבורות דע״י והן ה״ג דחותם שבנעילה דיוה״כ כידוע (הג״ה ע׳ מענין ה״ג דע״י המאירים במל׳ בבהז״ז פ׳ בראשית בד״ה כשושנה בין החוחים ושם סד״ה דיתבא על חמש עלין תקיפין כו׳ שהוא כמשל חלוקי חמשה אצבעות היד כו׳ גם הרמ״ז שם פי׳ כוס ישועות אשא כוס הוא המל׳ גימ׳ אלקים אשא להעלותה שתקבל מה״ג דעתיק, והם נק׳ ישועות ע״ש במק״מ סד״ה בחי׳ ב׳ והנה ענין שהמל׳ מקבלת בפ״ע שלא ע״י ז״א נזכר ג״כ בת״א בדרושי פורים בד״ה כי אברהם לא ידענו גבי והנה פורים ויוה״כ הוא בחד דרגא הארת יסוד אבא בנוק׳ והארתו יוצא עד למטה בבי״ע כו׳ וע״ש לעיל מיני׳ ד״ה והנה נ׳ בע״ח עוד נמצא מבואר כן בסידור בדרושי החתונה בהביאור ע״פ כי על כל כבוד תופה בענין שלע״ל יהי׳ זו״נ שוין בקומתן וכתר א׳ לשתיהן מת״ת דאימא וזהו משמח חתן עם הכלה בהשוואה אחת ועוד שם סד״ה מהרה ה׳ אלקינו ישמע בערי יהודה, ועמ״ש מזה ג״כ בת״א פ׳ צו בד״ה ואכלתם אכול פ״א גבי אז נאמר קול כלה ואפ״ל לכן אומרים ביוה״כ בשכמל״ו בקול רם לרמוז שאז עליות המל׳ להיות במדריגת ז״א וגם למעלה יותר ולכן יש לה קול ולא כמו בכל ימי השנה שאומרים בשכמל״ו בחשאי שזהו מורה על בחי׳ אבל הכלה אין לה בחי׳ קול כו׳ ע״ש בלק״ת ובסידור וזהו מ״ש בזהר אמור דף קוף ע״ב ובהאי יומא מנהירו עילאה נהיר ולא מנהורא דשמשא שמשא היינו ז״א ובכל ימות השנה סיהרא מקבלת משמשא אבל ביוה״כ מנהורא עילאה נהיר דלעילא משמשא וזהו ע״ד את שני המאורות הגדולים כמ״ש בסידור שם בהביאור כי על כל כבוד ולכן יוה״כ לילו כיומו לכל דבר, עכ״ה).

קיצור. ביוה״כ המל׳ עולה בע״ק ואינה מקבלת השפע מז״א (ה׳ כענין שהמל׳ מקבלת מה״ג דע״י זהו כוס ישועות אשא ע״י ה׳ אצבעות ימין וזהו חמש עלין תקיפין דשושנה וע׳ דרוש כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו ודרוש משמח חתן עם הכלה בהשוואה אחת שאז ישמע קול כלה ולכן ביוה״כ ג״כ אומרים בשכמל״ו בקול רם וע׳ בזח״ב תרומה דף קל״ד א׳ בהטעם שאומרים בשכמל״ו בלחש משום שזהו היחוד יחו״ע ביחו״ת והכלה אין לה עכשיו קול שלא יתאחז בה הסט״א ואולי גם לוחות האחרונות ניתנו בחשאי מה״ט אבל ביוה״כ שהיא עולה בע״ק יש לה בחי׳ קול כמו ביחו״ע וצ״ע מזה ג״כ בס׳ טר״ב ה׳ יוה״כ, עכ״ה).

ב) **ולהבין** ביאור הדברים הנה ידוע דהדיבור הוא בחי׳ מל׳ בכלל (ה׳ ע׳ במד״ר פ׳ תצוה פל״ח ע״פ וזה הדבר אשר תעשה להם וע׳ בלק״ת בשה״ש בד״ה לסוסתי ברכבי פרעה דרוש השני פ״ב בפי׳ לעולם דברך ה׳ שהוא בחי׳ מל׳ נצב בשמים נצב לשון שררה ע״ד נצב מלח, והיינו שהיא בבחי׳ א״ח עט״ב וע׳ עוד בלקו״ת ר״פ בהעלותך בענין זה דבר ה׳ אל זרובבל וע׳ זח״ג פ׳

מצורע דנ"ג סע"ב ע"פ אתה כהן לעולם על דברתי עכ"ה) והדיבור הוא מקבל תמיד מן המדות שבלב (הג"ה עמ"ש ע"פ הזהר פ' קדושים דפ"ו ע"א ע"פ אתם עדי נאום ה' ועבדי אשר בחרתי ושם הטעם לזה למעלה, שאעפ"י שהדיבור שרשו מהחכמה וכמו שאנו רואים שהתינוק א"י לדבר עד שיש לו קצת שכל דהיינו בתשלום מוחין יניקה וכן למעלה בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא כמ"ש באג"ה סי' ה' ד"ה ויעש דוד שם, עכ"ז נמשך הדיבור דוקא מהמדות כמשנ"ת בת"א בד"ה כי אברהם לא ידענו ושם בד"ה ועתה צריך להבין וזהו כדי שיוכל להיות הנבראים יש ודבר נפרד שאם היה החכמה מאיר ישר בהדיבור שלא ע"י המדות היו הנבראים בבחי' ביטול לגמרי כי החכמה הוא כח מ"ה בחי' ביטול במציאות ממש ע"כ צ"ל שהדיבור מקבל מהמדות והחכ' מתלבשת בהמדות ע' בד"ה באתי לגני וע' עוד מענין הדיבור בלק"ת בהביאור ע"פ שובה דרוש הראשון ובסידור בד"ה אד' שפתי תפתח וע' בלק"ת פ' נצבים סד"ה כי המצוה הזאת בענין כי קרוב אליך הדבר עכ"ה) עד"מ שהקול היוצא מן ה' מוצאות מורכב הוא מאש רוח מים (ע' בת"א ר"פ ויצא בד"ה ושבתי בשלום) ושרש הקול הזה נמשך מהבל הלב ששם הרכבה זאת מאש מים רוח ברוחניות ונק' קלא פנימאה כו' (הג"ה ע' בסידור בשבת ברכות בפסוק אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם כו', וע' מענין שבעה הבלים בזח"א ר"פ ויצא דף קמ"ו ע"ב בס"ת ובזח"מ שם פי' ז' הבלים הם ז' ספירות ונק' הבלים ר"ל רוחנים כהבל היוצא מהפה ואמר שם שיש ג"כ לעומת זה הבלים מסט' דקליפה והם ג"כ נבראו לצורך להיות רצועה לאלקאה ועי"ז יתירא האדם מאימת העונש ולא יחטא, ואפ"ל עד"ז המד"ר פ' אמור פכ"ט ע"פ אך הבל בני אדם כו' במאזנים לעלות אר"נ כל הבלים וכזבים שבני אברהם אבינו עושים בעוה"ז כדאי הוא לכפר בעד כולם הה"ד האדם הגדול בענקים במאזנים לעלות במאזנים הוא מתכפר להם בחודש שמזלו מאזנים ואיזה זה חודש תשרי ותשבוק ותכפר על חובי עמך עכ"ל והיינו כי ענין הבלים וכזבים זהו שע"י העוונות ממשיכים עליהם מבחי' ז' הבלים דקליפה הנק' הבל ורעות רוח שהם היפך ולעומ"ז של ז' הבלים דקדושה שמהם מקבל הדיבור העליון והנה בר"ה הוא בנין עולם הדיבור והדיבור מקבל מהקול והקול נמשך מהבל הלב ושם הם ז' הבלים הנ"ל אך הרי בלעומ"ז עומדים ז' הבלים דרעות רוח שהמשיכו בעוונות הש"י אך ע"י קול השופר שנמשך מהבל הלב של האדם קלא פנימאה עי"ז ממשיך קול העליון ומכפר על כל הבלים שעשו והוא בזכות אברהם כמ"ש באחד לחודש השביעי באחד זה אברהם שנאמר אחד היה אברהם עכ"פ היוצא מזה שהדיבור מקבל מהקול והוא מקבל מז' הבלים דהבל הלב ועמ"ש מזה עפ"י מאמר הזהר פ' תזריע דמ"ז ע"ב ושם מבואר בזהר מענין ז' הבלים לקבל ז' כתרין דלעילא עכ"ה).

קיצור סעי' ב'. הדיבור הוא בחי' מל' (וזה הדבר, דברך ה' נצב בשמים, על דברתי, זה דבר ה' אל זרובבל) והוא מקבל מהמדות שבלב (ומ"מ מקורן מהחכמה, אבא יסד ברתא, וע' בה"ז פ' שמות ד"ג בענין אתי מלבנון כלה קול אמר לדיבור אתי, ועמ"ש בדרוש מחצית השקל דמילוי היו"ד שהם ו"ד מורים על הקול והדיבור שהוי"ו זהו קול הכלול מאמר והד' הוא הדיבור ששניהם היו כלולים בהיו"ד שהוא חכמה) והיינו ע"י הקול שנמשך מהבל הלב

והוא כלול מג׳ בחי׳ אש מים רוח (ויש ז׳ הבלים וכן לעומ״ז הבל ורעות רוח וארז״ל ע״פ אך הבל בני אדם כו׳ במאזנים לעלות ובאחד לחודש השביעי זה אברהם תשרי ותשבוק חובותיהן ע״י קול השופר קלא פנימאה כו׳.)

ג) **ואמנם** הבל הלב הרי הוא בחי׳ חיצוניות המדות שבלב בלבד כי הלב עצמו אינו אלא בחי׳ כלי למדות אהוי״ר ורחמנות וכדומה אך אעפ״כ כמו שהקול הגשמי מקבל מחיצוניות הלב שהוא הבל הלב כך קול הרוחני שבהבל הלב מקבל מן פנימיות הלב והן התפעלות המדות אהוי״ר והנה הנמשל מובן שבכל השנה מקבלת המל׳ שהיא בחי׳ דיבור העליון הכל ע״י אור השפע הבאה לו מבחי׳ לב העליון שהם בחי׳ המדות דז״א מחיצוניות ולפעמים מאיר גם מבחי׳ הפנימיות כמו בשבת ויו״ט כמ״ש במ״א (הג״ה עמש״ל סעי׳ ב׳ בהג״ה בענין אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם עכ״ה) אבל ביוה״כ מתעלה מדת מל׳ למעלה מבחי׳ ז״א ר״ל שאיננה מקבלת כלל מבחי׳ המדות אלא מקבלת מבחי׳ המקור שממנו מקבלים המדות כמו״כ מקבל הדיבור משם ומקור זה הוא הבינה שנקראת אם הבנים והבינה הוא בחי׳ יוה״כ שנק׳ יובלא (הג״ה וצ״ע* מ״ש ע״פ הזח״ג פנחס דרל״ו ע״ב בפי׳ שמע שם ע׳ עליית המל׳ לקבל מז״ת דאימא שזהו ע׳ רבתי כמ״ש בסידור שער הק״ש על מאמר הזהר הנ״ל ונת׳ אצלי ג״כ בבוך תרי״ט ג׳ א״כ הרי גם בכל השנה יש בחי׳ זו שהמל׳ מקבלת שלא ע״י ז״א כ״א מהבינה וע׳ ג״כ בסידור בהביאור ע״פ והיה מידי חודש בחדשו בענין שנאמר גבי ר״ח ונסכו ג״כ ע״ד הנ״ל, ואפ״ל ביוה״כ מקבלת מכללות אימא והיינו גם מג״ר דבינה שהרי בנעילה עולה גם בעתיקא משא״כ בתיבת שמע מקבלת רק מז״ת דאימא וזהו בחי׳ תבונה משא״כ בחי׳ הבינה עצמה זהו יוה״כ כי הז״ת דבינה הם כבר מקור לז״ת דאצי׳ ממש וזהו בחי׳ אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם הנ״ל וזהו בחי׳ שבת, אבל יוה״כ מאיר עצם הבינה ממש וע׳ בפרדס ערך יוה״כ ובמא״א אות יו״ד סעי׳ ח׳ יום הכפורים הוא חיבור אימא וברתא ושם אות ת׳ סעי׳ ז׳ תבונה נק׳ חצי פרצוף תחתון דבינה, וע׳ לק״ת ד״ה האזינו השמים דרוש הראשון רפ״ג וז״ל בכל יום צ״ל לבחי׳ תשובה ממקורא דכולא ושרשו העליון והוא בשעת התפלה בק״ש עכ״ל וע׳ בלקו״ת בשה״ש ד״ה יונתי פ״ב וז״ל עד שמגיע לק״ש שמע ישראל הוא ישראל העליון דהיינו הנשמה שמבחי׳ מקיף ושם הוי׳ אלקינו בחי׳ ביטול במציאות ממש עכ״ל, א״כ א״ש מ״ש שבכל יום בק״ש ג״כ מקבלת המל׳ מבינה כו׳ וע״כ נק׳ יוה״כ קדוש הוי׳ שאין בו לא אכילה ולא שתיה כמו עוה״ב שאין בו לא אכילה ושתי׳ כו׳ כי גם עוה״ב בבחי׳ בינה כידוע שביו״ד נברא עוה״ב מאין ליש להיות בהתגלות כו׳ והבינה נק׳ יש כידוע ובחי׳ הבינה אין בו אכילה ושתיה ולא שאר ענינים גשמיים כרחיצה וסיכה ונעילת הסנדיל והטעם לזה הנה מובן כי כל ענינים הגשמיים כולם נלקחים בשרש מקור חוצבם הכל מבחי׳ המדות דז״א דאצי׳ (הג״ה כמ״ש כי ששת ימים עשה ה׳ את השמים ואת הארץ ולא נאמר בששת ימים אלא ר״ל שהששה מדות דז״א מהן נתהווה השמים והארץ וכל אשר בהם עכ״ה) להיות כי בחי׳ המדות באים לידי השתלשלות מאצי׳ לבריאה ומבריאה ליצירה כו׳ וידוע דשלשים כלים דז״א נעשים נר״נ לבי״ע (הג״ה ע׳ מזה בסידור תחלת שער הק״ש ד״ה להבין ההפרש בין ק״ש לתפלה עכ״ה) וא״כ מבחי׳ הכלים החיצונים

---

*) הג״ה וצ״ע: בכת״י חסר סיום ההג״ה, וצ״ל בשו״ה שבכל יום אחר תיבות כו׳ (על לשון הסידור שם).

דז"א שנעשו בחי' נשמה דעשי' יוכל להיות ענינים גשמיים בעולם העשי' כמו השפעת גשמיים דכסף וזהב.

שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם וגומר יש להעתיק מ"ש בסידור ד"ה להבין איסור האכילה ביוה"כ. הנה שרש ענין ה' תפילות יוה"כ ידוע ומבואר בכתבי האריז"ל שהוא עליות המל' בעתיק והן בחי' ה' קולות דהיינו ה"ח דע"י (לכאורה צ"ל ה"ג כמ"ש במ"ח מסכת יומא וצ"ל משום דלית שמאלא בהאי עתיקא וא"כ ה"ג הם ג"כ חסד ע' בד"ה אד' שפתי תפתח ובמק"מ ובהרמ"ז ר"פ בראשית בענין כוס ישועות וכן אמרו וישעי ביוה"כ) וביאור הדברים הנה ידוע דיש ב' מיני אהבה הא' האהבה שנולדה מן השכל וההתבוננות והב' הנק' אהבה הטבעית ששרשה בבחי' יחידה שבנפש בבחי' עצמות כו' שלמעלה הרבה מן השכל כידוע (ומבואר במ"א בענין בגדי בד שבחי' שש משזר שהוא פשתן הנקרא בד שעולה בקנה יחידי וגם הוא לבן ואין בו הרכבה זהו בחי' אהבה הטבעית שמבחי' יחידה שאינה מורכבת. כי הרכבה כמו צבע אדום ירוק זהו"ע עד"מ אורות המתלבשים בכלים. אבל בחי' יחידה שהיא נשמה לנשמה היא אור שלמעלה מהכלי כו' וע"כ לובש כה"ג בגדי בד ביוה"כ.) וכמו"כ עליות המל' שורש כנס"י ג"כ בבחי' עתיק שלמעלה מן החכמה עד שהחכ' והמל' מקבלים שניהם בהשוואה אחת מבחי' ע"י להיות ידוע דגם החכמה נאצלה מן עצמות א"ס ב"ה ע"י צמצום אותיות דשם הוי' שם ע"ב במילוי יודין כו' ומאחר שידוע שבחי' ע"י הוא בחי' התחתונה שבעצמות (ע' בביאור ע"פ אתה הצבת כל גבולות ארץ) הוא למעלה הרבה מבחי' אותיות דשם הוי' כמ"ש לפני הוי' תטהרו כו' א"כ לגביו שוין החכמה עם המל' אעפ"י שהחכמה ראשית כל ההשלתשלות והמלכות סופא דכ"ד (ונק' ארץ ושמים וגם ממכ"ע וסוכ"ע מ"מ) מאחר שהוא מובדל בערך מבחי' ההשתלשלות לגמרי הרי שוה ומשוה קטן וגדול כו'.

קיצור. ביוה"כ מקבלת המל' ה"ג דע"י יש ב' בחי' אהבה לגבי ע"י שוה חכמה ומלכות.

ב) **והנה** ידוע דאורייתא מחכ' נפקת ובחכמה יש כבר שרש להתחלקות חו"ג שמסתעפים מהם שרש המצות רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כו' לעבדה במ"ע תיקון ז"א. ולשמרה במל"ת תיקון נוק' סומ"ע וע"ט ועי"ז ממשיכים בחי' הוי' הוא האלקים אבל ביוה"כ שנאמר לפני הוי' כו' למעלה מן החכמה לכך נמחל ונסלח כל העוונות כי הוא בבחי' ע"י שלמעלה מן המצות כמ"ש אם צדקת כו'. וזהו"ע הה' תפילות דיוה"כ להיות עליות המל' שהוא כנס"י ע"י אהבה טבעיות הנ"ל לפני הוי' הנ"ל כו' וע"כ גם ההדיוט שבהדיוטות נמחל ונסלח לו כל פשעיו כי אהבה טבעיות העצמיות ישנה בכאו"א מישראל כו' וגם הוא מעורר בחי' ה"ח דע"י דאצי' בכל ה' תפילות שלו לאחר שעלתה

בו מל׳ דאצילות וידוע שהמל׳ דאצילות נעשית ע״י לבריאה עד מל׳ דיצירה שבנפש ההדיוט מישראל כו׳ (וע׳ בלק״ת ד״ה האזינו השמים, דרוש השני גבי והכח הזה שיש בנפש לגרום המשכה זאת כו׳ ואהבת כו׳ מעומקא דליבא ובהביאור שזהו ענין ז״א שהוא המדות הטבעיות שבנה״א בעתיקא אחיד ותליא היינו למעלה משרש חו״ב שיניקתם ממזלא וכמ״ש מזה בבה״ז פ׳ בשלח דע״ז ע״ג על המאמר שבזהר בשלח שם בהתוספתא דנ״א סע״א תלת רוחין דכלילין בתלת הוו שקיעין ע״ש.) וזהו אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך כו׳ פי׳ ב״פ אנכי הוא בבחי׳ התחלקות הכתר החצי העליון בחי׳ ע״י שהוא בחי׳ תחתונה שבעצמות והחצי התחתון בחי׳ א״א שהוא שרש וראש לנאצלים כידוע וכדי למחול ולמחוק הפשעים כו׳ הוא בבחי׳ אנכי הראשון שבבחי׳ ע״י שיאיר אורו בחצי התחתון דאנכי דא״א כו׳ וזהו״ע ב׳ שמות הוי׳ שלפני יג״מ ופסיק טעמא ביניהם לפי שאין ערוך כלל ביניהם כידוע שזה למעלה מן המצות וזה שרש המצות.

קיצור. אורייתא מחכ׳ נפקת וממנה נמשכים חו״ג ע״י הדעת המתחלק לחו״ג מ״ע ומל״ת ע׳ בהרמ״ז ר״פ קרח וביוה״כ ע״י האהבה הטבעיות מתעלה למעלה מהחכמה ומשם נמשך הסליחה, אנכי אנכי עמ״ש סד״ה שובה ישראל.

ג) **ולכן** נקראת שבת שבתון, כי שבת שמור וזכור בחי׳ לעבדה ולשמרה הוי׳ אלקים ובחי׳ לפני הוי׳ נק׳ שבת שבתון וע׳ לקמן, ואפ״ל שנק׳ שבת שבתון עבור ב׳ בחי׳ אנכי אנכי כי כאן פי׳ שבת לשבות מאכילה ושתיה ע״ד שבשבת בראשית השביתה ממלאכה כדפירש״י רפ״ח דיומא וא״כ גם שבת מורה על כתר ושבתון תוספת היינו מחמת פנימי׳ הכתר שהוא ע״י. והנה ידוע דבחי׳ אחוריים דאו״א נפלו בשבירה ומבחי׳ ע״י לא נפל כלום, אך בחי׳ חיצוניות דע״י ירד ונתלבש למטה ולא בדרך נפילה כו׳ (במ״ח ד״ו ע״א כ׳ ואז נגמרו אחורי חו״ב ליבטל ועמה נפגמו מאחורי נהי״מ דכתר) והענין הוא ידוע כי אנו רואים דחמרא וריחא פקחין כו׳, וכמאמר עד דלא אכילנא בשרא דתורא כו׳ הרי יש שכל בהעלם בבשר השור עד שמתמתו ניתוסף בו שכל וחכמה והוא מסיבת השבירה שנפלו בבחי׳ אחוריים דאו״א בבחי׳ נוגה כו׳ כמ״ש במ״א וגם מבחי׳ חיצוניות ע״י נתלבשה כו׳ והוא שרש ענין תענוגים גשמים שנפלו בנוגה כו׳ והנה ידוע דחו״ב הן ת״ר כו׳ וכתי׳ אכלו ריעים כו׳ שבהם נאמר לשון אכילה אבל למעלה מהם דהיינו בע״י לא נאמר לשון אכילה וכמ״ש בזהר ע״פ באתי לגני כו׳ אכלתי יערי אבל באתריה לאו אורחא למיכל בפ׳ פנחס דרמ״א סע״ב (ופי׳ המק״מ בשם מורינו כי זהו מצד עליות ז״א ע״ד יוה״כ אין שייך אכילה ושתיה כו׳ ע״ש והענין כי אכילה פעולתה לחבר הנשמה עם הגוף חיבור אור עם הכלי כו׳ ולמעלה זהו״ע ההתלבשות במדות חסד דרועא ימינא כו׳ ולכן באתריה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל לאו אורחא למיכל ועמ״ש במ״א שגם החכמה נק׳ איהו וחיוהי חד כי גרמוהי הם הכלים בחי׳ גוף אבל בחכמה נק׳ רק חיוהי החכמה תחי׳ שגם הכלי הוא בטל בתכלית כמו האור כי חכמה כח מה ואפשר לומר שזהו״ע עצו כפריו ולכן שם לאו אורחא למיכל וכמש״ל דפנימי׳ או״א הוא כמו פנימי׳ ע״י וז״ש במק״מ שם דבאו״א אין שייך

אכילה ור"ל מצד פנימי' או"א שהוא בחי' יוה"כ וכש"כ בע"י שהכלים ע"ד אותיות החקיקה מיני' וביה) והענין הוא שאנו רואים דבשבת יש מצוה באכילה ולהתענג במאכלים והוא ענין מצות הבירורים לברר גם הנצוצים דבחי' אחוריים דאו"א וחיצוניות ע"י תענוג העליון ששורה בנפשו כשאוכל בשבת כו', ויש להבין למה לא יתכן מצוה זו גם ביוה"כ אך הענין הוא משום שהיא התגלות עתיק מה שלא נפל וירד כלל למטה בשבירה ולכך הוא למעלה מן המצות (שהם ג"כ בירורים כמ"ש ע"פ ראשי המטות בפי' לכו לחמו בלחמי) וגם למעלה מענין מצות הבירורים עד שגם מצוה ליכא לברר כו' משא"כ בשבת שהוא בבחי' חיצוניות ע"י שירד למטה והחכ' נפלו בבחי' אחוריים כנ"ל לכך נאמר בהם אכלו ריעים כו' דהיינו בבחי' חיצוניות אבא ששם יש מצוה לברר עכ"פ כי יש מה לברר כנ"ל והאכילה תתברר כידוע אבל באתריה בבחי' עצמיות לאו אורחא למיכל כו' וזהו הטעם שביוה"כ אסור לאכול כי הוא למעלה ממצות הבירורים דאכלו ריעים כו' כידוע דבחי' חיצוניות אבא הוא בחי' חיצוניות ע"י ובחי' פנימי' אבא הוא לעולם בחי' פנימיות ע"י כמ"ש בע"ח ולא ידעתי הטעם כו' ולהיות כן בחיצוני' דע"י בשבת יש בירור חיצוניות דאבא שנפל כו' אבל בפנימיות דע"י ביוה"כ אין בירור כלל בחיצוני' אבא כי הוא בחי' פנימי' אבא כנ"ל וזהו שנק' יוה"כ שבת שבתון.

קיצור. כי מאו"א נפלו בשבירה ולכן הלחם מוסיף חכ' שאין התינוק יודע כו' וכן למעלה אכלו ריעים כו' אבל באתריה לאו אורחא למיכל כי פנימי' ע"י לא נפלו ממנו בשבה"כ ולכן בשבת מצוה לאכול אבל ביוה"כ אין בו אכילה והוא פנימי' הלב שלמעלה מן השכל בחי' וקדם צרתני שלמעלה ממדריגת מה שנתברר משבה"כ כו' כמ"ש במ"א ע"פ ביום השמיני שלח, וזהו ע"ד השמים החדשים והארץ החדשה רו"ש מטי ולא מטי שלמעלה מבירורים וכך ארז"ל ברבות אמור ס"פ כ"ט היום נעשיתם בריה חדשה כו' ע"ש וזהו שבת שבתון פנימי' אבא שהוא פנימי' עתיק.

בסידור בד"ה להבין שרש ענין יוה"כ כו' שלא ע"י ז"א כו' (הג"ה ע' סד"ה ואכלתם אכול פ"א בענין ולא יבושו ובלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי פ"ה).

ב) **נמשך** מהבל הלב ע' ביאור הזהר תזריע מ"ז ב' ובד"ה ויהיו חיי שרה מהבל הלב נמשך כתר דנוק'.

ג) **למעלה** מבחי' ז"א ע' מדרש תילים סי' צ"ב בענין ז' הבלים נגד ז' ימי בראשית היינו לפי שאף בשבת מקבלת מהבל הלב דז"א כו' אבל יוה"כ יום העשור דוגמת כנור של יוד נימין שאז מקבלת מהכתר ע"כ אינו בחי' הבל וע"כ נק' שבת שבתון וזהו וישע ה' אל הבל כו'.

ז) **ובבחי'** הבינה אין בו אכילה ושתי', י"ל דוגמת קודם התפלה אסור לאכול כי התפלה ע"ד וחנה מדברת על לבה וקולה לא ישמע נמצא אינו מבחי' הבל חיצוני של הלב כ"א קול דממה דקה חכ' כח מ"ה כמ"ש מזה בסידור שער בהמ"ז ע"פ הזהר תרומה קנ"ג. ויוה"כ כולו עד"ז ואע"ג דהז"א מקבל מהבינה והוא שרש לאכילה ושתיה י"ל כי בחכ' יסד ארץ כונן שמים בתבונה א"כ כשהמל' מקבלת שלא ע"י ז"א מקבלת מהחכמה וכ"כ בתו"א בד"ה כי אברהם לא ידענו שיוה"כ ופורים בחד דרגא שהמל' מקבלת מיסוד אבא. עוי"ל כי פנימי' בינה מיוחד עם חכ' ממש כמ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו ומה שהז"א מקבל תמיד מבינה זהו מחיצוני' בינה.

ה) **הכל** בבחי' המדות דז"א דאצילות כי עולם חסד יבנה משא"כ תשובה שהוא בינה קדמה לעולם ועמ"ש בת"א סד"ה ואלה שמות בנ"י בענין שהחכמה אינו שייך לעולמות כ"א חכים ולא בחכ' ידיעא ועמ"ש בביאור אלה מסעי דרוש השלישי בענין חותמו של הקב"ה אמת ויוה"כ זהו החותם א"כ הוא מבחי' אמת ששרשו מח"ס כו'.

ו) **וא"כ** מבחי' הכלים החיצוני' וגם כי הכלים הם שרש הגבול רל"ו אלפים כו' אבל בבינה נאמר ולתבונתו אין מספר.

ז) **ששם** אין מקום ושרש כלל להתהוות חיצוניות השפע י"ל ע"ד מבטן מי יצא הקרח רקיע כעין הקרח והנה באדם קרומא דפסיק במעוהי ולמטה מהפרסא הוא איברי המזון משא"כ למעלה מהפרסא הוא רק אברי הנשימה א"כ הז"א שהוא למטה מרקיע שנמשך מבטן מי ע"ד מי בינה ברא אלה ר"ק דז"א הוא שרש להשפעות גשמיות אבל מי עצמו יובלא שער החמישים שהוא למעלה מרקיע כעין הקרח הנ"ל לכן אין בה שורש להשפעת גשמים כ"א ע"ד עוה"ב אין בו אכילה כו' ועוד דוגמא ממ"ש וחד חרוב (ע' זח"א תולדות קמ"א ב' בענין שז"א נק' חוץ דהיינו קלא דכליל מאר"מ וע' ג"כ בפ' בראשית דף נ' ע"ב. ואפשר נק' חוץ מלשון חיצוני' כלומר שלגבי חו"ב נק' ז"א חיצוניות ואו"א נק' פנימיות וזהו ששת ימים עשה) שיהי' גילוי בחי' יום שכולו שבת שמבחי' זו א"א שיבא השפעת גשמיים כו'. (דילוג וקפיצה ע"ד ע' מי יתנך אמצאך בחוץ אשקך) ועמ"ש ע"פ ונשב בגיא מול בית פעור שכל השפעות גשמיים באים מהפסולת עד"מ מה שבאדם ע"י בירור במעיים יוצא פסולת מנקב האחור כן נמשך מז"א מבחי' המלאכים שנק' המו מעי כו'.

ח) **כמו** ענין ג' סעודות דשבת וזהו ע"ד באתי לגני אכלתי יערי אע"ג באתריה לאו אורחיה למיכל כי להיות התחברות אוא"ס במדות הנק' גוף זהו כמו שע"י הלחם מחבר הנשמה עם הגוף וגם ע"י אכילת אדם ממשיך למעלה מאכילת אדם העליון כו' וזהו ואכלת ושבעת וברכת את הוי' לחם מן השמים ולחם מן הארץ והוא כמו שע"י בירור המאכל נמשך ג"כ חיות במוח ולב שעולה הבירור מתחת לפרסא למעלה מהפרסא.

ע' זח"ג פ' פנחס דרמ"ב במק"מ בשם מורינו שז"א תמיד בהיכל הבינה זהו באתריה לאו אורחא למיכל משא"כ ז"א מצד עצמו המדות מהם נמשך

אכילה ושתיה, ועוד כמו נדר בבינה שהנדר הוא לאסור דבר המותר שלא לאוכלו הוא בבינה, היינו לפי שבינה הוא למעלה משרש אכילה ושתיה ע״כ הנדר מגיע שם שכמו שדבר האסור יסתיר לגבי זו״נ כך לגבי הבינה הנק׳ על הוי׳ מסתיר גם דבר המותר דק״נ ע׳ בלקו״ת פ׳ במדבר בהביאור ע״פ והיה מספר בנ״י שלכן מרע״ה בעלייתו בהר לחם לא אכל כו׳.

שייך לפסוק כי ביום הזה יכפר

זח״ב תרומה קל״ה א׳, תצוה קפ״ה ב׳ ויקרא ט״ו ב׳ ט״ז א׳ אחרי ס״ב סע״ב ס״ד א׳ ס״ז א׳ ס״ח ב׳ ס״ט סע״ב אמור ק״ב סע״ב בלק ר״ג א׳ פנחס רנ״ה א׳ האזינו ר״צ ע״ב תיק״ז תיקון ד׳ דמ״ב ע״א.

א) **תק״ז** תיקון ד׳ דמ״ב ע״א שיוה״כ ומי חטאת דפרה אדומה ענין א׳ הוא שכמו מי נדה מטהרים הטמא טומאת מת ומטמאים את המזה מי חטאת ועז״נ אחכמה והיא רחוקה ממני כמו״כ ביוה״כ ע״י שילוח השעיר לעזאזל נאמר ונשא השעיר את כל עוונם ועי״ז כי ביום הזה יכפר כו׳ והמשלח את השעיר מטמא בגדים כמבואר פ״ח דפרה משנה ג׳ ופי׳ הכס״מ לפי שהמזה מי חטאת והמשלח את השעיר שניהם כופין הקליפה ומבריחין סטרא אחרא מישראל, ומטמא מת במי נדה. (עמ״ש בפי׳ גרש את האמה הזאת בלק״ת פ׳ במדבר בד״ה שאו את ראש גבי ענין בני גרשון ומשם יובן מ״ש בכס״מ ומבריחים סט״א כו׳ וזהו ויגרשהו וילך כמ״ש בסש״ב פ״י) ונטמאים במגע הקליפה בהם בשעה שמגרשים אותה (ע״ד כל המתאבק עם מנוול מתנוול כו׳) טומאה קלה עד הערב ונטהר מאליו ובגדיהם שהי׳ עליהם בשעת גרושין טעונים כבוס ג״כ עכ״ל, ויובן זה עו״ד עפמ״ש בזח״ג אמור דפ״ט ע״א זמין קב״ה ללבוש לבושי נוקמא על אדום דאחריבו בהמ״ק כו׳ עד דאינון לבושין יסתאבון הה״ד וכל מלבושי אגאלתי בישעי׳ ס״ג ג׳, ופי׳ הרמ״ז כי לבושים הם הספי׳ שנק׳ מדות הש״י שאחד מפירותיהם ר״ל מלבושים כמש״ה על פי מדותיו, ואותיות המח׳ הם דינים יותר מאותיות הדיבור כמ״ש בביאורי הזהר פ׳ חוקת בענין דינא קשיא ודינא רפיא והם הנק׳ לבושי נוקמא מבחי׳ דינא קשיא כו׳, ומה שיטמאו הלבושים היינו לפי שכל ניצוצי חיותם של הקליפה ידבקו באותו לבושי נוקמא כדי שלא ישאר שום חיות לחיצונים שהיה בא להם יניקה משם ולפי שאלו שיורי תמצית הם מעורבים ברע לכן יטמאו הבגדים והוא מה שארז״ל בילקוט פ׳ זה שהקב״ה נוטל עוונות ישראל שהיו על ראש עשו ונותנם על בגדיו ושוב מכבסן עד שנעשה כשלג, והענין שאחר שיתקבצו כל הניצוצות של הקדושה שנפלו בעוונות ישראל ונדבקו באותן הבגדים, אז יעשה הבירור והמיתוק בכח מזל נוצר חסד לאלפים וישארו נקיים בכח ונקה, ולפי שהם ג׳ אלף לכן יעשו כשלג גימ׳ ג״פ אלף (י״ל ב״פ אלף אאלפך חכ׳ אאלפך בינה, והשלישי בחי׳ כתר מקור חו״ב) הה״ד וכל מלבושי אגאלתי דייק שלא נאמר

טמאתי אלא אגאלתי דמשמע לשון טינוף ולשון גאולה ואין כוונת הטינוף אלא לעשות הגאולה לאותן הניצוצות החיות, לכך הורכבה זאת המלה כך עכ"ל, ועד"ז יובן בענין המשלח את השעיר שנאמר ונשא השעיר כו' נמצא עי"ז כופה הקליפה ומוציא ג"כ הניצוצות שנפלו למטה לכן עי"ז נטמאו לבושיו ע"ד וכל מלבושי אגאלתי ונטהרים ממילא כו' וכן במזה מי נדה.

ב) **זח"ב** תרומה קל"ה א' ע"פ וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף זהב ברזא דיומא דר"ה דאיהו יומא דזהב יומא דדינא ושליט ההוא סט' כד"א מצפון זהב יאתה וכסף דא יוהכ"פ דמתלבנן חוביהן דישראל כתלגא כמד"א אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם עכ"ל זהיינו כי התרומה הוא מלכות ע"ש ארוממך אלקי המלך ולפי שעיקר ענין מל' מתגלה בר"ה שמתחילים לומר המלך הקדוש המלך המשפט אמרו לפני מל' ע"כ פי' וזאת התרומה על ר"ה וזה שכ' שם בר"ה אנן נטלין תרומת ה' שנק' מלך ישראל וגואלו והנה המל' מקבלת מחו"ג ע"כ בר"ה ההתחלה מקו השמאל שמאלו תחת לראשי וזהו"ע זהב מצפון זהב יאתה, זהב הוא בחי' יראה וביוה"כ מתגלה י"ג מדה"ר הנמשך מבחי' אה"ר וזהו"ע כסף ל' אהבה נכסוף נכספת וכענין ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר, הנק' עלמין דכסופין עולם התענוג עובר לסוחר למעלה מבחי' סוכ"ע כמ"ש בת"א בד"ה וישלח יעקב מלאכים וכן נתבאר בלק"ת פ' תצא סד"ה ולא אבה בענין ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלקיך שבחי' אהבה זו מתגלה ביוה"כ ועי"ז ויהפוך כו' שנהפכים הזדונות לזכיות כו' ע"ש נמצא בחי' כסף זה הוא למעלה מהזהב דר"ה וכן מצאתי שאמר רבינו ז"ל בד"ה אכלו ריעים שאמר ש"ק פ' ויחי תקס"ה, שבחי' אכלו ריעים זהו אכילה דשבת שתו ושכרו דודים זהו יו"ט וזו"ב נק' ריעים ושם הוא בחי' כסף אהבה וריעות ת"ר דל"מ וזהו אכלו ריעים וזיווג זו"נ שהוא לפרקים נק' דודים וכשמתיחדים ימצא השמחה בהם בהתלהבות כו', והנה הגם שבבחי' השמחה דדודים ימצא בחי' רשפי אש התלהבות האהבה יותר מבחי' העונג דתרין ריעין שהוא בקרירות ונחת, אעפ"כ גדולה מעלת העונג דריעים יותר ממעלת השמחה דדודים שהוא בגבורות ורשפי אש, ומה שאמרו שאה"ר בגבורות ורשפי אש היא גדלה במעלה מאה' טבעיות שבקרירות כמ"ש בסש"ב פמ"ט שזהו כמעלת הזהב על הכסף דוקא לגבי הכסף שלמטה מהזהב גדלה מעלת הזהב (נראה כוונתו כי כסף זהו חסד והזהב זהו בינה כמ"ש בזהר תרומה דקמ"ח ע"א) אבל יש בחי' כסף שלמעלה מהזהב כמ"ש לי הכסף לי הזהב דנקט קרא ברישא כסף והדר זהב שכסף זה הוא למעלה מהזהב והיינו בחי' כסף של שלמה דכתי' כסף מזוקק שבעתיים כו' שזה למעלה מהזהב והיינו בחי' העונג דריעים שבקרירות הוא הכסף שלמעלה מהזהב שהוא השמחה שבגבורות ורשפי אש עכ"ל, (והמכוון נ' ע"ד ההפרש בין חסד עולם דז"א הנק' כסף ובין בחי' ורב חסד דא"א הנק' חסד דלגאו שעד"נ וחסדי מאתך לא ימוש כמ"ש באד"ר דנשא דקל"ג ע"ב דלית שמאלא בהאי ע"ק א"כ בחי' זו הוא למעלה משרש קו השמאל הנק' מצפון זהב יאתה וכן בעבודה זהו ההפרש בין אה"ע ובין אה"ר כמ"ש בלק"ת בד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון ההפרש בין הלוך ונסוע הנגבה דאברהם ובין המשכת אהרן אה"ר כו' יעו"ש, ובחי' זו הוא המתגלה ביוה"כ לכן כל עבודת יוה"כ בכה"ג להמשיך

מבחי' ולגדולתו אין חקר וזהו"ע הכסף שלמעלה מבחי' זהב כו' ועי"ז מורה גוון הלבן דכסף שהוא למעלה מגוון אדום דזהב וכמ"ש ועי' יתיב לבושו כתלג חיוור כו' והיינו מ"ש כשלג ילבינו וזהו כי ביום הזה יכפר כו' והיינו בחי' לבנון שמלבין עוונותיהם כו' כי הוא מקור הלבנונית ע"ד לבנונית דגלגלתא שהוא מקור ושער רישי' כעמר נקי כו', ואפ"ל עוד כי שרש הזהב י"ל גבורה דע"י שבמו"ס שהוא שרש קו המדה אבל שרש הכסף חסד דע"י המלובש בגלגלתא כתר שבכתר שלמעלה מהחכמה שבכתר וזהו"ע יוה"כ וזהו כי ביום הזה יום היינו חסד כמ"ש חסד אל כל היום אך ביום הזה היינו בחי' חסד דלגאו חסד דע"ק ולכן ארז"ל ע"פ ימים יוצרו ולו אחד בהם זה יוה"כ לפי שכל ימי השנה נמשכים מחסד דז"א ולו אחד בהם זה יוה"כ שבו מאיר חסד דע"ק, ולכן כי ביום הזה יכפר ומלבין עוונותיהם כו' גם עדמ"ש ולא יהי' לך עוד השמש לאור יומם והיה לך ה' לאור עולם א"כ פי' ימים יוצרו שהם מקבלים מבחי' שמש שהוא אור יומם והוא ענין כי שמש ומגן ה' אלקים שהשמש דשם הוי' מאיר ע"י הנרתק דשם אלקים כמ"ש בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא וכמ"ש ג"כ ע"פ וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים דהפי' שמבחי' היום שהיום הוא עם הלילה תבין שני שמות אלו כי הוי' הוא האלקים והיינו לפי שב' שמות אלו הוי' אלקים הם שרש היום והלילה נמצא מה שימים יוצרו הוא מבחי' הוי' אלקים, אבל ולו אחד בהם זה יוה"כ שמאיר מלמעלה מבחי' שמש ומגן כו' אלא והי' לך הוי' בעצמו לאור עולם שלא ע"י שם אלקים ולכן אומרים ביוה"כ ז"פ הוי' הוא האלקים והיינו ע"י שההמשכה בא מעצמות אוא"ס שלמעלה ממדריגת שמש הוי' שעי"ז הוי' הוא בבחי' אלקים כו' וזהו ולו בוי"ו ולא באלף מורה שיוה"כ הוא מאיר בו שם הוי' עצמו שזהו ולו בוי"ו כי הוי"ו הוא בתפארת אך ולא באלף זהו מורה על הכתר המאיר אז בתפארת וגם פי' ולו אחד שאז אין לשטן שליטה כי השטן מספרו שס"ד לומר שביוה"כ אין לו שליטה והיינו מטעם הנ"ל ועוד כי לא יגורך רע כו' כמ"ש מזה בס"ח סי' רנ"ח וזהו כי ביום הזה כי פי' זה היינו כמ"ש זה הוי' קווינו לו וכן בקי"ס זה אלי והיינו שביוה"כ אין האור נמשך ע"י הנרתק דשם אלקים כ"א ע"י שם הוי' בעצמו שהוא הוא בבחי' אלקים ואז יכפר היינו עצמיות אוא"ס המאיר בבחי' ביום הזה כו' כנ"ל וכמ"ש ג"כ בת"א פ' ויצא ע"פ והיה הוי' לי לאלקים יעו"ש וזהו לפני הוי' תטהרו למעלה משם הוי' והיינו דוקא ביום הזה מטעם הנ"ל דכמו ע"י שם אלקים מאיר שמש הוי' רק שהוא ע"י מגן כמו"כ ע"י שם הוי' כשהוא בבחי' אלקים לגבי עצמות אוא"ס הנק' על הוי' לפני הוי' מאיר בו בחי' עצמות אוא"ס וזהו חנון ורחום להיות הוי' כמ"ש בלק"ת בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"ד ולכן כי ביום הזה דוקא לפני הוי' תטהרו ועד"ז פי' הוי' בדד ינחנו בד"ה כנשר יעיר ועמ"ש מזה ע"פ ימים יוצרו תילים קל"ט ט"ז, ושם ססעי' ו' פי' ולו אחד בהם שאזי מאיר אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת וזהו כי ביום הזה דוקא יכפר, ואפ"ל שע"י וידעת היום שהיום הוא עם הלילה ע"ד שנת' שיהי' מהפך חשול"ב עי"ז ממשיך בחי' אור זרוע לצדיק אור שנברא ביום ראשון חסד דעתיק ע' זח"ב ר"ד שיהי' מאיר ממנו חוט של חסד ביום א' זח"ב תרומה קמ"ט א' שזהו"ע יומם יצוה ה' חסדו והנה בשבת לא נאמר ויהי ערב ויהי בוקר כמ"ש הענין הרמ"ז ר"פ בא ולכן בג' סעודות דשבת נאמר אכלוהו היום שגם ליל ש"ק נק' יום כו'

ולכן כ"ש ביוה"כ שנק' שבת שבתון וכמ"ש בטו"ב סי' תר"י בענין שיוה"כ לילו כיומו לכל דבר דהיינו שבשאר ימים חסד אל כל היום אבל לילה זמן שליטת הדינים אבל ביוה"כ גם בלילה מאירים יגמה"ר ועמ"ש בענין שביום שלישי נאמר ב"פ כי טוב וכיון שיוה"כ גם לילו כיומו א"כ יומו ממש זהו ע"ד הולך ואור עד נכון היום ולכן נאמר כי ביום הזה יכפר כו',* פ' תצוה דף קפ"ה ע"ב.

ג) **כתיב** כי ביום הזה יכפר עליכם, כי היום הזה מבעי ליה אלא כו', יכפר וינקי בקדמיתא ביום הזה, בגין דיתדכי ולבתר עליכם ופי' המק"מ פי' תחלה הוא התיקון של יום הזה שהוא מדת מל' שנק' יום הזה ואח"כ עליכם היינו ישראל וצ"ל איך נק' המל' יום הזה הלא ידוע מענין כל הנביאים נתנבאו בכה שהוא מל' ומשה נתנבא בזה שהוא ת"ת וי"ל עדמ"ש בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות לבנ"י לאמר זה הדבר שע"י עסק התורה יהי' בחי' זה הדבר ע"ד משה נתנבא בזה כו' וידוע דהדבר זהו מל' שנק' דבר ודיבור והיינו שעי"ז מחברים אותו בבחי' זה ונעשה גם הוא בחי' זה, וכמ"ש בזח"ב פ' בא דל"ח ע"ב ובשעתא דאתחבר עמה דכר כתיב הוא הלילה הזה וע' זח"ג תזריע מ"ב ב' ע"פ וילדה זכר א"ר אחא ובהרמ"ז שם וזהו"ע וזה הדבר אשר תעשה להם והאריך בזה ברבות תצוה פל"ח היינו שע"י הכהן שושדמ"ט יהי' הדבר בבחי' וזה כו', והו"ע יחו"ע ונגלה כבוד הוי' וראו כו' ולכן עד"ז ביוה"כ שהוא עליית המל' אזי נק' המל' ביום הזה, וכה"ג איתא בזהר ר"פ בראשית ד"ב ע"א ואתקשטת במאנא דכורא כו' וזהו שארז"ל בתד"א ח"א פ"ב ע"פ ולו אחד בהם דהיינו יוה"כ וסמך ע"ז פסוק זכריה י"ד והי' יום א' כו' לא יום ולא לילה כו' היינו שלא יהי' הלילה במדריגת נוק' בחי' חושך ע"ד כ"ה שהיא רק דמות ולא ראיית העצם אלא לעת ערב יהי' אור וזהו יום אחד וכן פי' בזח"ג קל"ד ב' ויוה"כ ג"כ לילו כיומו לכל דבר וא"כ גם המל' שהוא מדת לילה היא בבחי' ביום הזה ולכן נק' כי ביום הזה.

יכפר מאן יכפר אלא דא הוא עלמא עילאה דנהיר ונקי לכולא והיינו להיות כי בינה נק' עלמא דחירו ששם אין שום יניקה לחיצונים כו', ואין שם לכלוך ופגם כו' ע"כ הוא ג"כ מנקה לכל הלכלוכים שלמטה ע"י גילוי אור הבינה כו' אך ארז"ל מנקה הוא לשבים שע"י שמנקה א"ע מכל מה שיוכל עי"ז נמשך מלמעלה בחי' ונקה ובהרמ"ז כי תצא דרע"ח א' ע"פ נקי יהי' לביתו רמז ליסוד שתיקונו תלוי במדת ונקה כנז' בפע"ח בכוונת קונה הכל ונק' נקי ע"ש שזרעו בו נקי וברור מכל סיג עכ"ל, וא"כ כמו"כ נאמר ההתעוררות למדת ונקה זהו ע"י שישמור בריתו הרומז ליסוד לנקותו מכל לכלוך של פגם כו'. ושם דקפ"ה ע"א הה"ד לפני הוי' תטהרו פי' במק"מ בינה שהוא הנק' לפני הוי' ע"ד על הוי'.

ד) **זח"ג** ויקרא ט"ו ב' תאנא דמתבסמין דינין כו' תב בקיומיה כו' כדין איקרי תשובה כו' וכדין איקרי יוה"כ נלע"ד לפי"ז לפרש ענין לפני הוי' תטהרו עדמש"ש דט"ו סע"א בפי' ישר יחזו פנימו דהיינו דע"ק וז"א דאינון חמאן באורח מישור כו' היינו שע"ק מאיר בז"א פב"פ ומהארה זו נמשך בישראל יאר ה' פניו ועמ"ש בביאור אלה מסעי דרוש השלישי בענין תתן אמת ליעקב והיינו לפני הוי' שבבחי' פנים דז"א יאיר כב"י הפנים דע"ק באור פני

*) פ' תצוה . . כתיב כי ביום הזה: בכת"י 1048 כאן אות ג': ג) פ' תצוה דף קפה ע"ב כתיב.

מלך חיים כמבואר באד"ר קל"ג ב' ע"פ כתפוח בעצי היער כו' ושם מבואר שע"י גילוי אור זה בז"א נמשכו מזה חסדים וחדוה וזהו ישב וירחמנו וזהו לפני הוי' תטהרו ועמ"ש מענין ישר יחזו פנימו בלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ כי תשמע בקול, עו"ש בהרמ"ז גבי כדין אקרי תשובה שלימה בין מלמעלה בין מלמטה עכ"ל ור"ל מלמעלה שיאירו הפנים העליונים דע"ק בז"א ולא יהיו נעלמים כו' ע' זח"ג קל"ז ב' גבי ובשעתא דלא אתגליא כו' ומלמטה היינו שע"י הפגם אשתכחו עלמין חסרין כמש"ש ט"ו ב' היינו שמסתלקין המוחין מבי"ע כמ"ש הרמ"ז שם, וע"י התשובה נתקנו וזהו"ע התשובה שמלמטה שיחזרו מבחי' אחור לבחי' פנים.

עו"ש בהרמ"ז דתשובה יש לפרש שני ענינים ופירושם א' לשון מנוחה ע"ד בשובה ונחת תושעון ב' כפשוטו לשון השבה והנה לשון השבה זהו מה שנסתלק אור אימא מז"א יחזור ויומשך כו' והנחת הוא ע"י יחודה עם אבא ומקבלת אור עליון על ידו כו', ואפ"ל ב' ענינים אלו זהו תפילה ותורה ע' באגה"ת בסופו.

כי ביום הזה יכפר, הול"ל יכפר ה', יום הכפורים יום התשובה (וזהו ביום הזה ואזי יכפר כמו אחר ברכת השיבנו אומרים סלח לנו, ע' בטור סי' * שאחר התשובה סליחה כמ"ש וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח, וע"ש דהתשובה באה ע"י בינה כמ"ש ולבבו יבין ושב ורפא לו ומזה יש להעיר לענין יוה"כ שהוא בבינה והוא יום העשור כתר שלשם התשובה ועמ"ש בפ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי דרוש הראשון פ"ב בשם הפרדס וע' בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון פ"א בפי' והרוח תשוב עד יעבור עמך הוי' יער"ש) וענין התשובה ויפח באפיו, ומתחלה היה ההבל כלול במקורה ע"כ צריך להשיבה למקורה (וע' בזח"ג פ' תזריע דמ"ז ע"ב בענין שבעה הבלים שאמר קהלת שיש הבל פנימי דוגמת ההבל היוצא ע"י הנשיקין שנמשך מתוקף האהבה ושבעה הבלים נק' שבעה כתרין) ולהבין תכלית ירידת הנשמה לגוף, כתיב כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא, הלא כה דברי כאש, והדיבור שרשו מהבל הלב אותיות להב (אך ויפח באפיו זהו מתוכו נפח למעלה ממדריגת הבל הדיבור) וצ"ל לעולם ה' דברך נצב בשמים ומתחלה נמשך בחסד חנם ועכשיו באתעדל"ת תליא כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ואין כבוד אלא תורה כי לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא (וכמו"כ גם החכמה שבבריאת העולם נק' חכמה תתאה וכמו חכם גדול שמשפיל שכלו בחכ' עשיה כמו חכ' הציור שכללות החכמת הציור אינה ערוך כלל לחכמתו הגדולה כמו חכמת חשבון תקופות ומזלות וכ"ש לגבי חכ' אלקות כן ויותר מכן אין ערוך ח"ת לגבי ח"ע הנק' עדן העליון).

איש הוא אש יו"ד בלק"ת בד"ה והיה לכם לציצית ע"כ י"ל הגם כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא אינו ח"ו ע"ד אש שורף כ"א הוא מחיה דהיינו

---

*) בכת"י יש כאן מקום חלק. וראה או"ח שם סי' קטו.

איש שהוא משפיע חיות לכנס"י הנק' אשה אש ה' כו' וכן ע"י אש שלמעלה שאוכל קרבנות נמשך שפע וחיות לעולם כו'.

וע' בבוך עור שחור המתחיל ד"ה כל המשמח את החתן דף תפ"ה ע"א.

[אשר יעשה אותם האדם וחי בהם]

ד) • **בלקו"ת** בשה"ש סד"ה לסוסתי הראשון אשר יעשה אותם האדם וחי בהם פי' שעושין ומתקנין בחי' אדם שיתעלה למעלה מעלה לבחי' כי לא אדם הוא ושם שזהו ענין לסוסתי כמו שהסוס רץ למקום שאין האדם יכול לילך בעצמו ברגליו כו' ע"ש מבואר דיפרש האדם קאי על האדם שעל הכסא ועפי"ז יש לפרש ענין וחי בהם דאיתא ברבות בקהלת דצ"א בד"ה מה יתרון העושה וצדיק באמונתו יחיה אפילו צדיק חי העולמים מאמונתו הוא חיה אמר הקב"ה בתחלה הרגתי בכורי מצרים כו' עד קדש לי כל בכור כו' ע"ש היינו שע"י שמקיימים קדש לי כל בכור ומבררים זמ"ל קדמאין דתהו שהם בחי' בכור לגבי התיקון שקדם לתיקון וכמו שלכן הי' עשו בכור הנה עי"ז מוסיפים אור בז"א הנק' צדיק חי העולמים וכמ"ש צדיק הוי' בכל דרכיו וכתי' שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' להמשיך ברכה וריבוי אור מעצמות אוא"ס בשם הוי' כמ"ש בלק"ת בד"ה צאינה וראינה הראשון וזהו"ע האדם וחי בהם ע"ד באמונתו יחיה וגם המשכת מוחין דאו"א בז"א נק' חיים וכנודע מענין כל הנודר כאלו נודר בחיי המלך ע' זח"ב ס"פ יתרו, וע' בזח"ג נשא דקל"ח ע"ב ה' פעלך בקרב שנים חייהו חיוהו למאן חייהו לזעיר אנפין דהיינו ע"י המשכת אריך אנפין שמשם אורך ימים כו' משא"כ מז"א כו' וע"כ צ"ל חייהו וזהו וחי בהם, וענין פעלך עמ"ש ע"פ הולך תמים ופועל צדק.

ה) **עוי"ל** בפי' אשר יעשה אותם האדם דהנה רמ"ח פקודין הם רמ"ח אברים דז"א ע' בלקו"ת בביאור וידבר דעשה"ד כו' והנה כמו כל אבר יש בו בשר גידין ועצמות כמו"כ למעלה והם חב"ד חג"ת נה"י ע' בלק"ת פ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי השני ובמ"א נת' כי לובן מן האב שממנו עצמות והיינו בחי' העצמיות והיינו מוח חכ' מים קר ולח ע"כ העצמות הם לבנים אודם מן האם מוח בינה ליבא והוא לבוש להעצמות כמו בינה התפשטות השכל ע' בה"ז פ' שופטים גבי גרמין בנויין על מוחא כו' וגידים ממוצעים בין עצמות לבשר, כי יש ב' מיני גידים א' שבהם נמשך רוח חיים מחלל הימיני שבלב ב' גידים שבהם נמשך הדם מחלל השמאלי שבלב והן שרשן מב' מוחין חו"ב ע"כ הם המחברים עצמות שממוח חכמה עם הבשר דממוח בינה כי כן גם בגידים יש שני מיני גידים והבשר מקבל חיות מדם הכבד ולא מדם הלב שנמשך בגידים ולא בבשר נמצא מוחא ליבא וכבדא הם שרש ג' בחי' עצמות גידים ובשר, ובמל"ך מתלבש נר"נ נשמה במוח רוח בלב נפש בכבד וכן למעלה ג' בחי' מל"ך הם כלים לאורות נר"נ דז"א והם מחדומ"ע מח' במוח דיבור נמשך מהבל הלב כו' והנה במצות יש ג"כ מחדומ"ע כוונה של המצוה זהו מחשבה ברכת המצוה זהו דיבור כו' מעשה המצוה זהו עשייה לכך ע"י קיום המצוה ממשיכים ג' כלים דז"א הנק' בשר גידין ועצמות שיש בכל אבר מרמ"ח אברים שהם רמ"ח

*) כ"ה בכת"י. ובכת"י 1048 סה, א בגוכתי"ק אדמו"ר מהרי"צ נבג"מ: ג' סעי' הקודמים בבוך חמש מגילות דער"ה ע"ב. ג' סעיפים הראשונים נדפסו באוה"ת מג"א [הוצאת תש"נ] ע' מב [התחלת המאמר שם הוא: נחמי' ס"ט כ"ט ובמשפטיך חטאו בם אשר יעשה אותם האדם וחיה בהם והוא מהכתוב שבתורה פ' אחרי י"ח ה' ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי' בהם.

פקודין ונמשך בהם האורות גר"נ כן נת' מד' אאזמו"ר נ"ע בדרוש השופר, וזהו אשר יעשה אותם האדם פי' שע"י המצות עושים ומתקנים בחי' האדם שהרי בונים ומתקנים בשר גידים ועצמות של כל האברים וחי בהם היינו המשכת האורות בהכלים והיינו ע"י שמחה של מצוה כנ"ל ססעי' ב' וע' בלק"ת בד"ה ראשי המטות פ"ג בפי' כי על כל מוצא פי הוי' יחיה האדם, ואפ"ל וחי בהם ההמשכה הבאה מבחי' והחיות רצוא ושוב ודברו בהם בע"ס ברו"ש עמ"ש ע"פ מאשר יושיט לו המלך שרביט הזהב וחיה סעיף ט'.

ו) **באו"ת** מהמגיד נ"ע ע"פ זה ושמרתם כו' האדם וחי בהם כי הכלל הוא בכל המצות מעשיות הענין בהם הוא כך ד"מ ציצית כשהם חוטין אין בהם חיות הקדושה העליונה (הג"ה כוונתו לבאר ענין וחי בהם עכ"ה) רק ענין המצוה כשהוא עושה הוא מקשר כל המדריגות עד העשי' דהיינו המחשבה והדיבור והעובדא מתקשרים זע"ז ושורה על הציצית (הג"ה זהו קרוב להנ"ל בענין שיש במצוה מחדומ"ע שהם ג' בחי' בי"ע והם למד כלים דז"א הנק' בשר גידין עצמות שנעשים נשמה לג' עולמות בי"ע ובכאן הוסיף שעי"ז שורה ההמשכה על המצות מעשיות שבעשייה גשמיות כיון שמתקשרים מחדומ"ע שהם בי"ע עכ"ה) כל הלכות ציצית וכל הפרשות ציצית שבתורה, ועד"ז בכל המצות וזהו ושמרתם את חוקתי היינו אותיות המחשבה הם נחקקים במוח (הג"ה עמ"ש בלקו"ת ע"פ אם בחוקתי תלכו עכ"ה) אשר יעשה אותם בעשייה וחי בהם ר"ל החיות העליונות בהם (הג"ה המכוון היינו שממשיך שיהי' שורה ע"ז מרמ"ח אברים דמלכא שהם ג' כלים דז"א מחדומ"ע יהי' שורה ונמשך במצוה זו ובאמת כמו"כ ממשיך למעלה שיהי' שורים ונמשכים החיות והאור עליון ממוחין דאו"א בז"א כנ"ל עכ"ה) ועד"ז יובן מארז"ל פ"ה דברכות ע"פ ואולם חי אני החייתני היינו ע"י שהמשיך יג"מ מא"א בז"א ועתה יגדל נא כו' וע' מזה בעה"ק ח"ג פמ"ט ופרק ס"ג וע' בשע"א שער ב' גבי מדות יסוד אל חי וע' בלקו"ת בד"ה וארשתיך לי בפי' לבי ובשרי ירננו אל אל חי .

להעיר לענין ואולם חי אני כו' את כל הארץ, מענין בארץ החיים מענין באר לחיי רואי, ובשע"א ריש שער ב' כשיסוד מאיר במל' נק' ארץ החיים ועמ"ש בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה בארצך ולכן גבי ציון שהוא יסוד נאמר כי שם ציוה כו' חיים כו' ע' מא"א ח' כ"ד ב' וברע"מ פנחס רנ"ו.

במא"א א' צ"ג בענין אמת שנותן חיים, וכ"מ בגמ' גבי עיר א' קושטא כו' א' קכ"ו בענין ארץ החיים כשמקבלת מחכ' ע' פרד"ס ערך חי, חיי המלך, חיים, וערך ארץ החיים, ועמ"ש בהגהות לד"ה וישב יעקב, ואולם פתחו של אולם גבוה ארבעים אמה ב"פ ד' ב' בחי' שבכתר, שמהם מקבלים חו"ב, ועמ"ש מזה בביאור דאני ישנה בלק"ת, בדרוש דלאזני פי' ואולם חי אני נשבע ה' בנפשו בבחי' נפש שהוא התפשטות החיות בעש"ן וא"כ הוא בחי' שלמטה משם הוי' ואמנם י"ל נשבע הוי' ז"א בנפשו א"א וכן באוצ"ח בהג"ה כמדומה פי' בנפשו עולם העקודים להעיר מענין ח"י אלף עולמות שאינון ח"י חוליות דחוה"ש ח"י אזכרות בתפילין לטטפות ב' טתין לכן תפילין נק' חיים, ע' בסידור בברוך שאמר גבי ברוך חי לעד, ע' זח"ב בשלח נ"ה ע"ב ע"פ בשוב ה' ציון משא"כ עכשיו אנגיד ליה כו' ומזה י"ל פי' ואולם חי אני ולכן מציון נמשך

חיים כמ״ש ברבות ר״פ קדושים עמ״ש סד״ה כי ההרים ימושו בענין וברית שלומי לא תמוט כי ומשביע לכל חי זהו יסודות שבסדר ההשתלשלות אבל לע״ל ההמשכה מיסוד דא״א וזהו עצמו פי׳ ואולם חי אני ולכן אלהי כל הארץ יקרא ע״ש והיינו וימלא כבוד כו׳ את כל הארץ עמ״ש ע״פ בן פורת יוסף ובענין שכ׳ ועונתה בחי׳ בעתה אחישנה, וזהו ואולם חי אני שיומשך הגילוי בארץ החיים כנ״ל והוא בחי׳ יוסף ה׳ שנית ידו ויוסף נק׳ חי יוסף גימ׳ ציון במ״א בענין נת נת׳ שהיסוד נק׳ ב׳ בחי׳ צדיק ושלום צדיק היינו כלי היסוד ושפע חיצוניות ושלום שפע פנימיות כמו שים שלום הוא טיפת היסוד וא״כ בחי׳ חי זהו ג״כ שפע פנימי׳ גם ההפרש בין חיצוניות לפנימי׳ ע״ד בעוה״ז טוב ה׳ לכל ולע״ל טוב ה׳ לקויו כו׳ לפי שאז יומשך ויתגלה שפע הפנימי׳ כו׳ ע׳ סנהדרין ל״ט ב׳ א״כ י״ל החיצוני׳ נמשך מיחוד חיצוני׳ דחו״ב והפנימי׳ מיחוד פנימי דאו״א, וזהו״ע חי החיות שפע הפנימי׳ ע׳ פרדס ערך חיים, אך לע״ל שיומשך מפנימי׳ עתיק עז״נ ואולם חי אני כו׳ גם אז יהי׳ זו״נ ת״ר כמו חו״ב כו׳ וזהו וימלא כבוד כו׳ וכדי להמשיך גילוי זה זהו ע״י באר לחי רואי באר מים חיים עמ״ש ע״פ והנה באר בשדה כו׳ ומזה יובן הדרוש דלאזני ע״פ ואולם חי שנז׳ שם מענין ויגל יעקב את האבן מע״פ הבאר כו׳ ולכן האבות חפרו בארות למצוא מים חיים ועמ״ש בלק״ת ע״פ עלי באר כו׳.

בקרבתם על הקריבה שנכנסו לפני ולפנים ע״ד ת״ח שאין בו י״ש דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצוני׳ לא מסרו לי׳ בהי עייל, וז״ש אח״כ בזאת יבא אהרן ביראה הנק׳ מפתחות החיצוניות בד״ה כי תשמע, א״נ על הקריבה שצ״ל ותתצב אחותו מרחוק וע׳ בד״ה ביום השמיני שלח וד״ה אחרי הוי׳ תלכו בענין המשפיל א״ע כו׳ ולכן צ״ל לכתך אחרי דיקא ובד״ה רני ושמחה תחלה רננא ברמשא מחוסרי בגדים היינו לבושים דמצות כי אין קיום לאור בלי כלי כלים ריקים בלא נשי׳ כי מל׳ ביתו כו׳ גם עי״ז ממשיך ונהר יוצא מעדן ע׳ ד״ה ששים המה כו׳ בן פורת כו׳ זהר ויקרא ה׳ ב׳ וע׳ ע״פ וכפר בעדו ובעד ביתו רפ״ק דיומא ובלקו״ת פ׳ אמור סד״ה והניף את העומר, שלא נצטוו ע״ד החפץ בעולות כ״א לשמוע דוקא כי מצות המלך שרשו בכתר הזהרו בנשמע, שלא נטלו עצה זה מזה היפך ממ״ש וקרא זא״ז ואמר קדוש כו׳, שתוי יין רצוא כי ויין ישמח כו׳ רק להצהיל כו׳ א״נ צ״ל בת אבי דוקא כמו ההפרש בין ברכת המזון דשכור מתפלל לתפלה בירור דחכ׳ ובזח״א פ׳ נח דע״ג ב׳ פ׳ שתויי יין עדמ״ש בנח וישכר ויתגל שהו״ע אשכול של ענבים ששחטה חוה לאדה״ר והו״ס עה״ד ונח רצה לבדוק ולתקן בחי׳ עה״ד ועי״ז לא הוה לי׳ חילא למיקם ועד״ז הו״ע שתויי יין דבני נח מבחי׳ עה״ד וכ״ה בזהר וישב דקצ״ב ע״א, בלא רחיצת ידים ע׳ בענין הכיור ובפנ״י הקריבה חותם בולט וצ״ל תחלה חותם שוקע במדבר ספ״ב אש הדיוט וצ״ל דוקא בתמיד

בירור נה"ב מצוה להביא מן ההדיוט משא"כ לפני ולפנים כו' וכענין ומל את לבבך שלמעלה מן ערלת לבבך כמו גם שבת בורר אסור לברר ק"נ כ"א הבירור אוכלא דאפרית מזה מובן דאף שבירור ק"נ עיקר אין ר"ל שק"נ יתעלה עד מל' אלא מל' מתעלה ע"י בירור זה כמו המאכל שמחיה האדם עכ"ז בענין שהאדם מתעלה ע"י המאכל כו' אחרי נ"ז א' ב' בענין זר משפטים צ"ה ב' זרה היפך אחותי רעייתי וכה"ג חסד צ"ל על ידו כי יקח אחותו חסד הוא וכענין זה מה שאהב שלמה נשים נכריות והרי גייר אותם ונתכוין להעלות ק"נ ובאמת לא זו הדרך כי העלאת ק"נ ע"י שתהיה שפחה למל' דאצי' ועיקר היחוד עם המל' והיא תהי' רק אמה ושפחה כו' ע' רמז תש"א קפ"ט בענין שושנה, והטעם י"ל כי באמת יעקב הבכור כו' גם כי בחכמה אתברירו כו' רמז אחרי ק"י א"ב שמיני ל"ז ב' ועמ"ש ע"פ מרחוק ה' נראה לי ומ"ש בדרוש מ"ש בע"ח בהיכל ד' שבכתר וחכמה בא האור בקירוב כו' ואח"כ בריחוק כו'.

בכל עת ח"ב קנ"ו ב' ועמ"ש בד"ה ואתחנן בענין בעת ההיא ובד"ה עיני כל בענין בעתו ובד"ה ההרים ימושו וע' קרח קע"ו ב' ע"פ בקר כו' את אשר לו ח"א פ' א' קי"ו ב' קצ"ד א' ח"ג נ"ח ב' והמכון שלא לחבר ח"ו בחי' ושפחה כי תירש כו' אך זה פשוט ובכ"י פי' כי בכל עת כ"א ביום הצום יוה"כ וצ"ע הרבות קפ"ח בכל עת שירצה כו' לפ"ז י"ל כי עליות כנס"י ע"י שושדמ"ט ובכל יום הוא כניסתו בהיכל גורם יחוד העליון ע' ד"ה ואתה תצוה, אך עלייתה בקה"ק כתר זהו דוקא בשבת שבתון כו' גם י"ל בכל עת כי יש מל' דבי"ע ששים המה כו' אך אחת היא מל' דאצי' והעלייה בקה"ק רק בבחי' זו.

כי בענן אראה, פ' אחרי נ"ט א' אראה חותם בולט גילוי צ"ל תחלה חותם שוקע כו' א"נ ביוה"כ מל' כמו בינה כו' ת"ז ל"ט א' וכמה עתות יש ק"ד ב"ג, כ"ח א'.

בזאת יומא ד' א', שיפרוש שבעה כו' כי יוה"כ בינה תמינאה תשא ס"פ בזאת בזכות המילה שנאמר זאת בריתי ואמונה כל זאת וקיים עלינו כו' ובפ' בא ל"ז ב' תרומה קנ"ח ב' (ר"פ חוקת) וע' בא"א שם ואת עלות כו' ועמ"ש סד"ה קול דודי בענין ומקפץ על הגבעות ועמ"ש בענין כ"א בזאת יתהלל רבות במקומו כמה בחי' זאת שכולם במל' כ"כ הבחי, ס"פ במדבר י"ג ד' וזאת עשו כו' בזאת כו' כי עליית כל נברא לאצילות א"א כ"א ע"י המל' כו' ותדע דגם ופסח ה' דילוג על הפתח מל' וע' ד"ה למען תירא ושם נת' הכח הזה במל' דוקא כי נתב"ס כתר המחבר א"ס ואצילות קרח ס"ה ב' בזאת ת"י שנה קדו"ס ח"א ע"ב סע"א ב' ח"ב נ"א סע"א נ"ז א' ועמ"ש ע"פ הנפילים היו כו' ח"ג ח"ב בזאת בשמחה לא"א בענין זה קרבן אהרן ל"ז ב', ק"ח א' בזאת עומ"ש ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח מענין הנ"ל ומ"ש סד"ה כי תשמע רנ"ו ב' ועמ"ש בענין ובא לו לקרן זח"ג במדבר ק"ך ע"א דתחלת העבודה צ"ל בבחי' יראה קרן כו' ע"ש, וזהו בזאת יראה יבא אהרן אל הקודש ח"ע גם עדמ"ש בת"א בד"ה קחו מאתכם תרומה איך אתכפייא גבוה בבחי' א' מאתהפכא שמעורר למעלה יותר מחמת הביטול שיש בזה יותר עי"ז ממשיך בחי' אין כמו"כ יראה לגבי אהבה לכן בזאת שהיא יראה דוקא יבא אהרן עם היותו אה"ר.

מענין ובא לו לקרן ע׳ במערכת פ״ג בהזיט שם שהמכוין להמשיך תוס׳ האור בהקצוות שיהי׳ היחוד ועמ״ש בענין כשם שא״א לעולם בלא רוחות כך כו׳ מזרחית צפונית יחוד או״א ע״ד לויתן תענוג בהשגה דוקא אשר צפנת כו׳ משא״כ מזרח עצמו אבא למעלה מהשגה וכדי להמשיך יחוד או״א צ״ל המשכה מהכתר כמ״ש ע״פ אריתי מורי וזהו ובא לו לקרן דרומית אתה כהן לעולם להמשיך ממלך עילאה קהק״ד וזהו דרום אך בזאת יבא אהרן יראה וזהו לקרן דרומית ואז מזרחית רוח קדים קדמונו ש״ע כו׳.

קדושים

קדושים תהיו וברבות כאן ופ' ויגש יכול כמוני כו' והוא תמוה, ובתנחומא הובא בילקוט ישראל אשר בך אתפאר אתם מתקדשים בי ואני מתקדיש בכם כו' למלך שקדש אשה כו' ופי' כי הנשמה נק' טהורה היא ששרשה מהכלים וע"י התומ"צ מתעלים בבחי' קדש כמאמר אשר קדשנו בחי' קדוש ומובדל וע' מזה בד"ה ושמתי כדכד ובד"ה שבת שבתון ובד"ה ראשי המטות וענין הקדושין ע' ד"ה תורה צוה ובד"ה טוב לחסות אך ענין ואני מתקדש בכם היינו כי ואני קאי על ז"א דאצי' שהוא שם הוי' יו"ד חכמה כו' וזהו"ע חלקי הוי' ועמ"ש מזה בד"ה את ה' האמרת היום ושם התומ"צ מ"ע בו"ה ול"ת בי"ה ועמ"ש בד"ה עבדים היינו בענין ויוציאנו ה' אלקינו ובד"ה ויאבק איש בענין משם אורידך נאום הוי', ונש"י שרשן ג"כ משם, כי ז"א נק' ישראל והנה נש"י ע"י התומ"צ ממשיכים גילוי עצמות אוא"ס בז"א ועמ"ש מזה בד"ה זכור ושמור בדב"א נאמרו וזהו ואני מתקדיש בכם ועמ"ש בד"ה תורה צוה הנ"ל בענין קדושין ונשואין, ומובן שאחר הקדושין נמשך תוס' אור בז"א להיות היחוד עליון כו', וזהו ע"י החופה בחי' בכל מאדך גם כמ"ש בד"ה צאינה וראינה בענין שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' וזהו"ע לא זז מחבבה עד שקראה אמי וזהו אשר בך אתפאר ופי' ברבות פ' בלק שהו"ע כתר ועטרה כו' שישראל ממשיכים מבחי' כתר לז"א, וזהו אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ להיות לכם לאלקים פי' שמשפיע להם אור שיוכלו לצאת ממיצר הנה"ב ועי"ז האתעדל"ת ימשיכו תוס' גילוי אור מעצמות אוא"ס עד שבחי' אני הוי' יהי' לכם בבחי' אלקים כו' וכנודע מענין מ"ש יעקב והיה הוי' לי לאלקים וזהו שנאמר ב"פ הוי' הוא האלקים כמ"ש במ"א, וזהו ואמר ביום ההוא כו', ופי' הרמ"ז פ' תולדות בדף קל"ה במ"ה, ביום שהו"ס ז"א יתעלה למקום א"א הנק' הוא כו' זה הוי' שהוא עתיק כו' ע"ש שז"א יתעלה להיות בבחי' הכתר שהוא א"א ומקרא מפורש הוא יותר ואור החמה יהי' שבעתים כאור שבעת הימים אשר שבעת הימים הם ז"ת דעי' ואור ז' הימים הם ג"ר ואור החמה יתעלה להיות שבעתים כאור ז' הימים היינו גם למעלה מבחי' ע"י הנמשך ממל' דא"ק שבחי' מל' אינו אלא הארה כ"א בעצמיות ו"ק דא"ק ועמ"ש בביאור ע"פ ואני נתתי לכם שכם אחד וכמו"כ יתעלו ג"כ כנס"י וזהו קדושים תהיו כו' וזהו והיה אור הלבנה שישראל מונין ללבנה יהי' כאור החמה כו', וזהו ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום דהיינו חד ארחא שבפלגותא דשערי דא"א שהוא בחי' הלבנונית כו' כמ"ש באד"ר דקכ"ט א', וזהו יכול כמוני אין ר"ל כמו עצמות אוא"ס ממש, אלא ר"ל כמוני כמו ז"א שיתעלה בא"א ולמעלה כו', וקס"ד שעליות נש"י יהיה ג"כ כמו עליות ז"א ממש כי הרי נש"י שרשן מז"א ממש שהוא הנקרא ישראל ובפ' וישלח דקע"ג פי' כי כמו שהקב"ה נק' הוי' ואלקים כך בנש"י יש ישראל ויעקב וגם הרי נק' אחים וריעים לז"א, ונהי שעכשיו הם למטה ממנו כי בז"א מלובש הקו מאוא"ס ולכן נק' שם הוי' ממש איהו וחיוהי חד משא"כ בנשמות

שאין הקו מלובש בהן כו׳ אך לע״ל שיתעלו בבחי׳ קדושים תהיו ע״י לאשתאבא בגופא דמלכא א״כ יהי׳ הקו מאוא״ס מלובש בהן ג״כ ולכן ארז״ל פ״ה דב״ב דע״ה ב׳ עתידים צדיקים שיקראו על שמו של הקב״ה (ופירש״י שיהי׳ שמם הוי׳) שנאמר כל הנקרא בשמי כו׳ ולכן קס״ד שיהי׳ עליותן כמוני ממש כמו שם הוי׳ לזה אמר ת״ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם והיינו שהרי נאמר והיה הוי׳ לי לאלקים היינו שיתגלה עצמיות אוא״ס ושיומשך לנש״י וזהו ע״י שם הוי׳ שיהי׳ לגבי עצמיות אוא״ס בבחי׳ שם אלקים א״כ עכ״פ שם הוי׳ יהי׳ לנש״י בבחי׳ אלקים, וכמו שאין ערוך הנברא לגבי אלקות אף לגבי שם אלקים כן אף שיתעלו נש״י למעלה מעלה עכ״ז שם הוי׳ שהוא ז״א יתעלה יותר עד שיהי׳ אצלם בבחי׳ אלקים ממש, וזהו ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו׳ זה הוי׳ כו׳, וזהו כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בך כך כו׳ כי כל מה שיתעלו נש״י כך אתה תתעלה יותר כ״כ בספר מחברת הקודש שער ר״ח דמ״ה ע״ב, ולפי״ז י״ל כפשוטו והיה אור הלבנה כנס״י יהי׳ כאור החמה וזהו עליותן אכן אור החמה ז״א יתעלה להיות שבעתים כו׳, וגם י״ל כי זו״נ המחברים אצי׳ עם בי״ע ויתעלו להיות בבחי׳ הכתר שהוא המחבר א״ס עם אצילות והנה הכתר יש בו ב׳ בחי׳ בחי׳ תחתונה שבמאציל ושרש הנאצלים וא״כ נש״י יתעלו בבחי׳ שרש הנאצלים אבל שם הוי׳ יתעלה להיות בבחי׳ עתיק שהוא בחי׳ א״ס כו׳ וזהו״ע והי׳ הוי׳ לי לאלקים כו׳ וזהו קדושתי למעלה מקדושתכם וע׳ מענין קדושים תהיו ברבות ויגש פ״צ ד״ק ע״א ובפ׳ תצוה פל״ח קרוב לס״פ וכאן פ׳ קדושים ס״פ כ״ד ובזח״א ויחי דרל״א ע״א, ח״ב יתרו דפ״ט ע״א ח״ג תזריע דמ״ג ע״א ע״פ אין קדוש כהוי׳ כו׳ ע״ש קדושים ד״פ סע״ב ודפ״א ע״א, עוי״ל פי׳ כמוני כי הנה בפי׳ ואהבת לרעך כמוך פי׳ הרמב״ן בחומש דא״א לומר כמוך ממש שהרי חייך קודמין אלא ר״ל שתחפוץ שכל הטובות שיש לך יהי׳ ג״כ לרעך ועד״ז י״ל פי׳ כמוני בכף הדמיון הוא הכתר וכן כתר מתחיל בכף ועד״ז פי׳ בזח״ג ס״פ פנחס דרנ״ח סע״א יעו״ש, והיינו כי הכתר הוא הממוצע המחבר א״ס ב״ה בנאצלים כמ״ש באג״ה סי׳ י״ז וא״כ על ידו נמשך בע״ס השלימות האפשרי להיות להם וכן בנשמות הצדיקים נמצא בו ועל ידו נמשך בחי׳ ואהבת לרעך כמוך היינו הקב״ה אוהב לרעך שהם כנס״י כמוך להשפיע בהם כל האפשרי להם לקבל ולכן קדושים תהיו כמו שקדוש אני וע׳ בילקוט פ׳ קדושים דקע״ב סע״א בענין כי כאשר ידבק האזור מובן שמשפיע בכנ״י כל השלימות, ועז״א יכול כמוני ר״ל כמו בחי׳ הכתר שהוא נק׳ כמוני בכף הדמיון וכענין כה לגבי זה ת״ל כי קדוש כו׳ ור״ל שלא יהיו במעלת הכתר ממש הממוצע כו׳, אלא יהי׳ מאיר בהם השלימות שמאיר בע״ס דאצילות חו״ב כו׳.

בענין פי׳ גדולתי למעלה מגדולתכם היינו הגם שבתפילין דמארי עלמא כתיב כי מי גוי גדול לפי שממשיכי׳ בחי׳ גדול הוי׳ ע״י תלמוד גדול ומעשה גדול עכ״ז גדולתי למעלה מגדולתכם בחי׳ ולגדולתו אין חקר עמ״ש מזה ע״פ ה׳ בהשמים היכן כסאו בענין רק הכסא אגדיל ממך כסא הוא כתר כמ״ש כסא כבוד מרום מראשון ועמ״ש מזה סד״ה ושננתם לבניך וזהו שאמרו גדולה תשובה שמגעת עד כסה״כ להמשיך מבחי׳ ולגדולתו אין חקר.

הרמב"ן בפי' קדושים תהיו פי' הפרישות גם מההיתר במותרות רק כדי סיפוק ועיין בספר של בינונים סוף פרק כ"ז ועיין מ"ש בביאור על פסוק כי ביום הזה יכפר בענין כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומה שכתוב בד"ה ראשי המטות בענין ופרישות מביאה לידי קדושה ומ"ש במ"א ע"פ וידור יעקב נדר כו' והיה הוי' לי לאלקים שכדי שיהי' בחי' והי' הוי' לי לאלקים זהו ע"י הנדר שהוא סייג לפרישות ופרישות מביאה לידי קדושה קדושים תהיו כו' ועמ"ש בד"ה שמע ישראל בענין קדש א"ע במותר לך ביטול רצון ובד"ה ולא אבה בפ' תצא ועכשיו צ"ל בלי נדר יעו"ש הטעם ועמ"ש בביאור ע"פ קול דודי מדלג כו' ספ"ה בענין פתח הצר של ה"א.

שייך לקדושים תהיו. ענין גדולתי למעלה מגדולתכם ע' סד"ה אגוסטוס יושב בד"ה אז ישיר ועמ"ש בפי' לך ה' הגדולה בד"ה צדקת פרזונו תצוה ס"פ ל"ח יבא קדוש ויכפר על קדושים כו' קדושים פכ"ד ענין ג' עטרות יש להעיר מפי' ג"פ קדוש בהרמ"ז שלח קנ"ח גבי תלת עלמין וממ"ש בביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו תלת רישין מו"ס מקור ממכ"ע גלגלתא סוכ"ע ושניהם קדוש והקדוש הא' רדל"א. גם מג' בחי' א"ק אדם דבריאה כו'. גם ממ"ש בענין יוסף שהיה מרכבה אף שהיה טרוד כי זה אינו פועל בו שינוי זהו בחי' קדוש כו' גם ע"ד טהרה מביאה לידי קדושה כו' ואח"כ לידי חסידות זהו קדושה ב'. גם קדוש א' לעצמו י"ל לז"א הנהגת עולמות שיהי' במדריגת עתיק רדל"א כו' וב"פ קדוש לבניו כנ"ל אצילות ובריאה כו'. זח"א ויחי רל"א דלא מקדשי לעילא עד דישראל מקדשי לתתא. נזכר בבה"ז בלק דק"צ ע"פ ברכו ה' מלאכיו. יתרו דפ"ט ע"א מענין זכור את יום השבת לקדשו היינו להמשיך כתר בחכמה כמ"ש בת"א פ' יתרו ועד"ז פי' שם קדושים תהיו כו' גם י"ל ענין ג' עטרות עדמ"ש בד"ה השמים כסאי והיינו בחי' השמים כסאי המשכת מבחי' אלפים שנה שקדמה לעולם בבחי' עולם. והו"ע נובלות חש"מ תורה. וכן המשכה בבחי' והארץ הדום כו' זהו"ע ב' עטרות שנתן לבניו אך איזה בית כו' זהו העטרה שנתן על ראשו והו"ע התפלה יהי רצון כו' ה"ז עטרה על ראשו שינוי רצון שלא ע"פ החכמה כו' וא"כ גם לעצמו הוא בשביל בניו שיתנהג עמהם במדה"ר וכענין קוב"ה מצלי יה"ר כו' וזהו"ע כתר יתנו לך מלאכים פי' במא"א או"א נק' מלאכים כו'. גם עטרה זו ע"ד ואשר נתן כתר מלכות בראשו כי מצד החיצוני' לבוש מל' הרי כחשיכה כאורה ושממית בידים כו' ואם צדקת כו' וצ"ל כתר מלכות המשכת עונג העליון במעשה המצות כו' וזהו"ע יושב ועסק בתורה ועי"ז נמשכים הב' כתרים לבניו כו' כי יש אחד כו' גם בן ואח אין לו אלא שחיבב והיינו ע"י העטרה שנתן בראשו כו' שעי"ז אבינו אתה כו' והכתר מל' י"ל גבוה מלבוש מל' כי הלבוש סוכ"ע זהו מהאור שנתצמצם והכתר מל' עתיק הוא מהקו ששרשו מבחי' האור שלא הגיע בו הצמצום כו' וע' ביאור אתה הצבת

גבולות ארץ בענין עתיק, גם י"ל ב' עטרות שבראש בניו ההמשכה שע"י מ"ע ומל"ת פקודי המשכן ומשכן העדות בעדי עדיים והעטרה שנתן בראשו בחי' שלמעלה גם מבחי' י"ה כו' עמ"ש בת"א סד"ה לבסומי בענין עד דלא ידעי בין כו' יד רמה כו' א"נ ב' עטרות שמח תשמח ריעים והעטרה שבראשו שעשוע בעצמותו ע' סד"ה לסוסתי כו'.

פ' קדושים

דבר אל כל עדת בנ"י קדושים תהיו כו' פי' הפנ"י כי ענין בני ישראל היינו גם בני אברהם ויצחק כמ"ש במד"ר ר"פ תולדות שגם אברהם ויצחק נקראו ישראל והיינו כי ג' אבות הם חג"ת והם בחי' ז"א הנק' ישראל וכמ"ש במד"ר פ' ויחי פצ"ת בפי' שמע ישראל שמעו אל ישראל שבשמים אביכם וכיון שכן קדושים תהיו והיינו כי קדוש אני הוי' אלקיכם והוא ג"כ בחי' ז"א דאצילות שנק' הוי' ונק' ישראל ע"ש כי שרית עם אלקים כמ"ש בת"א פ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק וע"ש בפנ"י בענין מה טוב חלקנו היינו חלק הוי' עמו ומה נעים גורלינו ע"ד אתה תומך גורלי ומה יפה ירושתינו היינו מצד האבות, וג' בחי' אלו נרמז כאן ענין בני ישראל וענין ואמרת אליהם וענין כי קדוש אני הוי' ת"ש המד"ר כאן ס"פ כ"ד משל לבני מדינה שעשו ג' עטרות למלך כו' עד ושתים בראש בניו היינו נקראו בניו וזהו פי' בנ"י ושייך בזה ג"כ ענין ירושה ע' במא"א יוד כ"ט ובזח"ג אמור צד א' שבשבת יורש ז"א מקום חו"ב וע' במדרש תילים ע"פ למנצח על הנחילות ומזה יובן פי' שמע ישראל כדפי' המד"ר שמעו אל ישראל שבשמים אביכם ור"ל שאתם בני ישראל ולכן קדושים תהיו מובדל מן התאוות ע"ד מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ ורק ואהבת את ה' אלקיך כאהבת הבן כו' וגם לא דמי לאב ובן גשמי שהבן נפרד משא"כ למעלה כנודע מענין ה' צבאות בת"א פ' בא ובזח"ג קדושים דפ"ו ע"ב אנא הוא אינון ממש ועמ"ש בלק"ת גבי עשימ"ת בד"ה ש"ה ממעמקים.

(**קיצור.** ענין הטעם קדושים תהיו כי קדוש אני אך כי פי' בני ישראל היינו בני ג' אבות שנקראו ישראל והוא בחי' ז"א שנק' הקב"ה ע' בלקר"ת פ' תזריע בדרוש קמיפליגי במתיבתא דרקיע וזהו מה יפה ירושתינו וענין מה טוב חלקנו וענין תומיך גורלי ואמרת אליהם.)

ועמ"ש לקמן בשם הרמ"ז פ' שלח פי' ג"פ קדוש נגד תלת עלמין א"ס ואצי' ובי"ע, וא"כ הקדוש הא' שנוטל לעצמו זהו א"ס והשתים קדושות שנותן לבניו אצילות ובי"ע וזהו קק"ק ה' צבאות שבצבאות מלובש הקדוש ממש לפי שלע"ל גם בעשייה יאיר כמו באצילות.

במד"ר ר"פ קדושים א"ר יודין כתיב ואתה מרום רוממות אתה נוהג בעולמיך כו' נתת קדושה לישראל לעולם שנאמר קדושים תהיו א"כ המכון

שהוא ציווי וגם הבטחה שסופכם להיות קדושים תהיו ע״ד והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו ועד״ז הפירוש בענין ואהבת לשון ציווי ולשון הבטחה בת״א פ׳ תשא בד״ה זה יתנו. אך ענין לעולם נמשך מבחי׳ אני הוי׳ לא שניתי בחי׳ וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו ונקרא אמת כמ״ש בביאור ע״פ אלה מסעי דרוש השלישי ועמ״ש בשם הסד״א פ״ו דאהבת עולם אהבתנו זהו למעלה מבחי׳ אהבה רבה כו׳ וזהו ע״ד הנזכר במד״ר ויקרא פ״ב כ״מ שנאמר לי אינו זז לעולם וזהו ואתה מרום רוממות שהוא בכתר או בבינה והיינו ואתה מרום לעולם שמבחי׳ רוממות נמשך שיהי׳ בבחי׳ לעולם בלי שום הפסק וע׳ במד״ר ויצא פ״ע ע״פ שם הגדולה לאה גדולה במתנותיה כהונה לעולם כו׳ דכתי׳ ויהודה לעולם תשב ביואל ססי׳ ד׳ ועד״ז י״ל פי׳ והארץ לעולם עומדת דקאי על צדיקים במד״ר בקהלת וז״ש אני הוי׳ לא שניתי ואתם ב״י לא כליתם ובבחי׳ פ׳ תרומה בקונטרוס שבסוף הספר פי׳ כס״כ מרום מראשון מרום כתר מראשון א״ס וזהו ואתה מרום לעולם ה׳ כו׳ י״ל ואתה עצמות א״ס מאיר ע״י כתר הנק׳ מרום או י״ל ואתה היינו זו״נ כמ״ש בזהר ר״פ ואתה תצוה ואתה מרום כי בפנימיות ז״א מאיר עתיקא ממש וז״ס בריח התיכון כו׳. והבחי׳ פי׳ קדושים תהיו קדש עצמך במותר לך וכל הפורש עצמו מן התאוה נק׳ קדוש שכן מצינו בנזיר שלא פריש עצמו אלא מן היין בלבד נק׳ קדוש שנאמר קד״ יהי׳ גדל פרע שער ראשו והנה גבי נזיר קדוש יהי׳ מבואר שממשיך מרישא דא״א כמ״ש בזח״ג נשא קכ״ז א׳ ובלק״ת מהאריז״ל שם א״כ אפשר יש ללמוד מזה שע״י שפורש א״ע מהתאוה במותר לו ממשיך מבחי׳ קדוש. וכה״ג נת׳ במ״א בענין נדרים סייג לפרישות ושרש הנדר נמשך מיעקב וידור יעקב נדר כו׳ ועי״ז והיה הוי׳ לי לאלקים שזהו ע״י המשכה מבחי׳ עת״י וא״כ ע״י הפרישות וקדש עצמך במותר לך עי״ז דוקא מבחי׳ קדוש שהוא סוכ״ע כענין הנזיר וע״י פרישה מן האיסור סור מרע ממשיך מבחי׳ ממכ״ע כו׳.

קיצור. רוממות אתה נוהג בעולמך קדושים תהיו לעולם. קדש א״ע במותר לך ועי״ז דוגמת נזיר קדוש יהיה. (ועמ״ש בד״ה מה טובו בפי׳ בא״י אלקינו בענין סו״מ ועש״ט ועסק התורה כו׳ וכן מצאתי בקונטרס שבסוף ספר הבחי׳ וז״ל קדושים תהיו נמשכים מן הקודש הוא כתר עליון עכ״ל. וזהו״ע שכינור דלע״ל יהי׳ של עשרה נימין וא״כ י״ל זהו העליה שבשבילה הי׳ ירידת הנשמות הנק׳ בנ״י לגופים שאף ששרשם גבוהים ובנ״י הם נו״ה ומקבלים מהאבות הנק׳ ישראל אך ע״י ירידתם בעוה״ז וקיום המצות אקב״ו אזי קדושים תהיו לקבל שפע הכתר עליון כו׳ והגם דלעיל נת׳ פי׳ כי קדוש אני לפי ששרשם מז״א הנק׳ קדוש זהו כמ״ש בלקו״ת בד״ה קא מיפליגי במתיבתא דרקיע שעיקר בחי׳ קדוש הוא בכתר והראי׳ ג״כ מנזיר כנ״ל ומה שת״ת נק׳ קדוש זהו לפי שיש בו הארה מכתר עד בריח התיכון ולכן שם הוי׳ בת״ת משא״כ בחו״ג כו׳ וע׳ בהרמ״ז ר״פ תשא גבי העשיר לא ירבה וזהו כי קדוש אני הוי׳ המאיר בת״ת ולכן בנ״י המקבלים מהת״ת ע״ד שנקראים למודי הוי׳ קדושים תהיו כו׳. אך ודאי אינו דומה הבחי׳ קדוש שבת״ת לבחי׳ קדוש דא״א שהרי אפילו החכ׳ מאין תמצא כו׳. וזה כמ״ש הרמ״ז פ׳ שלח דקנ״ט א׳ בענין ג״פ קדוש רומזים לתלת עלמין עולמות הא״ס שלפני אצי׳ ואצילות ואח״כ בי״ע והרי אין ערוך כלל

ביניהם לכן העליה קדושים תהיו ע״י המצות לקבל הארת כתר עליון שהוא מבחי׳ עולמות הא״ס זהו עלייה עצומה כו׳.

קיצור. להעיר מענין ג׳ תשובות בד״ה מה טובו בנ״י נו״ה למודי הוי׳ ת״ת הנק׳ קדוש ע״י ירידה בגוף קדושים תהיו לקבל מכ״ע כינור של יוד נימין מ״ש הרמ״ז בענין ג״פ קדוש.

ובמ״א נת׳ שהנשמות בשרשן נמשכו מבחי׳ הכלים וזהו נשמה שנתת בי טהורה היא. טהורה דוקא משא״כ קדוש גבוה מבחי׳ טהור וע״י ירידתן בגוף מתעלים בבחי׳ קדוש בד״ה ושמתי כדכד ובד״ה שבת שבתון אך לפמש״כ בפי׳ בנ״י א״כ י״ל שגם בשרשן היו מבחי׳ קדוש, אך שהעלייה בבחי׳ קדוש שבכתר שלמעלה ממדריגת קדוש דז״א ע״ד שנת׳ בד״ה שבת שבתון בענין קדש הקדשים שהוא מובדל מבחי׳ קדש כמו שהקודש מובדל מבחי׳ חול ע״ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קדהק״ד כו׳ ואפ״ל כי ב׳ הדרכים אמת שיש כמה מדריגות בנשמות יש מהן שרשן בבחי׳ טהור והעלי׳ בבחי׳ קדוש ע״י אק״ב ויש ששרשן מבחי׳ קדוש והעלי׳ בקה״ק והיינו ע״י קדש א״ע במותר לך כנ״ל ובזהר פ׳ חיי דקל״ג ע״א ובג״כ יעקב משמש במרום מאי במרום כמד״א ואתה מרום לעולם ה׳ והענין דנת׳ שם בפירוש תפילת ערבית רשות לפי שהמשכת היחוד עצמו שיומשך האור מבחי׳ אני הוי׳ לא שניתי ונק׳ סוד הוי׳ ליריאיו זהו בחי׳ שלמעלה מאתעדל״ת וז״ס הרשות, ולא חובה ע״ד דרור עלמא דחירו וזהו נק׳ משמש במרום בחי׳ ואתה מרום לעולם כו׳ אך פי׳ משמש במרום זהו״ע היחוד ר״ל שמחבר שמשא וסיהרא שיומשך גילוי זה מבחי׳ מרום בבחי׳ ואתה שהם ששה מדות המרומזים באות ו׳ וכענין ולא נתכונו עלילות הכתי׳ ולא בא׳ והקרי בוי״ו ומהוי״ו יומשך בבחי׳ אתה שהוא מל׳ ע״ד יהודה אתה כי אתה אבינו גם אתה אותיות מא׳ עד תיו עם ה׳ מוצאות, וזהו ג״כ פי׳ כס״כ מרום מראשון מקום מקדשנו פי׳ כסא בינה כבוד ח״ע מרום כתר מראשון א״ס נמשך מזה בחי׳ מקום מקדשנו שהיא מל׳, והנה במק״מ שם פי׳ יעקב משמש במרום פי׳ יעקב מזדווג עם לאה בחצות כמ״ש הרב שפי׳ יעקב משמש במרום הוא זיווג יעקב עם לאה עכ״ל וי״ל עפמש״ל בפי׳ הגדולה לאה גדולה במתנותיה כהונה לעולם כו׳ וזה נמשך מבחי׳ ואתה מרום רוממות אתה נוהג בעולמיך כנ״ל וענין זיווג יעקב עם לאה זהו ע״ד וישב יעקב בארץ מגורי אביו וזיווגו עם רחל זהו בחי׳ בארץ כנען כו׳. ובבה״ז שם פי׳ יעקב משמש במרום זהו הזיווג מהחזה ולמעלה ששם הוא בחי׳ עה״ח שלמעלה מעה״ד טו״ר כו׳ וזהו ע״ד שבינה נק׳ עלמא דחירו. וע׳ בלק״ת פ׳ תבא בד״ה ענין ר״ה ומ״ש בד״ה והי׳ מספר בני ישראל כו׳ אשר לא יספר בהביאור בסופו ועמ״ש בביאור ע״פ באתי לגני בענין להמתיק דיני לאה גם לאה ורחל הם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא בחי׳ ים ובחי׳ יבשה שהם בחי׳ כי אל דעות ב׳ בחי׳ דעת כמ״ש בבה״ז פ׳ בשלח במאמר משריין ורתיכין בד״ה עוי״ל מאמר הנ״ל באופן אחר, והן ב׳ בחי׳ עולם ע׳ זהר ויצא דקנ״ח ע״ב וגלי הים מתרוממים עד דאתי חד דברא בימא יס״א ומשתק תשוקת הגלים זהו עצמו ענין זיווג יעקב ולאה כו׳, ולע״ל ומלאה הארץ דיעה את ה׳ כמים לים מכסים א״כ יומשך דעת עליון זה מבחי׳ במרום גם למטה בארץ שהיא בחי׳ רחל ע״ד והארץ לעולם עומדת וזהו

כימי השמים שהוא בחי' מרום יומשך על הארץ וזהו"ע קדושים תהיו שנמשך מבחי' ואתה מרום כו' רוממות אתה נוהג בעולמיך.

והנה לעיל מיני' במד"ר בתחלת פכ"ד פי' ואתה מרום לעולם ה' לעולם ידך על העליונה ע"ד שאמר דהע"ה לדוד מזמור חסד ומשפט אשירה לך ה', וכ"ה בירושלמי פ"ט דברכות על המתניתן חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה א"כ לפ"ז מפרש ואתה מרום בז"א ולפי הפירוש רוממות אתה נוהג זהו בע"ק כמובן מהגמ' בפסחים ס"פ אלו עוברין ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד אשר לא כעוה"ז עוה"ב העוה"ז על בשורות הטובות הוא אומר ברוך הטוב והמטיב ועל כו' ולע"ל כולו הטוב והמטיב והיינו כי בעוה"ז הנהגת העולמות ע"י מדות דאצי' שיש שם חו"ב אבל לע"ל יהי' גילוי ע"ק דלית שמאלא בהאי ע"ק, וע' בזח"ג באדר"ז דרצ"ב סע"ב ודרצ"ג ע"א, והנה ידוע דהדין והמשפט זהו טובת האדם, וע' בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי ובזח"ג פ' קרח דקע"ח ב' בענין ועבד הלוי הוא הוא דא עתיקא אלמלא דינא כו' ועמ"ש ע"פ כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר לפי"ז י"ל פי' ואתה מרום לעולם ואתה ו' מדות דאצילות המאיר בבחי' אתה כנ"ל בשם הזהר ר"פ תצוה, ובבחי' זו יש חו"ג חסד ומשפט כנ"ל ועכ"ז ואתה מרום שבז"א בפנימיותו מאיר רוממות דע"ק, מה גם כי הדין ממוזג עם חסד ע"י ת"ת קו האמצעי המחברם שכח חיבור זה היינו ע"י שבתפארת מאיר אור הכתר כמ"ש באג"ה בד"ה והיה מעשה הצדקה שלום וכמש"ל בפי' כי קדוש אני הוי' אלקיכם, דהיינו מה שבת"ת שבו שם הוי' מאיר מבחי' קדוש שהוא הכתר וא"כ ואתה מרום ממש, וזהו יעקב משמש במרום כנ"ל ולכן לעולם ידך על העליונה ולכן קדושים תהיו הוו פרושים כו'.

כרמך לא תעולל, עמ"ש בחמש מגילות באיכה ע"פ עולליה הלכו שבי וע' פירש"י בחומש כאן בסיום הפסוק אני ה' אלקיכם. מד"ר ויגש פ"צ ד"כ ע"א וכאן פ' קדושים ספכ"ד ובפ' תצוה פל"ח קרוב לס"פ זח"א פ' ויחי דרל"א א' ח"ב יתרו פט"א ח"ג תזריע דמ"ג ע"א ע"פ אין קדוש כהוי' קדושים ד"פ סע"ב ודף פ"א א' זח"ג פ' קדושים דפ"א א' מפרש קדושים תהיו על ענין חיבור איש ואשתו שיהי' קדושים בשעת תשמיש והקדים לזה פסוק מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ בש"ב סי' כ"ג והיינו שקרא לון גוי אחד כשמיה ואימתי אקרי בר נש אחד בשעתא דאשתכח דכר ונוק' ואתקדיש בקדושה עילאה ואתכוין לאתקדשא וצ"ל איך שייך דקרא לון אחד כשמיה, כיון אחד מורה על חיבור דכר ונוק' הלא הוא ית' יחיד ואין לו שני וכמ"ש במד"ר ס"פ ואתחנן ע"פ הוי' אחד שכל מה שברא הקב"ה ברא זוגות זוגות אבל כבודו ית' יחיד. אמנם הענין י"ל עפמ"ש בזח"ג פ' ויקרא ד"ז ע"ב בפי' שמע ישראל הוי' אלקינו ה' אחד מהו אחד דא כנס"י דאחיד ביה בקוב"ה דאר"ש זווגא דדכר ונוק' אקרי אחד כו' והשתא קוב"ה לא איקרי אחד ורזא דמלה כנס"י בגלותא דבבל וקוב"ה סליק

לעילא (ז״א עולה לאו״א) לעילא (באריך) חוזגא אתפריש כו׳ עד כדין ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד כו׳ ולכאורה סותר להמד״ר ס״פ ואתחנן הנ״ל וצ״ל דלמעלה זו״נ הכל אחד ממש דהיינו סוכ״ע וממכ״ע והזיווג גילוי סוכ״ע בממכ״ע ע׳ בלק״ת בדרושי עשימ״ת בפי׳ להבין ענין יג״מ פ״ב ובת״א ד״ה וארא אל אברהם ובלק״ת ד״ה בהעלותך עוי״ל דמצד האורות דע״ס הכל אחד ממש ולא שייך כלל זוגות כ״א אחד פשוט רק מצד הכלים בע״ס שייך זוגות ר״ל זיווגי המדות חסד ממתיק הדין ועצמותו ואפילו האורות לאו מכל אינון מדות איהו כלל ומ״מ כיון האור ע״י המדות שהם הכלים א״כ ע״י זיווגי המדות נמשך תוס׳ גילוי אוא״ס ממש וע׳ זח״ב תרומה דף קמ״ו סע״ב.

זח״ב יתרו פט״א גבי ועל דא כתיב ביני ובין בני ישראל כו׳, זכור את יום השבת לקדשו וכתי׳ קדושים תהיו כי קדוש אני ה׳ וכתי׳ וקראת לשבת עונג לקדוש ה׳ מכובד ור״ל כיון שנאמר קדושים תהיו לכך ניתן להם מצות שבת שהיא קדוש כמ״ש לקדוש ה׳ מכובד ונאמר זכור את יום השבת לקדשו ועמ״ש בלק״ת ע״פ ראו כי ה׳ נתן לכם את השבת וע׳ מד״ר פ׳ בא פט״ו ע״פ החודש הזה לכם ע״ד ביום השמע״צ תהיה לכם מבואר מענין שבת ג״כ.

זח״א פ׳ ויחי דף רל״א ע״א וקדושה לא מקדשי לעילא עד דמקדשו ישראל לתתא כו׳ בגין דקדושא דשמא דקוב״ה לא סליק אלא מעילא ותתא כחדא הה״ד קדושים תהיו כי קדוש אני כו׳.

מד״ר פ׳ תצוה פל״ח קרוב לס״פ אר״ח יבא קדוש ויכנס לקדוש ויקריב לפני קדוש ויכפר על קדושים, יבא קדוש זה אהרן שנאמר לאהרן קדוש ה׳ ויכנס לקדוש זה מקדש שנאמר מקדש ה׳ כוננו ידיך ויקריב לפני קדוש זה הקב״ה שנאמר כי קדוש אני ה׳ ויכפר על קדושים אלו ישראל שנאמר קדושים תהיו, ואפ״ל יבא קדוש זה אהרן כה״ג הוא ז״א שנק׳ קדוש שלובש שמונה בגדים וגם אפ״ל ע״ד אתה כהן לעולם הוא חסד דאצילות וכמ״ש בזהר ר״פ יתרו דס״ז ע״ב בענין אית מלך לעילא שהוא מל׳ דא״ס ברזא דקה״ק ואית כהן דמשמש תחותיה רזא דאור קדמאה שהוא חסד וזהו אהרן אותיות נראה והיינו כי באורך נראה אור ויכנס לקדוש זה מקדש הוא בינה ששם הוא היכל קה״ק שבאצילות ויכפר לפני קדוש זהו ע״ק מל׳ דא״ס דהיינו ענין אית מלך לעילא ברזא דקה״ק וזהו פי׳ הקב״ה כמ״ש בלק״ת פ׳ תזריע בד״ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע ויכפר על קדושים אלו ישראל שנמשכו מתפארת דאצילות שנק׳ קדוש כמש״ל בשם הפנ״י בפי׳ קדושים תהיו.

ענין ב׳ בחי׳ כה״ג הנז׳ בזהר יתרו ס״ז ב׳ שם הא׳ חסד דאצילות הב׳ מיכאל חסד דבריאה אפ״ל ע״ד שנתבאר בת״א פ׳ וישב בד״ה בכ״ה בכסליו ענין ב׳ בחי׳ מס״נ הא׳ למס״נ באחד הב׳ בחי׳ ובכל נפשך אשר למס״נ באחד זהו ביטול ומס״נ של הנה״א ליבטל וליכלל באוא״ס ב״ה ממש וזהו״ע כה״ג דלעילא, כי זהו ע״ד מרכבה עילאה דאצילות בד״ה ויקהל משה, וממשיך יחוד פנימי׳ דאו״א, ומיכאל כה״ג בבריאה י״ל מקריב מס״נ ובכל נפשך שהוא ענין מס״נ דנה״ב ששרשה מפני שור או אפ״ל מיכאל מקריב ג״כ הביטול דנה״א רק נשמות דבי״ע כו׳ וכה״ג דאצי׳ ממשיך הביטול בנשמות דאצילות, והנה ענין

קהק"ד שמובדל גם מבחי' קדש כמו שהקודש מובדל מחול בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון וזהו יבא קדוש כה"ג שנק' גדול לפי שמאיר בו מבחי' גדול הוי' ומהולל מאד ויכנס לקדוש בינה הנק' קהק"ד ויקריב לפני קדוש בחי' עת"י שהוא בחי' קדושתי למעלה מקדושתכם כנז' בביאור כי כארץ תוציא צמחה ויכפר על קדושים ישראל אשר בך אתפאר כו' שנמשכו מתפארת.

לדף קמ"ה* ע"פ הזהר פ' אחרי

עמ"ש במ"א ההפרש בין תפילה ובין ברכה שהצדיקים מברכים שהתפלה הוא מלמטה למעלה והברכה מלמעלה למטה והוא בביאור מאמר הזהר בלק ע"פ יברך את הנערים, ועד"ז יובן ההפרש בין רשב"י שאמר מענין מה טוב כו' שבת אחים בענין ברכה מלמעלה למטה, וזהו דוקא הכח במי שתורתו אומנתו כמ"ש מי יעלה כו' ישא ברכה מאת הוי' ועמ"ש בד"ה רני ושמחי בענין שקראה אחותי וסד"ה באתי לגני בענין אכלו ריעים ובדרוש בהרת מענין עסק התורה, ובד"ה יו"ט של ר"ה בענין שאומרים פסוקי מלכות זכרונות כו' שמביאים ראיה מהתו' שראוי שיהי' כביכול נשפל בבחי' מל', וע' בדרוש תורתו אומנתו פטור מן התפלה שיש בכלל מאתים מנה, בסידור שער הק"ש ומענין יה"ר בד"ה מה יפו פעמיך וע' בענין כשר כו' כעבד כו' עד"ז י"ל מה שהגביהו החברים את רשב"י כו' גם כמו ע"י העבודה בחול מוסיף אור בשבת, ע' בענין אישה יקימנו כבעה"ב המצוה ובביאור בשעה שהקדימו התו' כבעה"ב על המצות כו', בענין שכחה ענין אתה זוכר מעשה עולם סד"ה כי ביום הזה יכפר ובשאר דרושי ר"ה.

לד"ה קול ד' קמ"ד ב', הנה רז"ל פי' בכח לפי כח של כל אחד א"כ זה מורה על כח הפועל בנפעל ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' שהוא מל' דא"ס, גם חכמה כח מ"ה כח מעשיו הגיד לעמו במא"א ך' י' כח נק' לפעמים חסד ימינך ה' נאדרי בכח ובהרמ"ז פנחס ר"ך ע"פ בכחך עשה, כח ר"ת כתר חכמה, כח אד' הם ב' ידים דז"א שבהם כ"ח פרקין ויש כח אותיות בפסוק בראשית וכן בפסוק אנכי ובפרד"ס ערך כח בינה וענין העונה איהשר"מ בכל כחו מילוי המילוי גימ' כח, א"כ זה מורה על הגילוי ע"ד מש"כ שהוא כח הפועל בנפעל וע' מזה סד"ה אני דפ' ציצית וכאן פי' כח הוא ג"כ ענין הבל בביאור וספרתם לכם ספ"א גבי שבועות וע' מענין הבל במא"א ה' ב' וע' זח"ג מז"ב ומש"ש ובבהז"ז פ' חיי בענין מילוי ס"ג גימ' הבל ותינוקות של ב"ר הנה בפרדס פי' ת"ת נק' תינוק יונק משדי אמו בינה, וע' במק"מ ויצא קנ"ו כמדומה פי' כן אמט"ט ועמ"ש מזה ע"פ ועשית כרובים.

לדף קמה ע"פ הזהר פ' אחרי: **נמצא בכת"י 28 קצו, א. וקאי על כת"י 1157 ד"ה בזוהר אחרי זמנא חדא כו'. והוא הגהה על ד"ה זוהר פ' אחרי זמנא חדא שנדפס בספר המאמרים אתהלך לאזניא ע' רי.**

לד"ה קול ד' קמד, ב: **נמצא בכת"י 28 קצו, ב וקאי על כת"י 1157. והוא הגהה על ד"ה קול ה' בכח שנדפס בספר המאמרים אתהלך לאזניא ע' ה.**

קדושים תהיו כו'.

א) **ילקוט** פ' כי תשא סוף רמז שפ"ו דק"ו ע"ב לא לכהנים בלבד ניתן קדושה מסיני אלא לכל ישראל שנאמר דבר אל כל עדת בנ"י ואמרת אליהם קדושים תהיו מכאן אמרו כל האוכל בלא נט"י סימן רע לו כו'. וי"ל דבכהנים נאמר ורחצו את ידיהם. ויש להבין מה שייך רחיצת ידים לקדושה הרי זהו ענין טהרה אך הענין עפ"י מה שארז"ל ספ"ח דברכות דנ"ג סע"ב ע"פ והתקדשתם והייתם קדושים שבס"פ שמיני י"א מ"ד והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שמן אני ה' אלקיכם זו ברכה עכ"ל. הרי ששייך מים ראשונים לקדושה ופסוק הנ"ל נז' פ"ב דשבועות דף יח, ע"ב עמה"מ מו"ד נג"ג קל"ד קלה"ב קמז"ד קמח"ג קע"ב ר"ח רבות קצ"ג ב' שע"ט תקכ"ד תקל"ב של"ה טו"א נה"א קמ"א קצ"ט א' רלט"א שמ"ב בחיי קמ"ב ד'. היינו במד"ר קדושים ס"פ כ"ד משל לבני המדינה שעשו ג' עטרות למלך מה עשה המלך נתן בראשו אחת ושתים בראש בניו כך בכל יום ויום העליונים מכתירים להקב"ה ג' קדושות מה הקב"ה עושה נותן בראשו אחת ושתים בראשן של ישראל הה"ד דבר כו' וכתיב והתקדשתם והייתם קדושים.

והנה ברע"מ פ' עקב דרע"ג ע"ב הביאו פסוק והתקדשתם כו' ופי' הרמ"ז דמים ראשונים הוא מצד החכמה שבה שרש החסד ומים אחרונים הוא כח בינה הדוחה את הקליפה כו' עמ"ש ע"פ ולקחתם אגודת אזוב ג"כ איך לדחות הקליפות הוא ע"י הבינה ועמ"ש בזה בלק"ת סד"ה כי כארץ תוציא צמחה בענין כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים וע' זח"ג פ' פנחס דרי"ד ע"ב ע"פ חשף ה' את זרוע קדשו ואולי משום אני בינה לי גבורה שמלבשת גבורה דא"א. ושמן ערב הוא כנגד מוח הדעת כו' והנה המוחין נק' קודש ועיקר קודש הוא חכמה ע"כ א"ש דקדושים תהיו שייך על רחיצת ידים כו'.

בסידור מהרי"ק פירש כי לפי שבחכמה ובינה מלובשים חסד וגבורה דא"א והם מי החסדים וצריך להמשיך מים אלו על ידי חו"ב לז"א ועיין בלקוטי תורה פ' נשא על פסוק ה' יחתו מריביו ובשה"ש בד"ה צאינה וראינה בפי' שאו ידיכם קדש שהוא חכמה וברכו את הוי' ז"א ע"י שבחו"ב מלובש ב' זרועות דא"א נמצא ע"י נש"י מתחברים זרועות דא"א בז"א ע"י חו"ב וזהו"ע שכל את ידיו כו' שכל לשון שכל שהמשיך בהם חו"ב כו' וכמ"ש הבחיי פ' ויחי ע"פ שכל את ידיו מלשון שכל וחכמה כי נתכוין בעשר אצבעות ידיו להמשיך הברכה ממקור החכמה והשכל וכן אמר התרגום אחכימין לידוהי כענין שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' קדש הוא החכמה שהוא מקור הברכה עכ"ל, ועמ"ש ע"פ ויפוזו זרועי ידיו ואולי לכן אמר רב חסדא בפרק במה אשה אנא משאי מלא חפנאי ויהבו לי מלא חפניא טיבותא.

ב) **ושם** ברע"מ דער"ב ע"ב ודער"ג א' האריכו בענין נט"י וז"ל ועוד נט"י צריך ליטול לון עד פרקא דגזרו עליה י"ד פרקין בההוא

שעתא שהוא יד ה׳ עליה, ואיהו יד דברכה מסט׳ דחסד כו׳ יד דקדושה כו׳ יד דיחודא כו׳ עכ״ל. והרמ״ז שם האריך שאחיזות החיצונים הוא מחו״ג מהצפרנים כו׳ והתיקון שלהם הם המים סתם מ״ן ומ״ד כו׳ וצריך לערות ב״פ כי הא׳ הם גבורות הדוחות את הטומאה ונותנים לה חיותה משם אבל כשנותן המים השנים שהם חסדים אז ממשיכים הברכה בפנימיות מן הבריאה וגם מאור אצילות ואז היצירה שהיא אמצעית וששם בחי׳ הידים אינון שניות לברכה עכ״ל. וענין ב״פ לערות הנ״ל הם כענין טהרה וקדושה ועמ״ש ע״פ הזהר פ׳ תזריע דמ״ח ע״ב ע״פ ואיש כי ימרט ראשו כו׳ טהור הוא וכד נפיק מן מסאבא אקרי טהור כו׳ ואח״כ שיהי׳ נק׳ קדוש הוא עוד בחי׳ עליונה יותר יעו״ש.

ג) **וברע״מ** פ׳ פנחס דרמ״ה סע״א תניינא נט״י עד שיעורא דגזרו רבנן דאינון חמש קשרין דבהון י״ד פרקין ואוף הכי י״ד פרקין אינון דיד שמאלא ואינון כח פרקין לקבליהו כח ה׳. דאינון כ״ח אתוון דקרא קדמאה דעובדא דבראשית דאתמר בהון ועתה יגדל נא כח אד׳ כו׳ עכ״ל ונת׳ מזה במ״א בד״ה ומשה נגש אל הערפל כי בראשית היינו בחוכמתא את השמים ואת הארץ היינו ב׳ ידות כמ״ש ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ועמ״ש מזה בת״א פ׳ וארא בד״ה וידבר אלקים כו׳ וארא, בענין נטה שמאלו וברא ארץ כו׳ וע״כ צריך להמשיך בהם מבחי׳ בראשית בחוכמתא על ידים הנ״ל ועי״ז נעשה יחוד שמים וארץ שהם זו״נ כי ע״י כי כל בשמים ובארץ בחי׳ מי רביעית שבו נוטלים לידים כדלקמן כנ״ל ועמ״ש בביאור ע״פ נשא בענין מקדש ה׳ כוננו ידיך כו׳.

ד) **במא״א** אות ר׳ סעי׳ ל׳ רחיצה מן החסדים ע״י המים שהם בחסד עכ״ל ועמ״ש בלק״ת בשה״ש בד״ה שינייך כעדר הרחלים בפי׳ שעלו מן הרחצה ר״ת משה כי מן המים משיתיהו המשכה מבחי׳ מים הנמשכים מבחי׳ בעה״נ ישבו אבותיכם ובמא״א אות מ׳ סעי׳ ט״ז מענין מים דכורין ומים נוקבין ובאות א׳ ס״ד וגם מ״ן ומ״ד נק׳ אבני שיש טהור ואין לומר מים מים שהם מ״ד ומ״נ ב׳ גדפי אות אלף כי העליונה מים זכרים והתחתונה מים נוקבין והרקיע המבדיל הם הכל אחדות אחד עכ״ל, והפרד״ס ערך מים האריך בזה שאעפ״י שנאמר ויהי מבדיל בין מים למים אין הבדלה אלא במקום הטומאה והחול אבל במקום הקודש הרקיע שביניהם מיחדם עכ״ל והוא כענין הפרוכת המבדיל בין הקודש ובין קדהק״ד שג״כ ע״י פרוכת זה נמשך מקה״ק לבחי׳ קודש כו׳, וכמו שמבדילים במו״ש ליו״ט המבדיל בין קודש לקודש ואין זה הבדל גמור כי או״א הם ת״ר כו׳ ואפ״ל לכן נט״י עיקרו לתרומה שהוא קודש ומה שגזרו גם לחולין כי בישראל החולין הם נעשים עטה״ק, ועמ״ש במ״א ע״פ כמים הפנים לפנים כו׳ וע׳ מזה ג״כ בהרמ״ז פ׳ ויקרא דט״ו בענין ישר יחזו פנימו ובלק״ת פ׳ ראה בביאור ע״פ כי תשמע, ומכ״ז אפשר להעיר לענין נט״י שצריך לערות ב״פ שי״ל מים הראשונים הם בחי׳ מים נוקבין שהוא הבירור הראשון ביטול היש לאין ושרשו מחכ׳ תתאה יו״ד דאדני ומים שנים מיין דוכרין ביטול אמיתי יוד דהוי׳ חכ״ע ועמ״ש

בת״א בד״ה וכל העם רואים את הקולות בענין מים מים. והנה ענין שיעור רביעית יש להעיר ממ״ש בלק״ת פ׳ שלח בדרוש ענין הנסכים בסופו שנת׳ בזהר פ׳ שלח קס״ב בענין ונסכו רביעית ההין שהוא בחי׳ יוסף ובזהר בלק דף ר״ד ע״ב ע״פ ורובע ישראל נזכר דברית רובע הוא משיעורא דגופא. היינו כי יסוד זהו ההשפעה להמקבל וא״א להיות נמשך בההשפעה רק חלק רביעי ממה שהוא בעצם המשפיע וע׳ בפרדס ערך רובע נזכר כנ״ל ושם ערך רביעית פי׳ שהוא המל׳ ע״ד דוד דגל רביעי למרכבה כו׳ וע׳ מזה במא״א ר׳ סעי׳ ו׳ רובע נק׳ היסוד כו׳ רביעית נק׳ מל׳ כו׳ עו״ש ויסוד ח״י העולמים רביעית הוא עכ״ל, וזהו מי רביעית נותנים לידים שהמשכת מים הנ״ל שהם מ״נ ומ״ד הכל ע״י יסוד כנודע מענין יוסף ובנימין.

ה) **והנה** במא״א ש׳ סעי׳ י״ז שולחן נק׳ יסוד דנוקבא דקדושה או דקליפה עכ״ל והוא ע״פ מה שארז״ל בנדרים ספ״ב שולחן ערכתי לו והפכו כו׳. הרי נק׳ שולחן וכמ״ש כ״א הלחם אשר הוא אוכל וזהו פתח במזבח וסיים בשולחן דכמו ענין אכילת מזבח בחי׳ לחמי לאשי נמשך עי״ז יחוד עליון שלכן נק׳ קרבן שמקרב ומחבר בחי׳ סוכ״ע וממכ״ע כמו״כ ע״י השולחן שמתבררים הניצוצות שנפלו בק״נ ועולים בבחי׳ מ״נ ואח״כ נמשך מ״ד וע״כ צריך להקדים נט״י ממי רביעית כו׳ עדמ״ש בס״י עשר ספירות במנין עשר אצבעות וברית יחיד מכוון באמצע במלת לשון כו׳ והנה כתיב והידים ידי עשו שממית בידים תתפש, שהיא הקליפה שיניקתה מבחי׳ ידים מסופי האצבעות מהצפרנים כענין ויפוזו זרועי ידיו וע״כ היא מזדמנת בעת האוכל וכנ״ל דגם נוק׳ דקליפה נק׳ שולחן ועז״נ כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה את פיה כו׳ ועמ״ש בענין ויריבו רועי גרר כו׳ לאמר לנו המים בד״ה וירא והנה באר בשדה ובת״א פ׳ תולדות בד״ה ראה ריח בני וע׳ לקמן אות יו״ד בשם הת״ז תיקון מם. אכן ע״י רחיצת ידים שממשיכים מ״נ ומ״ד דקדושה עי״ז נדחה השממית כי מחו״ב אין להם יניקה וכנ״ל בענין ה׳ יחתו כו׳ משם אורידך נאום הוי׳ משא״כ אם לא רחץ ידים היא נמצאת שם כי מדור ויניקת החיצונים ממקום זוהמא, וכמ״ש ברע״מ עקב דרע״ג א׳, וזהו שנז׳ בתד״א הובא בילקוט פ׳ תשא סוף רמ״ז שפ״ו הנ״ל שכל האוכל בלא נט״י כאלו בא על אשת איש היינו כי השולחן הוא קיא צואה יסוד דנוק׳ דקליפה כו׳. אבל ע״י רחיצת ידים נעשה יחוד העליון כנ״ל סעיף ג׳ וזהו ג״כ ענין שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני כיון דאתיהיבת בין תרין דרועין כמ״ש בלק״ת פ׳ שלח בד״ה והיה לכם לציצית מהזהר תרומה קס״ו. ויש להעיר עוד לענין מים מענין הרהטים דיעקב וממ״ש ע״פ ועשית כיור כו׳. ומענין כאיל תערוג על אפיקי מים. בזח״ג פ׳ אחרי דס״ח א׳ שהו״ע צמאה לך נפשי. וכמ״ש בד״ה והיה מספר בנ״י בענין ארץ לא שבעה מים כי יקוו המים אל מקום אחד זהו יסוד בזח״א בראשית דף י״ח גם כמ״ש במ״א בענין כל מה שיש ביבשה יש בים כו׳ כי ארץ עלמא דאתגליא בחי׳ ומשם יפרד כו׳. אבל ים עלמא דאתכסיא ביטול ובמשה נאמר מן המים משיתיהו ולכן היה ונחנו מ״ה כמבואר בת״א פ׳ בשלח בד״ה אז

ישיר משה ובנ"י כו' וב' בחי' אלו דארץ וים והו"ע כי א"ל דיעות ב' דיעות וכמ"ש בבה"ז פ' בשלח בד"ה עוד יש להבין ענין המאמר באופן אחר, ולכן לע"ל נאמר ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים, ולכן עיקר יניקת החיצונים רק מעלמא דאתגליא וכנ' בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל את היד בענין מדבר שור שם נאמר ויבואו מרתה כו' משא"כ מעלמא דאתכסיא שהוא מם סתומה כנ' בלקו"ת פ' במדבר בד"ה במדב"ס וע"י רחיצת ידים ע"י מים המשכת מי הדעת ע"ד ומלאה הארץ דיעה כו' כמים כו', והו"ע והאדם ידע את חוה כו'.

ז) **והנה** ידים הם מ"ח דבר וע' פ"ק דשבת די"ד ע"ב שמאי והלל גזר ודט"ו ע"א פשטה המל' כו' וצ"ל מאי שייך זל"ז אך הענין דאיתא ברבות בשלח ר"פ כ"א שתי ירושות הנחיל יצחק לבניו הנחיל ליעקב את הקול שנאמר הקול קול יעקב והנחיל לעשו את הידים שנאמר והידים ידי עשו, והענין כי ענין הקול הוא המשכה פנימיות ע"י הקנה מבחי' קנה חכמה קנה בינה והידים הוא השפעה חיצוניות היינו מבחי' חו"ג והנחיל ליעקב ההמשכה הפנימיות שיוכל להמשיך ע"י קול יעקב תפילה ותורה וכמ"ש בד"ה כי תשמע בקול ולכן נאמר עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו והיינו משום כי קולך ערב ועמ"ש ע"פ ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה' ולעשו הנחיל המשכה החיצוניות וכוונתו היה שיהי' עשו בקדושה ויהי' לגבי יעקב כענין זבולון לגבי יששכר כו' וכמארז"ל בחולין פרק ג"ה דצ"ב ע"א דאלמלא עליא לא מיתקיימין אתכליא כו' ע"ש וע' בלק"ת פ' אמור בד"ה וספרתם לכם פ"ב שזהו פי' כי האדם עץ השדה כמו בעץ יש פרי ועלין כן באדם כו', ואז היה מקבל עשו מידים העליונים ממש מבחי' ידי יסדה ארץ כו', גם ענין יד הו"ע עושר וכמו תשיג יד כו' וארז"ל השג יד בנודר כו' אך באמת עשו אינו במדריגת זבולן כלל כ"א נפל למטה כו' ויניקתו מבחי' הידים העליונים היינו כמ"ש ברבות סדר תולדות ס"פ ס"ה ע"ד בידים תתפש וכענין היניקה מצפרנים כו', וארז"ל ע"י שהקול קול יעקב כו' אזי אין הידים ידי עשו שולטת כי ע"י שממשיכים מבחי' חכמה עילאה בהמדות אזי נמשך אור המדות רק בסט' דקדושה, וכמ"ש בענין לעשות צדקה ומשפט בת"א בד"ה אשירה כו' ובד"ה יונתי בהביאור שע"י השמיעני את קולך נמשך שלא להיות אלביש שמים קדרות כו', וע"ד שיתבאר לקמן אות בפי' שכל את ידיו דר"ל שהמשיך השכל העליון בחו"ג הנק' ידיו זהו אשרי משכיל אל דל והו"ע רחיצת ידים במים שהוא חכמה כו' ומזה נמשך להיות המשכת הידים ג"כ ליעקב וכמ"ש וידיו רב לו ידך בעורף אויביך וגם ע"י הצדקה שהוא ביד וכמ"ש ועשית חג שבועות מסת נדבת ידך, וע"י ארבע הידות יהיה לכם והיינו ע"י והחמישית לפרעה שהוא הצדקה שהוא חומש למצוה מן המובחר שעי"ז נמשך מבחי' ורב חסד דלית שמאלא בהאי עתיקא שנמשך משם להיות ארבע הידות לכם כמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה דרוש השני. י"ח דבר, להמשיך בחי' ואולם חי אני, להיות וימלא כבוד ה' ועמ"ש ע"פ לבי ובשרי ירננו אל א"ל חי.

ז) וז"ל הזהר ויצא דקנ"א סע"א כל זמנא דאורייתא אתער לתתא אתער אילנא דחיי לעילא כו' ועי"ד כל זמנא דישראל אחידן באורייתא לא יכול ס"מ בהדייהו דהא כתי' הקול קול יעקב בעוד דהאי קול לא פסק דיבור שלטא ויכלא, ועי"ד לא אצטריך אורייתא למיפסק ביאור הענין הוא כי הקול הוא ז"א שממשיך האור מאימא עילאה הנק' עלמא דחירו וממשיכו אל המל' הנק' דיבור וכמ"ש בזח"א ד"נ ע"ב וזהו"ע שמלכך בן חורין דקאי על ז"א כמ"ש בזהר ס"פ לך וזהו שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, שקול התורה ממשיך מעלמא דחירו חרות על הלוחות וכיון שהדיבור שהוא מל' שמים שולט ממילא אין שליטה לצור שהוא ק"נ, כי הדיבור מחבר שיהי' אור האצי' מאיר בבי"ע, ובאצילות נש"י הם במעלה עליונה שעיקר האצילות הוא יעקב וישראל כו', ולכן אז אין הידים ידי ס"מ שולטת ולכן עי"ז ידבר עמים תחתינו ואומרים זה קודם תקיעת שופר שהוא ג"כ המשכת קול מבינה ועי"ז מאיר הדיבור ידבר כו', וע' זח"א בראשית דל"ב סע"א ע"פ מקול מחצצים בין משאבים דקאי על ת"ת שמחבר חו"ג ואזי אין יניקה מחר"ג ע' בלקו"ת פ' תזריע בדרוש בהרת ופי' ושאבתם ששואבים מי החכמה כו', ובפ' וישלח דקע"א ע"א דהא איהו הוה ידע דכתיב הקול קול יעקב והידים ידי עשו ואי פסיק קלא דיעקב כו', וכ' הרמ"ז וסוד הענין ידוע שהקול הוא הפנימי' שמתפשטת בתוכיות זעיר שבעה קולות שהם כחב"ד וחג"ת דידיה שהו"ס עצמו של זעיר וכשהם מאירים אז מתעלים ומתייחדים הידים עם הראש (ה' היינו כמ"ש בת"א פ' משפטים בביאור ע"פ ותחת רגליו כי בחי' חסד הוא עצם המדה כשמאיר בה המוחין כו' כמו הידים והזרועות שמראים תנועות השמחה בעת שמוחו טרוד בשמחה בלי שום מח' שיחשוב איך לעשות התנועה כו' ע"ש עכ"ה) כמ"ש כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל כי אז הקול והידים הם של ישראל ואין הנאה לחיצונים משום אור אפילו מבחי' הצפרנים אבל אם יפסוק קול יעקב מתרשלות הידים ויהנו החיצונים כו' עכ"ל, וזהו"ע ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים דפי' רפידים שרפו ידיהם מן התורה כו', וכמ"ש בתו"א פ' יתרו סד"ה בחודש השלישי ומכ"ז יובן ענין רחיצת ידים דהיינו להמשיך מי החכמה בבחי' ידים, כי בתורה נאמר ותמלא כדה כ"ד ספרי דאורייתא הם כד מים החכ' וצריך להמשיך בחי' מים אלו בהידים להיות ויסעו מרפידים מרפיון ידים והיינו ע"י הקול קול יעקב כו', וע' ברבות פ' וירא פמ"ח ע"פ יוקח נא מעט מים ורחצו חייך שאני פורע לבניך במדבר ובישוב ולע"ל ובפ' נשא פי"ד דרנ"ז ע"א בפסוק ביום השביעי נשיא, וארחצך במים ובא"י רחצו הזכו ולע"ל מניין אם רחץ ה' כו' וע' בזהר וירא דק"ב ע"ב מענין שהמים מטהרים, והרמ"ז שם פי' שהמים הם גבורות דאבא שנעשו חסדים באימא בסוד התחלפות אורות או"א וה"ס שנז' בדברי הרב שצריך ב' טבילות א' לדחות כוחות הטומאה וזה בבחי' גבורות דאבא (ה' ע' בלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך עכ"ה) והב' להמשיך שפע הקדושה וזה בבחי' חסדי אימא עכ"ל ועד"ז הוא ענין שצריך לערות המים על הידים ב' פעמים ויובן עוד עפמ"ש בלק"ת פ' האזינו סד"ה כי כארץ תוציא צמחה ספ"ד

בענין הוי׳ בניקוד אלקים יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים שלדחות החושך שיניקתו ממותרי חו״ג הוא ע״י הוי׳ בניקוד אלקים דוקא ע״ש דהיינו כענין גבורות דאבא וחסדים דאימא כו׳, ושם מבואר כי כללות ע״ש הם ישמעאל ועשו שיניקתם מצפרנים דב׳ ידים חו״ג כו׳ וע״י הוי׳ בניקוד אלקים ממשיך האור ונדחה החושך ובהביאור שם מבואר שלהיות בחי׳ יוה״כ עיקרו הוא בבחי׳ בינה שהוא שרש עוה״ב וגם נק׳ יובלא עלמא דחירו ולכך עיקר טהרת העוונות ביוה״כ לפי שכל טהרה ורחיצה הוא בבחי׳ בינה דוקא כמ״ש אם רחץ ה׳ צואת כו׳ בישעי׳ סי׳ ד׳ ד׳ אם דוקא ע״ד אם יהי׳ היובל דהיינו בינה, ועד״ז ארז״ל בפ״ק דסוטה די״ב ב׳ ע״פ ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור לרחוץ מגלולי בית אביה וכה״א אם רחץ כו׳ והיינו כי היאור הוא בינה בחי׳ ונהר יוצא מעדן, וע׳ מזה באג״ה סי׳ כ״ב והיינו ענין הוי׳ יצמיח תהלה דהוא שם הוי׳ אבל בניקוד אלקים וכמ״ש רוממות א־ל כו׳, ועי״ז וחרב פיפיות כו׳ שע״י האור נדחה החושך וגילוי האור זהו שם הוי׳ ולדחות החושך זהו ע״י ניקוד אלקים ולכן מקוה ג״כ בבינה ע׳ במא״א מם סעי׳ צ׳, ועד״ז יובן לערות מים על הידים ב״פ שהוא כענין הוי׳ בניקוד אלקים.

ח) **והנה** בלק״ת פ׳ תצא ע״פ ועשתה את צפרניה מותרי מדות, וע״ש בפי׳ מותרי מוחין ומותרי מדות והוא ע״ד קדש א״ע במותר לך, וע׳ ביבמות דמ״ז סע״א ע״פ ועשתה כו׳ ומזה יובן ענין והתקדשתם אלו מים ראשונים כו׳, וע׳ מענין צפרנים בזהר ויקהל דף ר״ח וראית את אחורי, והם היו לבושים של אדה״ר ובמא״א אות צ׳ סעי׳ י״ג והיינו כמ״ש בשל״ה דט״ז שמתחלת בריאת העולם היה הקליפה שומר לפרי וכמ״ש מזה בענין ומעטרא ליה כסאסה לשבולתא בד״ה ויקח המן את הלבוש, ואחר החטא נעשה הקליפה בבחי׳ כנגדו, ע״ד רשע מכתיר את הצדיק ולכן מביטים על הצפרנים בברכת מאורי האש, להמשיך עליהם נר הוי׳ שיהיו בטלים ונכנעים וידחה החושך כנ״ל בענין תהלה נגד כו׳ וע׳ מזה בתולע״י גבי שבת סעיף ג׳ ושם ענין זורקין שמא תפיל והיינו כי הקליפה מעכבת הקליטה של הנשמות בד״ה ה׳ לי בעוזרי וע׳ במא״א אות ג׳ סנ״א בענין נפלים ואפ״ל כי סימן הולד כשניגמר זהו ע״י שגמרו שעריו וצפרניו שאז הסימן שהוברר על נכון והפסולת אינו מעורב בו כ״א נדחו למקומם היינו השערות והצפרנים וכמ״ש מזה בת״א פ׳ בראשית בד״ה ענין הברכות די״א ע״ב משא״כ כשלא גמרו שעריו וצפרניו לא ניברר עדיין והפסולת מעורב תוך הכסף, וזהו״ע הנפל, ולכן כשהאשה מעוברת דורסת על הצפרנים יש חשש שיתערב הפסולת תוך הברור, וזהו סיבת הנפל כו׳ והנה במו״ש ממשיכים עליהם מבחי׳ נר מצוה, ובנט״י ע״י מים ועי״ז מטהרים אותם שיהי׳ הקליפה רק ע״ד שומר לפרי כמו שהיה קודם החטא כו׳ וזהו והתקדשתם כו׳ ומכ״ז יובן ענין הקול קול יעקב שאזי אין הידים כו׳ דכיון שע״י התורה מים עליונים מתתקנים גם הצפרנים והפסולת להיות שומר לפרי שוב אין נמשך יניקה לחיצונים ואין להם שליטה כו׳.

ט) **זח"א** ויצא קנ"ה א' כל מלין דעלמא אזלין בתר מחשבה והרהורא, ועי"ד והתקדשתם והייתם קדושים בגין דכל קדושין דעלמא אפיק ומשיך בהרהורא טבא כו' ופי' הז"ח והתקדשתם היינו בהרהורא טבא כו' ובזה והייתם קדושים מצד הקדושה ולא מצד הטומאה והטעם לגודל כח ההרהור י"ל עפמ"ש בזהר פ' ויקרא ד"ה סע"ב ע"פ אם עולה קרבנו בענין כי לא מח' מחשבותיכם, ת"ח מחשבה דקוב"ה הוא עילאה ורישא דכולא ומזה יובן מארז"ל הרהורי עבירה קשין מעבירה, ובמא"א אות א' קע"ג אבי"ע הם הארבע עולמות נק' מחשבה רצון קול ודיבור כי המחשבה מתפשטת באברים וא"צ לדבר וכן האצילות איהו וגרמוהי חד וע' זח"ב דרס"ב ע"ב בגין דאצטריך צלותא מגו מחשבה ורעו"ד כו' וע' בלק"ת פ' תזריע בדרוש למנצח על השמינית בענין פי' מח' הקדומה הנק' רעדכ"ד ובשה"ש בביאור ע"פ יונתי בחגוי כו' וע' בר"ח שעה"ק רפ"ד כי הקדושה במחדומ"ע נגד ג' בחי' נר"נ מח' כנגד הנשמה דיבור כנגד הרוח כו' ואצי' הו"ס מח' נעלמה כו' וע' זהר וישלח קס"ט ב' מענין הרהור ועמשל"ק אות י"א.

י) **זהר** וישב קפ"ד ע"ב ע"פ ארחץ בנקיון כפי מענין נט"י שחרית דידוי דב"נ זוהמא דמסאבו אשתאר בהו ופי' בזה"ח וז"ל מצד עשו וישמעאל האחוזים ביד ימין וביד שמאל וכן מצד הצפרנים שבהם אחיזות זוהמת הידים עכ"ל ובמא"א אות ז' סעי' ט' זוהמא זוהמת הנחש כו' זוהמא נק' הקליפה כי לא תשרה אלא במקום טמא ובאשפות וכדומה עכ"ל, והי"נ כ' בשם הת"ז תיקון מ' דף פ"ג ע"ב בגין דההוא זוהמא דאעיל נחש בחוה גרם לערבא מים דדכיו עם מיין דמסאבו כו' עכ"ל, וע"ש דע"י עסק תשבע"פ להבדיל בין איסור ובין היתר מפרישין מים דדכיו ממים דמסאבו וכמו"כ י"ל ע"י רחיצת ידים מעבירים זוהמא הנ"ל ולכן צריך לערות ב"פ א' לדחות הזוהמא כו' כנ"ל אות ז' והרמ"ז שם פי' הכלי שנוטלין ממנו לידים הוא המל' שהיא הכלי המקבל מר"ק העליונים כו'.

יא) **זהר** שמות די"א ע"ב ע"פ וילך איש מבית לוי והתקדשתם והייתם קדושים, ב"נ דמקדש גרמיה מלרע, קוב"ה מקדש ליה לעילא והיינו כי לוי הו"ע התקשרות והתחברות והוא ע"י המחשבה כמ"ש בת"א פ' ויצא בד"ה וללבן שתי בנות, כנראה בחוש במי שהוא בעל מחשבה שאינו מרגיש בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל ההתקשרות שיש לו בהמחשבה והנה בהתקשרות זו במחשבה דקדושה ממשיך הפעם ילוה אישי כו' יחוד קובה"ו ע' זהר ויקרא ד"ו סע"א וע' מזה בת"א פ' ויחי בד"ה יהודה אתה ומזה יובן ענין והתקדשתם שהוא קדושת המחשבה.

יב) **משפטים** דף קכ"ה ע"ב, וע' בפ' ויקהל רי"א זח"ג ס"פ תזריע דמ"א ע"ב ת"ח כתיב ישראל אשר בך אתפאר כו', ועי"ד והתקדשתם כו' היינו כי בתפארת קו האמצעי מאיר מבחי' כתר שזהו"ע קדוש כמ"ש בלקו"ת פ' תזריע בדרוש אם בהרת קדמה כו', ועמ"ש בד"ה בן פורת יוסף בפי' אלה תולדות יעקב יוסף כו', ועוד כי בת"ת גם

הכלי משם הוי׳ וא״כ לזה צריך קדושה וזיכוך כו׳, פ׳ אחרי דע״ז רע״א קדושים דפ״ו סע״ב ע״פ ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך כו׳ והתקדשתם כו׳ מובן שע״י הקדושה שורה א״מ דקדושה על האדם משא״כ ההפך ע״י שעטנז שורה או״מ דקליפה נמצא והתקדשתם היינו ענין אשר קדשנו במצותיו שע״י המצות נמשך אור מקיף כו׳.

יג) **פנחס** דרמ״ו ע״א והתקדשתם אלו מים ראשונים כו׳ והתקדשתם בשעת תשמיש מים ראשונים דזרע בר נש מצוה, אחרונים דנוקבא חובה, ואמצעית קא רמיז וכגבינה תקפיאני כו׳ בין גבינה לבשר דאתמר ביה הלא עור ובשר תלבישני עכ״ל במא״א ג׳ סעי׳ כ״א גבינה סוד המל׳ כו׳ ואפשר לבאר המאמר הנ״ל עפמ״ש בזהר שמות ד״ה סע״ב וד״ו ע״א ע״פ אשריכם זורעי על כל מים היינו כי יש מים מתיקין מהיכל הזכות ומים מרירין מהיכל חובה ונש״י שרשן למעלה מב׳ בחי׳ מים הנ״ל והיינו ענין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא היינו בהיכל הזכות אלא במזלא תליא בבחי׳ כתר, ואדמו״ר נ״ע פירש על כל מים שע״י שעבוד מבררים ג״כ מים מרירין הנ״ל הנק׳ חובה ע״ד וישלך עץ וימתקו המים מהפך מרירו למיתקו כו׳ וא״כ פי׳ מים אחרונים חובה שמבררים בחי׳ מים מרירין הנ״ל וזהו ג״כ מ״ש הזהר אחרונים דנוק׳ חובה, כי מיין נוקבין זהו מה שמבררת מבחי׳ מים מרירין הנ״ל וענין מים ראשונים דזרע בר נש מצוה י״ל היינו מבחי׳ מ״ד המעורר מ״נ וזהו מבחי׳ ונהר יוצא מעדן אך בחי׳ זורעי על כל מים היינו למעלה מבחי׳ ונהר יוצא מעדן והיינו ענין במזלא כו׳ וע״ד בעה״נ ישבו אבותיכם למעלה מבחי׳ ונהר יוצא מעדן כו׳ אפ״ל ענין מים אמצעים כי הנה שלש שותפים באדם כו׳, א״כ מים ראשונים ואחרונים הם מאב ואם מ״ד ומ״נ ואמצעים היינו התחברות מ״ד ומ״נ הרקיע המחבר ב׳ בחי׳ מים קו האמצעי דאלף המחבר ב׳ יודין והמחבר שרשו מבחי׳ גבוה יותר ע״ד ת״ת המחבר חו״ג, ושרש בחי׳ ז׳ זהו״ע הקב״ה נותן בו נשמה ולכן הוא רשות שבחי׳ ז׳ למעלה מאתעדל״ת ועד״ז תפילת ערבית רשות וכמ״ש הענין על הזהר פ׳ חיי דף קל״ד.

קיצור אות א׳, מה ענין נט״י לקדושה המים המשכת המוחין חו״ב והמוחין נק׳ קודש, וזהו שכל את ידיו וענין שאו ידיכם קדש ועי״ז יברכו את הוי׳.

ב) **שאחיזת** החיצונים מחו״ג מהצפרנים והתיקון לזה הם המים מ״ד ומ״נ ועמ״ש ע״פ ה׳ יחתו מריביו בלקו״ת פ׳ נשא וענין לערות ב״פ טהרה קדושה ועמ״ש ע״פ ואיש כי ימרט כו׳ טהור הוא ואח״כ יבוא לבחי׳ קדוש.

ג) **בשני** ידים יש כ״ח פרקין כח אד׳, כח אותיות בפסוק בראשית ברא, שמים וארץ ידי וימיני ב׳ ידות, וצ״ל ועתה יגדל נא כח אד׳ יו״ד רבתי דיגדל המשכה מח״ע וזהו״ע המים והמשכה זו מבחי׳ בראשית בחוכמתא ועי״ז מתיחדים ב׳ הידים מקדש ה׳ כוננו ידיך.

ד) **רחיצה** ע״י מים חסדים ע׳ לעיל אות א׳, במשה מן המים משיתיהו, שעלו מן הרחצה ענין תמונת אלף ב׳ יודין מ״ד ומ״נ מתחברים ע״י קו האמצעי ועמ״ש מזה אות י״ג, כמים הפנים לפנים לפי״ז י״ל ב״פ לערות י׳ דאד׳ ויו״ד דהוי׳ ב׳ בחי׳ ביטול וענין מי רביעית ונסכו רביעית ההין בחי׳ יסוד ומ׳ נק׳ רביעית, ועל״ק אות יו״ד.

ה) **שולחן** יסוד דנוק׳ כ״א הלחם אשר הוא אוכל פתח במזבח וסיים בשולחן עשר ספירות במספר עשר אצבעות וברית יחיד מכוון באמצע ממשיך מים דוכרין והנה והידים ידי עשו, שממית בידים תתפש ע׳ לעיל אות ב׳ ויפוזו זרועי ידיו, לאמר לנו המים על״ק אות יו״ד וע״י רחיצת ידים נדחה השממית כי ימותו ולא בחכמה ולכן איתא בתד״א האוכל בלא רחיצת ידים כאלו בא על א״א, ענין מים עלמא דאתכסיא ביטול ומלאה הארץ דעה את ה׳ כמים לים מכסים והאדם ידע כו׳.

ו) **ידים** י״ח דבר, חי העולמים, הקול כו׳ והידים כו׳ המשכה פנימית מג״ר, והמשכה חיצוניות, כי האדם עץ השדה, פרי ועלין אך בהשתלשלות מצפרנים, וע״י הקול קול נמשך שגם הידים אינן נפרדים שכל את ידיו, וזהו רחיצת ידים במי הדעת ועי״ז וידיו רב לו ידך בעורף אויביך מסת נדבת ידך, ארבעה הידות יהי׳ לכם, ע״י הצדקה שהוא והחמישית לפרעה.

ז) **הקול** הוא ת״ת דז״א הנמשך מהבינה עלמא דחירו וזהו פי׳ בן חורין וממשיכו אל הדיבור מל׳ והדיבור מאיר כן בבי״ע ועי״ז ידבר כו׳ וזהו מקול מחצצים, ענין כאשר ירים משה ידו הפך מבחי׳ רפידים שרפו ידיהם מן התורה, שהוא ותמלא כדה, יוקח נא מעט מים ורחצו, אם רחץ ה׳, לערות ב״פ, וכן טבילה ב״פ, ע״ד יצמיח צדקת ותהלה נגד, דהיינו ע״י הוי׳ בניקוד אלקים שע״י ניקוד אלקים דוחה החושך וע״י שם הוי׳ ממשיך האור.

ח) **ועשתה** את צפרניה הקליפה שומר לפרי ויקח המן את הלבוש רשע מכתיר שאחר החטא נעשה כנגדו וזהו״ע חשש נפלים מהצפרנים ולכן במו״ש מאירים עליהם נר הוי׳ ובנט״י ע״י מים כדי שיהי׳ בחי׳ שומר לפרי ע״ד ומעטרא ליה כסאסאה לשבולתא.

ט) **והתקדשתם** פירושו מחשבה מחשבה אצי׳ איהו וגרמוהי חד כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולכן כמו״כ הרהורי עבירה קשין מעבירה וע׳ לקמן אות י״א.

יו״ד) **הנחש** גרם עירוב דדכיו עם מים דמסאבו וע״י עסק תשבע״פ מפרידים וכמו״כ נט״י להעביר זוהמא הנ״ל.

יא) **לוי** התקשרות ונמשך מלאה מחשבה ומזה נמשך ילוה אישי התקשרות.

יב) **אשר** בך אתפאר ע״כ והתקדשתם כי ת״ת עולה עד הכתר ששם עיקר הקדושה והכלי ג״כ משם הוי׳ ושמירת ל״ת כמו שעטנז לא יעלה א״מ דקליפה הפך הקדושה.

יג) **ענין** מים ראשונים ואחרונים ואמצעים שהם מ"ד ומ"נ והמחבר אות א' ושייך זה בבחי' כ"א הלחם אשר הוא אוכל אשריכם זורעי על כל מים.

ענין נט"י, הנה בידים הוא כח המעשה והנה ג' בחי' מחדומ"ע הם בי"ע לכבודי בראתיו יצרתיו כי יוצר אור ובורא חושך דיבור ומח' גילוי ההעלם אף עשיתיו הפסיק הענין שהמעשה לגבי הדיבור אינו כערך הדיבור לגבי המח' כמ"ש ע"פ מי מנה ובהביאור שם וזהו"ע ה"ה ב' קוין מחוברים והג' נפרד מהן, וע' ביאור אלה מסעי ד"ה לבאר ענין המסעות שההפרש בין א"י לחו"ל שבא"י נמשך השפע מהיצירה ובחו"ל ע"י עשייה ולכן גזרו טומאה על אוירה, ולכן א"ל אד' השולט בעשייה גימ' צו כו' והיינו ע"י שמתלבש בלבוש הטבע כו' עד שיוכל לומר כחי ועוצם ידי, וזהו אין צו אלא ע"א שזהו שורש היש ודבר נפרד כו' וכמ"ש בד"ה שובה ישראל בפי' מארז"ל ישראל שבחו"ל כו' מה שמחשיב הסיבה ליש כו' ועמ"ש בד"ה בחודש השלישי לצאת בפי' על כל שבח מעשה ידיך שכמו שהכח המלובש בהכלי שעשה נעשה דבר נפרד בפ"ע כך ענין העשי' כו' ודרך כלל ג"כ כללות ההשתלשלות מתחלק לבחי' בי"ע ופי' הרמ"ז שלח קנ"ט שהם ג' מדריגות א"ק ואצילות ובי"ע, בי"ע עולם הפירוד זהו עולם העשייה ואצילות כמו יצירה כו', גם ג' כלים רת"ס הם בי"ע, והם חב"ד חג"ת נה"י כמ"ש ע"פ מאמר הזהר וירא ע"פ וה' פקד את שרה וכן בחסד ג"כ יש ג' פרקין חב"ד שבחסד וחסד עצמו, ונצח שבחסד פועל השפע כמ"ש ע"פ פקדתי את אשר עשה לך עמלק כו' יעו"ש, ונמצא הידים שבהם כח המעשה הם בחי' עשייה, אף כי חסד דרועא ימינא כו' אך בחסד עצמו יש ג' פרקין המדה שבלב זהו עצם החסד ובה מלובש חב"ד אבל היד זהו עצם הנתינה והוא נצח שבחסד בחי' עשיה כח המעשה ומ"מ גם ביד יש ג' פרקין והנה ע"ס במספר עשר אצבעות כמו שה' מוצאות מחלקים אותיות הדיבור כן השפעה העשי' מתחלק ע"י האצבעות וכן אותיות הכתב נעשי' ע"י האצבעות ולולי האצבעות לא היה נמשך זה ההתחלקות מכללות הכח שביד וז"ש כי אראה כו' מעשה אצבעותיך שכדי שיומשך מאוא"ס נבראים בע"ג וכל אחד מופרד ומובדל מהותו מזולתו, זהו שנמשך ע"י ע"ס המכוני' עשר אצבעות וזהו"ע אצבע אלקים הוא, ויש ביד ג"כ בחי' שהוא מקבל כמו שארז"ל פ"ק דסוטה ע"פ יד ליד זה משה שקיבל התורה מיד ליד וכמ"ש בפרדס שער הכינויים ענין ידים מוכיחות או שאינן מוכיחות וכמו ידות נדרים, והנה בעבודה יש ג"כ ג' בחי' הנ"ל בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כדפי' בלקו"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון שהן עבודה ותורה וגמ"ח ובד"ה מי מנה שהן ג' בחי' מחדומ"ע והן ג' בחי' הנ"ל דעבודה ותורה וגמ"ח, ואפ"ל שזהו

פי׳ ולא הכירו כי היו ידיו שעירות כידי עשו כו׳, פי׳ כי בעלי עסקים העוסקים במו״מ נק׳ ידים וזהו״ע ידים עסקניות הן והמכון מזה כדי שעי״ז אח״כ יתן צדקה, פתוח תפתח את ידיך נדבת ידך והנה השערות של עזים מהם יניקת החיצונים וכך כשעוסק במו״מ צריך לעסוק בענינים גשמיים וזהו״ע ידיו שעירות, אך המכוון שעי״ז יתברר הניצוצים ויתעלו וזהו״ע שערך כעדר העזים שגלשו כו׳ וכמו שעשו יריעות עיזים לאהל על המשכן, וזהו״ע אף עשיתיו אף מרבה דבר שלמעלה מבחי׳ בראתיו יצרתיו דהיינו שע״י הבירור דעשי׳ נמשך בחי׳ גבוה יותר שלמעלה מבי״ע וזהו״ע רביעית שנוטלין ממנו לידים בחי׳ רובע ישראל שלמעלה מג׳ בחי׳ מחדומ״ע וכנז׳ לקמן אות ו׳ והוא הרצון עליון שלמעלה ממדומ״ע ונמשך ע״י היסוד הנק׳ רביעית.

ב) **והנה** כתיב הקול קול יעקב והידים ידי עשו וברבות בשלח פכ״א יצחק הנחיל ב׳ ירושות הנחיל הקול ליעקב כו׳ כי הנה ידוע מענין יששכר וזבולן שיששכר היה עוסק בתורה וזהו ענין הקול קול כו׳ שהקול הוא המשכה הפנימיות כי מו״ד הן בריאה יצירה כו׳ שלמעלה מבחי׳ עשי׳ כו׳ ועמ״ש ע״פ כי תשמע בקול וע״פ קול דודי הנה זה בא מדלג כו׳, וזבולון בחי׳ מעשה, תמכי אורייתא ונק׳ ידים עסקניות כנ״ל אך שרש בחי׳ זו גבוה שלכן יוכלו להגביה היד למעלה מן הראש וכמ״ש בד״ה לכן אמור לבנ״י בפי׳ אשר נשאתי את ידי כו׳ וכנ״ל בענין הריבוי דאף עשיתיו כו׳, ויצחק היה סבור שעשו הוא ג״כ בקדושה ושהוא לגבי יעקב כמו זבולון לגבי יששכר דהיינו שבקדושה ג״כ יש פנימי׳ וחיצוני׳ כענין בעלי תורה ובעלי עסקים וכן ע״י המצות הוא עשיית הכלים דמ״ח פקודין רמ״ח אברים וע״י תורה נמשך האור ות״ת כנגד כולם וע״כ הנחיל ליעקב הקול אשר הקול הוא המשכה פנימיות והנחיל לעשו הידים שהוא המשכה החיצוניות, ושיהי׳ לו השפע בגשמיות שזהו״ע הידים כמו וכי תשיג יד כו׳ וענין פותח את ידיך ומשביע כו׳ מקדש ה׳ כוננו ידיך כו׳ עולם חסד יבנה ז״ת נק׳ ספירות הבנין, אך באמת טעה יצחק בזה שאין ענין עשו כמו זבולן כי ואת עשו שנאתי כתיב וא״כ יניקתו מן הידים הוא רק לענין השפעה החיצוניות של עניני עוה״ז וע״ד משלם לשונאיו אל פניו והמשכה זו באה מהידים שהם המדות חו״ג משא״כ מג״ר כי בינה נק׳ עלמא דחירו חרות על הלוחות, שג״ר זהו רק שפע הפנימיות וכן מקו האמצעי ת״ת אין להם יניקה ולכן יעקב היה מטתו שלימה כמ״ש בסידור ע״פ מגיד דבריו ליעקב כו׳ לא עשה כן לכל גוי כו׳ וע׳ הטעם בת״א פ׳ לך ע״פ אנכי מגן לך בענין לו ישמעאל יחיה כו׳ מחמת חסד גדול וטובו הגדול וכן מיצחק מדינו הקשה כו׳ אלא ע״י יעקב קו האמצעי שמחבר חו״ג אין להם יניקה וכמ״ש בד״ה אשירה להוי׳ כי גאה גאה בפי׳ משפט וצדקה ביעקב אתה עשית וענין יניקתם מקו השמאל ע׳ בד״ה זאת חוקת התורה והיינו כי ע״י מדה״ד נמצא חטא ופשע גם בישראל וא״כ מה נשתנו אלו כו׳ כי גם שמים לא זכו כו׳, ונמשך הפשע רק ע״ד שמאל דוחה ולכן גם הם יוכלו לינק כו׳ ועמ״ש בד״ה ראה ריח בני בפי׳ רישי׳ דעשו בעטפוי דיצחק ומ״ש במ״א ע״פ וכל הבת תחיון שמצד

הגבורות והצמצומים יוכל להיות להם ג"כ יניקה ע"י דקרו ליה אלקא דאלקאה כו' משא"כ מבחי' גילוי האור אין יכולים לקבל שאזי אין נמשך אלא במקום הביטול כי אין אני והוא יכולים לדור כו'.

ג) **וברבות** תולדות ס"פ ס"ו שממית בידים תתפש באיזו זכות השממית מתפשטת בזכות אותן הידים שנאמר ויעש גם הוא מטעמים ע' בהערות
תדיר לישני' למטעין טענות ויבא לאביו ויאמר יקום אבי ותער בדינוי ויאכל כמה עובדין בישין דקא אשכחנא והינו שהמקטרג טוען שכוונתו רק על כבוד הוי' כמ"ש בזהר פ' פנחס דרל"א א' ע"פ להתייצב על ה' דינא קדמאה דכולא ביה מאן הוא דלא יוקיר לשמא דקוב"ה כו' והרי אמרו בזהר קרח קע"ח ב' אלמלא דינא לא אשתכח בעלמא לא הוו ידעי בני נשא מהימנותא עילאה כו' והיינו כי בשרשו של המקטרג אינו רע וכמארז"ל שטן ופנינה לש"ש נתכוין וכמ"ש בזהר תרומה דקס"ג במשל הזונה עם בן המלך וכמ"ש בלק"ת פ' חקת בד"ה ויעש משה נחש נחושת כו' וע' מענין ויעש גם הוא מטעמים בירי"ק אכילה ז"ט יחוס י"ג יין א' נזירות א' א' סכנה ג' בחיי לח"ד ובמ"א נתבאר פי' שממית בידים תתפש היינו לפי דקמי' כחשכה כאורה ואם צדקת כו' ורבו פשעיך כו' ע"כ אינו תופס מקום לדקדק עליו וזהו ע"ד כמה ארך אפיים לפניו כו' כמ"ש בת"א בד"ה בשלח פרעה כו' ופי' שממית י"ל שממה וחורבה, כי אמלאה החרבה לא נתמלאה צור אלא מחורבנה וגם היא שרשה מעולם התהו לשון חורבה היפך הבנין והתיקון ואיש שדה הפך יושב אהלים וכמ"ש בזהר פ' נח ע"פ קץ כל בשר בפי' ולכל תכלית הוא חוקר ע"ש סב"ב ובהרמ"ז ר"פ מקץ ולכל מיני כליון וחרץ גם שממית ע"ד קראו שם פרעה כו' שם הפך בחי' זה כמ"ש בלק"ת בד"ה אני לדודי דרוש הראשון פ"ב וז"ל אבל מקום ומשכן הקליפות נק' שם כלומר עמוק מאד למטה עכ"ל וזהר"ע ושם ימותו גבי דור המדבר שעי"ז יעלו בחי' שם וכענין נפ"א כו' ושממית כפל לשון שם כלומר עומקי הקליפות. ולהעיר ממארז"ל אימת שממית על עקרב וענין עקרב שאמרו פ"ה דברכות גבי אפי' נחש כרוך על עקבו כו' אבל עקרב כו' ובמא"א ע' ס"ג עקרב נוק' דקליפה וא"כ צ"ל מהו אימת שממית דלכאורה שממית ג"כ נוק' דקליפה וע' בת"ז תיקון ע' דקכ"ז ע"ב מענין נחש שרף ועקרב וצמאון כו' וי"ל עקרב זו אנטיוכס ושממית זו אדום כו' גם שממית כי מל' נק' שם הוי' קראו בשמו, ויש לעומ"ז בחי' ונעשה לנו שם והוא הנק' שממית להקטין הענין כי כל המוסיף גורע וכענין מלכה אשת נחור בחירק תחת המם לגבי מלכה בפתח שבקדושה כו' ועכ"פ שממית בידים תתפש שיניקתה מבחי' ידים כו' והענין כי בידים יש צפרנים והנה כתי' ביפ"ת ועשתה את צפרניה, ואיתא ביבמות פ"ד דמ"ח ע"א ר' אלעזר אומר תקוץ כו' וראי' לד' ר"א כו' ע"ש ופירש"י ואע"ג דלאו נוול הוא גזירת הכתוב הוא, והענין כמ"ש בלק"ת פ' תצא סד"ה כי תצא דרוש השני. בפי' וגלחה כו' הנה שערות הראש הם מותרי מוחין שנפלו במילי' דעלמא, וצפרנים הם מותרי מדות חסד דרועא ימינא אברהם שיצא ממנו כו' וצריך להסיר המדות המותרות כו', וזהר"ע ע"ה אסור לאכל בשר כו' שהבשר הוא מורידו ומשפילו למטה כו' ועוד יובן מענין מותרי מדות עדמ"ש בד"ה אשירה הנ"ל בת"א פ' בשלח בענין לעשות צדקה ומשפט שאעפ"י שחייך קודמין כו' עכ"ז אינו בדין שיפנק א"ע וחבירו ימות ברעב ח"ו ולא אמרו אלא כשביד א' קיתון של מים כו' ולכן אף ביפ"ת גזה"כ

הוא שתקוץ את צפרניה להסיר מותרי המדות כו׳. והיינו משום שמהצפרנים נמשך יניקת החיצונים ממותרי המדות כו׳.

ד) **וביאור** הענין דמבואר בזהר פ׳ ויקהל דף ר״ח סע״א בענין שצריך להביט בצפרניו בברכת בורא מאורי האש בשעת הבדלה, וכתב שם ואינון אנפין דאקרון אחוריים, אצבען לגו בלא טופרין אלין אינון אנפין פנימאין אתכסיין ורזא דא וראית אחורי אילין אחורי אצבען לאחורא בטופריהון ופני לא יראו אילן אצבען לגו בלא טופרין דאינון אנפין פנימאין כו׳ עכ״ל, וע׳ בה׳ שבת סי׳ רצ״ח במ״א סק״ה, ובש״ע אאזמו״ר נ״ע סעי׳ ו׳. והנה במק״מ פ׳ ויקהל שם בשם הע״ח שלבושו של אדה״ר קודם חטא עה״ד היה מצפורן והם נק׳ לבוש החשמ״ל ואחר החטא עשה לו לבוש כתנות עור ממשכא דחויא ולא נשאר מלבוש הציפורן אלא הצפרנים של האצבעות שהם מהחשמ״ל הראשון ומה שהוא על הבשר הוא קדושה גמורה ומה שיוצא חוץ לבשר משם יונקים החיצונים ולפיכך איסור גדול יש בהנחתם כי גורם לקליפה לינק מהקדושה של הבשר ע״י שורשם שהוא קליפה זכה של הצפורן עכת״ד המק״מ שם בשם האריז״ל ויובן זה עפמ״ש בשל״ה די״ט ע״ב וז״ל והנה הקליפה קליפת הפרי נקרא בלשון רז״ל שומר והוא ענין גדול כבר כתבתי ענין הקליפות הוא ממותרות הקדושה והנה אם לא חטא האדם לא היה הקליפה מתנגד רק שומר לפרי כו׳ אבל מצד החטא התעורר המרירות בהם ונעשים מורדים כו׳ ולע״ל הקליפות שהם רעים יחזרו להיות טובים כו׳ וגר זאב עם כבש כו׳ עכ״ד ועד״ז י״א עתידה חזיר ליטהר כו׳ ובמא״א ח׳ סעי׳ ו׳ פירשו על ק״נ כו׳ וזהו״ע ויקח המן את הלבוש שמבחי׳ קליפת המן שהוא גסות יוכל להתברר ולהיות בחי׳ לבוש למרדכי והלבוש הו״ע שומר מהקור ומהחום וזהו״ע שמינית שבשמינית דמעטרא ליה כסאסאה לשבולתא כו׳ כמ״ש באריכות בד״ה ויקח המן, ועד״ז יובן ענין הצפורן שהי׳ לבושו של אדה״ר והוא בחי׳ חשמ״ל וכמו עד״מ המשל שהוא לבוש להשכל והנמשל ואף שהמשל גשמי עכ״ז בו ועל ידו דוקא יובן הנמשל, ולכן הלבישו פנימיות התורה במשלים כמו משלי שלמה, וזהו שהמשל הוא קליפה ושומר לפרי, וכמ״ש מענין חשמ״ל בתו״א פ׳ לך בד״ה והבדילה הפרוכת, אך בהשתלשלות מבחי׳ לבוש החשמ״ל נמשך ג״כ יניקה ללבושים המסתירים יותר, כי החשמ״ל זהו כענין והבדילה הפרוכת בין הקודש בי״ע ובין קדה״ק אצילות ובהשתלשלות נמשך בחי׳ רקיע המבדיל בין מים עליונים למים תחתונים, ובחי׳ ההבדלה שבין קודש לחול כו׳, ועד״ז יובן ענין הצפורן אשר מה שכנגד הבשר הוא קליפה זכה ושומר להאצבע שלא יהיו האצבעות נזוקים בעשיית מלאכה, אך מה שיוצא חוץ לבשר זהו הפסולת הגמור שממנו יונקים החיצונים והקליפות, כמו שמבחי׳ חשמ״ל משתלשל ונמשך בק״נ וממנה בג״ק כו׳, וזהו שארז״ל פ״ג דמ״ק די״ח א׳ בענין חתיכת צפרנים זורקין רשע מ״ט שמא תעביר עליהן אשה עוברה ותפיל וכ״ה פ״ב דנדה די״ז ובשל״ה במסכת שבת דקל״ח ע״א בשם התולע״י מפני שהם רומזים דין כו׳ ואולי היה זה עונשה מפני שגרמה שיתפשט אדה״ר מלבושיו היקרים והיה סיבה שמה שנשאר בו מהם יהיה מקום אחיזה לזוהמא ההיא עכ״ל ואין לזה טעם כ״כ ואפ״ל כי הנה סימן הולד שהוא אינו נופל הוא כשנגמרו שעריו וצפרניו וכדאי׳ ביבמות פ׳

הערל ד"פ ע"ב איזהו בן שמונה כו' ר' אומר סימנין מוכיחין עליו שערו וצפרניו שלא גמרו כו' והיינו כמבואר בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות דף יא ע"ב ת"ל והנה כמו במשל הולד כאשר נתגדל ונגמר ציור כל האברים אזי דוחה ממנו מותרות שערות וצפרנים שזהו סימן גידול הולד שהוא בשלימות כשגמרו שעריו וצפרניו כו' עכ"ל, והיינו מפני שזהו סימן שכבר נתברר וכל דבר הוא על מקומו אבל כשלא גמרו שערו וצפרניו הרי הפסולת מעורב עם המובחר יחד ככסף המעורב בסיגים שהסיגים מקלקלים מראה הכסף וטובו עד שנתברר וכמ"ש הגו סיגים מכסף ויוצא לצורף כלי, וזהו"ע הנופל שאינו בן קיימא ע"י שאינו כלי גמור וע' במא"א אות נ' סנ"א מענין נפילים ומ"ש במ"א ע"פ הנפילים היו כו' שנפלו כענין שבה"כ והיינו מחמת תערובות הרע בטוב כו' ולכן הצפרנים שחתכו שהן הן הפסולת והדינים תקיפים, כשתעבר עליהם אשה עוברה יש לחוש שתפיל משום שזה גורם תערובות הפסולת בהברור כענין הנפל שלא גמרו צפרניו כו' ואף שלא נזכר זה רק בצפרנים ולא בשערות היינו משום כי שערות הם מותרי מוחין וצפרנים הם מותרי מדות שהם פסולת קשים יותר שעיקר שבה"כ היה בהמדות ולא בג"ר מוחין כו' ומכ"ז יובן ענין שממית בידים תתפש שיניקתה מבחי' הצפרנים ממה שיוצא חוץ לבשר כו'.

ה) **ולכן** המצוה לקצוץ הצפרנים בע"ש וכן לפנות קורי עכביש במ"א רס"י רס"ב כו', ובמו"ש בשעת ההבדלה ממשיכים על הצפרנים מאור הנר שהוא מ' שיהי' ניכנע ובטל לבחי' מל' כמ"ש בזהר ויקהל דר"ח ע"ב, ועד"ז ענין נט"י על ידי מים שהמים מטהרים אותם לדחות משם יניקת השממית ושיהי' הצפרנים רק בחי' שומר לפרי וכמו שהיה קודם חטא עה"ד, והענין כי הנה המים אין להם גוון שהרי משתנים לפי גוון הכלי אבל מצד עצם אין להם גוון כלל וכמו שהמשיל הפרדס משל זה לענין אורות וכלים בשער עצמות וכלים פ"ד וז"ל המשל אל המים אשר הם מתחלקים אל הכלים והכלים משונים בגוונם זה לבן וזה אדום וזה ירוק וכן כולם הנה כאשר יתפשט המים אל הכלים ההם עם היות המים פשוטים מכל גוון הנה יתראה בגווני הכלים ההם וישתנו אל גוונם והנה לפי האמת אין השינוי הגוון ההוא קנוי במים אבל ע"י הכלים המשונים ישתנו אל הגוון במקרה ולא בפועל והמקרה ההוא ברואים לא כערך המים עצמן וכן הדבר בספירת הכלים הם הספירות המכונות אלינו חג"ת ולהם גוון לפי פעולתם לבן אדום וירוק ואור המאציל שהם עצמותו עשר אורות מתפשטות בעשר הם המים אשר אין להם גוון כלל כי הם פשוטים מכל שינוי ולא יפעלו השינוי אלא ע"י הכלים המשתנים בפעולתם כו' עכ"ל נמצא המשיל ענין המים אל בחי' דלאו מכל אינון מדות איהו כלל וזהו"ע שאין להם גוון כי הגוונים הם במדות וכמ"ש בשער הגוונים גוון לבן בחסד אדום בגבורה כו' אך באמת המים הם בחכמה אלא לפי שאוא"ס שורה בחכמה וחכמה הוא כלי הביטול ונק' אין לגבי בינה שנק' יש ע"כ החכמה ג"כ היא בבחי' שאין לה גוון כלל וכמ"ש במ"א שלכן יחוד אוא"ס בחכמה נק' איהו וחיוהי חד חיוהי דוקא ע"ד החכמה תחיה וכן חכ' היא חיה, ויחודו בשאר הספירות נק' איהו וגרמוהי חד, ובמ"א פירשו דחיוהי הן אורות וגרמוהי הן כלים אלא כי החכמה גם הכלי היא בבחי' ביטול לגמרי וע"כ נק' חיוהי כמו האור ולכן ע"י המשכת המים

מטהרים את הידים שהם בבחי' מדות חו"ג שיש להם גוון ומגוונין אלו יש יניקת החיצונים שהרי עשו הוא אדום הוא אדום ותבשילו אדום כו' נמצא יניקתו מפסולת הגבורות וזהו"ע האצבעות שהוא ג"כ לשון צבע כמ"ש במשנה פ"ב דיומא הממונה אומר להם הצביעו והראב"ד בפי' ס"י משנה ג' ע"ס במספר עשר אצבעות האריך שם בענין שלכן הידים צריכין רחיצה בשחרית ולאכול לחם כו' והביא פסוק כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך כו', ועכ"פ אפ"ל כי הנה מהגוונים נמשך יניקת החיצונים דהנה ענין הצבועים פ"ג דסוטה דכ"ב ע"ב ופירש"י צבועים מבחוץ ואין תוכם כברם ההפך מבחי' תמים תהיה שיהי' תוכו כברו ולכן ארז"ל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבהמ"ד ופי' ברע"מ פ' פנחס דר"ל ע"א כדיוקנא דקוב"ה דאיהו תוכו ושכינתא ברו כו' ע"ש, ולכן יניקת בחי' זו נמשך מהגוונים שהם בחי' המדות, אבל ע"י המשכת המים שהם בחי' שאין להם גוון כלל והוא בחי' חכמה עילאה כשרוחצים בהם האצבעות המורים על הגוונים אזי נרחצים מכל לכלוך ווזהמא וכענין אם רחץ ה' את צואת בנות ציון רחצו הזכו כו'.

ו) **והנה** כתיב כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך וגו' תילים סי' ח' ד' ועי' מזה בשל"ה מה"ב ע"ב ב' רנב א' רעט ב' שכב א' שנה ב' תיא א' דכמו ע"י ה' מוצאות מתחלקים הצירופי אותיות לפי שהם ה"ג וזהו"ע שעורה שעור ה' וע"י הצירופי אותיות שונות נעשו ריבוי נבראים לאין קץ ותכלית כמו"כ ה' אצבעות היד הן ה"ג המחלקות היינו דכמו"כ באותיות הכתב שיתחלקו לכ"ב אותיות זהו הכל ע"י האצבעות משא"כ מעצם היד לבד לא היה התחלקות זו ועד"ז יובן ענין שמיך שהשמים וכל צבא השמים הם ריבוי בחי' בהתחלקות מדריגות רבות ע"כ נק' מעשה אצבעותיך שהם הע"ס שאף שההתהוות הוא ע"י כחו ית' הבבע"ת עכ"ז ההתחלקות הנבראים לאין קץ ותכלית נמשך ע"י ע"ס ע"כ נמשלו לאצבעות וזהו אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ועי' בזהר ר"פ בראשית בענין כוס ש"ב דיתבא על חמש אצבען ובמק"מ שם בשם האריז"ל שהן ה"ג ממותקות ובבה"ז שם שנתחלק כח היד לה' אצבעות, לכל בחינה כח פרטי מיוחד בפ"ע כו' וברע"מ פ' פנחס דרמ"ה סע"א תניינא נט"י י"ד פרקין כו' כך אתוון דקרא קדמאה דעובדא דבראשית דאתמר בהון ועתה יגדל נא כח אד' והיינו כי את השמים ואת הארץ הם בחי' ב' ידות דהיינו ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים שהם חו"ג, ובהון כח פרקין ונק' כח אד' וכדי שיהי' הגדלת הכח היינו ע"י המשכה מבחי' בראשית בחוכמתא וזהו ועתה יגדל יו"ד רבתי חכמה עילאה שע"י החכ"ע ממשיכים תוס' האור והכח במדות, וזהו"ע נט"י במים, כי המים הם בחי' חכמה כנ"ל, ועד"ז ארז"ל ע"פ הקול קול יעקב, אשר כל זמן שהקול קול יעקב בבכ"נ ובבהמ"ד אין הידים כו', והיינו לפי שעי"ז ממשיכים תוס' האור מחכ"ע בהמדות, וענין לערות ב"פ וענין והתקדשם וענין מי רביעית בחי' רובע ישראל הבחי' הרביעית מתגלה למטה דוקא, בבחי' אף עשיתיו הוא כח העשי' שבידים א"נ בחי' הרביעית הוא האור, כי הכלים הם ג' בחי' רת"ס והם בי"ע ובהאור יש ד' בחי' ד' אותיות הוי' וג' בחי' מלובשים תוך הכלים והבחי' הרביעית שאין לה כלי זהו היו"ד דשם הוי' והוא עיקר האור, וזהו פותח את ידיך א"ת ידיך אלא יודיך יו"ד דהוי' ויו"ד דאד'

שממשיכים אור הח"ע וח"ת בבחי' הידים כדי שיומשך ההמשכה בפנימיות וזהו ומשביע לכל חי.

קיצור. מענין נט"י, בידים כח המעשה, אף עשיתיו, אל אד' השולט בעשי' גימ' צו, ע"ס במספר עשר אצבעות אצבע אלקים כי היו ידיו שעירות ידים עסקניות אף מרבה בחי' רביעית רצון העליון הנמשך בבחי' רביעית מים שנוטלים לידים.

ב) **הקול** כו' יששכר מגיד דבריו ליעקב, והידים בקדושה זבולון פותח את ידיך ומבחי' חו"ג יש יניקה ע"ד לו ישמעאל יחיה וכל הבת תחיון.

ג) **שממית** בידים תתפש לשון שממה וחורבה גם ע"ד קראו שם ויניקה מידים צפרנים מותרי מדות.

ד) **כי** הצפורן מתחלה לבושו של אדה"ר וכענין קליפה שהוא שומר לפרי ואח"כ נעשה מתנגד וזהו הצפורן העודף על הבשר ומזה יניקת החיצונים.

ה) **והיינו** ע"י המים חכמה למעלה מגוונים מדות.

ו) **כי** אראה שמיך מעשה אצבעותיך המחלקים השפע כ"ח פרקין כשקול קול כמו מים אין הידים ידי כו'.

בר"ת בהקדמה לשער התשובה הביא הפסוק באיוב סי' ל"ח י"א ואומר עד פה תבוא ולא תוסיף ופה ישית בגאון גליך ופי' במצודת גזרתי עליו עד מקום החול שהוא לו לבריח ודלתים עד שם תבוא ולא תוסיף לצאת להלאה, ובמקומו ישית גליו בהרמה וגאון ולא חוצה לו עכ"ל, וכ"מ הפי' ברבות פ' קרח דרע"ב ג' וז"ל ושם לו חול בריח ודלתים שנאמר ויסך בדלתים ים באיוב סי' ל"ח ח', וכתי' האותי לא תראו אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים בירמי' סי' ה' וכתי' ואומר עד פה ולא תוסיף עכ"ל, הרי מפרש עד פה תבוא ולא תוסיף היינו שלא יעבור גבולו שהוא החול שהוא גבול לים, אמנם ברבות בראשית ס"פ כ"ג פי' פסוק ואומר עד פה תבוא דקאי אף בשעה שנאמר הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ ה' שמו, בעמוס סי' ה' וסי' ט' דהיינו כנגד ב"פ שעלה הים והציף את העולם בדור אנוש ובדור הפלגה ועכ"ז היה בגבול ומדה עד פה תבוא היינו עד עכו כי פה כמו כה והיינו עכו, ופה ישית בגאון גליך היינו ביפו ישית בגאון גליך, נשמע שחול גבול לים תמיד, ובשני דורות הנ"ל לפי שעברו על חוק וגבול ששם להם הקב"ה ע"כ גם הים עבר עליהם חוקו, ועכ"ז עבר בגבול ומדה, והנה ישראל נמשלו לחול הים וכמ"ש מזה ברבות במדבר פ' ב' ע"פ והיה מספר בנ"י כחול הים כו' ע"ש ב' טעמים ובזהר פקודי דרכ"ה ע"ב, מהו כחול הים בגין דימא כד סלקין גלוי בזעפוי ורוגזא ואינון גלין סלקאן לשטפא עלמא כד מטאן וחמאן חול דימא מיד אתברו ותבין לאחורא ואשתככי ולא יכלין לשלטאה ולשטפא עלמא כגוונא דא ישראל אינון חולא דימא

וכד שאר עמין דאינון גלי ימא מארי דרוגזא מארי דדינין קשין בעאן לשלטאה ולשטפא עלמא חמאן להו לישראל דאינון מתקשראן בקוב״ה ותבין ואתברו קמייהו ולא יכלין לשלטאה בעלמא עכ״ל. ואפ״ל כמ״ש אדמו״ר נ״ע בד״ה מי מנה עפר יעקב שבחי׳ חול הים הם י״ב בקר דבריאה שהם מחנות שכינה והם י״ב שבטים ע״כ הים נכנע בפניהם כי הים ביצירה כמ״ש בד״ה רפאני הוי׳ וארפא ומי הים מלוחים ואין ראוים לשתיה. וגם כמ״ש בד״ה והיה מספר בנ״י מספר היינו המצות שעי״ז הם בבחי׳ כחול הים אשר לא ימד ולא יספר היינו ע״י שעושים רצונו של מקום נמשך ההארה בבחי׳ מספר שיהי׳ מאיר בו בחי׳ א״ס ואזי הם בבחי׳ ועלמות אין מספר כו׳. ולכן גלי הים נכנעים לפני בחי׳ זו ועוד שהרי הוא ית׳ עשה את הים ואת היבשה וכתי׳ הים ראה וינס כו׳ לכן ע״י שישראל מתקשרים בהקב״ה עי״ז גלי הים נרתעים מפניהם וז״ש אתה הוא ה׳ לבדך כו׳ הימים וכל אשר בהם כו׳ אשר בחרת באברם כו׳ ובמא״א אות ח׳ סעי׳ י״ג חול גימ׳ רבוע אהיה והוא גבול ותחום וחותם לים העליון יסוד דנוק׳ והוא גבול לים עכ״ל ובאות ג׳ סעי׳ ה׳ גבול מצד הדינים הנותנים קו המדה וגבול לכל דבר עד פה תבוא גם המל׳ נק׳ כך כי הוא גבול וסיום כל האצילות גבול נעשה ע״י הדינים בוצינא דקרדוניתא לכן גבול ע״ה גימ׳ שם מ״ב שם הגבורה עכ״ל. וא״כ זה שהחול הוא גבול לים שרש זה נמשך מבוצינא דקרדוניתא קו המדה שהוא גבורה דעתיק יומין שבמו״ס שעז״נ כל אשר חפץ ה׳ עשה ע׳ בת״א מקץ בביאור דמזוזה מימין. ומשם נמשך הכח בחול שהם ישראל שיהיו גבול לים וזהו דוקא כשישראל שומרים החוק וגבול של התורה. שכל דיני התורה שרשם מבחי׳ קו המדה שכך דוקא יהי׳ המצוה כמ״ש בלק״ת בביאור בשעה שהקדימו ובביאור וכל בניך בענין א״ת בניך אלא בוניך כו׳. ולכן האותי לא תיראו אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים. שבעברו ח״ו גבול התורה ופוגם בקו המדה שמשם נמשך שיהי׳ החול גבול לים. אזי אין הים נרתע מפני החול וכמ״ש הקורא למי הים וישפכם כו׳ ע״כ צריך לירא מאד שלא לעבור חוק וגבול התורה. וכ׳ הר״ח ז״ל ולכן אם הוא יצא מגבול התורה ראוי שישוב אל מקומו כאשר ציוהו הבורא ולא ימרה את פיו עכ״ל. ולכאורה אין זה תיקון אלא להבא ולא מה שכבר עבר הגבול אלא לזה צ״ל עוד תיקון כי הגבול שרשו מהחכמה שיש בה בחי׳ דין כמ״ש בביאור וכל בניך. וצ״ל תשובה בבחי׳ בכל מאדך בלי גבול שעי״ז מעורר אור הכתר שהוא בלי גבול כי הוא מל׳ דא״ס ולכן משם נמשך המחילה על מה שעבר הגבול והיינו ע״י שלא ישוב עוד לכסלה ח״ו. ואפ״ל כי חול יש בו ב׳ פירושים הא׳ לשון חול הים הב׳ לשון חיל וחלחלה כמו לבי יחיל בקרבי תחיל תזעק בחבליה כן כשפגם ועבר הגבול אזי ירתע ויחיל ויזעק וזהו״ע התשובה לעורר רחמים רבים כו׳.

קיצור. ענין עד פה תבוא. שחול גבול לים. ולפעמים מחמת חטא הקורא למי הים וישפכם אעפ״כ ג״ז בגבול עד פה תבוא והנה בישראל נאמר כחול הים אשר גלי הים נרתעין מפניהם והיינו ע״י שמתקשרים בהקב״ה שנאמר בו הים ראה וינוס והגבול מקו המדה. וכשעברו חוק אין הים נרתע וצריך שישוב למקומו וגם ימלא חיל וחלחלה ושב ורפא לו.

עו"ש בר"ח בחי' שנית בענין הפגם כו', וזהו הסבה גדולה כו', הכרת תכרת כו' י"ל כמו כשהקדימו נעשה לנשמע קשרו להם שני כתרים כן להפך הכרת תכרת כו' שבביטול השני כתרים הנה מבחי' כתר נמשך להיות כרת ע"ד וכל אויביך יכרתון כו', ובמא"א אות כ' סט"ו כרת נמשך מכתר דקליפה א"כ אפ"ל עוונות שחייבים עליהם כרת זהו כשהפגם מגיע עד כתר כי ל"ת פוגמים בי"ה שהם חו"ב ול"ת שחייבים עליהם כרת הפגם מגיע למעלה מחו"ב היינו בבחי' כתר, ומ"ש בשוחה עמוקה במא"א ש' ססעי' י"ט שוחה יסוד דנוק' דקליפה ונק' באר שחת באר צרה ונכריה עכ"ל, והיינו כי שם תכלית הגבורות היותר קשות לכלות הכל כמ"ש הרמ"ז ר"פ מקץ ע"פ ולכל תכלית הוא חוקר ובזהר ס"פ וילך דרפ"ה סע"ב ואיקרי ארץ עיפתה כו' שאול תחתית, ואיך נתקן זה ע"י התשובה הנה ענין מילוי הפגמים מבואר בלקו"ת בד"ה תקעו בחודש בדרוש הראשון ע"י שממשיכים מלמעלה מהאצילות ולהוציא מה שנבלע בקליפות זהו"ע חיל בלע ויקיאנו בד"ה כנשר יעיר ספ"ב וכמ"ש מוריד שאול ויעל וע"ד ויאמר ה' לדג ויקא את יונה.

פסוק בושתי וגם נכלמתי ברבות ויקרא ספ"ג ענין כי אחר שובי נחמתי.

פרק א', דק"א ע"ב שטה ורצה בגין דישתמודעין לי' ז"ל הרע"מ פ' בא דמ"ב ע"ב אבל בתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עילאה נחית תמין ואתקרי בההוא דיוקנא הוי' בגין דישתמודעין ליה, במדות דיליה בכל מדה ומדה וקרא אל אלקים שדי צבאות אהי' בגין דישתמודעין לו בכל מדה ומדה איך יתנהג עלמא בחסד ובדינא כפום עובדיהון דבני נשא כו' עכ"ל, המכוון כי פי' אל נק' אוא"ס כשמלובש במדת החסד ונק' אלקים כשמלובש במדת הדין כמ"ש ברבות פ' שמות ע"פ ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם שמי אתה מבקש לידע, לפי מעשי אני נקרא כו' ובמ"א שלא שמדת החסד ח"ו נק' אל דהכתיב אליו ולא למדותיו אלא שאוא"ס ממש נק' אל אלא שנק' בשם זה כשמלובש במדת החסד נמצא ע"י גילוי המדות יש גילוי אא"ס ממש המלובש בהמדות היינו לפעמים יש גילוי בחי' אל ופעמים גילוי שם שדי כו', נמצא זהו"ע דישתמודעון לי' ממש ע"י המדות אלא שמ"מ זהו ע"ד הידוע מציאותו ולא מהותו, וע' מ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער בפי' ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני דקאי על עשיית החסד והגבורה כו', שהם כלים ומשכן להשראת אור א"ס ב"ה כו' ע"ש ואיך עשיית הכלים הוא כאלו עשאוני ממש אלא משום כי בהם ועל ידם נעשה בחי' דישתמודעון לי' ממש ועיין מ"ש מענין בגין דישתמודעון ליה בלקו"ת ר"פ ואתחנן בד"ה ואתחנן אל הוי' שם נת' שזה נמשך ע"י בא"י שמתגלה אלקות בתפלה בכל לבבך שיהי' מתפעל מגדולתו ית', ובסה"מ סי' י"ח שהע"ס הם בציור אדם בעל רמ"ח אברים הנקרא כלים ומאנין ובתוכן עצמות מאורות כו' כדמיון האדם התחתון שיש לו גוף ונשמה כך האדם העליון כלול מע"ס ובהן עצמות וכלים וכו' ועיין בפרדס שער עצמות וכלים וע' באג"ה סי' ד' בד"ה איהו וחיוהי ע"ש שענין הכלים ואורות ובת"א בד"ה משה ידבר שע"י קיום המצות ממשיכים אורות בהכלים בריבוי ותוספת אור עי"ז ג"כ נמשך דישתמודעון לי', וכ"ז הוא ע"י ישראל וז"ש בראשית בשביל כו'.

שטה ברוך, היות צורך בריאת הנשמות ע"י יצ"ט ויצה"ר כדי שיקבל שכר כו', עיין בזהר פ' מקץ דף ר"ד ע"א בענין כיון דאתגלגלו ואתחברו תרין אתוון אילן ט"ר כחדא כו', כי טוב האיך אנא מתחברא לאתיישבא באת רע, אמר לה שוב לאתרך דהא אנא צריך לה כו', ומבואר בבה"ז שם ענין ההתכללות טו"ר הוא בב' בחי' הא' דפי' טו"ר היינו חו"ג שבתיקון נעשה התכללות חו"ג ע"י קו האמצעי ועיין מענין טו"ר שהם חו"ג בלק"ת פ' שלח בד"ה ענין נסכים הב' דטו"ר הוא כפשוטו שהרע הוא מה שנפל בשבה"כ מעולם התהו והטוב הוא שם מ"ה דתיקון שנמשך לברר הרע וע"י בירור זה מתעלה יותר כי עולם התהו שרשו גבוה יותר מס"ג דפנימיות א"ק שלמעלה משם מ"ה, ועמ"ש מזה בלק"ת פ' תצא בד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים בפי' והי' בן הבכור לשניאה כו', ומ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה בענין פני ארי' ופני שור כו' שפני ארי' הוא למטה חי' טמאה בחי' רע ופני שור בהמה טהורה ובשרשו הרי פני אריה אל הימין למעלה מבחי' פני שור וזהו ענין היות צורך בריאת הנשמות ע"י יצ"ט ויצה"ר דוקא והיינו שעי"ז יהיו בחי' מהלכים בין העומדים כמ"ש בת"א פ' וישב בד"ה כה אמר ה' כו' ונתתי לך מהלכים כו', ועמ"ש בד"ה אלה מסעי (השלישי) פ"ב ממשל מרוצת המים כשמעכבים אותם והם מתגברים ובוקעים העיכוב שאזי הם בכח גדול כך הו"ע טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר ולפ"ז תכלית ירידת הנשמה לגוף שתהי' בחי' בעל תשובה בחילא יתיר וכמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה מה טובו אלא דאין פי' תשובה על עבירות ח"ו כ"א על הריחוק כו' ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו ובד"ה זכור ושמור בדב"א נאמרו בת"א פ' יתרו.

א"א שלא יחטא כו' ולזה הקדים התשובה לבריאת עולם כדפי' בפרקי ר"א כו', וכ"ה בגמ' פ"ד דפסחים דף נ"ד ופ"ד דנדרים דל"ט ע"ב וכדלקמן וכ"ה ברבות ר"פ בראשית שנאמר בטרם הרים יולדו ומאותה שעה תשב אנוש עד דכה כו', הנה לפמש"ל שעיקר ירידת הנשמה בגוף הוא להיות בחי' תשובה ולא על עבירות כ"א על הריחוק א"כ זהו שתשובה קדמה לעולם וזהו בטרם הרים יולדו כי הרים הם חג"ת שמהם שרש עולם ו"ק ובינה הנק' תשובה היא מג"ר שקדמו להרים כו' ועמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה מי אל כמוך בדרושי עשימ"ת ובד"ה האזינו השמים וז"ש אח"כ כי אלף שנים בעיניך כו' ומה ענין זה לתשב אנוש אלא ר"ל כי התשובה נמשך מבחי' שקדמה לעולם דהיינו מלמעלה מבחי' זמן כמ"ש בד"ה מי אל כמוך ע"ש באריכות, ונבאר הפסוקים תפלה למשה כו' בטרם הרים כו' תשב אנוש כו' מענין תפלה למשה בסנהדרין ס"פ חלק דקי"א ע"ב ארך אפים ראה היינו כי משה הוא ז"א וא"כ תפילה למשה זהו להמשיך אור א"א וזהו ע"ד הפי' במשארז"ל פ"ק דברכות ד"ז שהקב"ה מתפלל כו' דהפי' שתפארת ממשיך גילוי אור הכתר ע"ד בריח התיכון כו', במגלה פ"ד כ"ט א' ה' מעון אתה היית לנו אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות והם מ' ובינה כמ"ש במא"א ועמ"ש ע"פ דרשו ה' בהמצאו אלו בתי כנסיות כו', ולפמש"ל דתפלה למשה הוא ז"א א"כ המעון שבו מתפלל הוא בינה כו' ובמא"א אות מ' סעי' פ"א דמעון הוא מל' והיינו כי הוא מקומו של עולם דבי"ע וכמ"ש ברבות ר"פ ויצא ע"פ ויפגע במקום הוא מקומו של עולם שנאמר מעון אתה היית לנו, ובפרדס ערך מעון שיש שפי' מעון בחכמה ובכתר היינו כי הוא

מקומו של עולם ר"ל סוכ"ע וז"ש מעון אתה כו' בטרם הרים יולדו כו' שהם חג"ת א"כ המעון גבוה מחג"ת והיינו סוכ"ע משא"כ חג"ת בחי' ממכ"ע כו' יום ראשון מאיר חסד כו', דבות בשלח פכ"א דקל"ח ג' ענין תפילה למשה תפלה לעני שלגבי הקב"ה הכל שוין כו' בתפלה לפני המקום והיינו כמו שלגבי א"ס שוה מספר של אחד עם ריבוא רבבות כו' וכן השמש עם הנמלה כו' ובזהר וישלח דקכ"ח ע"ב פי' תפילה למשה הוא ז"א כענין תש"ר ותפלה לעני מל' תש"י והוא כענין שמשא וסיהרא כי בחי' סיהרא נק' עני דל"ל מגרמה כלום כו' וע' מזה בזהר ויחי דרל"ח ע"א בענין עני ורוכב על החמור כו', ובהרמ"ז פ' בחוקתי דקי"ג ע"ב הטעם שעני חשוב כמת מפני שמקומו בעולם שהי' מיתת זמ"ל דתהו כו' והנה מעה"ד טו"ר נמשך המות ב"מ א"כ ע"י תפלה לעני מתברר עה"ד טו"ר כו' ולכן בבחי' זו תפלה לעני מגעת ומעורר למעלה מאד כו' ועה"ד טוב זה חיים מאד זה כו' וכפשוטו כי ע"י הדוחק הרי מן המיצר קראתי זח"ב קל"ז ובזח"ג פ' בלק קצ"ה ע"א אבל ג' אינון דאקרי תפלה תפלה למשה איש האלקים כו' תפלה לדוד כו' תפלה לעני כו' תפלה דא קדים לתפלה דמשה ולתפלה לדוד כו' בגין דעני איהו תביר ליבא וכתיב קרוב ה' לנשברי לב כו' ע"ש ולכאורה הרי תפילה לדוד מל' וכן תפלה לעני מל' וא"כ מה ביניהם אלא כי המל' יש בה ב' בחי' הא' ע"ד שהלבנה במילואה והיא המל' כמו שהיא באצי' זהו"ע תפלה לדוד, הב' בפגימו דסיהרא וכמו בירידתה בבי"ע ע"ד צמאה לך נפשי כו' בארץ ציה כו' וזהו"ע תפלה לעני כו'.

זח"ב פ' תרומה דקל"ז סע"ב תפלה למשה איש האלקים אתחברותא ואתדבקותא דאתתא בבעלה כו' ועמ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה יונתי בחגוי ההפרש בין קומי לכי רעייתי ובין ענין יונתי בחגוי ואזי הראיני את מראיך וזהו עצמו ההפרש בין תפלה לדוד ובין תפלה לעני כו' ומ"מ שניהם מלמטלמ"ע אכן תפלה למשה הוא המשכה מלמעלה למטה שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה ע"ד שנת' בד"ה בהעלותך ההפרש בין אהבה דאברהם ובין אהבה דאהרן באורך נראה אור כו'.

בטרם הרים כו' בפסחים פ"ד דנ"ד ע"ב ובנדרים פ"ד דל"ט ע"ב הביאו מזה שהתשובה קדמה לעולם וכדלעיל בשם הרבות ר"פ בראשית וברבות בראשית פי"ב די"ד לכל יש תולדות שמים וארץ יש להם תולדות שנאמר אלה תולדות השמים והארץ בטרם הרים יולדו תני כל מי שיש לו תולדות נברא ואינו בורא כו' ע"ש. והנה ההרים הם האבות והם חג"ת דאצילות ונולדים מהבינה הנק' אם הבנים והנה כתי' והחכ' מאין תמצא שהוא בריאה יש מאין וזהו"ע בורא קדושים ישתבח שמך כמ"ש בלק"ת בד"ה את שבתותי תשמרו וזהו כל מי שיש לו תולדות דהוא ע"י יחוד דכר ונוק' הוא נברא ואינו בורא כי בחי' יחוד זה שייך רק בע"ס שמתיחדים חו"ג והם נבראים כנ"ל שאפי' החכ' יש מאין תמצא וזהו מי ברא אלה הם ו"ק כו' משא"כ אוא"ס ב"ה עליו נא' יש אחד ואין שני לו גם בן ואח אין לו בקהלת סי' ד' ח' וארז"ל דקאי על הקב"ה שאין שייך לו אח היינו אחות וחיבור כבת זוג וכדפי' בזהר בראשית דכ"ב ע"ב ע"פ ואין אלקים עמדי דאית חסד בשיתוף כגון דכר ונוק' כו' אבל איהו חד ולא בחושבן ושיתוף ובג"ד אמר ואין אלקים עמדי וברבות ס"פ ואתחנן כל מה שבראתי בראתי

זוגות כו׳ אבל כבודי אחד ומיוחד כו׳ ובאדר״ז דר״צ ע״א תאנא בשעתא דע״ק כו׳ אתקין כעין דו״נ חכמה אב ובינה אם כו׳ ע״ש, וזהו אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה הרי גם בחי׳ חתן וכלה שהם זו״נ דאצי׳ נק׳ ברא כי מאחר שיש להם תולדות שהם הנשמות שנולדים מיחוד זו״נ א״כ הם נברא ואינו בורא ומזה יובן ענין התשובה שהיא מגעת בבחי׳ בטרם הרים יולדו כו׳ תשב אנוש כו׳ היינו שהוא עליתן בעצמות אוא״ס ממש, שהוא בורא ואינו נברא ר״ל מה שלמעלה גם מבי״ע דאצילות היינו למעלה מהחכ׳ וכמ״ש ע״פ את שבתותי תשמרו ששרשן מבחי׳ שמך ולכן נק׳ בריאה יש מאין אבל ע״י ירידתן בגוף שהם אז מקדשי שמך כנז׳ בד״ה אוסרי לגפן מתעלים באוא״ס הסוכ״ע ממש ועמ״ש בד״ה האזינו השמים בענין והרוח תשוב כו׳ למעלה מבחי׳ אתה בראת כו׳ וזהו עד יעבור עמך הוי׳ כו׳ ע״ש וע׳ במדרש תילים בענין הרים יולדו שלפי ערך הבקעה כך ההר ויובן עפמ״ש בלק״ת בד״ה ארץ הרים ובקעות ומ״ש בפי׳ ושקל בפלס הרים בד״ה אתם נצבים.

בשל״ה פ׳ נשא סד״ה והתוודו את חטאתם בשם הריקאנטי ז״ל אמנם חכמי הקבלה קראו לבינה לבד תשובה משני טעמים הא׳ לפי שהכל שב אליו ביובל הגדול, ועוד שהנחת רוח הזך והפנימי הבא מהחכ׳ ומא״ס ית׳ הוא שם תדיר בלי הפסק ולכן תשובה מלשון בשובה ונחת תושעון כו׳ בטרם הרים יולדו כו׳ עכ״ל וענין ב׳ בחי׳ אלו הם הא׳ תשוב ה׳ לגבי יו״ד היינו מלמטה למעלה וזהו ע״ד יובל הב׳ מלמעלמ״ט וזהו בשובה ונחת תושעון ע״ד דברי חכמים בנחת נשמעים וב׳ בחי׳ אלו פי׳ ג״כ בפרד״ס ערך תשובה.

תשב אנוש עד דכה, עד דכדוכה של נפש מקבלין בתשובה ברבות רות ע״פ ליני הלילה דמ״ח ע״ב ובקהלת ע״פ טוב אחרית דבר מראשיתו במעשה דאלישע בן אבויה וכ״ה בירושלמי פ״ב דחגיגה ובשל״ה דרכ״ג סע״א בשם הסמ״ג במ״ע סי׳ ט״ז ועשה תשובה ביום מיתתו תשובתו תשובה שנאמר עד אשר לא תחשך השמש שהוא יום המיתה ואומר תשב אנוש עד דכא ותאמר שובה בני אדם והטעם י״ל עפמ״ש בד״ה צו את בנ״י כו׳ תשמרו להקריב שהקשה מדוע אין התשובה מועלת בעוה״ב והיינו לפי ששם נק׳ עולם ברור ומאיר בחי׳ ממכ״ע אבל בעוה״ז מאיר בחי׳ סוכ״ע כו׳ לכן אפילו עד דכה כו׳ והמקדש את האשה ע״מ שהוא צ״ג כו׳ שמא הרהר תשובה בלבו הרי ע״י הרהור תשובה שמהרהר בלבו נעשה מרשע גמור צ״ג ועמ״ש בפי׳ אנוש בד״ה צאינה וראינה ובמא״א א׳ סעי׳ ק״ד אנוש כינוי לבינה כו׳ אנוש במל׳ ולכן אנוש לשון חלישות ותשת כח נמצא בנקבה ולא בזכר עכ״ל וכן למטה אעפ״י שעקוב הלב מכל ואנוש הוא כו׳ ואעפ״כ תשב אנוש כו׳ להעלותו למעלה לבינה הנק׳ ג״כ אנוש.

בר״ח שער הקדושה, עיקר הקדושה ע״י המצות כמאמר אשר קדשנו במצותיו וכ״כ בלקו״ת פ׳ מטות בד״ה ראשי המטות אמנם צריך ביאור דבגמ׳ פרק ערבי פסחים דף ק״ד ע״א איתא דר׳ מנחם בר״י נק׳ בנן של קדושים

ואמאי קרו ליה בנן של קדושים מפני שלא נסתכל בצורת מטבע מימיו והוא ג"כ בעכומ"ז רפ"ד ד"ג ע"א ע"ש בתוס' נשמע שהיה נק' בשם קדוש אינו ע"י שמקיים המצות לבד כ"א ע"י זהירות יתירה וכ"מ ממ"ש נדרים סייג לפרישות ופרישות מביאה לידי קדושה הרי הנדר שאוסר על עצמו דבר המותר שזהו זהירות יתירה משאר עם קדוש שאינם אוסרים על עצמם דבר המותר והוא כענין מילי דחסידות כ"מ במדר"ש ואזי פרישות מביאה לידי קדושה קדש שבת כי בשימ"ב ירידה ובשבת וינפש אל עצמותו זהו קודש, ע' בלק"ת בד"ה לבאר ענין יוה"כ ובד"ה שובה ישראל עד דרוש השני ועוד כי עש"מ נק' מילין דהדיוטא כמ"ש בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון ובשבת העלייה לבחי' חכמה הנק' קדש וע' בה"ז פ' אחרי בדף ע"ז חיות העולמות מבחי' אחוריים היינו מז"ת וג"ע ג"ר כו' ועמ"ש בענין לא היה העולם כדאי להשתמש בזהב במדר"ר בראשית פי"ו כי זהב מבינה שלמעלה מז"ת ומ"ש במ"א שלכן נר חנוכה אסור להשתמש לאורו כי היא המשכה למעלה מחיות העולמות ועד"ז בשבת שער החצר הפנימי' כו' סגור יהי' ששת ימי המעשה כו' וכן באדם ועמ"ש בת"א בד"ה וירא ישראל את היד שיש ב' שמות הוי' וחיות העולמות משם הוי' דלתתא, ועמ"ש בד"ה מזמור שיר ליום השבת שלכן לע"ל וחד חרוב ע"י שיהי' גילוי מבחי' שם הוי' דלעילא שמשם לא יוכלו העולמות לקבל כו', וכן באדם קדושה ההפך מבחי' חול וחול ג"כ אינו איסור כ"א ע"ד שיחת חולין כענין רשות והיתר הממוצע בין איסור למצוה ע' גבי חלקי הדיבור, וגם כללות המו"מ הגם שנצרכין להאדם נק' עובדין דחול ובשבת צ"ל אותיות תשב להתקשר באלקות עד"ז יובן ענין הקדושה שפורש א"ע מעובדין דחול ומתקשר באלקות ע"י התומ"צ אקב"ו נמצא הקדושה מה שעיקר עסקו בתומ"צ ע"ד תורתו קבע ומלאכתו עראי, וע"ד עושין רצונו של מקום כו' הקב"ה קדוש שאינו מלובש בעולמות ובאדם שאינו מתפעל מעניני תאוות העולם כי מבואר בד"ה הן האדם הי' כאחד ממנו ענין עה"ד טו"ר שכשידע מהרע מתפעל בתאוה משא"כ למעלה הדעת מקיף לבד ואינו מתפעל כו' ולכן רצה הקב"ה שהאדם לא יאכל מעה"ד טו"ר, והתיקון לזה זהו"ע הפרישות והקדושה שאעפ"י שיודע ענין עה"ד טו"ר הוא פורש ממנו כו', ועמ"ש ע"פ וידור יעקב נדר כו' ועי"ז והיה הוי' לי לאלקים כו' שע"י הנדר יבוא למדריגה עליונה שהוי' יהיה בבחי' אלקים כמ"ש הענין בת"א פ' ויצא סד"ה ושבתי בשלום, והנה נדרים ופרישות נמשך מבחי' בינה קו השמאל שמאל דוחה ושמאלו תחת לראשי ע' בת"א פ' תשא סד"ה שמאלו תחת לראשי ואח"כ מביאה לידי קדושה הוא בחי' חכמה שנק' קדש ולכן החכם ביכולתו להתיר את הנדר וע' מענין קדש א"ע במותר לך בד"ה ולא אבה בלק"ת פ' כי תצא ועמ"ש בפי' כי עם קדוש אתה בד"ה מהיכן זכו ישראל לק"ש ובד"ה ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש מכ"ז יש להתעורר לענין עשימ"ת כי בעשי"ת אומרים המלך הקדוש, שזהו בחי' עליונה מסתם בחי' מלך ולכאורה קשה דהא מלך הוא מל' ונקרא שם והרי אתה קדוש ושמך קדוש הרי שמך קדוש בלא"ה ומהו המלך הקדוש, ובבה"ז פ' אמור ד"ק ע"ב פי' מלכא נק' ז"א מלכא קדישא כשנמשכים בו מוחין דאבא י"ל ע"ד לא הביט און כו' חהו ע' הקדושה עד"מ הנ"ל דלא מסתכל בצורתא כמו"כ טהור עיניים מראות ברע ולא שאינו יודע ח"ו כ"א שאינו מתפעל וא"כ הקדושה שמובדל

ממדה"ד והרוגז כו' וכ"מ מהמדרש תנחומא פ' קדושים שהביא הר"ח תחלת שער הקדושה רפ"א בפי' והאל הקדוש נקדש בצדקה הוא מתקדש בעולמו בצדקה שהוא מלמד על ישראל סניגוריא שנאמר אני מדבר בצדקה עכ"ל הרי מה שהוא מתקדש זהו בצדקה א"כ מבואר שהקדושה זהו"ע ההבדלה מהדין והרוגז כי טו"ר למעלה הם חו"ג כמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם ספ"ג וז"ל כי בכל עולם ועולם יש בחי' טו"ר ואין ר"ל רע ממש ח"ו אלא רע מלשון כעס וחימה והו"ע חו"ג שבכל העולמות כו' ועמ"ש סד"ה האזינו השמים דרוש השלישי בסופו בפי' מלרע ולהעיר מענין ויאמר אד' למה הרעות לעם הזה ס"פ שמות ה' כ"ב וכן אליהו אמר הגם על האלמנה אשר אני מתגורר עמה הרעות כו' וע' מזה בזהר פ' ויגש דר"ח סע"ב דפי' הרעות אין ר"ל בידיו ממש ח"ו אלא שנותן רשות לסט"א והיא המריעה, וזהו דאין רע יורד מלמעלה ומ"מ קיי"ל שהכל ממנו ית' ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שמכריזין כו' לז"א ת"ח כלומר לעולם שהכל ממנו ית' אבל הטוב הוא בכוונת ממנו ית' ובהשגחתו על ברואיו, אבל השפעת הרע הוא בהסתר פנים בלבד הרע בא מאליו וזהו הרעת דיהבת רשות לסט"א לשלטאה כו' עכ"ל הזח"מ וע' בזח"ג נשא דקל"ז סע"ב בכל זמנא דעת"ק אתגליא רחמין רברבין אשתכחו כו' ובשעתא דלא אתגליא כו' עד מאן גרים להאי דינא כו' ע"ש וזהו שאין הקב"ה מייחד שמו על הרעה כ"א הרע נמשך ע"י שמסתיר פניו כו', ומזה יובן ענין המלך הקדוש שהוא נקדש בצדקה שאינו מניח לרע לשלוט כו', וכן אומרים בעשימ"ת אל עליון כו' מתנהג בחסידות כו' וכיון שנק' המלך הקדוש א"כ צ"ל העם ג"כ בחי' עם קדוש, היינו מובדל מהתאוות והפחיתות כו' וע"ד קדש לי כל בכור ג' תשובות נר"נ בד"ה מה טובו וצריך להעיר מענין על אשר לא קדשתם אותי, והנה בר"ח שם לקדש מחדומ"ע שהם נר"נ י"ל זהו עצמו פי' קדש לי כל בכור בכר יחידות עשירות מאות זהו נר"נ מחדומ"ע ומ"מ בכר עיקרו המחשבה שהוא ראשית כו'.

בזהר קדושים בסופו פתח ר' חייא בענין שני ערלה דלא אשתלי' חילא דדכורא עד תלת שני' ובשנה הרביעית דא כנס"י דמזדווגת ואז קודש ההילולים לשבחי' ליה לקוב"ה ומאן דאכיל מיני' ובריך עד דלא אשתלי' מקוב"ה וכנס"י כמה דלית ליה חולקא כו' ע"ש להבין שכ' בע"ח שער הירח ושער תיקון הנוק' ששרש בנין נוק' דז"א שהוא עולם הדיבור הוא משליש ת"ת התחתון דחזה דז"א ולכן נק' נקבה ע"ש הנקב הקטן שיוצא מן החזה כמ"ש באד"ר דקמ"א ע"ב תאנא אתפשט האי תפארת מטבורא דליבא ונקיב ואתעביר בגיסא אחרא ותקין פרצופא דנוק' עד טבורא ומטיבורא שארי ובטיבורא שלים כו' וז"ל הע"ח שער תיקון הנוק' פ"ג דעבר בוצינא דקרדוניתא ונקיב בחדוי דז"א ונפיק לבר מאחוריו ולכן היא נקראת נקבה שכל האור שלה יוצא דרך נקב ההוא וזהו פי' נקבה נקב ה' היינו שהמל' שהיא ה' תתאה כל האור שלה

יוצא דרך נקב ההוא עכ״ל ע׳ במא״א אות ג׳ סעי׳ ל״ג נקבה נק׳ המל׳ כו׳ ובי״נ שם שהביא ממ״ש בע״ח שער הכללים פ״י ואז נתחבר נקב זה עם ה׳ תתאה ונעשית נקבה באחורי ז״א וכותל א׳ יש לשתיהן כו׳ וע״ש בשער הנ״ל פ״א דוגמת נקב קטן כו׳ ויש להעיר ממ״ש בפ׳ ויצא נקבה שכרך עלי, וממ״ש בזח״ג אמור ק״ו ע״א ע״פ ויקוב כו׳ את השם, ולבאר הדברים קצת הענין דמבשרי אחזה כי הלב של האדם הגשמי כשמתפשטים בו המדות כמו איזה אהבה ותשוקה הרי עיקר מהות המדה בבחי׳ הסתלקות ועלי׳ מן הכלי הגשמי של בשר הלב וכשנשפלת האהבה מן עלייתה והגבהתה נמשך בבחי׳ אחוריים וחיצוני׳ להיות גילויה בקול גשמי היוצא מן בשר הלב ובאת לכלל דיבור בפה (דהיינו שפנימי׳ המדה איננה מתלבשת בדיבור כלל כ״א רק חיצוני׳ המדה וכמו שאנו רואים כשהאדם בהתפעלות כעס גדול אזי לא יוכל לדבר כלל וזה מפני שעצמות ותוקף המדה איננה יכולה להתלבש באותיות כלל וכמ״ש ג״כ בד״ה תקעו בחודש שופר שלכן קול השופר הוא קול פשוט בלי אותיות מפני שהיא צעקה מפנימיות הלב מה שלא יכול להתלבש באותיות וה״ע קלא פנימאה משא״כ הקול המתלבש באותיות הוא רק אחוריים וחיצוני׳ של המדה) והנה כל מדה רוחניות שבלב כלולה מחג״ת ולפיכך נק׳ קול (כמ״ש בד״ה קול דודי כו׳ שכל המשכה נק׳ קול והמשכה פנימי׳ נק׳ קלא דלא אשתמע כו׳ אבל עכ״פ כל המשכה נק׳ קול ועד״ז הוא מארז״ל בענין שהתורה ניתנה בחמשה קולות) כי כמו שאין קול בלא הרכבה מן אש רוח מים ממוזגים במדה וקצבה ואם לא יהי׳ מזגם בשוה כגון שיהי׳ התגברות האש וחמימות יותר מן הלחלוחית לא יוכל לצעוק כמו ענין נחר גרוני וכמ״ש בת״א ר״פ ויצא ע״פ וילך חרנה כו׳ וכן אם יגבר הלחלוחית כן כל מדה רוחניות שבלב ממוזגת היא מחג״ת אפילו בגבורה יש בו ג׳ קוין אלא שמפני שיש בו תגבורת מדת הגבורה על מדת החסד נק׳ גבורה, (ועיקר השפעת כל מדה אינו אלא מחג״ת שבה לכן גם כשנמשכת המדה ונתגשמה בנקב החזה להוציא הקול הוא ממוזג מג׳ קוין שלה אמ״ר וע׳ בזח״ב תרומה קל״ו ע״ב ח״ל אמר כללא דאתוון כו׳, וע׳ מזה בסידור ע״פ אין אומר ואין דברים ועמ״ש בת״א ח״ב בד״ה לסוסתי ברכבי בפ׳ כי אמרתי עולם חסד יבנה) וענין הנקב של החזה דנפיק לבר מאחוריו הוא המשכת השפלת המדה להיות נתגשמת בקול ודיבור כמו שנראה בחוש שלהוציא הדבר שבלבו בגילוי הדיבור הוא אצלו בבחי׳ אחוריים כמתעסק בעלמא שהרי יכול לדבר אף בעת שהוא טרוד בדבר אחר אבל התפשטות המדה בלב לאהוב ולחשוק אינו באה כ״א מבחי׳ פנימי׳ של האדם ולא כשהוא טרוד וכדומה ועפי״ז יובן שאין לך כל נברא ונברא שנבראו ממדת מל׳ ית׳ המחיה כל הנבראים מאין ליש שאינו ממוזג מחג״ת כמבואר במ״א שהמשכתו שנמשך כמו שהוא הוא בחי׳ חסד ומה שלא נמשך יותר הוא גבורה מוגבל כו׳ ע״ד שאמר לעולמו די וסיבת שהרכבת כל נברא מחג״ת מפני כי ברוח פיו ית׳ נתהוו מאין ליש ורוח פיו ית׳ כלול מאמ״ר שהוא קול ה׳ שנשפל מן הבל הלב בחי׳ נקב שבחזה דז״א דאצילות שהם המדות עליונות חג״ת דאצי׳ כמ״ש לך הוי׳ ז״א הגדולה והגבורה והתפארת שבדבר ה׳ הנק׳ ימות עולם (אברהם יצחק ויעקב שהוא ענין שין דשדה חקל תפוחין קדישין חג״ת דנוק׳) והו חילא דדכורא בחי׳ ז״א דאצילות תוך חג״ת דנוק׳ שהם הרכבת אש מים רוח שבכל הנבראים לא אשתלים עדיין עד שיכלו תלת שני

דנוק׳ ובשנה הרביעית שהוא שרש בנין הנוק׳ משליש ת״ת המוציא הקול כשמזדווגים (ע׳ בסידור בד״ה אד׳ שפתי תפתח בפי׳ בקול דברי אלקים חיים כו׳ שהקול הוא כח בלי הפסק כו׳ מחמת שהקול הוא מבחי׳ א״ס כו׳ אבל אותיות הדיבור כו׳ הם מוגבלים בגבול ומדה כו׳ בנין המל׳ מהגבורות כו׳ ויש עוד המשכה מבחי׳ הקול להמתיק הגבורות שבדיבור כדי להיות ביטול היש וזהו בקול דברי שנמשך מן הקול שהוא א״ס בהדיבור ונק׳ אלקים חיים וכמ״ש בזח״א ויחי דרמ״ו דההוא קול אשתלח מאתר עמיקא עילאה כו׳ וע׳ עוד בזח״ב ר״פ שמות ד״ג ע״א ע״פ אתי מלבנון כלה קול אמר לדיבור כו׳ ובבה״ז שם. עוי״ל כמש״ל שבהדיבור נמשך רק חיצוני׳ המדה והוא הנמשך ע״י הקול ומתחלק בצרופי אותיות הדיבור וזהו״ע עצמותה שנק׳ נקבה נקב ה׳ היינו ה׳ מוצאות הפה שמקבלים מבחי׳ נקב מאחוריים וחיצוניות המדה אמנם יחוד קול ודיבור שאח״כ שהו״ע שהנקבה מקבלת השפעה מהזכר זכר חסדו זהו מה שנמשך הקול מפנימי׳ המדה ומתלבש בהדיבור כו׳, וזהו״ע הקול קול יעקב כמ״ש בת״א ע״פ וישב יעקב וע׳ בזח״ב וארא דכ״ו רע״א גבי קלא אסתלק כו׳ ואז הדיבור בבחי׳ נאלמתי דומיה כו׳, ומכ״ז יובן מש״כ כשמזדווגים היינו בשנה הרביעית כי בג׳ שנים הראשונים הדיבור עדיין לא קיבל המשכת היחוד מן הקול ולכן הדיבור בבחי׳ הסתר בהנבראים ע״ד כרחל לפני גוזזיה נאלמה וע״י הקול קול יעקב שמתיחד עם רחל נעשה בקול דברי אלקים חיים כו׳ וע׳ בביאור דשתי הלחם ע״ג שני הכבשים בענין זיווג זה דיעקב ורחל שעז״נ את הכבש האחד תעשה כו׳ ע״ש היינו להמשיך האור בהדיבור שלא יהי׳ יניקת החיצונים מבין צירוף לצירוף כו׳) אז ראוי לברך על הפרי בא״י (עמ״ש מענין הברכה ראשונה ואחרונה בד״ה כה תברכו את בנ״י וע׳ זח״ג ר״פ עקב ובהרמ״ז ובבה״ז שם שהברכה הוא המשכה מיחוד חיצוני׳ חו״ב שיוכל הדבר להתעלות בבחי׳ מ״נ ע״ד הקול קול יעקב כו׳ וזהו כענין בקול דברי אלקים חיים וזהו ברוך אתה הוי׳ אלקינו כו׳ ולכן לא יוכל להיות המשכה זו כ״א אחרי שנזדווגו הקול והדיבור כו׳ כנ״ל,) כי כל מהות הנברא אינו אלא מן קול ה׳ שבדבר ה׳ בעשרה מאמרות ואין שלימותא הארת מקור האמיתי המוציא הקול עד שנה הרביעית (ואפ״ל עוד כי ג׳ שנים הראשונים הם כנגד בי״ע שהדיבור עליון מוסתר בהם, והם יש ודבר נפרד בפ״ע והיינו כשאין יחוד בי״ע עם אצילות דהיינו יחוד זו״נ כמ״ש כרוב א׳ מקצה מזה ע׳ בת״א ס״פ תרומה, וה״ע מיעוט הירח כשאין יחוד שמשא וסיהרא ואזי הג״ק יונקים ממנה אבל ובשנה הרביעית זהו נגד עולם האצילות שהמל׳ מקור דבי״ע מתיחדת עם ז״א דאצילות והו״ע המשכת הביטול העליון דמ״ה בהנבראים ע״ד מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם אזי יהי׳ כל פריו קודש הילולים להיות יחודים עליונים יחוד י״ה ויחוד ו״ה כו׳ ועמ״ש ע״פ מי מנה בענין ומספר את רובע ישראל ויש לקשרו עם מש״ל דבג׳ שנים הראשונים מקבלת מחיצוני׳ המדות שהם בחי׳ נה״י ובשנה הרביעית מקבלת מהפנימי׳ משליש ת״ת אשר ד׳ בחי׳ תנה״י הם ג״כ בחי׳ אבי״ע שבז״א כו׳) ובמ״א נתבאר איך ג׳ שני ערלה הם ג״ק הטמאות והרביעית היא ק״נ היינו שהם ג״כ ד׳ בחי׳ אבי״ע שבקליפות כי ק״נ הוא כמו אצילות לגבי ג״ק שלמטה מק״נ כו׳, ושרש יניקתן מד׳ בחי׳ אבי״ע דקדושה ע״כ בג׳ שנים הראשונים שהמל׳ בבחי׳ בי״ע דקדושה ומקבלת מנה״י יש יניקה לגקה״ט שהן בי״ע

דקליפה ובשנה הרביעית שמקבלת מאצילות העליון אין להם שום יניקה כו׳, וק״נ נפרדת מגקה״ט כו׳ ועמ״ש ע״פ יהודה אתה וממ״ש בד״ה הרם את מטך ונטה את ידך כו׳ ג״כ ד׳ בחי׳ אבי״ע שבנפש מחדומ״ע ורעו״ד כו׳ שהם סדר השתלשלות ומה שלמעלה מסדר ההשתלשלות.

קיצור. מל׳ נקבה נקב מאחורי ז״א מתחבר בה׳ תתאה, הדיבור מקבל מאחוריים וחיצוניות המדות והמדה כלולה מחג״ת וכן הקול נמשך ממנה כלול מאמ״ר, ע׳ ד״ה לסוסתי ור״פ ויצא, וד״ה קול דודי וד״ה תקעו וכן הנבראים כלולים מחג״ת אמ״ר ע׳ ד״ה ואם האכל יאכל שיש בכל נברא פנימי׳ וחיצוני׳ ודרך כלל נחלק לג׳ בחי׳ סת״ר ויש יחוד קול ודיבור בקול דברי כו׳ שיומשך בהדיבור מפנימי׳ כענין קול דודי הנה זה בא מדלג כו׳ והוא ע״י הקול קול יעקב תהו ובשנה הרביעית כי ג׳ שנים הראשונים זהו חיצוני׳ הקול שכלול ג״כ מג׳ בחי׳ אמ״ר ובשנה הרביעית נמשך מבחי׳ תפארת והיינו שבת״ת גם הכלי משם הוי׳ והוא פנימי׳ ועמ״ש ע״פ יהודה אתה וע״פ הרם את מטך גם י״ל ג׳ שנים הראשונים בי״ע ומהם יונקים ג״ק בי״ע דקליפה, והרביעית אצילות ושם אין יניקה כי לא יגורך רע כו׳ וע״כ פריו קודש כו׳).

ב) **ולהבין** שרש ענין שליש ת״ת כי המדה ת״ת עד״מ באדם למטה יש בה חב״ד חג״ת נה״י חב״ד הוא השכל והשגה למה יתפאר עד״מ כדי שישבחוה ויכירוהו תפארתו וגדלו והתפארות שבלבו להתפאר הוא העצם חג״ת שבה ונה״י הוא ההתפשטות שעושה מעשה להתפאר כענין בהראותו את עושר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו או מדבר דיבורים שבהם יוכלו אחרים להכיר שבחו הרי המעשה או הדיבורים שהכוונה בהם להתפאר מבחי׳ נה״י שבו לבר מגופא (ועמ״ש מענין ג׳ שלישים אלו בד״ה פקדתי את אשר עשה לך עמלק ומ״ש בבהי״ז פ׳ בשלח ד״נ בענין תלת רוחין דכלילין בתלת וע׳ באג״ה ע״פ עוטה אור כשלמה כו׳ בענין נה״י דאבא, ובת״א סד״ה ואלה שמות בנ״י) ואינה ערך לעצמות המדה כי התפארות הלז הוא מן הדבר שחוצה לו ונפרד מעצמיות כמו התפארות שיפואר וישובח במעשיו שיעשה כלי נאה וציור נאה שיכירו כח הפועל וישבחוהו הרי עיקר השבח בו מצד הכלי ויופי מלאכתה וה״ז רחוק מאד מתפארת ושבח עצמיות הפועל שהרי אין זה שבח אלא מה שיכול לעשות כמה כלים נאים והכלי הוא מובדל ממנו שאינו אלא התפשטות מכחו (ועמ״ש בד״ה בחודש השלישי בפי׳ על כל שבח מעשה ידיך כו׳ יפארוך סלה) אבל כשישבחוהו בדבר שמעצמותו כגון שישבחו ויפארו את קולו שהוא ערב מאד תאיר ביותר עצמיות מדת התפארות בזה ממה שיפארו וישבחו את מכתבו וציורו וכדומה וכן כשישבחו את גופו ובשרו שהם יפים מאד (ועמ״ש מענין ורחל היתה יפ״ת ויפ״מ בת״א פ׳ ויצא ע״פ אם לא תדעי לך היפה בנשים ועמ״ש בד״ה כי תצא בענין אשת יפ״ת.) ומכש״כ כשיפארו את חב״ד שלו כל שהשבח והתפארת בדבר קרוב אל עצמותו תתעורר ביותר עצמיות המדה וכל שהתפארת בדבר רחוק ביותר מעצמותו יהי׳ יותר מבחי׳ נה״י שבו (ועמ״ש

בד"ה ואני נתתי לך שכם אחד בפי' ששם עלו שבטים כו' להודות כו') ומובן למשכיל שהמדה ת"ת אינה מהות מדה ממש כשאר המדות שהם עצם המשכת דבר מה כמו חסדים או גבורות, אבל התפארת הוא מדה כוללת שישנה בכל המדות שאינה רק ענין הכוונה והתועלת בכל מדה למה תומשך ולאיזה צורך כמו להשפיע חסד כדי שיכיר המקבל טובו וחסדו ה"ז ת"ת שבחסד וכן ת"ת שבחכמה הכוונה בהשפעת השכל כדי שיכירו חכמתו ואפילו לרצון ישנה מדת תפארת למה ירצה כך בגין דישתמודעין ליה שיכירוהו שבחו ומעלתו (וזהו"ע שמתפארת העליון נעשה כתר לתחתון כי הנה הכתר הוא הרצון וכמו כתר דנוקבא הוא הרצון להדבור שירצה לדבר כו', והוא הנמשך מהתפארת דז"א היינו מה שעלה במחשבתו בעצמותו שיתפאר מהדיבור כו' מה שעי"ז יהי' נבראים מאין ליש כו' וכמ"ש לעשות לך שם תפארת בישעי' סי' ס"ג וכמ"ש ולכבודי בראתיו כו' וכמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי דפי' ולכבודי בראתיו היינו כתר שבמל' שהוא הנק' כבוד, והוא הנמשך מהתפארת וכמאמר לכבוד ולתפארת וזהו וכבוד הדר מלכותו הדר היינו תפארת ועמ"ש ע"פ ומראך נאוה שתפארת וכתר ענין א' הוא, וכמו"כ להפך מהכתר נמשך התפארת ועמ"ש ע"פ כחתן יכהן פאר וע"פ יפאר ענוים בישועה וענין ישראל אשר בך אתפאר ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו כו') ובהיות כן הנה בכדי שיהי' לו רצון בלבו לגלות חכמתו בדבור יקדם לזה נה"י שבתפארת לבד והוא שליש התחתון מאחר שהיציאה בדיבור לזולתו שיכירוהו הוא דבר פחות מאד מעצמותו בין מי שמשבח ומפאר (שהן בנמשל הנבראים שאין להם ערוך לגבי הבורא ובין הדבר שנשבח שהם הדיבורים המגלים חב"ד ומדות אין זאת מן עצמות המדה ואפילו כשהתפארות הוא בדבר של עצמותו במדותיו ממש עד"מ שאין שבחו מצד פעולותיו והנהגותיו או דיבוריו כ"א מצד שמכירין עצמיות מדותיו כי טובים המה בעצמם ומהותם וכן בשכלו לא בהשפעותיו שלמד הרבה וכדומה אלא בכח שכלו ועוצם תבונתו גם שישבחוהו איש גדול בערך כמוהו ולא פחות הערך ממנו עכ"ז איננו עדיין מעצמיות המדה מאחר שזולתו מפארו רק כאשר הוא בעצמו מתפאר בעצמותו ועתה ע"פ פרטיות זה הנזכר באדם התחתון יובן למעלה בענין שעיקר מקור הנוק' הוא הדיבור הוא משליש התחתון דת"ת דז"א דאצילות שהוא השפעה מן עצם המדה תפארת דאצילות בחי' א"ס ממש כידוע כלומר כי כל עיקר התחלת השתלשלות העולמות שיהי' מקור לנבראים אינו אלא בגין דישתמודעין ליה (וכמ"ש רז"ל ספ"ו דאבות כל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו שנאמר ולכבודי בראתיו ופי' בשל"ה דל"ט ע"ב דהיינו כדי שיהי' גילוי אלקותו ית' למטה ע"ד אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים אין עוד מלבדו וע"ד וידעו מצרים כי אני הוי' וכמ"ש ואולם חי אני כו' וימלא כבוד הוי' את כל הארץ כו' וכדמסיים באבות שם ואומר ה' ימלוך לעולם ועד כו' וע' מענין ולכבודי בראתיו בזח"ב תרומה דקנ"ה ע"א וכמ"ש באוצ"ח בתחלתו וכאשר עלה ברצונו להאציל הנאצלים לסיבת הנודעות והוא להקרא רחום וחנון ארך אפים כו' וכ"כ במבר"ש בתחלתו פ"א וכ"ז נמשך מבחי' תפארת ע"ד מעשי ידי להתפאר בישעי' ססי' ס' המשובח והמפואר והמתנשא מימות עולם) ופי' כי כאשר מהות המלאך או הנשמה נתהווה מרות פיו ית' ויש בו חג"ת בהעלם עדיין אין בו הארת מקור האמיתי מבחי' סוכ"ע שהוא מדת תפארתו של הקב"ה (פי' שת"ת נק'

סוכ"ע כי ממכ"ע הוא מל' דבר ה' אבל ת"ת שהוא מקור ושרש להשפעה זהו סוכ"ע וזהו לך הוי' הגדולה והגבורה והתפארת כו' ואח"כ לך הממלכה היינו סובב וממלא) רק כאשר המלאך אומר שירה שמשבח ומפאר את אלקים חיים המהווה אותו מאין ליש כענין שנאמר וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור, ומקבלים דין מן דין ואומרים קדוש שהקב"ה מובדל מערך. הגבלתם והשגתם באלקות זהו עילוי שלהם בהיות שנשלם עיקר הכוונה בהמשכתם דרות פיו ית' (ועמ"ש מענין שירה דהמלאכים בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי ובפ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים ובפ' יתרו בביאור ע"פ זכור ושמור בדב"א נאמרו ובד"ה צו את קרבני לחמי כו' ובפ' וישב בד"ה מהלכים בין העומדים ובפ' מקץ בד"ה מזוזה מימין בענין מט"ט קושר כתרים לקונו כו') ואעפ"י שהשבח והתפארת שלהם הוא לפי ערך השגתם המוגבלת לבדו דהיינו באיכת התהוותם מאין ליש וה"ז כמשבח את המלך שכתבו וציורו נאה שהתפארת והשבח הוא בהתפשטות וצמצום דבר הנפרד וגם המשבח אינו מערך המלך מ"מ ע"י שיש בשבח זה הארת ממקורא דכולא בגין דישתמודעין ליה שהוא בחי' ת"ת שליש התחתון דת"ת דאצילות בחי' א"ס ממש זהו עיקר עילוי שלהם וכש"כ כשמפארים ומשבחים את עצמות אוא"ס ב"ה שלגדולתו אין חקר שהוא מובדל מערכם כי הוא לבדו מרום וקדוש מהם אעפ"י שזהו ג"כ לפי ערכם עכ"ז התפארת הוא בדבר יותר קרוב אל העצמות (וזהו הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה ואח"כ כתיב להודיע לבני אדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו כי הדר מלכותו זהו התפארת וההידור מבחי' מלכותו ית' בריבוא רבבות עולמות אלף אלפים ישמשוני' כו' כנז' בת"א פ' וישב בד"ה הנ"ל ולכן עז"נ להודיע לבני האדם כו' אבל הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך היינו תפארת הכתר עליון ובחי' הוד דעתיק כו' שהוא נק' התפארת של עצמותו ית' לגבי הדר כבוד מלכותו כו' זה אין בכח הנבראים דבי"ע להשיג אלא הדר כבוד הודך כו' אשיחה היינו כנס"י שהוא מל' דאצי' יכולה להשיח בהדר בחי' זו משא"כ הנבראים כו' ובמ"א נת' הדר מלכותו זהו מלך השמיני הדר שהוא בחי' מל' דא"ס, ומ"מ גם לפי"ז הדר כבוד הודך הוא בחי' גבוה יותר ועמ"ש ע"פ המולך מהודו ועד כוש כו') וזהו שאומרים הנשמות הודו להוי' כו' וזהו משובח ומפואר בלשון חסידיו הנשמות ועבדיו המלאכים אעפ"י שהוא יחיד מצד עצמות מדותיו ית' אבל מצד חי העולמים הוא משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול (ועמ"ש בד"ה ואלה שמות בנ"י) המלאכים התהוותם מאתוון רברבין (י"ל המלאכים שנמשכו מיחוד או"א) וכן בעבודת נפה"א כשמשגת גדולת ה' בענין יחו"ת והעיקר ביחו"ע כשמשיגים בכח מה שלה ומפארת ומשבחת מזה את אלקים חיים אז תאיר בה מהארת שליש ת"ת דאצילות (כענין ישראל אשר בך אתפאר מעשי ידך להתפאר) בחי' השפעת מדת ת"ת דאצילות ואז אשתלימת מחילא דדכורא ואקרי קודש הילולים לשבחא תושבחן לקוב"ה בשנה הרביעית דוקא מזדווג בכנס"י והלולא קדישא אשתכח ועד תלת שנים איבה דמעהא דנוק' לא אשתלים לאתפקדא עליה חילא דדכורא וכן בעולם הגשמי הזה בענין שני ערלה לא תתכן להמשיך על הפרי מבחי' סוכ"ע מדת תפארתו של הקב"ה באמרו ברוך הוי' בורא פרי זה אשר שם הוי' הוא בתפארת דאצילות (כמבואר ענין זה בתר"א פ' נח בד"ה הן עם אחד ובד"ה אם בהרת קדמה ובבה"ז ע"פ ויהי' חיי שרה וא"כ

באמרו ברוך אתה הוי' זהו ההמשכה מבחי' תפארת של הקב"ה ע"י השבח וההילול שמהלל ומשבח אותו במה שברא פרי זה שע"י הילול ושבח זה מעורר וממשיך מדת לך ה' כו' התפארת והוא גילוי סוכ"ע כו' כנ"ל דתפארת וכתר ענין א' הוא ונק' קדוש ומובדל כו') עד שבתחלה יכלו לפרי ג' שנים נגד איכות התהוות שלה מן הארץ המצמיחה ושרש כח המצמיח הוא מאמר תדשא הארץ שהוא בחי' אש מים רוח שברוח פיו ית' (ואז יאיר עליו בחי' התפארת בשנה הרביעית שיוכל לפאר ולהלל כו' וזהו שאזי דוקא יהי' כל פריו קדש הילולים להוי' להלל את שם הוי' בחי' תפארת של הבורא ית' שהוא בחי' שם הוי' ועמ"ש בענין ששם עלו כו' להודות לשם הוי' בד"ה ואני נתתי הנז' לעיל.

קיצור ענין ג' שלישים שבתפארת חב"ד חג"ת נה"י של המדה וכן ההתפארות ממעשה, ומקול ומדות ומחב"ד, ויש בכל ספירה תפארת וענין מתפארת שבעליון נעשה כתר לתחתון ולכבודי בראתיו כו' דישתמודעין ליה כו' והיינו כאשר המלאך והנשמה אומרים שירה (ע' בביאור הבאים ישריש שביטול היש לאין גדול ונעלה מההתהוות מאין ליש וכמש"כ שע"י הביטול והשירה מאיר תפארת בחי' סוכ"ע משא"כ בההתהוותו) ונק' שליש התחתון שבתפארת בחי' שבח מעשה ידיך ויש תפארת מהתבוננות בעצמותו הדר כבוד הודך כו', משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול ולכן דוקא בשנה הרביעית יוכל לברך ולהלל על הפרי לומר בא"י בחי' הוי' זהו תפארת כו'.

ג) **ומכ"ז** יובן ענין שהיחוד עליון נק' יחוד תפארת ומלכות והיינו יחוד סובב וממלא, וזהו כמאמר לכבוד ולתפארת שבחי' המל' היא הנק' כבוד הוי' זיו יקריה, וכדי שיומשך בה תוס' אור מבחי' סוכ"ע זהו ע"י תפארת מה שעלה ברצונו ית' להתפאר לפני העולמות והברואים היינו ענין דישתמודעין ליה ע"ד איזהו דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה כו' ובחי' מדת תפארת זהו הגורם להיות גילוי אורו ית' א"כ מקור היחוד וההשפעה בבחי' מל' זהו ע"י מדת תפארת כו' וזהו אשר בשנה הרביעית מלמטלמ"ע שהוא תפארת אזי דוקא יהי' כל פריו קדש הילולים הו"ע הילולא וחוגא כו' ועד"ז נאמר מוליך לימין משה זרוע תפארתו כו' וכתיב שם לעשות לך שם כו', וזהו ומהללים לשם תפארתיך כו' והיינו שבשנה הרביעית שהוא תפארת הוא קודש הילולים בחי' ומהללים לשם תפארתיך ומזה נמשך אח"כ ובשנה החמישית כו' להוסיף לכם והענין דהנה כל עילוי הנשמות והמלאכים כשמפארים ליוצרם הוא מהארת שליש ת"ת התחתון שהוא שנה הרביעית בחי' מל' שמקבלת מנקב החזה הנק' קדש הילולים אבל בשנה החמישית יוסיף לכם תבואתו פי' ע"י קדש הילולים של שנת הרביעית יהי' הוספת אורות הת"ת דאצילות בב"ש העליונים שהם עצמיות המדה ולא השפעתה לבד וביאור הענין דהנה כתי' הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו בד"ה סי' י"ו כ"ז, ופי' הוד והדר לפניו יש לפרש על ענין השיר שהמלאכים מרננים ומשבחים לפניו כדמשמע ברבות בפתיחתא דאיכה דנ"ה ע"א שאמרו המלאכים כתיב הוד והדר לפניו ואתה אומר כדין כו' ע"ש, ומזה נמשך עוז וחדוה במקומו שהתענוג נמשך מביטול היש כמ"ש בד"ה את קרבני לחמי בענין לויתן זה יצרת לשחק בו כו' וכן בגמ' פ"ק דחגיגה ד"ה ע"ב פירשו הוד והדר לפניו דמיירי בבתי בראי כו' והענין כי ודאי יש הפרש גדול בין עצמיות

המדה של התפארות והשפעתה לבד שהרי כשהאדם מתפאר בבחי׳ פנימיותו העצמי תהי׳ ההתפארות בעצמותו בכפלי כפליים יותר מכמו שהוא לפני זולתו שבלבו ידמה שיכול לנגן ביופי שאין כמוהו וכן התפארת בעומק תבונתו באיזה השגה כשהוא עדיין בלבו ההתפארות מאד עמוקה ואין ההתפארות שמפאר ומספר לחבירו ערך להתפארות שבלבו וכמשל כשמפאר התלמיד עכ״ז עצם ההתפארות שבלב הרב בעצמותו מההשגה לא תיפול לעולם כי מחמת העדר וביטול ההתפשטות המדה לא תבטל עצמיות המדה אך ידוע שההתפשטות המדה הוא העלאת מ״נ אל העצמיות כאשר יפארו זולתו תתעורר בלבו עצמיות התפארת ועפי״ז יובן דההוד וההדר אשר לפניו גורם עוז וחדוה במקומו כי ע״י הם מוסיפים אורות הת״ת דאצילות העצמי בבחי׳ אצילות וזהו להוסיף לכם תבואתו ב״ש העליונים דת״ת בשנה החמישית. ויש לומר כי כבר נתבאר דבחי׳ הרביעית זהו עולם האצי׳ שהוא הרביעי מלמטה למעלה וזהו״ע יו״ד דשם הוי׳ כו׳ ועפ״ז י״ל בחי׳ החמישית זהו קוצו של יו״ד והוא בחי׳ הכתר שהוא הפרצוף החמישי מלמטה למעלה וכמ״ש במ״א בענין ארבע הידות יהיה לכם והחמישית לפרעה כו׳ ומשם דוקא נמשך תוס׳ האור להוסיף לכם כו׳ ועמ״ש במ״א בענין יוסף שנק׳ כן ע״ש תוס׳ האור כו׳ וזהו ויוסף הורד כו׳ ע״י ששם עלו שבטים כו׳ להודות כו׳ שע״י העלאה זו נמשך תוס׳ האור מבחי׳ יסוד דא״ק שהוא ג״כ ענין הוד והדר לפניו בחי׳ הדר כו׳. בבחיי ר״פ ויגש כתב שהדיבור נק׳ פרי והוא שכ׳ בורא ניב שפתים בישעי׳ סי׳ נ״ט י״ט מלשון תנובת שדי בפ׳ האזינו ל״ב י״ג דפירש״י פירות א״י וכך הדיבור פרי שפתים וכ״כ הרד״ק במכלול ערך ניב וזהו ויהי האדם לנפש חיה ות״א לרוח ממללא פי׳ שעיקר הווית האדם בשביל הנפש המדברת וא״כ זהו ובשנה הרביעית יהיו כל פריו קודש הילולים פי׳ פריו הוא הדיבור שאזי הדיבור מקבל האור מבחי׳ תפארת היינו ההמשכה מסובב כ״ע בבחי׳ הדיבור כו׳.

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל כו׳ ובשנה הרביעית כו׳ וארז״ל ברבות קדושים פכ״ה מי יגלה עפר מעיניך אדה״ר כו׳ והרי בניך ממתינים לערלה שלש שנים כו׳ ע״ש, ומזה יש ראי׳ לפי׳ הש״ך על התורה שפי׳ שמצוה זו הוא תיקון לחטא עה״ד שנא׳ בו ג״כ כי טוב העץ למאכל ואדה״ר נצטווה עליו בשעה ט׳ ובשעה יו״ד עבר ואילו המתין ג׳ שעות עד שבת היה כל פריו קודש הילולים וכנגדם נצטוו בנטיעה שלש שנים יהיה לכם ערלים כו׳ ע״ש וזהו כוונת המדרש והרי בניך ממתינים כו׳ שבזה הם מתקנים חטא אדה״ר בעה״ד כו׳, והנה פי׳ ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הילולים לה׳ היינו שהם נאכלים לבעלים בירושלים ודבר זה הילולים לה׳ הוא שנושאו שם לשבח ולהלל לשמים, והנה כתי׳ ששם עלו שבטים כו׳ להודות לשם הוי׳ ויש להבין ענין ההודאה וההילול שאנו בעמוד ויובן בהקדים שיטה א׳ שיטה כמו בהלו נרי על ראשי, וזהו ששם עלו שבטים כו׳ להודות לשם הוי׳ דקאי על מ״ש לעיל

מיני' ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו שהוא בחי' ירושלים שלמעלה דהיינו ברוך ה' מן העולם ועד העולם להמשיך מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא וכמ"ש מזה בד"ה אלה פקודי המשכן משכן העדות כו' ועד"ז הו"ע יהיה כל פריו קודש הילולים להוי' והנה בזח"ג ס"פ קדושים דפ"ז סע"א פי' שם ענין שלש שנים כו' שנה הרביעית דא כנס"י דאיהי קיימא רביעאה לכורסיא דהא כדין מזדווג בה קב"ה בכנס"י (ועמ"ש ע"פ יהודה אתה (חסר).

קדושים י"ט כ"ג

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל כו'. בשל"ה דשמ"ה ע"ב לפי שכל השלש שנים הראשונים כחות הטומאה שולטת באילן ונקראו ערלים והנהנה מהפירות הנולדים מהכח ההיא כאלו נהנה מכח הטומאה הנק' ערלה כי הם חלקם וגורלם וצריך להסירם ולגרשם מכרם ה' צבאות ואחר השלש שנים חל על האילן קדושה וטהרה ואל תתמה על זה שכל שלשה שנים הראשונים בתוליה חוזרין ג' דוקא חוזרין אחר ג' אינן חוזרין (וזהו נזכר בבחיי) מכאן ראיה שאין קיום אפילו בפועל הנעשה באדם תוך ג' שנים כ"ש באילן כי הדברים של טומאה אין להם קיום והעמדה כולם מקרה בלתי טהור לכך ג' שנים יהיה לכם ערלים עכ"ל. ויש להעיר לפי"ז ממה שארז"ל ספ"ג דנדרים דל"ב סע"א ואמר ר' אמי בר אבא בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי חושבניה מאה ושבעין ותרין ופי' כמנין עקב שמע ואברהם חי קע"ה נמצא שבן שלש הכיר את בוראו וא"כ הטעם ששלש שנים לא הכיר זהו לפי שאז הסתירו עליו כוחות הנ"ל הנמשכים מגקה"ט רוח סערה וענן גדול כו' ומיד שעברו ג' שנים הנ"ל הכיר את בוראו אבל במשה נאמר כי טוב הוא שנולד מהול כו' ועמ"ש בזה במ"א. וסמך למ"ש ממ"ש הבחיי כאן שלש שנים יהיה לכם ערלים מדבר בתינוק שאינו יכול להסיח ולדבר עדיין ובשנה הרביעית קודש שאביו מקדשו לתורה כו' עכ"ל.

ב) **וז"ל** הבחיי שלש שנים יהיה לכם ערלים לשון ערלה לשון כסוי הוא (וכמ"ש רש"י בפ' עקב יו"ד י"ו ע"פ ומלתם את ערלת לבבכם אוטם לבבכם וכיסוי) וכאילו הפירות מכוסים באילנות שאין לו רשות ליגע בהם ולא ליהנות מהם (היינו ע"ד הקבלה מפני שהם מכוסים בשלש קליפות הטמאות הנ"ל ומה שזהו באילנות דוקא ולא בתבואות אפשר משום ששליטה זו נמשך מחטא עה"ד ע"כ הוא באילנות דוקא ודוקא בעץ מאכל כמו עה"ד) וע"ד הפשט טעם המצוה לתת כבוד להקב"ה מפרי הראשון הגמור הטוב שבארצינו ושלא נאכל ממנו עד אשר נביא שנה אחת כל פריו הילולים וידוע כי האילן בתוך שלש שנים פריו מועט ואין בו טעם או ריח ולכך אין ראוי שנקריב אותו לפני ה' ורוב האילנות אינן מוציאים פירות עד השנה הרביעית (וי"ל כמו אפר מדבר אינו מצמיח מפני שג"ק הם רק הב הב לעצמן הפך ממה שבקדושה משמיא

מיהב יהבי משקיל לא שקלי וזהו ג"כ ענין אל אחר אסתרים ולא עביד פירין והקשה בלקו"ת הלא עו"כ מולידים ותירץ שאין בהם מוח הדעת רק חו"ב וכתיב גם בלא דעת נפש לא טוב והנה דעת ענין הכרה הכיר את בוראו ולכן קודם ג' שנים לא הכיר אברהם את בוראו כנ"ל מפני שאז הסתירו עליו ג"ק הנ"ל שאין בהם הדעת כו' ולכן הפירות הנ"ל אין ראוים להקרבה לפני הוי' כי הקירוב והביטול זהו"ע הדעת וגם כי מג"ק הנ"ל אין שום בירור רק מק"נ השולטת בשנה הרביעית וכנודע מענין ל"ת שהם לדחות הגקה"ט) לפי שכחו אינו נגמר בתוך שלש עד שיכנס השנה הרביעית וכן בטבע התולדות במין האדם עצמו והוא שאמרו באשה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כנותן אצבע בעין דמי בתוליה חוזרין והצריכו יום א' כנגד השנה הרביעית שהפרי קודש, וע"כ באה המצוה הזאת שלא נטעום מהנטיעה שנטענו עד הביאנו כל פריו הראשון הנגמר הראוי והמובחר קודש הילולים לה' לאוכלו שם ולהלל את שמו עליו, ומדרך הטבע עוד כי הפרי בתוך שלש שנים הוא מזיק מאד לגוף מפני שיש בו לחות מושפע מכח יניקת הארץ ועדיין לא עבר עליו זמן כ"כ שיתחמם בכח השמש ויתחמם בכח האויר וע"כ הפרי כולו עפריי מימיו תגבר עליו הליחה מאד ותזיק האוכלו כענין הדג שאין לו קשקשת שהליחה גוברת עליו ביותר לרוב לחיות המים שהוא שוכן בהם בתחתיהם ובעמקיהם, ועל דרך המדרש שלש שנים יהיה לכם ערלים מדבר בתינוק שאינו יכול להסיח ולדבר עדיין ובשנה הרביעית קודש שאביו מקדשו לתורה הלולים לה' שהוא מהלל להקב"ה ובשנה החמישית תאכלו שהוא מתחיל לקרוא בתורה מכאן ואילך להוסיף לכם מכאן שנו רז"ל בן חמשה שנים למקרא בן עשר למשנה, (אפשר להעיר שנת הרביעית והחמישית כי המל' בתחלה היא בחי' ד' ואח"כ נעשית ה' עמ"ש בתו"א סד"ה המגביהי לשבת בפ' מקץ ומ"ש הרמ"ז ר"פ ויקרא בענין יהודה שיש בו ד' וה' והנה אות ד' ואות ר' קרובין זל"ז בצורתן רק העוקץ שמאחוריו מבדיל ביניהן אך באמת ההפרש עצום ביניהם כמו ההפרש בין אחד ובין אחר ולכן בשלש שני ערלה עדיין שולט אל אחר דאסתרס כו' ובשנה הרביעית מתגלה הד' וזהו"ע כי דליתני דלו עיני למרום ואח"כ ע"י שמקבלת האור מלמעלה נעשית ה') וזהו לשון התנחומא ויש להעיר ע"ז מפסוק כי האדם עץ השדה ומפסוק כימי העץ ימי עמי הרי שהאדם נמשל לעץ השדה ומסיים בתנחומא שם בעוה"ז אדם מלמד בנו תורה ומשכחה אבל לע"ל הקב"ה מלמדו שנאמר וכל בניך למודי הוי' ורב שלום בניך עכ"ל.

עוד כ' הבחיי וע"ד השכל בטעם המצוה הזאת השמים והארץ הם סיבה להוצאת הפרי בכח עליון והם בדמיון הזכר והנקבה זה פועל וזה מקבל (ח"ש ברבות בראשית ר"פ יו"ד ע"פ ויכולו השמים והארץ משל לאמבטי כו' והיו בה שני דיוסקוסים נאים כו' היינו שבעולם התהו לא היה היחוד עליון כו') וזהו ענין הכתוב על המטר הבא מן השמים שאמר והולידה והצמיחה ועד שלש שנים אין הארץ מסכמת בבישול הפרי ולא השמים מסכימים לתת בו כח הבישול (זהו ע"ד מ"ש בזח"ג פ' זו דפ"ז סע"א וארעא לא עבדא פירין אלא מגו חילא אחרא דעלה כמה דנוק' לא עבדא פירין אלא מגו חילו דדכורא וכ' במק"מ ארעא היא מל' ואינה יכולה לעשות פרי אם לא יש מ"ד דזעיר דהא

עד תלת שנין ארעא לא אתתקנת ביה כו׳ והביא ראיה ממ״ש בלוי שהיה שלישי לבטן הפעם ילוה אישי אלי כו׳ אך אינו מובן כ״כ דכאן פרי השנה הרביעית הם הלולים וזהו דוגמת יהודה ועמ״ש בד״ה יהודה אתה שבאמת עיקר היחוד וההמשכה מסוכ״ע בממכ״ע זהו״ע יהודה והוא שמו״ע שאחר ק״ש ואוי״צ כו׳ אך עכ״ז אינו שייך כ״כ לענין ג׳ שני ערלה, והרמ״ז פ׳ וירא דצ״ז ע״ב כ׳ ח״ל ובהיות הערלה על היסוד אז נה״י שלו שהם אברי הזרע הם סתומים והם שלשה שני ערלה לפי ששם אחיזה לחיצונים אבל שנה הד׳ שהיא כנגד שני שלישי ת״ת יש לו פדיון וכשזומרים הערלה מתגלים האורות הנרמזים במלת נראו עכ״ל ועמ״ש ע״פ המאמר פ׳ בשלח דנ״א בענין עד דלא אשתקע אוירא דכיא כו׳ תלת רוחין דכלילין בתלת הוו שקיעין שבחי׳ נה״י הו״ע בחי׳ עיבור ועמ״ש בת״א בד״ה וארא אל אברהם) גם מנה״י יש יניקת החיצונים כי הם לבר מגופא ועז״נ ויגע בכף ירכו כו׳ משא״כ תפארת גופא ואדמו״ר נ״ע פירש כי תפארת ענין הילול ושבח ע״ד בהראותו את כו׳ ואת יקר תפארת גדולתו ית׳, וכענין משובח ומפואר בלשון חסידיו ועבדיו, ובחי׳ תפארת למעלה היינו מ״ש דתכלית הבריאה בגין דישתמודעין ליה, ומה שנחלק לג׳ שלישים שהן חב״ד חג״ת נה״י עד״מ ההתפארות מחב״ד שלו ויש התפארות מעשיה שלו כמאמר על כל שבח מעשה ידיך כו׳ יפארוך סלה, וכן בנבראים צ״ל לאסתכלא ביקרא דמלכא ועז״נ עיניים יונים, יונתי כו׳ לבבתני באחד מעיניך כו׳ ולכן תפארת הוא רחמים שמחמת השגת תפארת גדולתו ית׳ מעורר האדם רחמים רבים על נפשו שירדה פלאים כו׳ ובג׳ שנים הראשונים שהמל׳ מקבלת רק מנה״י לבד אין כח בהנברא להכיר תפארת גדולתו ית׳ מגודל הכיסוי וההסתר וזהו״ע ערלה לשון כסוי שמכסה על ההשפעה עד שנראה הנברא יש ונפרד בפ״ע וזהו״ע כרחל לפני גוזזיה נאלמה כמ״ש סד״ה את קרבני לחמי, ובד״ה אלה מסעי בנ״י וכמש״ל סעי׳ א׳ בענין בן שלשה שנים דוקא הכיר אברהם את בוראו כו׳ ואחר השנה הג׳ שמקבלת מתפארת אזי מאיר על הנבראים ג״כ הארת תפארת גדולתו ית׳ מבחי׳ סוכ״ע ואזי יוכל להלל ולשבח ולפאר וזהו״ע פרק שירה שאומרים המלאכים וזהו״ע ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הילולים כו׳, ואח״כ עי״ז להוסיף לכם תבואתו כי ההילול והשבח גורם גילוי ההעלם, ויש להעיר עוד לזה ממ״ש ועץ השדה יתן פריו וע׳ זח״א בראשית דל״ז ע״ב וזהו כמ״ש אני אענה את השמים והם יענו את הארץ כו׳ ועמ״ש מפסוק זה בסידור שער ל״ג בעומר) * וכיון שכן כל האוכל מן הפרי תוך השלש שנים הנה זה כמראה עצמו שאין לו חלק בשמים ובארץ ואין לו חלק בהקב״ה והנה הוא נוטלו בלא רשות שלמעלה ושלמטה ולכך אסרתו תורה תוך שלש שנים עכ״ל.

ד) ** **ער״ש** בבחיי וע״ד הקבלה מצות ערלה שהרחיקה התורה הנטיעה שלש שנים כנגד השלש העליונות הראשונות שאין לנו בהם השגה וכנגדם ג״כ תהו ובהו וחושך (נראה מדבריו שהם ג״ר כח״ב והיינו כמ״ש בע״ח שמ״א פ״ג כי הא״ס נק׳ אפס כו׳ ואחריו יצא התהו והוא הכתר כו׳ אך שייכות

*) חסר התחלת המוסגר.

**) כ״ה בהכת״י.

בחי' אלו לשלשה שני ערלה י"ל עדמ"ש בשם אוה"ח בענין אריה ושור שהרי האריה בשרשו גבוה יותר מהשור כי פני אריה אל הימין כו' ומדוע למטה נהפוך הוא שהשור בהמה טהורה והאריה חיה טמאה אלא דהיא הנותנת שמחמת שהוא גבוה יותר ע"כ בשבה"כ כשנפל למטה נשפל למטה יותר בגקה"ט שלמטה מנוגה כו' ועמ"ש מזה בת"א ר"פ וישלח ובד"ה כי אברהם לא ידענו וזהו"ע קליפה קדמה לפרי הנז' בת"א בד"ה בשלח פרעה ולכן מה שנפלו קצת מבחי' ג"ר כח"ב למטה נפלו למטה יותר היינו בגקה"ט וזהו"ע פירות ערלה כמ"ש בתניא ח"א פ"ז, וכן איתא בזח"א ט"ז ב' ובמק"מ שם דתהו ובהו וחושך הן גקה"ט והיינו לפי שנפלו בשבה"כ מג"ר כח"ב דתהו ולכן נפל למטה יותר ממה שנפל מז"ת שנפל לק"נ כו' ועמ"ש על המאמר זח"ג פ' שלח קע"א ע"פ והיה ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים כו' דהיינו ע"י הבירור ממה שנפל מכח"ב דתהו ע"ש.) והשנה הרביעית ג"כ כנגדה ורוח אלקים מרחפת על פני המים כי אינו הסתר גמור ולא השגה גמורה (לכאורה צ"ל שהוא הדעת, כי הרוח קו האמצעי ומרחפת ע"פ המים שהוא חסד כו') כן השנה הרביעית אינו היתר גמור כי מותר הוא בפדיון ואסור הוא בלא פדיון והשנה החמישית כנגד הא' יהי אור שהוא צורה גמורה (היינו חסד) כן השנה החמישית היתר גמור וזהו להוסיף לכם תבואתה בתוס' הא' כי כן האור נזכר חמשה פעמים בפרשה ולכך הזכיר כן ג' פעמים ערלה שנאמר וערלתם ערלתו יהי' לכם ערלים לרמוז כי כל שנה ושנה יש לה ענין בפני עצמו, שהיא דוגמתו, ושלשתם הסתר גמור, וזה מבואר עכ"ל, וזהו מ"ש במ"א שלפעמים יש בחי' ענן וחושך שהוא לשבח ומעלה גדולה כמו ויבא משה בתוך הענן כו' ומשה ניגש אל הערפל כו' וכתיב ישת חשך סתרו ויש ג"כ לגריעותא כמו רוח סערה וענן גדול שהוא מגקה"ט כו' אלא כי יש בחי' שהוא למעלה מההשגה וזהו"ע ישת חשך סתרו וע"כ א"א להשיגו כ"א ע"י ענן והסתר קצת וזהו"ע הענן והחושך דקדושה שבו ועל ידו נמשך גילוי כו', וזהו"ע כח"ב דקדושה, והענן והחושך דקליפה זהו להיפך הסתר גמור המכסה לגמרי על הקדושה אלא שנפל בשבה"כ מלמעלה כו', וזהו"ע ג' שני ערלה לשון כיסוי שהן תהו ובהו וחושך ושרשן ממה שנפל בשבה"כ מתהו ובהו וחושך העליון כו'.

אמור

ולאחותו הבתולה וגומר. בזה״א וירא דקי״ב סע״א ע״פ וגם אמנה אחותי בת אבי היא ואברהם היה מתדבק גו מהימנותא ואמר אחותי דלא נתפריש לעלמין וסימנך ולאחותו הבתולה דאתמר לכהן אתרא דאברהם שריה ביה עכ״ל, וע׳ בפ׳ אמור דפ״ט ע״א ובפי׳ הרמ״ז שם, והענין דהנה כתיב וגם אמנה אחותי בת אבי היא כו׳ וע׳ מזה בפ׳ וירא שם דקי״ב א׳ וז״ל וע״ד אברהם קרא לה תדיר אחותי בגין דאתדביק בהדה ולא יתעדון דא מן דא לעלמין כו׳, ופי׳ בבה״ז שם שזהו מצד בחי׳ היחוד דאו״א דלא פסיק לעלמין כי נקראים ת״ר דלא מתפרשין וע׳ מזה בע״ח סוף שער הכללים לשון כי״ק האריז״ל עצמו ואעפ״י שבחי׳ היחוד דזו״נ להוליד נשמות כדרך יחוד איש ואשה עד״מ הוא תוס׳ אור חדש ובבחי׳ פנימיות וע׳ בהקדמת הפע״ח למהרנ״ש, מ״מ יש מעלה ג״כ ביחוד דלא פסיק לעלמין שהוא ע״ד אני הוי׳ לא שניתי מוצא מים אשר לא יכזבו מימיו משא״כ בזיווג הנפסק לפרקים עמ״ש מענין לא שניתי ולא יכזבו בביאור ע״פ אלה מסעי גבי אמת, ועמ״ש מענין ב׳ יחודים הנ״ל בביאור דצאינה וראינה וזהו״ע אחותי לשון אחוה וחיבור לעלמין כמו אח ואחות שחיבורן בטבע תולדתן וא״א שיהי׳ נפסק משא״כ באיש ואשה שאין חיבורן בתולדתן לכן לפעמים נפסק וזהו מי יתנך כאח לי והיינו לע״ל שיהי׳ זו״נ במדריגת או״א ת״ר כנודע מענין ביום ההוא יהיה וזהו אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח קמח זהו מזון והו״ע השפעת החיות להחיות העולמות כענין לחם הפנים שענינו בחי׳ זו כמ״ש הרמ״ז פ׳ תרומה קנ״ג ותורה זהו המשכת הפנימיות שקרבנו לפני הר סיני וצ״ל ב׳ הבחי׳ וגם כי ביום חתונתו זה מתן תורה א״כ זהו ודאי יחוד הפנימי, ועמ״ש מענין אם אין קמח אין תורה בהדרוש חמשה קנינים קנה הקב״ה גבי שמים וארץ קנין אחד סעי׳ ו׳ ובהקיצור שם וזהו כל הנושא בת אחותו כו׳ כדי שגם ביחוד איש ואשה יהי׳ מבחי׳ מעלת היחוד דלא פסיק לעלמין בחי׳ כאח לי ולכן עליו נאמר תקרא ואני אענה כיון שאין בזה שינוים, וע׳ ר״פ שמות ד״ג ע״א ע״פ אתי מלבנון כלה, דעקרא דתרווייהו מלבנון קא אתיין, ובמק״מ ששרש שניהם מיוחד בתכלית היחוד בחכמה עילאה, היינו מטיפת אבא בסוד ו״ד דמילוי יו״ד דשם הוי׳, ועמ״ש מענין ו״ד במילוי יו״ד בביאור ע״פ ועתה יגדל נא וע״פ המאמר דמחצית השקל ובד״ה האזינו השמים נת׳ פי׳ לבנון שהוא בחי׳ האין שממנו תמצא החכמה ומשם שרש הנשמה וזהו ונוזלים מן לבנון פי׳ נחלים היינו מזליה ע״ד מזלי׳ חזי שבחי׳ זו שרשה מן לבנון ולכן נק׳ אחותי כי שרשם מב׳ המזלות ונוצר ונקה, והנה עפ״י חסידות אחותי שהוא בטבע היינו מצד האהבה הטבעית שלמעלה מהשכל, כמ״ש בביאור ע״פ אני ישינה בענין פתחי לי אחותי רעייתי שבחי׳ אחותי היא האהבה הטבעית שבטבע הנפש מתולדתה כאהבת אח ואחות שאהבתם היא טבעית מצד תולדתם שהם ממקור ושרש אחד אמנם בחי׳ רעייתי זהו ע״י בירור נה״ב דהיינו עבודה לשון עורות עבודים לשנות את טבעו כו׳

והיינו ע"י ההתבוננות וע' בת"א פ' ויגש בד"ה וילקט יוסף דהנה בעבודת ה' ימצא ב' בחי' ומדרגת באהבה כו', ומ"מ במ"א מבואר שעיקר ירידת נה"א שע"י בירור נה"ב נעשית בבחי' מהלך כמ"ש בד"ה ונתתי לך מהלכים וע' בד"ה שחורה אני ונאוה איך שע"י הירידה נעשית בחי' כלה, ועי"ז דוקא מקבלת הטפת מח"ע היא התורה כו' משא"כ מקודם בבחי' בנות ירושלים א"כ מזה מובן שיש ג"כ מעלה יתירה בבחי' זה דאשה על בחי' אחותי, וכנז"ל שיש מעלה יתירה ביחוד זו"נ להוליד נשמות חדשות ביתר שאת הרבה על יחוד התמידי דתרין ריעין כו' אלא שיש ג"כ מעלה יתירה בענין אח ואחות שאין בזה שינוים וכנ"ל.

אך באמת צ"ל ב' הבחי' יחד, כאשר נתבאר בסידור בדרוש ברכת הזימון דלמעלה היחוד העליון הוא ג"כ בבחי' אח ואחות שהן ג"כ איש ואשה וזהו לבבתני אחותי כלה כו' רק למטה נאסר זה כו' ע"ש היטיב בהביאור ובבה"ז פ' תרומה, וז"ש בפ' אחרי דע"ז א' ב' בענין ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא דלמעלה פי' הפסוק כפשוטו ממש שיחוד ו"ה נק' ואיש אשר יקח את אחותו ולכן חסד הוא כי אברהם שהוא חסד אמר אחותי היא יען ביחוד אח ואחות שהוא היחוד התדירי נמשך מבחי' כי חפץ חסד הוא ולכן גם למטה בעבודה צ"ל ב' הבחינות היינו להיות פתחי לי אחותי לעורר גילוי האהבה המסותרת וכמו"כ להיות ג"כ אח"כ בחי' רעייתי היא בחי' כלה שהוא אהבה כרשפי אש הנולדה מן ההתבוננות וגם רעייתי פרנסתי כי האשה נק' שארו אשר שאר לשון מזון שאין נותנים לאדם פרנסה אלא בשביל אשתו וע' בכלי יקר כ' ולפ"ז אשתו מפרנסתו והרי היא שארו היינו מזונו הקרוב אליו כי המזון נהפך אל גוף הניזון כו' ע"ש, ועד"ז נאמר אכלתי יערי עם דבשי יערי יוצר אור דבשי ק"ש שע"י האהבה לאשתאבא בגופא דמלכא להיות ביטול והתכללות באוא"ס ממש וכמו שהמאכל ממשיך חיות הנפש בגוף כך נמשך חיות ואוא"ס להתחבר ולהתקשר בע"ס חכמה וחסד הנק' גופא כו' וכח זה שבמאכל להיות שארו ממש י"ל ע"י בירור נה"ב וזהו לשארו הקרוב אליו שממשיך מבחי' אליו ולא למדותיו שיומשך ויתגלה בבחי' מדותיו והתחברות ב' בחי' אלו אחותי וכלה זהו ע"ד לאתבא צדיקייא בתיובתא כי מצד נה"א אחותי היא בחי' צדיק ומצד היותה כלה שמעלית מ"ן מבירור שם ב"ן זהו תשובה ושיהי' ב' הבחי' יחד אחותי כלה זהו צדיקייא בתיובתא וכמ"ש במ"א שזהו הבקשה מי יתנך כאח לי כו' אמצאך בחוץ כו' דאמצאך בחוץ היינו בירור ניצוצים שנפלו למטה ע"י התשובה, ויהי' כאח ג"כ כנ"ל, וזהו ולאחותו הבתולה הקרובה אליו, דאיתא ע"ז בפ' אמור דפ"ט א' מה כתיב לעילא כ"א לשארו הקרוב אליו, וכ' המק"מ וז"ל פי' מה שארו דהתם הוא אשתו ה"נ ולאחותו דהכא הוא אשתו שהיא המל' כדמסיק ודריש לה מג"ש דקרוב וקרובה עכ"ל, וגם עפ"י פשוט כי אשתו קרובה אליו יותר מאחותו, כי אח ואחות הם שני גופין מחולקים משא"כ איש ואשה נקראים תרין פלגי גופא וכד מתחברן כחדא תרין פלגי אתעבידו חד גופא כמבואר בפ' ויקרא ד"ז ע"ב והיינו ע"י האהבה ברשפי אש לאשתאבא בגופא דמלכא ממש, וא"כ פי'

הפסוק ולאחותו שהוא בכנס"י הנק' אחותו מצד האהבה הטבעית שבנפש, ועוד זאת נק' ג"כ בתולה ע"ד גן נעול אחותי כלה, היינו שיהי' בבחי' ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים כו' ועמ"ש מענין גן נעול בביאור ע"פ ביום השמיני שלח שהוא בחי' מם סתומה שאין ממנה מבוא ליניקת החיצונים. ואי לזאת כיון שאחותי הוא גן נעול היינו ולאחותו הבתולה אזי אחר שמבררת ג"כ נה"ב נעשית בחי' כלה כלתה נפשי או כלה שארי וגם י"ל שאעפ"י שהוא בחי' כלה נק' בתולה דצ"ל בכל יום יהי' בעיניך כחדשים ממש, חדשים לבקרים כי המחדש בכל יום מע"ב, וע' באג"ה סי' י"ד בענין אור חדש בר"ה, וכיון שכן גם כנס"י נק' בתולה שהוא יחוד חדש בכל יום משא"כ תענוג תמידי אינו תענוג כ"כ במא"ע פ' תשא ע"פ ככלותו לדבר אתו ואזי הוא בחי' הקרובה אליו ממש ביתר שאת ממדריגת אחותי לבד וזהו"ע מ"ש וירם קרן לעמו לבנ"י עם קרובו, אשרי תבחר ותקרב ע' רבות במדבר רפ"ג ועמ"ש ע"פ ואתה הקרב אליך את אהרן, ועמ"ש בפי' ונפש כי תקרב בלק"ת פ' בהר בד"ה ושבתה הארץ, ומ"ש ע"פ בהיותו קרוב כאן ליחיד כו' וע"פ שלום שלום לרחוק ולקרוב, וע"פ אשר לו אלקים קרובים אליו וזהו"ע קרבנות שהוא קירוב הכחות ויחוד עליון כו', ומ"ש ותתצב אחותו מרחוק מרחוק ה' נראה לי, י"ל ע"י הריחוק בא הקירוב כענין אז תשמח בתולה במחול, ויש בחי' ופרעה הקריב שהביאן לתשובה וזהו ג"כ ענין לרחוק שנעשה קרוב, ועמ"ש ע"פ כי קרוב אליך הדבר וזהו ג"כ ענין כי ה' אלקיך בקרבך היש הוי' בקרבנו אם אין וזהו לה יטמא, ופי' בפ' אמור דפ"ט ע"א ע"ד, מ"ש בישעי' סי' ס"ג מי זה בא מאדום כו' מדוע אדום ללבושיך כו' וכל מלבושי אגאלתי דהנה גלו לאדום שכינה עמהם ולע"ל לזמן הגאולה נאמר מי זה בא מאדום כמ"ש ברבות נשא ספ"ז חמוץ בגדים איתא בפ"ב דמכות די"ב ע"א מדמו של סמאל, והענין דאיתא בפ' ויגש דרי"א ע"ב מה ההוא סטרא קטיל ואפיק נשמתין אוף קוב"ה עביד בההוא גוונא ממש דכתיב ויהרוג ה' כל בכור דהיינו כמו עד"מ הסט"א חפץ כדי לקבל יניקה יתירה ע"כ מחטיא את האדם ועולה ומסטין עד שניתן לו רשות לקטול ואפיק נשמתו ויונק ממנה, וכך להפך ויהרוג ה' כל בכור שעי"ז הוציא מהם הניצוצות שנפלו בהם מעולם התהו שנק' בכור וכמר"כ לע"ל זהו"ע חמוץ בגדים מדמו של ס"מ כי הדם הוא הנפש והוא פנימיותו היינו מה שנבלע בו מעולם התהו וכמ"ש במ"א ע"פ שופך דם האדם באדם כי ע"י העוונות ממשיך ח"ו דם האדם העליון ושופכו באדם בליעל ס"מ כו' כמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע שעז"נ לא תרצח ולע"ל יתוקן זה ויהרוג את ס"מ והדם שקיבל יניקה מאדם העליון יוקח ממנה וישוב ויוכלל במקורו ושרשו ונק' חמוץ בגדים דהנה מבואר במ"א ע"פ ולו יקהת עמים שהוא לשון אסיפה וקיבוץ כתרגומו ולו יתכנשון עממין דהיינו שמתאסף ומתקבץ אליו לבו ורוחו ונשמתו אליו יאסוף במקור חוצבו ברשפי אש שלהבת העולה למעלה ומה שלא נאמר בפי' לשון אסיפה כדכתיב בהתאסף ראשי עם וגומר, כי שם נאמר יחד שבטי ישראל שקיבוצם נק' אסיפה, אבל בהקבץ שאר בחי' עמים להתאסף למקורם כמ"ש אז אהפוך אל עמים

שפה ברורה ולעבדו שכם אחד נאמר יקהת מלשון קיוהא הר"ע חריפות וחמיצות כמו עד"מ העושה מטעמים מדברים חריפים וחמוצים כו' דאתהפך מרירו למיתקא כמשנ"ת בד"ה במדב"ס שאו את ראש כו' ע"ש, וזהו"ע חמוץ בגדים שהם דברים חמוצים וחריפים שנתברר מבחי' גבורות קשות דעולם התהו ועמ"ש בת"א פ' תרומה ע"פ אשקך כו' מעסיס רמוני שהוא ג"כ מבחי' זו, וזהו זה הדור בלבושו ע"ד ריח בגדיו ריח בוגדיו שנתברר הלבוש והמקיף דלבונה כו' רב להושיע שמבחי' רב נגלל בבחי' יחיד וזהו ורב שלום כמ"ש במ"א.

מדוע אדום ללבושך כו' דהנה כתיב ועת"י יתיב כו' לבושיה כתלג חיוור, וע"כ נאמר מדוע אדום ללבושיך הלא לבושי' כתלג חיוור וע"ז מתרץ ואומר פורה דרכתי לבדי כו' והענין מבואר ברבות משפטים פ"ל קרוב לס"פ ע"פ ואלה המשפטים משל למלך שהבריונים שלו גינו אותו בפורפירא שהוא לבוש א"ל המלך הנחתם הכל ועסקתם בפורפירא שאני לבוש חייכם שאני מחליפה ונפרע מכם כך אלו הרשעים שנגעו בעת"י, לא שהוא זקן אלא שייגעו במעשיהם כדכתיב הוגעתם ה' בדבריכם, א"ל אני מחליפה שנאמר מדוע אדום ללבושיך, ופורע מכם שנאמר ה' כגבור יצא כו' והנה פורפירא שהוא לבוש משמע ברבות ויקרא פ"ב שהם ישראל ע"ש גבי א"ר אבין משל למלך שהי' לו פורפירון כו' והיינו כי הוא לבוש מל' והם המליכוהו על הים ואמרו ה' ימלוך לעולם ועד, ופי' שהמליכוהו היינו שעשו אותו אגוסטוס כמ"ש ברבות בשלח ר"פ סג. והיינו כי כשנמשכה ההנהגה מבחי' לבושי' כתלג חיוור שהו"ע ורב חסד הרי הוא מאריך אף גם לרשעים כמ"ש בד"ה בשלח פרעה וזהו"ע שממית בידים תתפש אבל כשנמשכה ההנהגה ע"י ז"א דודי צח ואדום צח לי ואדום לאדום, וזהו ואני מחליפה כו' וזהו"ע פורה דרכתי כי והנהר הרביעי זהו פרת הוא אדום ברבות בראשית גבי ד' נהרות, וע"י הבירור נעשה בן פורת יוסף, יוסף ה' לי בן אחר שמבחי' אחר נעשה בן כו', והנה בחי' זו נמשך ע"י כבס ביין לבושו שמחה של מצוה ובדם ענבים המרירות מהריחוק כנז' בד"ה אוסרי לגפן עי"ז נמשך פורה דרכתי כו' לכתש ולבטש בחי' ענבימו ענבי ראש כו' וכ"מ בזהר ויחי דרל"ח ע"א ע"פ כבס ביין לבושו כו' חמוץ בגדים היינו שעי"ז נמשך בחי' אדום ללבושיך כו', ועמ"ש מכ"ז בישעי' רסי' ס"ג ע"פ מי זה בא מאדום כו' ע"ש, וזהו ויז נצחם על בגדי וכל מלבושי אגאלתי, ופי' במ"צ ויז לשון הזאה וטפטוף ונצחם הוא הדם שהוא כח האדם וחזקו כענין וגם נצח ישראל, אגאלתי לשון לכלוך וטינוף כמו לחם מגואל, ויש להעיר ממ"ש דהנצח נמשך מהגדולה שכל מי שגדל יותר יעמיד על נצחונו להיות דידיה נצח כו', ולכן נצחם הוא מפני ששרשם מזמ"ל דתהו שקדמו לתיקון ששם הי' האורות תקיפין משא"כ בתיקון חלישות הכלי להבטל נגד המוחין כו' וכן ת"י נצחם תקיף תקופהון ולכן נאמר ברשעים ועברתם שמורה נצח, ומ"ש ונצחם הוא הדם כי הכח והגבורה נמשך מהדם והוא שרש זמ"ל שמלכו בארץ אדום דוקא בחי' דם וגבורה ריבוי האור כו' ואעפ"כ לך ה' הנצח וארז"ל בברכות נ"ח סע"א זו מפלתה

של בבל שנאמר ויז נצחם כי נצח זה דקדושה הוא למעלה מתהו ותיקון והוא נצח דא״ק כענין למנצח על השמינית כו׳ ח״ש וגם נצח ישראל כו׳ כי לא אדם הוא והנה אדם א׳ דם משא״כ בחי׳ כי לא אדם הוא גבוה מאד נעלה ולכן עי״ז ויז נצחם והיינו על בגדי דוקא שהם הלבושים כי יש אורות וכלים ולבושים ויניקת החיצונים רק מהלבושים אך היינו מהלבושים המשתלשלים מהחסדים כנ״ל בענין מאריך אף כו׳ ע״ד שנאמר באברהם לו ישמעאל יחיה אבל ע״י שילבוש לבושים נקמה אזי ויז נצחם והיינו על בגדי שמהלבושים באה ההשפעה כו׳, וע׳ בהרמ״ז פ׳ אמור פ״ט מ״ש בשם הילקוט בישעי׳ רסי׳ ס״ג שהקב״ה נוטל עוונות ישראל ונותנם על ראש עשו ואח״כ ונותנם על בגדיו ושוב מכבסן עד שנעשו כשלג, ע״ש בילקוט בישעי׳ והנה עז״נ וכל מלבושי אגאלתי לשון טינוף ולכלוך כי גם הניצוצים שנתבררו הם רחוקים עדיין מהקדושה גם ע״ד בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש, ומ״מ אגאלתי ג״כ לשון גאולה כמ״ש הרמ״ז וזהו והנצח וההוד שאחר ויז נצחם יהיה וההוד לשון הוד והדר, וזהו זה הדור בלבושו כו׳ שמתכבסים הלבושים ע״י מזלות ונוצר ונקה כמ״ש הרמ״ז שם, וזהו לה יטמא בשבילה נמשך ויורד במקום הטומאה, כי ארז״ל אלקיכם כהן הוא ואיתא המשל ברבות בא רפט״ו לכהן שנפלה תרומתו בבה״ק כו׳ מוטב לטמא את עצמו כו׳ כי להניח תרומתו א״א והיינו מ״ש קדש ישראל לה׳ ראשית תבואתו, שנפלו וירדו בתוך אדום ששרשן מזמ״ל דמיתו וז״ס בה״ק וההכרח להוציאם כי לא ידח ממנו נידח וע״כ לה יטמא ואפ״ל כי משום הניצוצים דזמ״ל לא היה מטמא כי גם שבה״כ רק מהניצוצים והיה מכלה אותם עם הניצוצים כי השבירה רק בבחי׳ שם ב״ן ורפ״ח גימ׳ שם שהוא רק הארה אלא לה יטמא כי כנס״י נק׳ אחותו והקרובה אליו כנ״ל ועמ״ש בד״ה עם לבן גרתי שבשרשם למעלה מתהו ותיקון היינו בא״ק שם יעקב גבוה יותר כו׳ אלא לה יטמא ועי״ז יעלו הניצוצים ג״כ כמשל הנז׳ במדרש מי שאבדו לו פרוטות שמצד עצמם אין כדאי לטרוח עליהם לחפשם אלא ע״י שאבד לו מרגליות ג״כ באותה המקום שמוכרח לחופשה עי״ז ימצא הפרוטות ג״כ כנז׳ זה גבי משה עם דור המדבר כך הו״ע ולאחותו כו׳ לה יטמא להוציא הנידחים ועי״ז יוציא ג״כ הניצוצים, והנה כ״ז ע״י ולאחותו הבתולה עמ״ש בד״ה אז תשמח בתולה במחול וע״י הקרובה אליו כנ״ל אשר לא היתה לאיש כי היא גן נעול, וזהו״ע קרבנות הנשיאים שהעלו והקריבו כנס״י להיות הקרובה אליו ולכן הקריבו סולת ע״ד אחותו שזהו״ע אם אין קמח אין תורה הנ״ל שצ״ל ב׳ הבחי׳ וזהו הלשון הקריב כו׳ ועמ״ש מזה באריכות ע״פ ביום השני הקריב נתנאל.

—●—

אתה הוא ה׳ האלקים אשר בחרת באברם והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם.

א) **במד״ר** פ׳ אמור פכ״ז ע״פ והאלקים יבקש את נירדף אברהם נרדף מפני נמרוד ובחר הקב״ה באברהם שנאמר אתה כו׳ אשר בחרת באברם עד אף בקרבנות כן כו׳, וכ״ה בקהלת רבה ג׳ ט״ו ע״פ מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה והאלקים יבקש את נרדף יעו״ש דף צ״ג ע״א, ויש להבין וכי הטענה מה שהקב״ה בחר באברהם הוא רק משום היותו נרדף שהרי היה מרכבה ובטל אליו ית׳ ונק׳ האדם הגדול בענקים שגדול מאדם הראשון, אך הענין כמ״ש בתילים סי׳ ל״ד ד׳ ע״פ רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה׳ דלכאורה היא גופא קשיא אמאי רבות רעות צדיק וזהו שאלת הש״ס פ״ק דברכות ד״ז ע״א שארז״ל מרבע״ה ביקש הודיעני נא את דרכיך מפני מה יש צדיק וטוב לו צדיק ורע לו כו׳ והמפרשים בע״י רשם ע״ז רקנטי וישב ע״ב קול בוכים איכה סי׳ ה׳ צט״ב כלי חמדה פ׳ תשא מהר״מ אלשיך פ׳ אמור ע״פ בחודש השביעי באחד לחודש, ושם פי׳ צדיק בן רשע ר״ל בגלגול הראשון היה רשע אף שבגלגול זה הוא צדיק זהו הנק׳ צדיק בן רשע מהרמ״א בפי׳ תילים שם, מערכת שער זהר פ׳ שלח קס״ח א׳ ופ׳ משפטים קי״ז ב׳ עמה״מ שער רישא דז״א פי״א דק״ל ע״ג ס״ח סי׳ שכ״ב תק״ז תיקון נ״ו דצ״ג סע״א פי׳ כשנולד מביאה של ימי החול וצ״ל כשלא היה עת ליל טבילה ואפ״ל עוד כי הנה גדולים מעשה צדיקים וצדיק יסוד עולם שממשיך יחוד העליון שיהי׳ המתקת הגבורות בחסדים ויהי׳ גילוי אלקות למטה ע״ד בן פורת יוסף אותיות תופר שמחבר בי״ע לאצילות בחי׳ כי א־ל דיעות לעשות הישר כו׳ וע״י גילוי יחוד זה והרשעה כולה בעשן תכלה ולכן זהו נגד העמלקים כמארז״ל ע״פ כי יד על כס י־ה שאין השם שלם כו׳ כי שלימות השם מורה על היחוד שיחוד זה הוא נגד רצונם בביטול כ״א להיות יש ודבר וז״ס דור הפלגה שעשו קיצוץ בנטיעות כו׳ ע׳ בבחי׳ ס״פ נח ומזה נמשך שהם חפצים ברבות רעות צדיק וע׳ בסידור בהערה לתיקון חצות שביטול זה הוא נגד רצונם אך ומכולם יצילנו הוי׳ שרצונו ית׳ להיות כי הוי׳ הוא האלקים שז״ס היחוד כו׳ ומזה יובן ענין שבחר באברהם לפי שהיה נרדף ועיקר שהיה נרדף הוא מפני שחלק עליהם בטעותם באמרם רם על כל כו׳ ואינו משגיח בשפלים כו׳ ובו נאמר ויקרא שם אברהם בשם ה׳ א־ל עולם וזהו עצמו ענין כי הוי׳ הוא האלקים כו׳ אין עוד ומחמת זה היה נרדף כו׳, ולכן בחר בו ה׳ כו׳, ועד״ז יובן בענין הקרבנות שהם להמשיך בחי׳ גילוי אוא״ס ב״ה וקרבן לשון קירוב היפך בחי׳ למה ה׳ תעמוד ברחוק ולזה צ״ל העלאת מ״נ ע״י ביטול להכלל באור ה׳ ובחר ה׳ בשור או כשב ועז שהם נרדפים ויש בהם הביטול ע״כ יכולים להתברר ולהתעלות משא״כ הארי והנמר והזאב שהם הרודפים והם גבורות קשות הם לא יוכלו להתעלות כלל כי הם מהרע דק״נ או מגקה״ט ואדרבה הם מעכבים היחוד כדוגמת שאין השם שלם עד שימחה כו׳ ועמ״ש ע״פ ואני הנני מביא מבול כו׳ וע׳ בת״א

פ׳ ויצא גבי מחרן נעשה רנה כו׳ ע״ש ועמ״ש ע״פ רבות רעות כו׳ ומכולם יצילנו שיש רדיפה לטוב ונודעה נרדפה לדעת את ה׳, רודף צדקה וחסד בקש שלום ורדפהו וע״ז ארז״ל בן עשרים לרדוף ואפ״ל ע״ד הוי עז כנמר כו׳ וגבור כארי שהם הרודפים כנ״ל וצ״ל בחי׳ זו בקדושה להתגבר כארי לרדוף לדעת את ה׳ ולעשות רצונו ית׳.

אמור כא י״ז

איש מזרעך לדורותם אשר בו מום לא יקרב להקריב לחם אלקיו. במא״א אות מ״ם סעי׳ י״ז מום גימ׳ אלקים וזה יניקת החיצונים משם עכ״ל וכ״כ הרמ״ז פ׳ וארא דכ״ו סע״ב כמ״ש לקמן סעי׳ ה׳ והי״נ כ׳ ע׳ בל״ת פ׳ חוקת בדרוש הפ׳ אשר אין בה מום כו׳, ועמ״ש ע״פ כולך יפה רעייתי ומום אין בך ומ״ש ע״פ שחת לו לא בניו מומם ע׳ בת״א פ׳ מקץ בד״ה רני ושמחי דרוש הראשון דס״א א׳ כ׳ וכדכתיב ותמימים ינחלו טוב ואין טוב כו׳ משא״כ בעלי מומין שבעלי מומין פסולין לגבי מזבח כו׳ וכשם שהוא בקרבנות כך הוא בכל אשר יקרב נפשו לה׳ כל איש אשר בו מום לא יוכל ליקרב בק״ש להיות לו מס״נ באמת עד אשר ישוב אל ה׳ וירחמהו כו׳ ואז נותנים לו סיוע מלמעלה להיות מעורר את האהבה לה׳ בק״ש עכ״ל וענין מזבח בעבודת ה׳ בתפלה ע׳ בד״ה ושאבתם מים בששון דרוש הראשון.

ב) **והנה** במשנה סוף מנחות הכהנים ששמשו בבית חוניו כו׳ הרי הם כבעלי מומין חולקין ואוכלין אבל לא מקריבין, וצ״ל מה ענינם לבעלי מומין, והענין כי הנה כל הקרבנות הם לשם הוי׳ דוקא ולא נזכר גבי קרבנות שאר שמות רק שם המיוחד חבחי אלקים הן רוח נשברה כו׳, ועכ״ז הקרבנות צ״ל דוקא במקום אשר יבחר ה׳ שהוא בירושלים הנק׳ עיר אלקינו, כמ״ש מזה בת״א פ׳ וארא בד״ה וידבר אלקים כו׳ אני הוי׳ א״כ ע״י הקרבן ממשיך יחוד הוי׳ באלקים וכן ניסוך יין אף שנאמר בו הסך נסך שכר להוי׳ נאמר בו המשמח אלקים והיינו מטעם הנ״ל שממשיך גילוי שם הוי׳ בשם אלקים וזהו״ע גדול הוי׳ ומהולל מאד בעיר אלקינו בעיר אלקינו דוקא וארז״ל אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו וכמ״ש בזהר ויקרא דף ה׳ סע״א דמלכא בלא מטרוניתא לאו הוא גדול כו׳ והיינו כי עיר אלקינו זהו עולם הדיבור וע״י הדיבור עליון הוא מאיר שם הוי׳, וע״י הדיבור מאיר יותר מעצמיות ארא״ס יותר בשם הוי׳ ע״ד בינה יתירה ניתנה באשה ומתלמידיי יותר מכולם ולכן אימתי גדול הוי׳ כשהוא בעיר אלקינו וגם כי צחוק עשה לי אלקים שהצחוק ותענוג עליון נמשך ע״י שם אלקים שממנו נמשך היש וביטול היש בלק״ת פ׳ שלח בד״ה אני הוי׳ אלקיכם דרוש השני והנה ענין גדול הוי׳ כו׳ בעיר אלקינו

זהר״ע וה׳ בהיכל קדשו היכל גימ׳ אד׳ שהוא היכל לשם הוי׳ ואד׳ ואלקים ענין אחד הוא, ונודע שלעומ״ז דעיר אלקינו יש ג״כ בחי׳ עיר ומגדל שעשו דור הפלגה וע׳ מזה בזהר ס״פ נח ועמ״ש ע״פ אוסרי לגפן עירה ולכן הכהנים ששמשו בבית חוניו באמ״צ שאינן בחי׳ עיר אלקינו כ״א הלעומ״ז א״כ אינו ממשיך יחוד הוי׳ באלקים וגורם ושפחה כי תירש כו׳ וכמ״ש בזהר פ׳ אחרי דס״ט א׳ פי׳ ושפחה הם אותיות כמו עיר של אנשי המגדל והיה להם הלבונה לאבן כו׳ כמ״ש בפרדס ערך לבנה יעו״ש ולכן נק׳ בעלי מומין מום בגימ׳ אלקים ר״ל שפגמו בשם אלקים ע״י שלא המשיכו בחי׳ יחוד הוי׳ אלקים כ״א ההפך.

ג) **והנה** במד״ר פ׳ לך פמ״ו שהערלה היה בחי׳ מום באברהם עד שהעביר המום כו׳ והיינו כמ״ש בסידור בדרושי המילה בד״ה ולא יקרא עוד שמך אברם, כי שמש ומגן הוי׳ אלקים זהו ע״ד והבדילה לכם הפרוכת בין הקודש ובין קדהק״ד אך מה שמשתלשל מזה מסך מבדיל לגמרי וזהו ק״נ זהו הערלה כו׳ וכ״ה בדרוש עשה לך חרבות צורים לכן נק׳ זה מום גימ׳ אלקים ור״ל מה שמסתיר לגמרי על שם אלקים שיהי׳ מסך מבדיל כו׳ ועד״ז נאמר ומלתם את ערלת לבבכם ואזי ומום אין בך ועד״ז בשעת מ״ת נתרפאו כל בעלי מומין ועמשל״ק ססע״י ה׳.

ד) **ע׳** מענין כל איש אשר בו מום לא יקרב בזח״ב פקודי דרל״ז ע״א, ובזח״ג אמור ד״צ ע״ב בגין דאיהו פגים כו׳ ובמאמ״א אות פ׳ ס״ט פגם גימ׳ נגע כו׳ וע״י התשובה נשלם הפגם ובזהר וישב דקפ״א ע״א משמע שהמום שהוא פגם נמשך מצד פגימו דסיהרא כו׳ שנולדים בעת פגימו דסיהרא פגימין בההוא פגימו דילה.

ת״ז דף ג׳ ע״ב בהקדמה ואסתלק שם הוי׳ דאיהו לא שריא באתר פגים ההי״ד כל אשר בו מום לא יקרב כו׳, וע׳ בלק״ת פ׳ אמור בד״ה ביאור ע״פ והניף הכהן אותם ושם פ״ב, תיקון ד׳ דמ״ה ע״א עבירה מכבה מצוה וחשוב האבר שבו תולה המצוה פגום ע׳ מענין עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה בלק״ת פ׳ ראה בד״ה אחרי ה׳ אלקיכם תלכו ואפ״ל דלכן לחם אלקיו מקדה״ק יאכל כי לחם היינו תורה והרי אין העבירה שהוא המום מכבה תורה כו׳ אך אל הפרוכת לא יבא ואל המזבח לא יגש מזבח הוא בחי׳ תפלה שהוא במקום הקרבנות ובבחי׳ זו עבירה מכבה ולא יכול לבוא לבחי׳ רצוא כו׳ והפרוכת שזהו בחי׳ שמש ומגן הוי׳ אלקים וכמ״ש ג״כ בת״א בד״ה ואתה תצוה והמום שפוגם בשם אלקים לכן לא יגש אל הפרוכת שהוא בחי׳ המגן שם אלקים כו׳, תיקון כ״א דנ״ו ע״ב תיקון ע׳ דקכ״ט ב׳ דההוא אבר דאיהו פגים בחובה דעבד בר נש קוב״ה לא שריא בההוא אבר כל אשר בו מום לא יקרב.

ה) **זח״ב** פ׳ וארא דכ״ו סע״ב תו א״ר אליעזר חייבין עבדו פגימותא לעילא מאי פגימותא דשמאלא לא אתכליל בימינא דיצה״ר לא אתכליל ביצ״ט בגין חוביהו דב״נ ופגימו לא עבדי אלא לון ממש ההי״ד שחת

לו לא בניו מומם כו' עכ"ל. ואפ"ל לכן מום גימ' אלקים כי הפי' דשמאלא לא אתכליל בימינא היינו שמפרידים שאין שם אלקים נכלל בשם הוי', שוב ראיתי שכן פי' הרמ"ז שם ח"ל שאלקים עולה מום לגבי דידהו מורה חחק הגבורות ואחיזות הקליפות שמה ועמ"ש מזה ע"פ כולך יפה רעייתי ומום אין בך ושם כי ע"י וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים כמ"ש הפי' בלקו"ת פ' ואתחנן סד"ה וידעת היום דרוש השני זהר"ע ומום אין בך כי ע"י בכל לבבך בשני יצירך ביצ"ט וביצה"ר נמשך יחוד הוי' אלקים ושמאלא אתכליל בימינא וזהו ומום אין בך כו'. ועמ"ש בד"ה כי תשא את ראש בנ"י בענין דוקין שבעין דלדידהו לא הוו מומא ולדידן הוו מומא פי' דוקין שבעין הוא ההסתרה שבחכמה והשגה אלקות מצד חומר מחשך הגוף והסתרה זו שלא נתפס במוח ולב סובב וממלא הוא תכלית הדקות של הרע משבירת רפ"ח ניצוצים שבשעת חטא אדה"ר שנתגשמו כל הברואים וכמ"ש בזהר דאחשיך אנפין כו'. ולכך לדידהו עכומ"ז שנלקחו מבחי' אחוריים דאלקים אחרים אין זה מום כי הפריד העמלקים מאחדותו תחלה. אך לדידן ישראל עלו במח' הוו מום גמור כי ישראל מאמינים בני מאמינים שמתחדש תמיד מאין ליש כמו שהמח' נובעת תמיד וכמ"ש מזה בסידור שער ל"ג בעומר בד"ה אתה הצבת גבולות ארץ כו' ח"ש וכל ישראל רואים.

אמור כ"ג יו"ד

דבר אל בנ"י כו' אל הארץ כו' והבאתם את עומר כו' במנחות רפ"ט דפ"ד א' העומר ושתי הלחם שאינן באים אלא מן החדש ומן הארץ כו' דלא כהאי תנא דתניא רבי יוסי בריה"ו אומר עומר בא מחו"ל ומה אני מקיים כי תבואו אל הארץ שלא נתחייבו בעומר קודם שנכנסו לארץ כו' י"ל כי עומר שעורים בירור שם ב"ן שעור ה' ע"כ איכא למ"ד דנוהג אף בחו"ל ומ"מ קיי"ל דאינו נוהג אלא בארץ שהוא שם בן כו' שזהו ענין שנקרא מתחלה ארץ כנען כו' ועוד שהרי א"י נאמר בה ארץ חטה ושעורה. כי שעורה שעור ה' היינו מל' הנק' ארץ כמ"ש בלק"ת בד"ה וספרתם לכם גבי חג השבועות ובעמה"מ ש"ו פכ"ח חטה ושעורה הם חו"ב דעולם התהו ואעפ"כ לכ"ע לא נתחייבו בעומר קודם שנכנסו לארץ. כי פי' כי תבואו אל הארץ זהר"ע למה נק' שמה ארץ שרצתה כו' בחי' הרצוא דנה"א שנק' ארץ חפץ כנז' בד"ה והיה מספר בנ"י ובד"ה וישב יעקב ובד"ה כי תבואו אל הארץ כו' ושבתה הארץ ואזי אח"כ דוקא יוכל לברר נה"ב. והנה בנה"א יש ג"כ אדם ובהמה מ"ה וב"ן כנז' בד"ה אדם כי יקריב מכם כו' מן הבהמה ובד"ה וספרתם לכם כד אתיילד יהבין ליה נפשא מסט' דבעירו דכיא מבחי' אופנים כו' ע"כ ס"ל דאין העומר בא אלא מן הארץ כו' עוי"ל כי אף שהוא מאכל נה"ב מ"מ המשכה זו דשעורה שעור ה' נמשך מבחי' מל' שהוא ארץ כו'.

ב) **פ"ו** דמנחות דע"א א' תניא ר' בנימין אומר כתוב אחד אומר וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר (דמשמע שיכול לקצור קודם הבאת העומר) וכתיב ראשית קצירכם (דמשמע שתהא ראשית לכל הקצירות) הא כיצד ממקום שאתה מביא (שאתה יכול להביא עומר אי אתה קוצר קודם לעומר) ממקום שאי אתה מביא אתה קוצר הנה ברבות ד"פ ויגש ע"פ וניגש חורש בקוצר עמוס סי' ט' י"ג פי' חורש זה יהודה, בקוצר זה יוסף שנאמר והנה אנחנו מאלמים אלומים כו' ופי' מאלמים אלומים היינו העלאת הניצוצים דשם ב"ן שעולים בהעלאת מ"נ כנז' בת"א פ' וישב ועמ"ש בד"ה בשלח פרעה בענין וזרעתיה לי בארץ כו' קצרו לפי חסד ע' סוכה מ"ט ב' ע"כ ראשית קצירכם אל הכהן שהוא חסד כו' וע' במ"נ ח"ג פנ"ג הובא בשל"ה קמ"ו ב', וע' באג"ה סי' ז' ע"פ וזורע צדקה שכר אמת שהזריעה אהוי"ר שהאדם מעורר בנפשו והשכר אהוי"ר הבאים מלמעלה הנק' אמת וזהו כי תבואו כו' וקצרתם את קצירה דו"ר הבאים מלמעלה או גם חב"ד ע"ד כי ה' יתן חכמה כו' יהיב חכמתא לחכימין כו'. וזהו שנק' יוסף קוצר כי ביסוד יש ה"ח וה"ג שהם אהוי"ר וגם כי יוסף יסוד המשפיע ביטול דשם מ"ה לב"ן כו' וזהו קמה אלומתי כו' והוא ע"ד הנער הניצב על הקוצרים כמ"ש והוא נער את בני בלהה כו' ובמא"א אות ק' סל"ב כתב קצירה נק' לידת המל' את הנשמות כי הזריעה הוא הורתן והקצירה לידתן עכ"ל, והרמ"ז פ' שלח דקנ"ז ע"א ע"פ כצנת שלג ביום קציר כתב וז"ל ועוי"ל כמ"ש הרב בסוד מחצדי חקלא כי הלידה העליונה הו"ס קצירת השדה והנה אז ה"ס הנחש הנושך בערייתה שהוא רוצה ליהנות משם כי לפתח חטאת רובץ ולכן צריך להארת ש"ע נהורין בסוד קרע שטן והם מאירים מתיקון השביעי דדיקנא ואמת וכמ"ש בלק"ת פסוק מה תצעק אלי, ובזה נדחה כח השטן משם, אמנם הצדיקים בתפילתם הם קוצרים קציר העליון ומכניעים החיצונים שלא יתאחזו בשפע והיינו מחצדי חקלא, והנה הדיקנא עילאה בכלל נק' שלג חיוור ובפרט תיקון ואמת שהוא חסד דח"ס כו', וז"ש כצנת שלג הבא מתלג חיוור ומתיקון ז' כו' וזה מאיר ביום קציר שדה העליון להכניע חמימות הנחש שרוצה להתאחז שם כך הוא ציר נאמן כו' עכ"ל, ובלק"ת בד"ה וספרתם לכם דגבי חג השבועות רפ"ג כ' ראשית קצירכם שהו"ע השגת הנפש בחי' גילוי אוא"ס ב"ה בעלמא דאתגליא איך הוא ממכ"ע סוכ"ע כו' לפום שעו"ד כו' עכ"ל, נמצא מפרש ג"כ קציר מה שנמשך האור בגילוי בהשגת הנפש וכ"מ בגמ' ספ"ד דסוכה דקצירה זהו השכר הנמשך ולכן נק' יוסף קוצר כי יוסף הוא המשביר המשפיע ונק' צדיק שמשפיע צדקה והיינו גילוי אלקות כו' וזהו אמרו צדיק כי טוב כו', אזי אח"כ והבאתם את עומר כו' ע"ד משכני לנה"א ועי"ז אחריך נרוצה לשון רבים שגם נה"ב תסכים ותתברר כו' כך כאן וקצרתם קאי על נה"א אח"כ והבאתם עומר שעורים העלאת נה"ב והעומר עשירית האיפה הוא בחי' מלכות שהוא סוף כל דרגין כו' אך לפי"ז הקציר שבתחלה גבוה מן העומר דהקציר בנה"א והעומר בירור נה"ב וכענין ב' מס"נ דאחד ובכל נפשך הנזכר בד"ה בכ"ה בכסליו בת"א פ' וישב וזהו דוחק דראשית קצירכם הוא בחי' עליונה

יותר משאר הקציר שלעצמו דוגמת ראשית עריסותיכם חלה תרימו כו' ע"כ אפ"ל ע"ד שיש ארוסין ונשואין כך וקצרתם את קצירה ע"ד מ"ט שערי בינה הנמשכים מהבינה במדות נק' אירוסין שעדיין לא נגע אל תוך נקודת לבו כו' וזהו"ע יצי"מ יום אחד דפסח אח"כ העומר הכנה לשבועות ביום חתונתו זה מתן תורה שנמשך הגילוי בפנימיות ממש ולזה צ"ל ספירה ז' שבועות דוגמת ז' נקיים ועז"נ והבאתם את עומר כו' להביא הקציר וההשגה אל הכהן בחי' רעו"ד שיגיע אל תוך נקודת לבבו כו'.

ג) מדבאה מן השעורים היא דוגמת מנחת קנאות רק שבאה גרש משא"כ מנחת קנאות קמח, ומנחת קנאות באה על שנסתרה ועשתה בזה מעשה בהמה, ובחי' זו למעלה הנה אסתר לשון סתירה הסתר אסתיר וכן פי' בזח"ג ר"פ תצא דרע"ו א' אסתר לישנא דסתרא אתה סתר לי כו' וזהו ע"ד הנז' במא"א אות ג' סי"ח רדת מל' דעשי' לעולם הקליפות שתחתיה כו' וע"כ צריכים בדיקה על סתירה זו שלא נטמאה ח"ו דהיינו ענין בא נחש על חוה המבואר ע"פ ואם בשדה מצאה, ומ"מ גם הסתירה נק' רוח הבהמה היורדת למטה, ומפני שבאמת וכבודי לאחר לא אתן ונק' אשת חיל ב"פ בשכמל"ו דשחרית וערבית כ"ד אותיות, ע"כ קרבנה באה גרש וטעונה שמן ולבונה משא"כ במנחת קנאות ממש שעשתה מעשה בהמה ממש בהסתירה ע"כ באה קמח ובלא שמן ולבונה כו', כי שמן ח"ע ולבונה המקיף העליון דתהו כו' ומכ"ז מובן שבאה מן השעורה ה"ג להעלות המל' דעשייה המלובשת בקליפות שהיא רוח הבהמה כו' וזהו"ע גדול מאד, וע' בזה"ה ס"פ ויקהל דרק ע"י הקטרת יש עלייה לבחי' זו וע' בהרמ"ז ס"פ בא, וע' בסה"מ סי' קע"ד.

ד) במסכת שבת פי"ט דקל"א ע"א דמכשירי עומר דוחין את השבת היינו קצירה טחינה והרקדה כו' ואף אם מצא קצור קוצר משא"כ בשתי הלחם.

בפ"ה דמנחות דנ"ט ע"א דמנחות העומר טעונה שמן ולבונה ומנחת קנאות אין טעונה לא שמן ולא לבונה, ושם דס"א ע"א דמנחת העומר ומנחת קנאות טעונות הגשה ותנופה, שם פ"ו ד"ע ע"ב שחמשת המינים אסורים לקצור קודם קצירת העומר דע"ב ע"א שמצותו להביא מן הקמה ולקצור בלילה ואם נקצר ביום כשר ודוחה את השבת אפ"ל לפי ששעורה מבחי' ה"ג ע"כ נקצר בלילה שבחי' לילה הוא מבחי' גבורה וחסד א"ל כל היום, וגם כמ"ש א"ח כו' ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו', ועמ"ש ע"ז ברבות כי תשא פמ"ד דקס"א ע"ב ובפ' מצורע פי"ט שאין רינה של תורה אלא בלילה כו' ועמ"ש בת"א בד"ה רני ושמחי בענין רנגא ברמשא שהיא ההעלאה כו' ושמחה בצפרא הו"ע המשכה כו' ולהיות עומר שעורים מאכל בהמה עיקרו העלאה להעלות רוח הבהמה היורדת למטה ע"כ העלאה וקצירה זו מצותה בלילה כו' גם כמ"ש בזח"א לך לך פ"ב ב' בענין ובלילה שירה עמי רינה של תורה בלילה ע"ד לאהפכא חשוכא לנהורא כמו"כ קצירת העומר לזכך נה"ב וזהו לאהפכא חשוכא דוקא לנהורא ולכן מצותו בלילה וע' זח"ב תרומה קל"ו ב' ע"פ

ולילה ללילה יחוה דעת ובמ״ש ע״ז בסידור שער השבת ע״פ זה ועמ״ש ע״ז בת״א פ׳ בראשית ד״ה ענין הברכות ומ״ש סד״ה וידעת היום כמו שהיום הוא עם הלילה כברייתו של עולם ברישא חשוכא כו׳ וכן עיזי מסגי ברישא והדר אימרי ועיזי הם גבורות ואמרי חסדים ועד״ז שעורה וחטה כו׳ ועמ״ש בד״ה אני ישנה גבי שראשי נמלא טל קווצותי רסיסי לילה ועמ״ש ע״פ נפשי אויתיך בלילה ישעי׳ כ״ו ט׳ וע׳ זח״ב דק״מ סע״א ובזח״ג בלק קפ״ט א׳ ואתקצר בלילה דהא כתיב ובא השמש וטהר כו׳ ועמ״ש לקמן אות ו׳ בענין שיעמול תחת השמש מענין שיהי׳ נקצר בלילה.

ה) **במ״מ** פ׳ בהר די״ט ע״ד וז״ל ומשר״ה מקריבין בהאי יומין עומר דרמיז למלכות דהעומר עשירית האיפה הוא ותרגום אקרי חד מן עסרה בתלת סאין הוא, כלומר דתלת סאין רמיזין לתלת עילאין דאקרי נמי איפה כו׳ ואמר קרא דהעומר מל׳ איהו חד מן עשרה כלומר דאיהו כלילא מן עשר כולהו ואיהי בתלת סאין כלומר דאיהי נפקא עם תלת עילאין כחדא באורחא דאוליפתך, וקרבנא הוו משעורים דרמיזא לבינה ומשום דמלכות איהי מדת הדין עכ״ל, ואפ״ל כי מל׳ שבעליון נעשה ג׳ בחי׳ כח״ב לבריאה וזהו שהאיפה שהיא מל׳ היא ג׳ סאין כח״ב כו׳, ובמא״א אות א׳ סעיף ע״א כ׳ איפה נק׳ המל׳ כי בה נמדדים ונשערים הדברים העליונים והקדושה נק׳ איפת צדק ובקליפה איפת רזון עכ״ל, והי״נ העיר ממ״ש בזח״א תולדות דקמ״ד סע״ב מאי אי איפה כו׳ דקיימא שכינתא תמן כו׳ ואיפה דלעומ״ז כי איפה גימ׳ צו ואין צו אלא ע״ז ומה שהאיפה הוא ג׳ סאין היינו נה״י סוד המל׳ נה״י הוא שיעור קומתה עכ״ל והוא כענין והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה שהם נה״י שמהם מקבלת המלכות כו׳ וא״כ לפי״ז העומר שהיא עשירית האיפה הוא בחי׳ מל׳ שבמל׳ כי בחי׳ מהמל׳ היורדת ומתלבשת למטה זהו רק בחי׳ האחרונה שבה וגם גם לפמש״ל סעי׳ ג׳ שמנחת העומר הוא בדיקו דא״ת על בחי׳ הסתירה שמתלבשת בק״נ כו׳ א״כ בחי׳ המתלבשת בעשי׳ הוא ודאי רק מל׳ שבמל׳ ולכן נק׳ בהמה, ומביאה שעורים שהוא מאכל בהמה ע״כ הוא רק עשירית האיפה היינו בחי׳ מל׳ שבמל׳ כו׳, עמר מא״א ע׳ כ״ו שעורה שם ש׳ סעי׳ ע׳ בפרד״ס בעה״כ ערך עשרון ובבחיי פ׳ בשלח ד״צ ע״ב ע״פ והעומר עשירית האיפה הוא ומה שהיתה מדת העומר אחד מעשרה יתכן לומר כי טעמו כטעם מצות המעשר כו׳ במדה העשירית כו׳ עכ״ל, ועמ״ש מענין מעשר בביאור ע״פ ויקח המן את הלבוש ושם נת׳ שמעשר הוא כתר שבמל׳ והנה במשנה במנחות פ׳ אלו מנחות נקמצות מ״ו העומר היה בא עשרון משלש סאין דהיינו איפה שעורים שטוחנים אותו ומניפים אותו בי״ג נפה עד שמעמידים סולתו על עשרון שהוא עשירית האיפה לפי״ז א״א לומר שנה העשירית האיפה הוא הבחי׳ האחרונה שבה דהיינו מל׳ שבמל׳ כיון שהוא המובחר והסולת מכולה אעכצ״ל שהוא הבחי׳ היותר עליונה שהוא כתר שבמל׳ אלא שי״ל שזהו מה שמניפים המל׳ שבמל׳ לשרשה כתר שבמל׳ או דרך כלל הו״ע עליית המל׳ שהיא סופא דכל דרגין לבחי׳ כתר עליות

כענין ארוממך אלקי המלך וזהו והניף את העומר לפני הוי' תנופה תנו פה להעלות בחי' פה לבחי' מוצא פי' הוי' בחי' כתר שנק' מדבר וכמ"ש במ"א ע"פ אני מדבר בצדקה כו'.

והנה ע"פ איפה היית ביסדי ארץ באיוב סי' ל"ח ד' ארז"ל ברבות כי תשא פ"מ קנ"ד ד' עד שאדה"ר מוטל גולם הראה לו הקב"ה כל צדיק וצדיק שעתיד לעמוד ממנו כו' מהו איפה כו' איוב אמר לו האיפה שלך באיזה מקום היתה תלויה בראשו או במצחו וכ' המ"כ פי' הערוך עיקרו של דבר נק' איפה עכ"ל, ויש לפרש כי איפה הוא כללות ע"ס שבנפש כו' והעומר הוא עשירית האיפה היינו בחי' מל' שבחי' אחרונה של הנה"א היא המתלבשת בנה"ב וכמ"ש בד"ה אלה מסעי ועמ"ש סד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין אבן מאסו הבונים שהוא בחי' האחרונה שבמל' היורדת לבי"ע והוא מילוי ה"ה ומזה דוקא עיקר הבנין ע"י שמבררת ק"נ וז"ס ישי שקסבר שבא על שפחתו כו' כי ישי יסוד ושפחתו הוא מילוי ה"ה כו' וזהו ג"כ ענין ב' בחי' שבמל' שלפעמים נק' אדם ולפעמים נק' בהמה והיינו כי מילוי ה"ה נק' רוח הבהמה היורדת למטה כו' שהוא מל' שבמל' ולכן צ"ל עומר שעורים ועי"ז אח"כ אדם ובהמה תושיע ה' היינו בשבועות אכילת אדם שתי הלחם לכו לחמו בלחמי וכענין אסור לאדם שיאכל עד שיתן מאכל לבהמתו כו' כי צ"ל כסדר המדריגות תחלה מפתחות החיצוניות ההתבוננות משעור ה' מה שמלכותך מלכות כ"ע ואח"כ מפתחות הפנימי' להתבונן בעצמות א"ס ב"ה וזהו ע"י חטה כ"ב אתוון דאורייתא כו' ואזי הבהמה מגביה את האדם ע"ד והחיות נושאות כו'.

ז) **ברבות** אמור פכ"ח הביאו על ענין והבאתם את עומר פסוק מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, וכ"ה במדרש קהלת ע"פ זה ואמרו עמלו תחת השמש ואוצר לו למעלה מן השמש, והנראה כדפי' בזח"ג חקת קפ"א סע"ב וקפ"ב א' דפי' תחת השמש היינו סיהרא היא המל' והנה בחי' עמל מבואר במ"א ע"פ ולא ראה עמל בישראל שהעמל הוא העבודה בבחי' אתכפייא ואתהפכא לברר מדות דנה"ב ודוקא בישראל שהוא בחי' שבת שכבר שריתי עם אלקים אין שייך עמל אבל בבחי' יעקב שייך עמל כו' וזהו שהעמל הוא דוקא תחת השמש כי שמש בחי' יחודא עילאה שם לא יגורך רע ואין שייך עמל כלל רק תחת השמש היינו המגן הנרתק שם אלקים שם שייך עמל כו' וזהר"ע העומר שעורים שהוא לברר נה"ב שצ"ל בו עמל גדול וכמש"ש ברבות כמה צער וכמה יגיע רואין עד שמביאין את העומר כו' ע"ש, וא"כ הוא העמל שתחת השמש דוקא ולכן מצותו שיהי' נקצר בלילה דוקא דהיינו אחר שבא השמש ויש לו בודאי מזה יתרון גדול כי עי"ז נמשך בשבועות מ"ת כו' וא"כ קשה מהו מה יתרון כו' וצ"ל הפי' דבכל עמלו שעמל לצורך עצמו אין לו יתרון כו' אבל עמלה של תורה שמצות העומר זהו מצוה שבתורה א"כ אף שהיא עמל שתחת השמש יש לו מזה יתרון גדול וזהו עמלו תחת השמש ואוצר לו למעלה מהשמש כי יתרון האור נמשך מן

החושך דוקא והיינו מבחי׳ שתחת השמש דוקא ולכן ישראל מונין ללבנה והוא בחי׳ תחת השמש כנ״ל אלא שזהו עמלה של תורה שנתלבשה להיות עמלה תחת השמש כו׳ ומזה יומשך גילוי אור הגנוז שלמעלה גם מבחי׳ שמש ועמ״ש בד״ה ושננתם בענין תלמוד גדול או מעשה גדול דפי׳ השל״ה פ׳ ראה שהן שמש וירח ומ״ד תלמוד גדול כי השמש נק׳ המאור הגדול ושמש ומגן הוי׳ אלקים וכתיב גדול הוי׳ כו׳ ומ״ד מעשה גדול כי אעפ״י שהוא ירח עכ״ז ע״י בירור זה אוצר לו למעלה מהשמש בחי׳ אור הגנוז שנגנז בג״ע לעבדה ולשמרה היינו אור זרוע כו׳ חהו ירח יריחו לשון ריח וא״כ עמל זה דמעשה המצות אעפ״י שהוא תחת השמש אוצר לו למעלה מהשמש. עוי״ל פי׳ מה יתרון כו׳ שבחי׳ מ״ה הוא יתרון לאדם כו׳ שצריך להמשיך בחי׳ מ״ה וביטול גם תחת השמש כו׳. ועמ״ש מענין זה ע״פ הללויה שירו לה׳ שיר חדש ע״פ הזהר פ׳ חיי דקכ״ג שירו לה׳ שיר חדש כי נפלאות עשה וע״ש בבה״ז.

ז) **ער״ש** ברבות אמור פכ״ח א״ר ברכיה אמר הקב״ה למשה לך אמור לבני ישראל כשהייתי נותן לכם את המן הייתי נותן עומר לכאו״א מכם הה״ד עומר לגולגולת. ועכשיו שאתם נותנים לי את העומר אין לי אלא עומר א׳ מכולכם ולא עוד אלא של שעורים לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם והבאתם את עומר כו׳ עכ״ל והענין כי המן נמשך מבחי׳ טל והוא טלא דבדולחא מו״ס שמשם נמשך אתעדל״ע לעורר אתעדל״ת כמ״ש הילך בתורתי כו׳ ועז״נ ויאכילך את המן כו׳ אשר לא ידעו אבותיך שהוא למעלה מבחי׳ האבות והוא הנמשך ע״י השערות בחי׳ ושער רישי׳ כעמר נקי וכמ״ש שראשי נמלא טל כו׳. וזהו״ע עמר לשון עמר נקי כמ״ש בלק״ת פ׳ בשלח וגם עומר ממש עשירית האיפה בחי׳ מל׳ שהוא בחי׳ אחרונה מתלבשת בתוך השערות מל׳ דח״ס כו׳ ומזה נמשך לגלגלת שיבואו לבחי׳ הרצון שלמעלה מן השכל כמ״ש ע״פ שאו כו׳ לגלגלותם וזהו״ע ישראל לי ראש ולכן היה עומר לכאו״א ע״ד עתיד הקב״ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש״י עולמות והם ג״כ נמשכים מבחי׳ עמר נקי עמר חשבון ש״י והיינו קנה חכמה קנה בינה ב״פ גימ׳ ש״י וגימ׳ עמר כי חו״ב יונקים ממזלות דא״א בחי׳ עמר נקי וזהו סלסלה ותרוממך כו׳ ועכשיו שאתם נותנים לי שהו״ע אתעדל״ת אין לי אלא עומר א׳ מכולכם היינו להעלות המל׳ שירדה למטה בחי׳ רגליה יורדת כו׳ להעלותה לשרשה ולא עוד אלא של שעורים כנ״ל בענין שעור ה׳ וזהו ע״ד ועתה ישראל מה ה׳ אלקיך שואל מעמך כ״א ליראה את ה׳ כו׳. דהנה ברבות בראשית פכ״ו דכ״ט ע״ב משמע דחיטים לגבי שעורים כערך הזכר לגבי הנקבה ע״ש בתשו׳ רבי לר״ש בנו א״א לעולם כו׳ והנה בת היא יראה ובן הוא אהבה כי אשה יראת ה׳ וזכר חסדו. וזהו בת בתחלה סימן יפה לבנים כי בזאת יבא אהרן כו׳ וכענין מפתחות החיצוני׳ ואח״כ דוקא מפתחות הפנימיות ולכן מה ה׳ שואל מעמך כ״א ליראה כו׳ וממילא יבא אח״כ לאהבה שדרכו של איש לחזור אחר אשה כמו״כ כאן ולא עוד אלא של שעורים שעור ה׳ בחי׳ בת והוא משארז״ל בת היתה לו לאברהם

ובכל שמה כו׳ וזהו ראשית קצירכם הלידה בת תחלה כו׳ ואח״כ בעצרת על פירות האילן נשמות עליונות מבחי׳ דוכרא כו׳ וחטים כ״ב אתוון דאורייתא. ונראה העומר מן לגלגלת להעלות יחידה דנה״א וזהו משכני והנה בד״ה ויאכילך את המן מבואר שמן בחי׳ בהמה רבה מל׳ דא״ק, וכמ״ש בע״ח שכל הפרצופים ינקו מדדי בהמה, וזה למעלה מבחי׳ אדם ועד״ז י״ל היה אדה״ר קודם חטא עה״ד שהי׳ בחי׳ בהמה רבה ואח״כ ע״י חטא עה״ד ירד בבחי׳ אדם דטו״ר, ועכ״פ עומר מן שרשו ממל׳ דא״ק ונק׳ ג״כ עשירית האיפה איפה כללות א״ק אור כללי ועומר שעורים נמשך ממל׳ דאצילות שעור ה׳ להיות מזון לנה״ב. והנה ביום א׳ דפסח בצאת ישראל נה״א ממצרים דוגמת ע״י עומר לגלגלת וכמ״ש בתולע״י שטעמו במצה טעם מן לכן אח״כ צ״ל תיקון בהמה נה״ב דוגמת מ״ש סד״ה אוסרי לגפן בענין כמצות רצונך קרבן בהמה גשמיות והיינו כמו שאדה״ר הי׳ ענינו קודם החטא שהי׳ אדם ממש בבחי׳ בהמה ג״כ בהמה רבה וכמו״כ פסח יצי״מ תיקון עה״ד ע״כ אח״כ עומר לברר הבהמה כמצות רצונך, ושרש מדות דבהמה מבהמה רבה ז״א בעתיקא למעלה מחו״ב ועי״ז גילוי הכתר בשבועות ואפ״ל עי״ז יבואו לבחי׳ צאן אדם שיהי׳ האדם בבחי׳ צאן וזהו״ע בהמה רבה וכמ״ש במד״ר אמור פכ״ז אדם אנחנו כו׳ נמשכים אחריך כבהמה כו׳ לג״ע כו׳ ע״ש.

עומר ראשית קצירכם נק׳ ראשית תבואתה בירמי׳ סי׳ ב׳ ובזהר ויחי דרכ״ו ע״ב תבואת ה׳ כתיב רמיז לה׳ אחרונה דשם וזהו״ע היראה שהיא ראשית העבודה בזאת יבא אהרן וע״כ הוא שעורה שהוא בחי׳ גבורה גימ׳ יראה, וגם שעורה רמז לנוק׳ כמ״ש במד״ר פ׳ בראשית פכ״ו ל׳ וכן איתא בנדה פרק המפלת דכ״ה סע״א נקבה נדונה כשעורה, ויראה הוא בחי׳ נוק׳ כמ״ש אשה יראת ה׳ היא תתהלל ולכן והבאתם את עומר כו׳ אל הכהן להכלל היראה באהבה ע״ד וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו כו׳ להעיר מפסוק תשלח קציריה עד ים תילים סי׳ פ׳ י״ב ת״י תשלח תלמידיה, וזה ראיה לפי׳ אדמו״ר ז״ל דראשית קצירה זהו השגת הנפש שהו״ע למוד ועד״ז נאמר וכל בניך למודי הוי׳ וע׳ במד״ר תולדות ר״פ ס״ו ע״פ שרשי פתוח עלי מים של ילין בקצרי אמר יעקב ע״י שהייתי עוסק בתורה שנמשלה למים כו׳ וע׳ בישעי׳ סי׳ כ״ז י״א ע״פ ביבוש קצירה תשברנה ובפירש״י שם ובגמ׳ פ״ק דב״ב ד״י סע״ב ובזח״ב פ׳ ויקהל דף רי״ח ע״א ע״פ עיניך בשדה אשר יקצורין דהא מההוא שדה הוו נקטין כל בני עלמא תורה ונהורא דנהיר דכתיב כי מציון תצא תורה כו׳ וזה ג״כ כפי׳ אדמו״ר נ״ע וכמ״ש בת״א ס״פ משפטים בד״ה לא תהי׳ משכלה ועקרה בארצך כי יש למעלה בחי׳ ארץ החיים שממנה נשפע חיים ומזון לכללות נשמות כו׳ ועמ״ש ע״פ תדשא הארץ דשא ועשב מוריע כו׳ ובמד״ר ברות ע״פ עיניך בשדה פי׳ עיניך הם סנהדרין שנק׳ עיני העדה ולכן הם אשר יקצרון כמ״ש כי מציון תצא תורה כו׳ כנ״ל.

—•—

פסוק י״א

והניף את העומר לפני ה׳, בת״כ פ׳ אמור פ״י הלכה ה׳ ג׳ שמות יש לו עומר שבלים (מפני שמצות עומר בקמה בהיותו שבלים ולזה קרי לי׳ עומר שבלין לומר עומר דהוי מן שבלים) עומר התנופה (משום דהוא מניף אותו דכתיב והניף את העומר,) עומר שמו. (ושמו המיוחד לו והוא קנוי מהמדה אשר היא שיעורו שהוא עשירית האיפה עומר כדכתיב והעומר עשירית האיפה הוא ולזה כאן שצוה להניפו קראו בשמו והוא אומרו והניף את העומר). לרצונכם אין כופין את הצבור בעל כרחו. (להביאו אלא ההובאה תהיה לרצונכם בלי הכרח כלל). ממחרת השבת. מחרת יו״ט (יו״ט הראשון שלמחרתו הוי י״ו). יניפנו הכהן בנין אב לכל התנופות שיהי׳ בכהן עכ״ל.

במשנה כל המנחות באות מצה מ״ו אלו טעונין תנופה כו׳ כיצד הי׳ עושה כו׳ מוליך ומביא מעלה ומוריד שנאמר אשר הונף ואשר הורם בפ׳ תצוה כ״ט וכ׳ הרע״ב שנאמר במלואים אשר הונף ואשר הורם ומהונף והורם דמלואים ילפינן שאר תנופות תנופה מוליך ומביא, תרומה מעלה ומוריד עכ״ל וז״ל הרמב״ם פ״ז מה׳ תמידין ומוספין הי״ב ומניפו במזרח מוליך ומביא מעלה ומוריד עכ״ל, והענין כי שעורה שעור ה׳ ה״ג כמ״ש בת״א ח״ב פ׳ אמור ע״פ והניף את העומר וזהו דשעורה הוא בשין שמאלית וכן שערות ג״כ בשין שמאלית בחי׳ גבורה וצמצומים והנה ע״י השתלשלות הגבורות נמשך למטה יניקה לחיצונים וזהו״ע סערת ה׳ חמה מתגולל כו׳ ע״ד רוח סערה באה מן הצפון כו׳ והיינו בהשתלשלות למטה מבחי׳ שעורה בשין שמאלית נמשך אח״כ סערת בסמך כו׳ המורה על גבורות קשות כו׳ והוא כמו השתלשלות נה״ב מבחי׳ פני שור מהשמאל כו׳ שבחי׳ פני שור גבורות דקדושה ברצוא ליכלל בא״ס ב״ה ולמטה ע״י ריבוי השתלשלות נמשך נה״ב שהגבורות חימום התאוה גשמיות וכן עד״ז שבה״כ מבחי׳ ארץ אדום גבורות דתהו כו׳. וע״כ הגבורות צריך להעלותן לשרשן ששם דוקא נמתקין וכמ״ש בפע״ח בכוונת השופר שאין הדינים נמתקין אלא בשרשן וכמ״ש מזה בזח״ב פקודי דף רכ״ד ע״ב בענין זהב התנופה ונחושת התנופה משא״כ בכסף לא נז׳ לשון תנופה וע״ש בפי׳ הרמ״ז וכמ״ש במ״א ע״פ והניף אהרן את הלוים וע׳ מזה בזח״ג תזריע דמ״ט סע״ב ובפ׳ בהעלותך דקנ״א ע״ב ובהשמטות דח״ג סי׳ ט׳ ועמ״ש בד״ה ויעש משה נחש נחשת בענין מסתכלים כלפי מעלה וז״ס נחשת התנופה, וזהו״ע והניף את העומר, שבחי׳ שעורה מאכל בהמה צריך להניפו ולהגביהו לבחי׳ שרשו ששם ה״ג מאכל בהמה ע״ד והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול כו׳ וגם בשרשו בחי׳ בהמה רבה המדות שלמעלה מהשכל כמבואר בתו״א פ׳ תולדות בד״ה מים רבים וכמו שמקדימין יוצר אור לק״ש, לספר מענין המלאכים כדי להעלות עי״ז נה״ב כו׳ והמניף הוא אהרן הכהן איש החסד כי ימין מקרבת כי וימינו תחבקני ועמ״ש

בד"ה המגביהי לשבת ובד"ה ועתה יגדל נא כח אד' ובד"ה לבבתני אחותי כלה ואח"כ ספה"ע מ"ט ימים מ"ט שע"ב שער בימין ממשיך לבחי' שעורה בשמאל עדמ"ש בד"ה אני דפ' ציצית הראשון בענין שער בימין זה השער לה' ושער בשמאל.

ב) רבות אמור פכ"ח קצ"ח ב' והניף את העומר לפני ה' וכיצד היה מניפו ר' חמא בר עוקבא בשם ר"י ב"ר חנינא אמר מוליך ומביא מעלה ומוריד, מוליך ומביא למי שהעולם כולו שלו מעלה ומוריד למי שהעליונים והתחתונים שלו ר"ש ב"ר יהושע אמר מוליך ומביא כדי לבטל רוחות קשות מעלה ומוריד כדי לבטל טללים קשים עכ"ל. ובגמ' פ"ג דסוכה דף ל"ז סע"ב איתא כן לענין תנופת שתי הלחם ושתי כבשי עצרת, וכן ללולב והתוס' שם ד"ה כדי לעצור כתבו ושמא לא בכל תנופות עושין כן אלא דוקא בתנופת שתי הלחם דעצרת וכן בלולב והתימא איך לא הביאו הרבות דאומר שכמו"כ בהנפת העומר הוא כן וגם במנחות דס"ב ע"א כתבו התוס' כמ"ש בסוכה שם ודבריהם צ"ע, והנה רש"י במנחות שם פי' מוליך ומביא לצפון ודרום מזרח ומערב כדי לעצור רוחות רעות הבאות מארבע רוחות מעלה ומוריד לעצור טללים רעים הבאים מלמעלמ"ט עכ"ל מבואר מדבריו שמוליך ומביא לכל הארבע רוחות וע' בהרא"ש פ"ג דסוכה סי' כ"ו בשם בעל העיטור והמושל בשתים כו' והמוליך לצפון ודרום כו' והעולם לא נהגו כן אלא מוליכין לארבעה רוחות כו', ושניהם לא הביאו שבהדיא פירש"י כן במנחות וכ"פ בטוש"ע א"ח סי' תרנ"א ס"ט, וכ' מהרש"א בסוכה שם מוליך ומביא כו' הכוונה כי שתי הלחם הקרבתן בעצרת רמז לשתי לוחות ועש"ה לכו לחמו בלחמי והיו שני עשרונים ע"ש עשה"ד שהיה בהן (ואפ"ל שני עשרונים כנגד יוד דהוי' ויוד דאד' חכמה בראש חכמה בסוף תשב"כ ותשבע"פ) והי' סלת ע"ש שהתורה כסולת נקייה מחטא כמ"ש מזה במסכת הוריות, ושני הכבשים ע"ש כבשים ללבושך דדרשינן בפ' אין דורשין דברים שהם כבשונו של עולם והיו מוליך ומביא למי שד' רוחות כו' שע"י התורה הקב"ה מקיים עולמו הכולל ו"ק שהם ד' רוחות ושמים וארץ כמ"ש הרא"ש גבי לולב ומ"ד כדי לעצור רוחות וטללים רעים שהתורה מגינה ומצלת על כל אלו עכ"ל, ועמ"ש מענין תנופת שתי הלחם בביאור ע"פ והניף הכהן אותם על לחם הביכורים ומ"ש מענין ד' רוחות שמתקיימים ע"י התורה וישראל בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום וענין הנענוע בששה קצוות זהו ע"ד לך הוי' הגדולה והגבורה כו' להיות העלאת הו"ק דז"א בשרשן ומקורן באימא עילאה שכינתא עילאה ועי"ז יומשך אח"כ מלמעלה למטה כענין הכוונה בק"ש בשמע ישראל כו' הוי' אחד וכמ"ש בד"ה וארא אל אברהם וע' בזח"ג אמור דצ"ב ע"א בפסוק והיה שבעת ימים תחת אמו, וזהו דוגמת ענין אלה מסעי מ"ב מסעות העלאה כו', והנה ספה"ע זהו המשכת ז' מדות מלמעלמ"ט ולכן הם מ"ט ימים משא"כ בהעלאה הן מ"ב כמ"ש במ"א ששה פעמים ז' כו' וכמו"כ כאן מתחלה והניף את העומר כו' בחי' העלאת המדות למקורן ושורשן ואח"כ וספרתם לכם להמשיך משם מלמעלמ"ט וזהו"ע לך ה' הגדולה כו' ואח"כ כי כל בשמים אותיות לך ה' אותיות כל ושניהם מורים על נש"ב אך בחי' לך זהו העלאה ע"ד והניף את העומר כו', ובחי' כי כל זהו המשכה ע"ד וספרתם לכם כו'.

ג) עוי"ל בענין ד' רוחות מעלה ומטה שהם הגבה יותר מהמבואר לעיל, והוא עפמ"ש במא"א אות ד' סכ"ו ד' רוחות העולם מזרח אבא צפון אימא (וכן נתבאר עפ"י מאמר הזח"ג במדבר דק"ך ע"א ובא לו לקרן כו' וא"כ קרן מזרחית צפונית זהו"ע יחוד דאו"א והיינו כי מזרח שמשם זורח השמש שהוא יסוד אבא והוא ענין כח"ב דאבא היינו כח השכל ומשם נמשך השפעת סקירת השכל אל ההבנה וההשגה והיא הנק' צפון ע"ד מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך שבינה נק' העוה"ב עלמא דאתכסיא וגם היא מקור לזו"נ חהו וצפונך תמלא בטנם,) דרום ז"א (והו"ע הלוך ונסוע הנגבה מנורה בדרום) מערב מלכות (שכינה במערב וא"כ קרן מערבית דרומית הו"ע יחוד זו"נ, חהו"ע שתי מתנות שהן ארבע דהיינו בא לו לקרן מזרחית צפונית ונותן מזרחה צפונה להמשיך יחוד או"א שבק"ש ואח"כ בא לו לקרן מערבית דרומית ונותן מערבה דרומה והוא להיות אח"כ יחוד זו"נ שבשמו"ע) עכ"פ ד' רוחות הם חו"ב ת"ת ומל' ועמ"ש עוד במא"א ד' רוחות יש רוח נכון רוח טהרה רוח קדושה רוח נדיבה ד' אותיות הוי' וכנגדם ד' רוח שטות כו' ע"ש, וע' זח"ג דק"ל ע"ב ע"פ מארבע רוחות בואי הרוח ג' אינון ורוח דעתיקא סתימאה ארבע ופי' בסהפ"מ דהשלשה הם חב"ד דז"א והרוח הרביעית הוא הוד דעתיק כו' וע"ש דק"מ ע"א תלת מוחי דהוי בז"א כו' וחד מוחא שקיט כו', ועמ"ש ע"פ מי מנה כו' בענין ומספר את רובע ישראל והנה לפי"ז ענין מעלה ומטה יש לומר כי בחי' מעלה הגבוה מארבע רוחות הנ"ל היינו קוצו של יו"ד שהקוץ פונה למעלה וכענין עומק רום דהוא כתר עליון כו' וכענין שמים לרום דהיינו בחי' סוכ"ע כמ"ש במ"א ע"פ כי המצוה הזאת כו' לא בשמים היא כו' ובחי' מטה ע"ד ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן שהוא עולם הבריאה ובחי' מל' היורדת לבי"ע נק' רוח הבהמה היורדת למטה משא"כ רוח האדם העולה למעלה בא"א כו' וזהו"ע עומק תחת וכענין זה פי' בזח"ג ר"פ ויקרא בענין העמק שאולה או הגבה למעלה ע"ש ובבה"ז שם ואפ"ל בחי' מטה זהו מילוי ה' אחרונה שהוא הבחי' שהמל' המתפשט בבי"ע כו' ולפי"ז בחי' ד' רוחות מעלה ומטה הכל מרומז בשם הוי' והיינו כי שם הוי' זהו ע"ש שמהוה כל התהוות והיינו שהוא מקור להיות התהוות בחי' עולם שהוא ארבע רוחות ומעלה ומטה, והנה מבואר בד"ה ועשית ציץ גבי קדש להוי' קדש למד למטה והוי' מלמעלה שיש ב' שמות הוי' והן הנז' לפני יג"מ ופסיק טעמא בנייהו ולפי"ז בחי' הלמטה שבשם הוי' דלעילא הו"ע קדש למד כו' ע"ש ודו"ק, ועפי"ז י"ל ענין והניף את העומר לפני הוי' היינו למעלה משם הוי' שהוא שרש ד' רוחות העולם ומעלה ומטה כנ"ל וכשמניף לד' רוחות ומעלה ומוריד זהו עליות שם הוי' דאצילות לגבי שם הוי' דלעילא כענין ז"א בעלותו לגבי עתיקא כו' וזהו ע"ד הנזכר בד"ה האזינו השמים בענין תשובה קדמה לעולם ע"ד עד יעבור עמך הוי' למעלה משם הוי' ולכן הוא קדמה לעולם ששרשה משם הוי' וזהו"ע הליכת עולם לו שבחי' עולם יהי' בבחי' הילוך וביטול אליו ית' וכענין יובל בחולם לך יובילו מלכים ש"י כו' ומבואר שם שבחי' זו זהו ענין והרוח תשוב כו' ע"ש היטיב וזהו"ע מוליך ומביא לארבע רוחות ע"ד והרוח תשוב כו' ועי"ז נמשך כמו"כ מלמעלה למטה בחי' מארבע רוחות בואי הרוח, וכענין הנז' ברבות בראשית ע"פ ורוח אלקים מרחפת על פני המים זה רוחו של משיח כו', והנה רוחות רעות כמ"ש במא"א שם שזהו"ע

רוח שטות כו' וגם רוח שקר כו' וטללים רעים הנה טל הוא אתעדל"ע שלא ע"י אתעדל"ת וא"כ טללים רעים היינו מה שנמשך מבחי' זו לקליפות כו' א"נ טללים רעים ע"ד ל"ט מלאכות דשבת ל"ט מלקות כו' וע' בזח"ג כי תצא דף ר"פ ע"ב ענין ל"ט קללות שנתקללו אדם וחוה כ"א יודין וכן הנחש יו"ד והארץ ט' שנמשכים מג' אותיות ראשונות דשם הוי' עבור שפגמו בה' אחרונה וזהו"ע להעציר טללים רעים שהם הקללות הנ"ל שנק' טל כו' שיומשך לישראל ברכות.

לרצונכם ע"ד עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו עמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה, ועמ"ש בד"ה ועשית ציץ מענין לרצון לפני הוי' ועמ"ש ע"פ יפה את רעיתי כתרצה, ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי בענין לבי ובשרי הגשמים דווקא ירננו אל אל חי מהו"ע ית' עד"ז י"ל בענין והניף את העומר שהוא משעורים מאכל בהמה אזי צ"ל והניף לפני הוי' אשר שם אדם ובהמה שוים כו'.

וספרתם לכם וגומר, מנחות פ"ו ס"ה ב פ"ה ב ס"ו א ס"ה ב, עמה"מ מ"ב ג קי"ו ד, מד"ר כאן בקהלת פ"ב ד זח"ב תצוה קפ"ג ח"ג אמור צ"ז פנחס רנ"ה א ושם ענין שבע שבתות תמימות ילקוט ח"א רפ"ב ג.

א) **יש** להעיר ממ"ש בד"ה ויהיו חיי שרה מאה שנה בענין פי' ע"ס מלשון אבן ספיר שאינו מסתיר וזהו"ע הוד והדר לבשת ומענין השמים מספרים שכמו הדיבור מגלה הנעלם כו' ומלשון ספר גויל ואותיות מקיף ופנימי ועמ"ש מענין ג' ספרים נפתחים בר"ה ומלשון מספר היינו שרש הגבול רל"ו אלפים רבבות פרסאות שיעור קומה והיינו וספרתם להמשיך גילוי אוא"ס ב"ה ע"י ע"ס שהם אינן מסתירים על האור אך היינו ממחרת השבת שהוא בינה ולתבונתו אין מספר שבה התגלות עתיק שהוא חד ולא בחושבן ומשם צ"ל עיקר ההמשכה והיינו בבחי' מל' שהוא מספר כדי להיות בחי' והיה מספר בנ"י כו' אשר לא יספר כו'.

ב) **ברבות** אמור פכ"ח קצ"ח א' תמימות תהיינה אימתי הן תמימות בזמן שישראל עושין רש"מ יש להעיר ממ"ש בד"ה אני ישינה בפי' תמתי ומענין פי' עושין רש"מ בד"ה והתהלכתי בתוככם ועמ"ש ע"פ תמים תהיה עם ה' אלקיך ובקהלת רבה בתחלתו פ"ב ד' בפסוק מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. אימתי הן תמימות בזמן שאין ישוע ושכניה בניהם דהיינו כשחל ר"ח ניסן בשבת ויתחילו בסיפור ממוצאי שבת ואז הן השבתות תמימות כששת ימי בראשית כן פי' הרוקח הובא במ"כ שם באריכות צ"ל אע"ג דעיקר הפי' ממחרת השבת היינו ממחרת יו"ט ראשון של פסח מ"מ כיון הפי' ממחרת השבת מבחי' שלמעלה מהשבת וכן עד ממחרת השבת השביעית היינו בחי' שלמעלה יותר מהשבת השביעית והו"ע שער החמשים בחי' יובל, וע"ד למנצח על השמינית ע' בעירובין פ"ב י"ג ב' ושל ימות המשיח של שמונה נימין

כו׳ ולכן כדי להמשיך גילוי זו זהו כאשר השבע שבתות הן תמימות שבשבת הוא עליות הששה ספירות של הששה יומין כו׳ אזי ממחרת השבת השביעית מתגלה שער החמישים משא״כ כשאין השבתות תמימות, אך מ״מ גם כשאינן תמימות כפי החשבון יוכלו לעשות בבחי׳ תמימות ע״י שעושין רש״מ כו׳ ויש לפרש שבתות תמימות ע״ד זכור את יום השבת לקדשו שממשיכים בו קדושה עליונה בחי׳ וקראת לשבת עונג עדן נהר גן ואזי הוא תמימות עמ״ש ע״פ תורת ה׳ תמימה תילים סי׳ י״ט ואז עי״ז מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה היא בחי׳ שבת שבתון מנחה דשבת וזהו״ע חג השבועות מתנה טובה מ״ת וס״פ ב׳ דעדיות מידי שבת בשבתו זהו מפסח עד העצרת, אך בת״כ משמע פי׳ תמימות היינו רק שיתחיל הספירה מלילה וכן הקצירת העומר באופן שיהי׳ כל מ״ט ימים שלימים מלילה ויום עמ״ש סד״ה וידעת היום שצ״ל ברישא חשוכא והדר נהורא וזהו בכל לבבך בשני יצרך, ועי״ז ממשיך מבחי׳ ישת חשך סתרו והנורא אל עליון כו׳ ועמש״ל בד״ה מה יתרון כו׳ תחת השמש דוקא כי כתיב שמש ומגן הוי׳ אלקים וצחוק עשה לי אלקים המשכת תענוג העליון כו׳ ע׳ בה״ז פ׳ ויצא בענין וזרח השמש שזהו אצילות ע״ד הוד והדר לבשת גילוי השמש ע״י הספירות אבן ספיר ואח״כ בבי״ע ובא השמש כו׳ ואזי ויקח מאבני המקום וזהו עושין רש״מ ואל מקומו שואף זהו תכלית המכון כמו״כ כאן העמל בלילה בא השמש אומרים הין כו׳ ועי״ז לפני הוי׳ למעלה מבחי׳ שמש הוי׳ כו׳ ממחרת השבת וממשיך ישת חשך סתרו כו׳ ואח״כ בשבועות פרי האילן ואזי ולא ראה עמל בישראל כי שריתי עם אלקים כו׳.

ג) **בבחיי** פ׳ מצורע דקמ״ג ב׳ ע״פ וספרה לה שבעת ימים אינה חייבת לברך בספירה זו כספירת העומר לפי שכל המצות כולן מברך עליהם עובר לעשייתן וזו אם ראתה בתוך השבעה סותרת מה שספרה למפרע ונמצאת ברכה לבטלה כו׳ עכ״ל, ועד״ז י״ל גם מ״ש בספה״ע תמימות תהיינה ר״ל שלא יקלקל בספירה א׳ ולא יפגום המדה היא, וזהו אימתי הן תמימות כשעושין רצונו של מקום כו׳, ובפ׳ אמור דקנ״ז ע״ב כ׳ וספרתם לכם כמו ולקחתם לכם שתהא ספירה ולקיחה לכאו״א (ויש להעיר לענין לכם ממ״ש ברבות בא פט״ו דף קל״ב ג׳ ע״פ החודש הזה לכם ושמיטים ויובלות שלכם כו׳ יובל הוא קודש תהיה לכם כו׳ לא נתתי התורה אלא לכם שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם כו׳ ועמ״ש בד״ה ראו כי ה׳ נתן לכם את השבת ימים טובים נתתי לכם שנאמר מקרא קודש תהיה לכם כו׳ ע״ש, והענין כי הנה ארז״ל מאי פרי מצות וגם ארז״ל בעצרת על פירות האילן וע׳ זח״ג אמור צ״ז א׳, ועד״מ הפירות אין צומחין רק ע״י נטיעת הגרעין בארץ כך כנס״י נק׳ ארץ חפץ שבה ועל ידה צמיחת האור שע״י המצות אור זרוע לצדיק כמ״ש בד״ה הבאים ישרש בת״א פ׳ שמות ולכן המצות הם לכם דוקא והנה הכח הזה שיהיו ארץ חפץ זהו״ע יצי״מ בפסח אשר הוצאתיך מאמ״צ להיות ארץ חפץ ארץ טובה ורחבה ע״ש רחבה מצותך מאד וז״ש לכן אמור לבנ״י כו׳ אל ארץ זבת חלב ודבש מ״ע ומל״ת וההתחלה מר״ח ניסן החודש הזה לכם מונין ללבנה ביטול כו׳ ואח״כ פסח ופסח ה׳ כו׳ ולכן וספרתם לכם ממחרת השבת דוקא היינו ע״י שביו״ט ש״פ הנק׳ כאן שבת נעשו בבחי׳ ארץ חפץ עי״ז דוקא וספרתם לכם

וז"ש כי תבואו אל הארץ כו' וקצרתם כו' וספרתם לכם דכ"ז ע"י כי תבואו אל הארץ כו' שתהיו בחי' ארץ חפץ ועמ"ש מענין זריעה זו דספה"ע שמזה נצמח חג השבועות בביאור ע"פ קול דודי הנה זה בא) שימנה בפי' ויזכיר כקבלת רז"ל (עמ"ש מענין הכח שבפה בענין איש כי ידור נדר כו' והיינו ע"י במופלא סמוך לאיש כו' כמ"כ כאן גם קודם מ"ת כו' והיינו ע"י שנמשך בהם מבחי' פלא מופלא שנגלה עליהם ממה"מ כו' ושרש האותיות מכתר כו' וזהו ג"כ וספרתם לכם ממחרת השבת דוקא ועמ"ש מזה ג"כ בענין זכור דעמלק זכור בפה כו' והנה עי"ז יומשך בשבועות בחי' ודברי אשר שמתי בפיך כו' ודברי ממש רק ששמתי בפיך ואשים דברי בפיך, והיינו ע"י שמתחלה וספרתם לכם כו' ספירה בפה כו') ומ"ש בזב וזבה, וספר לו, וספרה לה, אינו מהענין הזה אלא שלא ישכחוה, והנה עיקר המצוה הזאת לספור מיום י"ו בניסן שהוא תחילת קציר שעורים ויביא ראשית קצירו כרמל מנחה לשם ית', (כמ"ש בפ' ויקרא ב' י"ד ואם תקריב מנחת בכורים כו' גרש כרמל כו' דפירש"י במנחת העומר הכתוב מדבר.

ד) **בשל"ה** דק"א ע"א שער האותיות באות קוף הביא מהתוס' בכתובות פ' המדיר דע"ב וספרה לה לעצמה, וא"ת אמאי אין מברכות כו' כמו שמברכין על ספירת העומר דהא כתיב וספרה וי"ל כו' עכ"ל דקדקת מדברי התוס' כו' לספור בלא ברכה היא מחויבת כו' עכ"ל אבל הבחיי דלעיל לא ס"ל כן שהרי כ' ומ"ש בזב וזבה וספר לו וספרה לה אינו מהענין הזה אלא שלא ישכחוה. קמ"ג א' ענין ספירת העומר הוא ענין גדול וקדושה עליונה שממשיכים על עצמן כמשי"ת לקמן כו', ודקמ"ז סע"א וע"ב האריך בזה ופי' הטעם שנאמר ממחרת השבת והיינו ממחרת הפסח כמ"ש התרגום הענין כי פסח נק' שבת שמורה ומפרסם חידוש העולם כו' והנה נודע כי שרש ימי בראשית למעלה סוד הבנין חג"ת נהי"מ הם כלולים זמ"ז בסוד אחדותם וכל אחד כלול זמ"ז והם ביחד מ"ט עם שורש שרשם הכלולים הם נ' שערי בינה כו' היא עצם הבינה כו', חג שבועות הכולל כל השבועות ה"ס בינה כו' עכ"ל וע"ש שזהו דוגמת ז' שמיטין ויובל, ער"ש ודקמ"ח ע"א כמו אשה אף שפסקה ממנו טומאת הנדות צריכה ספי' לשבועה ואח"כ תטהר לבעלה כו' וכמש"ש וספרה לה כמ"כ כאן וספרתם לכם (והיינו כי בשבועות מתן תורה ונק' ביום חתונתו המשכת טפת הח"ע כו' ויצי"מ היו בחי' ארוסין ע"כ צריכה לספור ז' שבועות ואז תטהר כו'.) וכ"כ עוד דקע"ט ב' במסכת שבועות ר"פ נר מצוה דקצ"ט סע"א דרמ"ב א' בפ' ויצא דרצ"א א' ד"ה ועתה אודיע ענין יעקב עם רחל ולאה כו' סוד זיווג העליון חו"ב וסוד זיווג התחתון תפארת עם מל' כו', והנה למעלה (בבינה ה' גדולה לאה) שרש הבנין של שבעה וכ"א כלול משבעה היא בסוד שבע שמיטות ושנת החמישים יובל ולמטה כו' שבעה פעמים שבעה הם מ"ט ימים סוד מ"ט ימי ספי' דהיינו מה שבבינה הם שנים למטה הם ימים ודבר זה מתבאר בפרדס שער השערים עכ"ל, נמצא כי יובל ממש זהו היחוד או"א וקראתם דרור דוגמת יעקב ולאה ובשבועות יום החמישים שאחר מ"ט יום זהו מה שנמשך ברחל מעין בחי' זו וע"ש דכתיב ויאהב יעקב את רחל כי לאה היא מעולם הנסתר וז"ס לאה שנואה כי דבר שאינו מושג לחוש השכל בעצמיותו

ורחק ממנו נק׳ שנאוי היפך האהבה והאהבה ה״ס הגלוי השמח בו עכ״ל, ועמ״ש ע״פ ישמח ה׳ במעשיו ועמ״ש בת״א פ׳ מקץ בד״ה רני ושמחי בת בענין עליי׳ המל׳ כמו בחי׳ אימא ואדרבה א״ח עט״ב גם ע״ד ביום ההוא יהי׳ ב״פ י״ה מזה יובן מל׳ חג השבועות שאז בחי׳ המל׳ נק׳ הא קטנה רחל ע״ד ה׳ גדולה לאה כו׳.

בפ׳ במדבר דשמ״ח א׳ ענין נש״ב שהם ז׳ פעמים ז׳ והכולל או ה׳ פעמים יו״ד כו׳, ושם דשמ״ז סע״ב הביא ב׳ הרמב״ן בהקדמת התורה פי׳ נש״ב נבראו בעולם כו׳ כאלו נאמר שיהא בבריאת המחצב שער בינה אחד בכחו ובתולדותיו ובבריאת צמח האדמה שער בינה אחר כו׳ ואפשר שיהי׳ שער החמשים בידיעת הבורא ית׳ כו׳ עכ״ל וקרוב לומר אשר מ״ט שע״ב הם בבחי׳ התפשטות ממכ״ע כענין שבעה שמות שאינן נמחקין בת״א ד״ה משה ידבר והשער החמשים הוא הבינה בבחי׳ סוכ״ע וע״ד מבין דבר מתוך דבר.

ה) **זח״ב** תצוה דקפ״ב סע״ב ודקפ״ג ע״א ת״ח כתיב וכפר בעדו ובעד ביתו כך ביום ראשון דפסח ז״א התחיל להתקדש באור המוחין ואח״כ בספירת העומר נחית לתתא לקדשא ביתיה היא השכינה שם ב״ן כו׳. בקיומא כו׳ כדכורא כו׳ עמ״ש בד״ה שימני כחותם מענין צלותא מיושב וצלותא מעומד דקיימא בחיליה ע״ד אישר״מ בכל כחו, וע״ד כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה ע׳ מזה זח״ג דר״ך ע״ב דפי׳ כח יחידה חיה ועמ״ש בד״ה כי תצא שכדי לברר עצמות נה״ב צריך להמשיך הכח מבחי׳ מזליה שהוא ענין יחידה חיה ל״מ כו׳ וכן התורה נק׳ עוז בד״ה בחדש השלישי, וספירת העומר לזכך מדות נה״ב צ״ל ע״י כח הנ״ל האיש דרכו לכבש כו׳, ועמ״ש בענין האשה פסולה להזיית מי חטאת כו׳ כי רגליה יורדות כו׳ דבכל שבעת יומין מאלין יומין עילאין נטלא קדושא יומא חד דאלין תתאי כו׳ נראה דהיינו שמבחי׳ מל׳ שבחסד שהוא יום השביעי דשבוע ראשונה דסה״ע נעשה חסד שבמל׳ וכן ממל׳ שבגבורה נעשה גבורה שבמל׳, וכמבואר בביאור ע״פ אלה מסעי ד״ה לבאר ענין המסעות שזהו ענין ויבן את הצלע שמבחי׳ מלכיות שבכל המדות דז״א נבנה אח״כ פרצוף הנוק׳ ושזהו ענין ספירת העומר שמבחי׳ מל׳ שבהמדות דז״א יהי׳ נבנה בחי׳ בנין המלכות פרצוף בפ״ע וזהו ענין שבעה שבועות כו׳ והיינו כמש״כ דשבעה יומין שבכל שבוע הם ז׳ מדות שבכל מדה מז׳ מדות דז״א וכשאומר בסוף השבעה ימים שהם שבוע אחד היינו מה שממל׳ דחסד דז״א נבנה חסד שבמל׳ והוא הנק׳ שבוע או שבת, עד שבסוף המ״ט ימים נבנו ז״ק דמל׳ בשלימות. וביאור הענין יובן ע״ד מאמר הזח״ג בלק קצ״א א׳ נפק דודה רחימהא מגו היכליה כו׳ עד שנעשית הא כמלקדמין וזהו ענין עושי דברו כו׳ ובחי׳ זו מאיר בשבועות שזהו ענין הקדמת נעשה לנשמע להיות עושי דברו כו׳. וע״ד כתיב שבע שבתות תמימות תהיינה, בגין דאינון נוקבין נקט קרא לישנא דנוקבין כו׳, וכמו ששנינו במשנה רפ״ח דנדרים יום אחד לשון זכר שבת אחת, ואף ששבת היא נוק׳ היא גבוה יותר מו״ק כו׳ וע׳ בפרדס ערך שבת ובפע״ח ש״א פ״ז וע״ש ערך שבועה היא במלכות מו׳ וע״כ השבועה חי ה׳ שהוא היסוד כו׳ ועמ״ש מענין שבוע אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם בד״ה ביום השמע״צ ואפ״ל שכמ״כ המל׳ שהיא השבוע הרי שרשה ממל׳ דא״ס סוף

מעשה במחשבה תחלה כמ״ש במ״א בענין פי׳ המלך הקדוש בד״ה כי כארץ תוציא צמחה, וכמ״ש סד״ה שובה ישראל עד, בפי׳ כי עמך הסליחה למען תורא כו׳, וכן פי׳ בזח״א פ׳ נח דס״א ע״ב ע״פ אמרתו אשר צוה מימי קדם שהיא לבוש מלכות ששרשה מימי קדם כמ״ש בת״א ע״פ יביאו לבוש מלכות ועמ״ש ע״פ הוד והדר לבשת כו׳ וכן פי׳ בז״ח שם וא״נ ימי קדם הם י״ג ת״ד דאריך כנז׳ באדרא דף קל״ד והיא נזונית מהם עכ״ל והמק״מ פי׳ ימי קדם הם מדות דבינה כו׳, אך ק׳ דהרי אנו אומרים שהם שבוע אחד שהוא לשון זכר כמ״ש המ״א בסי׳ תפ״ט סק״ה וכן איתא בפרש״י ויצא כ״ט כ״ז ע״פ מלא שבוע זאת, ששבוע לשון זכר כדכתי׳ שבעה שבועות תספור כו׳ ואפ״ל כיון שנתחברה לדכורא נעשית ג״כ בבחי׳ גבורות ממותקים וע״כ נק׳ בלשון זכר וע׳ זח״ב תזריע דמ״ב סע״ב, והנה ענין ההמשכה מיומין עילאין ליומין תתאין זהו ע״ד הנז׳ בזח״א דף ל״ד ע״א בענין ימי המלואים למלאות פגימת הלבנה כו׳ ומלוי זה הוא ע״י צדיק יסוד בחי׳ לא תחסר כל בה כו׳ והוא המשכה מבחי׳ סוכ״ע לבחי׳ ממכ״ע, והנה אחר שנשלם תיקון זו״נ במ״ט ימים אזי בחג השבועות עולים שניהם לשער החמישים שהוא בינה או כתר דוגמת מ״ש הפרדס בערך שבת וז״ל ובהיותם מיוחדים שניהם יעלו להתעטר במדת הבינה והיא שבת הגדול כו׳ ע״ש, והנה נקרא החג שבועות ע״ש המל׳ ולא ימים וכמ״ש ועשית חג שבועות ס״פ ראה וכן בפ׳ פנחס וביום הבכורים כו׳ בשבועותיכם, שהרי עיקר הספירה נאמר שבע שבתות, אף שנאמר ג״כ חמשים יום, והיינו כי תכלית המכוון להיות ההמשכה בהמל׳ שהיא מקור דבי״ע כו׳ וכנ״ל בענין למען תורא, ובענין אשר נשבעת כו׳ מימי קדם, וזהו שבועות חקות קציר ישמור לנו בירמי׳ ה׳ כ״ד דחקות קציר פרש״י קציר העומר שבפסח ושתי הלחם וכמו שנק׳ חג הקציר וצ״ל ישמור לנו מהנחש המצוי בעת הקציר כמ״ש בתוי״ט ר״פ ט״ו דיבמות ועיין ביאור הדבר בהרמ״ז פ׳ שלח דקנ״ז כי הקציר בחי׳ לידה והתגלות הנשמות פרי האילן ולפתח חטאת רובץ כו׳ וע׳ מענין ישמור לנו ג״כ ברבות אמור פכ״ח, והיינו ע״י שבועות דמשמע בת״י לשון קיום השבועה והיינו כמ״ש ברבות שע״י מצות העומר זכה אברהם לירושת הארץ ע״מ ואתה את בריתי תשמור זו מצות העומר כו׳ (ואפ״ל שנק׳ בריתי משום דזכרים לבד חייבין בה) ובנתינת הארץ נאמר שבועה ר״פ תולדות ובשארי מקומות, וגם השבועה שרשה מתיקון השביעי שבי״ג ת״ד שהוא תיקון ואמת כו׳ וזהו שבועת אמת וע׳ במק״מ ס״פ יתרו, ואין אמת אלא תורה ולכן י״ל שנק׳ החג שבועות.

עוי״ל בענין וספרתם לכם, להקדים מ״ש במדרש רבה ע״פ ואשה כי יזוב זוב דמה כו׳ האשה שפירשה מבעלה כו׳ אנו שפירשנו כו׳ ע״ש, הנה לעיין בביאור מאמר הזהר ע״פ כאיל תערוג כו׳ הצעקה על העדר העונג נק׳ תערוג והעונג ערוגת הבושם כו׳ שורות שורות כו׳ וזהו האשה שפירשה ונק׳ נדה נד ה׳ באלמתי דומיה החשיתי ר״ת נדה וזהו ממה שהנחש הטיל זוהמא בחוה מזה נמשך דם נדה, וכל י״א בחזקת טהרה כו׳ ע״ד אחד עשר יום מחורב כו׳ וע׳ במא״א אות * ואם היא זבה כו׳ צריך ז״נ ע״ד ונקה מנקה הוא לשבים אם רחוק כו׳ וזהו וספרתם לכם שבע שבתות נגד ז״נ והיינו וספרתם

*) בכת״י יש כאן מקום חלק.

להיות נקי כמראה אבן ספיר כו׳ וביום החמשים טבילה כי שער החמשים הוא ונהר יוצא מעדן יובל שמו כו׳ והטבילה בנהר זה כו׳ וע׳ זהר אמור אתקין בית טבילה כו׳ מים תענוג מטהר כו׳ וכדי שיהי׳ וספרתם נקיים, צ״ל תחלה העומר שעורים י״ג נפה לברר ש׳ ב״ן כו׳ כי סער מתגולל נהר דינור מזיעתן כו׳ זהו זוהמא שבעל זיעה נק׳ מזוהם בפרק המדיר להיותו הפסולת שנתברר ע״י החשמ״ל כו׳ וע״י עומר שעורים מתברר סער הנ״ל וכמו גהינם נח בשבת כו׳.

ולכן העומר שעורים נק׳ בדיקו דאשת חיל כמו בדיקה דנקיים כו׳.

קיצור ע״פ וספרתם לכם.

א) **וספרתם** המשכת הספירות, ספירות לשון אבן ספיר השמים מספרים, ענין ספר, וענין מספר, וי״ל וספרתם לכם להמשיך אור א״ס ב״ה בע״ס ועי״ז יאיר לכם.

ב) **במד״ר** בקהלת תמימות תהיינה זהו כשחל יו״ט ראשון של פסח, שסופרים ממחרת השבת הראשון עד השבת השביעית, ואפ״ל השבת הראשון מ׳ שנק׳ ביום השביעי, השבת השביעית חסד שנק׳ ג״כ ביום השביעי, כמ״ש בזהר בראשית דמ״ז ע״ב, כן ראיתי בתשו׳ חתם סופר חיו״ד סי׳ רל״ג ד״ק סע״ג אבל העיקר דשבוע ראשון חסד כו׳ ושבוע ז׳ מ׳, ואח״כ ממחרת השבת השביעי זהו בינה, כי החסד כה״ג המשמש לבינה, וי״ל זהו כתר כהונה וכתר תורה, ויו״ט ראשון של פסח כתר מ׳, ולכן אז הן שבע שבתות תמימות, ובת״כ פי׳ תמימות שיתחיל הספירה מלילה, כי צ״ל ויהי ערב ויהי בוקר אז הוא יום אחד כמ״ש בענין המאריך באחד, וענין העמל תחת השמש ויש בזה יתרון ע״ד ויקח מאבני המקום כו׳ ומ״ש מה יתרון היינו בכל עמלו אבל זהו עמל תורה. הגה״ה. שעמל מה שהוא תחת השמש ר״ל על ריחוקו מבחי׳ שמש הוי׳ שנה״ב מפסקת ע״כ צריך לבררה ע״י עומר שעורים מאכל בהמה וע״י ספירת העומר, גם כי ארז״ל פ״ט דברכות דנ״ז ע״א הרואה שעורים בחלום סרו עוונותיו שנאמר וסר עונך, והנה עוונותיכם מבדילים ומחמת זה הוא רחוק משמש הוי׳ וע״י עומר שעורים שהוא ענין וסרו עווניך מתקן זה לכן מעמל זה שתחת השמש נמשך יתרון גדול שיהי׳ והי׳ אור הלבנה כו׳ עד שבעתים כאור כו׳ ואולי זה נמשך ע״י שבע שבתות תמימות, עכ״ה.

ג) **תמימות** תהיינה שלא יפגום ויסתור ספירת הז׳ נקיים, ענין לכם שהמשכת הע״ס זהו לכם ע״ד החדש הזה לכם כי תהיו אתם ארץ חפץ בד״ה הבאים ישרש, ספירה בפה דוקא, וע״ל ס״א דגם ע״ס לשון השמים מספרים, גם כי עומר התנופה היינו תנו פה זח״ג בלק קפ״ח ב׳ ועי״ז בשבועות נמשך ואשים דברי בפיך, ובמק״מ שם פי׳ תנו פה להרים השכינה הנק׳ פה לחברה למעלה עם ז״א וה״ע תרומה ארוממך כו׳.

ד) **ע״י** ספה״ע ממשיכים על עצמינו קדושה עליונה, ז׳ מדות כלולים מז׳ הם שבע שבתות, וחג שבועות הוא הבינה גם כי בשבועות יום חתונתו המשכת טפת חכמה עילאה צ״ל תחלה ז״נ, הגה״ה, אפ״ל כי ע״ס דאצי׳ ממוצעים בין א״ס ב״ה לבי״ע והממוצע יש בו שני בחי׳ ע״כ ז״ת הם שורש הממוצע מצד בי״ע וזהו ספירת ז׳ שבועות אז אח״כ מאיר הבינה שכוללת כל הג״ר והם הבחי׳ השנית שבהממוצע מצד המאציל ולכן אז מתן תורה כו׳ וארשתיך לי

ממש וידעת את ה', וההפרש בין שבע שמטות ושנת היובל ובין מ"ט ימי ספירה ושבועות היינו כי שם זהו בינה ות"ת בעצם ובימי העומר זהו מה שבמ' רחל מאיר בחינות אלו דנש"ב, גם י"ל כענין ההפרש בין ג"ע ובין עוה"ב אף ששניהם מבינה וע' בלק"ת פ' ואתחנן ד"ה למען תירא.

ה) כי יום ראשון של פסח וספה"ע זהו ע"ד וכפר בעדו ובעד ביתו הרמ"ז פי' בעדו ז"א ובעד ביתו מ' והמק"מ פי' בעדו מ' ובעד ביתו היכלות דבריאה, ז' ימים שבשבוע הם ז' מדות דחסד או דגבורה כו' ובחי' הז' מכל שבוע נמשך במ' כמו ממ' שבחסד נתקן חסד שבמ'.

ו) זח"ג אמור צ"ז וספרתם לכם, ע"ד וספרה לה, ולמה בגין לאתדכאה במיין עילאין קדישין, במק"מ דהיינו בנהר היוצא מעדן שמשם הטהרה ועמ"ש על מארז"ל מי מטהר אתכם כו' מי זהו בינה והוא שער החמשים, מקוה אותיות קומה, ששם נטהר השיעור קומה מאיזו פגם כו' כי התגלות עתיק בבינה גם מת"ת דאימא נעשה כתר לז"א ע"ד יהי רצון כו' לא אוסיף עוד כו' כי יצר לב האדם כו', ולכן צריך לספור ז' שבועות ולא די בז' נקיים כי טהרה זו היא בנהר היוצא מעדן אשר יובל שמו, וכיון שהוא יובל שער החמשים אי אפשר להגיע אליו כ"א אחר סיפורין ז' שבועות, משא"כ אשה נדה טבילתה סגי במקוה לכן די בז' נקיים, וע' בפרדס שער השערים פ"ג בהקדמה הד', א"כ חג שבועות זהו שער החמשים יובל שמו שבו הטהרה והטבילה ועי"ז בו מתן תורה דמחכמה נפקת ושער החמשים הוא ממוצע בין חכמה ובין בינה וזהו ולבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא ולקבלא אורייתא שאז אחר הטהרה תוכל לקבל טפת חכמה עילאה הנמשך ביום חתונתו זו מ"ת, ואף שהטהרה מבינה, והיחוד עם ז"א מ"מ זהו גבוה יותר כי ז"א מקבל מהטפה מאו"א ואבא מו"ס וכמ"ש בבה"ז פ' וירא במאמר אחותי בת אבי היא כו', וכמו זווג גופני דזו"נ שרשו גבוה מזווג נשיקין דהתהוות המלאכים שהוא מאו"א, בבה"ז פ' בלק דק"צ ע"ב, וזהו מים רבים דבינה לא יוכלו לכבות את האהבה דכנ"י לדודה ז"א כו' וכמ"ש בספר נשמת דוד על שה"ש כי הם אינן עושין הפרי של הזווג כי אורות אימא הם לתועלת עצמה ולעולמות אבל אין משם יוצאות נשמות כי זה כל תאוותה ע"י זווגו בו ית', ועמ"ש בדרוש שארה כסותה ועונתה, ועמש"ל ס"ד בהג"ה. ועד"ז ביוהכ"פ לטהר אתכם, והזווג זהו בשמע"צ וע' מזה בה"ז פ' אמור דף קוף ע"ב גבי אימתי זווגא דכנס"י במלכא קדישא, עמה"מ שער רדל"א פ"א דמ"ב סע"ג שער קרית ארבע פרק קל"ד דקי"ו ע"ד, מזה י"ל ענין ל"ג בעומר שהוא הוד שבהוד כי כתי' נתנני שוממה כל היום דוה, דוה אותיות הוד שע"י ותקע כף ירך יעקב שנגע בהוד ונעשה פגם נמשך דוה כמ"ש ברע"מ פ' פנחס דרמ"ג ע"א ובפרדס שער ירך יעקב, והנה דוה זהו נדה והיינו במצרים כמ"ש הזהר אמור צ"ז ע"פ וספרתם, וע' במד"ר פ' מצורע פי"ט ע"פ והדוה בנדתה, והנה ביצ"מ פסק טומאת נדתה וזיבתה כנ"ל ואח"כ וספרתם לכם זהו ספירת ז"נ ע"כ כשבאים לבחי' תיקון ספירת ההוד שנהפך לחזרה מבחי' דוה לבחי' הוד, וכענין שארז"ל ברכות פ"ק ד"י ע"ב בהוד יפיה, וההוד שבהוד זהו

תכלית היופי, גם הוד שבהוד זהו הודאה מודים דרבנן כמ"ש בסדור, והנה ל"ג בעומר זהו בחי' הודאה שהיא עדיין מרחוק ע"ד ולשורקה בני אתונו ואח"כ בשבועות אמר הספירה והטהרה שנמשך היחוד עליון זהו בחי' ברכה כי הברכה כשנמשך האור בגילוי ע"ד איהו ברוך ואיהי ברכה, ע' במא"א אות בית סל"ז.

ענין עומר שעורים, הנה יש שער בימין ושער בשמאל ויש סער בסמך, שער בימין הוא ענין ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא מאה שערים, ות"א בדשערוי והוא לשון שיעור והשערה, וכמו ויהי כאיפה שעורים רות סי' ב', התרגום והוה שיעוריה כתלת סאין שעורין, נמצא איפה מתורגם שיעור, וע' לקמן מענין שעור קומה, ומ"ש בפ' האזינו ל"ב י"ז לא שערום אבותיכם שערום בשין שמאלית אינו ענין שיעור כ"א לשון יראה כמו וקדמונים אחזו שער, ובשורש ישע כ' י"מ לשון שיעור, וצ"ל אע"ג שיעור הוא בשין ימנית מ"מ גם בשין שמאלית יש לפרש כן לפעמים, עוד יש שער בימין לשון חזה שער השמים בפ' ויצא, ודין תרע קבל שמיא, וכן זה השער לה', עוד יש שער בימין לשון טנוף ולכלוך כמו כתאנים השערים ירמי' סי' כ"ט ואפ"ל שזהו ענין שערי טומאה, כנודע שיש חמשים שערי בינה ויש לעומת זה ה' שערי טומאה, ושערי טומאה הם מטונפים ומאוסים כו'. ועמ"ש מענין שער בימין בלק"ת פ' שלח בד"ה אני דפ' ציצית, דרוש הראשון, ושם נתבאר ג"כ מענין שער בשמאל לשון שערות ושער רישיה כעמר נקי, ובפרדס ערך שער השמים ת"ל וכמו שיש בקדושה שערי חיים והם כחות בקדושה כן יש בקליפות כחות הטומאה הנקרא שערי מות וכן שערי צלמות עכ"ל וע"ש ערך שעור קומה, וערך שעורה, וערך שער שערה שערים. ענין שעור ה' להעיר ממ"ש בענין מצה ה' פתח וע"י ממשיכים בה מן ה' עילאה בינה או מ' דא"ק בביאור קול דודי כמ"כ ע"י שעור ה' תתאה ממשיך ה' עילאה הנ"ל, וספה"ע מ"מ שע"ב שער בימין י"ל להמשיך שיעור קומה בחי' אדם בד"ה צאינה וראינה, עומר כמו מן עמר לגלגלת שיוכלו להלוך בתורה כמ"כ העלאת עומר שעורים וספה"ע ממשיך כח שיהי' ההילוך בתורה בשבועות וי"ל הילוך זה לנה"ב.

בסוכות תשבו, רבות וירא פס"ח נ"ג ב' (שהוא נ"ז ע"ד) ר"א בשם רבי סימאי אמר אמר הקב"ה לאברהם אתה אמרת יוקח נא מעט מים חייך שאני פורע לבניך במדבר ובישוב ולעתיד לבא הה"ד אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה, הרי במדבר כו' אתה אמרת והשענו תחת העץ חייך שאני פורע לבניך, פרש ענן למסך, תילים סי' ק"ה ל"ט הרי במדבר,

(הג"ה ענין ענני כבוד להעיר ממ"ש בד"ה כי על כל כבוד חופה, כבוד עילאה כבוד תתאה ועמ"ש ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד כו' ובד"ה האזינו השמים, דרוש השלישי בפי' והאופנים כו' ברוך כבוד הוי' ממקומו, ומ"ש ע"פ הראני נא את כבודך, ומענין ענן למסך עמ"ש בלק"ת סוף שה"ש ע"פ כי כאשר השמים החדשים בענין השמים כסאי כו' המסך כו' ומ"ש בלק"ת פ' אחרי ביאור לטהר תטהרו בענין לבושי' כתלג ע"ש, עכ"ה) בארץ מנין שנאמר בסוכות תשבו שבעת ימים לע"ל מנין שנאמר וסוכה תהי' לצל יומם מחורב, ישעי' סי' ד', ובפ' נשא פי"ד איתא והשענו תחת העץ שעשה להם סוכה והקב"ה עשה סוכות לבניו ביציאתם ממצרים כי בסוכות הושבתי הנה העץ פי' בזח"א פ' וירא דק"ב ע"ב ורזא בגין קוב"ה קא אמר דאיהו אילנא דחיי, ועיין ברבות פ' וירא ס"פ נ"ד מענין ויטע אשל, ובאו"ת מהמגיד נ"ע פי' שענין העץ הוא מ"ש ועץ חיים בתוך הגן היינו בג"ן פרשיותיה של תורה מלובש בחי' עץ החיים ועז"א והשענו תחת העץ ויש לפרש כי המלאכים השגתם רק עד בחי' מל' דאצי' שמשם שרש התהוותם מאין ליש, וזהו ומקדישים וממליכים את שם כו' ישתבח שמך לעד כמ"ש בתו"א בד"ה רני ושמחי ולכן אברהם המשיך עליהם בבחי' סוכה ומקיף גם מבחי' ז"א דאצי' הנק' עץ החיים והיינו כמ"ש בתו"א ס"פ וישב בענין ונתתי לך מהלכים בין העומדים שע"י נש"י נמשך ההילוך גם בתוך העומדים שהם המלאכים כו' ע"ש, אכלתי יערי עם דבשי, וביאור הדברים י"ל כי זהו ענין כי הוי' הוא האלקים כי מל' נק' אלקים וז"א נק' הוי' ונק' עץ החיים אני הוי' לא שניתי ועיין בתו"א בד"ה וידבר אלקים כו' אני הוי' וארא אל כו' גם ע"ד כי אל דעות בד"ה משה ידבר והשענו לשון בטחון וכמ"ש וישען באלקיו בישעי' סי' נ' יו"ד ויהי ה' למשען לי תלים סי' י"ח י"ט, וזהו במחוקק במשענותם דהיינו ע"י המצות, ועמ"ש ע"פ המד"ר פ' קדושים ע"פ וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וארז"ל ע"ז במד"ר שם שזהו ענין אחרי ה' אלקיכם תלכו, מה הקב"ה לא נתעסק אלא במטע תחלה שנאמר ויטע ה' אלקים גן כו', אף אתם לא תתעסקו אלא במטע כו', שהמכוון כי תבואה נק' תבואתה תבואת ה' אחרונה דשם הוי' כמ"ש בזח"א ויחי דרכ"ו סע"ב אבל בעצרת על פירות האילן ז"א דאצי' אות וא"ו של שם שזהו המשכה עליונה מאד וזהו ונטעתם כל עץ מאכל וזהו ויטע אשל בבאר שבע, שזהו סוד היחוד העליון כמ"ש בזח"ג פ' ויקרא דף כ"ב ע"ב גבי ואברהם אתער ואתי למנטע אשל בבאר שבע וע"ש במק"מ, א"כ מזה יובן דענין שאמר להם אברהם והשענו תחת העץ העלה אותם לבחי' גבוה מאד יותר מערכם שהם מקבלים רק מבחי' תבואתה תבואת הא כמ"ש בלק"ת בדרושי חג השבועות בד"ה וספרתם לכם בענין פי' שעורה שעור הא, מה שנמשך מהא תתאה לכל חד לפום שעורא דיליה, ועיין בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי, דרוש השני בפי' וצדקתך ירננו שהיא מלכות הנקראת צדק עד שם עלו השגתם אכן אברהם המשיך עליהם מבחי' עליונה הרבה יותר שהוא ענין העץ אות ואו של שם בחי' עץ החיים כו' ועמ"ש מענין זה בבוך תרטו"ב ח"ב דף רל"א הדרל"ו ודרמ"א בדרוש המתחיל אחרי הוי' אלקיכם תלכו, ויש להעיר ג"כ מהפסוק כי כימי העץ ימי עמי, אך הנה כתיב טוב לחסות בה' מבטוח באדם היינו אפילו מבחי' אדם העליון שהוא בחי' כי האדם עץ השדה ז"א דאצי' עכ"ז טוב לחסות בה' בבחי' א"א וזהו השכר שנתן לאברהם, שנש"י הן

למעלה מהמלאכים והעץ הוא אצלם בבחי' פנימיות וכמ"ש כי האדם עץ השדה אתם קרואים אדם וכתי' כימי העץ ימי עמי והסוכה והמקיף נמשך מבחי' בינה אימא עילאה ושם התגלות עתיק, וע' זח"ג פ' שלח ע"פ היש בה עץ אם אין דקנ"ח ולכן העושה סוכה תחת האילן כו'. וענין במדבר ובישוב ולע"ל י"ל ג' בחי' נר"נ שהם מל' הנק' מדבר כמ"ש בד"ה במדבר סיני באהל מועד, וח"א הנק' ישוב ישב אדם שם, וישב ה' מלך לעולם, ועמ"ש ע"פ כי תבואו אל ארץ מושבותיכם וי"ל מדבר וישוב הן רצוא ושוב, ולע"ל היינו בינה גילוי פנימי' התורה וגם אז יהי' סוכה ומקיף מבחי' עליונה יותר כו' וברצוא יש סוכה ומקיף היא בחי' תעלומות לב כנזכר בד"ה ביום השמיני שלח וכן בבחי' השוב ודאי יש מקיף ה' צלך ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך וכמ"ש לקמן הנה סוכות הוא מקיף וא"כ אמאי כל האזרח ישראל דוקא ישבו בסוכות וכמ"ש ברבות סדר בא פט"ו קל"ב ג' סוכה לכם שנאמר כל האזרח וגו' והלא המקיף עליון סוכ"ע מקיף לכל הארבע עולמות בשוה, וי"ל כמ"ש בד"ה יביאו לבוש מל' ההפרש בין לבוש מל' לכתר מל' שבחי' כתר מל' זהו מה שנמשך מההעלם דסוכ"ע להאיר בבחי' כתר ועטרה ע"י המצות כו' וזהו מאיר בבחי' מקיף הקרוב יותר ועז"נ בעטרה שעטרה לו אמו דוקא, ולכן סוכה לכם, וכמ"ש מזה ע"פ וסוכה תהי' לצל יומם ע"ש, והוא ענין ה' צלך ממש ונק' אור מקיף שהמקיף הוא אור וחיות, וכמו הצל שמגין מן השרב, בצלו חמדתי וישבתי, משא"כ החיצונים אין להם כלל בחי' מקיף הנ"ל כמארז"ל בבואה דבבואה לית להו, והמקיף שמאיר לכל הד' עולמות ה"ע להחיותם מאין ליש דרך העלם והסתר ואין זה נק' צל ולא אור מקיף כ"א ישת חשך סתרו חשך והעלם אצל הנבראים, והמקיף מסמא עיני החיצונים ולכן רק אחוריהם אל המקיף, עוי"ל ענין בסוכות תשבו ופי' ברע"מ אמור ק"ג צלא דמהימנותא כי הנה מבואר במ"א ע"פ וידעת היום ענין דעת ואמונה שהדעת בממכ"ע ומבשרי אחזה אבל בסוכ"ע אני הוי' לא שניתי זהו מושג רק בבחי' אמונה וזה נמשך רק לכנס"י ועז"נ אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך כו' לכן כל האזרח בישראל דוקא ישבו בסוכות משא"כ עכומ"ז אין יודעים רק בחי' ממכ"ע ולא ענין אני הוי' לא שניתי סוכ"ע. מענין בסוכות בהשמטות זח"א ססי' כ"ה, זח"ב ס"פ תצוה קפ"ו סע"ב ומהתם משמע דסוכה היא בחי' מל'.

ח"ג אמור ק"ג א' בסכות תשבו שבעת ימים כו' בצלו חמדתי וישבתי ובפי' הרמ"ז שם, ושם עמוד ב'.

פנחס רנ"ה ב' ובג"ד שיעור סוכה לא פחות מעשר טפחים דאיהו מל' עשיראה דכל דרגין, ולא למעלה מעשרים אמה דאיהי כ' כתר עליון גם שם פי' סוכה דאיהי אימא עילאה ואפ"ל מ"ד סוכה דירת עראי היינו המל' כי דירת עראי זהו העוה"ז שההמשכה ע"י מל' משא"כ דירת קבע זהו כמו שיהי' בעוה"ב התגלות כתר עליון כו', ועמ"ש מענין עראי וקבע בד"ה מה טובו אוהליך ובת"א פ' ויגש, וכעין זה פי' בשל"ה במסכת סוכה שלו ס"פ תו"א דרמ"ח ע"ב ודרמ"ט ע"א ח"ל וכבר רמזתי לעיל סוד ב' סוכות סוכת דוד ואימא עילאה, סוכת דוד הנופלת ויקוים בה נפלה ולא תוסף כו' ומה שהיתה עתה דירת עראי תחזור להיות דירת קבע כו' ע"ש ור"ל כי עכשיו המל' לפעמים היא

פב״פ ולפעמים יורדת ח״ס נפלה ע״כ אין זה דירת קבע אבל לע״ל שיהיו זו״נ כמו או״א אהל בל יצען ביום ההוא יהיה כו׳ תהי׳ הסוכת דוד דירת קבע, וזהו מחלוקת ריה״ו וחכמים דריה״ו ס״ל סוכה דירת קבע בענין כי הנה חג הסוכות הוא בחמשה עשר לחדש השביעי בחי׳ י״ה שאז המל׳ מתעלה בבחי׳ בינה לא זז מחבבה עד שקראה אמי א״כ ס״ל שהיא כמו בינה ממש תרין ריעין דלא מתפרשין נק׳ דירת קבע, וחכמים ס״ל שזה אינו קבע כיון שהוא רק בשבעת ימי הסוכות לבד, ודירת קבע זהו כמו שתהי׳ לע״ל ועמ״ש ע״פ שובה ישראל עד בענין אהל בל יצען, עיין עוד בשל״ה בההקדמה בבית הגדול דל״ז ע״ב בענין ממין סמכין מענין סוכה, ושם מבואר שיש סמך גבוה ממם סתומה והוא בחי׳ העיגול והמחול דלע״ל, והנה מר״ה עד שמע״צ כ״ב ימים שמשתהה תיקון המל׳ והיא עולם הדבור כ״ב אותיות נגד כ״ב ימים הנ״ל ולפ״ז ביום א׳ דסוכות מאיר הסמך שהוא ראש מצות סוכה, והנה בד״ה ביום השמע״צ נתבאר דבחי׳ תורה זהו ענין סוכה שהרי נאמר ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך שמהבל הדבור נמשך אור מקיף, ועמ״ש ע״פ ושמתם את דברי שארז״ל סם תם זכה נעשית לו סם חיים ענין לשון סם חיים היינו משארז״ל מ׳ ס׳ שבלוחות בנס היו עומדים וזהו ענין שונה פרקו מאה פעמים ואחד כו׳.

בענין מעלת סוכה מקיף עמ״ש בת״א סד״ה ויקהל משה בענין כל הקורא ק״ש בלא תפילין כאלו מעיד עדות שקר כי ק״ש א״פ וע״י תפילין או״מ וא״א שיומשך הא״פ בלתי שיהי׳ תחלה א״מ וזהו ענין יריעות המשכן ואח״כ הכלים כו׳ בצל אל היית וידעת, ועמ״ש בענין חציף עלי מאן דמצלי בבקתא, בד״ה תורה צוה שצ״ל תחלה חופה חתן וכלה תחת מקיף א׳ ואח״כ יומשך היחוד כו׳ וכ״כ בד״ה ביום השמע״צ, ועמ״ש בד״ה ציון במשפט תפדה, בענין ואתה משמרה בקרבי ובביאור דלבבתני, ד״ע סוכ״ע כו׳ בביאור כי תצא בענין ל׳ מ׳ ב׳ מקיפים כו׳ בחי׳ מוליה כו׳, כל האזרח י״ל פנימי׳ ע״י כו׳ גם הנה בקדושה ע״ס ובקליפה י״א מפני שבקדושה איהו וחיוהי חד ע״כ החיות המחיה אותם מתאחד עמהם משא״כ בקליפה א״א לחיות אלקי להתאחד עמהם אלא מאיר רק בבחי׳ מקיף, וע״י שביוהכ״פ מבררים י״א כתרין ע״י הקטרת ויחשוף יערות אזי נמשך בקדושה ג״כ מקיף עליון מבחי׳ שא״א לו להתאחד עם הע״ס כי חד ולא בחושבן וג״כ המקיף מחיה כמו שמקיף דלעומת זה משפיע להם שפע רב ואם לעוברי רצונו כו׳ וזהו כאהלי קדר כו׳.

עוי״ל מה שבשכר והשענו תחת העץ ניתן לבניו מצות סוכה כי הנה תחת העץ תרגם תחות אילנא, ומבואר במא״א א׳ פ״ח אילן גימט׳ הוי׳ אד׳, וזהו ע״ד כי כל בשמים ובארץ, שיסוד הנק׳ אילן אחיד בשמיא וארעא ומחברן יחד וכמ״ש בדרוש חמשה קנינים שמים וארץ קנין א׳, וכן אילן נק׳ ת״ת אילנא דחיי, וזהו ג״כ חיבור הוי׳ אד׳, ע״ד הבריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה, והנה סוכה ג״כ גימ׳ הוי׳ אד׳, ה״ס גימ׳ אד׳ כ״ו הוי׳ כמ״ש בפרדס ערך סוכה אלא שפי׳ שחיבור זה הוא ע״י אימא עילאה הסוככת וחופפת עליהם וזהו הסוכה עכ״פ הוא חיבור הוי׳ אד׳, וצ״ל המשנה העושה סוכתו תחת האילן כאלו עשאה בתוך הבית כו׳, ולפי הפרדס א״ש דהסוכה גבוה מבחי׳ אילן כי

היא בינה המקיף על הוי' אד' תו"מ שהוא האילן וע' זח"ג רנ"ה ב' ובת"ז דף ב' ע"ב.

בבחיי ר"פ תזריע ע"פ המדרש ע"פ חצבה עמודיה שבעה והמדרש הזה עשה חשבון שבעה דוקא לפי שהוא החשבון המכוון הכולל העליונים והשפלים כו' גם ימי הפסח שבעה וימי הסוכות שבעה וארבעה מינין שבלולב חוזרין לשבעה כו' עכ"ד ויש להעיר ע"ז ממצות שלוח הקן שנאמר והאם רובצת על האפרוחים כו' כך ע"י עשי"ת הוא בחי' עד עקרה ילדה שבעה, כמבואר בזח"ג פ' אמור דצ"ב ע"א ופי' עקרה ע"ד עקרת הבית עיקרא דכל ביתא ילדה שבעה אלין שבעת יומין דחג הסוכות וע"כ צ"ל והאם רובצת וזהו ענין הסכך דסוכה ולכן שיעור סוכה ז"ט וזהו ענין קן צפור, וזהו כנשר יעיר קנו, כנשר בחי' יג"מ הרחמים המתגלים ביוהכ"פ יעיר קנו בחי' קן צפור, וגבי שלוח הקן נאמר והארכת ימים כך י"ל בענין מצות סוכה שעי"ז ממשיכים גלוי ימי קדם דא"א בימי עולם דז"א שהמשכה זו ע"י הבינה שכינתא עילאה הממשכת גלוי ג"ר בז"ת, ושרש הענין כי הנה ידוע ענין הצמצום ומקום פנוי ואח"כ נמשך קו והוא כדי להאיר בהמדות דאצי' שהן מקור השפע לבי"ע, אך תכלית העבודה להמשיך בהן תוספת אור מלמעלה מהצמצום שעי"ז יהי' דירה בתחתונים ולכן ע"י התשובה בעשי"ת והחזירנו בתשובה שלימה לפניך לעצמות אור א"ס כנז' בד"ה אני לדודי עי"ז ממשיכים אח"כ בסוכות תוספת אור להאיר בדיין המדות וזהו ע"י הסכך דבינה גם סכך ל' מלך הסוכך בחי' המלך הקדוש, ומתחלה נמשך בבחי' צל ומקיף רק יש נקבים בהסכך שהכוכבים נראים בתוכה להאיר בא"פ ועמ"ש באג"ה ע"פ וילבש צדקה כשריון.

עו"ש בבחיי ומה שלא נתחנך אהרן בכהונה גדולה ביום שביעי עצמו כ"א למחרתו ביום שמיני כו' וחשבון שמונה אחר השבעה הוא במעלת האחד כו', ויש להעיר ע"ז ממ"ש בזח"א בהשמטות סי' כ"ג ע"פ אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום, אז בחי' האלף דעתיק אלופו של עולם הנמשך לדיין המדות ועי"ז הייתי בעיניו כמוצאת שלום פי' ע"ד ונתתי שלום בארץ שהוא המשכת היחוד עליון ועזח"ב בשלח נ"ד א' ע"פ אז ישיר, ולעיל מיני' אחות לנו קטנה שנדרש בשה"ש רבה על יוהכ"פ וכמ"ש מזה ע"פ כי ביום הזה יכפר, וצ"ל שהרי בשבעת ימי הסוכות אמרנו ג"כ שמאיר בינה שבה התגלות עתיק על ז' ימים עליונים, וא"כ מהו ההפרש בין זה לשמע"צ בחי' אז וצ"ל שבשמע"צ מתלבש אור ע"ק בתוך ז' המדות ולא בבחי' צל ומקיף לבד וכמ"ש בזח"ג אחרי ס"ו ב' שבתוכיות ז"א מלובש ע"ק ממש וזהו ענין בי נשבעתי, וכ"כ שם פ' נשא דק"ל ע"א, ונשבעתי לשון שבועה ולשון שבעה הם שבעה מדות עליונות שנמשך בהם אור א"ס כנשמתא לגופא כו', משא"כ כד אנת תסתלק מניהו אשתארן כו' והמשכה זו הוא בשמע"צ להיות דירה בתחתונים ע"ד גם צפור מצאה בית אבל סוכות דירת עראי הוא, ולא דירת קבע שא"א להמקיף עליון להאיר עכשיו בהשראה וקביעות עד לע"ל שנאמר ביום ההוא יהיה כו'.

בבחיי ס"פ ראה פי' שמצות הסוכה רומזת לחכמה לשון סוכה ברוח הקדש וכן אמרו למה נקרא שמה יסכה שסוכה ברוח הקדש, קדש הוא חכמה

וזהו אד' בם סיני בקדש, וענין אבי יסכה נז' בתורה ס"פ נח י"א כ"ט אבי מלכה ואבי יסכה, ונז' מזה בגמ' מגילה פ"א י"ד א', רבות במקומו ס"פ נח מ"ב ב', ש"ך שם, בחיי פ' וירא ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי היא ולא היתה בת אביו אלא בת הרן היתה שהי' בנו של תרח שנאמר בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה ויסכה זו שרה ובני בנים הרי הם כבנים ומזה אמר בת אבי כלומר בת בן אבי, ומזה נלמוד שבחי' יסכה זהו כשהמל' נק' בת אבי היינו כשמקבלת מחכמה, שזהו ההפרש בין יוהכ"פ לסוכות אשר ביוהכ"פ מקבלת מאימא עילאה ונק' בת אמי, ולכן אסור בתשמיש כי דוקא כשהיא בת אבי ולא בת אמי אזי ותהי לי לאשה כמבואר בזהר פ' אמור דף ק' ע"ב, אבל סוכות תשבו כעין תדורו איש וביתו כי אזי ותהי לי לאשה, ומאמר הזהר הנ"ל נתבאר באריכות בבה"ז פ' אמור, של"ה קס"ח ב' ע"מ קי"ח א' ק"כ א', ובבה"ז שם דכשמקבלת מבינה מזה נמשך אתכפיא אבל כשמקבלת מחכ' נמשך אתהפכא, ועמ"ש מזה בד"ה מצה זו, גם כשמקבלת מבינה הוא בחי' רצוא מלמטה למעלה וכשמקבלת מחכמה הוא בחי' שוב, ונתבאר מזה בדרוש ראשי המטות שזהו ענין נדרים והתרת נדרים הנדרים מבינה שמאל דוחה ועד"ז עשי"ת סיגופים לדחות ההיתר דק"נ, והתרת הנדר ע"י חכם ימין מקרבת להעלותו בקדושה כי בחכמה אתברירו וזהו ענין סוכות וימינו תחבקני, ועמ"ש מזה סד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם ובד"ה ראה אנכי נת' פי' שמקבלת מחכ' היינו מה שלמעלה משכל המושג, ונק' משכיל, וזהו משכיל לאיתן האזרחי, וע"ש פי' האזרחי, והנה בסוכות כתי' כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, שבחי' איתן האזרחי בחי' משכיל מאיר בסוכות ע"כ א"ש לקשרו עם הנ"ל שזהו בחי' יסכה בחי' בת אבי היא, והנה לשון יסכה שסוכה י"ל שזהו ענין מזליה חזי, שהוא מקור ושרש הנשמה שבסוכות מאיר המקור בבחי' הנשמה שבגוף ע"י שכינתא עילאה וע' זח"א קנ"ו ב' גבי קרא לה בשמיה, ולכן א"ש כשהסוכה למעלה מעשרים פסולה משום דלא שלטא בה עינא שאז א"א להיות בחי' יסכה וסוכה ברוה"ק כנ"ל, והנה פ"ק דמגילה י"ד א' אמרו יסכה היא שרה שסוכה ברוה"ק וכמ"ש כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה, ונתבאר בד"ה קול דודי פ"ד בשה"ש שזהו ע"י עלית שם ב"ן למעלה ממ"ה נקבה תסובב גבר שזה יהי' לע"ל כו' ע"ש ולכן י"ל שזהו ענין הסוכה שהוא היותה עט"ב, ע"י התשובה בעי"ת בירור ב"ן כו', עו"ש בגמ' דמגילה ד"א יסכה שהכל סוכין ביופיה, והיינו ע"י שמאיר במל' י"ג מדה"ר דא"א כשושנה בין החוחים כו' ועמ"ש בד"ה כי תצא בענין וראית בשביה אשת יפ"ת כו', והנה מלכה ילדה את רבקה כי מלכה בחריק מל' דק"נ ומזה נמשך רבקה בירור נה"ב ע"ד רבקה של שלש שלש בקר בת"א פ' תולדות בד"ה מים רבים, וי"ל שזהו בחי' שמע"צ כי איתא במדרש פ' חיי פ"ס לא נבעלה אשה ממהול לשמונה תחלה אלא רבקה וענין מהול לשמונה מבואר בד"ה למנצח על השמינית שזהו למעלה ממדרגת שבת כו' ע"ש וזהו ג"כ ענין שמיני עצרת שהוא שמיני אחר ז' ימים דסוכות בשם הוי' כי אמילם, ואז היחוד עליון דיצחק ורבקה, ע"ד שלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו גלוי פנימי' אבא ע"י רבקה בירור נה"ב בבחי' בהמה רבה כו', וזהו ומל ה' את לבבך כו', והגם ששרה נק' ג"כ בת אבי היינו מוחין דאבא שמתגלים עכשיו אבל גלוי פנימי' אבא זה יתגלה רק לע"ל

וזהו ענין צחוק עשה לי אלקים תענוג עליון, וזהו שמחה דשמע״צ שגבוה משמחה דסוכות כו׳.

ומכל הנ״ל יובן ענין ניסוך המים בסוכות דוקא, כי הנה ענין ניסוך היין הוא המשכת מוחין דאימא אם הבנים שמחה וזהו שעטרה לו אמו ביום חתונתו שעי״ז נמשך המ״ד דז״א לנוק׳ שזהו ג״כ ענין ניסוך היין שמנסכין לשיתין יסוד דנוק׳ וזהו נכנס יין יצא סוד היינו סוד הוי׳ ליריאיו ובריתו להודיעם להיות כי מלאה הארץ דעה והאדם ידע כו׳ וזהו נמשך ע״י אתעדל״ת ע״י יינה של תורה יצא סוד אהה״ר המסותרת בד״ה חכלילי עינים מיין ובד״ה אוסרי לגפן ב׳ בחי׳ יין מ״ן ומ״ד, ולכן היין משמח אלקים ע״י גלוי סוד הוי׳ באלקים, ועמ״ש מכ״ז בד״ה ובגפן שלשה שריגים, ומ״מ מקור ההמשכה ממוחין דאימא הנק׳ יין וז״ס קידוש דשבת שיש בו ע׳ תיבין, אך בסוכות נק׳ המל׳ בת אבי היא שמקבלת מחכמה משכיל לאיתן שלמעלה מהשמחה הנמשך מההשגה כו׳ כנז׳ פי׳ מוחין דאבא בד״ה והגדת לבנך, מצה זו כו׳ ע״כ אז ניסוך המים שההעלא׳ מ״ן מבחי׳ מעין החכמה שלמעלה מהבינה וכמ״ש המשכת מ״ד דז״א נמשך ממוחין דאבא בחי׳ מקור מים חיים כמ״ש בד״ה רפאני הוי׳ וארפא.

בסוכות תשבו שבעת ימים.

בגמרא פ״ד דסוכה דמ״ג ע״א ימים ואפילו לילות כו׳ נאמר כאן ימים ונאמר במלואים ימים מה להלן ימים ואפילו לילות (כדכתיב ס״פ צו ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה וגומר) אף כאן ימים ואפילו לילות כו׳ עד ת״ל תשבו תשבו לגזירה שוה נאמר כאן תשבו ונאמר במלואים תשבו כו׳ (משא״כ בלולב ימים ולא לילות כו׳) הנה למדו והקישו ענין ישיבת סוכה ז׳ ימים לענין שבעת ימי המלואים וא״כ גם ענין שמע״צ יש להקישו לענין יום שמיני למלואים, ועמ״ש מענין שבעת ימי המלואים בלק״ת פ׳ צו שהוא ע״ד ואולם חי אני וימלא כבוד ה׳, וע״ד מלא כה״כ, וע״ד אמלאה החרבה וע״ד ומלאה הארץ דעה את ה׳, וע״ד את מספר ימיך אמלא וע׳ זח״א ל״ד א׳ ח״ג ל״ז א׳ פ״ט א׳ ל״ד ב׳ בסוף ח״א סי׳ כ״ה.

בירושלמי ס״פ הישן כתיב בסוכות תשבו ואין תשבו אלא תדורו כד״א וירישתם אותה וישבתם בה, נ׳ שהוא טעות הדפוס וצ״ל וירשתה וישבת בה, בפ׳ שופטים י״ז י״ד, ועמ״ש בלק״ת בפ׳ שלח ע״פ כי תבואו אל ארץ מושבותיכם פ״ד שהוא ע״ד וישב ה׳ מלך לעולם פי׳ ישיבה הוא מלשון הורדה והשפלה שהיושב מוריד ומשפיל עצמו ממקום עמידתו להיות לו דירה בתחתונים כו׳ ולכן נקרא ארץ מושבותיכם דייקא שאתם מישבים אותה כו׳ ועמ״ש ע״פ וישב יעקב בארץ כו׳, לפ״ז מאחר שהירושלמי העיר מענין וישבתם בה דגבי ארץ, לתשבו דגבי סוכות דחד ענינא הוא לשון דירה א״כ היינו ג״כ המשכת וישב ה׳ מלך לעולם להיות לו דירה בתחתונים כי מר״ה ועד יוהכ״פ הוא עליות

מלמטה למעלה בבחי' והחיות רצוא ע"ד שמאלו תחת לראשי, ואח"כ וימינו תחבקני הוא סוכות המשכה מלמעלה למטה כמ"ש בלק"ת בכמה דרושים בד"ה האזינו השמים, השלישי פ"ו, ובד"ה ושאבתם מים, הראשון פ"ב ופ"ג ובד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ, פ"ב, ובד"ה ביום השמע"צ, דרוש הראשון פ"ג, ובד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי, ספ"ד שע"י התשובה בעשי"ת בבחי' לרחוק שנעשה קרוב שהוא ממטה למעלה כשבן המלך בא מארץ מרחק שהי' בג"ק הטמאות או בק"נ ע' בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ גבי כף הקלע כו' ונתקרב עי"ז כמ"כ מלמעלה נמשך מלמעלה למטה המקיף עליון שלמעלה מהשתלשלות בחי' הוי' צלך על יד ימינך כו' ע"ש, ולכן שפיר בסוכות ע"י בסוכות תשבו ממשיכים בחי' וישב ה' כו' דירה בתחתונים, והנה בר"ה כתי' ארץ אשר כו' מראשית השנה כו' בחי' ארץ הוא מ', ובר"ה וביוהכ"פ בבחי' עליי' ואח"כ בסוכות וירשתה וישבת בה כנ"ל, לפ"ז ענין תשבו שבעת ימים דסוכה י"ל כי הנה ארז"ל ע"פ ימים יצרו ולא אחד בהם זה יוהכ"פ, וכמבואר הענין במקומו ע"פ זה, וע"פ כי ביום הזה יכפר, והנה יום אחד הוא א"א, וע"י הסוכה ממשיכים מלמעלה למטה מבחי' יום אחד ההוא, לבחי' שבעת ימים שהם ז"ת דאצי' מקור דבי"ע, וזהו כענין ימי המלואים שממשיך מלוי כל חסרון ע"י שממשיך מא"ס ב"ה הסוכ"ע שנאמר בו את השמים ואת הארץ אני מלא, שיאיר בממכ"ע להיות וימלא כבוד ה', וזהו ענין חדש ימינו כקדם שיומשך מבחי' ימי קדם בימי עולם וכך הוא ענין תשבו שבעת ימים דסוכות, והן היו ענני כבוד להמשיך וימלא כבוד ה', ועמ"ש בד"ה כי על כל כבוד חופה ומ"ש מזה ג"כ בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי השני.

לולב רק ביום כי הוא המשכת א"פ שעיקרו ביום כמ"ש בד"ה רני ושמחי בענין רנגא ברמשא ושמחה בצפרא וכן בלולב נאמר ושמחתם כו' אבן סוכה מקיף כמו חופה על חתן וכלה מקיף שניהם בהשוואה א' אף בבחי' המשכה ולכן סוכה גימ' הוי' אד' שהוא גימ' אמן גדול העונה אמן כו' חיבור יום ולילה שהן ב' שמות הנ"ל ועמ"ש סד"ה ויקח קרח בענין הא דכסות לילה פטור מן הציצית, ומש"ש מענין הנזכר בזח"ג בלק דף ר"ד ע"ב ע"פ בקר אערוך לך בקר דאברהם בקר דיוסף ומזה יובן לענין לולב כי לולב הוא בחי' יוסף כמבואר בפע"ח שער הלולב פ"ג בד"ה להר"ר יוסף מערבי יעו"ש באריכות והוא יסוד ושרשו מהדעת וזהו ג"כ בחי' בקר כמ"ש בקר ויודע ה'.

בירושלמי אמתניתן פ' הישן רא"א י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה, מ"ט דר"א נאמר כאן תשבו ונאמר להלן ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה מה ישיבה שנאמר בה להלן עשה בה את הלילות כימים אף ישיבה שנאמר כאן עשה בה את הלילות כימים. הנה ענין סוכה הוא ע"ד ה' צלך על יד ימינך והנה יד יש בו י"ד פרקין ואפ"ל ע"י י"ד סעודות הנ"ל ממשיכים יד ימינך, כי המזון בא מבחי' ימין וחסד כמאמר הזן כו' בטובו בחן ובחסד כו' ועי"ז נמשך ה' צלך על יד ימינך, וכן בשבעת ימי המלואים נאמר כי שבעת ימים ימלא את ידכם היינו ג"כ בבחי' יד, ומלוי היד ע"ד העונה אישר"מ בכל כחו כח ב"פ יד, גם ע"ד הושיעה ימינך וענני וע"ד מ"ש בדרוש הקב"ה נותן לו

מלוא עומסו, שהיד יוכל להגביהו למעלה מראשו לבחי' כתר ואח"כ להורידו למטה וזהו ראה אנכי מי שאנכי נותן לפניכם כו' ע"י מלוא עומסו, וזהו ענין ה' צלך על יד ימינך כו'.

ע' מענין בסוכות זח"ב תרומה קל"ה א' תצוה קפ"ב ב', קפ"ו א' ב' ובהשמטות ח"א סי' כ"ה, ח"א פ' וישלח קע"ב ב' ע"פ ויעקב נסע סוכתה, ח"ב ויקהל רט"ו א' ענין בחמשה עשר בחי' י"ה, עיין פ' ויקרא די"ו א' אימתי אקרי תשובה כו', ובפי' הרמ"ז לשון בשובה ונחת י"ל זהו סוכות שנמשך אחר יוהכ"פ, אמור צ"ב א' אלין שבעת יומין דחג, ק"ב ב' ק"ג א' ב' ק"ד א', פנחס רי"ד ב' ובפי' הרמ"ז שם, רנ"ה ב' סוכה דאיהי אימא עילאה.

ולקחתם לכם ביום הראשון ואיתא ברבות ר"פ תולדות פס"ג דס"ט ע"ד אמר רבי חגי בזכות ולקחתם לכם ביום הראשון אזי נגלה לכם ראשון שנאמר אני ראשון ואני אחרון בישעי' סי' מ"ד ופורע לכם מן הראשון כו', וצ"ל ג"כ מ"ט נאמר פרי עץ הדר ולא נאמר בפירוש אתרוג, וגם מ"ט הקדימו ללולב הלא לולב ניטל בימין ואתרוג בשמאל וגם מברכין על נטילת לולב, ובספר פנים יפות כתב כי כשתסיר מספר רע מעץ הדעת נשאר מספר עץ הדר שהוא טוב בלא רע כלל, וע"ש שכתב שכל הד' מינין שבלולב הם תיקון עץ הדעת וז"ש תודיעני אורח חיים שובע שמחות שארז"ל ברבות אמור פ"ל על ארבעה מינין שבלולב היינו שעי"ז מתתקן עץ הדעת ונעשה טוב בלא רע ואזי מתייחד עם עץ החיים וזהו תודיעני היינו הטוב שבעץ הדעת מתחבר עם אורח חיים כו', והענין דהנה איתא ברבות בראשית פט"ו רבי אבא דמן עכו אתרוג היה הה"ד כי טוב העץ כו' אמרת צא וראה איזהו אילן שעצו נאכל כפריו ואין אתה מוצא אלא אתרוג עכ"ל, והיינו כמ"ש בגמ' סוכה ל"ה א' פרי עץ הדר שטעם עצו ופריו שוה, מענין עץ הדעת בד"ה ואתחנן בד"ה הן האדם היה כאחד ממנו, בד"ה אלה תולדות נח תקס"ג, עו"ש, בד"ה מקושש עצים תקע"ב באגה"ק ד"ה והמשכילים יזהירו ובד"ה בשעה שהקדימו דתשבע"פ נק' עה"ד טו"ר נראה שזהו ענין תיקון עה"ד טו"ר דומיא דמצות אתרוג ועיין בהגהות לד"ה וישב יעקב ענין יקר מחכמה וכבוד סכלות מעט, וענין יתרון אור מן החשך, לפ"ז י"ל שע"י בירור עה"ד אזי נעשה עילוי יותר מעה"ח והיינו בבחי' אין שלמעלה מעץ החיים כנודע מענין היש בה עץ אם אין בזח"ג ר"פ שלח ובהרמ"ז, וע"ד והנה טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר, וכענין בעלי תשובה שלמעלה מצדיקים, והנה בירור ותיקון עה"ד מתחיל מר"ה שבו נברא אדה"ר ופתח בתשובה ונמשך עד שמע"צ, כי שרש עה"ד החטא בפגם הנוק' שהיא חוה, שנמשכה אחר ק"נ דבהאי נוגה מפתה לאתתא בפ' ויקהל דר"ג, וז"ל הע"ח שער ר"ה כי בר"ה נברא האדם כו' ואם הי' האדם ממתין עד שבת להזדווג עם חוה הי' כל העולמות כתיקונם אבל לפי שחטאו אדם וחוה ובא נחש על חוה קודם ששמשו מטתן כו' לכן גרם לזווג העליון דזו"נ להתאחר עד שמע"צ כדי להמתיקן

באותן הימים בר"ה שמאלו תחת לראשי וביוכ"פ אז האירו ונמתקו הדינין ההם ע"י הבינה ובחג הסוכות הי' ימינו תחבקני ובשמע"צ הי' הזווג כו' עכ"ל, וביאור ענין החטא שלא המתין מבואר בד"ה אלה תולדות נח דתקס"ו כי הנשמות נמשכים מהמשכה הפנימיות שנתגלה בשבת משא"כ בחול נמשך רק מבחי' חיצוניות וחטא דאכילת עה"ד גרם לו להזדווג קודם שבת ונמשך מהחיצוניות כו' ובתו"א סד"ה ראה ריח בני כ' וז"ל לתקן חטא עה"ד שהי' ג"כ במרמה ופתוי של נחש שע"י נתגשמו העולמות ונעשה עירוב גשמיות ברוחניות ולתקן זה עשה מהפך אל הפך והמשיך רוחניות ואורות העליונים שיהי' נמשך גם לגשמיות, משא"כ אלו לא קבל יעקב הברכות כו' ע"ש, והנה ענין יוהכ"פ מבואר בזח"ג פ' אמור שזהו ע"ד שנאמר ביעקב ששלח מנחה לעשו כו' עד ויעקב נסע סוכתה, וברבות תולדות פס"ה גבי שני גדיי עזים טובים, טובים לך שעל ידן אתה נוטל את הברכות וטובים לבניך שעל ידן הוא מתכפר להן ביום הכפורים כו'.

בהר

בלק"ת ר"פ בהר בד"ה כי תבואו. עיין במד"ר פ' בשלח פכ"ה ההי"ד כי ה' אלקיך מביאך אל ארץ טובה ורחבה בפ' עקב ה' לראות שולחן שהוא ערוך בגן עדן כו' יעו"ש, נמצא פי' אל ארץ היינו ג"ע וע' זח"א ר"פ נח ובפ' ויחי דרי"ו ע"א בפי' ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ, וע' זח"א ויחי דרמ"ה סע"ב, ועד"ז פי' כי תבואו אל הארץ ולשון כי תבואו י"ל ע"ד ובזה הנערה באה אל המלך, והוא היחוד עליון כמ"ש באדר"ר בסופה הנך שלשה מהחבריא, בשעתא דאתנסיבו ע"ש דף קמ"ד ע"ב, וע"ד מ"ש במד"ר בפי' היפה בנשים שהנביאים נק' כן לפי שמקבלים השפעת אור וגילוי אלקות שזהו כמו יחוד ובת"א בד"ה ואלה שמות בנ"י גבי ופלגשים כו' מיכאל מקריב כו', ועמ"ש ע"פ בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך, פתחי לי אחותי זהו ענין כי תבואו אל הארץ כי אמרי לחכמה אחותי את וכתיב בחכמה יסד ארץ וכונן שמים ז"א בתבונה לכן נק' אחותי ששניהם נמשכו מאו"א אתי מלבנון, ולבוא לבחי' חכמה כח מה זהו ע"י ק"ש ותפלה והיינו פתחי לי וזהו שבק"ש אומרים אחד את ד' ועיי"ז יהי' בבחי' ארץ כח הצומח שנמשך מבחי' חכמה וכתר, כי ע"י שאוא"ס שורה בחכמה יש הכח הזה להצמיח חדשות כמ"ש כה"ג בד"ה ששים המה כו' בהביאור שהכח להוליד נמשך מחכ' וכמו"כ כח הצומח שבארץ כו' ולכן אוי אח"כ דוקא תהי' רעיתי כו' וזהו מודים אנחנו שלמעלה היש כו' ע"י כי עלו במחשבה לבוש המחובר בחי' אחותי וזהו בן פורת אותיות תופר כמ"ש במ"א, אחותי ע"ד עם זו עצם מעצמי, ע' בה"ז וירא וגם אמנה אחותי לישה במזבח, אדמה, אפיה שר האופים, שאין לה הפסק בד"ה חכלילי, זריעה נגלה קציר מה שמשיג בג"ע הפנימי' עמ"ש ע"פ ראשית קצירך, וצ"ע התורה גבוה מהנשמה, ובעבודה ג"כ זריעה קצירה טחינה עמ"ש בענין רחיים ורכב ובענין ג' נשים א' לשה, עורכת עמ"ש בענין יערוך ובהעלות, ושבתה הארץ בשבת ב' פירושים עונג וביטול המזיקין, כמ"כ בשבת הארץ ואזי למעלה מקצירה וזריעה ע' ביאור צאינה בענין מצחא, עמ"ש בענין תערוך לפני שולחן, ושבתה הארץ שהג"ע בשבת נמשך בו תענוג יותר גנתא נייחא בי' בנהר היוצא מעדן זהר ר"פ נח ונודע ממ"ש ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר כו', אופים ע"י אש וחום א"כ קרוב לענין אף שהוא ג"כ ענין חמימות הכעס ולכן שר האופים פתח באף, אך אפי' דקדושה כמו מנחת מאפה תנור, י"ל מכפה האף, החוטם נק' אף, ועמ"ש ע"פ ותהלתי אחטם לך, וזהו וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית דהקשו מאד מהרמ"א ואו"ת ונועם אלימלך מהו האריכות הל"ל וצויתי את ברכתי, אלא דהקושיא מאחר שאכילה זו רומז לשולחן שבג"ע ומאי פרי מצות, א"כ אם לא נזרע זורע צדקות, ולא נאסף ע"ד חג האסיף, א"כ מה המעלה שישבות הארץ שהוא ג"ע, והתירוץ וצויתי את ברכתי ועשת ור"ל שיומשך השפע מא"א דוגמת היש בה עץ אם אין בזח"ג קנ"ח ב' שכשבא מאין בא בשינוי עצום לעלייא, וכמו במן נאמר מן הוא פירשו שבא מהכתר הנק'

הוא, ונק' לחם מן השמים, כמ"כ יהי' הברכה בג"ע ואפ"ל כי בג"ע ג"כ יש לחם מן הארץ שג"ע נק' ארץ ויש לחם מן השמים וז"ש הזהר בהר ק"י ע"ב בפי' ועשת חסר ה', והקשה הנ"ב במק"מ איך יבוא ע"י יסוד בלי מ' והמק"מ תירץ וי"ל זהו דוגמת לחם מן השמים כו'.

וזהו ואכלתם ישן נושן ותרגום ישן עתיק כי יבא השפע מבחי' עתיק, וכמ"ש במ"א בפי' לאיתן האזרחי, כי הנה שם מ"ה נק' מ"ה החדש שהיא הארה לבד שנתחדש הארה זו כענין אור היוצא דרך מסך הנק' אור של תולדה, אבל בחי' עתיק יומין זהו ע"ד מאז ומקדם, וא"כ פי' עתיק יומין המכוון שאינו מחודש ח"ו כ"א מעונה אלקי קדם, ועד"ז פי' ישן שהוא עתיקא וענין ונושנתם בארץ ותרגום ותתעתקון בארעא י"ל שיתקשרו בעתיק דקליפה ולכן הקדים הקב"ה ב' שנים שלא יבואו לבחי' זו כו', ע"ד שישראל במצרים נשקעו במ"ט שע"ט ואילו ח"ו נשקעו בשער החמשים דטומאה לא הי' אפשר להוציאם ולכן הי' הגאולה בחפזון כו' וכך הוא ענין שלא הניחם לבחי' ונושנתם בארץ כו', וענין עתיק דקליפה ע"ד מ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי בפי' וימת מלך מצרים כו' כי עתיק ג"כ ל' העתק ויעתק אברם, המעתיק הרים, ויש בחי' זו בקדושה שנעתק ונבדל כו', וכעד"ז בקליפות שנעתק מהקדושה כו', וזהו לבן דקליפה שגרוע מפרעה וע' בע"ח שער הקליפות בסופו, וזהו ארבעה מראות נגעים שהם לבן וכ"ה ענין הגלות והצרוע אשר בו הנגע כמ"ש במ"א.

והנה פי' ואכלתם ישן שתמיד בא השפע מז"א וזהו ממגד תבואות שמש כו' שמש ומגן הוי' וזהו היש בה עץ, עץ החיים, אכן בשמיטי' ויובלות מאיר מלמעלה מבחי' עץ הנ"ל שהרי עץ החיים מקבל מבחי' יובל כמ"ש ועל יובל ישלח שרשיו, ולכן אז נמשך מבחי' אין, וזהו ואכלתם ישן מבחי' עתיק וכן חמר חוריין עתיק ובפ' בחקתי כתי' ואכלתם ישן נושן ותרגומו עתיקא דעתיק זהו כענין סבא דסבין, כי או"א נק' ג"כ סבין והכתר נק' סבא דסבין כו' וע' במא"א אות ע' סנ"ה, שכ' כן והמכוון י"ל כי יש עדן שהוא חכמה, ויש עדן עילאה סדכ"ס בזח"ג האזינו דר"צ ע"א והוא מו"ס דע"ק, וזהו ענין ישן נושן כו', ועמ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה צאינה וראינה, בענין בעטרה שעטרה א"צ ללבושים כו', ועד"ז יובן ההפרש בין הג"ע בששת השנים ובין שנת השמטה וזהו כעין מ"ש וכגנה זרועיה תצמיח דקאי על ג"ע כן אד' הוי' יצמיח כו' וה"ע וצויתי את ברכתי כו', דהיינו אתעדל"ע שלמעלה מהאתעדל"ת הנמשך ע"י המצות כמ"ש בלק"ת ע"פ זה ויעו"ש בהקיצור, ושורש ענין ישן י"ל כי המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב ענין חדש דוקא כמ"ש בלק"ת בד"ה ואתחנן בריאה הוא חידוש יש מאין משא"כ אצי' ויאצל גלוי ההעלם ולא דבר חדש וע' בתו"א פ' בשלח בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה בענין המחדש בכל יום מע"ב, והנה דרך פרט גם החכמה נק' והחכמה מאין תמצא יש מאין לכן ג"ע להנחיל אוהבי יש קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימ' יש משא"כ אין זהו הכתר ונק' עתיקא שאינו בחי' חדש כ"א קדמון כי בעתיקא מאיר הקו מאוא"ס ממש וזהו ואכלתם ישן תורה קדומה הוא מו"ס דעתיק וזהו ענין ששלח יוסף ליעקב יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו כי חו"ב נק' ג"כ סבין לגבי זו"נ זקן שקנה חכ' ויין ישן זהו מו"ס דשקיט ושכיך כחמר טב כו' וישן נושן בפ' בחקתי היינו עתיקא דעתיקין

כו׳ ח״ש וכי תאמרו מה נאכל קאי על אלף השביעי הן לא נזרע כו׳ כי מצות בטילות לע״ל וע״ז תירץ ואכלתם ישן כו׳, וזהו ועשת חסר ה׳ כי תבואתה תבואת ה׳ היינו סדר השתלשלות שמבחי׳ בהא בראם כי ג׳ קוין של ה׳ הם בחי׳ בראתיו יצרתיו אף עשיתיו אבל כאן וצויתי את ברכתי כו׳ ואכלתם ישן כו׳ זהו מה שלמעלה מבחי׳ תבואת הא כענין מ״ש בזהר ויחי דרכ״ו סע״ב בפסח על התבואה זהו תבואת ה׳ בעצרת על פירות האילן הוא למעלה מבחי׳ תבואת הא כ״א מבחי׳ וא״ו כו׳, וכמ״כ ענין ועשת את התבואה יומשך מלמעלה מבחי׳ תבואת ה׳ כו׳.

[הגהות לסידור שער לג בעומר ד״ה אתה הצבת]

גבולות ארץ עמ״ש ע״פ אשר שמתי חול גבול לים דקאי עמ״ש והי׳ מספר בנ״י כחול הים כו׳ וע׳ ברבות פ׳ קרח גבולות כו׳ בעולמי כו׳ וקרח שרצה ליכנס בגבולו של אהרן כו׳ ועמ״ש ע״פ ולא יראה לך שאור בכל גבולך, ויש להעיר מפסוק לא תסיג גבול רעך כו׳ וע׳ במא״א ג׳ ה׳ גבול נמשך מבוצינא דקרדוניתא קו המדה כו׳ וזהו לך יום אף לך לילה כענין חוקות שמים וארץ ע׳ זהר ס״פ קדושים ובמא״א ח׳ ב״ג בענין חק וחקות, וחקות שמים וארץ הם ע״י התורה, ואי לזאת זכור זאת כו׳ נאצו שמך, שהרי נכנס בתוך בהמ״ק גבול שאינו שלו, וע׳ ברבות בפ׳ בראשית בענין הלבנה מה אם הנכנס בתוך תחומו של חבירו ברשות כו׳ וע׳ באלשיך תלים ססי׳ ע״ד שפי׳ אתה הכנות מאור ושמש ולפי שהטיחה כו׳ כש״כ כו׳ וגם ענין עד הגל זהו כמו תחום וגבול בין יעקב ללבן כו׳ וע׳ במא״א גבול ע״ה מ״ב ולע״ד י״ל מ״ב מאדך מאד בלי גבול שעי״ז המאדך יש כח בישראל להמשיך סליחה על שעברו הגבול לפעמים, גם כי בתורה כתי׳ ארוכה מארץ מדה ואמרו ברבות בראשית ר״פ יוד ע״פ ויכולו השמים לכל יש סקוסים כו׳ חוץ מהתורה שנאמר ארוכה מארץ מדה, והיינו כי הממוצע המחבר אור א״ס שהוא בלי גבול עם הע״ס שהם מה שמאיר בבחי׳ גבול וצ״ל ממוצע המחבר וזהו התורה כו׳ שיש בה סתים וגליא ומצד פנימיותה היא בלי גבול כי פנימי׳ אבא הוא פנימי׳ עתיק ומצד חיצוניותה היא שרש הגבול כו׳ וע״כ ע״י התורה ממשיכים סליחה כו׳. ע׳ בהערות

גל בבחי׳ פ׳ תזריע ע״פ ושלשים יום ושלשת ימים פי׳ ל״ב נתיבות חכמה כשנמשכים במל׳ נק׳ גל וזהו גל נעול אחותי כלה, וע׳ בסדור בדרוש בה״ז שבספי׳ ממשיכים ו״ק דאבא עם ו״ק דאימא ע״ד יין המשומר בענביו, וא״כ בל״ג בעומר מסתיים חיבור חו״ב, וחיבור זה עה״ח ע״כ אז פסקו כו׳, עוי״ל לענין ל״ג בעומר ע״פ מ״ש בש״ע סי׳ תצ״ג וביארו בש״ע אאזמו״ר נ״ע שם שנוהגים ל״ג ימי אבילות על תלמידי רע״ק שמתו בין פסח לעצרת ביבמות פ״ו דס״ב ע״ב, ואיתא שם על שלא נהגו כבוד זל״ז וע׳ מהרש״א דאין כבוד אלא תורה ולא חסו על כבוד תורה של חבירו ח״ש באבות יהי כבוד חבירך חביב עליך כשלך כו׳, והנה אבל גימ׳ ל״ג ע״כ נוהגים ל״ג ימי אבילות, וענין

אבל חשבון ל"ג פי' במא"א א' ה', כי אבל מורה על חסרון מקיפי אבא כי מצד זה בא המיתה וסימנך ימותו ולא בחכמה עכ"ד ואפ"ל עפ"ז כי בחכמה יש ל"ב נתיבות והא' היתירה זהו מקיף דחכמה כי ל"ב נתיבות הם או"פ, כדמוכח באדרא דקכ"ח ע"ב מוחיה אתפשט ונפיק לל"ב שבילין, והאלף בחי' פלא הוא כתר תורה שהוא אור מקיף או זהו ח"ס, וזהו שמתו על שלא נהגו כבוד כי כבוד זהו ל"ב נתיבות חכמה, והחכמה תחיה, ובמא"א ח' כ"ח תורה כו' כי היא חייך ואורך ימיך כי היא חכמה דאריך שמשם אריכו דיומין עכ"ל והגם כי כבוד הם ל"ב נתיבות חכמה שהיא חכ' דאצי' מ"מ שרשה מח"ס וזהו ענין הא' מקיפי אבא כו' וזהו כבוד תורה ע"ד כתר תורה, והנה בספה"ע שסופרים מ"ט יום חמשים שערי בינה ממשיכים ג"כ אור אבא כמ"ש בסדור בביאור דברכת הזימון והיינו כי או"א הם תרין ריעין ועד"ז נתבאר ע"פ ושאבתם מים בששון שעם היות ניסוך המים מחכ' צ"ל בששון שהוא בינה שמחה לפי שאו"א הם תרין ריעין וכמ"כ כאן שממשיכים נש"ב צ"ל ג"כ ל"ב נתיבות החכ', ובפרט שענין ספה"ע לברר ז' מדות דנה"ב שמשכנם בלב, והיינו ע"י בחכמה אתבריררו, והלב נק' ל"ב ע"ש שבו מאירים ל"ב נתיבות החכ' כמ"ש הרמ"ז אמור צ"ג ע"פ לך אמר לבי בקשו פני, וע"כ עד ל"ג בעומר מאירים ל"ב נתיבות חכמה, שהם בל דאבל מה שנסתלקו מחמת האבילות, וביום ל"ג מאיר האלף בחי' מקיפי אבא כו' ואזי והפכתי אבלם כו', ונעשה בחי' אבל לשון מישור, כמו ועד אבל כרמים אבל השטים, וענין המישור הוא הפך האבל שעניגו חורבן ושממון והמישור הוא הפך זה כו' וכמ"ש והוא יישר ארחותיך משלי ג' ז' וכתיב והיה העקוב למישור ישעי' סי' מם פסוק ד', וכתי' מי אתה הר הגדול לפני זרובבל למישור, זכריה ד' ז', וזהו שאומרים בימי העומר אחר ספה"ע כי תשפוט עמים מישור כו'.

וכי תמכרו ממכר לעמיתך כו'. בספר ע"ג ס"פ ויקרא ע"פ וכחש בעמיתו פי' היינו בהקב"ה, שנקרא עמיתו שנאמר זה דודי וזה רעי, הובא בספר עה"כ ערך עמיתו, והרי נאמר למען אחי וריעיי שנש"י נק' ריעים למקום, וכן פי' במדרש פסוק רעך ורע אביך אל תעזוב, דקאי על הקב"ה, וגם שבגמרא כאן בפ' הזהב דנ"ט ע"א פי' עמיתך עם שאתך בתורה ומצות, אל תונהו, ועיין בנמוק"י וכן איתא בגמרא רפ"ד דשבועות ד"ל ע"א וזה שייך על הקב"ה שהוא בכבודו ובעצמו מקיים המצות כמארז"ל תפלין דמארי עלמא מה כתיב בהו כו' וכ"כ ברבות משפטים פ"ל שהוא ית' מקיים ועושה כל המצות, ועוד זאת שגם המצות שהאדם מקיים הקב"ה מסייעו כמ"ש אלמלא עוזרו כו' והבא לטהר מסייעין אותו, וא"כ הוא אתך ממש גם בתורה ומצות שאתה מקיים, וזהו ענין וכי תמכרו ממכר כו' או קנה כו', דהנה מבואר למעלה בענין חמשה קנינים קנה הקב"ה, ישראל קנין אחד ותורה קנין אחד, אשר א"כ דקנין דישראל שייך עליו לומר וכי תמכרו ממכר לעמיתך שהוא ית' הקונה, ואנחנו ישראל עם

סגולתו הם המוכרים, שהוא ית׳ עושה המשיכה בנו ואנו נמשכים אחריו וכמ״ש אהבת עולם אהבתיך ע״כ משכתיך חסד, וכתיב בחבלי אדם אמשכם בעבותות האהבה, ואח״כ נותן לנו הכסף התגלות אהבה רבה אהבתי אתכם אמר ה׳, ואפ״ל ג״כ כי עיקר המכירה היא את נפש הבהמית כי הנפש אלקית היא חלק אלוה ממעל ולא ירדה רק לתקן נה״ב וזהו ענין שהבהמה נקנית במשיכה כו׳ וגם קנין דשמים וארץ י״ל שאנו מקנים זה להקב״ה דאל״כ ממי קנה שמים וארץ הרי כבר בראם מאין ליש, וממי יקנה אותם אלא שקנין זה צ״ל כמשארז״ל פ״ק דסוטה דף ד׳ סע״ב אפילו הקנהו להקב״ה שמים וארץ כאברהם אבינו דכתי׳ ביה הרמותי ידי אל ה׳ אל עליון קונה שמים וארץ ופרש״י השליטו בשבחו על הכל כאברהם שקראהו קונה שמים וארץ, ולפ״ז אפשר לפרש ענין קנין זה שהוא למעלה מבחי׳ הבריאה מאין ליש, שנבראו נראים בחי׳ יש ודבר נפרד בפני עצמו, אכן אברהם שקרא אל עולם היינו שהעולם בטל במציאות אליו ית׳ לגמרי כביטול זיו השמש בעודו בגוף כדור השמש, ועמ״ש מזה בד״ה ויקרא משה בפ׳ תבא ועיין בתניא פ״ך כ״א כמשל ביטול אותיות הדבור של האדם בעודן בכח חכמתו ושכלו כו׳ ע״ש עד ולכן כולא קמיה כלא חשיב ממש, ועיין מזה בת״א פ׳ וארא בד״ה וארא אל אברהם שזהו ענין הכוונה בק״ש באומרינו הוי׳ אחד אשר החית מרמז לשבעה רקיעים והארץ שהוא ית׳ אחד בהם ושהם בטלים במציאות אצלו ית׳ ולא כמו שנראים יש ודבר, וע״כ בחינה זו נק׳ קנין, וזהו ענין הקנהו שמים וארץ כאברהם אבינו כו׳, וביאור הענין מובן ג״כ ע״פ מ״ש כי אל דעות הוי׳ שיש ב׳ דעות שמלמטה למעלה נקרא הבריאה מאין ליש, שלמטה היש ולמעלה נק׳ אין שאינו מושג, אבל מלמעלה למטה הוא בהפך, וזהו שהקנהו שמים וארץ שיהי׳ גם מלמטה למעלה הידיעה כמו שהוא באמת מלמעלה למטה וכמ״ש סד״ה כי תשמע בקול, בענין לעשות הישר בעיני ה׳, וקנין זה הוא ג״כ ע״י העלאת מ״ן ע״ד מ״ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ עמ״ש מזה בד״ה כי תצא והיינו באומרו שמע ישראל כו׳ והמשכת מ״ד באומרו הוי׳ אלקינו הוי׳ אחד וזהו ענין המשיכה והכסף, ולכן ארז״ל גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ, דאלו במעשה שמים וארץ כתיב אף ידי יסדה כו׳ משמע חדא יד, ובמעשה צדיקים כתי׳ מקדש ה׳ כוננו ידיך, תרתי, בפ״ק דכתובות דף ה׳ סע״א, וע״ש בתוספת ד״ה דאילו, והנה ב׳ ידים הם יחו״ע ויחו״ת שהם ז״א ונוק׳ כמ״ש בד״ה צאינה וראינה, בפי׳ שאו ידיכם קדש, והם ב׳ פסוקים ראשוני׳ דק״ש שמע ישראל ובשכמל״ו ע״ש באריכות, וא״כ במעשה שמים וארץ שנאמר רק חד יד היינו ארץ נמשך מבחי׳ שמאל יחו״ת והוא כי מל׳ מקור דבי״ע בשכמל״ו להיות היש דבר נפרד, ושמים ז״א עם היותו שהוא מבחי׳ וימיני טפחה שמים, יחודא עילאה אך גילוי זה הוא רק בשמים ממעל היינו בבחי׳ אצילות סוכ״ע ולא נמשך גילוי זה בארץ מתחת בבי״ע אבל במעשה צדיקים בחד מעשה כמו בהמ״ק כתב תרתי ידים היינו לפי שממשיכים להיות כימי השמים על הארץ שיהי׳ הגלוי למטה כמו למעלה, וזהו ענין שמים וארץ קנין אחד פי׳ שיהי׳ ההמשכה מבחי׳ שמים לבחי׳ ארץ והוא יחוד זו״נ, וכמש״ל דקנין שמים וארץ זהו בחי׳ יסוד והוא בחי׳ כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא כו׳ והקנין הוא היחוד כמשארז״ל האשה נקנית בשלש דרכים כו׳ והיינו היחוד וההמשכה מיחו״ע ביחו״ת וזהו ענין ואמת ה׳ לעולם וכמ״ש בד״ה ביום

השמע"צ, וזהו שמעשה צדיקים גדולים ממעשה שמים וארץ, שהרי בבריאת שמים וארץ נברא מאין ליש שהיש הוא דבר נפרד, ועי"ז מעשה הצדיקים שממשיכים ביטול היש גורמים יחוד העליון שיהי' הגילוי ביחו"ת כמו ביחו"ע, וזהו הנק' קנין, וזהו וזאת לפנים בישראל כו' שלף איש נעלו כו' ופי' הרמ"ז פ' חקת נעלו הוא יסוד דנוק' שהיא נועלת וסוגרת את השפע, והיינו שלשם נמשך הקנין וההשפעה, ועי"פ חסידות י"ל כי נעל היא נה"ב כמ"ש ע"פ מה יפו פעמייך בנעלים, ועיקר הקנין הוא ע"י העלאת נה"ב ששרשה משם ב"ן כו' כי הקנין הוא יחוד מ"ה וב"ן כו', ומהגמ' דפ"ק דכתובות הנ"ל מבואר דבהמ"ק נק' ג"כ מעשה ידי צדיקים א"כ גם הא דאמרו בהמ"ק קנין אחד הקב"ה הוא הקונה אצל הצדיקים, וענין קנין זה היינו כי הגם שע"י כל מעשה הצדיקים נמשך יחוד העליון וההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע, אך עכ"ז אין ההמשכה רק בפנימיות אבל בחיצוניות העולמות לא נמשך שום גילוי, אבל בבהמ"ק שהי' גלוי השראת השכינה בפ"מ למטה זהו שנמשך הגילוי גם בעשיי' ממש, נמצא על בחי' ד' קנינים הנ"ל היינו אברהם קנין אחד, ישראל קנין אחד, שמים וארץ קנין א', בהמ"ק קנין א', שייך לומר וכי תמכרו ממכר לעמיתך, שהרי כל בחי' קנינים הנ"ל הוא נמשך ממעשה ידי הצדיקים, שהם ע"י אתעדל"ת ומס"נ באחד הם מקנים להקב"ה שמים וארץ, וגם מקנים לו נשמותיהם האלקית והבהמיות כמאמר אליך ה' נפשי אשא, וגם בחי' ועשו לי מקדש הם מקיימים וכמ"ש במ"א ע"פ נשא את ראש בני גרשון, איך בחי' הקרשים והיריעות והארון והכלים שייכים ג"כ עתה בעבודת ה', וא"כ מהו או קנה מיד עמיתך, לכן נראה לומר דזהו על קנין דתורה שהוא קנין אחד, וקנין זה הקב"ה הוא המוכר וישראל הם הקונים כמבואר בהדיא ברבות ר"פ תרומה ע"פ כי לקח טוב נתתי לכם, אמר הקב"ה לישראל מכרתי לכם תורתי כביכול נמכרתי עמה, וזהו או קנה מיד עמיתך, מיד דוקא שהיא התורה שניתנה מידו של הקב"ה לידיו של משה כמ"ש בגמ' פ"ק דסוטה שם, והיינו כידוע ההפרש בין תפלה ותורה שהתפלה היא מלמטה למעלה ע"ד מי יעלה בהר ה', והוא אתעדל"ת ועי"ז נמשך אח"כ אתעדל"ע, והאתעדל"ת היא המשיכה וההעלאה מטורי דפרודא, וזהו שהתפלה נק' סולם מוצב ארצה כו', אבל התורה היא אתעדל"ע הנמשך מעצמו מלמעלה למטה מאליו ומעצמו כמ"ש במ"א בד"ה ואתחנן בפי' אתה החלות כו' וע"כ שייך לומר שהקב"ה מוכרה וזהו ענין כי לקח טוב כו', ופי' וענין זה היינו מה שירדה התורה ונתלבשה בגשמיות ועמ"ש מזה בד"ה השמים כסאי.

אל תונו כו'. יש לפרש ע"פ מ"ש אדמו"ר נ"ע בד"ה קמתי אני לפתוח לדודי, וז"ל כתיב אחת היא יונתי תמתי, וידוע שנשמת כל אחד ואחד מישראל נקרא יונתי, ולמה נק' כך על זה יש שני פירושים אחד מלשון אונאה ולמה נקרא נפש מישראל בלשון בזיון כזה, הוא מפני שידוע לי"ח שלא כל הנשמה כולה נתונה בגוף, כ"א הנשמה היא למעלה מהגוף ומאירה בגוף הארה קטנה, ולכן נק' מעט הארה שבגוף יונה מלשון בזיון מחמת שהיא נתאנה מאד בגוף ונשטטת עמ"ש בד"ה וספרתם בפי' ולא נבוש

לעולם ועד, כמו למשל שקושרין לאדם העיניים או שמזפפין או שמשחירין, ומנהיגין אותו כמו שוטה, אל אשר יהי' רוח המנהיגים שם ילך, אף שהאיש בעצמו איש חכם ונבון, רק מחמת שעיניו נקשרו ואינו רואה נעשה שוטה, וכן הנשמה אף שהיא חלק אלוה ממעל ממקום קדושה, אבל כשהביאה באדם גוף חומר עב המסתיר ומעלים, נעשה שוטה שכל מה שהגוף עושה אינה יכולה למחות בידו, מחמת העורון שלה ולכן נקרא יונה, וכל הנשמה היא למעלה מהגוף, והנשמה הזאת אינה נתאנה כלל רק רואות ותופסות גדולת הבורא ית' לפי השגת מעלת חלקה אבל אין לה מסך חומר עב מבדיל ומעוור השגתה וזהו ענין מזליה חזי כדלקמן, ומובן שאינה נק' יונה ע"ד בחי' אונאה ח"ו (והיינו כי האונאה נמשך מצד קליפת נוגה כמ"ש בעמה"מ שער קרית ארבע פצ"ב שהקליפה מפתה ברמאות ע"י נוגה שפע חסדים של השכינה כו', וזהו דוקא ע"י שהנשמה מלובשת בגוף ונה"ב שהן ממשכא דחויא מק"נ ע"כ היא המאנה את הנשמה שתהי' נמשכת אחר רצון נה"ב והגוף ע"י שמייפה לה עניני עוה"ז ואיך כי הם נחוצים ונצרכים מאד וכמ"ש בח"ה שער יחוד המעשה, משא"כ הנשמה שלמעלה מובדלת מק"נ ואין לה שייכות והתחברות עמה, וזהו שאמרו בפ' ויקהל דר"ג ע"ב בהאי נוגה מפתה לאתתא לנטלא לנהורא, וידוע שהנשמה המלובשת בגוף נק' אשת יפת תואר, שהיא בחי' נוק' ומקבל מהנשמה שלמעלה מהגוף הנק' יפת תואר, וזהו מפתה לאתתא, לאתתא דוקא בחי' נוק' נשים דעתן קלות, משא"כ הנשמה שלמעלה מהגוף הוא בחי' דכר ומשפיע להנשמה שבגוף וכמ"ש מזה בביאור ע"פ כי תצא בענין בצלמו בצלם אלקים כו') אבל באמת הוא ג"כ נק' יונה ע"ד פי' אחר כמאמר הגמרא למה נמשלו כנס"י ליונה, מה יונה אינה נזדווגת אלא לבן זוגה כו'. ועד"ז נק' הנשמה שלמעלה מהגוף יונה שאין ברצון הנשמה הנ"ל שום דבר בעולם רק חפצה ודביקותה למקום מחצב שרשה וחיותה מחמת שאין לה מסך מבדיל ורואה ותופסת גדולת בוראה איך שכולה קמיה כלא חשיב, וזהו פי' הגמרא אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי, שהקושיא בזה שמבואר כמה פעמים בגמרא שאין מזל לישראל, ומהו מזליה חזי, אלא כך הוא הפי' אע"ג דאיהו מעט ההארה שבגוף לא חזי מטעם שבארנו, אבל מזלי' היינו הנשמה כולה חזי, ולכן נק' יונה ע"ד עיניך יונים כמו היונים שהתענוג שלהם הוא בהסתכלות הזכר והנקבה זה על זה, כך הוא התענוג של הנשמה וכמ"ש צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא.

בחקותי

אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם.

א) **פרש"י** אם בחקתי תלכו היינו שתהיו עמלים בתורה וכ"ה בילקוט רמז תרע"א בשם הת"כ, ושם מלמד שהמקום מתאוה שיהיו ישראל עמלים בתורה וכו', ויש לפרש ענין עמלים בתורה ע"ד מ"ש אדם לעמל יולד, וארז"ל סנהדרין פרק חלק דצ"ט ע"ב לעמל פה כו' היינו לעמל תורה כו' והיינו ע"ד יגעתי ומצאתי כו' גם כמארז"ל ע"פ עובד אלקים אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים כו' וכמ"ש ע"פ מ"ש בישׂשכר ויהי למס עובד כו' ועמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ לא תשבית מלח בענין אף חכמתי עמדה לי כו', והיינו כי היגיעה והעמל מוציא הכח הפנימי מההעלם אל הגילוי וכמ"כ מעורר כן למעלה גלוי פנימי' חכ' ע"ד ועתה יגדל נא כח כו' גם כמארז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, מי היינו בינה שבשביל לידת ז"א הנק' תורה ירכותיה מצטננות כו' ועיין בע"ח שער כ"א ובמא"א מ"ם כ"א, ועמ"ש בלק"ת פ' בלק ע"פ ולא ראה עמל בישראל והיינו העמל והיגיעה לאכפיא נה"ב בחי' זו לא שייך במי שהוא בבחי' כי שריתי עם כו' הנק' ישראל כו' וכמו בשבת בורר אסור, אבל עכ"ז שייך עמלו בתורה כו' שהוא בירור אחר בירור וכענין ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך כו' והיינו כי לאכפיא זהו בירור ק"נ כו', אבל עמלו בתורה ליבון הלכתא בד"ה ואלה שמות כו' ששייך בזה ג"כ ובכל עבודה בשדה דא ברייתא, בחומר זה ק"ו ולבנים לבון הלכתא כו' כי במחשכים הושיבני זו תלמוד בבלי וצריך בירור וליבון כו' ע"ש, אך עמל זה גבוה הרבה יותר מהעמל הגשמי אף דאתכפיא גשמיות נה"ב כו' וזהו אשרי מי שעמלו בתורה כו', וצ"ל מהו שייכות העמל בתורה לבחקתי תלכו, אלא כי בחקתי ל' חקיקות שחקקתי, כמו חקות שמים וארץ, וכל החוקות האלו נמשכים מהתורה שהיא ח"ס שבה גבורה דע"י שרש קו המדה.

ואת מצותי תשמרו הוו עמלים בתורה ע"מ לשמור ולקיים כמו שנאמר ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם עכ"ל, י"ל ע"ד מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, שכיון שעמל ע"מ לעשות, זהו חשוב כמו עשייה.

קיצור ענין עמלו בתורה ע"ד בחומר דא ק"ו ובלבנים לבון הלכתא ועמ"ש בד"ה ותחת רגליו, בענין וכמעשה לבנת הספיר.

ב) **הפנ"י** פי' אם בחקתי תלכו ע"ד הקדמת נעשה לנשמע וה"ע שמוע מזבח טוב, שלא יבקש הטעם וזהו הקדמת נעשה אף שאינו שומע ומבין הטעם והיינו אם בחקתי תלכו חוקה הוא מה שבלי טעם כו' ובאמת כל המצות אין הטעם המושג עיקר הטעם אלא הוא חוקה, ע"כ

צ"ל בחי' עבד וביטול רצון להיות בחקתי תלכו, כאלו הם חוקים, ואז ואת מצותי תשמרו, השגת הטעם מה שאפשר להשיג שיהי' שמחה של מצוה כו'.

ג) **אם** בחקתי כו' ונתתי כו' שהנהגת הטבע משועבד לתורה והענין כי יחוד חו"ב הם תרין ריעין אין ויש ומשם שרש חיות העולמות שאינו פוסק ע"ד ונהר יוצא כו' אך אין בזה אור חדש כ"א לחדש הישינות וזיווג זו"נ הוא לפרקים אבל זהו אור חדש להוליד נשמות חדשות כמ"ש בבה"ז פ' וירא ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי היא ולפי' כ' האריז"ל גם בזווג חו"ב יש ב' בחי' חיצוני' ופנימי' ומה שהוא תדירי זהו החיצוניות כו', והנה ענין גשמיכם ויבולה ופריו כפשוטו שרשו מזווג התדירי דאין ויש כו', אך כמ"כ יש בחי' אלו בפנימי' שהתורה נק' גשם וכן הארץ יבולה העלאת מ"ן בחי' שעורה שעור ה' ועץ השדה ז"א כו' ולכן אם בחקתי תלכו שממשיכים עי"ז בחי' אלו בפנימי' היינו יחוד זו"נ הנק' ונתנה הארץ יבולה מ"ן ובחי' ועץ השדה כו' מ"ד וכן גשמיכם מ"ד המעורר מ"נ שזהו ענין חקתי ומצותי כו' עי"ז ממילא גם ביחוד התדירי נמשך תוספת כח ועת כי יחוד הפנימי לגבי החיצוני הוא כמו נשמה לגבי הגוף כמאמר וכד אנת תסתלק כו' כגופא בלא נשמתא לכן בחי' הטבע ששרשו מיחוד החיצוני דחו"ב הוא משועבד להנהגת התורה כגוף להנשמה, וכערך מהות הגוף בעת השינה לגבי כשהוא ער שהנשמה מאירה בו כך ערך יחוד חיצוניות חו"ב לגבי כשמאיר בו יחוד הפנימי כו' ולכן אם בחקתי כו' עי"ז ונתתי גשמיכם כו', ועמ"ש ע"פ ועבדתם את ה' אלקיכם עי"ז וברך את לחמך כו', ועוי"ל כי ונתתי גשמיכם זהו טפת מ"ד והמ"ד אף ששרשו ממזלות דמו"ס ומאו"א מ"מ נמשך ע"י ז"א שהוא הנקרא אדם וממוח האדם נמשך הטפה, ולכן ע"י ועשיתם אתם שארז"ל כאלו עשאוני דהיינו עשיית רמ"ח אברים דז"א בלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה פ"ג ובד"ה צאינה וראינה, הראשון, לכן עי"ז דוקא ונתתי גשמיכם טפת מ"ד וז"ש בשל"ה שהשכר הוא טבעי.

ד) **ונתתי** גשמיכם, ונתתי ולא ע"י שליח, דהנה ארז"ל פ"ק דתענית ע"פ הנותן מטר ע"פ ארץ ושולח מים ע"פ חוצות א"י משקה אותה הקב"ה בעצמו, וכל העולם כולו ע"י שליח כו', ענין שליח ע"ד הנה אנכי שולח מלאך לפניך כו' ובטו"ב סס"י תל"ד בדין ושלוחו יכול לבטל כ' השליח שלו והוא מט"ט כדאיתא בזהר ובתיקונים והוא יכול להכניע סט"א כו', ובמדרש ר"פ וירא כל מה שעשה אברהם בעצמו עשה הקב"ה לבניו בעצמו כו' ומה שעשה ע"י שליח כו' ע"ש, ועיין מ"ש בלק"ת ר"פ ויקרא מענין שליח, ובב"ב פרק המוכר את הבית דס"ח ע"א מוכח דבית השלחין יש לפרש ע"ש ושולח מים ע"פ חוצות והיינו כי בית הבעל זהו כי מטרא בעלא דארעא וזהו ענין הנותן מטר ע"פ ארץ, אבל חו"ל שאינה מקבלת מבחי' מטר בעלא דארעא, כ"א ע"י השליח מקבלת בחי' מים ולא מטר ממש כמ"ש מהרש"א ע"כ נק' בית השלחין שהיא שדה גרוע וכמו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים דתרגום את משלהי ולעי כו' וזהו

מפני שאין מקבלת בחי' מטר רק מבחי' ושולח מים כו', אבל ע"י ונתתי מטר היא בחי' בית הבעל כו', וההפרש בין גשם ומטר ובין מים יובן ע"פ משארז"ל רפ"ק דתענית ג' מפתחות שלא נמסרו ביד שליח מפתח של גשמים שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך, וקשה דהכתי' ושולח מים ע"פ חוצות דכל העולם חוץ א"י שותה ע"י שליח כנ"ל וא"כ הרי נמסר המפתח לשליח, א"ו דדוקא מפתח של מטר לא נמסר לשליח כמ"ש יפתח כו' לתת מטר, וכתי' הנותן מטר, ונתתי גשמיכם, אבל בחי' ושולח מים מים בעלמא ולא גשם ומטר, זה שפיר נמסר לשליח, ומהו ההפרש בין גשם ומטר ובין מים, י"ל ע"פ מ"ש הבחי' ס"פ עקב ע"פ ועצר את השמים ולא יהי' מטר שהביא בשם פרקי ר"א פ"ה שאם העבים שואבים מן התהומות כו' אזי הארץ היא כמו אשה אלמנה שהיא מעוברת מזנות כו' אבל כשירצה הקב"ה לברך צמח האדמה המטר בא מן השמים שהם מים זכרים כו' שנאמר יפתח ה' כו' עכ"ד, וא"כ בתורה שנק' מטר ונתתי ולא ע"י שליח היינו ואשים דברי ממש בפיך כו', והענין כי ידוע ע"פ יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים שהוא פרסא המפסקת, כמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה שמע ישראל, ועמ"ש מענין הפרסא בת"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת, שמבחי' הפרסא נמשך ומשם יפרד עד שנמשך ג"כ בק"נ, נמצא השתלשלות מים תחתונים נמשך שהם מעורבים טו"ר, ולכן כשהארץ מקבלת מבחי' זו היא כאלמנה שהלך בעלה למדנה"י ע"ד בגלותא סליק לעילא לעילא, עיין בסדור ע"פ יתום ואלמנה יעודד, והיא מזנה שמקבלת ממים תחתונים וזה נמשך ע"י השליח מט"ט וזהו ושולח מים כו' אבל אינה מקבלת ממים עליונים כי עז"נ ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון כו', אבל כשישראל ערש"מ מקבלת הארץ מ' ממים עליונים שזהו יפתח כו' אוצרו הטוב כו' וה"ע יחוד העליון, וזה אינו נמשך ע"י שליח, כי יחוד דו"נ אינו שייך ע"י שליח ח"ו וכמו שהאריך הפרדס בשער אבי"ע פרק ה', עז"ל כי הנה נודע שיש ב' יחודים הא' יחוד חיצוני' חו"ב להחיות העולמות ומזה נמשך ושולח מים כו' הב' יחוד הפנימי ששרשו מלמעלה מעלה וזהו ענין מוריד הגשם שאומרים שמע"צ שמשפיע בה בפנימיותה טפה זרעית מיסוד ז"א שבתוכו מלובש יסוד דאבא המקבל ממו"ס כו' עיין בהרמ"ז אמור דף ק"ד ע"ב, וע' סנהדרין דל"ט כתי' טוב ה' לכל ובחי' טוב ה' לקויו כו' ע"ש, ונת' במ"א שזהו ההפרש בין ההמשכה החיצוניות להחיות העולמות ובין ההמשכה הפנימיות כו' בהגהות לד"ה אשירה כי גאה, וזהו ענין ונתתי גשמיכם, המשכת יחוד הפנימי ולכן נק' גשמיכם, גשמיכם דוקא משא"כ לאחרים הוא ושולח מים כו' ומ"ש הבחי' ס"פ עקב דגשם הוא גשמיות לא תברא, לפמ"ש בכמה מקומות שה"ע זווג גופני דזו"נ שלמעלה מזווג הרוחני וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ ששים המה מלכות, גבי אחת היא יונתי, אשר דוקא עצמיות ופנימיות החכמה לא יוכל להתגלות למטה אלא ע"י שנתגשם בבחי' טפה, וכך ה"ע התורה שנתלבשה דוקא בענינים גשמיים, והמלאכים שביקשו התורה ברוחניות לא ניתנה להם, וא"כ בחי' גשמיכם זהו בחי' גבוה וכמו מטר ולא כמ"ש הבחי', ועוד כי גשם הוא גימט' שבעתים כאור

שבעת הימים שבעתים הוא מ"ט ומ"ט פעמים אור שבעת הימים הוא שמ"ג וכן פרש"י בפסחים דס"ח וזהו בחי' גשם, ועפ"ז י"ל מארז"ל שלשה ניתנו מתנה לעולם הגשמים שנאמר ונתתי גשמיכם, דקשה וכי אפשר הי' לעולם בלי מטר שא"כ אין מזון, אלא דר"ל המתנה הוא בחי' הנותן מטר ולאפוקי מבחי' ושולח מים כו' שהי' אפשר לעולם להתקיים ג"כ ע"י ושולח מים וכנ"ל אלא שזהו מתנה להיות יפתח ה' לך את אוצרו הטוב כו' לתת מטר, לתת בבחי' מתנה ממפתחות הפנימיות, והנה עד"ז לפמש"ל דונתתי גשמיכם קאי על התורה צ"ל ג"כ שיש בה ב' בחי' אלו, ע"ד הנותן מטר ע"פ ארץ ושולח מים ע"פ חוצות, ויש להעיר ממ"ש ברבות פ' בראשית פ' ט"ז ע"פ וזהב הארץ ההיא טוב, מלמד שאין תורה כתורת א"י כו', ויש להעיר מענין במחשכים הושיבני זו תלמוד בבלי, ומענין ר' זירא צם תעניתי דלשתכח מיני' תלמוד בבלי, ומענין כל רב מבבל וכל רבי מא"י, דפי' במאו"א שרב מבחי' בינה רבי בתוספת יו"ד בחי' חכמה, או יש לבאר ע"ד מ"ש בד"ה תורה צוה בענין שיש בההמשכה מתשב"כ לתשבע"פ ב' בחי' אירוסין ונשואין, ובחי' נשואין זהו ענין מוריד הגשם כו'.

בזהר ר"פ נח ועביד איבין ורבי זרעין ובמק"מ שם דהמלאכים נק' פרי האדמה שעיקרם מהארץ נוק' מל' והנשמות פרי העץ כי האדם עץ השדה וא"כ ונתנה הארץ יבולה זהו התהוות המלאכים ועץ השדה יתן פריו הם הנשמות, ובאדם זהו נפש השכלי' ונה"א.

ה) **ונתנה** הארץ יבולה, כתיב תדשא הארץ דשא הם יוצר משרתים ועשב ואשר משרתיו, וכן נמשך בחי' אלו בנפש כמ"ש בת"א ע"פ לא תהי' משכלה ועקרה בארצך, וסד"ה וספרתם לכם גבי שבועות כד אתיליד יהבין ליה נפשא מסטרא דאופנים וחיות כו', וענין משכלה יובן ממ"ש בזהר בא דל"ה שהמ' מפלת מחמת קליפת התנים כו', אבל ע"י ועבדתם כו' אזי לא תהי' משכלה, והנה בזהר ויקרא י"ב א' תדשא הארץ נגד מאמר זכור את יום השבת כי אז שער החצר הפנימי' אלה תולדות נח שם חם יפת ר"ת שיח, שיח השדה שנמשכי' בחי' דשא ועשב הנ"ל מבחי' גבוה יותר מבחי' פנימי' כי גם חו"ב נק' מלאכים כו' וזהו ונתנה הארץ יבולה, כי כח הצומח ע"ד כי כארץ כו' כן אד' הוי' והיינו כח אד' גלוי הפנימי' ע"ד מלוי שהוא הפנימי' כו' וגם ונתנה יבולה ע"ד השפעת שעורה שעור ה' לכל חד וחד לפום שעורא דילי' שעור זה יהי' ברבוי כמו ויזרע יצחק כו' וימצא מאה שערים כו' כי מ"ט ימים דספירת עומר שעורים זהו מ"ט שערי בינה שנמשך בעומר שעורים, גם ע"ד שבע שני השבע לגבי שבע שני רעב, אשר ענין שובע מלוי הרצון כו', ועץ השדה בעצרת פירות האילן ס"ר אותיות התורה ס"ר נשמות ומ"ש יתן פריו י"ל כי הנה ע"פ היש בה עץ אם אין פירשו בזהר שלח דקנ"ח ע"ב שבחי' עץ זהו ז"א אילנא דחיי אבל בחי' אין הוא עתיק שגבוה הרבה יותר מבחי' עץ, וע"י אשר בחי' אין יאיר בבחי' עץ החיים ע"ד הנז' בזהר בראשית דל"ז ע"ב ודנ"ח ע"א שמאיר

מא״א בבחי׳ ת״ת וכו׳ ע״ש אזי עץ השדה יתן פריו, משא״כ כשאין א״א מאיר בהעץ כו׳ יעו״ש בזהר שלח, ואי תחמו דאיבא דארעא משניא ויתיר כו׳ תדעו דהא מע״ק אתיא והיינו שמשם בא לבחי׳ עץ שיתן פריו בהפלגה לטוב וע״ש בהרמ״ז וכן איתא במד״ר פ׳ בראשית פי״ב בענין אלה תולדות מלא בשני ווין משא״כ אחר חטא עה״ד שנחסר ואו אחד נתמעטו הפירות ולע״ל יחזרו כמ״ש כי זרע השלום הגפן תתן פריה כו׳ זכריה ח׳, גם י״ל שלע״ל יהי׳ עצו כפריו ואפ״ל שזהו ענין שיהי׳ השם נקרא כמו שנכתב כו׳, ואפ״ל לכן ד׳ מינים שבלולב שהם מורים על בחי׳ אין וביטול כמ״ש בסדור וא״כ הם ע״ד כשמאיר אין בהעץ היינו בחי׳ ואם אין, לכן הם באים לרצות על המים והיינו כי בשמע״צ אומרים מוריד הגשם שזהו ונתתי גשמיכם בעתם שעי״ז ועץ השדה יתן פריו ע״ד בהעץ יאיר בחי׳ אין שבחי׳ ע״ק יאיר בז״א שיתן פריו לטוב ע״כ זהו דוקא ע״י ד׳ מינים הנ״ל שהם יש בהם בחי׳ אין כו׳.

ו) **ונתתי** גשמיכם, הקשו למה נאמר יעודים גשמיים ולא רוחניים אך הנה ארז״ל בגמ׳ פרק ע״פ דקי״ח שהפרנסה גדולה מהגאולה, דאלו גאולה ע״י מלאך בעלמא שנאמר המלאך הגואל, ופרנסה ע״י הקב״ה שנאמר פותח את ידיך כו׳, וע׳ מזה ג״כ ברבות בראשית פ״ך, ובפ׳ ויחי ר״פ צ״ז, ב׳ דיעות אם פרנסה כמו גאולה או גדולה ממנה, ועמ״ש מזה ע״פ המלאך הגואל, דזה תולה אם גאולה ע״י מלאך מהנבראים כמו מיכאל וגבריאל אזי פרנסה גדולה ממנה מטעם הנ״ל, או אם המלאך הגואל היינו מ׳ דאצי׳ כדפי׳ בזח״ג בלק קפז״א, שכשנק׳ מלאך הוא כד איהי שליחא מאו״א שהם הנסתרות כו׳, ופרנסה י״ל היינו כמו מטר כדאיתא פ״ק דתענית ד״ב ע״ב, ובענין מטר אמרו ברבות בראשית פי״ג דהוא כמו תחה״מ או גדול מתח״ה ע״ש, והיינו מפני שהמטר הוא ענין יחוד העליון דזו״נ אשר זהו המכוון מכל המצות כמ״ש לשם יחוד קבה״ו שהוא המשכת סוכ״ע בממכ״ע חהו ענין היום לעשותם, ולכן גדול מתח״ה כענין יפה שעה א׳ בתומע״ט בעוה״ז מכל חיי העוה״ב, וגם פותח את ידיך יודיך מה שביו״ד נברא העוה״ב כו׳, וזהו ג״כ ענין פרנסה שכולל מזון ולבושי׳ שהתורה נק׳ מזון והמצות הם לבושים, ובהא א״ש מש״כ ונתתי גשמיכם כו׳ שה״ז גבוה מהגאולה כו׳, וצ״ע ממ״ש במ״א בענין ניסן שהוא ר״ח של גאולה, ותשרי הוא ר״ה מזונותיו קצובים ענין פרנסה וע׳ בת״י ע״פ ויקהלו כו׳ בירח האתנים בחג דעתיקייא הוון קרון לי׳ ירחא קדמאה א״כ תשרי שייך לבריאת העולם כי בכ״ה באלול נברא העולם ולכן תשרי ירחא קדמאה, ור״ח ניסן שהוא ר״ח של גאולה זהו ע״ד אשר הוצאתיך מאמ״צ שזהו בחי׳ גבוה יותר מבריאת העולם כמ״ש בסדור ד״ה ששת ימים תאכל מצות, דרוש הראשון, א״כ משמע גאולה שהוא בניסן בחי׳ אשר הוצאתיך מאמ״צ הוא בחי׳ עליונה יותר מהפרנסה שהוא בראש השנה בחי׳ תשרי ואיך יש דעה שהפרנסה גדולה מהגאולה וצ״ע ועמ״ש מזה בבוך תרי״ט א׳ בהגהות על הדרוש לכן אמור לבנ״י שבת״א פ׳ וארא, ולפמ״ש אפשר לתרץ דפרנסה ע״ד ושולח מים ע״פ חוצות אזי גאולה גבוה ממנה לכן ר״ח ניסן שהוא חדש של גאולה גבוה

יותר מירחא קדמאה תשרי, אבל פרנסה ע"ד נותן מטר ע"פ הארץ זהו ע"י הקב"ה ממש וגדולה מהגאולה אף מבחי' מלאך הגואל, וזהו בחי' ר"ה עכשיו שנק' החדש השביעי, וזהו ובחג שהוא בסוכות שאחר ר"ה נדונין על המים דבחי' מטר וזהו ענין מוריד הגשם שאומרים שמע"צ.

והשיג לכם דיש, ע' בישעי' סי' כא ע"פ מדושני ובן גרני לפרש"י הקב"ה דש בישראל להוציא מהם הקש והקליפות ויובן ע"ד שאין חיוב במעשר יו"ד עד לאחר הדישה ומירוח אף שבתחלה מעטרא ליה כסאסאה, ובמא"א ד' ססע"י י"א דישה נק' שמוש כו' ע"ש, והפי' הב' ת"י הוא ע"ד תדוש הרים בישעי' סי' מ"א ט"ו, וא"כ כמ"כ בבציר יש ב' פירושי' אלו הא' כי כרם ה' צבאות כו' ובציר היינו המשכת ולידת הנשמות הנק' ענבים, כענין מ"ש במא"א קוף סל"ב בענין קצירה שנק' לידת המל' את הנשמות כו' וכך בציר, וההפרש בין דיש לבציר זהו ע"ד בפסח על התבואה ובעצרת על פירות האילן בזח"א ויחי דרכ"ו סע"ב תבואתה תבואת ה' אחרונה דשם ובציר פירות האילן מבחי' וא"ו דשם כו' הפי' הב' הוא ע"ד אם בוצרים באו לך בירמי' סי' מ"ט ט' ובעובדי' פסוק ה', ויש להעיר ממ"ש בישעי' סי' כ"ח כ"ז כי לא בחרוץ יודש קצח כו' וע"ש במצ"ד ורבינו ז"ל פי' להפך שהקצח והכמון לא יוכלו לסבול דישה כבידה שהוא ענין נסיון גדול אבל חטה כ"ב אתוון דאוריי' יוכלו לסבול, וזה ע"ד המד"ר פ' וירא ר"פ נ"ה הפשתני הזה כו'.

ואכלתם לחמכם לשובע בילקוט שהוא ענין וברך את לחמך ופי' שובע ע"ד ומשביע לכל חי רצון, נמצא שובע זהו ענין רצון והוא מעלה גדולה שיהי' תמיד ברצון כמ"ש בשל"ה ערך רצון.

מד"ר בפתיחתא דאיכה נ"ב א', ילקוט במקומו, ועוד ח"א רע"א ג' ח"ב ע"ז א', ש"כ, של"ה כב"ב, י"ח משיח לה', בחיי רי"ג א'.

ונתתי שלום בארץ.

א) **בילקוט** במקומו רמז תרע"ב בתחלתו, שמא תאמרו הרי מאכל הרי משתה אם אין שלום אין כאן כלום ת"ל ונתתי שלום בארץ מלמד שהשלום כנגד הכל, ואומר עושה שלום ובורא את הכל מגיד שהשלום כנגד הכל עכ"ל, עמ"ש בת"א ס"פ בראשית בד"ה צאינה בפי' במלך שלמה שהשלום שלו ומ"ש בד"ה שה"ש אשר לשלמה, ובד"ה קול דודי

בשה"ש בפי' ישאו הרים שלום לעם ומ"ש בענין או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי בד"ה החלצו מאתכם, ובד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי, ובד"ה וכל בניך בפי' ורב שלום בניך מבחי' ורב יהי' שלום כו' ומ"ש בת"א פ' ויצא בד"ה ושבתי בשלום, ובאג"ה סי' י"ב ע"פ והי' מעשה הצדקה שלום, ובלק"ת פ' נשא בד"ה כה תברכו בפי' וישם לך שלום, וסד"ה כי ההרים ימושו בפי' וברית שלומי לא תמוט, ובפי' בקש שלום ורדפהו בד"ה והי' מדי חדש, ובפי' שלום שלום לרחוק ולקרוב.

ב) **מד"ר** בפ' בראשית פ"ו ג' דברים ניתנו מתנה לעולם כו' ר' עזריה בשם ר' יהודה בר סימון אף השלום שנאמר ונתתי שלום בארץ.

ג) **תולדות** ר"פ ס"ו ע"פ שובי שובי השולמית, אומה שאני עתיד ליתן בה שלום שנאמר ונתתי שלום בארץ, ואפ"ל ע"ד ומלאה הארץ דעה את ה' וזהו שהשלום חיבור בחי' הב' דיעות, כי א"ל דעות הוי' שיהי' למטה הגילוי כמו למעלה וזהו ענין משים שלום בבית כו'.

ד) **כי** תשא פמ"א כמ"ש בפ' בראשית פ"ו כנ"ל וכ"ה במקומו פ' בחקתי פל"ה.

ה) **פ'** נשא פי"א דרמ"ה ע"ד ע"פ וישם לך שלום, גדול השלום שניתן שכר התורה והמצות שנאמר ונתתי שלום בארץ, עיין בד"ה ביום השמע"צ התורה מחבר סוכ"ע וממכ"ע ע"י שהיא גבוה משניהם וזהו השלום בפמשמ"ע סוכ"ע וממכ"ע ומזה נמשך שלום בפמשמ"ט כו'.

ו) **באיכה** ס"ט ב' ע"פ צדיק הוא ה', ענין וחרב לא תעבור בארצכם כו', והוא ע"ד והבית בהבנותו כו' ומקבת והגרזן וכל כלי ברזל לא נשמע בבית עיין מזה זח"א פ' נח דף ע"ד סע"א.

ז) **ילקוט** במקומו כאן ושכבתם ואין מחריד לא יראון כו' וע"ד קוממיות בקומה זקופה במד"ר פ' בראשית פרשה וע' מענין ואין מחריד בצפניה סי' ג' י"ג ובמיכה סי' ד' ד'.

ח) **זח"ג** במקומו בחקתי קי"ג סע"ב ונתתי שלום בארץ דאתי קודב"ה לאתחברא בכנ"י, ענין חיבור זה עמ"ש ע"פ אוה למושב לו וע' זח"א ויחי דרמ"ה סע"א וע"ב, ומזה יובן מש"ל סעיף א' בשם הילקוט שהשלום כנגד הכל כי הנה בנין פרצוף ז"א ונוק' ורמ"ח מ"ע רמ"ח איברין וכו' זהו בשביל שיהי' היחוד והתחברות המשכת אור א"ס ב"ה במקור בי"ע, שהמשכה זו שקולה כנגד הכל כי הוא תוספת ורבוי אור שהתוספת מרובה על העיקר כמ"ש במ"א ע"פ בן פורת יוסף כו' וע"י תוספת ורבוי אור זה נמשך שיהי' הגילוי למטה ג"כ כמו למעלה וזהו ג"כ ענין שלום עד שיומשך כי וגר זאב עם כבש כו', משא"כ מצד פרצופי זו"נ עצמן הרי ומשם יפרד כו' שיהי' עלמא דפרודא ושם אלקים מסתיר, ולא נשלם המכוון בבריאת העולם שיהי' ונגלה כבוד ה' וכמ"ש

ואולם חי אני וימלא כבוד ה' כו' וחי ושלום הוא בחי' א', ולכן ח"ו אם אין נמשך השלום בארץ אין כאן כלום, וכמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה ברית הוא ג"כ ענין שלום התקשרות וחיבור וכו' אזי חקות שמים וארץ לא שמתי, והנה מבחי' ונתתי שלום בארץ שהוא יחוד העליון ורבוי האור כדין ושכבתם ואין מחריד, ע' בכוונת השכיבנו אבינו לשלום שהוא ענין היכל קדה"ק הנקרא מטתו שלשלמה, שיומשך השלום למטה במקור דבי"ע היכל קדה"ק דבריאה, וע' זח"ג קי"ח ב' בענין הנותן מטתו בין צפון לדרום ודקי"ט סע"ב ועמ"ש מזה ע"פ תהלה לדוד ארוממך כו' וע' זהר ויצא קנ"ו ע"פ וישכב עמה בלילה הוא, ואין מחריד שלא יראו קרי ע"י והשבתי חיה כו' ע"ש בזהר וכן בגשמיות ואין מחריד גם ושכבתם שיהי' אם זכרתיך על יצועי, ועמ"ש בישעי' סי' נ"ד ע"פ ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך, ועמ"ש בפ' בלק ע"פ כרע שכב כארי.

ונתתי שלום בארץ כו' וחרב לא תעבור בארצכם, וארז"ל פ"ג דתענית דכ"ב סע"א וע"ב אפילו חרב של שלום אפ"ל ע"ד פדה בשלום נפשי מקרב לי שהתפלה נק' קרבא, ועכ"ז נק' חרב של שלום, ע"ד רוממות א"ל כו' וחרב פיפיות כו', אך פדה בשלום ע"י התורה ולא יצטרך כלל לחרב הנ"ל וכמ"ש וכתתו חרבותם לאתים וזהו כי לא בחפזון כו', גם ע"ד מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה, ועמ"ש ע"פ אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי, ובמהרש"א שם פי' דהאי קרא מדבר בעושין רצונו ש"מ, וע' במדרש איכה סט"ב שהוא לב"ג ע"פ צדיק הוא ה', רבות בראשית פ"ו ג' דברים ניתנו מתנה כו' ואף השלום שנאמר ונתתי שלום בארץ, היינו אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת, גם י"ל כענין שבינה נק' מלך שהשלום שלו שאו"א הם תרין ריעין דלא מתפרשין, וכמ"כ ונתתי שלום בארץ שיהי' השלום קבוע בארץ ע"ד ביום ההוא יהיה שיהיו ו"ה ג"כ בבחי' י"ה, ועמ"ש בענין ורב שלום בניך כו', רבות תולדות ר"פ ס"ו ע"פ השולמית שאני עתיד ליתן בה שלום שנאמר ונתתי שלום כו' וי"ל ע"ד מ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בענין וברית שלומי לא תמוט שהוא ההתקשרות וההמשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלות כו' וזהו ונתתי וכענין ויתן לך כו' מטל מה שלמעלה מכח האתעדל"ת וזהו ג"כ ענין וישם לך שלום כו' כי תשא פמ"א קנ"ה ד' שהוא ל"ט ד' נז' מ"ש ברבות בראשית פ"ו הנ"ל, וכן נז' עוד מאמר הנ"ל בבחקתי תוך פ' ל"ה וכל הענינים הנ"ל נאמרים על יחוד העליון וזהו הנותן בים דרך כו', רבות ר"פ בחקתי חשבתי דרכי ואשיבה רגלי, כי הנה בחקתי תלכו להיות ההילוך ע"י רגלים בחי' יחוד העליון כמ"ש בד"ה מהלכים כו' ועי"ז ונתתי שלום מה שלמעלה מכח האתדל"ת של המצות כו', וא"ל ויספתי ליסרה כי כמה יוסף איכא בשוקא, יוסף דעת יוסף מכאוב כו' זו"נ דקליפה. נשא פי"א קרוב לס"פ דרמ"ה ד' שהוא לח"ד גדול השלום שניתן שכר התומ"צ שנא' ונתתי שלום בארץ.

וזכרתי את, זח"א ר"פ וירא דצ"ז סע"א במ"ה חכרתי את בריתי יעקב, ברית כרת הקב"ה ליעקב לבדו יותר מכל אבותיו כו' ועמ"ש בלק"ת ואתחנן סד"ה וידעת היום ובת"א וישב בד"ה מהלכים בין העומדים בענין בריח התיכון ובלק"ת קדושים גבי ונטעתם כל עץ מאכל בענין ומהללים לשם תפארתך ובד"ה יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו.

ס"פ הנ"ל קי"ט א' חכרתי את בריתי יעקוב מלא בוא"ו אמאי כו' עד כדין יתחבר ו' בה', יש להעיר מענין והיה אשר ו"ה קודם לי"ה ועמ"ש מזה ע"פ והי' הוי' למלך על כל הארץ כו', וישלח קס"ח א' יעקוב בוא"ו אמאי, בגין דאיהו דיוקנא דיעקב ממש ופי' הרמ"ז כי מאברהם ויצחק נמשך קצת הארה לישמעאל ועשו אבל יעקב מטתו שלימה והוא"ו הוא קו ישר קו האמצעי, וע' זח"א פ' חיי קלג"א גבי תפלת ערבית שתיקן יעקב הוא רשות לפי שהוא המשכת היחוד העליון שה"ע אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת גם ההמשכה מעלמא דחירו הנק' רשות.

ויחי דף רי"ד סע"א ענין וא"ו יתיר לפי שבגלות קוב"ה סליק לעילא לעילא כנז' פ' ויגש דר"י ע"א שה"ע הסתלקות הוא"ו ואז הדבור אין בו גלוי, ולע"ל יומשך ויתגלה ממקום שנסתלק להאיר למטה וכמ"ש בפ' ויקרא ד"כ סע"ב ע"פ ושב יעקב, לכן ע"ז בא וא"ו יתיר להורות שנמשך הגילוי מבחי' כתר והנורא א"ל עליון, ועמ"ש בד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת ובקיצור למנצח על השמינית בענין שבמצות שבת יש ג"כ ו' יתיר היינו מ"ש בנחמי' סי' ט' י"ד מצות בשני ווין, והרמ"ז יתרו ס"ח פי' שהוא יסוד אבא כשמאיר ביסוד ז"א כו', שמות ד"ט סע"ב בשלח דנ"ג סע"א, בפ' אחרי סו"ב פי' כי ואו במלואו י"ג היינו י"ג מכילין דע"י שנמשכין בז"א, וא"כ רומז לענין ז"א שיהי' לע"ל במדרגת א"א ולכן נאמר יעקוב מלא.

בדרוש תלתא זמינין מקדש נת' פנימיות ז"א זהו שבת וחיצוניות ז"א ששת ימי המעשה וערך פנימי' ז"א לגבי חיצוני' דוגמת ת"ת לגבי חו"ג שת"ת בו ש' הוי' ועושה שלום בין חו"ג ע"י הגלוי שלמעלה מהשתלשלות א"כ חכרתי את בריתי יעקב ת"ת או פנימי' ז"א שהוא ההמשכה מלמעלה מהשתלשלות ואף את כו' ההמשכה בסדר ההשתלשלות.

ויש להעיר ממ"ש כי יעקב בחר לו י"ה ונק' הבחור שבאבות ומענין והנחלתיך נחלת יעקב אביך נחלה בלי מצרים, ומענין יעקב חבל נחלתו, ומענין ג' דברים תורה עבודה וגמ"ח, נמצא יעקב תורה, ומ"ש ע"פ ושלשת, מענין הנך יפה היופי כשכלול מג' גוונים, מ"ש בענין על כנפי נשרים כנשר יעיר.

ענין ליעקב אשר פדה את אברהם וארז"ל במד"ר פ' בחקתי שבזכות יעקב ניצול אברהם מכבשן האש, משל כו' נשמע שעיקר הוא יעקב וזהו ע"ד שמים וארץ שהמכוון הוא ארץ, והגם שבבריאה שמים קדמו היינו בהדבור אבל במח' ארץ קדמה והוא כחותם המתהפך כמ"ש ע"פ כ"א בזאת יתהלל כו', שזהו כענין עליונים למטה ותחתונים למעלה, וכמ"כ

אברהם ויעקב נמשלו לשמים וארץ כמ"ש במד"ר כאן ובפ' בראשית ספ"א לכן ליעקב אשר פדה כו', וע"כ וזכרתי את בריתי יעקב, כי אברהם היינו אב רם שהוא חכמה עילאה וכשנק' אברהם היינו ה' עילאה כמ"ש בת"א ר"פ לך לך, נמצא אברהם זהו חו"ב וההמשכה באצי' וכן יצחק קו השמאל בג"ה כו' וזהו ההמשכה בבחי' שמים אש ומים כו' אבל יעקב יוד עקב שיומשך בבחי' עקב שהיא ארץ כמ"ש וישב יעקב בארץ וגו' וזהו הקול קול יעקב, ופי' וזכרתי י"ל ע"ד מ"ש בענין המזכירים את ה' בהגהות לד"ה לא הביט און ביעקב, כי סליק לעילא לעילא ושם אם צדקת, ע"כ מזכירים שיזכור את המכון בבריאת העולם, וזהו דוקא ע"י יעקב כי מצד החסד דאברהם לבד הרי אמר לו ישמעאל כו' וכן מצד הגבורה דיצחק לבד יש יניקה לעשו רישיה דעשו כו' אבל מצד יעקב קו האמצעי זהו משפט וצדקה ביעקב אתה עשית שהחסד יומשך במקום הראוי כמ"ש בד"ה אשירה ולכן אמר וזכרתי את בריתי יעקב אזי ואף ואת כו' שאז גם מחו"ג לא יומשך יניקה כו'. עוי"ל ע"ד מ"ש בד"ה משה ידבר אברהם המשיך מוחין למעלה בז"א והכל באצי' אבל משה ידבר להמשיך האור בבי"ע, וכ"כ סד"ה לך לך יעו"ש וזהו ג"כ בחי' יעקב כי יעקב ומשה שניהם נק' בריח התיכון שעי"ז מבריח מן הקצה אל הקצה להמשיך האור למטה וזהו ויקם עדות ביעקב והוליד י"ב שבטים, לכן ליעקב אשר פדה שבזכות יעקב דוקא ניצול אברהם וכענין המשכות אורות בז"א רק בשביל שיאיר במ' וזהו ענין יעקב תר"מ כו', וכענין זה דיעקב לגבי אברהם י"ל שהוא ענין גדול העונה אמן יותר מהמברך, אף דלכאורה הוא בהפך אלא כי המברך ממשיך האור למעלה באצי' והעונה אמן זהו יחוד אד' בהוי' שגם למטה יהי' הגילוי ע"ד אמת ואמונה וכתי' וצדיק באמונתו דוקא יחיה וז"ש במד"ר שם בת שהיא נשאת למלך כו' שבת שין בת ומש"ש במד"ר וצפה באסטרולוגוס זהו משל לבחי' כתר דעליה אתמר מגיד מראשית אחרית ועיין בזח"א פ' חיי קל"ג א' בענין תפלת ערבית ובבה"ז שם שעיקר היחוד עליון זהו ע"י יעקב ובחי' אברהם וימינו תחבקני זהו רק הכנה לזה, וזהו שביעקב דוקא נאמר המשל לבת שנשאת למלך, ועמ"ש מזה בבוך במדבר פ' פנחס ע"פ ובחדש השביעי גבי מקרא קדש זה יעקב.

הנה ענין בריתי יומם ולילה, פי' בפ' ויקרא דף י"ד ע"א שהם ז"א הנק' יום שהוא בחי' חסד ונוק' הנקרא לילה שבנינה מן הגבורות והיסוד מחברם ומייחדם שיתמתקו הגבורות בחסדים ועמ"ש ע"פ המאמר ר"פ תזריע דמ"ב סע"ב אתתא מן יומא דאתעברת כו' ובפי' הרמ"ז שם, שע"י שנמתקו הגבורות נק' עזר כנגדו שמה שהוא בחי' כנגדו נעשה לו עזר, ועמ"ש ע"פ אעשה לו עזר כנגדו בת"א פ' בראשית שהוא משל

לבחי' מראה מזכוכית המצופה בכסף דק כו', וזהו ענין ויהי ערב ויהי בקר יום אחד שמבחי' חשוכא שהוא ההסתר בשנכלל במדת יום בחי' ביטול נעשה יום אחד גלוי בחי' אחד, וזהו בריתי יומם ולילה דוקא שע"י הלילה והחשך כשמתכלל במדת יום נעשה עזר מבחי' כנגדו, וכענין יתרון האור מן החשך בפ' תזריע דמ"ז ע"ב, ואפ"ל דהיינו מ"ש יומם, כי יום היינו ז"א או יסוד ז"א אכן יומם היינו יסוד דאבא, והוא יתרון אור הנמשך ע"י החשך דוקא וע' מענין יומם ר"פ נח דנ"ט ב' ובפ' בלק דקצ"א ע"ב, ובמא"א אות יו"ד סעיף ח' ובאות למ"ד סי"א מענין לילה, ובעמה"מ שט"ז פס"ו דק"ס ע"ד כתב שזווג או"א נקרא יומם וזהו גולל אור מפני חשך והיינו כדי להיות וחושך מפני אור ויהי' יתרון האור מן החשך, והנה בגמ' שבת ל"ג א' מבואר דבריתי היינו תורה וכ"ה בפסחים ס"ח ב', ובשבת קל"ב ובנדרים לא"ב דקאי על מילה, ובנדרים לב"א ופליגא דר"א כו' הרי שיש שני דעות בזה אלו ואלו דא"ח, והיינו מ"ד בריתי קאי על התורה היינו יסוד אבא ומ"ד דקאי על המילה היינו יסוד ז"א, וזהו ענין ב"פ שלום שבפסוק או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי, ועמ"ש ע"פ המאמר ר"פ נח, שזהו ענין שנאמר אלה תולדות נח נח, ב"פ נח היינו ב' בחי' הנ"ל, והנה יסוד אבא ארוך וזהו בחכמה דוקא יסד ארץ משא"כ כונן שמים בתבונה וכמ"ש בת"א פ' בראשית ע"פ וייצר כו' וכמו הראיה שנשפל למטה לתפוס העשייה גשמיות משא"כ בשמיעה לכן התורה שמיסוד אבא מאירה בחי' החשך שיכסה ארץ, כי בחכמה יסד ארץ, ולכן מאירה את הלילה, ועי"ז העסק בתורה בלילה נמשך עליו חוט של חסד ביום שהוא יתרון האור עיין בפ' תרומה קמט"א, ובפ' ויגש דר"ז ע"ב, ויקרא כג"ב' אחרי סה"א, ועיין בר"ח פי"ז משעה"ק דר"י ע"א גבי ובמעלת הקושר לילה ביום ע"י עסק התורה, ומ"ד שפי' בריתי היינו מילה זהו ענין היסוד, והיינו כי הערלה החופפת היא ק"נ וע"י כריתת הערלה מתגלים ה"ח ששרשם מחסד דלגאו והיא בחי' אה"ר שלמעלה מהשכל, והנה מבואר במדרש אסתר דקכ"ו ג' בפסוק בחודש הראשון, אם לא בריתי יומם כו' יש ברית בבשרם דכתיב ואתה את בריתי תשמור כו' ויש ברית בפיהם זו תורה דכתיב לא ימוש ספר התורה הזה מפיך כו' והענין כמ"ש בס"י פ"א מ"ג עשר ספירות בלי מה מספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש וברית יחיד מכוון באמצע כמלת לשון וכמלת המעור עכ"ל, וכן אמר בסוף הס"י כרת לו ברית בין עשר אצבעות רגליו והיא המילה, ובין עשר אצבעות ידיו והיא הלשון עכ"ל הביאו הפרדס ש"א ופי' דעשר אצבעות ידיו הן ע"ס דאצי' ועשר אצבעות רגליו הם ע"ס דבריאה ויש למצוא סמך לדבריו ממ"ש בת"א פ' משפטים בד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר בענין ואל אצילי בנ"י לא שלח ידו כו', ולכן יש ג"כ פרסא חצר הכבד שמפסיק באמצע הגוף אשר הידים אחוזים בגוף למעלה מהפרסא, והרגלים הן למטה מהפרסא והיינו כי הפרסא היא המפסקת בין אצי' לבריאה, ועכ"פ ברית יחיד המכוון באמצע זהו המקור הממשיך מהמאציל לע"ס ולכן על ידו מתייחדים ג"כ החמש דימין שהם ה"ח עם החמש דשמאל שהם ה"ג כי להיות היחוד זהו ע"י תוספת

אור מא״ס ב״ה שע״י מתבטלים חו״ג כמ״ש באגה״ק סי׳ י״ב, וא״כ התורה היא ברית הלשון וכמ״ש במשה שהי׳ כבד פה וכבד לשון כבד פה לגבי אורייתא דבע״פ כבד לשון לגבי אורייתא שבכתב, לפי שהי׳ בבחי׳ עצמיות החכמה עילאה שלמעלה מהדבור כו׳ וע״י התורה מתיחדים הע״ס שהן עשר אצבעות שמהן שרש התהוות שמים וארץ כמ״ש אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ועיין מ״ש מזה בת״א פ׳ וארא בד״ה וידבר אלקים כו׳ וארא בענין נטה שמאלו וברא ארץ, ונטה ימינו וברא שמים וע׳ מזה בזח״א בראשית ד״ל ע״א ח״ב שמות ד״ך ע״א בא לז״א יתרו פ״ה סע״ב, נמצא הארץ מקבלת מן השמאל שהיא בחי׳ ה״ג שהוא להיות יש ודבר נפרד, אבל ע״י התורה מתייחדים שני הידים וכענין שאו ידיכם קדש, ולכן עשה״ד ניתנו על שני לוחות אבן ה׳ דברות על כל לוח, וע״י התורה מתיחדים להיות שמאלא אתכלל בימינא וזהו ענין חקות שמים וארץ, ואפשר יחוד זה ע״ד השולט בשתי ידיו שגם השמאל יש בה כח כמו בימין והוא בחי׳ א״א דלית שמאלא בהאי עתיקא, ובחי׳ אצבעות הרגלים מתייחדים ג״כ ע״י מלת המעור וזהו ענין שלש רגלים תחוג כו׳, וזהו ונתתי לך מהלכים בין העומדים, אם בחקתי תלכו, וארז״ל ע״ז ברבות ר״פ בחקתי חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך שעד״מ ההילוך הוא ע״י הרגלים, והוא בחי׳ קיום מעשה המצות שנק׳ בחי׳ רגל כמו הרגל הוא בחי׳ אחרונה וכך הוא ענין המעשה, ומ״מ יש מעלה יתירה ברגל מה שאין בראש שהרגלים הם המהלכים ונושאים את הראש ומוליכין אותו למחוז חפצו ונמצא הראש צריך להרגל כו׳ ובבחי׳ זו נקרא הרגל ראש, והראש רגל שהוא למטה מהרגל במדרגה זו כו׳ וזהו ענין נעוץ תחלתן בסופן שסופן הוא תחלתן מלמטה למעלה, והיינו שבחי׳ מעשה המצות יש בהם מעלה יתירה שע״י שמתקן מעשיו שהן בחי׳ רגלים עי״ז נעשו מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, כמ״ש כ״ז בת״א ר״פ בראשית ע״פ והארץ הדום רגלי, והיינו כמ״ש בד״ה יביאו לבוש מלכות, כי הנה אורייתא מחכמה נפקת והח׳ הוא ראשית ההשתל׳ שהוא בחי׳ ממכ״ע, אבל הארת והמשכת אא״ס ב״ה במעשה המצות גשמיות הוא בבחי׳ סוכ״ע כו׳ כי שרש התהוות העשיי׳ גשמיות אינו דרך השתלשלות עילה ועלול אלא מהארת א״ס ב״ה ממש הסוכ״ע שהוא ית׳ כל יכול כו׳ ובמ״א ע״פ ועמדו רגליו נתבאר שרגליו הם אותיות והיינו בחי׳ אותיות עליונים שבהן ועל ידן נמשך גילוי אור א״ס ב״ה הסוכ״ע ועמ״ש בת״א פ׳ בשלח בד״ה לסוסתי, ועמ״ש ע״פ קול דודי בסופו בענין מדלג ומקפץ כו׳, ולכן הטפה הנמשכת מברית המעור שבין עשר אצבעות רגליו נמשך ומלובש בה מעצמיות הנפש להוליד בדומה לו ממש משא״כ בברית הלשון שלא נמשך ומלובש בה כ״א הארת השכל ולא מהות ועצמיות כח המשכיל שבנפש ואצ״ל שלא נמשך בו ממהות ועצמות הנפש כו׳ וכך למעלה שע״י ברית הלשון נמשך גילוי הארת בחי׳ חכמה בחי׳ ממכ״ע, אבל ע״י המצות נמשך מבחי׳ אור א״ס הסוכ״ע ממש בחי׳ מהותו ועצמותו, ואעפ״כ נמנו וגמרו שגדול תלמוד שמביא לידי מעשה, והענין כי הנה הברית שהיא המילה היא שרש כל המצות ולכן נק׳ ברית שבין רגליו אשר הרגלים

הם מעשה המצות כנ"ל והיא המילה שהיא שרשן ומקורן נקרא ברית שבין כו' ולכן אף על פי שארז"ל קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה עכ"ז לא נצטוה בפי' רק על המילה ועמ"ש מזה בת"א ר"פ לך לך, וגם הקטן אע"ג דלאו בר מצוה הוא חייבים למול אותו לשמונה ימים, וגם ברית ע"ה גימט' תרי"ג כי ההשפעה שנמשך דרך האבר כלולה מרמ"ח אברים ושס"ה גידין, והיינו שלהיות ההמשכה מח"ע למטה שהוא ההמשכה מש' הוי' בש' אלקי' זהו נמשך ע"י רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח אברים דמלכא, והנה ארז"ל מצות צריכות כוונה, ומבואר במ"א בד"ה לא הביט און ביעקב, שהכוונה היא התפלה בא"י כו' להמשיך גילוי אלקות בכלים של מעשה המצות, והמשכה זו היא ע"י ח"י ברכאן דצלותא שהם נגד ח"י חוליות השדרה, שהחוט השדרה נמשך מן המוח אל הרגלים, ובו ועל ידו נמשך שפע המוח מן הדעת אל היסוד, ובמ"א נתבאר שכן פי' בענין רוכב על כרוב קל שלו ושט בח"י אלף עלמין כו' ובחי' יסוד הוא התקשרות כמ"ש באגה"ק סי' ט"ו, ולכן התקשרות זו היא שרש ונשמה לכל המצות כו' שאם יעשה המצוה בקרירות לא ימשיך רק בחי' חיצוניות לבד כגוף בלא נשמה וכדי להיות התקשרות זו ביסוד זהו ע"י התורה שהיא ברית הלשון ונק' ישקני מנשיקות פיהו אתדבקות רוחא ברוחא ונק' זווג נשיקין וכמ"ש בתניא פמ"ה לכן ע"י התורה נמשך ג"כ הכח לתפלה בחי' ברכאן, כי התורה מחו"ב נפקת ומהם מקבל מוח הדעת שממנו נמשך החוה"ש דרך העורף כו' וזהו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, וכמו עד"מ בגשמיות ע"י נשיקין נתעורר האהבה והתאוה לזיווג גופני כו', ולפמ"ש בע"ח שער מ"ן ומ"ד דזווג נשיקין הוא מג"ר וזיווג גופני נמשך מדעת תחתון, א"כ יש מעלה בתורה שאינה במצות שעם היותה הארה היא הארה מבחי' עליונה יותר כו' וכמו ל"ת לגבי מ"ע שעם היותן בחי' לא גבוה מן המעשה של מ"ע, וע' בהרמ"ז פ' וארא דכ"ו ע"א א"נ ע"ד שנת' במ"א בענין וכל חפצים לא ישוו בה אפילו חפצי שמים שהתורה אף ששרשה מחכ' שבכתר והמצות שרשן גבוה יותר מכתר שבכתר אעפ"כ התורה היא בחי' פנימיות משא"כ המצות הן חיצוניות.

ועוי"ל בענין עשר ספירות כו' וברית יחיד כו' כי עשר אצבעות ידיו הן חו"ג דא"א המלובשים באו"א, וברית הלשון המכוון באמצע הוא דעת דא"א כמבואר בזהר שמות ד"ג ע"א ע"פ פי' המק"מ שם בשם הרח"ו שהוא דעת בחי' מזלא המזווג חו"ב והוא שרש התורה כמ"ש הרמ"ז ר"פ קרח ע"פ הנחמדים מזהב כו' ששרשה מדעת עתיק שלמעלה מזהב ומפז גבורה דע"י כו' ע"ש, וע"כ נק' ברית יחיד ממש שעי"ז נמשך גלוי יחידו של עולם כמ"ש בת"א פ' וארא סד"ה וארא אל אברהם ונקראת ג"כ משל הקדמוני שבה ועל ידה נמשך מבחי' קדמונו של עולם, ובחי' רגליו היינו נו"ה דא"א המלובשים בזו"נ איהו בנצח ואיהי בהוד, ששם שרש המצות, ובחי' ברית המעור היינו יסוד דא"א ונק' רב טובך, וכמ"ש במ"א ע"פ זכר רב טובך יביעו כו', ועמ"ש בביאור ע"פ החלצו מאתכם בענין דעת ויסוד שע"י הדעת יחוד י"ה שלום בפמשמ"ע וע"י היסוד

יחוד ר״ה שלום בפמשמ״ט, והנה יש פרסא מפסקת בא״א אשר בהפרסא מסתיים יסוד דעתיק כו׳ לכן זהו מעלת ברית הלשון שבין עשר אצבעות ידיו שע״י התורה ממשיך הארה מבחי׳ עתיק ממש שהוא בחי׳ אור א״ס, משא״כ בזווג התחתון מאיר מבחי׳ א״א שרש הנאצלים אכן גדול תלמוד שמביא לידי מעשה שיומשך בזווג הגופני שע״י מעשה המצות ג״כ מבחי׳ עתיק ממש, ודבר זה יש ללמוד מדברי הרמ״ז פ׳ וארא דכ״ו ע״א, ועמ״ש ע״פ מי מנה עפר יעקב ומספר כו׳ ובהביאור שם בסופו, ועמ״ש ע״פ אלה פקודי המשכן משכן העדות, וזהו ענין ביום ההוא יהיה שבחי׳ ר״ה שהם זו״נ יהיו ג״כ כמו י״ה חו״ב כו׳, וזהו לאדם מערכי לבו בחי׳ אם ישים אליו לבו ומה׳ מענה לשון ודברי אשר שמתי בפיך כו׳.

ומכ״ז יובן ענין אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי, כי הנה מבואר במ״א בענין שמים וארץ קנין א׳ שהוא יחוד חיצוניות דאו״א להחיות מאין ליש שהמשכה זו צ״ל תמיד מאין ליש, ומבואר במ״א פי׳ מאין שנמשך ומתהוה רק מהארה בעלמא בורא קדושים ישתבח שמך כו׳ אכן ע״י בריתי יומם ולילה דעת ויסוד נמשך שפע העצמיות ממש ולא הארה בעלמא וכמ״ש במ״א ע״פ אלה תולדות נח נח כו׳ אלה פסל כו׳, וא״כ תַּכְלִית המכוון בחקות שמים וארץ הוא בחי׳ התורה והמצות שהן בריתי יומם ולילה, שהוא יחוד פנימי דאו״א להמשיך מוחין לזו״נ שיזדווגו גם הם כנ״ל, ואזי ע״ז נמשך ג״כ בשמים וארץ ג״כ גלוי בחי׳ זו וזהו ענין שמים וארץ קנין אחד שיהיו בטלים במציאות ממש, ולא כמו שנבראו מאין ליש בבחי׳ יש ודבר נפרד, והיינו שנמשכו מבחי׳ ידי יסדה ארץ וימיני טפחה כו׳ אכן ע״י ברית יחיד המכוון באמצע ממשיך בהם גלוי ביתר שאת ויתר עז וע׳ מענין חקות שמים וארץ בפ׳ בראשית ל״ב א׳ דפי׳ חקות שמים וארץ דנגדין ונפקין מעדן היינו כי שמים וארץ נק׳ ג״ע העליון וג״ע התחתון וכתי׳ ונהר יוצא מעדן להשקות כו׳ וכי כל בשמים וארץ דאחיד הוא בחי׳ חקות שמים וארץ וכ״ז נמשך ע״י בריתי כו׳ יסוד אבא ויסוד ז״א שנק׳ ונהר יוצא כו׳ כמ״ש ע״פ המאמר פ׳ וירא דקט״ו ע״א מההוא נהר כו׳, וע׳ עוד ברע״מ פ׳ משפטים דף קט״ז ריש ע״א.

והנה כ״ז ע״י קיום התומ״צ הנק׳ בריתי יומם ולילה כנ״ל אכן כשח״ו פוגמים בברית ובביטול תורה, עז״נ והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית, ובגמ׳ פ״ב דשבת דל״ג ע״א איתא דקאי על ביטול תורה, ובזח״ב וארא דכ״ו ע״א פי׳ על פגם הברית, ע״פ גורו לכם מפני חרב כו׳ מאן דמשקר בברית כו׳ נוקמא דנקמין מיניה ההוא חרב הוא כו׳ מ״ט בגין דמאן דמשקר בברית פריש תיאובתא כו׳ ופי׳ הרמ״ז שהפוגם בברית מחסיר שפע ממ׳ ולוקחתו שכנגדה כו׳ שכשישראל זוכים אזי כל המדות חושקים להשפיע והיסוד מקבל מכולם שלכן נקרא כל ומשפיע לבחי׳ כלה, כלתה נפשי, אבל כשיש פגם בברית פריש תיאובתא ח״ו מפריש ומבדיל התאוה של המשפיע ולא נטיל הוא יסוד שנוטל הכל, ולא יהיב לאתריה שהיא הכלה, עכ״ד. והענין כי הנה מבואר במ״א בענין

ארץ ישראל שנק׳ ארץ כנען וחם אבי כנען ששרש בחי׳ זו בקדושה כי ג׳ בני נח הם ג׳ גווני הקשת שלהיות הקמת הברית זהו ע״י חמימות מגבורה דקדושה שמעוררת החשק להשפיע לבחי׳ מל׳, ושרש גבורה זו נמשך מגבורה דע״י המלובש במו״ס, והטפה הנמשך מבחי׳ זו היא התורה ששרשה ממו״ס טפת ח״ע, כנודע מענין ביום חתונתו זו מתן תורה, ולכן ארז״ל אנכי ולא יהי׳ לך מפי הגבורה שמענום, מפי הגבורה דוקא, והטעם שהוא נמשך ע״י הגבורה דוקא, כי המשכה זו באה מבחי׳ הפנימיות והעצמיות ממש כנ״ל בענין הטפה שמוליד בדומה לו ולכן כדי שיומשך מעצמיות אור א״ס מבחי׳ ח״ס שהוא בחי׳ ישת חשך סתרו להיות גלוי ותורה אור, צ״ל ע״י גבורה דוקא, לצמצם האור שיוכלו לקבל ואין צמצום זה מדה״ד ח״ו אלא ע״ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה כמ״ש בביאור המאמר פ׳ אחרי דע״ט הביאו עלי כפרה, וצמצום זה הוא מחמת רוב האהבה שדוחקת את הבשר וגורם לצמצם א״ע כו׳ כמ״ש בתניא פמ״ט בדרוש האהבה דכמים הפנים לפנים, וזהו והוא כחתן כו׳ ישיש כגבור לרוץ אורח כמ״ש הרמ״ז ר״פ בהעלותך והיינו כי חתן חות דרגא להשפיע עצמיות חכמתו ית׳ חכים ולא בחכ׳ ידיעא כו׳ שיומשך למטה בבחי׳ כלה היא כנס״י, ולכן צ״ל ישיש כגבור כו׳ בחי׳ גבורה עילאה דע״י המתלבשת במו״ס והיינו ישיש ב״פ י״ש הוא תר״ך, ופי׳ ב״פ יש היינו ע״י וא״א כמ״ש במ״א, והנה התעוררות חשק ואהבה נפלאה בבחי׳ חתן חות דרגא כו׳ נמשך ע״י אתעדל״ת בבחי׳ ואל אישך תשוקתך כלתה נפשי כו׳ צמאה לך נפשי כו׳ כלה שארי ולבבי כו׳ וכמ״ש בד״ה שיר השירים, וזהו איש ואשה איש אש יו״ד ישיש כגבור כנ״ל נמשך ע״י אתעדל״ת אשה אש ה׳ ואל אישך תשוקתך, ואתעדל״ת זו זהו ע״י התורה וקיום המצות בהתקשרות נפלאה כנ״ל אכן הפוגם בברית והתקשרות זו וממשיך התקשרותו בענינים גשמיים ותאוות גופניות אלכה אחרי מאהבי כו׳ אשר אתם זונים אחריהם, מפריש תיאובתא למעלה ח״ו שמתעלם הרצון והחשק להשפיע האור והגילוי לכנ״י להיות בבחי׳ חתן חות דרגא, מחמת שפנו עורף כו׳ וזהו דסליק לעילא לעילא, ולא להיות חתן חות דרגא כו׳ ונק׳ כאלמנה שהלך בעלה למדינת הים לעצמיות ים החכמה ולא להשפיע בחי׳ ותמלא כדה כו׳, וזהו ונהר יחרב ויבש, דקאי על היסוד הנק׳ נהר כנ״ל וענין יחרב בבית ראשון שהוא בינה היינו ע״ד נשבע הקב״ה שלא יכנוס בירושלים של מעלה שהיא בינה עד שיכנס כו׳ דאע״ג דאו״א הם תרין ריעין היינו ביחוד דחיצוניות להחיות מאין ליש אבל יחוד הפנימי זה לא נמשך כו׳, וז״ש בזח״ב פ׳ בשלח דנ״ה סע״ב ע״פ בשוב ה׳ ציון אל ציון מיבעי ליה כו׳ סליק מלכא קדישא לציון ואנגיד ליה לקבליה וע״ש בפי׳ הרמ״ז בהג״ה, והוא ע״ד הנ״ל שנתבטל החשק ח״ו ונבלע כח היסוד בגוף בסוד אבר מת ח״ו והי״ע כאלמנה כו׳ ועיין בפע״ח בדרוש הלולב, וזהו ענין ברח דודי כו׳ ובמקום גבורות אלו המופלאות, נמשך שפע גבורות קשות והיא ההשפעה לצרתה ואויבתה שכנגדה, וזהו ענין חרב נוקמת נקם ברית, והשליח היא עצמה הקליפה כו׳ שניתן לה רשות ממ׳ דקדושה, והם הנקראים להט החרב המתהפכת כמ״ש בפ׳ ויקרא די״ט ע״ב, ועיין עוד מזה בפ׳ צו ד״ל ע״ב ובפ׳ נח דס״ו סע״ב ובפ׳ ויחי דר״מ ע״ב זס״פ בשלח דס״ו ע״א, וע׳ מענין חרב לה׳ מלאה דם בפ׳ וארא כ״ח ב׳ ובפ׳ בשלח נ״ד א׳ ובפי׳ הרמ״ז שם, ור״פ מצורע נ״ב ב׳ נ״ד א׳,

וברע"מ ר"פ שופטים, והנה כמו שבקדושה יש ברית הלשון וברית המעור וגדול תלמוד שמביא כו' כך לעומת זה בפגם הברית ע"י ביטול ברית הלשון דקדושה היינו ביטול תורה, ונמשך אחר חכמות רעות כמ"ש חכמים המה להרע וכמו חרטומי מצרים וכה"ג אזי גורם ג"כ לפגם ברית המעור, דהא בהא תליא, ולכן המשיל שלמה המינות ואפיקורסית לאשה זרה כו', ולכן נאמר חגור חרבך על ירך גבור דקאי על עסק התורה ועי"ז תנצל מחרב נוקמת כו', כ"א אדרבה יבוא לידי קיום מ"ש בריתי יומם ולילה.

והנה אח"כ ע"י התשובה אזי נאמר וזכרתי את בריתי יעקב וגו', היינו מ"ש בפ' בשלח דנ"ה ב' בפי' בשוב ה' ציון, וכד תתהדר כנס"י לאתרה, כדין יתוב מלכא קדישא לציון לאתריה, לאזדווגא חד בחד, ופי' המגיה בהרמ"ז שם שאזי ישוב ז"א יסודו למקומו בולט בסוד אבר מה ע"י הארת מזל ונקה כו' כי אז הוא אבר חי בסוד הקמת הברית כו' עכ"ד וענין חותם בולט מבואר בביאור ע"פ שימני כחותם שהוא גלוי האור בלי לבושים המסתירים כמ"ש ולא יכנף עוד מוריך, וזהו וזכרתי את בריתי יעקב וגו' שאז יהי' הקמת הברית וזכרותו משא"כ עכשיו דאנגיד ליה לקבליה כו' והמשכת וגלוי היסוד זהו ע"י הכתר כמ"ש אל עליון כו' וקונה הכל כי המגביהי לשבת הוא המשפילי כו', וענין אבר חי זהו מ"ש ואולם חי אני וימלא כבוד כו', וזהו ענין ותשב באיתן קשתו וכתי' משכיל לאיתן איתן הוא ענין חוזק והוא בחי' הקימותי את בריתי שיהי' בבחי' חי וכמובן מדברי הרמ"ז פ' וארא דכ"ו ע"א ואותיות איתן משמשות לע"ל שעיקר גלוי בחי' זו יהי' לע"ל שיומשך מבחי' משכיל לאיתן גלוי מו"ס ממש שהוא פנימיות התורה כו', ועפ"ז יובן הגמ' בב"מ פרק הפועלים דף פ"ד ע"א איבריה דר' יוחנן כו' דלכאורה תמוה אלא ר"ל מה שהמשיכו במעשיהם בחי' הארת איתן כו' וע' באגה"ק ע"פ וצדקה כנחל איתן, וזהו ענין ומשוש חתן על כלה ישיש עליך כו' והיינו כמ"ש כחתן יוצא מחופתו ישיש כגבור כו' היינו הקמת הברית, והנה מבואר שהקמת הברית הוא ענין קשת בגוונין נהירין, וזהו ענין זכרון ג' אבות שהם ג' גווני הקשת וכן פי' בעמה"מ שער קרית ארבע ר"פ י"ג שעז"נ וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם היינו ג' גווני הקשת שמאירים ביסוד הנקרא ברית ועי"ז והארץ אזכור ע"ד אזכיר את שמי, הוא יחוד העליון והמשכת גלוי אור א"ס למטה ועמ"ש ע"פ וישב יעקב בארץ וגו', אך מה שנאמר בתחלה את בריתי יעקוב ועשה ממנו עיקר לגבי יצחק ואברהם, הענין הוא כי מ"ש אם לא בריתי יומם ולילה כו' הוא ענין יחוד זו"ן שהוא ענין יחוד הוי' עם אלקים, ששם אלקים הוא המסתיר להיות יש ודבר נפרד ואני הוי' לא שניתי ושיהי' גילוי ש' הוי' למטה זהו ענין הברית והוא הנמשך ע"י התורה ומצות בבחי' ברית הלשון וברית המעור אך ביעקב נמצא ענין גדול יותר והוא מ"ש אם יהי' אלקים עמדי כו' והי' הוי' לי לאלקים, ומבואר הפי' מזה בת"א פ' ויצא סד"ה ושבתי בשלום שיעקב ע"י יציאתו לחרן לברר הבירורים אזי ע"י בירור והעלאה יתעלה למעלה להמשיך גלוי תענוג העליון מעצמות אור א"ס והוא למעלה מעלה מבחי' שם הוי' ושם אלקים ואזי מה שעתה הוא בחי' שם הוי' יהי' אז בחי' אלקים לגבי בחי' עונג העליון כו', וע"פ הקבלה היינו כי ז"א שהוא נקרא שם הוי' הנה לע"ל שיהי'

גילוי בחי' עתיקא אזי בעלות ז"א לקבל גלוי בחי' זו הוא נקרא רק בחי' שם אלקים כו', וזהו ענין בריתי יעקב דוקא שבחי' ברית והתקשרות זו הוא למעלה מבחי' בריתי יומם ולילה שהוא המשכת שם הוי' בשם אלקים, אבל בריתי יעקב הוא ההמשכה מעצמות אור א"ס ממש שלמעלה מעלה מכל ההשתלשלות וקמיה כחשיכה כאורה, עד ששם הוי' ושם אלקים שוין לגבי גלוי בחינה זו כי גם בשם הוי' נאמר אני הוי' הוא שמי שהוא רק שם והארה כו' משא"כ גלוי זה הוא מעצמות אור א"ס ממש, ועד"ז נת' פי' זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, דזכור לדכורא ושמור לנוק' משפיע ומקבל שהוא זו"נ, ובמ"ת שמקור התורה נמשך מבחי' כתר כי לא אדם הוא כו' ולית שמאלא בהאי עתיקא לכן זכור ושמור שניהן בדבור א' כו', וכמ"ש בתו"א פ' יתרו על פסוק זה, והנה במקום שבעלי תשובה עומדים כו' כי ע"י העוונות הרי פגם בשם הוי' ולכן התשובה בהכרח צ"ל ע"י המשכה מלמעלה משם הוי' וכמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך ובד"ה שובה ישראל עד הוי' אלקיך, דהיינו שישוב כ"כ מעומקא דלבא עד שהוי' יהי' רק בבחי' אלקים ע"י שיגיע לעורר עצמות א"ס ממש, ומשם דוקא נמשך מילוי הפגמים, ולכן כאן שמדבר על ביאת משיח שהוא ע"י התשובה כמארז"ל כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה, לכן עז"נ וזכרתי את בריתי יעקב דוקא שאמר והי' הוי' לי לאלקים כו' וז"ש וברית שלומי לא תמוט היינו בחי' הברית וההתקשרות וההמשכה מלמעלה מהשתל' ובבחי' זו לא יהיו שינויים עוד, וכמארז"ל שלכן נאמר לע"ל שיר זכר משא"כ כל השירות נאמרו בלשון נקבה לפי שהי' נס עובר ופי' שכל ההמשכות היו משם הוי' בשם אלקים ע"כ שייך שינויים כי שם אלקים לפעמים מסתיר כו' אבל לע"ל אשר שם הוי' יהי' בבחי' אלקים וההמשכה יהי' מעצמות אור א"ס ממש עז"נ אני הוי' לא שניתי כו' וזהו שיר זכר, וזכרתי את בריתי, גם י"ל כי יעקב הוא תורה וארז"ל גובלות חכמה שלמעלה תורה וזהו ויקם עדות ביעקב אכן לע"ל שיהי' גילוי פנימי' התורה זהו וזכרתי את בריתי יעקב גם בבחי' מילה ארז"ל גדולה מילה כו' והוא מ"ש מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הוי' שלפי שהוי' יהי' בבחי' אלקים ע"כ יומשך גם עד סוף כל דרגין להיותו כמו שם אלקים לגבי ש' הוי' שעל ידו נמשך שם הוי' המהוה גם למטה מטה, כך הוא שם הוי' לגבי עצמות אור א"ס ועל גילוי זה ארז"ל גדולה מילה והוא הגילוי מפנימי' עתיק משא"כ עכשיו א"א להמשיך כלל מפנימי' רק מחיצוניות ועל גילוי הפנימיות נאמר וזכרתי, כי הזכרון הוא מבחי' הפנימיות והשכחה מבחי' אחוריי' כמ"ש הרמ"ז ר"פ בחקתי, וזהו ביום השלישי שהוא בחי' יעקב שלישי לאבות, יקימנו ונחיה לפניו, לפניו דוקא בחי' גילוי פנימיות אור א"ס ממש, ועמ"ש בד"ה ואשה כי תדור מענין זה דבית ראשון בזכות אברהם ובית שני מבחי' יצחק ובית האחרון לע"ל בחי' יעקב שנק' אמת והוא יהי' קיים לעולם, וז"ש רז"ל רפ"ח דפסחים לא כאברהם שקראו הר כו' אלא כיעקב שקראו בית ועמ"ש מענין בית דלע"ל בביאור ע"פ שובה ישראל בענין מקדש ה' כוננו ידיך ה' ימלוך לע"ו, וזהו שנאמר כאן יעקוב בוי"ו ע"ד המבואר במ"א בפי' מהרה ישמע כו' קול חתן וקול כלה, חתן חות דרגא בחי' יעקב אותיות יבקע בחי' הקו שבוקע החשך והצמצום כו' אך עכשיו אין המשכה זו בגלוי ממש רק למעלה שהקו מלובש בא"ק והארת הקו מאיר באצי' משא"כ בבי"ע כו' אין

מאיר הארת הקו, וליכא קול חתן, והיינו מחמת דליכא קול כלה שהיא בחי׳ כרחל לפני גוזזיה נאלמה, אבל לע״ל דכתי׳ ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ואזי ונגלה כבוד אזי ישמע קול חתן כו׳ והוא גילוי פנימיות התורה ולכן נאמר יעקוב מלא בוי״ו אשר הוי״ו הוא בחי׳ המשכה וקול הנמשך מלמעלה למטה כמ״ש במ״א ע״פ הקול קול יעקב, ובזה יש להבין קצת ג״כ משארז״ל שיעקוב נטל הוי״ו משכון מאליהו שיבוא ויבשר את בניו דהנה ארז״ל במשניות שלהי סוטה זריזות מביאה לידי נקיות כו׳ ותחיית המתים בא ע״י אליהו זכור לטוב וכ״ה בשה״ש רבה בתחלתו, אלא ששם הגירסא תח״ה לידי אליהו כו׳ שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא כו׳ דהיינו לפני תח״ה, ומה שאליהו דוקא יהי׳ השליח הוא כידוע שענין תח״ה הוא בחי׳ גבוה יותר מג״ע שהוא להיות נמשך הגלוי אפילו בגוף הגשמי ומקור המשכה זו צ״ל ממקום גבוה מאד מבחי׳ כתר שלמעלה מהחכמה וכמ״ש הטעם באג״ה סי׳ י״ז כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא וסוף מעשה במחשבה תחלה כו׳, ואליהו הנביא שלא מת כ״א גופו נזדכך ועלה בסערה השמים, הרי זכה מעין בחינה זו מה שלא זכו לזה כל הצדיקים שנמשך גילוי זה גם בגופו וחיצוניות שלו משא״כ אפילו במשה רבן של כל הנביאים, ובמ״א נתבאר הענין כי משה הי׳ מבחי׳ מה ונחנו מה ואליהו גימ׳ ב״ן, ולכן בבחי׳ הפנימיות הי׳ הביטול במשה יותר הרבה מבאליהו, אבל עכ״ז יש מעלה יתירה באליהו שבבחי׳ חיצוניות הי׳ בו בחי׳ הביטול יותר להיותו מבחי׳ ב״ן שהוא מאיר בחיצוניות ר״ל שממשיך הביטול בהיש הגמור, וכמ״ש בתו״א פ׳ משפטים בביאור ענין כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים כו׳, והנה עליית אליהו בסערה השמים י״ל ע״ד עליות ב״ן בס״ג כשנשלם בירור דב״ן ואזי יהי׳ גבוה משם מ״ה, ולכן עלה ע״י סוסי אש אשר סוס הוא בחי׳ ש׳ ס״ג כמ״ש בת״א גבי פורים בענין וסוס אשר רכב עליו המלך שזהו ההפרש בין סוס לכרוב כו׳ ע״ש, ועיין מענין ויעל אליהו בסערה ברבות וארא פ״ח נשא פי״ב רמ״ט ב׳, גבי מי עלה שמים זה אליהו כו׳ ועיין מענין זה ג״כ בזח״ב ויקהל דקצ״ז שהוא ע״ד עליית ז״א בבינה שהיא הנקרא עוה״ב ועמ״ש מזה בביאור ע״פ ונקדשתי בענין הקדוש הראשון דג״פ קדוש כו׳ ועיין בזח״א ויגש דר״ט ובמק״מ שם, והנה תח״ה יהי׳ אחר שלימות הבירור דב״ן עמ״ש מזה בביאור ע״פ אם בחקתי, וכמ״ש הרמ״ז ר״פ תולדות, ועי״כ אליהו שזכה מעין זה בחייו לכן הוא יהי׳ השליח לבשר לישראל גילוי בחינה זו, כי לעולם השליח צריך שיהי׳ בו מעין הבחי׳ שנשתלח משם כמארז״ל ע״פ אתם גם אתם מה אתם כו׳ אף שלוחכם כו׳ ומבואר במ״א, אך מה שנצרך ליקח ממנו משכון, הוא כי יש הפרש בין זיכוך גוף אליהו שהוא מלמטה למעלה, אבל בתח״ה יהי׳ גילוי זה מלמעלה למטה דהיינו בגוף גשמי, וכמ״ש במ״א שזהו דוגמת ההפרש בין שילוב הוי׳ באד׳ ובין שילוב אד׳ בהוי׳ בביאור ע״פ שובה ישראל, והנה אליהו ש׳ ב״ן כמו בחי׳ בנימין שהוא ג״כ בחי׳ המעלה מ״ן כמ״ש המק״מ והרמ״ז פ׳ בראשית ד״ו ע״א, ונודע מענין כדכד ח״א שוהם וח״א ישפה שבחי׳ בנימין הוא מלמטה למעלה ע״ד ויעל אליהו, אבל יוסף מלמעלה למטה ולע״ל יהי׳ כדין וכדין וז״ש ברבות ס״פ עקב ע״פ ה׳ בסופה ובסערה יבא בסופה זה משה ובסערה זה אליהו ר״ל ע״י משה יומשך הגלוי מלמעלה למטה ע״ד בחי׳ יוסף וכמ״ש ויקח משה את עצמות יוסף עמו, וזהו ענין בסופה שיומשך הגלוי

מלמעלה עד למטה בסוף כל דרגין, והוא ענין קץ הימין עמ"ש מזה בביאור המאמר דפ' פקודי דרל"ג והנה איש כו' כמראה נחשת, ובסערה זה אליהו היינו מלמטה למעלה, ולכן בשביל זו הבחי' דמלמעלה למטה שזהו בחי' יעקוב בוי"ו וכמ"ש אלה תולדות יעקב יוסף, הוצרך ליקח משכון מאליהו את הוי"ו, והיינו שיש ב' בחי' ו' הא' מלמעלה למטה בחי' קול חתן, הב' מלמטה למעלה בחי' קול כלה, והוא מ"ש ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים כו' ועמ"ש בתו"א פ' תולדות ע"פ אלה תולדות יצחק בענין שמות כשמות, הראשון חסר וא"ו השני מלא וא"ו הרי שייך בחי' וא"ו בבארות דיצחק שהם מלמטה למעלה כו' והוא ג"כ ענין שם מ"ב שהוא מלמטה למעלה והוא זיין פעמים ו', וזהו ענין הוי"ו דאליהו שלקח יעקב במשכון כדי שיבוא ויבשר את בניו, ולעי"ל יהיו ב' הבחי' וזהו"ע וא"ו דמלוי ס"ג שיש בו שני ווין, ואלף בתוכיותם וע' מזה בזח"ג פ' אחרי דס"ו ע"ב, והוא המחבר ב' הבחי', גם אלף עם ב' ווין הוא י"ג מדה"ר בחי' וברחמים גדולים אקבצך.

וזכרתי להם ברית ראשונים כו', פי' ברבות פ' תשא ס"פ מ"ד דהיינו ברית לשבטים וכמ"ש בחבקוק סי' ג' שבועות מטות אומר סלה ועמ"ש מזה סד"ה ראשי המטות וע' זח"א ויצא דק"ס ע"א, והנה לעיל מינה כתי' ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם כו', והנה אויב הוא היצה"ר ואויב גדול משונא כ"כ הבחיי, כי האויב הוא שבלבו איבה עולמית, ונראה כי איבה הוא היפך מענין אבה דפירושו רצון, והוא הרצון שלמעלה מהשכל כמ"ש במ"א ע"פ ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם כו', וכמ"כ בחי' זו בשנאה הוא נק' איבה, משא"כ שנאה הוא רק הפך האהבה, ואיבה זו הוא בחי' עמלק יודע רבונו ומכוון למרוד בו, וזהו ואיבה אשית בינך ובין האשה וע' מזה בזח"א פ' חיי קכ"ד א', ובמא"א אות א' סס"ח אויב נק' דכורא דקליפה ונוק' דקליפה ועיין בפ' פקודי דרמ"א ע"פ אל תשמחי אויבתי לי ובפ' אחרי דע"ט א' ע"פ ואיבה אשית, וארץ אויביהם פי' הרמ"ז ר"פ בחקתי דקי"ב סע"א דהיינו אפילו כשירדו לדיוטא התחתונה של הקליפות שהיא הנק' ארץ אויביהם נוק' דסט"א עכ"ל, ועמ"ש בת"א סד"ה ויאבק מאן אבק ובד"ה לבסומי בפוריא בענין ואחריתו עדי אובד, והיינו כשקשור ברצון עמוק ברצונות זרות כו' שזהו ענין ארץ לשון רצון, ושרש ענין בחי' זו למעלה י"ל ענין לא נתמלאה צור כו' שירדה ט"ס דנוק' לקליפה ושפחה כי תירש כו', וע' זח"ג במדבר קי"ט ב' ע"פ קולה כנחש ילך כו' שמוני נוטרה כו' וזהו בהיותם בארץ כו', והנה כנס"י נק' זאת וע' בפ' תרומה קנ"ח ריש ע"ב כ"א בזאת יתהלל כו' ואף גם זאת כו', ועמ"ש מזה סד"ה כי תשמע בקול, וע' ברבות פ' אחרי פכ"א ע"פ בזאת יבא אהרן, והנה מבואר בר"ח שעה"ק פ"ו דקמ"ד ע"ב בד"ה והדברים המעוררים האהבה במצוה זו, בשם התי"ז תקון ששי די"ז ע"ב ואי תימא דקב"ה לא אתתרך עמה, בגין דא אמר קרא כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו במשלי סי' כ"ז ח',

בגין לנטרא לה בגלותא כו' ובגינה קב"ה איהו מלך אסור ברהטים כו' עד כ"א בזאת יתהלל כו' וזאת הברכה, ועיין קרוב לזה בפ' בחקתי דף קי"ד ב' ע"פ דומה דודי לצבי כו' וזהו ענין גם זאת בהיותם כו', זאת היא כנס"י, גם לרבות הוא ז"א שהוא ג"כ נודד ממקומו, והיינו כמ"ש בפ' אחרי נ"ט ב' ע"פ שבת אחים גם יחד, ופי' הרמ"ז שבת אחים זו"נ כשהם שוין בקומתן, גם יחד מרבה ענין יחודם והמתקת גבורותיה בחסדים שלה, והמק"מ שם פי' גם לרבות הפרצופים העליונים מזו"ן שהם או"א ואריך כו' ושעד"ז ואף גם זאת בהיותם, היינו מלבד זאת שהיא בגלות גם זעיר ואו"א יש להם חסרון ח"ו בסוד נשבע הקב"ה שהוא אבא כו', ולפי הת"ז הנ"ל והר"ח א"ש טפי, דהוא עמה ממש, ובמא"א אות ג' סל"ה פי' גם לרבות מצד היסוד המרבה, גם גימט' יגל שם יגל פזק שביסוד עכ"ל ועמ"ש ע"פ ותגל נפשי באלקי, וכתיב גיל יגיל אבי צדיק ובי"נ שם הביא מפסוק גם צפור כו' ושבע"ח כ' גם הוא חכ' ועיין בע"ח שער לאה ורחל פ"ה בענין גם ובמה"ב שם והנה הגם מאיר כו' והוא המשכה מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא הנק' זו, וע' עוד מענין גם בע"ח שער א"א פי"ד ועמ"ש בד"ה נחש נחשת בענין נחום איש גם זו, ובד"ה וזה מעשה המנורה בפי' ואנכי אעלך גם עלה, שבחי' הגם יהי' לו עלייה, ועיין ברבות ס"פ בראשית בענין בשגם הוא בשר, ועיין מענין גם צפור בת"ז בסוף ההקדמה די"ב ע"א, ריש תקון ו' דט"ז ע"ב פי' גם צפור היא אימא, וכ"כ שם סוף תקון הנ"ל די"ט ע"ב, וע' בהרמ"ז כי תשא דקפ"ט שירידת שושנה תתאה נוגע לשושנה עילאה וזהו גם זאת, מענין ואף גם, במא"א אות א' סק"ז ובי"נ שם ואף לאה גם רחל וצ"ל משום דלאה היא דינין כמו שהקפידא מתגלית באותיות המחשבה יותר מבהדבור, ובמדרש איכה בפסוק תבוא כל רעתם דף ס"ט ד' שהוא ל"ג א' באף לקו שנאמר אף אני אלך עמם בקרי ומתנחמים באף שנאמר ואף גם זאת, ויש לפרש עפמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב בענין אף עשיתיו, וע' עוד מענין ואף גם זאת כו' ברבות בשלח פכ"ג ק"מ א' שהוא כ"ד ריש ע"ג ד"א אז ישיר משה אתי מלבנון כו' ואף גם כו' סוף איכה בפסוק אתה ה' לעולם תשב בענין לא מאסתים, וברבות באסתר קי"ז א' שהוא א' ג' לא מאסתים בימי מדי כו' ושם קכ"ח ג' שהוא י"ד ב' וידע המרגיז הזה כי לא שכחת ההבטחה ואף גם כו' וכן איתא בגמ' פ"ק דמגלה, והענין מבואר במ"א בד"ה ברוך שעשה נסים לאבותינו משא"כ בפסח אין מברכין כן, כי הנה דוקא בימי מדי הי' צריך לזכור ברית דאבות ושבטים אבל בגלות מצרים לא הי' צריך לזכור על כריתת ברית כי ניצלו בזכותם ממש והיינו כי ענין כריתות ברית בין שני אוהבים אינה על הזמן כשאהבה מאירה בלב שהרי אז אין מהצורך להכריתת ברית כי בלא"ה האהבה דוחקת אלא עיקר הדבר היינו אף אם תשתנה האהבה מאיזו סבה כמו שיהי' דברי נרגן מפריד אלוף אעפ"כ הכריתות ברית מועיל שא"א כלל להיות פירוד ביניהם וכמ"ש מזה בד"ה ביום השמע"צ בענין אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, ועד"ז במצרים זכות האבות ממש שהיו מרכבה לחג"ת דאצי' הגינו על בניהם, כי במצרים הי' הנס תוספת אור בהמדות דאצי' שהי' ז"א בבחי' עיבור והגאולה הוא לידת המדות כו', אבל בחנוכה ופורים שהי' הנס בהדת שרצו להשכיחם תורתך כו' א"כ זה הנס הי' תוספת אור בחכמה, וזהו שעשה נסים לאבותינו, והוא ע"י הכתר אשר שם הוא למעלה מהשתל' וכחשכה כאורה

כו' ואם צדקת מה תתן לו כו' ע"כ הרבותא שלא מאסתים בימי מדי כו' והיינו ע"י כריתת ברית, וכה"ג חילקו התוספת פרק במה בהמה דנ"ה ע"א דאע"ג דזכות אבות תמה ברית אבות לא תמה, דהא כתיב וזכרתי את בריתי יעקב אף לאחר הגלות כו', ובמדרש סוף איכה היא אם מאוסה היא לית סבר כו' אכן כאן מפורש ולא מאסתים מאית סבר. בענין ולא געלתים פי' הרמ"ז ר"פ בחקתי וז"ל ולא געלתים דהיינו להפליטם משורשם הפנימי שהוא תוך הספירות כמשקים הבלועים בגוף הכלים שבהפלטם מתוכו נקרא געילה, ולכן חוזר ומפרשו בהדיא להפר בריתי אתם הוא מניעת הזווג העליון חלילה עכ"ל, והנה מה שמסיים כי אני ה' אלקיהם היינו שבכל א' מישראל יש שם הוי' כמבואר הענין בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם, קש"י הוא הרצון שלמעלה מהשכל ולכן ולא אבה כו' ע"ש, ועד"ז נאמר כאן ד' ענינים א' לא מאסתים ב' ולא געלתים ג' לכלותם ד' להפר בריתי אתם, והם ההפך מד' אותיות הוי', ומסיים הטעם כי אני ה' אלקיהם שיש בנפש אלקית בחי' שם הוי' ומזה נמשך אשר לא מאסתים כו', ובזח"ב פ' שמות דף י"ד א' פי' ענין ואף גם זאת בהיותם כו' שהוא ע"ד ברח דודי ודמה לך לצבי, מה צבי מחזיר ראשו לאחוריו כו', ונתבאר מזה בד"ה אני ישנה ולבי ער וסד"ה קול דודי כו' מדלג ובד"ה ויושט המלך לאסתר, וע' עוד מענין ואף גם זאת בזח"א וירא קי"ו א', ח"ג פ' אחרי ס"ו א', ר"פ בחקתי קי"ב סע"א, קט"ו סע"ב מענין לכלתם, פ' קרח קע"ח סע"ב, האזינו רצ"ז ע"ב, גם י"ל עוד בזה ע"פ מ"ש בפ' במדבר קי"ט ב' ע"פ קולה כנחש, ועכ"ז האי רישא מדבר לזנבא וזהו לא מאסתים כו' והעיקר ששרשה נשאר באצי' בבחי' כתר שבמל' וזהו לעולם דברך נצב בשמים רק ט"ס שלה ירדו כו' וזהו ולא געלתים כו', וזהו וזכרתי להם ברית ראשונים כו' שבועות מטות כו' שי"ב שבטים שרשן בעלמא דנוק' והכריתות ברית להן מי"ג ת"ד דא"א כמבואר באדרא קל"ד ב', ולכן נק' מטות חזקים כמטה הזה בחי' משכיל לאיתן כו', אשר הוצאתי אותם מאמ"צ כו' להיות להם לאלקים, פי' במ"ש והי' הוי' לי לאלקים שע"י שיהי' גילוי עצמות אור א"ס ממש אזי שם הוי' יהי' בבחי' אלקים וזהו להיות להם לאלקים דוקא.

במק"מ פ' בחקתי דקט"ו ע"ב פי' ח"ל ושיעור הכתוב ואף שהוא זעיר כמד"א אף אני, וגם זאת שהיא המל' כולם הם עמכם בגלות וח"ש בהיותם בארץ כו' בהיותם כולא כחדא עכ"ל ולפי הנז"ל דגם מורה על ז"א א"כ דאף בא לרבות ז"א ואריך כו' דעכ"פ מחזיר ראשו לאחוריו, ראשו היינו חכמה וכתר שנמשכים למטה ע"י קיום התומ"צ כו' ומשם נמשך ג"כ ההשגחה כו' עיין בת"א גבי פורים בד"ה כי אברהם לא ידענו כו'.

הוספות

בפרדס שער הגוונים פ״ב כתב כי מ״ש בעתיק יומין לבושיה כתלג חיוור ע׳ בהערות ושער רישיה כעמר נקא הוא מצד בחינת התגלות הכתר אל הספירות, אבל מצד בחי׳ העלמו למעלה מעלה והיינו בחי׳ יחודו במאצילו נק׳ חשך, א״כ בחי׳ הכתר שנק׳ ישת חשך סתרו זהו בחי׳ העליונה שבכתר, וענין זה יובן ממ״ש במ״א בביאור ע״פ שחורה אני ונאוה בענין מגלה עמוקות מני חשך שהוא נמשך מלמעלה מבחינת ושער רישיה כעמר נקא כו׳. וא״כ לפ״ז ענין כי שכן עליו הענן דגבי אהל מועד ששרש הענן מבחי׳ ישת חשך סתרו שרשו ג״כ מבחינה הנ״ל. ועד״ז ממש נתבאר ע״פ מזמור שיר חנוכת הבית שיש בכתר ב׳ בחי׳ בחי׳ שרש הנאצלי׳ ובחי׳ תחתונה שבמאציל שהוא מקיף למקיף והשראת אור א״ס בבהמ״ק הוא מבחי׳ זו וזהו בחי׳ בית שלמעלה מבחי׳ לבוש כו׳ ע״ש. ועמ״ש בד״ה ששת ימים תאכל מצות בענין ויהי הענן והחשך ויאר כו׳. ובזהר פ׳ תרומה דקמ״ט ע״א פי׳ דהענן ששכן על המשכן חד חוטא הוה מההוא סטרא דאור קדמאה כו׳. לכאורה אור אינו הבחי׳ דישת חשך סתרו שנק׳ חשך שלמעלה מבחי׳ אור, כי אור היינו בחי׳ גלוי ואפילו אור מקיף נק׳ אור שגם הוא מחיה משא״כ בחי׳ ישת חשך סתרו היינו מקיף למקיף כו׳. ועמ״ש מענין ישת חשך סתרו ע״פ וידבר משה אל ראשי המטות דשם פי׳ שאין העולמות יכולים לקבל זיו והארה ממנו ית׳ מעצמותו ומהותו כי הוא קדוש ומובדל. אך במ״א נתבאר דמה שאור א״ס ב״ה בעצמו ובכבודו דלית מחשבה תפיסא ביה כו׳ ע״ז נאמר ישת חשך סתרו, מה שנק׳ כן זהו ממטה למעלה נקרא מה שלמעלה מההשגה בחי׳ חשך, אבל מלמעלה למטה הוא בהפך כי מה שבא יותר לגלוי ההשגה הוא יותר בגדר החשך לגבי אור א״ס ב״ה בעצמו ובכבודו וכמ״ש בזהר דכתר עליון אע״ג דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכם הוא לגבי עילת העילות כו׳ ולכן אור א״ס ב״ה בעצמו ובכבודו מה שהוא למעלה מגדר ההשגה נק׳ בחי׳ אור אך לפי שהעולמות אינם יכולים לקבל ולית מחשבה תפיסא ביה לכך נאמר וירא אלקים את האור כי טוב ופי׳ רז״ל כי טוב לגנוז ונגנז בבחי׳ חשך ישת חשך סתרו כו׳, ובחי׳ האור כי טוב זהו בחי׳ נהורא קדמאה ששמש ביום א׳ למע״ב, שנגנז בבחי׳ ישת חשך סתרו, א״כ הכל בחי׳ אחד. [ועיין מ״ש במ״א בד״ה והי׳ אור הלבנה דאור שבעת הימים היינו ג״ר דעתיק, וכ״ש. נהורא קדמאה ממש, ובמק״מ פ׳ בלק בזהר דף ר״ד ע״ב פי׳ נהורא קדמאה דברא קב״ה, כגון א״ק שנתלבש בעתיק וכן עד״ז עתיק באריך כו׳ ע״ש. ומ״מ בזהר בראשית דל״ב ע״א משמע דבחי׳ חשך סתרו גבוה מבחי׳ נהורא קדמאה, אך י״ל דהיינו לפמש״ש דאור הוא בחי׳ חסד ועיין בזהר בראשית ד״ו ע״א וצ״ע ועיין בספר אור תורה בפ׳ בראשית ע״פ יהי אור מש״ש בשם המגיד נ״ע]. ולכן ולא יכול משה לבא אל המשכן כי שכן עליו הענן מבחי׳ גבוה

מאד דישת חשך סתרו. הגם שבהר סיני נאמר ויבא משה בתוך הענן, תירץ בזהר ר"פ ויקרא דתרי עננא הוי. ופי' במק"מ שם בשם הרח"ו דהענן דהר סיני הוא ממל' דאצי' והענן דשארי על המשכן הוא ענן הבינה. והיינו כי התגלות עתיק הוא בבינה וכה"ג נתבאר במ"א דשמו הגדול הוא בכתר ולפעמי' אמרו בזהר דהוא בינה והיינו מטעם הנ"ל ועיין בפי' הרמ"ז בזהר פ' אחרי דנ"ט ע"א גבי ואל יבא בכל עת אל הקדש כו' כי בענן אראה על הכפורת. שהוא ג"כ מבחי' ענן הבינה שם ס"ג כו' שלא יכול משה לבא בו וכ"ש אהרן כו'. והנה במ"א נתבאר דכי בענן אראה על הכפורת היינו ענן ועשן הקטרת והיינו לפי שע"י בירור והעלאת הניצוצי' די"א סממנא הקטרת עי"ז דייקא ממשיכי' בחי' הענן הנ"ל ומזה נמשך אח"כ ענני כבוד דסוכות שאחר יוהכ"פ וכמ"ש במ"א. ועיין עוד מענין ויבא משה בתוך הענן בסבא דמשפטים דצ"ט א' ובזהר הרקיע שם ובזהר פ' פקודי דרכ"ט א' ובמק"מ שם בשם האריז"ל דהוא לבוש החשמל ועמ"ש מזה לעיל בפ' חיי שרה בד"ה להבין ענין מארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים כו' ובאגה"ק קרוב לסופו בד"ה אשת חיל עט"ב. ולפ"ז אפשר דהענן דכאן שלא יכול משה לבוא בו זהו ענין חשמל העליון שלמעלה מהאצי' המבואר במ"א בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר וכענין מ"ש במ"א בפי' משל הקדמוני כו'. ועיין עוד בזהר פקודי דרל"ה סע"א תירץ בענין אחר ועמ"ש מענין הקישוטין בשה"ש סד"ה לסוסתי ברכבי פרעה.

וענין אני הוא הקורא אני הוא המדבר, היינו כמ"ש בזהר פ' לך לך דפ"ז ע"ב ע"פ ראו אתה כי אני אני הוא כו' ובמק"מ שם שזהו ענין כתר שנק' אין ומל' שהכל אחדות אחד ועיין עוד מזה בזהר בראשית דכ"ב ע"ב ובפ' משפטים דק"ח ע"ב ח"ג דרכ"ג א' ודרע"ד ב' וזהו ענין אני ראשון ואני אחרון. ועמ"ש מזה סד"ה נאוו לחייך בתורים, והיינו כי אני אחרון זהו בחי' מל' דאצי' שנק' סופא דכל דרגין ומ"מ הוא בחי' אני ממש כי איהו וגרמוהי חד ממש. וזהו ענין אלף זעירא דויקרא שהוא בחי' אלף ופלא ממש כמו האלף רברבא וכמ"ש בפרדס שער האותיות באות אלף דאלף זעירא הוא בחי' מלכות משום דכערך הכתר אל האצילות כן ערך המל' לגבי בי"ע שהרי מל' דאצי' נעשית עתיק לבריאה ועמ"ש בביאור ע"פ ועתה יגדל כו' בפי' כאשר דברת לאמר. ויובן יותר ענין ב' בחי' אלו ממ"ש בפ' מקץ ע"פ כי אתה נרי, בענין דפעם אומרים יחיד חי העולמים מלך ופעם אומרים מלך יחיד חי העולמים, ופי' כי יחיד חי העולמים מלך היינו שהוא יחיד ומיוחד לבדו ית' וקדוש ומובדל א"ס בעצמו, וזהו ג"כ בחי' עתיק דאצילות, וחי העולמים הארת הקו הנמשך במל' דאצי' שעי"ז מתהוים העולמות מבחי' מלך מל' דאצי', ופי' מלך יחיד היינו שבחי' מל' דאצי' הגם שהוא בחינה אחרונה לגבי א"ס ב"ה עצמו מ"מ הוא בבחי' יחיד ומיוחד קדוש ומובדל כו' לגבי העלמין כי מל' דאצי' נעשית עתיק לבריאה בחי' יחיד כדי להיות חי העולמים כו' וזהו ב' בחי' דשבת וחנוכה ע"ש. ונמצא המובן מזה דבחי' מל' דאצי'

ע' בהערות

הגם שהוא בחי' אחרונה לגבי א"ס ב"ה עכ"ז נק' בחי' יחיד לגבי בי"ע וכמו מל' דא"ס שנעשי' עתיק לאצי' שנק' יחיד לגבי האצי' וזהו אני ראשון ואני אחרון כו' הכל בחי' אני ממש יחיד ומיוחד וזהו ענין אלף רברבא ואלף זעירא כי אלף מורה על בחי' יחידו של עולם ממש אלא כשמתצמצם כביכול להיות מקור לבי"ע נק' אלף זעירא וכמשל המבואר במדרש בבראשית רבה פרשה ד' כותי אחד שאל את ר' מאיר אפשר אותו שכתב בו את השמים ואת הארץ אני מלא היה מדבר עם משה מבין שני בדי הארון א"ל הבא לי מראות גדולות א"ל ראה בבואה שלך בהן ראה אותה גדולה, א"ל הבא לי מראות קטנות א"ל ראה בבואה שלך בהן ראה אותה קטנה, אמר לו מה אם אתה שאתה בשר ודם אתה משנה עצמך בכל מה שתרצה, מי שאמר והיה העולם ברוך הוא עאכ"ו, הוי כשהוא רוצה הלא את השמים ואת הארץ אני מלא וכשהוא רוצה היה מדבר עם משה מבין שני בדי הארון עכ"ל המדרש, וזהו ממש משל לבחי' אלף רברבא שהוא בחי' את השמים ואת הארץ אני מלא שמי' וארץ בהשואה א' והוא בחי' סוכ"ע כמ"ש במ"א, ובחי' אלף זעירא היינו כשנמשך מל' דאצי' להיות מקור לבי"ע בעלי גבול שעכ"ז הוא בחי' אלף ממש פלא והוא בחי' יחיד ממש אלא שצמצם שכינתו כו' וזהו ענין כי אני אני הוא כולא חד ממש וע"כ ע"י ויקרא אל משה בחי' המשכת א' זעירא ע"י אח"כ יכול להיות הגלוי מבחי' אני הוא המדבר כו' ואפשר דפי' המדבר היינו מקור הדבור כי המלכות דאצילות נק' דבור והכתר נק' מדבר מקור הדבור כמ"ש במ"א. ועיין מ"ש בפ' שלח בענין ב"פ אני הוי' אלקיכם שנאמר בפ' ציצית.

ועוי"ל בפי' אני הוא הקורא אני הוא המדבר עפמ"ש בע"ח שמ"א ספ"ג בפי' אני ראשון ואני אחרון דאני ראשון היינו הבחי' שבכתר מה שהוא ראש ושרש הנאצלים וזהו בחי' א"א ואני אחרון היינו הבחי' שבו שלמעלה גם מהיות שרש ומקור לנאצלים והוא בחי' עתיק שהוא בחי' אחרונה שבמאציל כו' והנה עד"ז במל' דאצי' שנעשי' עתיק לבריאה יש ב' הבחי' אלו וכמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה. ולפ"ז י"ל אני הוא הקורא היינו מל' דאצי' מה שנעשי' ראש הבריאה אני ראשון ואני הוא המדבר היינו אני אחרון בחי' המל' דאצי' ממש וא"כ הכל בחי' א' זעירא וכמשמעות המדרש שהדבור עם משה הוא ע"י צמצם שכינתו כו', ופי' זה מתאחד עם מ"ש בזהר פ' פקודי דרל"ה סע"א הנ"ל וכן משמע לפמ"ש בזהר פ' ויחי דרל"ט ע"א וז"ל תו סיפא דקרא וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר ובגין כך אלף זעירא עכ"ל פי' כי אהל מועד הוא בחי' מל' כי אהל מועד תרגומו משכן זימנא כי מבחי' מל' הוא התחלת מקור התהוות הזמן מלך מלך וימלוך ולכך מ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות כמ"ש בלק"ת פ' בראשית בטעמי מצות שם ולכך מונים החדשים והמועדים

ללבנה דוקא שהיא בחי' מל'. וז"ש בזהר שם ומאן איהו סיהרא כד"א אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח והיינו כי כעת יש עליות וירידות ולכן נק' אהל מועד וזהו ג"כ ענין א' זעירא אבל לע"ל דכתי' והי' אור הלבנה כאור החמה כו' כאור שבעת הימים ע"ז נאמר בישעי' סי' ל"ג עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן אהל בל יצען כו'. ועיין מזה בזהר ח"א דנ"ב ב' דק"א ב', ח"ב דקצ"ד א', ח"ג דקל"ז א' וע"ש מענין פי' נוה שאנן וע' מזה ג"כ בזהר תרומה דקע"ז ב' ובאדר"ז דרצ"ג ב' וע' באגה"ק בפי' ועבודת הצדקה השקט ובטח וע"ש מזה ע"פ בהעלותך, וא"כ לפי"ז דאהל מועד נק' לפי שהמל' היא מקור הזמן ויש בו שינויים עליות וירידות כו' א"כ זהו כפי' השני שנז' כאן דגם בחי' אני הוא המדבר הוא מבחי' אלף זעירא, אמנם זהו לפי' ר' אבא בזהר ח"א דנ"ב ב' וח"ב דקצ"ד ב' בפי' לשון אהל אבל לפי' ר' אלעזר שם בענין אהל מועד מה מועד דאיהו יום חדוה דסיהרא כו' ע"ש א"כ לפ"ז י"ל בפי' אני הוא המדבר כפי' הראשון שהוא בחי' שם הוי' שלמעלה מבחי' א' זעירא, ועמ"ש עוד מענין אהל מועד בפ' במדבר ע"פ במדבר סיני באהל מועד והוא ג"כ ע"ד פי' ר' אלעזר בזהר הנ"ל. עוי"ל בענין זה עפמ"ש האריז"ל הובא בסה"מ סי' קנ"ו שיש למלכות דאצי' ב' בחי' גופא ונשמתא והיינו בחי' הנק' אספקלריא שאינה מאירה זהו גופא ונק' ג"כ שכינתא תתאה ומבחי' זו הי' השגת הנביאים אבל בחי' נשמתא זהו הנק' אספקלריא המאירה ונק' כנס"י ושכינתא עילאה וכלת משה דהיינו שלא זכה שום נביא לגלוי בחי' זו רק משה וזהו ענין משה זכה לבינה וזהו ענין ב' בחי' אלו דאני הוא הקורא ואני הוא המדבר כו'.

ויקרא א' ג'

אם עולה, לרצונו, פ"ק דר"ה ד"ו ע"א, יקריב אותו מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו, ת"ל לרצונו הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, פי"ב דיבמות דק"ו ע"א, וכ"ה פ"ב דקדושין ד"נ ע"א, פ"ג דב"ב דמ"ח ע"א וע"ש בתוספת סד"ה אלימא דכל דבר שהוא מחויב לעשות הוי כמו מכר כו' ע"ש, י"ל המכר ידוע שיש בזה משיכה וכסף, המשיכה היא העלאת מ"ן ואח"כ הכסף המשכת מ"ד וע' בסידור שער ברהמ"ז ובדרוש חמשה קנינים, משא"כ מתנה הוא בחי' שלא ע"י אתעדל"ת כו', והנה כמ"כ בהקרבן שהוא מחויב להעלות מ"ן ועבור זה יומשך לו המשכת מ"ד ע"כ דומה למכר שכופין ע"ז כו' להיות לרצונו כו', וכמ"כ במ"ת כפה עליהם הר כו', אכן יש בחי' שנק' נדיב לב, נדיבי העם וזהו ע"ד מה שאינו מחויב בה כ"כ כ"א נדיבות נפשו כו' וכמו ההפרש בין בינוני לצדיק ע"ז אין שייך כפייה, כי הוא בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא שלמעלה ממדרגת אתכפיא. ספ"ו דערוכין דכ"א.

זכר תמים זח"א ויחי רמ"ז א'.

ויקרא א׳ ד׳

וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו, ברבות במדבר פ״ב דר״י ע״ד ובשה״ש רבה דל״א ע״ד בד״ה יפה את רעייתי כתרצה אלו הקרבנות שאתם מתרצים בקרבנות המד״א ונרצה לו לכפר עליו, ואפ״ל לפ״ז דרעייתי לשון פרנסתי דהיינו ע״י הקרבנות. ע׳ בהערות

י״ל פי׳ כתרצה היינו כמ״ש כי תהיו אתם ארץ חפץ דקאי לע״ל כדמשמע ברבות בקהלת בסופו קט״ו ד׳ ע״פ בקש קהלת לעמוד על דברי חפץ כו׳ דהיינו מתן שכרן של מצות, ולכן תרצה לשון עתיד ע״ד אותיות איתן משמשות לע״ל איתן האזרחי כל האזרח בישראל כו׳ בד״ה ראה אנכי נותן, וה״ע גילוי פנימיות עתיק לע״ל וכ״ז נמשך ע״י מעשה המצות כי נעוץ סופן בתחלתן כו׳ ועמ״ש ע״פ טובה הארץ מאד מאד וזהו יפה את רעייתי היינו ע״י התומ״צ עתה, כתרצה כמו שיהי׳ העלי׳ לע״ל כי שכר מצוה נמשך מהמצוה עצמה ואדרבה יפה שעה א׳ בתשובה ומע״ט בעוה״ז מכל חיי העוה״ב כו׳, וזהו ענין ונרצה לו. ועיין בת״א פ׳ תצוה סד״ה ועשית ציץ, בפי׳ לרצון להם לפני הוי׳.

עוי״ל בחי׳ כתרצה שזהו ארץ חפץ דכתיב ואשרו אתכם כו׳ היינו מ״ש אחת היא יונתי כו׳ ראוה בנות ויאשרוה ומבואר במ״א שזהו ענין חסידים הראשונים אה״ר שמבחי׳ כתר שלמעלה מהתורה כו׳ שזהו ששים המה מלכות ששים מסכתות כו׳ אחת היא כו׳ ופי׳ ראוה בנות ע׳ שרים כי הם פועלים בתפלתם לשנות הטבע כו׳ כענין רחב״ד כו׳, ויפה את רעייתי היינו ע״י קרבנות בחי׳ תשובה הוא ג״כ כמו בחי׳ זו כי במקום שבע״ת עומדים כו׳ שממשיכים מבחי׳ רעוא דרעוין.

פב״ת דערובין דצ״ו ע״ב דבר אל בנ״י, וסמך בנ״י סומכין ואין בנות ישראל סומכות וע״ש דכמ״כ לענין תפילין.

הסמיכה לברר נה״ב וכן הסמך והעזר צ״ל נמשך ממי שגבוה כו׳ וע׳ בענין שהאשה פסולה להזות כו׳ וע׳ סד״ה ראשי המטות בענין להקדיש הקרבן להמשיך עליו א״מ עד״ז הסמיכה.

הנה ענין הסמיכה בידיו י״ל כי עשר אצבעות הם ע״ס כמ״ש בס״י ע״ס בלי מ״ה במספר עשר אצבעות וכמ״ש בבחיי פ׳ ויחי ע״פ שכל את ידיו שזהו ענין ע״ד שאו ידיכם קדש הוא ח״ע להמשיך משם הברכה ועד״ז נאמר במשה ויסמוך את ידיו עליו כו׳ ועי״ז ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כו׳ וע׳ זח״ב ויקהל רט״ו סע״א ועד״ז כאן הוא המשכה מבחי׳ אדם שהוא מ״ה לבחי׳ בהמה שהיא ב״ן כי רוח האדם העולה היא למעלה אבל רוח הבהמה היא היורדת למטה ש׳ ב״ן ומשתלשל עד נה״ב וכדי שיהי׳ העלאת נה״ב צ״ל המשכה מבחי׳ אדם להעלותה וזהו ענין וסמך את ידו המשכה מע״ס דמ״ה כו׳ להעלות שם ב״ן בחי׳ בהמה ועמ״ש ע״פ אדם כי יקריב מכם דקאי על אדם העליון שיקריב מכם מן הבהמה כו׳ ועמ״ש בד״ה זאת חנוכת המזבח ועל כן דוקא בנ״י סומכים ולא בנות ישראל כי נשים דעתן קלות ועיקר מה שצ״ל ההמשכה בבחי׳ בהמה

להעלותה הוא בחי' הדעת כמ"ש בד"ה ואלה המשפטים בת"א, ועוד כי האיש דוקא דרכו לכבש כו', ועיין בלק"ת פ' חקת בענין שהאשה פסולה להזות מי חטאת ועיין בת"א פ' וארא בהביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י בענין אשר נשאתי את ידי כו' בענין שיכולים להגביה את הידים למעלה מן הראש.

פ"ב דחגיגה דט"ז ע"ב אמר רמי בר חמא ש"מ סמיכה בכל כחו בעינן כו' אל בנ"י וסמך כו' ובמנחות ס"פ שתי מדות שנינו על הראש בשתי ידים כו', נמצא סמיכה בשתי ידיו בכל כחו, ויש לפרש עפמ"ש סד"ה ועתה יגדל נא כח אד' כמשל כח שביד האדם לזרוק האבן שהוא דומם וטבעו ליפול למטה וע"י כח הזורק נושאו באויר הפך טבעו כו' כך הוא כח אור א"ס ב"ה הנמשך מלמעלה כו' הוא המלביש ומקיף את הנשמה כו' ומגביה להתכלל באור ה' להיות צרורה בצרור החיים את ה' ממש וכח זה נמשך מארך אפים והיינו ע"י קיום המצות כו' ע"ש, וכמ"כ כאן כדי להעלות רוח הבהמה אשר טבעה להיות יורדת למטה, צ"ל המשכה וכח מבחי' רוח האדם העולה למעלה, וזהו דסמיכה בכל כחו בעינן שהוא ענין גלוי ההעלם כו' גם ב"פ יד הוא כח וזהו ענין כח אד' וזהו דסמיכה בשתי ידים, וע' בסדה"י בפי' כל העונה איש"ר בכל כחו גבי ישתבח דפי' כחו כי כח ב"פ יד שהם חו"ג והוא"ו ת"ת פועל להיות שמאלא אתכליל בימינא ועי"ז קורעים לו גז"ד כיון דשמאלא אתכליל בימינא ועד"ז י"ל ענין הסמיכה בכל כחו ב"פ יד ואז נמשך הוא"ו ועי"ז מעלה רוח הבהמה דש' ב"ן כו', ובד"ה צאינה וראינה נת' פי' שתי ידים הן ב' פסוקים שבק"ש שמע ישראל ובשכמל"ו בחי' חסד דרועא ימינא הוא יחו"ע וגבורה דרועא שמאלא הוא יחו"ת כו' ע"ש, ועמ"ש מענין ידי יסדה ארץ וימיני טפחה כו' בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה כו' וע' מענין סמך בהרמ"ז תרומה קכ"ז ב' ובמא"א אות סמך סעי' ח' פי' סמך בינה עילאה הסומכת לזו"נ הנקרא נופלים כו' וע"ש אות נו"ן סעיף מ"ג, ועיין זח"ג פ' שמיני ד"מ ע"א ע"פ סמכוני באשישות, והנה בגמרא פ"ו דברכות דמ"ב ע"א שלש תכיפות הן תיכף לסמיכה שחיטה תיכף לגאולה תפלה כו' אשר מזה מובן דענינן אחד והיינו כי תפלה במקום קרבנות תקנום אשר ח"י ברכאן דצלותא דוגמת המשכת אש שלמעלה שיוכלל בו האש שלמטה כו' כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אז ישיר משה ובנ"י שעד"ז הוא ענין בא"י המשכה מעלמא דאתכסיא ובחי' סוכ"ע שהוא בחי' ביטול דכולא קמיה כלא חשיב שיהי' נמשך בגלוי גם בעלמא דאתגליא ונה"ב באה במס"נ ליכלל בביטול הנ"ל שהוא אש שלמעלה כו' ועמ"ש מענין אש שלמעלה בד"ה לבאר ענין שבת שבתון, וכדי להיות העלאה זו צ"ל תחלה המשכה מלמעלה ליתן כח ועוז בהנפש שתוכל לבוא לבחי' ביטול אמיתי ומס"נ הנ"ל וזהו ענין סמיכת גאולה לתפלה, וכנזכר בזהר בענין תהלות לאל עליון גואלם, דמלכא עילאה נפיק לקבלה כו' יסוד אבא כמ"ש בפע"ח שער הק"ש פכ"ט והוא דוגמת מ"ש בזח"ב ויקהל קצ"ז ב' בפי' ויקהל משה, כדין קלא נפיק מההוא אתר עילאה קדישא דאקרי שמים וכניש כל אינון קדישין דלתתא כו' שהוא המשכה מיסוד אבא שבז"א להמשיך אור החכמה והביטול למטה בבי"ע בכדי שיוכלו חיות המרכבה להתעלות ולהיות נושאות את הכסא כו' וכמש"ש ג"כ בבה"ז פ' תשא גבי והדל לא ימעיט כי בינה רק עד הוד אתפשטת אבל יסוד אבא מאיר גם למטה ע"י יסוד ז"א וממנו נמשך

הביטול גם למטה למס"נ באחד כו' וזהו ענין ויקהל משה דוקא, ועד"ז ה"ע תהלות לאל עליון יסוד אבא גואלם שבחי' גואל הוא יסוד הממשיך הגאולה שהוא לצאת מגלות נפש הבהמית וכמ"ש באגה"ק סי' ד' בד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה, וז"ל וכן כל ניצוץ פרטי מהשכינה שבנפש כל א' מישראל יוצאת מהגלות והשביה לפי שעה וחיי שעה זו תפלה ועבודה שבלב מעומקא דלבא עכ"ל ועליי' זו בתפלה זהו ע"י סמיכת גאולה, ולשון סמיכה היינו היכל קדה"ק דבריאה שהוא אצילות ממש ושם מתהפך הגברא לאצי' ע"י הביטול לאשתאבא בגופא דמלכא מיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים ע"ג המזבח, ומכ"ז יובן ענין וסמך את ידו על ראש העולה, ואפשר כי ראש העולה היינו היכל קדה"ק דבריאה שהוא כח"ב דבריאה שנק' ראש, העולה הוא ש' ב"ן שעולה מבי"ע לאצי' ע"י היכל קדה"ק ולשם נמשך וסמך את ידו כו' ועמ"ש ע"פ ותחת רגליו כמעשה לבנ"ה בענין ואל אצילי בנ"י לא שלח ידו כו', ויש להעיר מפסוק דודי שלח ידו מן החור כו' ויש להעיר לענין וסמך מענין סמך דאפרסמון הנז' בזח"ב תרומה קכ"ז סע"א שמשם נמשך הסמיכה להיות סומך לכל הנופלים כמש"ש עד דאסתמיך מגו היכלא עילאה כו' ע"ש ובהרמ"ז, ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ואלה המשפטים שלא נדפס בת"א בענין סמך מם שהם כמו ב' מקיפים לז"א זה למעלה מזה כו' שהמם יש לו התיישבות אימא דרביעא על בנין מקיף הקרוב אבל סמך עגולה שאין לה התיישבות היא מקיף עליון יותר ומשם שרש הסמך והעזר כו' ועמ"ש מענין סמך ועזר ע"פ ובהגיע תור אסתר ובד"ה כי ההרים ימושו בענין סומך ה' כו' פותח את ידיך כו' ע"ש וזהו כענין וסמך את ידו, והנה כתיב סמוכים לעד לעולם ופי' בזח"א בראשית ל"ה א' דקאי על זו"נ שהם סמוכים לעד כו' ובפרדס בעה"כ באות סמך פי' שהמל' נסמך בת"ת וכמ"כ הת"ת במל', והנה מה שהמל' נסמכת ע"י ת"ת זהו ענין וסמך את ידו כו', וסמיכה בב' ידיו שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני להעלותה כו' כנ"ל, והנה ע"י עליי' זו היא המעלה אותו ג"כ ע"ד והחיות נושאות כו' להיות עליית בחי' אדם שעל הכסא לבחי' כי לא אדם הוא כו' כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, וכמ"כ באדם ע"י בירור נה"ב מתעלה הנה"א כמ"ש בת"א פ' וישב בד"ה מהלכים בין העומדים, וזהו שע"י וסמך את ידו כו' עי"ז אח"כ ונרצה לו, היינו גילוי רצון העליון מא"א כו' וכנ"ל בענין יפה את רעייתי כתרצה, כתרצה שהיא אימא עילאה שלמעלה מז"א וזהו לא זז מחבבה עד שקראה אמי כו' וזהו אדם ובהמה תושיע הוי' שמתחלה נמשך הכח מאדם לבהמה להעלותה ואח"כ הבהמה מעלה את האדם ולכן בהתחברות אדם ובהמה תושיע הוי' ע"ד וישע ה' אל הבל כו' והוה רעוא כו' וזהו ונרצה לו כו'.

והנה עיקר ענין שתפלה כנגד תמידין תקנום זהו ענין שמונה עשרה, והענין כמ"ש בת"א פ' ויחי בד"ה יהודה אתה, כי ק"ש אמוי"צ אינו עדיין כמו ביטול דשמו"ע שדוקא שמו"ע זהו השתחוואה וביטול אמיתי ממש והתכללות באור א"ס ב"ה ממש הסוכ"ע כו' ולכן תפלה היא בלחש כו' ואינה עולה בשם אהבה כלל רק בחי' ביטול במציאות לגמרי והיינו בחינת השתפכות אל חיק אביה להיות כאין ואפס ממש שעל זה מרמז ענין השתחואה כו', אבל אהבה שבק"ש ואהבת כו' שנכספה וגם כלתה כו' ומשתוקקת להתכלל ולהתייחד

במאצילה ב"ה מכלל שהיא עדיין אינה כלולה ומיוחדת באא"ס ב"ה הסוכ"ע כו' עכ"ד הנאמרים שם, וי"ל דהא בק"ש למס"נ באחד, ואפשר המס"נ לא הגיע לביטול ואין ממש שהרי בתניא פי"ח איתא שמס"נ זהו קרוב הדבר מאד לכל אדם יותר מאהוי"ר שכלים וכו' ע"ש, מיהו זהו דוחק כי מס"נ באחד זהו ודאי ביטול ממש, אלא שנראה שמס"נ בק"ש זהו מגיע לנה"א לבד שבה מאיר הביטול האמיתי וזהו שמע ישראל היא הנה"א הוי' אלקינו ממש, אבל הנה"ב לא באה לביטול אמיתי ממש אף שמסכמת על מס"נ אין זה רק הסכם וביטול היש, וכן פי' בהדיא בת"א ס"פ וישב בד"ה בכ"ה בכסלו כי הנה למס"נ באחד קאי על נה"א כו' מחמת שהיא בבחינת פנימיות העולמות היא בטלה ונכללת ביחוד העליון ב"ה כו' אבל בהשתלשלות דנה"ב הגשמי הוא מסך מבדיל כו' וע"י בשכמל"ו נמשך בה להיות ביטול היש כו' ומ"מ היא עדיין יש גמור רק שבטל בבחי' אתכפיא כו' אכן שיהי' לה ביטול אמיתי ממש להיות כאין ואפס ממש זהו ענין שמונה עשרה וכמש"ש סד"ה מהלכים בין העומדים וז"ל עד שבתפלת שמו"ע היא הממשכת ומשפעת המשכת ביטול לאא"ס ב"ה במלאכים כו' עכ"ל, והיינו משום ששמו"ע הוא בחי' קרבן שהיתה הבהמה נכללת באש שלמעלה ממש, ה"ז כענין שנה"ב נכללה בבחי' אין ממש בהשתפכות לאור א"ס ב"ה ממש עד שמתעלית לשרשה ומקורה שבעולם התהו כו' שהוא בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם דתיקון כו'. וכמו שהוא בנפש הבהמית כך דרך כלל בחי' בהמה ש' ב"ן שנשפל בבי"ע הנה בקריאת שמע ואמת ויציב הוא עדיין בהיכל האהבה והיכל הרצון דבריאה, אבל בשמונה עשרה עולה בהיכל קדשי קדשים שהוא בחינת התחברות הבריאה באצי' ממש, וגם עולה באצילות ממש וזהו ענין היחוד העליון והוא הביטול האמיתי לגמרי ששם ב"ן שהוא יש ובטל מתייחד עם שם מ"ה ביטול אמיתי, וזהו ענין ואחר האש קול דממה דקה, וכמ"כ גם נה"ב ממש עולה לבחי' ביטול והתכללות באור א"ס ב"ה זהו ענין שמונה עשרה, שהוא כנגד הקרבן אשר קרבן ענין קירוב והוא בחי' תשובה לרחוק שנעשה קרוב כו' וכמש"ש סד"ה בכ"ה בכסלו וז"ל והנה בעליית נה"ב להתכלל באור א"ס ב"ה גדול מאד ורב כחה שהיא בחי' בעל תשובה כו' עד וזהו אדם ובהמה תושיע הוי' כו' עכ"ל, ור"ל שאדם שהיא נה"א ובהמה שהיא הנה"ב מתייחדים יחוד אמיתי כיון הבהמה ב"ן מתייחד לקבל ביטול דמ"ה ונעשו עצם אחד, וכמו אדם מ"ה וחוה גימ' י"ט מלוי דמ"ה שהוא ב"ן שבמ"ה כו'.

אך הנה כדי שיהי' כח בנה"ב ליכלל בביטול אמיתי בשמו"ע, לזה צ"ל סמיכת גאולה לתפלה, שהיא המשכת כח מלמעלה ע"י נה"א שכבר הגיע בה יצ"מ בק"ש והיא הגאולה שיצאה מהמיצרים וגבולים ליכלל באור א"ס באחד כנ"ל, שתסמוך בשתי ידים שהם ב' מס"נ דק"ש באחד ובכל נפשך ובכל כחו גילוי פנימי' נה"א בחי' חיה יחידה כי כח ר"ת כתר חכמה, והוא מזליה דנה"א, שתתחבר לנה"ב להאיר כ"ז על נה"ב, ועי"ז תבטל נה"ב כנר בפני האבוקה כענין מ"ש בת"א פ' וישלח סד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה, בענין עד גשתו עד אחיו כו' שגשש ופגע בבחי' הטוב שבעשו שבזה הוא אחיו כו' ועי"ז וירץ עשו כו' ע"ש, וכך ע"י הסמיכה על הקרבן בכל כחו עולה חיות נפש הבהמה לחפוץ

להכלל באין כו׳ ועד״ז ענין סמיכת גאולה לתפלה שעי״ז עולה נה״ב בתפלה ליכלל באין ממש, ועי״ז ונרצה לו המשכת רצון העליון המתגלה ע״י תפלה כנודע מענין מט״ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהם של ישראל כמבואר בד״ה מה יפו פעמייך בנעלים כו׳ ושם נת׳ ג״כ שזה נמשך ע״י בנעלים שהוא בירור נה״ב כי הנעלים עושים מעור הבהמה כו׳ ע״ש, או י״ל וסמך את ידו זהו ע״י עסק התורה כי סמך היינו ששים מסכתות כו׳, ידיו הם המצות מעשיות שכ״ז נותן כח בנה״ב כמ״ש בת״א פ׳ מקץ בד״ה המגביהי לשבת יעו״ש.

והנה י״ל עוד כי הפסוק וסמך את ידו קאי אדלעיל מיניה אדם כי יקריב מכם דמבואר במ״א דקאי על אדם העליון דאצי׳ שנמשך ממנו אתעדל״ע להקריב מכם היינו לעורר נש״י שיוכלו לבוא לבחי׳ ביטול וכו׳ וזהו ענין אם עולה קרבנו כו׳ שכנ״י נק׳ היא העולה כו׳ ועמ״ש בד״ה והקרבתם עולה אשה וכדי שתוכל הנפש לבוא לבחי׳ ביטול זהו ע״י וסמך את ידו כו׳ בשתי ידיו כביכול שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, גם שני ידיו זהו התורה שניתנה בשתי לוחות כו׳ ושני ידיו ג״כ סוכ״ע וממכ״ע ותשארז״ל פ״ק דכתובות דף ה׳ ע״א ומעשה ידיו אלו הצדיקים כו׳, ובמא״א אות מם סנ״ו מעשה ידיו נק׳ הצדיקים שהם נאצלים מהחו״ג ב׳ ידים עשרה אצבעות וע׳ זח״א ד״ח סע״א ועמ״ש בת״א פ׳ משפטים בד״ה ותחת רגליו כמעשה לבנ״ה, ובד״ה ענין ברכת חתנים נת׳ רוח הבהמה ש׳ ב״ן היורדת למטה לבי״ע והיינו להיות מאין ליש שלמטה יש כו׳ אבל אדם ביטול למעלה יש ולמטה אין ממש כו׳ וקרבן הבהמה עליית ש׳ ב״ן אך אין לה כח להתעלות בלתי ע״י העזר מלמעלה ועד״ז שושבין של הכלה כו׳ וזהו ענין לכה דודי לקראת כלה כו׳ לא תבושי כו׳, ועמ״ש בביאור ע״פ נשא מענין ומעשה ידיו.

בספר פנים יפות ע״פ וסמך לחבר בחי׳ נפשו עם נפש הבהמה וע״י הקרבת נפש הבהמה תתעלה נפשו עכ״ל והביא ג״כ בשם האלשיך שפי׳ ענין הסמיכה, עמ״ש ע״פ סומך ה׳ לכל הנופלים בד״ה כי ההרים ימושו ובד״ה גן נעול בענין מצות דרבנן שהם סמיכה לכנ״י וע״פ ובהגיע תור אסתר ועמ״ש מזה ג״כ בד״ה תקעו בחדש, דרוש הראשון פ״א ובהגהות לשם.

ויקרא ב׳ י״ג

ולא תשבית מלח וגו׳.

יש להעיר ממ״ש ע״פ מאמר זח״ג שופטים ער״ה א׳ בענין עצמות ובשר וכן פי׳ בפרדס ערך מלח, אכן ממ״ש רש״י דמלח זהו פיוס למים תחתונים משמע מלח מל׳ שהיא מ״ת מ״ן, וכ״מ בשל״ה דשל״ח א׳, ובפ׳ קרח פי׳ כמו אהרן רודף שלום כך ע״י מלח נעשה שלום מ״ע עם מ״ת ויש ב׳ בחי׳ שלום מלמטלמ״ע ומלמעלמ״ט כמ״ש בת״א ע״פ ושבתי בשלום כו׳.

ענין בינה יתירה בתשבע"פ כו' גם אדמו"ו נ"ע בביאור שחורה אני העיר לענין ל"ת ה"ג מפסוק היאכל תפל בלי מלח, א"כ מלח כמו ד"ס חומרות וסייגי' שחורות כעורב לדחות הרע כו', ע' בפנ"י פ' ויקרא ע"פ הנ"ל, ועמ"ש בד"ה זכור ושמור י"ל מלח כמו שמור מתקן יסוד דנוק' שלזה צ"ל ה"ג כנודע מענין גבריאל הנותן לשכוי בינה וכן מלח בינה כנ"ל, וכ"כ השל"ה ב' ר"מ הבבלי אפ"ל שזהו להיות קדש א"ע במותר לך, וזהו הרחקת הדבש מהקרבן והמלח דוקא והוא ע"ד הרוצה להחיות ימית א"ע, במסכת תמיד היינו למס"נ באחד, גם המלח נותן טעם זהו התהפכות המדות ממרירו למיתקו כו', ויש להעיר מענין ועבד הלוי הוא אלמלא דינא כו', ואדמו"ו נ"ע שפי' שהיא חכמת הקבלה י"ל ג"כ שזהו ע"ד עשה ל"ת עשה תפיסת המהות משא"כ ל"ת רק שלילה המציאות ואעפ"כ זהו גבוה יותר מהמהות כו' כך נגלה המהות ובנסתר רק המציאות ואעפ"כ יש בזה בחי' גבוה יותר כו' וכן כ' אצלי בכתב דלא תשבית שלא הובא בת"א.

ויקרא ב' י"ג

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח. סוטה ב' ט"ו א' מנחות ג' כ"א כ"א א', במלח יכול תבונהו יכול יתן בו טעם כבינה, היינו דלא חזי לאכילה כמו שהבינה מתקנת את האדם, ת"ל תמלח כיצד הוא עושה מביא את האבר ונותן עליו מלח וחוזר והופכו ונותן עליו מלח ומעלהו עכ"ל, יש להעיר מפסוק ימצאהו בארץ מדבר כו' יסובבנהו יבוננהו דפרש"י יבוננהו בתורה ובינה וכן ת"א אלפינון פתגמי אורייתא ואדמו"ו נ"ע שם פי' כי בינה ובנין הכל א' כי בינה בן י"ה שהוא תולדות המדות אהוי"ר הנמשכים מהמוחין י"ה וארז"ל א"ת בניך אלא בוניך כו' ועכ"פ ע"י התורה נעשה בחי' בן י"ה וזהו יבוננהו, אך בשר הבהמה זהו נפש הבהמית ששרשה משם ב"ן שנפל בשבה"כ פני שור מהשמאל, והמלח נותן בו טעם, יש לפרש כי מלח זהו אגדות ומדרשים דהא מוכח בגמ' פרק במה מדליקין דל"א א' גבי קב חומטין שהוא ארץ מלחה שהוא יראה הרי שהמלח הוא יראה ואיך הוא הדרך לבוא ליראת ה' זהו ע"י לימוד מדרש כמ"ש באדר"ן ס"פ כ"ט כל מי שיש בידו הלכות ואין בידו מדרש לא טעם טעם של יראת חטא כו', ובכלל מדרש הוא חכמת הקבלה שהיא מדרשו של רשב"י ע"ה שהיא כולה מדרש הפסוקים ע"פ הפנימית ועי"ז נותן טעם בנה"ב, וכנודע שהתורה נק' עוז ותושיה ופי' בת"א פ' יתרו בד"ה בחדש השלישי שנותן כח בנה"א ומתשת כח נה"ב, וזהו ענין שהמלח מפליט הדם מהבשר, שהדם הוא כח היצה"ר גבורות קשות, ולכן כשנהפך לטוב נקרא דם נעכר ונעשה חלב, עכ"פ המלח מפליט מהנה"ב התאוות ורתיחת הדמים, ונותן טעם בבשר היינו ע"ד מ"ש יבא כל בשר להשתחוות לפני, ולכן צ"ל מלח על הקרבן שכדי להעלות נה"ב

שירדה למטה להתעלות וליכלל באש שלמעלה זהו ע״י המלח שמגבורות דאבא בחכמה אתברירו לברר נה״ב כו׳, ולכן נק׳ ברית אלקיך ברית מקשר ומחבר ב׳ הפכים וה״ע שלום בפמשמ״ט בין נה״א לנה״ב וכמ״ש ע״פ ורב שלום בניך א״ת בניך אלא בוניך כו׳, ועז״א יכול יתן בו טעם כבינה באדם ר״ל כמו עסק התורה בנפש אלקית הנק׳ אדם, ועמ״ש בד״ה בכ״ה בכסלו בענין ב׳ בחי׳ מס״נ דנה״א ונה״ב, ת״ל תמלח, והיינו שעסק ההלכות הנק׳ בינה כמש״ש באדר״ן שכל מי שלמד מדרש ולא למד הלכות לא טעם טעם חכמה, וצ״ל שליש במשנה ושליש בתלמוד ורק שליש במקרא ובזה נכלל ג״כ מדרש כמ״ש במ״א, וענין מולחו והופכו וחוזר ומולחו י״ל להיות אתכפיא ואתהפכא או יראה תתאה ויראה עילאה.

ב) **פ״ק** דברכות דף ה׳ סע״א דאמר רשב״ל נאמר ברית במלח ונאמר ברית ביסורין, נאמר ברית במלח דכתי׳ ולא תשבית מלח ברית, ונאמר ברית ביסורין דכתי׳ אלה דברי הברית, (אחר הקללות נאמר במשנה תורה, ס״פ כי תבא) מה ברית האמור במלח מלח ממתקת את הבשר אף ברית האמור ביסורין יסורין ממרקין כל עוונותיו של אדם עכ״ל, ופי׳ מהרש״א כמו המלח נכנס בבשר ומוציא הדם ממנו וממתקת את הבשר, כך היסורין נכנסין בבשר דאדם ומוציא ממנו רתיחת הדם המביאו לידי חטא ועונותיו מתמרקין עכ״ל, לשון מלח ממתקת את הבשר יש לומר שהוא ענין המתקת הגבורות וכ״כ בכהאריז״ל דהמלח הוא גבורות ממותקות והיינו לפי שאין המתקת הגבורות אלא בשרשן, והבחי׳ כאן כתב מדברי הרמב״ן כאן וז״ל יש במלח שתי כחות משתנים זה הפך זה והם המים והאש ובכח חמימות האש המייבשו והמגלידו חוזר מלח וא״כ יש בעצם המלח כח המים והאש שהם כנגד שתי המדות שבהם קיום העולם והם מדת הרחמים ומדה״ד ומטעם זה אמר ולא תשבית מלח ברית אלקיך קרא ברית אלקיך מלח לפי שבו יתקיים ויכרת העולם וכמו שאמרו ראה שאינו יכול להתקיים בדין שתף עמו מדת הרחמים כו׳ ע״ש, ועד״ז המלח מקיים הבשר ומכרית הדם היינו שמפליטו מהבשר כנ״ל וזהו ע״ד הנז״ל סעיף א׳ בענין עוז ותושיה שנותן כח בנה״א הנק׳ בשר כנודע מענין י״ב בקר והים עליהם שהם שרש י״ב שבטים כו׳ ומחליש כח נה״ב שהיא רתיחת הדמים כו׳, והנה בזח״א ויחי דרמ״א ע״ב משמע דמלח היינו יסוד ונותן טעם בבשר שהוא מל׳ וממתיק הבשר כי ע״י השפעת היסוד נמתקים גבורות דנוק׳, וז״ש יכול יתן בו טעם כבינה, כי היסוד נק׳ כל ע״ש שממשיך מחמשים שערי בינה, וע״ז נאמר ויתרון ארץ בכל היא, וז״ס יבא כל בשר כו׳ ופי׳ בזח״ב תרומה קנ״ז א׳ שבחי׳ בשר זהו הנק׳ גוף ע״ד מארז״ל כל הנשמות שבגוף היינו בחי׳ מלכות שהיא מקור דבי״ע והם הנקראים גוף כ״מ בזח״א ויחי דרמ״ה סע״א ועיין במא״א אות ג׳ סל״ח אשתו כגופו, ובחי׳ יסוד הנק׳ כל הוא המחיה בחי׳ גוף ובשר הנ״ל, והנה היסוד כלול מחו״ג כי אף ששרשו מהחסד ע״ד בקר דיוסף מ״מ נאמר ישיש כגבור לרוץ אורח, ויצחק קץ חי, לכן זהו כמו המלח שהוא יש בו שני כחות אש ומים כנ״ל והנה היסורין שרשן מאו״א כמ״ש במא״א אות יו״ד יסורין מאו״א מוסר אביך, אשר יסרתו אמו כו׳ וסימן אשר תייסרנו י״ה שהן או״א עכ״ל ועמ״ש הרמ״ז ר״פ פנחס בענין מוסר אביך ששרש בחי׳ זו

נמשך מגבורה דעתיק המלובש במו״ס, וזהו שנאמר כי נר מצוה ותורה אור ואח״כ ודרך חיים תוכחת מוסר כי זהו בחי׳ גבורה יותר יחוד או״א שאינו נמשך ע״י תומ״צ כ״א ע״י מס״נ באחד, וכך הוא ענין היסורין דמה לי קטלא כולא מה לי קטלא פלגא, וא״כ זהו פי׳ ברית האמור ביסורין זהו יסודות דאו״א היינו שע״י היסורין שמקבלם בשמחה נמשך יחוד או״א, כי עצם היסורין נק׳ מוסר אביך גבורות שביסוד אבא, ששרשם מגבורות דעתיק כנ״ל וצריך לקבולי בשמחה, ושמחה היא אימא בינה וז״ס יחוד או״א, וברית האמור במלח זהו יסודות דזו״נ והיינו שהמלח ממתיק הבשר שיבא כל בשר להשתחוות כו׳ כנ״ל.

יר״ק קרבן ד׳, ר״ח, רבות רל״א ב׳, זח״א מ״ב, ויחי דרמ״א ב׳, ש״ך, של״ה נ״ג ב׳ רע״ז ב׳ של״ח א׳, שמ״ג ב׳ שנ״ו ב׳, בחיי קל״ב ג׳ קצ״ג א׳.

יר״ק שם, בקרבנות תיקון לדצח״מ, ודומם ניסוך המים ועוד על כל קרבנך תקריב מלח עכ״ל בשם יונת אלם פצ״ח.

ג) ז״ל אדמו״ר נ״ע בכוונת ברכת המוציא, לחם הוא אותיות מלח והוא גימ׳ ג״פ הוי׳ היינו ג׳ גבורות ממותקות דחג״ת כי התהוות המלח הוא מן המים אך מים הוא חסד שבחכמה כי מים הוא קר ולח, ולכן אין בה כח להחיות כי היא בחי׳ קרירות ואין בה בחי׳ גבורות שהוא החיזוק והכח להחיות כ״א הם מחיה בבחי׳ קרירות ונחת בלא כח, וכענין כמיא דאשקי לאילנא, הוא ה״ח דז״א המגדילים רמ״ח אברים וזהו ענין רמ״ח מ״ע הנמשכים מה״ח, אכן הדם הוא הנפש זהו ה״ג שבזה מלובש עיקר החיות כו׳ ועמ״ש מזה בביאור ע״פ בשעה שהקדימו ישראל נעשה, ועד״ז ענין המלח לגבי המים שנתהוה מן המים והוא בחי׳ גבורות ממותקות שעצם המלח הוא דבר חריף שהוא בחי׳ גבורה אך אעפ״כ הוא ממתק את הבשר ונותן בו טעמים כי שרשו מבחי׳ טעמים, כי לחם ומלח גימ׳ מזלא וארז״ל בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא והוא מזל נוצר חסד מקור בחי׳ טעם ומשם שרש המזונות כו׳, כי דצ״ח שהן מזון האדם היינו לפי שבשרשם גבוהים יותר כו׳ (ובפרטות המלח שהוא דומם שרשו גבוה מצומח חי כו׳, ויש לפרש כי לחם זהו כמ״ש לכו לחמו בלחמי שהיא התורה הנגלית לנו וצריך מלח הוא האגדות ופנימי׳ התורה, וכ״ש שהבשר צריך למלוח שהבשר בירור נה״ב ועמ״ש ע״פ שש מאות אלף רגלי כו׳ ואתה אמרת בשר אתן להם כו׳ שהבשר הוא השפלה לגבי מדרגתם שמבחי׳ מ״ה כו׳ וע״ה אסור לאכול בשר שא״א לו להעלות אותו ע״כ צריך מלח כו׳ ויש לבאר עפמ״ש בד״ה בפ׳ נסכים כי הבע״ח הם מיסוד האש והוא מה שנשפל יסוד האש בתאוות נה״ב וצריך לעורר יסוד האש שבנה״א שיהי׳ אש אוכלה אש דנה״ב וזהו ענין הקרבן ועמ״ש בד״ה צו את בנ״י ואמרת אליהם את קרבני לחמי מענין עצמות גידים ובשר של הקרבן שהבשר שרשו מן הדם שבלב כו׳ והוא המדות שבנה״ב כו׳ וצריך להפכן כו׳ וע״כ צריך לזה מלח גבורות דאבא ע״ד לעולם ירגיז אדם יצ״ט על יצה״ר כו׳ וכמ״ש ע״פ וגם אתה תדין את ביתי, ועמ״ש בד״ה הנותן לשכוי בינה כו׳, והנה הלחם זהו ענין הנסכים סולת, ושארז״ל כל הקורא ק״ש בלא תפילין כאלו הקריב עולה בלא מנחה והיינו בחי׳ רצוא ושוב, ובב׳ הבחי׳ צ״ל מלח כו׳.

ד) **רבות** נשא פ״ט דרל״א ב׳ כיצד מקטירו מולחו ונותנו ע״ג אישים דכתיב וכל קרבן מנחתך במלח תמלח וגו׳.

ה) **ת״ז** תקון ס״ט דף ק״ח ע״א לחם עני בלא מלחא דהא אתמר על כל קרבנך תקריב מלח בגין דאיהי מצה פרוסה, כגוונא דפריס פריסת מלכותך בדניאל ה׳ כ״ח, עד דתהא שלימה לא צריך לקרבא עלה מלח דאיהו חלם, ומאי ניהו חלם דאיהו אמצעי דכולהו עכ״ל, ופי׳ בכס״מ שכשהיא פרוסה היא ד׳ דלה וצריך להשלימה באות ו׳ בתוכה שתהי׳ עי״ז בחי׳ ה׳ וכשתהי׳ שלימה אז תקריב עליה מלח הם ג׳ הויות שבחג״ת גימט׳ מלח, ומ״ש דאיהו חולם ר״ל העיקרי לה הוא תפארת שצריך להקריבו עליה שהוא האמצעי וממילא יתקרבו לה חו״ג שהם שני הצדדים עכ״ל, ועפ״ז יבואר שהיסוד הנק׳ ברית מלח הוא הממשיך לה הטפה מהתפארת הנק׳ חלם, וזהו אשר מלח אותיות חלם, ולפי שבחי׳ מצה לחמא עניא זהו קודם יחודה עם היסוד כמ״ש בזח״א ויצא דף קנ״ז ע״א וז״ל מצה נוק׳ בלא דכורא מסכנותא הוי, אתקריבו לגבי מצה בקדמיתא (וה״ע יראה תתאה ואתכפיא שאינו בבחי׳ טוב טעם ותענוג כ״א שמבטל א״ע, וע״כ א״צ עדיין מלח שענינו ליתן טעם), כיון דקריבו לון יתיר אעיל לון קב״ה בדרגין אחרנין ואתחבר דכורא בנוקבא (וכענין מפתחות הפנימי׳ שאחר מפתחות החיצונית בד״ה כי תשמע בקול) וכדין מצה כד אתחברת בדכורא אקרי מצוה בתוספת וא״ו עכ״ל ונמצא בחי׳ מצה לחם עוני זהו קודם קבלתה מבחינת ברית מלח עולם, ע״כ א״צ למלח כו׳, ועיין מזה בטור ובב״י ססי׳ תנ״ה והרבה נוהגין שלא ליתן מלח בפת בפסח והמרדכי כ׳ והאוכל מצה מלוחה כאלו אוכל חמץ כו׳, והראב״ד ס״ל דבמצה של מצוה לא יתן כלל ואם נתן לה לא יצא דבעינן לחם עוני וכ״ד הרשב״א, ות״ז הנ״ל מסייע להו כו׳ יעו״ש, וביאור ענין מצה פרוסה מבואר בת״ז תקון י״ג דף כ״ד ע״ב מצה פרוסה לחם עני, עני ודאי (בחי׳ סיהרא דלית לה מגרמה כלום) בההוא זמנא תהא שלימה כגוונא דחברתה (שהיא בינה) דאיהי מצה שלימה הה״ד והי׳ אור הלבנה כאור החמה (וכדפי׳ בתקון ה׳ די״ו ע״א שבינה היא המאור הגדול אור החמה כו׳) ואמאי הות מצת פרוסה בגין דאסתלק מנה ו׳ רגל דילה למהוי ליה מצוה (ל׳ צוותא וחיבור שע״י המצוה נמשך אור א״ס ב״ה הסוכ״ע ומתחבר ומאיר בממכ״ע ע״י היסוד) ומצה פרוסה אשתארא ד׳ ובג״ד מצה פרוסה ד׳ ומצה שלימה ה׳ ובג״ד אמרין הלל גמור והלל שאינו גמור בפסח לקבל מצה שלימה ומצה פרוסה (ויש מי שכ׳ שלכן מחברים בפסח פרוסה עם שלימה לומר שיהי׳ אור הלבנה כאור החמה) ואמרין מרור ע״ש ו׳ דאתפרש מן ה׳ עכ״ל, ועכ״פ לפי שבמצה לחם עני, נחסר הוא״ו מן ההא ונשאר ד׳ ולכן נק׳ לחם עני הפך ממ״ש אשר לא תחסר כל בה, ע״כ אין נותנין בה מלח סוד ההמשכה מן החולם שהוא הוא״ו תפארת, לומר שעדיין נחסר בה בחינה זו כו׳.

ו) **בתקון** כ״א דף נ״ד ע״א ועוד חולם בכל סטרא דימינא על כל קרבנך תקריב מלח כו׳ ועוד חולם אימא עילאה יוהכ״פ דאיהו עשור וביה יהא מוחל וסולח כו׳ עכ״ל, עכ״פ למדנו שיש במלח צירוף מחל והיינו כי חולם

הוא בחי' כתר שהיא הנקודה שעל האות מלמעלה והוא עטרת תפארת, וע"כ בינה נק' חולם שהיא נעשית כתר לז"א, והוא ענין מחל כי המחילה והסליחה נמשך מן הכתר, וכ"ז נמשך ע"י מלח, ועל כן על כל קרבנך תקריב מלח, להעלות המל' מבחי' חירק שהיא נקודה תחת היסוד להיות עטרת בעלה בחי' חולם כו', גם חולם ל' ותחלימני והחייני שה"ע חוזק וכח כו', גם הקרבן להמשיך הרצון שה"ע המחילה כו' ועמ"ש מענין חולם ע"פ אוסרי לגפן עירה שיש חולם על ה' דעירה, ויש לפרש שרומז לבחי' כעיר שחוברה לה יחדיו חיבור ירושמ"ע שהיא בינה לירושמ"ט שהיא מל', נמצא במלח יש צירוף לחם, חלם, מחל, גם חמל והחמלה והחנינה ממנה נמשך המחילה.

ז) **בזח"א** פ' ויחי דף רמ"א ע"ב רבי אחא אמר כתיב לא תשבית מלח כו' וכי אמאי מלח בגין דאיהו ממרק ומבשם מרירו לאטעמא (יש לפרש כי המל' בבינה מהגבורות ע"כ ממנה נמשך תוקף הדינים וזהו ענין המרירו, וע"י היסוד ממתיק דיניה גם זהו ע"ד מ"ה מברר ב"ן, ולפמ"ש בת"א פ' שמות בד"ה קול דודי פי' וימררו את חייהם בחומר דא קל וחומר כו' והוא מה שנתלבשו ההלכות בגשמיות וכ"כ בד"ה יביאו לבוש מלכות בפי' מר דרור הלכות דבר ה' כו' המלובשות בבחינת מרירות שהוא גשמיות גסות עוה"ז וחומריות כו' ע"ש, וצ"ל לבון הלכתא כמ"ש בד"ה קול דודי הנ"ל ובד"ה ואלה שמות וזהו ע"י פנימי' התורה וזהו ענין המלח דאיהו ממרק ומבשם מרירו לאטעמא שע"י פנימית התורה נעשה לבון המרירות של ההלכות, היינו שעי"ז יתעלו בשרשן ומקורן חכמה עילאה וע"ד שנתבאר פי' וענין מארז"ל אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו בד"ה כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ, וסד"ה זכור את יום השבת בענין חכמות בחוץ תרונה, ובד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר בענין שריפת הלבנים באש דק"ש כו'), ואי לאו האי מלחא לא יכיל עלמא למסבל מרירא (ז"ל המק"מ ור"ל שהמלח הוא היסוד לפי שבו נמתקו ג' גבורות ע"י ג' חסדים כמ"ש הרב בכוונת המוציא כשמטבל אותו במלח יכוין לחם הם ג' חסדים שהם ג' הויות גימט' לחם וממתיקים לג' גבורות שהם מלח והם ג' הויות ג"כ ואחר שנמתקו ג' גבורות ביסוד אזי נותנם למלכות וז"ש ואי לאו האי מלחא לא יכיל עלמא למסבל מרירא פי' הדינים של המלכות עכ"ל המק"מ, ולדבריו י"ל שלכן נק' היסוד מלח כי הנה במלח יש כח ג' הויות דחסדים וג' הויות דגבורות וזהו בחי' יוסף שהוא גימט' ששה הויות, וכן ציון הוא גימט' יוסף והכל ביסוד, ולפעמים נק' יסוד דנוק' ציון, שמקבלת ששה הויות ע"י היסוד והיא נקראת ג"כ מלח לפמ"ש בשל"ה דשל"ת א'), הה"ד כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל (פי' כשנמשך הארת זעיר במלכות אזי בני אדם יכולים לסבול דינים של המל', ובז"ח פי' כשמשפטיך שהם ת"ת ע"י היסוד מתייחדים בארץ אז צדק למדו וגו' יכלין למסבל דינא דצדק ולא ישתיצי עלמא מיניה הכי פרשי' לה בפ' אחרי מות דס"ז עכ"ל,) וכתיב צדק ומשפט מכון כסאך ומלח איהו ברית דעלמא קיימא ביה (פי' מלכות) דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי, בג"כ אקרי ברית אלקיך (ברית הוא יסוד אלקיך הוא מלכות), ואקרי ים המלח (פי' בז"ח מלכות דיסוד ים דההוא מלח), וימא אקרי על שמיה, רבי חייא אמר כי צדיק ה' צדקות אהב דא

מלחא בימא (פי' יסוד במלכות וזהו צדיק ה' יסוד צדקות אהב מלכות ז"ח) ומאן דפריש לון גרים לגרמיה מיתה דהא דא בלא דא לא אולא עכ"ל, ועפ"ז יובן מארז"ל בענין צדקה מלח ממון חסר, ואמרי לה חסד בכתובות פ"ו דס"ו ע"ב, כי ענין הצדיק והצדקה נק' מלח, והוא קיום העולם ע"כ זהו קיום הממון כו', והנה לפמ"ש במא"א אות מם סעיף ע"א בענין מלח וסעיף מ"ז בענין מזלא י"ל כי ג' הויות אלו שביסוד הנק' מלח שרשן מג' הויות שבדיקנא, אשר שרשן ג' הויות שבברכת כהנים שהם תלת רישין פנימי ומקיף ובחי' מקיף למקיף כו', ולכן נאמר גבי כהונת אהרן ברית מלח עולם כי ברכת כהנים היינו להמשיך ג' הויות באומרם יברכך יאר ישא, וזהו ענין מלח כו'.

ח) ז"ל הרמב"ן בפי' החומש פ' ויקרא ולא תשבית מלח ברית אלקיך כו' ומפני שאמר בכאן ברית אלקיך ולא אמר ברית ה' כלשון הפרשה וכדרך כל הקרבנות או שיאמר ברית ה' אלקיך אני סובר בו ענין שהמלח מים, ובכח השמש תביא בהם יעשה מלח, והמים בתולדתם ירוו הארץ ויולידו ויצמחו (עמ"ש ע"פ האזינו השמים מענין זה) ואחרי היותם מלח יכריתו כל מקום וישרפו לא תזרע ולא תצמיח, והנה הברית כלולה מכל המדות והמים והאש באים בה ועדיה תאתה, (לכאורה י"ל כוונתו על היסוד הנק' ברית שכלול מחו"ג כי בצלאל שהוא יסוד נק' בצל אל, שהוא החסד וגם נק' בן אורי שהוא חסד, וגם כלול מגבורה כמ"ש בענין יצחק קץ חי, וגם כמ"ש ישיש כגבור לרוץ אורח, וגם הקמת הברית הוא ע"י החימום כו', אך עכ"ז נק' כוונת הרמב"ן כאן והנה הברית כלולה היינו המל' שנקראת ג"כ ברית כמ"ש אות ברית היא ביני וביניכם, וכמ"ש בענין אתתא כמאן דמהילא דמיא בסידור שער ברהמ"ז, וכן פי' בפרדס ערך ברית שהמל' נקראת ג"כ ברית.) ובאה הממשלה הראשונה ממלכת השם (שהיא מלכות) כמלח שיתן טעם בכל המאכלים ויקיים ותכרית במליחתה והנה המלח כברית (וע' כה"ג בזח"א בראשית דנ"א ע"א בענין תכלת דאכיל ושצי, ות"ח אע"ג דאורחא דהאי נהורא תכלא אוכמא לשיצאה כל מה דאתדבק ביה תחותוי, ישראל מתדבקין ביה תחותוי וקיימין ביה הה"ד ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כו' והיינו כי נהורא תכלא היא המל' הנק' ארץ אוכלת יושביה שמכלה את היש ודבר נפרד וכענין הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפם כו', אבל נש"י שאינן בבחי' יש ודבר נפרד שיש בכל א' בכח למס"נ ע"כ ואתם הדבקים כו', ועד"ז ענין המלח הוא שורף ומכרית את הארץ כמו נהורא תכלא דאכיל ושצי, והיינו את הארץ ק"נ וכמ"ש כי שמים כעשן נמלחו לשון רקבון ומי הוא המרקיב אותם זהו המלח, כי שמים הנ"ל הם בחי' ס"מ או כדפרש"י שם בישעי' נ"א ו' דהיינו היש ודבר נפרד בתכלית לכן המלח מכרית אותם ע"י כח הגבורה שבו כו', אמנם במאכלים הוא נותן טעם ומקיים אותם דהיינו בצדיקים או אף במה שנתברר מק"נ שזהו ענין הקרבנות, וכדע"ז מצינו מ"ש כי הנה היום בא בוער כתנור כו' היינו מה שהקב"ה מוציא חמה מנרתקה צדיקים מתרפאים בה ורשעים נכוין ממנה ולהט אותם היום, כי הם אינן יכולים תוקף גלוי האור כו' משא"כ הצדיקים ועמ"ש מזה במלאכי סי' ג') ולכן אמר הכתוב הלא לכם לדעת כי ה' אלקי ישראל נתן ממלכה לדוד על ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח עולם, ד"ה ב' י"ג ה' (ונזכר מזה ברבות ר"פ

קדושים רוממות אתה נוהג בעולמך כו׳, ברית מלח כו׳ ובבחיי פ׳ ויחי ס״ג א׳ והיינו כמו שהמלח מקיים הדבר כך הוא ענין קיום המלכות לדוד לעולם והכהונה לאהרן, א״כ פי׳ ברית מלח עולם הוא להיות קיום הדבר לעולם ועמ״ש ע״פ שובה ישראל עד, ועד״ז נאמר וארשתיך לי לעולם וזהו ג״כ פי׳ ברית מלח עולם), כי הוא ג״כ מדתו של דוד (וזהו שהיה אדמוני עם יפה עיניים כלול מחו״ג,) ולכן אמר בקרבנות ברית מלח עולם היא (כי הקרבנות ג״כ לקיים ולהכרית, היינו הרע נדחה והטוב מתעלה, ואיך שייך זה באהרן צ״ל ע״ד אור הגבו׳ בכלי החסד וא״כ מלח שייך לק״ש דפ׳ שמע בכל מאדך ש׳ מ״ב אור הגבורה בכלי החסד ופ׳ והא״ש אור החסד בכלי הגבורה כו׳ זהו הכל כענין מלח כלול ממים ואש כנ״ל) כי הברית מלח העולם בו יתקיים ויכרת, וכבר הוריתי להתבונן מדברינו במקומות אחרים פי׳ שלש תיבות הללו ברית מלח עולם היא עכ״ל.

ויקרא פ״א

וי״ר לשמוע בקול דברו י״ל כמ״ש בד״ה כי תשמע בקול, קול היינו ת״ת בקול מה שמלובש בתוך ת״ת היינו ע״ק כמ״ש בזהר בהעלותך קנ״ב א׳, וכה״ג בענין אשר ידעו ה׳ פא״פ פנים דע״ק מלובש תוך פנים דז״א בהרמ״ז ואתחנן דרס״א א׳, וע״ש בזהר סע״א הענין שהם לא יכלו לקבל מז״א כ״א ממ׳ ומשה קבל מז״א, ולפי הנ״ל קיבל גם מהפנימית שבת״ת, ור״ל ע״ד כי אל דיעות, שישראל לא יכלו לקבל גילוי דעת עליון כמו דכולא קמיה כלא חשיב, כ״א מבחי׳ מ׳ ע״ד יש מאין כו׳, ומעין זה מי שאינו רוצה ללמוד פנימית התורה באמרו די לו בהגגלות כי מתיירא כו׳ זהו ע״ד ואת תדבר אלינו שארז״ל חלשתון חילא דילי כו׳ ע׳ זהר שם ולכן ואהבת שיהי׳ ה׳ אלקיך זהו ע״ד לשמוע בקול דברו והיינו מ״ש אח״כ והיו הדברים האלה כו׳. **שם**, שם שקראה אותו בת פרעה משה כי מן המים משיתיהו, ע׳ בד״ה אז ישיר משה ובנ״י, וסד״ה ועשית בגדי קדש, י״ל כי יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים היינו בין ע״ק לז״א בספד״צ פ״ה. ולכן אמרו במד״ר שזהו ע״ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדהק״ד, וא״כ משה שרשו ממים העליונים היינו ממו״ס והרקיע המבדיל זהו קרומא דאוירא דמחפיא על מו״ס. ולכן אהרן בבל יבוא ואין משה בבל יבוא כי משה שרשו לפנים מן הפרוכת יהי רקיע ויהי מבדיל כו׳ ; אז דברת כו׳ עזר על גבור תלים סי׳ פ״ט ך׳ דרשו על אברהם דוד משה, הם ג׳ בחינות שנקרא אתה. בזח״ג פרשה בלק קצ״ג ב׳ והם ג״כ ג׳ כתרים כתר כהונה כתר מל׳ כתר תורה, גם ר״ת אברהם דוד משה הוא אדם. וע׳ מפסוק אז דברת בפרק לפני אידיהן דף כ׳ ע״ב, ירושלמי פ״ק דשבת הלכה ג׳ ; שה״ש רבה בפסוק שה״ש, ילקוט ח״א קי״ד ב׳ רצ״ה א׳ ח״ב נ״ז ג. **והנה** בפרק לפני אידיהן שם חסידות גדולה מכולם שנאמר אז דברת בחזון לחסידיך ופליגא דריב״ל דאמר ענוה גדולה מכולן כו׳ לבשר ענוים כו׳, ובשה״ש רבה חסידות מביאה לידי רוח הקדש כו׳ שנאמר אז דברת בחזון לחסידיך כו׳, ובירושלמי

שם הגירסא יראת חטא לידי רוה"ק שנאמר אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא רוח הקדש לידי חסידות שנאמר אז דברת בחזון לחסידיך כו'. **ואח"כ** אמרו במד"ר כי טוב אמור לך עלה הנה כו' הביא מדת הענוה של משה שעי"ז ויקרא אל משה, י"ל כי בגמרא שם מבואר דיש פלוגתא אם חסידות גדולה מכולן או ענוה גדולה מכולן וכנ"ל, וע"כ אומר המד"ר כאן דבמשה היה ב' הבחי' יחד. ובמד"ר פ' שמות פ"ה אמרו ע"פ חסד ואמת נפגשו זה משה ואהרן חסד הוא אהרן כו' וכאן אומר על משה לחסידיך צ"ל דבמשה היה ב' הבחי' חסד ואמת. ובחי' אמת זהו ענוה כי אמת היינו איך דכולא קמיה כל"ת כו'. **וענין** גבור י"ל כי הנה במדות חסידות שייך גבורה ע"ד משארז"ל איזהו גבור הכובש את יצרו שנאמר טוב ארך אפים מגבור כו'. וארך אפים זהו ודאי מקור החסד והחסידות. גם בספר חסידים כתב שתרגום והחסידה וחוריתא פ' ראה י"ד י"ח. ע"ד שבחסידותו אינו חושש אף שמביישים אותו דאזיל סומקא ואתי חיוורא וכן ארז"ל הנעלבים ואינן עולבים כו' עליהם הכתוב אומר ואהביו כצאת השמש בגבורתו. הרי זהו בחי' גבורה והוא מדת חסידות. וזהו וגבורה בימינך. וכן הימין נקרא יד שבכח. שמשון הגבור היה גבורתו ע"י גדל פרע שער ראשו והנזירות שרשו מא"א כתר וזהו ענין הלכות התורה סלסלה כו' ששים גבורים מגבורי ישראל י"ל ששים מסכתות גבורה של תורה כו' מעיין המתגבר. וענין שם אגל"א אתה גבור לעולם כו' שהוא שם הגבורה. ויוצא מפסוק ותאמר גם לגמלך אשאב ושייך לתורה כי וכדה על שכמה הוא כד ספרי דאורייתא. ומפסוקי יהודה אתה כו' גור אריה כו' וזהו ענין דוד שנקרא גבור. והרמב"ם פי' ענין אין השכינה שורה אלא על חכם גבור כו' הגבורה בזיכוך המדות. ועזר על גבור י"ל ע"ד יהיב חכמתא לחכימין. והוא נמשך מבחי' אז. אז דברת כו' שויתי עזר על גבור. כי אני בינה לי גבורה משלי ח' י"ד. והיינו לפי שבה התגלות ע"ק שמשם הכח והגבורה כו'. ובינה נקרא אז א' על זיין וע' בזהר בשלח דנ"ד א' ע"פ אז ישיר ובפ' ויחי דרי"ז ע"ב ע"פ ואם בגבורות שמונים שנה שנמשך מכתרא תמינאה היא הבינה והיא בחי' שלמעלה מהשבעה כו'. וכענין מילה בשמיני שיעבור עליו שבת א'. ומהבינה שבה שורה ע"ק נמשך עזר על גבור. וע"ל במד"ר מענין גבורי כח כו' וז"ש בישעיה י"א ב' ונחה עליו כו' רוח עצה וגבורה כו' ובזכריה ססי' יו"ד וגברתים בה'.

ואפ"ל כאן נזכר ג' בחי' לחסידך. גבור. בחור. הם נגד ג' בחי' חג"ת. כי בחור זהו ת"ת קו האמצעי ע"ד כי יעקב בחר לו י"ה כו' הבחיר שבאבות כו', גם בחור גימט' רי"ו גבורה כו'. וזהו לולי משה בחירו. כי משה פנימית של יעקב משה מלגאו דעת יעקב מלבר ת"ת כו'. במא"א ב' ס"א בדולח סוד הגבורה כו' א"כ עזר על גבור י"ל נמשך מטלא דבדולחא. ואפ"ל לפ"ז פי' ויקרא אל משה. כי משה ת"ת וכלול מחו"ג לכן נאמר בו ג' בחי' הנ"ל חסיד גבור בחור. וא"כ ויקרא אל משה המשכה בת"ת מכח"ב וליתן לו כח לעלות לשרשו ע"ד ת"ת עולה עד הכתר.

שם במד"ר ברם הכא אני הקורא ואני המדבר. יש לפרש היינו ענין קובה"ו. אני הקורא שכינתא ממכ"ע אני המדבר קודב"ה סוכ"ע וע' בלק"ת פ'

שלח בד"ה אני ה' אלקיכם דפ' ציצית בענין ב"פ אני. ובזח"א פ' לך לך דפ"ז ע"ב ע"פ ראו עתה כי אני אני הוא. לאחזאה דלא הוי פרודא בין עילא ותתא ופי' במק"מ כי אני שהוא מ' ואין שהוא הכתר הכל אחדות אחד. ואין בהם פירוד ח"ו. והנה בזח"ג פ' בלק קפ"ז שהמ' היא שליחא מאו"א. וזהו אני הוא הקורא כו'. ועמ"ש ע"פ הזהר תזריע מ"ז ב' ע"פ וראיתי אני שיש יתרון כו'. עוי"ל עפמ"ש בזהר בראשית ד"ו ע"א בפי' אני הוי' וההוא נקודה אקרי אני ועלה שריא ההוא דסתים עילאה דלא אתגליא והיינו הוי' וכולא חד. וע"ש במק"מ פי' אני נקודת ציון, ההוא דסתים ז"א, והרמ"ז פי' יסוד אבא, והיינו כי יס"א מלובש ביסוד ז"א, וזהו אני הוא הקורא, ואני המדבר היינו וידבר אליו הוי', וזהו ע"ד אם אני כאן הכל כאן ופי' בהשמטת זח"א סי' כ"ה די"ב ע"א אם שכינתא דאקרי אני שריא כאן הכל כאן. ההוא אתר דאקרי כל דאתי לאזדווגא בה. ועמ"ש ע"פ כי כל בשמים ובארץ ומ"ש ע"פ אמרו אליו כל תשא עון. וזהו ע"ד דרכו של איש לחזר כו' ולע"ל הנני בורא חדשה בארץ נקבה תסובב גבר כו' שכנסת ישראל יחזרו אחר הקב"ה. ויש לפרש הטעם שדרכו של איש לחזר כי על ידי זה נמשך לו תוספות ברכה מהמקור מאימא עילאה כי בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא. ועיין בת"א סד"ה ועשית בגדי קדש. ועד"ז הטעם אם אני כאן הכל כאן, כי במצות נאמר מרוב כל. וע' זח"א ד"ס ע"א בפי' טוב ה' לכל. לההוא כל, והיינו ע"י חיבורו עם בחי' כלה. ועמ"ש ע"פ אני הנה בריתי אתך. גם כי אני מ' אותיות אין כתר לכן ע"י אני כאן, הכל כאן, כי עי"ז מאיר בו בחי' אין שהוא נעלה מרוב כל כנ"ל.

כי מדי דברי בו ע' וישלח פ"פ בדבור דברו כו' וע"ל דף א' סע"ד איזה מהן חביב כו' מדבר עמו, לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא, באפרים ב' הבחי' יקיר ולי. ע"ס דעתיק. י"ח חוליות בד"ה יביאו לבוש ובד"ה לא הביט און: אחזתיו ולא ארפנו חותם בברוך לי ולא לו: ויקר עמ"ש בהגהות ועשית ציץ. פלגשים בד"ה ואלה שמות: וילון צ"ע מענין וילון אינו משמש: מצוחצחת ע' זח"א קמ"א: קריאה לדבור מ' וז"א: עשרה נק' יקרים ע"ס, יקר דסכלות פי' היפ"מ לשון כובד. כ"מ שנאמר לי בינה שבה ע"ק: פרקסין מצד שעלו במחשבה לבוש הדבוק ע' זכור ושמור בדבור א', פורפירון מצד ירידת הנשמה בגוף שמקבלים עומ"ש והוא לבוש מ' בגדי מלוכה משל לזקן לבוש דכבוד עילאה.

פ' ויקרא ע"פ אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם

א) **בפ"ק** דמגלה ד"ט ע"ב אין בין כהן המשוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות. ובהרמב"ם פ"ד מה' כלי המקדש הי"ד.

ב) **פ"ק** דיבמות ד"ט דכתיב במשיח לאשמת העם הרי משיח כצבור כו'.

ג) **רפ"ב** דהוריות ד"ו סע"ב דת"ר לאשמת העם הרי משיח כצבור. ושם דף ז' א"ב. פ"ג דף יו"ד ע"א.

ג) * **זהר** ויקרא דף י"ז ע"א אם הכהן המשיח יחטא. ושם עמוד ב' הה"ד אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם ופי' במק"מ אם הכהן המשיח שהוא מ' נגרע ממנה הארותיה וזהו יחטא. אמאי יחטא לאשמת העם בגין חובי עלמא דגרמו האי. לאשמת העם ודאי ולא לאשמא דיליה. ר"ל אינו כמו קטרוג הלבנה שהיא גרמה בעצמה לשיגרע אורה. יחטא יגרע טוביה ודאין דיניה בכולא כד"א והייתי אני ובני שלמה חטאים.

י) **ד"א** אם הכהן המשיח דא קודב"ה כדאמרן. יחטא יגרע מן כ"י ומעלמא. פי' שזעיר אנפין סילק אורו ממ' ומבי"ע. דלא יהיב לון ספוק ברכאן. אמאי איהו לאשמת העם. ודאי בגין חובה דעמא הוא. **מד"ר** ויקרא רפ"ה ואם הכהן המשיח יחטא כו' זש"ה והוא ישקיט ומי ירשיע. דרש ר"מ והוא ישקיט מעולמו יסתיר פנים מעולמו כו'. המכוון ע"ד קודב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא כמשנ"ת הענין בת"א בד"ה וארא אל אברהם. וזהו והוא ישקיט מעולמו שז"א עולה לעילא לאו"א לעילא לא"א ושם הוא מו"ס דשקיט ושכיך כו'. והפי' ישקיט מעולמו שעולה למהותו ועצמותו שאינו בגדר עלמין כלל. והנה ביום חתונתו זה מתן תורה חיתון לשון תערובות והיינו שירד להתגלות למטה. וההפך מזה והוא ישקיט מעולמו. וע' זהר פ' אחרי דף ע"ה. ובפרדס בערך אוי: אמרו לא דייך מאיר. כלומר די לך ושתוק שלא דרשת יפה. כי פי' והוא ישקיט היינו להפך שנותן שקט ושלוה לעולם. והיינו ההמשכה ממו"ס דעתיקא שמשם נמשך השלוה. היינו מבחי' אני הוי' לא שניתי. וע' זח"ג דקל"ז סע"א גבי נוה שאנן לעת"י אתמר ובאג"ה סד"ה והיה מעשה הצדקה שלום בענין ועבודת הצדקה השקט ובטח. ולכן ומי ירשיע מי יוכל לבלבל ע' בזה בזהר פ' שמיני דף ל"ו ב' אך ויסתר פנים זהו ענין הנ"ל שמסתיר פנים מעולמו. ומה זה שייך לפסוק אם הכהן המשיח יחטא. אעכצ"ל כפי' הזהר דמפרש הכהן המשיח זהו הקדב"ה וכן איתא לקמן במד"ר ס"פ תזריע ס"פ ט"ו אמר הקדב"ה אנא כהנא אנא. וא"כ פי' יחטא שגורע אורו מלהאיר לכנס"י והיינו ענין ויסתר פנים. והיינו לאשמת העם. בגין דחובא דעמא גרמו זה. וזהו משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא אפ"ל גם צדיקו של עולם, דהא כל המצות נקראו מצות ה' שהוא ית' בעצמו מקיים המצות כמ"ש במד"ר בכמה דוכתי ואיך מקיים מצות תשובה. אלא דר"ל כמ"ש בזהר דפי' אם הכהן המשיח יחטא חטא זה לשון חסרון היינו שמחסיר האור לכנ"י. וא"כ שייך ע"ז תשובה שיאיר אורו בריבוי רב וזהו לרחוק שנעשה קרוב דקאי על בע"ת וכמ"כ שייך זה למעלה שמתחלה למה ה' תעמוד ברחוק, וכשמאיר אורו זהו לרחוק שנעשה קרוב, כמ"ש בזהר ויקרא ד"ך ע"ב בפי' הנני מושיעך מרחוק, גם תשובה זו זהו ענין החזרת פב"פ היינו מבחי' ויסתר פנים נמשך ישא ה' פניו אליך כו'. ומשיח דוקא ע"ד אם הכהן המשיח יחטא כו' לכן

---

*) כ"ה בגוכתי"ק.

התשובה ג״כ ע״י משיח כו׳, וזהו עד עמוד כהן לאורים ותומים, כהן הוא עובד שמשפיע אהוי״ר, ויחטא חסרון השפעה זו וצ״ל תשובה כו׳.

אין בין כהן משיח ע״ל ס״א י״ל עדמ״ש ע״פ והתהלכתי בתוככם שבפ׳ שמע ישראל נאמר תחילה ואהבת ואח״כ והיו הדברים האלה בחינת תורה ואח״כ וקשרתם לאות מצות וזהו ההילוך מלמעלה למטה התהלך לפני. אבל בפ׳ והיה אם שמוע נאמר תחלה וקשרתם לאות ואח״כ ולמדתם וכו׳ כי פ׳ זו מיירי כשאין ערש״מ ואז אחרי ה׳ אלקיכם תלכו. אחרי דוקא ולא ע״ד התהלך לפני ואז ההילוך מלמטה למעלה תחלה המעשה כו׳ וכעין זה החילוק בין כהן המשוח בשמן המשחה שהשמן המשכה מלמעלה בחי׳ כשמן הטוב היורד כו׳ ונק׳ שמן המשחה משחת קדש, ועי״ז נעשה כהן גדול ורב חסד שמקבל מהחכמה שבכתר כו׳, משא״כ כהני בית שני נקרא מרובה בבגדים בלי שמן המשחה. ובית ראשון בינה ה׳ עילאה שבה התגלות עתיק ובית שני מ׳ וע״י הבגדים שהם הלבושים שממעשה המצות נעשה כ״ג א״כ זהו מלמטה למעלה כנ״ל, ואפ״ל עדמ״ש בזח״ב יתרו דס״ז ע״ב שיש ב׳ בחי׳ כהן גדול הא׳ אור קדמאה חסד דאצילות וזהו כהן המשוח בשמן המשחה שהוא חכמה עילאה ומשמש בבית ראשון כנ״ל הב׳ מיכאל כהנא רבא והוא בבריאה ושם אין מאיר שמן המשחה ח״ע דאצילות כ״א מרובה בבגדים בחי׳ לבוש מ׳ ובעבודה שע״י קיום המצות נמשך האה״ר ע״ד מ״ש בלק״ת בד״ה והיה מספר בנ״י בענין פקדת הארץ ותשוקיה ובהביאור ע״פ אחרי הוי׳ אלקיכם תלכו בסופו ע״ד כפה עליהם הר, והנה ענין עלובתא מדינתא דאסיא פודגרא שר״ל שיש לו חטא דהיינו חולי ברגל שהרגל הוא המעשה כו׳ והיינו לאשמת העם כדאיתא פ״ה דב״ק דנ״ב ע״א כדרגיז רעיא על עאנא עביד לנגדא כו׳ וע״י שמביא פר שהוא דורון נאה שלכן נאמר בו פתח אהל מועד ע׳ בעין יעקב פא״ט ד״ס בשם הרשב״א וע׳ בלק״ת פ׳ שלח סד״ה ענין הנסכים גורם שכמ״כ מלמעלה הכהן המשיח דא קודב״ה יוסיף השפעת טוב וזהו והוא ישקיט ומי ירשיע ענין פר י״ל לשון פירוי וריבוי כמו בן פורת יוסף בן בקר בחי׳ הבקר אור וישכם לבן בבקר וישכם אברהם בבקר ורב תבואות בכח שור, וביוסף בכור שורו הדר לו, שור היינו יסוד, גם בשמע״צ פר אחד כו׳ וזהו נמשך בפתח אהל מועד שעי״ז ופסח ה׳ על הפתח כו׳ גם ע״ד פתחי לי כו׳ ואני אפתח לך כפתחו של אולם שהוא ענין פתח איהל מועד כו׳.

מד״ר ר״פ צו פ״ז, דקע״ג ע״ב והעולה על רוחכם, ע׳ בהרמ״ז ר״פ צו: ע״ג איזו זו משנה נקרא מנחה ע׳ בענין עולה בלא מנחה בלק״ת בד״ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם: מתחילים לתינוקות בת״כ. הזח״מ ויחי דרל״ט כ׳ עוד טעם מפני ויקרא א׳ זעירא מורה על אנפי זוטרי: ששל ישראל הוא ערב ביותר כי קרבן נח המשיך זיווג חיות העולמות לא אוסיף עוד כו׳ ושל ישראל זווג

פנימית כמ"ש בת"א פ' יתרו בהביאור דזכור ושמור בדיבור אחד נאמרו: כימי עולם זה משה ויזכר ימי עולם משה עמו פי' ע"ד אהבת עולם בתד"א רפ"ו שגבוה מאה"ר וע' במד"ר קדושים פכ"ד בענין ואתה מרום לעולם: היא העולה על אדום ע' מד"ר פכ"ט ושל אדום עולה ולא ידע כמה כו' הה"ד אם תגביה כו' והיינו שהעליה בשביל על מוקדה כו': רפ"ז הנ"ל שנאה תעורר כו' תכסה אהבה מפרש שניהם בישראל ועי' בלק"ת פ' תצא בד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים הא' אהובה קאי על נה"א והא' שנואה נה"ב כו'. וע' במד"ר פ' שלח דרס"ז ע"ב ע"פ נתנה עלי בקולה ע"כ שנאתיה. וע' ע"פ לא תשנא את אחיך בלבבך שאמר הקב"ה שעבר על זה והוא בילקוט בישעיה ע"פ נחמו נחמו עמי דמ"ח ע"ד כתבתי בתורתי לא תשנא את אחיך בלבבך ואנכי שנאתי ע"כ גם עלי לפייסה וכמ"כ הוא בילקוט באיכה רמז תתרכ"ז דקס"ח ע"ב. ואפ"ל דשנאה זו ע"ד שארז"ל קדושין ד"ל ע"ב ע"פ כי ידברו את אויבים בשער. נעשו אהבים כו', או י"ל כי היצה"ר נקרא שונא והרי טוב מאד זה יצה"ר והיינו כשנהפך לטוב, כמ"כ ע"כ שנאתיה ע"ד אהבת צדק ותשנא רשע, אבל ע"י התשובה הרי במקום שבע"ת כו'. או משום ונקלה אחיך כיון שלקה הרי הוא כאחיך. לכן עי"ז והיה הבן הבכור לשניאה בתד"א ספ"ג ועל כל פשעים תכסה אהבה זה התורה. כי תראה חמור שונאך רובץ כו', ע' ילקוט פ' קדושים דקע"ד ע"א ע"פ לא תשנא את אחיך בלבבך דקאי על הקב"ה ילקוט ר"פ משפטים דפ"ד סע"א ע"פ כי תראה חמור שונאך שעי"ז נעשו אהבים כו', ענין שניר שונא ניר, זח"א עמוד קס"ב, ח"ב עמוד ר"ד, ח"ג שפ"ט. של"ה עא"א רמח"א שפג"א תד"א. בחיי קע"ג ב': זח"א עמוד קפ"א פי' רובץ תחת משאו ע"ד לפתח חטאת רובץ והיינו להיותו חמור שונאך שלא קבל עליו חומרא דאורייתא. ח"ב דקט"ו עזוב ע"ב זו כו'. ח"ג בלק דר"י סע"ב רובע ישראל כד"א רובץ תחת משאו: ואפ"ל חמור יששכר חמור גרם. שונאך ע"כ שנאתיה כנ"ל. אך כשהוא רובץ תחת משאו רובץ בין המשפתים ע' בעל הטורים משפטים שם. אזי וחדלת מעזוב לו כתרגומו תשבוק מה דלבך עליה. עזוב תעזוב עמו. והיינו על כל פשעים תכסה אהבה היא התורה כמ"ש בשה"ש רבה ע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה כו'. נמצא עי"ז נהפך מהשנאה לאהבה. ע' ת"ז קי"א ב' קי"ב א' מזה.

פ' צו רפ"ח זה קרבן וכו'. התחיל בפסוק כי האלקים שופט זה ישפיל וזה ירים, היינו זה קרבן אהרן בחי' וזה ירים, וממילא זה ישפיל, כי ולעו"ז עשה האלקים, וכמו שיש זה בקדושה. יבא זה ויקבל זאת מזה וכו', כן יש וזה לכם הטמא. המן הרע הזה. וכמו ויצא העגל הזה. ועיין מענין זה ישפיל ברע"מ ר"פ שופטים. וע' במד"ר באיכה בפסוק תבא כל רעתם דס"ט ד' חטאו בזה ולקו בזה ומתנחמים בזה. וע' במד"ר סוף איכה ע"פ על זה היה

דוה לבינו. י"ל המכוון דוה כמו נדה שפרושה מבעלה כך הוא ענין על זה דוה לבנו שנפרשו מבחי' גלוי דבחי' זה, כמ"ש זה אלי ואנוהו, לכן נקרא דוה, וזהו ולקו בזה. וענין ומתנחמים בזה ע' מד"ר בשלח ספכ"ג. וממש"ש יובן ענין זה קרבן אהרן ע"ד יבא זה ויקבל זאת מזה, והנה רש"י פי' על זה היה דוה לבנו על מ"ש אח"כ על הר ציון ששמם שועלים הלכו בו, וכמארז"ל ראו שועל יוצא מבית קדה"ק והנ' כי הר ציון יסוד דנוק', וענין שועל זהו יסוד דק"נ כמו שועל שמת בעפר פיר פב"ת דנדרים, וזהו האומרים ערו ערו עד היסוד בה כמ"ש בכתבי האר"י ז"ל, כענין בא נחש על חוה, והיינו זה דקליפה זלער"ז כי שועל פקח שבחיות ערום, ע"ד והנחש היה ערום והיא השפעת חכמה דקליפה חרטומי מצרים כמו ע"י זה יסוד ממשיך הטפה שפע חכמה דקדושה כו' ועמ"ש ע"פ מי מדד בשעלו מים וזהו כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים, לכן עז"נ ציון במשפט תפדה, וזהו שהקדים לזה ענין הקב"ה עושה סולמות ע' מד"ר פ' אמור פכ"ט. דרך ארץ קדמה לתורה י"ל להמשיך היחוד דלהחיות עולמות זהו ע"י פרק דרך ארץ, ותורה המשכה הפנימית להוסיף אור ולכן ד"א קדמה, ע' ד"ה למנצח על השמינית שבחי' זו נמשך ממקום גבוה וכ"ה בלק"ת בשה"ש בביאור צאינה הראשון וזהו ג"כ שרש המנהגים מנהג ישראל תורה, ועמ"ש במד"ר ר"פ בשלח ע"פ ולא נחם אלקים דרך ארץ י"ל שנהג עמם למעלה מהבחי' דלהחיות העולמות הנקרא דרך ארץ כו', או י"ל דרך ארץ ע"ד לעשות הישר בעיני ה' וארז"ל זו לפנים משוה"ד. ואי"כ זה בחי' שלמעלה מהתורה, וכמו ניסוך המים ערבים עלי ד"ס כו' כן במנהג בחי' עוד גבוה יותר לכן אינו דין עיין בסדור סד"ה ושאבתם מים, מענין הקפות שהם מנהג כו', וזהו ענין דרך ארץ. ולכן בע"ה אמרו כל מי שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ כו' : ועמ"ש רז"ל ע"פ מלפנו מבהמות ארץ באיוב סי' ל"ה י"א. אלמלא לא ניתנה תורה היינו למדין צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה ודרך ארץ מתרנגול כו' פב"ת דעירובין דף קוף סע"ב. וע' עוד מפסוק מלפנו מבהמות ארץ במד"ר פ' מסעי ע"פ כי אתם באים אל הארץ דף רפ"ד ג', ועיין בספר תורת חיים בעירובין שם פי' שהקב"ה נתן טבע לתרנגול שמפייס ואח"כ כו' וכן הצניעות לחתול והרחקת הגזל לנמלה, והרחקה מעריות ליונה, כדי שילמדו מהם בני אדם לעשות כן וזהו שאמר מלפנו מבהמת ארץ שהוא ית' מלמד אותנו מוסר מן הבהמות והעופות יעו"ש. הרי נתלבשו מצוות התורה ודרכיה בבהמות כדי שילמדו מהן בני אדם, ועד"ז יובן ענין דרך ארץ. הגם שאין ציווי ע"ז אבל הענין הוא שזהו רצון ה' ממש רק שנתלבש בדרכי וטבע הנהגת בני אדם וכמו שנתלבש הצניעות אפילו בחתול שאין בו שייכות מצוה ועבירה בשביל שילמדו ממנו בני אדם הצניעות. כמ"כ ענין פרקי דרך ארץ, הוא מה שנתלבש בטבע וסדר הנהגת בני אדם, וא"כ אף שאין מצווים ע"ז בפירוש הוא רצון ה' כמו שאלמלא ניתנה תורה למדנו צניעות וכו'.

ר"פ שמיני. מלא את המשכן. ס"פ פקודי מ' ל"ד : והענן מלא את בית ה' מ"א ח' : פלג אלקים מלא מים. תלים ס"ה י' ע' ד"ה והיה מספר בנ"י : חסד

ה' מלאה הארץ תלים ל"ג ה': צדק מלאה ימינך מ"ח י"א ע' בד"ה ולא אבה. ישעיה מ' ב' כי מלאה צבאה: כי מלאו ימי ויצא כ"ט כ"א ע' זח"א קנג"ב וע' מד"ר שם פ"ע. ש"ב ז' י"ב כי ימלאו ימיך ע' בת"א בפי' את מספר ימיך אמלא ס"פ משפטים: ומלא ברכת ה' פ' הברכה ל"ג כ"ג. ובתים מלאים כל טוב. ואתחנן ו' י"א. שראשי נמלא טל. הרחב פיך ואמלאהו. אז ימלא שחוק פינו. צ"ע והים איננו מלא. וגם הנפש לא תמלא. ארץ לא שבעה מים. וצ"ל ע"ד מנוחה לחיי העולמים.

שמיני* פי"ג וזאת הבהמה אשר תאכלו, שהם לחיי העוה"ב, עוה"ב בינה הנק' קדה"ק וכתיב והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק לכן איך יזכה לבחי' זו היינו ע"י שמבדיל בין הבהמה הטהורה לטמאה. שע"י שמעביר פרסא זו דק"נ לקבל מלמעלה מהפרסא ששם שורש הבהמות הטהורות ע"י ג"כ זוכה לקבל מלמעלה מהפרוכת המבדלת בין הקדש ובין קדה"ק. וכמ"ש כה"ג בענין בזאת יבא אהרן בזכות המילה שע"י שמעביר הערלה שהיא הפרסא ק"נ ע"י זוכה ליכנס לפנים מן הפרוכת כו' כענין אתם לפי כחם ואני לפי כחי במד"ר ס"פ פנחס.

תורה חדשה מאתי תצא. ויתיר הפגימה של הסנפירים. י"ל פגימה אותיות מגיפה, ואותיות הפיגם, ולע"ל שיהיה ובלע המות לנצח ולא שייך מגיפה לכן יתיר פגימה של הסנפירים כו', גם כי פגימה י"ל גורם פגימת הלבנה. ולע"ל שיהי' אור הלבנה כאור החמה. לכן לא שייך זה.

מעלה גרה לשון גרון.

בענין החזיר י"ל ק"נ וג' הראשונים ג"ק. וכ"כ במא"א אות ח' סעיף ו' דחזיר ק"נ ולכן עתיד חזיר ליטהר. וא"כ צ"ע שהרי ג"ק הנ"ל הם רע יותר מק"נ. ואמאי היא הרשיעה יותר. ועיין לעיל במד"ר ס"פ תרומה אבל ברזל אין כתיב כאן. ויש לתרץ דלפי שהיא קרובה יותר לכן הקנאה והשנאה יותר כו'.

ועוי"ל שהן נגד אבי"ע דקליפה או חו"ב תו"מ והן כסדרן ד' נהרות. וא"כ היא מל' או עשייה דסט"א ונק' היותרת על הכבד והיא רע יותר וכמ"ש הרמ"ז ר"פ מקץ. ר"פ תזריע אחור וקדם. כתבתי מזה בתלים סי' קל"ט על פסוק זה. ס"פ י"ד לפי שבעוה"ז אשה יולדת בצער כו' זה נמשך מן בעצב תלדי כו' משא"כ לע"ל ועוד כמ"ש במדרש תלים ע"פ יענך ה' ביום צרה הובא בילקוט. והיתה אמה מצוחת כנגדה כו' ע"ש דבבחי' אימא לא שייך זה כלל.

---

*) בהוצאה הקודמת [תשכ"ה], נדפסו פיסקא ושלאחרי' לעיל בס"ע רלח (כהמשך לד"ה „פ' צו"). וכאן סודר במקומו.

ולע"ל יהיה המ' במדרגת אימא כנור של שמונה נימין ועמ"ש בת"א סד"ה רני ושמחי בת. דרוש הראשון לכן יהי' הלידה ע"ד הלידה מאימא דאצילות כו'.

שמיני י"א פ' מ"ב

כל הולך על גחון, זח"א בראשית כ"ו ב' תניינא עאל בגיחון כו' הולך על גחון, וע' בסה"מ סי' ק"ט פי' גיחון הוא גבריאל ובמק"מ שם פי' בשם אור ישראל ו' רבתי דגחון לרמוז למרע"ה שהוא עמודא דאמצעיתא וכשירדה ה' תתאה בתוך הגולה גם הוי"ו ירד עמה כמ"ש והוא אסור באזיקים וזהו ענין הולך על גחון כו' ועי"ש בזהר דכ"ו ע"א. פ"ק דקדושין ד"ל ע"א וא"ו דגחון חציין של אותיות של ס"ת ופי' מהרש"א שהוא"ו דגחון מפסיק כח יניקת הנחש ועד"ז ע' תלויה דחזיר מיער חציין של תהלים שעי"ז מבטל כח יניקת כו', במ"ע רכ"א פי' הולך על גחון וכל הולך על ארבע הם ד' קליפות כו', במא"א אות גימל ססעי' מם פי' גחון היא המל' וכל שהוא יסוד הולך על גחון י"ל ו' רומז לקול יעקב שהוא פנימיות ז"א אך וא"ו רבתי זהו עליות ז"א בא"א ע"ד מ"ש ואמר ביום ההוא שהוא א"א הנה אלקינו זה ז"א כו' וזהו ענין גילוי הקו וחוט פנימיות התורה לכן וא"ו זה משפיל את הנחש להיות על גחונך תלך כמו שנתקלל כי כאשר הקול קול יעקב אזי אין הידים ידי כו' ואת עשו שנאתי כו' מחה אמחה כו', במא"א אות וא"ו ססעי' א' ו' דגחון רברבא סוד תפארת מכריע בין ב' חצאי התורה חו"ג והוא כוללם והוא ו' שבשם עכ"ל, ובמ"ס רפ"ט וי"ו דגחון צ"ל זקוף שהוא חצי אותיות של תורה, ואפ"ל ע"ד מ"ש זח"א בראשית ל"ב א' בפי' מקול מחצצים דא קול יעקב פי' ת"ת שמכריע בין חו"ג וכמ"כ וא"ו הנ"ל מחבר ב' חצאין של תורה שהם חו"ג כמ"ש מימינו אש, ולכן הוא חצי אותיות של תורה וע"ד מ"ש ברע"מ ר"פ תשא בענין מחצית השקל וע"י שמחבר חו"ג ממילא נופל הנחש שאין לו יניקה מהשמאל, ואפ"ל עוד ענין ב' חצאין שהם ב' חצאי המלבוש הנזכר בעמה"מ ש"א פ"ס, ובמק"מ פ' בראשית דט"ו, יש להעיר לענין גחון ממארז"ל אשתך גוצא גחין ולחיש לה בפרק הזהב דנ"ט ע"א והיינו הכריעות בברוך להמשיך הגילוי למטה ולכן נק' משיח נחש וא"כ הולך על גחון והיינו שאז יהי' גלוי אור א"ס למטה וע"ז רומז וי"ו דגחון כו' וכמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בענין ולא תוסיף קום כו', מענין גחון של"ה במסכת פסחים שלו קס"ה א' ו' דגחון מה שמברר בששת ימי המעשה כו' ודקס"ו סע"א כ' שזהו מט"ט השולט בימי החול, זח"א וישלח דקע"א ע"א בענין על גחונך תלך ופי' בז"ח ע"ד שקר אין לו רגלים, ועמ"ש בת"א פ' בראשית בפי' והארץ הדום רגלי ובד"ה מי שם פה לאדם בענין שש מאות אלף רגלי העם ובענין שהיו"ט נקראו שלש רגלים, ע' סוטה די"ט ע"ב מענין על גחונך תלך ובמד"ר פ' בראשית פי"ו גבי גיחון, ובפרשה ד' וקצצו ידיו ורגליו כו' ובפ' שמיני פי"ג גיחון ע"ש על גחונך ובפ' נשא פי"ד דרס"א ג', וא"כ המן גיחון י"ל הוא"ו רבתי דגחון

שממשיכים המשכה עליונה מבחי' עד דלא ידעי בין ארור המן כו' ומשם ממשיכים שיהי' ארור המן וברוך מרדכי ואפ"ל כי יש ב' שמות הוי' ופסיק טעמא וא"ו רבתי המשכה מבחי' שמו הגדול. גחון אין לו רגלים ששרשם מבחי' הקיטע יוצא בקב. (ע' פ' מצורע מעט עיין דף רס"א ע"ב) ואין לו סמכין וזהו ע"י ו' קול דתורה ואז נשפל הנחש כי ע"י שהקול קול יעקב. ועמ"ש בלק"ת בד"ה ויקחו אליך פרה פ"ג בענין עץ ארז ואזוב דפי' בזח"ג פ' תורת המצורע דנ"ג ע"ב דבחי' ארז זהו ו' עילאה והוא ג"כ ענין ו' רברבא ועמ"ש מזה ע"פ צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה ועמ"ש בביאור והגהות ע"פ מי יתנך כאח לי בענין אלה תולדות מלא בשני ווין ונז' מזה ג"כ בלק"ת סד"ה למנצח על השמינית.

כל הולך על גחון.

א) **במד"ר** פ' שמיני פ"ג דף קע"ט ג' שם הנהר השני גיחון זה מדי שהעמידה את המן הרשע שמשך עיסה כנחש על שם על גחונך תלך ופי' המ"כ שף עמה עם אימתי היה שף ומסתיר סודות על ישראל כנחש ומלת גיחון דייק כד"א על גחונך תלך יע' במד"ר פ' נשא פי"ד דרמ"א מבואר המן והנחש ענין א'.

ב) **בזהר** בראשית דכ"ו ע"ב מפרש ד' נהרות ד' שנכנסו לפרדס וע"ש במק"מ בשם אור ישראל וביומא אות ד' סכ"ה ד' נהרות אר"א זר"נ פישון באבא כו' גיחון באימא לשון גוחי מבטן היא האם היולדת גחה וילדה השאר עכ"ל וראי' לדבריו ממ"ש וגוחי בת ציון כיולדה במיכה סי' ד' הרי על היולדה שייך לשון גוחי ופרש"י שם וגוחי כרעי ושחי על גחונך וכן בלשון משנה כותל הגיחה לרה"ר והלעז שם אין בוג דיך איין. וזהו ע"ד אתתך גוצא גחין ולחיש לה אך סתם ענין גוחי הוא המשכה כמו ואורב ישראל מגיח ממקומו שופטים סי' כ' ל"ג פרש"י מוציאי נמשך כמו יגיח ירדן אל פיהו באיוב סי' מם, כי אתה גוחי מבטן תלים סי' כ"ב יו"ד פרש"י מוצאי ומושכי (ותורתך בתוך מיעי הפך הולך על גחון חטא עה"ד באכילה נקצצו רגליו אמונה).

ג) **וז"ל** הזהר בראשית שם תניינא עאל בגיחון ותמן הוא קבר ההוא דאתמר ביה כל הולך על גחון גבריאל גבר אל עליה אתמר לגבר אשר דרכו נסתרה ויסך אליה בעדו איוב ג' כ"ב וע' מזה בעה"מ ש"ו פ"ן ולא ידע גבר ית קבורתו עד יומאה דין, וענין שייכות גבריאל לגיחון זהו ע"ד שנתבאר בת"ז תיקון נ"ד דצ"א א' ואית נהר לתתא דהוא מט"ט דאתפרש לארבע סטרין מיכאל גבריאל נוריאל רפאל א"כ לפ"ז י"ל מיכאל פישון גבריאל גיחון כן הוא לפ"ד הזהר בראשית וכ"כ בסה"מ סי' ק"ט ל' והוסיף שמשם אחיזת החיצוני' שיניקתם מקו השמאל ובת"ז תיקון שם גיחון ההוא דאתמר ביה ויקבור אותו בגי ופי' בכס"מ שם גיחון בגיא חנה ושם נקבר (גיחון קבורתא

דמשה ודכ"ז סע"ב קבורתא דיליה משנה והיינו ו' דגחון ש"ס משנה ר"ח ק"ב סע"ב מי גיחון העליון ופירש"י בברכות יוד, ב דלאו היינו גיחון דקדושה הנהר אעפ"כ י"ל בינה לכן יש בו אדם לתשובה וי"ל היינו גיחון דקדושה ו' דגחון מא"א לג', והורדתם אותו על גיחון ואפ"ל כי המ' נמשל לנחש כמ"ש במד"ר בקהלת ע"פ אם ישוך הנחש בלא לחש ויש נחש דקדושה שמשיח נק' נחש וזהו גיחון דקדושה ע"כ. משחי שלמה על גיחון בפנ"י ע"פ יהי דן נחש כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש, וזהו"ע גיחון ו' תורה יהי' כנחש דקדושה גם מתניתן מלכתא לכן נק' נחש ופי' זה שבדברו מפריד החיצונים בד"ה המגביהי לשבת (והולך על גחון כמו לידה ההשפעה מחג"ת בדרוש אגוסטוס יושב לכן במשנה ניסים מצוים. ומשנה חג"ת. עוי"ל במדרש בראשית פ"ך הנחש גורם שהולכים על גחוניהם אבילות והוא"ו רבתי דגחון מפסיק כי ע"י התורה ובלע המות לנצח וחיי עולם נטע בתוכינו קוממיות ו' שיהי' אלה תולדות מלא גם גבריאל גימט' משה היינו איש האלקי' ובמק"מ שם בשם אור ישראל דבזהר שם דכ"ו א"ל דוא"ו איהו נפל בגלותא בתר ה"א תתאה וכן משה נמי א"כ סוד ו' הוא בגלות בסוד הולך על גחון ולכן וא"ו דגחון רברבא והיא באמצע התורה לרמוז למשה רע"ה).

ד) **והנה** כמו"כ ד' נהרות דלעומת זה הם ג"כ או"א זו"ג דקליפה כמ"ש במא"א אות ד' סעיף כ"ה הנ"ל ושרש המן מגחון בינה דקלי' ולכן אמר יעשו עץ גבוה חמשים אמה ו' בחי' נ' שערי טומאה וכן לפמ"ש סד"ה יביאו לבוש מ' בענין המן העץ שהוא למעלה מבחי' העץ זהו ג"כ כנ"ל כי עץ זהו ז"א דקלי' ולמעלה ממנו הוא בינה דקלי' דוגמת שבקדושה העץ על יובל ישלח שרשיו כו' וענין הולך על גחון שהנחש נקצצו רגליו במד"ר פ' בראשית פ"ך ובזהר וישלח דקע"א האריך בזה וזהו הפך ממ"ש גבי אשת חיל חגרה בעוז מתניה ועיין בסידור ע"פ מעודד ענוים ה' משפיל רשעים עדי ארץ.

ה) **והנה** בפ"ק דקדושין ד"ל ע"א לפיכך נקראו הראשונים סופרים שהיו סופרים כל האותיות שבתורה שהיו אומרים וא"ו דגחון חציין של אותיות של ס"ת כו' יכרסמינה חזיר מיער ע' דיער חציין של תהילים עכ"ל. וכ' מהרש"א שם ולפי שהסטרא דשמאלא וכח הטומאה הוא נחש הקדמוני וע"פ מ"ש הולך על גחון זו נחש וע"כ הפסיק באותיות התורה בוא"ו דגחון לרמוז כפי אותיות התורה שהם כולם שמותיו של הקב"ה ואין כאן מקום כלל לכח הטומאה דוא"ו דגחון מפסיקו כו' וע"פ כוונה זו בעצמה אמר עין דיער הוא חציין של אותיות דספר תהילים לפי שהתהילים הוא נתיסד בתפלות לבטל כחו של עשו שהוא כח הטומאה של נחש הקדמוני ע"כ בא החלוקה וההפסק באותיות של חזיר מיער שהוא כחו של עשו כדאיתא במדרשות עכ"ל. ועדיין אינו מובן למה הוא"ו דגחון מפסיק כח הנחש ע"י שהוא חציין של ס"ת, וידוע טעם ההפסק כחו של הנחש ע"י הוא"ו נמשך ע"י שהוא חציין של

אותיות דוקא וכמ״כ בענין ע׳ דיער לפי שהוא חציין של אותיות דספר תהילים וע׳ מענין ע׳ דיער בלק״ת פ׳ ראה בד״ה וכל בניך לימודי הוי׳ ובמס״ס רפ״ט וא״ו דגחון צ״ל זקוף שהוא חצי אותיות של תורה והענין י״ל ע״ד מ״ש במא״א אות ו׳ ססעי׳ א׳ וא״ו דגחון סוד תפארת מכריע בין שני חצאי התורה חו״ג והוא כוללם והוא ו׳ שבשם עכ״ל. והנה יניקת הנחש הוא מסיגי הגבורה ולכן נק׳ מסטרא דשמאלא ששרש יניקתם מקו השמאל רישי׳ דעשו בעוטפי דיצחק משא״כ מקו הימין אין להם יניקה וכמ״ש בזח״ב פ׳ ראה דף רכ״ד ע״ב בענין זהב התנופה ובהרמ״ז שם וז״ל פי׳ בספד״צ כי הימין אין ממנה קליפה אבל השמאל עצמו בהתפשטו למטה נעשה סיגים וע׳ בלק״ת בד״ה זאת חקת התורה פ״ב ובזח״ג פ׳ שמיני דל״ז ע״א דהא תנינין דאית ימינא ואית שמאלא כו׳ וכן מבחי׳ חם שהוא קו השמאל דקדושה נשתלשל בחי׳ כנען שהוא נוק׳ ג״ק הטמאות שלמטה מק״נ משא״כ מקו הימין נמשך רק בק״נ כנז׳ בסידור ע״פ והאיש משתאה וע״י שהת״ת מכריע בין חו״ב ומחבר שיהי׳ שמאלא אתכליל בימינא עי״ז שוב אין יניקה להנחש והגבורות דקדושה, וכמבואר בזהר בראשית דף י״ז ע״א בענין שביום שני למע״ב נולד מחלוקת ואתער גיהנם, וע״י יום שלישי שהוא ת״ת שהשלום חו״ג ושמאלא אתכליל בימינא אזי גיהנם נחת לתתא ע״ש. ועד״ז הולך על גחון שהוא הנחש יניקתו מקו השמאל והר״ע נהר השני גיחון שהוא גבריאל ובשרשו קו השמאל כנ״ל. וע״י וא״ו דגחון שהוא תפארת שהוא באמצע ב׳ חצאי התורה, שהם חו״ג כמ״ש מימינו אש דת, ומחבר חו״ג יחד שיהי׳ שמאלא אתכליל בימינא עי״ז נפסק כח הנחש שלא יהי׳ לו יניקה כלל מקו השמאל דקדושה ולכן הוא וא״ו רברבא כי הנה מבואר באג״ה סי׳ י״ב ד״ה והיה מעשה הצדקה שלום דזה שהת״ת מחבר חו״ג זהו ע״ד עושה שלום במרומיו בין מיכאל לגבריאל שר של מים ושר של אש שלא יהיו מכבין זה את זה והיינו ע״י כי ת״ת עולה עד הכתר וממשיך מאור א״ס ב״ה דלאו מכל אלין מדות איהו כלל עי״ז מתבטלים המדות ומתחברים יחד ההפכים וזהו הוא״ו רברבא שזהו מורה על עליות הת״ת בכתר ששם שורש אתוון רברבן כמ״ש במא״א אות פ׳ סעיף ב׳ כענין פום ממלל רברבן כו׳ ולכן צ״ל הוא״ו זקוף, ועי״ז נשפל הנחש להיות על גחונך תלך, כי זלעו״ז וכשזה קם כו׳ וגם הוא״ו זהו בחי׳ יעקב וכמ״ש אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב, הנה ביעקב נאמר ואלקי בתוס׳ וא״ו כו׳, וענין זה שהוא״ו חציין של אותיות של ס״ת זהו ג״כ ע״ד מ״ש בזהר בראשית דל״ב א׳ ע״פ מקול מחצצים בין משאבים דא קול יעקב מחצצים כד״א איש הבינים, וענין קול דיעקב היינו תפארת וכמבואר בזהר שם ד״נ ע״ב ומהכא נפקא אורייתא דאיהו קול דיעקב והיינו שקול דיעקב ממשיך מהבינה עלמא עילאה בהדבור בחי׳ מ׳ עלמא תתאה יעו״ש ופי׳ מחצצים פי׳ המק״מ מה שמכריע בין חו״ג זר״ל כמ״ש בזהר שם די״ז ע״א ואסכים לתרין סטרין והיינו מה שיש בתורה כשר ופסול שזה נמשך מחו״ג כמ״ש בסש״ב בההקדמה ומ״ש כד״א איש הבינים, בש״א סי׳ י״ז פי׳ הבינים שיצא לעמוד בין שתי המערכות ועד״ז קול יעקב עומד בין חסד וגבורה וכמו כן ענין הוא״ו דגחון **שהוא חציין של אותיות אם כן הוא בין חסד וגבורה הגם שבגמרא נסתפקו אם הוא מהאי גיסא או מהאי גיסא על כל פנים כיון שהוא חציין**

כלול חסד וגבורה וכמו ענין חצות לילה שנתבאר בזהר פ' לך דצ"ב סע"ב שחצי לילה הראשון יונקת מהדין וחצי לילה הב' מהחסד וברגע דחצות כלול מב' הבחי', וא"ו רברבא הוא"ו נק' קול יעקב עמ"ש סד"ה וישב יעקב בענין הקל קול יעקב קדמאה חסר ו' אך וא"ו רבא ע"ד כי תשמע בקול הפנימית שבתוך הקול עיין מענין קול דודי כו' מדלג סד"ה ששים המה דרוש השני ספ"ד ובהביאור פ"א.

קיצור הוא"ו דגחון מפסיק כח הנחש (י"ל הוא"ו בריח התיכן ע"כ מבטל כח נחש בריח עיין בת"י פ' תרומה כ"ו כ"ח ע"פ והבריח התיכן הוי מתגלגל היך כעכנאי כו' ובהפירושים שם שזהו"ע מודים דרבנן הכריעה כחויא וזקיף כחוטרא והכוונה לתקן קלקול הראשון שיצא חוטר משורש נחש עכ"ל ועמ"ש מזה בספר תרט"ו ע"פ והבריח התיכון י"ל כי יניקתו מקו השמאל ות"ת שהוא ו' מחבר חו"ג וכאשר שמאלא אתכליל מימינא יורד הנחש ואין לו יניקה מקו השמאל ואפ"ל שזהו"ע שמואל הנביא אשר ביתו הרמתה עלמא עילאה בינה ולכן ממשיך משם הוא"ו שיהי' שמאלא אתכליל בימינא והוא"ו עם שמאל זהו שמואל, וזהו ג"כ שמאלו תחת לראשי שמאלו שמאל ו'.) ולכן הוא"ו דגחון רברבא עליות הת"ת בכתר (וע' זח"ג פ' אחרי דס"ו ע"ב בענין וא"ו במילואיו יגמה"ר שהאלף שבתוך מילוי הוא"ו זהו"ע אור ע"ק המאיר בתוך פנימיות ז"א כענין באור הוי'. ועמ"ש ע"פ כי תשמע בקול פ"ב.) ונשפל הנחש להיות הולך על גחון על גחונך תלך, ועי"ז ואולך אתכם קוממיות בקומה זקופה, כי ע"י שזה נופל זה קם וזה שהוא"ו חציין של אותיות של ס"ת בחי' קוממיות בקומה זקופה, כי ע"י שזה נופל זה קם וזה שהוא"ו חציין של אותיות של ס"ת בחי' מקול מחצצים שהוא בין חו"ג ונותן מקום לשתיהן זח"א י"ד א'. ולכן נק' אות אמת בזהר ר"פ ויקרא ולכן נק' הת"ת משפט שענין המשפט להיות כל דבר על מקומו והגבורה יהי' לדחות הנחש ועמלק שהוא המן, וע' בזח"ג פ' בהעלותך דקנ"ב ע"א משמע ת"ת נקרא נשמתא דאוריי' וע"ק הוא נשמתא לנשמתא וע' בד"ה ויקחו אליך פרה איתא במשניות ושם מענין עץ ארז ואזוב.

ו) **והנה** בזהר פ' וישלח דקע"א ע"א, כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה וגו' על גחונך תלך מאי על גחונך תלך דאתחברו סמכין דיליה וקציצו רגלוי ולית ליה על מה דקאים והכוונה שנ"ה נק' סמכין ועיין באג"ה סי' א' ע"פ חגרה בעוז מתניה ובת"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי גבי והארץ הדום רגלי איך גדול כחו הרגליים שבהם ועל ידם מתעלה גם הראש ובלקו"ת פ' מסעי בד"ה לבאר ענין המסעות פ"ג ובביאור מאמר הזהר פ' וירא ע"פ וה' פקד את שרה דף קט"ו א' בענין עשיה היא לעילא ובלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי הנה זה בא פ"ד גבי ועמדו רגליו ומ"ש במ"א ע"פ שלש רגלים תחוג לי ע' בסידור ע"פ משפיל רשעים עדי ארץ. בענין ע' תלוי' מיער י"ל כי בלא עיין עדיף דהיינו מן היאור כמ"ש באדר"ן פל"ד

ובמד״ר פ׳ שמיני פי״ג דקע״ט ד׳ וחיה דקסלקא מנהר אינה מתגאה כ״כ כחיה מן היער שהרי לע״ל כי מלאה הארץ דיעה את ה׳ כמים לים מכסים נאמר לא ירעו ולא ישחיתו כו׳ לכן גם עכשיו כשהע׳ תלויה נעשה בחי׳ יר דהיינו יאור בחי׳ מים וא״כ לא ירעו כו׳ והיינו כידוע שעלמא דאתכסיא זהו ענין ים ושם גילוי אלקות יותר הרבה ע״כ שם גם הקליפות בטלים ואולי מעין שבתחלת הבריאה הי׳ הקליפה שומר לפרי ועוד ע׳ תלויה גורם שתחזיר עטרה לבעליו ע״ד ועלו מושיעי׳ בהר ציון ע׳ מד״ר שם ס״פ הנ״ל, ומושיעים היינו נו״ה. וע׳ מענין אות ע׳ בפרדס שער הצחצחות פרק ד׳ בשם בן פרחי בענין ב׳ צנורות שיש ביסוד ובמג״ד אות ע׳ העיר בענין כי עין בעין יראו ובענין וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב וענין ע׳ סנהדרין ועמ״ש לקמן בענין ע׳ נפש ועמ״ש בענין שמע שם ע׳ בת״א בתחלתו בד״ה השמים כסאי ובירו״ק אותיות א״ב סי׳ פ״ה פי׳ ע׳ תלויה רמז לעשו ובפרדס שער האותיות פי״ט מענין ע׳ והנה בלק״ת פ׳ ראה בד״ה וכל בניך פ״ג ובהביאור פ״ב פי׳ הע׳ תלויה הוא ז״ת דאימא ששם היה השבה״כ כו׳ והיא תלויה לפי שהחיצונים מקבלים בריחוק ע״י מקיף דלבונה, שלכך יש י״א סממני קטרת כו׳ אך ע״י א״ת בניך אלא בוניך דהיינו ת״ח בחכמה אתבררו ונהפך מבחי׳ יער להיות עיר דהיינו עיר אלקינו והיינו כי חזיר מיער נק׳ גער חית קנה בפרק ערבי פסחים דקי״ח ע״ב ובמד״ר ס״פ תרומה חיה שדרה בין הקנים או שחיה מן הקנה שנעץ גבריאל בים ובזח״ג פ׳ פנחס דרנ״א סע״ב ודף רנ״ב א׳ דחית קנה זהו חמץ, ותחב ותבר ח׳ חמץ ונעשה מצה ובת״א פ׳ ויצא בד״ה ושבתי בשלום פי׳ שזהו״ע ובאבוד רשעים רינה שמבחי׳ חית דחרן נעשה ה׳ דרנה והרמ״ז שם פי׳ חית דחמץ זהו צנור השמאלי של יסוד ובפסח ע״י התגלות מוחין דאבא תבר חית דחמץ כו׳ וע׳ בסידור בד״ה מזמור לתודה איך ע״י החכמה יוכל גם החמץ להתברר ולהתעלות וא״ש דע״י בוניך שהוא עסק התורה נתתקן בחי׳ יער הנ״ל שנתברר הע׳ תלויה וכן בסוכות מקריבין ע׳ פרים ונמצא לפי״ז בירור ע׳ תלויה זהו ע״י עסק התורה, אך י״ל ע״י ע׳ נפש דיעקב כי יצב גבולות כו׳ נגד ע׳ נפש וזהו הביטול בתפלה ע״ד אליך ה׳ נפשי אשא למס״נ באחד ואז הם ע׳ נפש לשון יחיד לכן הם כנגד שבתות ויו״ט שיש בכל שנה ע׳ יום כי שבת הוא הביטול וכן יו״ט עמ״ש ע״פ הזהר קרח בענין קריאי מועד חסר יו״ד ושם מענין בזמן דמועד שריא בעלמא.

וזהו ענין המבואר בת״א פ׳ וישלח בד״ה ויקח מן הבא בידו מנחה גבי ענין הבו לד׳ משפחות עמים פי׳ שבירור בחי׳ לבונה שהוא המקיף שלהם דהיינו בחי׳ עתיק שלהם וכענין בחי׳ לבן דקליפה זהו ע״י העלאת מ״ן להמשיך המקיף העליון דקדושה דהיינו העלאת מן לעולם התהו כו׳ שורש ומקור עשו ואז יהי׳ עשו הגשמי בטל ועדי״ז פי׳ בסדור בד״ה והגדת לבנך שע״י המשכת המקיף עליון ענגא דאהרן לכן לא הי׳ אסור חמץ בפסח מצרים נוהג רק יום א׳ כו׳ ע״ש והנה העלאת מ״ן לעולם התהו זהו״ע קעומ״ש בפ׳ שמע ישראל למס״נ באחד, וכן בחי׳ אתכפיא זהו העלאת מ״ן לעולם התהו זהו לבחי׳ זו כמבואר בהביאור ע״פ קחו מאתכם תרומה להוי׳ וזהו״ע שמע שם ע׳ רבתי כי שם הן ב״ן ורפ״ח ניצוצים שמעלים אותו בבחי׳ מ״ן לז״ת דבינה א״כ זהו

העלאת מ"ן לעולם התהו דהיינו ז"ת דס"ג כו' ועי"ז מתקנים עיין תלויה דתיבת יער כו' והיינו כנ"ל בענין ע' נפש לשון יחיד שזהו ע"י הביטול ומס"נ שעי"ז מעלים מ"ן לשרש עולם התהו דהיינו אורות דתהו והוא בחי' הכתר שנק' תהו בע"ח שמ"א פ"ג לפי שאין בו השגה כו' עיין בבה"ז פ' פנחס ע"פ ובחדש הראשון בענין שיש למל' ע' שמות, ואפ"ל עוד בענין בירור ע' תלויה הנ"ל עפמ"ש בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול בפי' לעשות הישר בעיני ה' שהי' ע"ד עיני ה' אל צדיקים וזהו ג"כ בחי' כי עין בעין יראו שנ"ת בספר מג"ד הנ"ל, ועי"ז מתברר ע' תלויה הנ"ל ספר תהילים בנין עולם הדבור מל' הנק' עיר וגם תהלה הארת הכתר במלכות ועמ"ש מזה ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית לדוד שלא נדפס בלק"ת וזהו הפך ק"נ חזיר מיער הנ"ל לכן חציין של אותיות דתלים הוא ע' תלויה מקיף דלבונה שע"י בירור בחי' זו נשפל כח חי' הנ"ל ונעשה בנין עיר הנ"ל.

ילקוט ח"א ל"ג ב' קמ"ד ד' ק"נ א' ש"ז ב' (ח"ב) קי"א ד' (של"ה) ש"ג א' של"א מ"ע קמז בחיי ל"ח א' מ"ט א' קמ"א ד' קס"ב ב' ע' בחיי וישלח מ"ט א' גבי אלוף עירם שזהו מ"ש בישעי' סי' כ"ה כי שמת מעיר לגל מעיר אותיות מיער, ובפ' שמיני קמ"א ד' בענין שעתיד להחזיר עטרה ליושנה ר"ל הכח שלו שהוא מצר ליש' ולעתיד ישוב לעזור ולתמוך וירבה השלום וזהו כענין ורב שלום בניך ובישעי' שם אתה ארוממך וכו' וכל ס' תילים הוא לרומם כו' וגם בהסיר הע' נשאר ענין רוממות שיניקת עמלק מבחי' רוממות כנז' בת"א בד"ה כי עמך מקו"ח וזהו אם תגביהי כנשר אך משם אורידך והיינו להיות על גחונך תלך וכ"ז ע"י עסק התורה ותהילים. ואפ"ל שזהו הקל קול יעקב הקל הראשון חסר ו' זהו תילים שעניינו ע"ד קול דצלותא ממטה למעלה וכמ"ש בזהר ויגש דר"י ע"א בענין והקל נשמע והקול הב' מלא ו' זהו קול דתורה והיינו וא"ו רברבא דגחון כו' ועי' ב' בחי' אלו אין הידים ידי כו', ואפ"ל ג"כ כי משנ"ת בלק"ת בד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימיות עד"ז י"ל כי תהילים נק' מפתחות החיצוניות לגבי התורה שנק' מפתחות הפנימיות, כי תהילים הוא במ' ותורה תפארת וענין חיצוניות ופנימיות יש להעיר ממ"ש בזח"ג פ' פנחס דר"ל ע"א בענין כל מי שאין תוכו כברו, כדיוקנא דקוב"ה דאיהו תוכו ושכינתו ברו כו' ולא אשתניאת איהי דלבר מההוא דלגאו כו' לא כשאני נכתב אני נקרא כו' א"כ הפנימיות זהו שם הוי' והחיצוניות זהו שם א"ד ואלקים, וא"כ זהו ע"ד וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם ופרש"י לא ניכרתי להם במדת אמתת שלי ועמ"ש מענין יין המשמח אלקים, לפי שממשיך גילוי הפנימיות נכנס יין יצא סוד בחי' סוד הוי' ליריאיו בלק"ת פ' שלח בד"ה ענין הנסכים עוד יש להעיר מענין זווג חיצוניות דא"א להחיות העולמות וזווג דפנימיות שהוא אור חדש בלק"ת בשה"ש בהביאור השני ע"פ יונתי בחגוי, עוד יש להעיר מענין אורייתא סתים וגליא ועיין מזה בסידור בד"ה ועשו להם ציצית בענין עוטה אור כשלמה. ועיין בד"ה ואהי' אצלו אמון מענין דוד שאמר זמירות היו לי חוקיך ונענש ע"ז כו' גם י"ל כלים ואורות ושרשן הרשימו והקו וע' בענין תהילים בפרדס סוף ערך תהילה שהוא במ' ועשר הילולי' הם ע"ס דמל' וזהו

ע״ד אני ואין נעוץ סופן בתחלתן וע׳ בפרדס שער השני פ״ה ג״כ מענין תהילים ובמא״א אות תא״ו סט״ז, אך מבואר במ״א בענין נורא תהילות שהוא למעלה מבחי׳ תהלות כו׳ ושם פי׳ כי הוי׳ הוי׳ ופסיק טעמא ביניהו ושם הוי׳ דלעילא נקרא נורא תהילות דלית דידע ליה בר איהו א״כ תהילים זהו מה שהמ׳ מהללת לשם הוי׳ דז״א שנק׳ מפתחות החיצוניות לגבי מפתחות הפנימיות וכמו״כ ז״א לגבי ע״ק נק׳ ג״כ מפתחות החיצוניות לגבי מפתחות הפנימיות ועמ״ש במ״א בספר שמות פ׳ וארא במ״ש בת״ז תיקון כ״ב דף ס״ד ע״ב בהאי רשימו דמזוזה דאיהו שדי מלבר הוי׳ מלגאו ועיין בסידור ע״פ ומשביע לכל חי רצון צדיק ה׳ בכל דרכיו עמ״ש עוד ע״פ ויצוום אל פרעה משארז״ל במד״ר פ׳ וארא למה אמ״ל נס של תנין לפי שפרעה נדמה לתנין כו׳ וכשהיה משה נכנס אצלו מיד נעשה פרעה מטה כו׳, עיין עוד מענין חיצוניות ופנימיות בלק״ת בד״ה שובה ישראל עד דרוש השני בענין ג׳ בחי׳ מחדומ״ע שהמעשה הוא כח חיצוני לגבי הדיבור שהוא פנימי יותר ממנו וכן הדבור לגבי המעשה ובמעשה גופא יש חיצוניות ופנימיות כמו כח הזריקה לזרוק אבן לגבי כח הכתב, ודרך כלל מחדומ״ע נק׳ חיצוניות לגבי המדות והשכל כי מחדומ״ע נקראו ג׳ לבושי׳ והשכל והמדות הם בחי׳ גופא כמ״ש בת״א פ׳ וירא בד״ה פתח אליהו. והנה עד״מ באדם הלבושים גופא הם חיצוניות לגבי הגוף כי הלבוש יוכל להחליפו וללבוש לבוש אחר ואין זה נוגע לו כלל משא״כ הגוף שמתאחד ממש עם הנשמה וכשכאב באיזה אבר מהגוף מרגיש מאד הנשמה. ע״כ נק׳ פנימי׳ לגבי הלבוש והגוף ובגוף עצמו יש אברים החיצוני׳ ואברים הפנימי׳ שעיקר החיות תולה בהם עד שהנקב בהם פוסל במשהו משא״כ באברים החיצוני׳, ועד״ז ארז״ל וויתר הקב״ה על ג׳ עבירות חמורות ולא וויתר על ביטול תורה, ובמ״א נתבאר עוד משל כמו חכם גדול כענין שמואל דנהירין ליה שבילין דרקיע כשבילין דנהרדעא וכשמשבחים אותו במה שהוא כותב יפה זהו חיצוניות לגבי עצם חכמתו וכן השערות שהם מותרי מוחין לגבי עצם השכל, ועד״ז יובן ענין מפתחות החיצוניות לגבי מפתחות הפנימיות דמפתח החיצוניות מה שברא העולם זהו כמו שמשבחים החכם הגדול במה שהוא חכם בכח העשייה לצייר יפה שאין זה ערך כלל וכלל לגבי פנימיות חכמתו, ועמ״ש בענין מזמור שיר, והנה בלק״ת בשה״ש בהביאור ע״פ ששים המה מלכות דרוש הראשון נתבאר שבהשתלשלות העולמות עליונים אין מאיר פנימי׳ מהעליון כלל רק בחי׳ החיצוניות ועיין מזה סד״ה שובה ישראל דרוש השני ובהביאור שם בענין חכם באחור ישבחנה רק למטה בעשייה דוקא ע״י התומ״צ נמשך מעצמיות ח״ע דהיינו בחי׳ הפנימיות ע״ש המשל מענין המלאכים שהם רוחניים נמשכים רק מחיצוניות חו״ב אבל הנשמות שמתלבשים בגופים גשמיי׳ שרשם מעצמיות חו״ב אבל הנשמות שמתלבשים בגופים גשמיים שרשם מעצמיות חכמה *, ועיין מזה בבה״ז פ׳ בלק על המאמר שם דק״צ ע״פ ברכו ה׳ מלאכיו, ובפ׳ בראשית על המאמר דכ״ז אעשה לו עזר דא משנה ועיין בת״א פ׳ בראשית בד״ה וייצר ה׳ אלקים את האדם, ועמ״ש ג״כ מזה בת״א בד״ה כי אתה נרי גבי משא״כ בסוף מעשה מתגלה אור א״ס ב״ה ממש שלא

---

*) כ״ה בכת״י.

כדרך ירידת והשתלשלות העולמות כו׳ יעו״ש וזהו ע״ד שדייקא ויצוום אל בנ״י כו׳ אך עכ״ז צ״ל דוקא מפתחות החיצוניות תחלה וכמו שאעפ״י שנש״י גבוהים מהמלאכים כנ״ל עכ״ז מקבלים ע״י המלאכים הכח להפך נה״ב, ולכן מקדימין יוצר אור לק״ש כמ״ש בת״א ס״פ וישב בד״ה ונתתי לך מהלכים, וע׳ מזה ג״כ בבה״ז פ׳ בלק הנ״ל, וע׳ בת״א פ׳ חיי בד״ה להבין ענין משארז״ל יפה שעה א׳ בתשובה ומע״ט שתשובה ומע״ט הם המשכת רצון העליון שלמעלה מחיי העוה״ב שהם רק זיו כו׳ ועכ״ז צ״ל אהוי״ר דוקא, כיון התומ״צ ירדו למטה ונתלבשו בגשמיות ע״כ צ״ל גדפין שהם אהוי״ר להגביהם לשרשם שהוא העצמיות כו׳ ועיין מזה ג״כ בת״א פ׳ וארא סד״ה לכן אמור לבנ״י ובלק״ת ר״פ בהר בד״ה כי תבאו אל הארץ פ״ב, בענין שהתורה נק׳ לחמי וצ״ל תחלה לישה ואפיה וזהו ע״י התפילה וזהו״ע אחותי ואח״כ תהא רעייתי מפרנסתי וע׳ בד״ה יונתי בחגוי ספ״ב ובד״ה וכל בניך שמתחלה צ״ל בבחי׳ בנייך בינה בן י״ה ואח״כ תהא בבחי׳ בוניך כו׳, ובד״ה ויקח קרח רפ״ה בענין כל האומר אין לי אלא תורה אפי׳ תורה אין לו ובסידור בד״ה ועשו להם ציצית שכדי להמשיך בחי׳ עוטה אור כשלמה זהו ע״י ד׳ ציצית אהוי״ר פני ארי׳ פני שור כו׳ ועיין עוד בד״ה ששים המה מלכות דרוש השני פ״ה בענין אחת היא יונתי. ועד״ז יובן ענין ספר תהילים לגבי חמשה חומשי תורה כמו מפתחות החיצוניות לגבי מפתחות הפנימיות כו׳ ס׳ תהילים במ׳ הנק׳ חכמה תתאה, וספר התורה חכמה עילאה ולכן בספר תהילים יש ג״כ חמשה ספרים ונחלק לז׳ ימים כמו חמשה חומשי תורה ויש מ״ד שבעה ספרי׳ הן בתורה, וע׳ במד״ר ר״פ שמיני ע״פ חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה עיי״ש מענין תהילים ע״פ אלהי תהלתי אל תחרש תלים רסי׳ ק״ט והמכוון כי ארז״ל גיטין נ״ו ב׳ מי כמוכה באלים כו׳ שותק והיינו משום דקוב״ה בגלותא סליק לעילא לעילא ושם הוא בבחי׳ שממית בידים תתפש כמבואר בד״ה כי עמך מקו״ח בענין השקיפה ממעון קדשיך כו׳ ובד״ה וארא אל אברהם אבל התהילות גורמים להיות בהילו נרו ההמשכה מההעלם אל הגילוי ולהיות אני מדבר בצדקה זח״ג דפ״ט וכמ״ש ע״פ את ה׳ האמרת היום שאתה ממשיכו להיות אומר כו׳ ודהע״ה הי׳ מעולם הדיבור להיות מהלל ומשבח ובכנס״י נאמר עם זו יצרת לי תהלתי יספרו וכיון שכן גם אתה אל תחרש וזהו הוא תהלתך והוא אלקיך אשר עשה אתך את הגדולות בפ׳ עקב יו״ד כ״א, ועיין בחיי שם בפירוש הפסוק הוא תהלתך שיהי׳ אלקיך ואולי ע״ד אשרי העם שהוי׳ אלקיו וע״ד כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כו׳ וע׳ בחיי פ׳ תבוא ע״פ ולתתך עליון כו׳ לתהלה ולשם ובקונטרס שבס״ס הבחיי פ׳ עקב סעיף ט׳ כתב בשם הש״א הוא תהלתך בינה וכן בינה נק׳ הוא ועכ״פ לכן ע״י תהילים שגורם אל תחרש גורם שלא יומשך כ״כ מהע׳ תלויה חיות לעמלק כו׳ ולכן ע״י ע׳ תלוייה הוא הציון של אותיות דספר תהילים ותהילים ותורה עד הקל קול יעקב.

קיצור סעיף וא״ו ענין על גחונך תלך, הפך חגרה בעוז מתניה ענין ע׳ תלויה נעשה ע״ד יאור כי כשמלאה הארץ דיעה כמים לים נאמר לא ירעו ולא ישחיתו כו׳ ענין ע״ב צנורות, והנה יצב גבולות עמים למספר בנ״י ע׳ נפש דיעקב, עיין בלק״ת בד״ה במדבר סיני בענין למשפחותם וע׳ ילקוט פ׳ בהעלותך

ע"פ אספה לי שבעים איש שיש בשנה נ"ב שבתות וי"ח יו"ט כמנין ע' נפש, כי נפש לשון יחיד ע"י הביטול וקבל היהודים, ובחכמה אתברירו, וה"ע מתברר שיהי' נכלל בבחי' עיר אלקינו ואין החזיר מיער שהוא גער חית קנה שדרה בין הקנים עצים הנמשכים מעה"ד טו"ר ע"ד יעשו עץ גבוה וע' מד"ר וירא ר"פ נ"ג או שחיה מן הקנה, והנה מלבד כי בחכ' אתברירו אך י"ל ע"י העלאת מ"ן ע"ד ע' נפש בבחי' מס"ב מעלים מ"ן לכתר הנק' תהו והוא תהו דקדושה ע"ד בחי' האורות דעולם התהו שהם לא נפלו כו', ועי"ז מתברר בחי' ע' דיער הנ"ל, וזהו שחציין של אותיות דתילים הוא ע' תלויה ע"ד עם זו יצרת לי תהלתי יספרו ותהלתי אחטם לך ע' מד"ר פ' במדבר פ"ה, כי תהלתי יספרו כמו דכולא קמי' כל"ח זהו בחי' עם זו יעקב הקטן דוד הקטן כו' מונין ללבנה ע"ד כי אתם המעט מכל העמים שמעטים א"ע ואנכי עפר ואפר ונחנו מ"ה ואנכי תולעת ולא איש, כי הוי' הוא האלקים משא"כ עמלק ועובדי כוכבים הם מפרידים שם אלקים כו' וזהו יצרת לי כי חלק הוי' עמו משא"כ עובדי גלולים הם תחת ע' שרים ועיין מד"ר באיכה ע"פ חלקי ה' אמרה נפשי משל למלך ועמו דוכסים כו' והיינו יצרת לי לבחי' שם הוי' להיות תהלתי יספרו איך שם הוי' מושל על שם אלקים ע' בת"א בד"ה מזוזה מימין וזהו אספה לי שבעים איש לי דוקא ולכן חציין של אותיות דתילים הוא ע' תלויה שע"י ותהילתי יספרו נמשך שבחי' אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים ע' לק"ת סד"ה כי כארץ תוציא צמחה.

קיצור **סעיף ז'* כי שמת מעיר לגל, ע"ד עשאו גל של עצמות פ"ב דשבת ויש להעיר לענין ל"ג בעומר הלולא דרשב"י כי אמלאה החרבה הקל קול יעקב תהילים ותורה וכענין תפלה ותורה עמ"ש בענין ציץ וציצית שהם ג"כ תפלה ותורה, מפתחות החיצוניות חיי שעה ומפתחות הפנימיות חיי עולם גם קבה"ו נק' תוכו כברו גם חסד דלבר וחסד דלגאו באר"א חיצוניות להחיות העולמות אין ויש אבל פנימיות, והנה תהלתי יספרו שם הוי' אך נורא תהילות זהו שם הוי' דלעילא גם מחדומ"ע נק' לבושים והם חיצוני' לגבי גופא ויש ג"כ בהגוף אברים החיצוני' ואברים הפנימי' שהחיות תולה בהן לכן לא ויתר על ביטול תורה והיינו שהתורה היא פנימיות עליון שנמשך דוקא בעשי' גשמיות כמו החותם אינו ניכר אלא ע"י השעוה, אך תחלה צ"ל מפתחות החיצוניות בניך ובוניך, אחותי דעיתי וזהו"ע חמשה ספרים דתילים לגבי ה' חומשי תורה, וכענין ה' תתאה לגבי ה' עילאה וזהו אלקי תהלתי אל תחרש.**

ח) והנה לענין וא"ו דגחון שע"י התורה מפסיק כח הנחש יש להעיר ממשארז"ל פ"ק דקדושין שם ד"ל ע"ב ת"ר ושמתם סם תם, נמשלה תורה כסם חיים כו' בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תבלין כו' הלא אם תטיב שאת פרש"י תטיב לקח טוב כו' (וא"כ אין מתבטל הרע דיצה"ר לגבי הטוב כי החיים והטוב הם הפך המות והרע, וע' בלק"ת בד"ה שמע ישראל.) ועיין מענין סם חיים בזהר ר"פ חקת דקע"ט סע"ב ע"פ וזאת עשו להם וחיו והיינו שהתורה עץ חיים היא ושרש יניקת הנחש והיצה"ר הוא מעה"ד טו"ר

---

*) בכת"י לא מסומן סעיף ז'.

שהוא בחי' נוק' ונק' אתר דמשתני בזהר אמור דק"ז סע"א ובפ' ויחי דרכ"א ולכן משם יש יניקה, וזהו לפתח חטאת רובץ לפתח דוקא אבל עץ החיים אתר דלא אשתני אני הוי' לא שניתי עי"ז מתבטל כח יצה"ר ור"ל כי השינוי מחסד לדין שייך בעה"ד ומסיגי הדין יש יניקה ליצה"ר משא"כ שם הוי' אני הוי' לא שניתי וכן התורה נק' שכל טוב בלא רע כלל לכן עי"ז מתבטל כח היצה"ר והרמ"ז שם ר"פ חקת פי' שע"י התורה שהיא יסוד אבא מתבטל כח עה"ד טו"ר והי' הכל בסוד עץ חיים כו' ועיין בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש הראשון פ"ד גבי וכל העיתים משתנים כו' והיינו לפי שהם בבחי' ממכ"ע כו' ע"ש דבגלוי סוכ"ע לא יהי' עוד שינויים מזה יובן מאמר הזהר הנ"ל ההפרש בין אתר דמשתני ובין אתר דלא אשתני וע' כה"ג במד"ר פ' בא ההפרש בין שיר נקבה ובין שיר זכר שנקבה אעפ"י שיולדת חוזרת ומתעברת כו' ע"ש. והוא אתר דמשתני ולפי שהתורה עץ חיים היא המשכת סוכ"ע אתר דלא אשתני לכן עי"ז מתבטל כח היצה"ר לבלתי יגרום ח"ו שינוי להאדם.

אם רעב שונאך זח"א קע"ד סע"ב מקץ ר"ב ח"ב פקודי רסב"ב.

והנה כתי' אם רעב שונאך האכילהו לחם משלי כ"ה כ"א וארז"ל פב"ת דסוכה דנ"ב סע"א דקאי על היצה"ר וכ"ה במד"ר פ' וירא ר"פ נ"ד והענין י"ל עפמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש השני פ"ג פי' ולחם לבב אנוש יסעד, לפי שהתורה נק' עוז כמ"ש ה' עוז לעמו יתן שנותנת כח בנפש האלקית כו' וכמ"ש מזה בד"ה בחדש השלישי לצאת בנ"י והיינו משום דאורייתא מחכמה נפקת ובחכמה שורה אור א"ס ויניקת החיצוני' רק משבעה מדות שהוא זמ"ל דתהו ע"י התורה נמשך הכח בנפש כו' וחכמה כח מה ועמ"ש סד"ה כי תצא דרוש הראשון בענין ונתנו הוי' אלקיך בידך כו' גם כמ"ש בענין אבנא למשקל בה דא יו"ד כו' גם כי הנה כתי' לא יגורך רע דהיינו בעולם האצי' וכיון שהתורה היא היכלא עילאה דקוב"ה א"כ שם לא יגורך רע לכן היא העוז וכח להנפש גם כי הנשמה שורשה רק מהכלים דע"ס משא"כ התורה נאמר בה ותורה אור כו' וזהו ולחם לבב אנוש יסעד ובאדר"ן ס"פ ט"ז יצר הרע אין לו תקנה אלא בד"ת כו' שנאמר אם רעב שונאך האכילהו לחם כו' וה' ישלם לך א"ת ישלם לך אלא ישלים לך עכ"ל ורש"י במשלי סי' כ"ה כ"א פי' אם רעב שונאך יצה"ר אם רעב הוא ואומר לך להשביעו בעבירות משוך א"ע לבהמ"ד והאכילהו מלחמה של תורה כו' וה' ישלם לך ישלימנו לך שלא יתגבר עליך עכ"ל וע' בפי' ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך כו' וע' מזה בסוכה פרק החליל דנ"ב ע"א ובמד"ר וירא ר"פ נ"ד וענין כי גחלים י"ל כי בתורה נאמר ואת הלפידים והנה מדברי רש"י בסוכה שם הטריחהו במלחמתה של תורה נראה לפרש שמפרש האכילהו לחם ג"כ לשון מלחמה וכן איתא בלק"ת פ' נשא בד"ה כה תברכו מלשון לחם שעורים וע' בפרש"י בתילים סי' ס"ה ד' על ירך גבור ג"ב מלחמתה של תורה וכן ששים גבורים איתא ששרשם ששים מסכתות כו' ועמ"ש ע"פ וה' עמו שהלכה כמותו שבחי' זו גבוה מבחי' אלו ואלו דא"ח כי זהו מבחי' שם הוי' ממש המאיר בהכ'

שלמעלה מבחי׳ דא״ח הנמשכים ממ״ט שע״ב ומזה יובן פי׳ וברך את לחמיך שיהי׳ בחי׳ והוי׳ עמו והיינו ע״י ועבדתם את הוי׳ אלקיכם אך מה שנק׳ לחם היינו אותיות התורה שהאותיות נמשכו מח״ע וזהו״ע ממרחק תביא לחמה מבחי׳ אחכמה והיא רחוקה ממני כו׳ אך ענין וברך את לחמך דפירש במדרש ילקוט פ׳ בחוקתי ע״פ ואכלתם לחמכם לשובע כו׳ כמ״ש וברך את לחמך כו׳ י״ל פי׳ לשובע שלא יהי׳ בחי׳ אם רעב שונאך היצה״ר להשביעו בעבירות כי יהי׳ השובע מהתורה נמשך בכל לבבך ביצ״ט וביצה״ר כו׳ והיינו ענין וה׳ ישלימנו לך כו׳ והיינו ע״י שיהי׳ עסק התורה בבחי׳ אז תתענג על ה׳ והתענג על ה׳ וכמ״ש והערב נא את ד״ת בפינו כו׳, וכמ״ש בדרך עדותיך ששתי ממילא גם יצה״ר לא יבקש תענוגי עוה״ז כו׳ כי כל תענוגי עוה״ז הם בטלים ומבוטלים לגבי תענוג עליון כו׳ ועמ״ש בלק״ת פ׳ אחרי בביאור ע״פ כי ביום הזה יכפר בענין וחיי צער תחי׳ אשריך בעה״ז כו׳ דהעושר והתענוג הוא ממה שמלובש בלבוש א׳ עם הקב״ה היינו התורה כו׳ ע״ש, ועוד יש לבאר בענין שע״י התורה מתבטל היצה״ר ונכנע לנה״א, והיינו דכמו התורה ת״ת עושה שלום בין חו״ג שיהי׳ הגבורה נכלל בחסד כמ״ש באג״ה ד״ה והי׳ מעשה הצדקה שלום והוא סי׳ י״ב כן נעשה שלום בפמשמ״ט שהיצה״ר ששרשו מהשמאל נכלל ובטל לנה״א ששורשה מהחסד כו׳ וזהו ענין וא״ו דגחון שמפסיק כח הנחש כמ״ש במהרש״א בחידושי אגדות פ״ק דקדושין ד״ל ור״ל הוא״ו זהו קול יעקב תורה, ועי״ז אין הידים ידי שלא נמשך מחו״ג יניקה לעשו כו׳ ואם צמא השקהו מים כי התורה שורשה ממים עליונים שלמעלה מבחי׳ יהי רקיע ויהי מבדיל כו׳ וכח היצה״ר ממים תחתונים לכן ע״י השקהו מים מתבטל כו׳ כ״ש ע״י השקהו מים עליונים נמשך וה׳ ישלימנו לך ועוי״ל כי החכמה מאירה ז׳ המדות כמ״ש בת״א בד״ה בכ״ה בכסליו ובפ׳ מקץ בד״ה המגביהי לשבת כי שבה״כ הי׳ בז׳ המדות משא״כ בחכמה וגם כמ״ש בענין כבד את אביך ואת אמך שהם חו״ב היינו להיות מוח שליט על הלב, וזהו ענין ספירת העומר וזהו שצדיקים לבן ברשותן דומין לבוראן במד״ר ס״פ תולדות פס״ז ואיך יהי׳ דומין לבוראן בזה אלא היינו ע״י עסק התורה שעי״ז נמשך שיהי׳ לבן ברשותן כמו שלמעלה חכמה עילאה שליט על הלב שהם המדות ולכן התורה היא דוקא תבלין ורפואה ליצה״ר. ועמ״ש ע״פ רפאות תהא לשריך ועיין במדרש תילים ע״פ נר לרגלי דבריך. וענין חו״ב למעלה זהו ענין עולם התיקון שנותן לו ממשלה על עולם התהו כי מה מברר בן ועוד כי ז״ת הם שייכים לעולמות משא״כ חו״ב. וע׳ ביאור אלה מסעי דרוש השלישי פ״ב בענין שחכמה נק׳ אמת וע׳ בד״ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני פ״ב ממעלת עסק התורה וע׳ זהר ר״פ קרח בענין שהתורה נק׳ חרות חירות מיצה״ר והוא כמ״ש במק״מ שם שהז״א נק׳ בן חורין בן מאימא עילאה ששם סוד החירות יובל ודרור מפני ששם אין יניקה לחיצוני׳ וכמ״ש בלק״ת בד״ה במדבר סיני בענין מם סתומה כו׳ והרמ״ז שם פי׳ מפני שממשיך המקיף שאין החיצונים יכולים לינק ממנו שהוא מסמא עיניהם.

והנוגע לדרוש. קיצור סעיף ה׳ וא״ו דגחון: סעיף וא״ו ע׳ תלויה שייך לתהילים ע״ד ע׳ נפש והיינו עם זו כו׳ ותהילתי יספרו ותהילה נגד: סעיף ז׳ תלים ותורה ע״ד הקל קול יעקב, מפתחות החיצוני׳ ומפתחות

הפנימיות, סעיף ח׳ אם רעב שונאך זה יצה״ר האכילהו לחמה של תורה כו׳ עמ״ש עוד מענין וא״ו דגחון בבוך תרטו״ב ע״פ אחרי ה׳ אלקיכם תלכו ססעי׳ ט׳ דף רל״ה ושם איך גחון גימט׳ אלול וגימט׳ בינה.

ללקו״ת פ׳ תזריע אדם כי יהי׳ בעור בשרו, אדם גבוה מאיש בזח״ב ר״פ משפטים צ״ד ב׳ משמע שיש לו נשמה מחכמה דאצי׳ ולמעלה מבחי׳ ויפח באפיו נשמת חיים ועמ״ש בד״ה ואלה המשפטים בענין זרע אדם וזרע בהמה ומש״ש בהגהות בענין אדם אחד מאלף מצאתי ואפ״ל ע״ד א״ת בנייך אלא בונייך בניך בינה בן י״ה אכן בוניך מחכמה אבניה ברזל א״ת אבניה אלא בוניה ברזל הפך ד׳ מראות נגעים שהם ג״כ ברזל דקליפה נגד בלהה רחל כו׳ וגם והבית בהבנותו בנין עיר אלקינו אבא יסד ברתא לכן מבחי׳ בוניך נמשך ורב שלום, וזהו״ע אדם אדמה לעליון כו׳ דשלטנותיה בעור בשרו עור בשר גידין ועצמות כו׳ הם חב״ד חג״ת נהי״מ, ואדם אין צדיק בארץ אשר לא יחטא רק שהפסולת דוחה לחוץ, כמו איזו ולד שנגמרה שערו וציפורניו כו׳, נגע דין קשיא ודוקא כשאומר הכהן טמא, כמו מקו השמאל נמשך יניקה וקו השמאל בעצמו עדיין קדש, רק שמשתלשל ע׳ זח״ב פקודי רכ״ד ב׳ גבי זהב התנופה וכמו שאמר יעקב בענין שתי אחיות שעתיד תורה לאוסרן עלי כשיומשך בבי״ע והנה צ״ל ענין אין למעלה מענג אין למטה מנגע, ענג עדן נהר גן, וזהו אז תתענג על הוי׳ ששרש ההמשכה מעדן מבחי׳ עת״י לנהר יסוד אבא או בינה או יסוד ז״א ומשם לגן מלכות, ועכ״פ זה סוד היחוד ולעו״ז נגע כי הנה בקדושת לבושיה כתלג חיוור ושער רישי׳ כעמר נקי ולעו״ז לבן דקליפה ועמ״ש ע״פ ביום ההוא יגלח ה׳ בתער השכירה איך בקליפה בחי׳ שער זהו אם תגביה כנשר ומזה יובן ענין שער לבן דבהרת שהוא סימן טומאת צרעת, ולכן לבן ביקש לעקור את הכל לפי שהוא כתר דקליפה ומזה נמשך ד׳ מראות נגעים בהרת עזה כשלג כו׳ נגד ד׳ נהרות היוצאים מנהר היוצא מעדן כו׳ שהם בקדושה ונמשכו מבחי׳ ענג ומשם יפרד כו׳ ויש לעומתן ביצה״ר וזהו ד׳ מראות נגעים ועיין בסידור בד״ה עד הגל לכן נגע ג״כ ההמשכה בזו״נ דקליפה מבחי׳ לבן דקליפה והוא תענוג גשמי בגילוי עריות וביאות אסורות, ולכן הוא זלעו״ז ממש, ובקדושה ענג המשכה מתענג עליון ע״י הנהר לגן וכו׳. ענין אדם ענג נגע ד׳ נהרות בקדושה נמשכו מענג ולצד יצה״ר נמשכו מבחי׳ נגע. קוב״ה תפארת ע״ד פנימיות ז״א הא׳ שבתוך הוא״ו. במ״א פי׳ קדוש בוא״ו זהו הקו וחוט הנמשך מאא״ס קדש העליון שלמה ברוך י״ל יס״א או מ׳ אפ״ל קדוש ז״א ברוך מבחי׳ הוא, או ע״ד הוי׳ הוא האלקי׳ א״כ קדוש ז״א ברוך מ׳ והיינו ע״י הוא אתי לאשתעשי׳ ע׳ בזח״ג ס״ז ב׳. מתיבתא דרקיעא מי יעלה בהר הרוח פיו לפ״ע יש להעיר מענין הבלים עילאין דעליהון מתקיים עלמא, מענין שמים עילאין בדרוש גדולה מילה פי׳ שמים וארץ תתאין הם זו״נ דהיינו המדות ודבור ושמים וארץ עילאין הם חו״ב ושמים בכ״מ מקיף את הארץ והארץ כגרגיר חרדל לגבי השמים, כך ערך המ״ן לגבי המ״ד בד״ה כי כאשר השמים החדשים בת״א פ׳ בראשית, ועמ״ש

בד"ה כי המצוה הזאת בפי' לא בשמים היא כו' ובד"ה גדולה מילה הנ"ל ג"כ מזה דהפי' שנמשכה משמים שהם מקיפים לבחי' ארץ או"פ, א"כ לפי"ז י"ל מתיבתא דרקיעא משיגים התורה כמו שהיא בבחי' מקיפים הנקרא שמים, עוי"ל כי יהי רקיע ויהי מבדיל כו' ומתיבתא דרקיע משיגים התורה כמו שהוא בחי' מים הנ"ל והרקיע המבדיל בניהם זהו אות אלף ב' יודין וא"ו אור מים רקיע י"ל זהו ענין עדן נהר גן והבן.

במא"א אות ריש סעי' מ"ו רקיע נק' היסוד בכל מקום גם הדעת נק' כך כי שם יסוד דבינה נמצא שגם ת"ת ויסוד ודעת דז"א נק' רקיע כי יסוד או"א בתוכם עכ"ל לפי"ז מתיבתא דרקיעא שמקבלים השפע מיסוד או מהדעת כו' והי"נ הביא מענין רקיע מ"ש בזח"א פ' בראשית דף י"ב ע"ב דשמים הוא וא"ו ורקיע השמים היינו פשיטו דאתפשט מאות וא"ו היינו מילוי ו"ו ע"ד מ"ש בזח"ב ר"פ יתרו דס"ח ע"א משה ויוסף תרין ווין כחדא, ועמ"ש מזה סד"ה למנצח על השמינית בהקיצור סוף אות א' ובביאור מי ע"פ מי יתנך כאח לי, פ"א נתבאר השני ווין הא' המשכת הקו וחוט ואא"ס המאיר באצי', בקו האמצעי דת"י, הב' המשכה מהיסוד להאיר במ' מקורו בבי"ע ובבי"ע קרוב לענין מ"ש בד"ה שה"ש בפי' ב' בחי' חתן כו' וזהו עצמו ענין משה ויוסף כו'. שוב ראיתי בזהר שם שאין הפירוש כמו שכתבתי אלא דפשוטו מאות ו' הוא אות ג' שהוא היסוד וכ"כ בזהר תצוה דקפ"א ע"א וביאור ענין הגימל מבואר בבה"ז פ' בלק דר"ד ע"א בפי' ורובע ישראל שיעורא דגופא ד' בריתות ורובע היינו יסוד כו' ע"ש ומ"מ זהו ענין א' עם מ"ש בזהר דתרין ווי"ן זהו"ע משה ויוסף, ועכ"פ לפי"ז מתיבתא דרקיע שמקבלים שפע היסוד כו' וי"ל גימל לשון גומל חסדים כו' שהרי התורה נקראת תורת חסד, ועמ"ש בפי' גומל חסדים טובים. ועיין זח"א בראשית דל"ג ע"א ודל"ד א' ר' אבא אמר כל הני מאורות כולהון מתחברן ברקיע השמים להאיר על הארץ לאנהרא על ארעא מאן הוא רקיע דנהיר על ארעא. הוי אימא דא נהר דנפיק מעדן, א"כ לפי"ז י"ל מתיבתא דרקיע שהם מקבלים מבחי' הרקיע המאיר על הארץ כי ג"ע נק' ג"כ ארץ, שהרי ארז"ל כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ, וכן במדי"ר פ' בשלח פכ"ה ד"א כי ה' אלקיך מביאך אל ארץ טובה ורחבה לראות שולחן שהוא ערוך בג"ע כו'. וא"כ מה שנק' מתיבתא דרקיע לפי שבג"ע שנק' ארץ החיים כמש"ש ע"פ אתהלך לפני ה' בארצות החיים שם מאיר בחי' הרקיע הנ"ל שבו המאורות עליונים הנ"ל הנה מאיר שם בבחי' גילוי ממש ע"ד כי כל בשמים ובארץ דאחיד שמיא בארעא כו'. ע"כ נקראו מתיבתא דרקיע, ובמ"א מבואר דשמים וארץ הם געה"ע וגעה"ת א"כ אם נפרש שהם ע"ג הרקיע היינו געה"ע כו' הנק' שמים, וזהו ע"ד מי יעלה שמים זה משה דכתי' ביה ומשה עלה אל האלקים כו'. במדי"ר נשא פי"ב על פ' ויהי ביום כלות משה. עוד יש להעיר לענין מתיבתא דרקיע ממ"ש והמשכילים יזהרו כזוהר הרקיע ופי' בזח"ב ר"פ שמות כזהר נהירו ונציצו נהרא דנפיק מעדן כו' שהוא הנק' רקיע, ובמא"א אות יו"ד סי"ד יושב שמים הוא בינה היושבת בז"א הנק' שמים (וע' זח"ג פ' ואתחנן דרס"ה סע"ב בפי' היושבי בשמים היושבי ביו"ד היינו או"א כו' ע"ש שזהו בחי' ממעמקים.) ישיבה עליונה אימא עילאה, ישיבה

תחתונה אימא תתאה, ישיבה בעלמא דנוק' עכ"ל והי"נ הביא ממ"ש בזח"ג בלק דר"ג ע"ב במתיבתא עילאה, והרמ"ז שם כ' מתיבתא עילאה היא מתיבתא דקוב"ה ומתיבתא דרקיע הוא מתיבתא דמט"ט ונ"ל ראי' ממ"ש בזהר בראשי' כו' עכ"ל. ועמ"ש בענין מט"ט בד"ה ונערים ממשתה נגינתם שם נת' שורש קבלתו מהבינה, משא"כ מצהלות חתנים כשמות לשון חות דרגא מחופתן מקיפי אבא ועיין בבה"ז בלק ק"צ ע"ב לפי"ז מתיבתא דמט"ט שרשה מהבינה ומתיבתא דקוב"ה באה מחכמה עילאה וממקיפים דחכמה וכה"ג כל רב מבבל בינה וכל רבי מא"י חכמה כמ"ש במ"א.) אבל אפ"ל לפמש"כ כי יש רקיע דע"ג חיוון תתאין ורקיע דע"ג חיוון עילאין, א"כ מ"ש בזהר בלק שם מתיבתא עילאה ומתיבתא דרקיע היינו כי מתיבתא דרקיע הוא מרקיע שע"ג חיוון תתאין ומתיבתא עילאה היא מרקיע שע"ג חיוון עילאין, וזהר"ע ישיבה עליונה וישיבה תחתונה, ומ"ש המא"א ישיבה בעלמא דנו"ק הרי י"ל ע"ד נכון כסאך מאז אגוסטוס יושב כו'.

קיצור ענין שמים וארץ, לא בשמים היא מים שמעל לרקיע, ובמא"א פי' רקיע יסוד גימל פשיטו דאות ו' משה ויוסף וג"ע נק' ארץ, ויש שמים ב' ישיבות מתיבתא עילאה, ומתיבתא דרקיע, רקיע דע"ג חיוון תתאין ורקיע דע"ג חיוון עילאין.

במ"ש וכדי להמשיך השלהבת מתוך הגחלת הוא ע"י רוח הנופח, יש להעיר מענין ז' הבלים הנזכר בזח"ג פ' תזריע דמ"ז ע"ב וע' זח"ג פ' נשא דק"ל ע"ב ע"פ ונחה עליו רוח ה' ע"ש שיש בחי' רוח הנמשך מעתיקא סתימאה כו' לכן אפ"ל הבל ורוח היוצא מפי העוסק בתורה ממשיך רוח העליון ועמ"ש בפי' לא ידון רוחי באדם כו' עיין זח"א קל"ד ע"ב שרוח זה הוא המשכה מא"א בז"א.*

זח"ג** פ' אחרי דנ"ט ע"ב דעלמא הוה צריך למיטרא ובאו אצל ר' שמעון וע"י שדרש בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים שזהו ענין היחוד דזעיר ונוקביה והוא בחי' ונתתי מטר ארציכם ע"י"ז ירד המטר, נמצא פעל ירידת המטר ע"י אומרו ד"ת מענין זה, מה שהיה צריך לזה תפילות ובקשות וגזירת תענית כו' ואיך הוא. אך כי התפילה היא מלמטלמ"ע והתורה היא מלמעלמ"ט וע' בלק"ת בד"ה ואתחנן שם פי' שהתפילה היא אתעדל"ת לעורר אתעדל"ע והתורה היא אתעדל"ע מצד עצמה מלמעלמ"ט, ועי"ז ביקש משה ואתחנן שיכניס הוא את ישראל אתעדל"ע מצד עצמה מלמעלמ"ט, וע"ז ביקש משה ואתחנן שיכניס הוא את ישראל לארץ ואזי היה ממשיך בכנס"י הבחי' הזו דההמשכה מלמעלמ"ט שע"י התורה וע"י שראה הארץ מרחוק המשיך בחי' זו עכ"פ ביחידי סגולה שתורתם אומנתם ולכן הם פטורים מהתפילה וזהו בחי' ומדרגת רשב"י ועיין בסידור בשער הק"ש ביאר הטעם שמי שתורתו אומנתו פטור מהתפילה כי התפילה היא חיי שעה היינו ההמשכה במ' הנק' שעה והתורה היא חיי עולם המשכת מוחין דז"א, וא"כ בכלל מאתים מנה, ופי' חיי עולם יש לפרש ע"ד מ"ש בפי' ואתה מרום לעולם וארז"ל במד"ר ר"פ קדושים רוממות אתה נוהג בעולמיך כהונה לעולם כו' ובפ' ויצא פ"ע ע"פ שם ה' גדולה לאה גדולה במתנותיה כהונה לעולם כו' ושם ה' קטנה רחל קטנה במתנותיה

*) סיום המאמר ראה להלן בהוספות ע' שמז.

**) מקומו להלן בפ' אחרי ומפני סיבות טכניות נדפס כאן.

יוסף לשעה שאול לשעה כו' והטעם כי ה"א גדולה בינה מקבלת מע"ק וה' קטנה רחל מלכות מקבלת מז"א ולכן הוא רק לשעה וזהו ענין שהתפילה היא ג"כ חיי שעה אבל התורה היא חיי עולם וענין העלאת מ"ן ע"י התפילה ע' בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה כמשל לב מלכים אין חקר וכדי שיהי' פונה לקוראו זהו ע"י דבר חידוש כמו ציפור המדברת, וכמ"כ יובן למעלה שהרי כל השתלשלות העולמות בי"ע אינו ערוך כלל לגבי מהו"ע ולא אפי' כטפה לגבי אוקיינוס והנה התנהגות העולמות הוא ע"י המדות דאצילות הנק' ז"א וכמאמר לאחזאה איך אתנהג עלמא כו', וכיון שלפום עובדיהון דבני נשא נמשך מניעת המטר מחמת דלא אכשור דרא וצריך להמשיך רח"ר מלמעלה מהמדות ואיך יגיעו לזה הלא אין ערוך כו' אלא זהו ע"י רשפי אש ובירור נה"ב כמשל הצפור המדברת ולפי שזהו דבר חידוש לכן מעורר מלמעלה ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמייך בנעלים, ובד"ה מזוזה מימין בענין מט"ט קושר כתרים לקונו מתפילותיהם כו', וזהו"ע יהי רצון ועמ"ש מזה בד"ה משמח חתן שזהו"ע בעטרה שעטרה לו אמו, אך התורה היא ח"ע שלמעלה ממדריגת חיות העולמות וכמ"ש בלקו"ת בד"ה ואהי' אצלו אמון במה שנענש דהע"ה על אומרו זמירות היו לי חוקיך כו' ובאג"ה סי' ל"ז שהשבח שמקור חיות העולמות נמשך מדקדוק א' מד"ת זהו רק לגבי בחי' אחוריים של התורה אבל פנימיות התורה היא ואהי' אצלו שעשועי' כו' ע"ש, ובד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון ביאר כי עשרה, מאמרות שהם מקור חיות העולמות נקרא לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא והמשכה זו הוא רק ע"י התורה וזהו ולכבודי בראתיו כו' וזהו ענין עמל תורה ועמל שיחה ובמ"א בביאור ע"פ ועשו להם ציצית נתבאר בפי' עוטה אור כשלמה שהתורה היא הממוצע בין אא"ס ב"ה ובין העולמות וכמ"ש ואהי' אצלו אמון אומן שהיא האומן שבה וע"י נמשך בריאת העולמות, ולכן גם עכשיו דברו חכמים בהוה ר"ל על דברי חכמים ממשיך הוה שיהי' קיום העולם, בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ כנישין יהא לכון, והממוצע כלול מב' בחי', וזהו ענין סתים וגליא שבתורה ונק' אחור וקדם צרתני ולכן ע"י עסק התורה נמשך ממילא החיות בהעולמות מאחר שהתורה הוא האומן והממוצע כו'.

בפי' גם יחד י"ל ע"ד מ"ש במד"ר ויצא ר"פ ס"ט ע"פ ברזל בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו איש זה יעקב כו' יחד פני רעיהו שנתייחדה עליו שכינה הרי פי' יחד לשון יחוד זה היינו ע"ד מארז"ל הן הן עדי יחוד וגם יחד לשון שמחדדים זה את זה כי יחוד זה היינו השפעת ח"ע. וא"כ שבת אחים זהו בנין זו"נ עצמן שיהיו בבחי' אחים ופי' הרמ"ז שהמלכות תקבל מאו"א עצמן שלא ע"י ז"א ועיין בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי הראשון ענין עד שקראה אחותי ומ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי וכענין ק"ש הוי' אחד את ד' ואח"כ גם יחד זהו"ע ואיש יחד פני רעיהו ומזה יש להעיר לענין ויחד לבבינו וע' בת"א סד"ה ענין הברכות, ובלק"ת בד"ה מי מנה והמק"מ פי' גם יחד לרבות גם או"א וא"א כי נשבע שלא יכנוס בירושמ"ע עד כו' ועוד י"ל גם מרבה הכרובים מט"ט וסנדל ע' בסידור ע"פ ועזוז נוראותיך יאמרו שכשיש יחוד בזו"נ אזי גם ההיכלות דבי"ע מתייחדים והממוצע כו' ועיין בת"א בסד"ה המגביהי לשבת, גבי ולכן רב יהודה דכוליה תנויי בנזיקין הוה לזכות

את הזכאי ולחייב את החייב ולהפריד ביניהם בכדי להפריד החיצוני׳ מן הקדושה ויתפרדו כל פועלי און לפי שהיתה תורתו אומנתו כרשב״י וחביריו כו׳ שהי׳ בבחי׳ ביטול לאא״ס ב״ה שהמשיך עליו בק״ש והיתה תורתו ג״כ בבחי׳ ביטול ממש ואשים דברי בפיך, ודברי אשר שמתי בפיך. וכמאמר רז״ל מתניתין מלכתא בחי׳ מלך שמצוה וגוזר שיהי׳ הפסק כך כו׳ עכ״ל נמצא ע״י דיבורו בתורה שהיא בחי׳ ודברי אשר שמתי בפיך עי״ז גורם למעלה לזכות את הזכאי כו׳ וזהו פי׳ משפט שיהי׳ כל דבר על מכונו ע׳ בד״ה אשירה לה׳ כי גאה גאה ואפ״ל שבחי׳ זו נק׳ טל תורה כמ״ש בלק״ת בד״ה האזינו השמים דרוש השלישי והוא ענין תען לשוני אמרתיך, תזל כטל אמרתי והכח הזה בעסק התורה זהו ע״י שהוא בחי׳ ואשים דברי ממש ויש אותיות שנקראו טל כמ״ש במ״א בדרוש ענין המילויים. ועמ״ש בת״א בד״ה בחודש השלישי בפי׳ וידבר אלקים כו׳ לאמר כו׳ ובהביאור ששורש הדיבור עליון נמשך מבחי׳ כתר הנק׳ מדבר והחכ׳ נק׳ חי׳ והחכ׳ תחי׳ כו׳ וכתר נק׳ מדבר שלמעלה מבחי׳ חי ולכן נק׳ התורה שלום משא״כ התפילה נק׳ שעת צלותא שעת קרבא כי התפילה מלמטלמ״ע ויש מונעים כו׳ משא״כ התורה הוא דבר ה׳ שכולם בטלים לפניו וגם בלעם אמר לא אוכל לעבור את פי ה׳ ועמ״ש בד״ה וכל בניך לימודי הוי׳ שבחי׳ ורב שלום נמשך דוקא ע״י א״ת בניך אלא בוניך שהוא עסק התורה דוקא ולא ע״י התפילה לבד והיינו מטעם הנ״ל שהתורה היא דבר ה׳ מלמעלמ״ט שנאמר בו המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו כו׳, אך עסק התורה באופן זה שיהי׳ בבחי׳ תען לשוני אמרתיך זהו ע״י הביטול לאור א״ס ממש ועמ״ש בד״ה קא מיפליגי במתיבתא דרקיע שזהו כח רפב״י שאמר גינאי חליק לי נהרא וכן זוטרי דבכו כו׳ והיינו ע״י עסק התורה באופן הנ״ל, ומכ״ז יובן איך רשב״י המשיך ירידת גשמי׳ ע״י עסקו בתורה בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד שהפסוק הזה מדבר בטוב שע״י יחוד העליון שזהו עצמו שורש ענין ונתתי גשמיכם בעתם, ולכן גוזרים י״ג תעניות על ירידת גשמי׳ כדי לעורר יגמה״ר דא״א שמשם שורש יחוד זה וכמ״ש בזהר פ׳ אחרי דע״ז ע״ב בענין ואיש כי יקח אחותו כו׳ חסד הוא, וחסד זה שרשו מא״א חסד דלגאו ורב חסד וכמ״ש ע״פ מי יתנך כאח לי וע׳ בזהר תרומה דקמ״ז סע״ב ע״פ ישקני כו׳ ההוא דסתים כו׳ וגם כמש״ל בד״ה והי׳ לכם לציצית גבי איש אש יו״ד ששורש המשכה זו בא מלמעלה מהחכמה בחכמה כו׳. ובביאור ע״פ ואתחנן, גם במא״א אות יו״ד סל״ט יג״מ הם לפעמים בזו״נ ו״ק שלו ו״ק שלו והכוללם עכ״ל. ואפ״ל זהו בחי׳ אות וא״ו ב׳ ווין ואלף בינתים. גם עם זו יצרת לי זו גימטריא י״ג גם י״ג תעניות הם מלמטלמ״ע ג׳ הראשוני׳ מתענין בימים ולא בלילות שהם נגד בי״ע ואח״כ עוד יו״ד נגד ע״ס דאצי׳ וכ״ז מלמטלמ״ע. אכן רשב״י שהיה תורתו אומנתו המשיך זה ע״י עסק תורתו בבחי׳ ואשים דברי בפיך כו׳ כנ״ל כי התורה נדרשת בשלושה עשר מדות ג״ר נגד יגמה״ר ועמ״ש בענין א״ת שושנים אלא ששונים וגם ענין טל תורה הרי בטלא דבדולחא שבמו״ס זהו גבוה מיג״מ שהם י״ג ת״ד שנק׳ שיורי טלא. וכה״ג נתבאר במ״א ע״פ בה״ז פ׳ בלק דקפ״ז ע״פ המלאך הגואל בתקס״ב בענין יברך את הנערים כו׳ שההפרש בין תפילה לברכה, שהתפילה היא מלמטה למעלה שהוא עצמו למטה רק שע״י אתעדל״ת מעורר יהי רצון, וזהו ע״ד והנה סולם מוצב ארצה

דא צלותא ע' בלק"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי אבל הברכה היא מלמעלמ"ט ע"ד ברכת כהנים יברכך הוי' שהוא קצת לשון ציווי לפי שהכהנים שרשם מאהרן הכהן שהוא נצח דאבא ונצח דאבא הוא למעלה מז"א וממנו מקור המוחין דז"א שהם מנה"י דאבא, ע"כ ממשיך מאבא, מלמעלמ"ט להיות יברכך הוי' שהוא ז"א כו'. והוא כענין ציווי ועד"ז רצה יצחק לברך את עשו וזהו ואברכך לפני הוי' ושם פי' שהמכוון שהוא בבחי' שלמעלה מהכלים ע"כ מצוה על הכלים והאורות יברכך כו' אך כדי שיבא לבחי' זו להיות למעלה מן הכלים זהו דוקא ע"י מס"נ בק"ש ועמ"ש סד"ה רני ושמחי בפי' עד שקראה אמי ובלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה בפי' שאו ידיכם קדש וברכו את ה' ועד"ז היה ענין רשב"י שהיה תמיד בבחי' ביטול לכן ע"י עסק תורתו המשיך ירידת הגשמים כענין ההמשכה שע"י ברכה דיצחק ויעקב שהיא למעלה מהתפילה כו' ואפ"ל דוקא רשב"י לפי שחיבר סתים וגליא שהם ב' הבחינות שבתורה שעז"נ ואהי' אצלו אמון, וכדאיתא במד"ר פ' נח ר"פ ל"ה בענין הקשת לדרת כתיב פרט לשני דורות (שלא הוצרכו לקשת.) וא"ר חזקיה דורו של חזקיהו ודורו של רשב"י ובזהר יש במקום אחד מאן פני האדון כו' דא רשב"י ולכאורה תמוה אלא י"ל ע"ד מ"ש בת"א פ' בא בפי' ה' צבאות כשמתייחד עם הנשמות ע"ד יחודו בע"ס דאיהו וגרמוהי חד ועיין זח"ג קדושים דפ"ו ע"א בענין כי אני הוא כו' אנא הוא אינון ממש עד"ז י"ל היתה נשמת רשב"י, וע' זח"ב משפטים דף צ"ד סע"ב והאי איהו שולטנותיה כו' אך ענין ההעלאת מ"ן של החבריא להגביה את נשמת רשב"י הוא לפי שהם שרשם מבחי' ב"ן והוא שרשו מבחי' מ"ה כו' והיינו כי הרי הח"ע ג"כ אין ערוך לאא"ס לכן ע"י השבחים ששיבחו את רשב"י בעסק תורתו העלו אותו לקשרו באא"ס וע' בענין החיות נושאות בד"ה זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו ובד"ה ענין האבות הן הן המרכבה כו' ובזח"ג דקמ"ד ע"ב ר' יהודה קארי ליה שבת והרי גם בשבת פירשו בענין ושמרו בנ"י לעשות את השבת ע"י העסק ששת ימים תעבוד כו' נמצא ע"י העבודה בששת ימי המעשה נעשה יתרון אור ביום השבת ואפ"ל ע"ד ומתלמידי יותר מכולם ובמשה לך רד כלום נתתי לך גדולה כו' ועמ"ש בפי' והארץ הדום רגלי בת"א ר"פ בראשית ולכן בזמן שאין בהמ"ק קיים אבד היסוד ברכאן שיהי' מקבל מאימא עילאה במא"א א' ד' ובמד"ר פ' משפטים סוף פרשה למד כי קרובה ישועתי לבוא ישועתם אין כתי' כאן אלא ישועתי כו', וזהו צדיק ונושע, ולכן גם מעלת רשב"י שבעסק תורתו יוכל להוריד הגשמים זהו בצירוף תלמידיו המקבלים ממנו שעי"ז דוקא מאיר בו חכמה עילאה שבה מלובש אא"ס להיות ואשים דברי ממש בפיך וכמשל"ק בד"ה זח"א בהשמטות שבמקום שיש משפיע ומקבל נשפע תוספת וריבוי שפע כמ"ש זכר ונקבה בראם ויברך אותם כו' וע' זהר ר"פ וארא בענין עד תאות גבעות עולם ובפ' בראשית דף נון ע"ב וגם על ידי השבחים מעורר החכמה שבכח בהעלם לבוא מן ההעלם אל הגילוי כו' בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים במד"ר פ' ויקרא ספ"ג ובפ' קרח דף ע"ר ע"ב דקאי על משה ואהרן, וזהו כשמן הטוב היורד כו' ויש להעיר ממ"ש בזהר וארא דכ"ז ע"א בפי' הוא אהרן ומשה שבהם ועל ידם היחוד הוי' הוא האלקים, וזהו תיבת הוא ולפי שיש ביחוד זה ב' בחי' שילוב הוי' בא"ד ושילוב א"ד בהוי' ע"כ אמר הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן וזהו עצמו ענין שבת אחים

ובמ"א נתבאר ע"פ ויצוום אל בני ישראל שמשה ואהרן הם חו"ב וא"כ אפ"ל כשמן הטוב שרשו מבחי' משה והוא היורד על זקן אהרן כו'.

זח"א בהשמטות סי' כ"ה ד"ח ע"ב בענין שלמים, שבת אחים ימינא ושמאלא משה ואהרן גם לאכללא כנס"י יחד צדיק כולם ביחודא שלימתא כדין מה כתי' כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן כיון דאתחברו דכר ונוקבא שלים בגין כך כשמן הטוב. (ע' בת"א פ' תצוה סד"ה ועשית בגדי קדש שבמקום שיש משפיע ומקבל נשפע תוספת וריבוי שפע ועיין בגמ' פרק הבע"י דפ"ב סע"ב) על הראש בקדמיתא עתיקא דכולא רישא דכל רישין (ע' זח"ג דרצ"ג ע"א) יורד על הזקן דא חסד וגבורה ותפארת דכולהו איקרו זקן ואברהם זקן ויהי כי זקן יצחק ועיני ישראל כבדו מזוקן (כי זקן זה שקנה חכמה) שיורד ע"פ מדותיו (ע' זח"א ויצא דקס"ב ע"א בענין ברכות לראש צדיק כו').*

זח"ג* תזריע דמ"ז סע"א, ואיש כי ימרט ראשו ר' חייא פתח ואמר וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות, בכמה אתר אסתכלנא במלוי דשלמה מלכא, ואשגחנה בחכמתא סגיאה דיליה, ע' לקמן פ' אחרי דף ס"ד א' ובפ' קרח דקע"ח א', ובפ' תרומה דקמ"ה ע"א. ואסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא, פי' כי בחי' מל' יש בה בחי' אורות וכלים והיכלות ופנימיות וחיצוניות ובחי' פנימיות נק' גו היכלא קדישא, ע' ע"פ אהללה ה' בחיי כו' מענין אורות וכלים דמ'. ובבה"ז פ' שלח דס"ז ע"א. ועמ"ש ע"פ הזהר בלק דקצ"א א' ע"פ שחורה אני ונאוה ומענין פנימיות וחיצוניות דמ' בלק"ת פ' אמור דל"ו ע"ג שזהו ענין חטה ושעורה ועיין באג"ה סי' ה' בד"ה ויעש דוד שם מענין צורת האותיות וחומר האותיות י"ל שזהו פנימיות הכלים דמ' וחיצוניות הכלים ועיין זח"א ד"ג סע"א גו מעהא לגו לגו כו'. וגם ציון וירושלים הם פנימיות וחיצוניות ע' זח"א פ' לך דצ"ד ע"ב ע"פ אשרי ישכון חציריך כו' וע' במא"א אות חית סעיף נר"ן, וע' בזהר פ' חיי דקכ"ט ע"ב ומ"ש בד"ה וארשתיך לי בענין חצר החיצונה וחצר הפנימיות ובד"ה ביאור מעט ע"פ וארשתיך לי, ומזה יובן ענין חיצוניות המ' היינו מה שהמ' מחי' כל העולמות כענין חצר החיצוניות ופנימי' המ' זהו מה שמקבלת מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כמ"ש בבה"ז פ' אחרי דע"ז ע"ב על המאמר תאנא אתעברת ה' עילאה שזהו ענין הבחי' שמאיר בג"ע שהוא מג"ר דמ', ועמ"ש ע"פ הזהר ר"פ נח דנ"ט ע"ב ע"פ אלה תולדות נח אלה פסל את הראשונים, ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימיות, וע' בלק"ת בשה"ש סד"ה ששים המה, דרוש הראשון בד"ה לבאר הדברים דלשם נזכר עוד מענין בחכמה חיצוניות ופנימיות כו'.

והנה מש"כ בגו לגו היכלא קדישא מבואר דהיינו שכמ"כ בענין ההיכלות דמ' יש ג"כ בתי בראי ובתי גוואי (לשון מו"ח ז"ל) והיינו שע"ס דבריאה בכלל הם בחי' כלים היותר חיצונים למל' וכלולים מז' היכלות (והם שבע נערות הראויות לתת לה מבית

*) סיום המאמר ראה להלן בהוספות ע' שנא.

זח"ג: בהוצאה זו נסדר מאמר זה מחדש ע"פ גוכתי"ק אדמו"ר הצ"צ בכרך 1072, וכמה הוספות שנרשמו בכרך 1142 נדפסו כאן באותיות איטלקיות. מאמר זה נדפס ג"כ בביאוה"ז להצ"צ כרך ב' ע' תתנה.

המלך וארז"ל פ"ק דמגילה דף י"ג ע"א שהיתה מונה בהם ימי השבת הרי יש ששה נגד ימי החול והשביעית ליום השבת והיינו היכל קדה"ק וע' זח"ב דר"ס ע"ב בענין ואת שבע הנערות כו'), והיכל השביעי היותר עליון מכולם הוא היכל קדה"ק דבריאה, כמבואר בזהר ס"פ פקודי דף רס"א ע"א והיינו בחי' ג"ר כח"ב דבריאה ששם מתייחדים ומתחברים זו"נ דאצי', וביאור ענין יחוד זה הוא כי הנה מל' דאצי' יורדת למטה להחיות בי"ע עולמות הנפרדים יש מאין כמ"ש מלכותך מכ"ע כי אין מלך בלא עם, מלשון עוממות, ואיך יכול לירד ולהחיות הוא ע"י כי הוי' הוא האלקים (ע' בת"א בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם), היינו הארה מהמאציל ית' לבחי' נקודה פנימיות דמ' ע"י יכול להחיות, וזהו"ע הנק' יחוד זו"נ וזהו אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי, וי"ל עוד משל כמו שהלבנה אין לה אור מעצמה עד שמקבלת מהשמש, אז תוכל להאיר על הארץ, כמ"כ ה"ע יחוד זו"נ שנק' יחוד שמשא וסיהרא עיין זהר תרומה דקמ"ה ע"א, והו"ע שמש ומגן הוי' אלקים. והנה יחוד זה הוא ע"י אתעדל"ת והעלאת מ"ן, שהמל' מעלה מ"ן מכל הבירורים שמבררת מק"נ ונכללים בבחי' ביטול דיחו"ת ביטול היש לאין, ועולים ונכללים בה בבחי' הפנימית שבה דוקא דהיינו ביסוד דנוק' בחי' באר הנובע מים חיים מתתא לעילא. ואזי נמשך בה בחי' מ"ד דמ"ה מיסוד ז"א לברר המ"נ שבה והוא ענין ביטול האמיתי דמ"ה שמברר את המ"נ דב"ן ובו שורה אור א"ס כמ"ש הוי' בחכמה, וחכמה הוא כח מ"ה כו', ועמ"ש מזה בת"א פ' וישב סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים כו' דמ"ז ע"א. והדמיון בזה הוא כמשל טפת הזכר למטה שהוא עיקר המוליד כשנקלט ברחם הנוק' (עיין מענין קליטה בלק"ת בד"ה ה' לי בעוזרי) ובלעדו לא יוליד המ"ן כלום, כך למעלה עד"מ טפת דכר זהו"ע המשכה מחכמה עילאה ע"י יסוד ז"א שנמשך ביסוד דנוק' ח"ת אזי יש בכח המ"ן שבה להוליד בחי' יש מאין נשמות ומלאכים בבי"ע ולכן נק' נה"י צבאות שעי"ז אפיק חיילין נשמות ומלאכים בבי"ע, כמ"ש בזח"א פ' בראשית דכ"א סע"ב ועיין במא"א אות צדיק סעיף ב', וזהו שאמר ואסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא פי' היכלא קדישא היינו היכל קדה"ק דהיינו כח"ב דבריאה, בגו לגו היינו יסוד דנוק' שהוא מ' דאצי' שהיא תוך ההיכל, וכמו הארון שהיה בתוך בית קדה"ק, ובהארון הי' גנוזים הלוחות, ונמצא זהו בגו לגו היכלא קדישא ועיין במא"א אות אלף סעיף קכ"א ארון נק' יסוד דנוק' והתורה שבו יסוד ז"א עכ"ל ועיין מענין ארון הברית בזח"א פ' בראשית דל"ג סע"ב, ור"פ נח דנ"ט ע"ב מאן תיבה דא ארון הברית, וס"פ ויחי דרנ"א ע"א, ובפ' ויקהל דף רי"ד א"ב ופ' פנחס דרנ"ג ע"ב ובמד"ר בקהלת דק"ב ע"ב ע"פ טובה חכמה עם נחלה, עשה ארון וכלים ומשכן כו' מביאין את הכלה כו' וקאי על הארון יעו"ש. וכמ"ש בזהר פ' פנחס ויבא מלך הכבוד למיעל אורייתא בארונא ועיי"ש בבה"ז. והנה מבואר בלק"ת בד"ה שיר השירים אשר לשלמה פ"ג ד"ב ע"ד דפי' אשר לשלמה הוא כענין עושה שלום במרומיו בין שני הפכיים כו' כך המשכה מבחי' מ"ד כי הוא ית' קדוש ומובדל ואין ערוך וכטפה בים אוקיינוס כו' והעולמות הם בחי' יש ונפרד, וכדי להיות התלבשות אור א"ס ב"ה בטפה זו שאין ערך ממש כו' (ור"ל טפת מ"ד) מוכרח להיות המשכות עונג עליון כו' (ע' בד"ה לסוסתי השני פ"ב דמ"ב ע"א גבי כך היתה התענוג העליון כו') ויהי' אשר לשלמה כי בתיבת לשלמה נכלל בחי' דכר ונוק' גם יחד (ע' בזח"ג פ' אחרי דנ"ט ע"ב ע"פ מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד) כי שלמה בחולם

מלך שהשלום שלו, הוא המשכת טפת דכר, וגם שלמה בה״א מורה על לשון נקבה כו׳ עכ״ל. וכן בפסוק אוסרי לגפן עירה, ההא של עירה בחולם רומז ג״כ לבחי׳ היחוד והר״ע אימתי גדול הוי׳ כשהוא בעיר אלקינו כמ״ש בת״א סד״ה אוסרי לגפן, ואפשר שזהו ג״כ ענין כעיר שחוברה לה יחדיו, חיבור ירושמ״ע בינה בירושמ״ט מ׳. דהיינו ע״י יחוד הנ״ל ע׳ זהר ר״פ תרומה דקכ״ו ע״ב ע״פ מי זאת הנשקפה כו׳, שהחיבור הוא ע״י הוא״ו שמחבר ב׳ ההין בינה ומ׳ כמ״ש ג״כ ברע״מ ר״פ כי תשא, ועד״ז יובן ג״כ ענין שלמה בחולם ההא. והנה בבינה התגלות עתיק א״כ חיבור זה זהו חיבור ע״ק וז״א להאיר במ׳ עיין זח״א ויצא דקנ״ח ע״ב. וזהו מ״ש בזהר תרומה דקמ״ה ע״א שלמה זווג לה למטרוניתא בזווגא שלימא לעילא ואעל החתן לחופה בקדמיתא ולבתר אעיל לתרווייהו בהאי עלמא*, ועיין בזהר פ׳ לך דפ״ז ע״א ע״פ ומלכי צדק מלך שלם, אתעטרת ה״א בוא״ו (ר״ל בינה מאירה בז״א מק״מ) וא״ו בה״א (פי׳ ז״א במ׳) כדין סלקת הא ואתקשרא בקשורא שלים כדין ומלכי צדק מלך שלם, וזהו ג״כ כנ״ל בענין שלמה וע׳ בפרדס ערך שלום וערך שלם. ובמא״א שין סעיף מ״ה שלמה גימט׳ ש״ע נהורין כו׳ כי בזמנו השכינה היתה בפנים והי׳ לה ש״ע נהורין הללו כו׳ (והם בחי׳ וישע ה׳ אל הבל להאיר בבחי׳ ז׳ הבלים מבחי׳ ש״ע נהורין כו׳) והיסוד נק׳ שלמה כי הוא מושך יופי הפנים לו יוסף יפה תואר עכ״ל. וע״ש סעיף מ״ג ועמ״ש ע״פ מאמר הזח״א פ׳ ויצא דקמ״ח ע״א ע״פ קומה ה׳ למנוחתיך, במ״ש על שלמה כי

---

*) בצד הגליון נרשם בגוכי״ק: ואפ״ל כי בזווגא שלימא ע״ד המבואר בזהר פ׳ אחרי דס״א סע״ב ת״ח כתיב ונהר יוצא מעדן כו׳ בשעתא דמזדווג עמה בזווגא שלים כו׳. בההוא נתיב דלא אתיידע לעילא ותתא כד״א נתיב לא ידעו עיט עכ״ל ובע״ח האריך בזה מהו זווגא שלים. אך י״ל עפמ״ש בבה״ז פ׳ אמור על המאמר דף קוף ע״ב ר״א שלח ליה לר״ש אימתי זוגא דכנס״י במלכא קדישא שלח ליה וגם אמנה אחותי בת אבי היא, ושם מבואר מעלת הזווג בשבת, כי יש ב׳ מיני זווגים האחד ע״ד לחדש הישינות וזווג זה שרשו כשהז״א מקבל מבינה, אבל הזווג הב׳ להוליד נשמות חדשות זהו כשז״א מקבל מאור אבא, שבחכ׳ דוקא שורה אור א״ס לכן משם נמשך הכח להיות נמשך נשמות ואורות חדשים, ועיין בלק״ת בשה״ש בד״ה ששים המה, דרוש הראשון פ״ג ההפרש גדול בין כשהשפע בא מבינה ונהר יוצא כו׳ ומשם יפרד ובין כשבא מחכמה בחי׳ ומעין מבית ה׳ יצא כו׳, ולכן זווג זה הב׳ נק׳ זווגא שלים מאחר שבו ועל ידו נמשך אור חדש ממש, ולא לחדש הישינות בלבד, וא״כ עד״ז מ״ש בזהר תרומה שלמה זווג לה למטרוניתא בזווגא שלימא לעילא, היינו ע״ד הנ״ל שיהי׳ זווגא שלים שיומשך אורות ונשמות חדשים, וא״כ עפ״ז יצא לנו טוב טעם מה שנק׳ שלמה ג״כ לשון שלימות, היינו ע״ש שממשיך זווגא שלים, כי לשון שלום ולשון שלימות הם שני ענינים כמ״ש בספרי השרשים, שלימות כמו אבן שלימה וצדק יהי׳ לך בפ׳ כי תצא כ״ה ט״ו, אבנים שלימות תבנה בפ׳ כי תצא כ״ז י׳. ויבא יעקב שלם בפ׳ וישלח ל״ג י״ח. ועמ״ש מענין שלימות בלק״ת בשה״ש בד״ה אני ישינה פ״ג שזהו ענין תמתי לשון שלימות שהיא משלמת אותו כביכול כו׳, ובהביאור שם פ״ג, וצ״ל שהמשכה זו מבחי׳ אנת הוא שלימותא דכולא, ובפ׳ שופטים ע״פ תמים תהי׳ שלים תהא, וזהו ג״כ ענין שלמה שאמרו בימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא. באשלמותא דוקא בבחי׳ השלימות.

הוא יהי׳ איש מנוחה, וה״ע על מי מנוחות ינהלני שפי׳ בזח״ב תרומה קע״א מים דהנחה בחי׳ ונהר יוצא מעדן כו׳, וע״פ כ״ז מ״ש הזהר כאן על שלמה דוקא ואסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא, דהיינו שהוא הממשיך יחוד העליון יחוד שמש ומגן הוי׳ אלקים, שזהו בגו לגו היכלא קדישא כנ״ל ועמ״ש ע״פ שלש רגלים תחוג לי שזהו וידבר שלשת אלפים משל כי משל ג״כ ביסוד במא״א מם קי״ב כי ענין היסוד להשפיע השכל להתלמיד זהו כענין משל ג״כ ביסוד ע׳ בת״א בד״ה ענין לך לך ר״פ לך לך, ושלשת אלפים נגד ב״ע ע׳ ד״ה מזוזה מימין והנה שלג ג׳ אלפין עמ״ש ע״פ כשלג ילבינו כו׳.

קיצור ענין גו לגו, מ׳ יש בה אורות וכלים, ופנימיות וחיצוניות, וכמו שעורה וחטה, חומר האותיות וצורת האותיות חצר החיצונה וחצר הפנימית, ובפנימיותה נמשך ונהר יוצא מעדן מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימיות, גם חיות העולמות וג״ע זיו השכינה. וכן בההיכלות דבריאה שהם ע״ד שבעה נערות הראויות לתת לה, יש בתי בראי ובתי גוואי, היכל קדה״ק שבו היחוד, וזהו שבו ארון הברית, פי׳ היחוד המשכת אור א״ס במ׳, להוות מאין ליש נשמות ומלאכים, וזהו ה׳ צבאות, ונק׳ יחוד שמשא וסיהרא כי שמש ומגן, וצ״ל העלאת מ״ן ביטול היש בירור דב״ן, וע״ז שורה ביטול האמיתי דמ״ה, חכמה כח מ״ה והוי׳ בחכמה, ואזי דווקא תוליד נשמות ומלאכים, וזהו ואסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא, כי ענין שלמה שהשלום שלו חיבור אור א״ס במקור דבי״ע, לכן שלמה הה׳ בחולם חיבור דו״נ, ע״ד עירה בחולם שהו״ע מ״ש גדול הוי׳ כו׳ בעיר אלקינו. וגם שלמה לשון שלימות שממשיך זיווגא שלים ופי׳ זווגא שלים כשבא מחכמה שבו שורה אור א״ס שנמשך הזווג להוליד נשמות חדשות, גם לשון תמתי שמשלמת אותו כביכול, גם שלמה המשכת ש״ע נהורין, איש מנוחה מי מנוחות ולכן הי׳ מלוי לגו לגו היכלא קדישא להמשיך יחוד זה.

ב) **עוד** נתבאר בזהר ענין בגו לגו בסוף האדר״ז דרצ״ו ע״ב ומתברכא האי קדש הקדשים בגו לגו אתר דאקרי ציון כו׳ ועמ״ש מענין ציון בת״א בד״ה רני ושמחי דרוש השני, ובהביאור. הנה ציון לשון זכר ולשון נקבה שהוא בחי׳ דכר ונוק׳ כו׳, זהו כענין עירה בחולם וכן שלמה כנ״ל. ועו״ש כי ציון לשון סימן וחותם לפי שאז היא מקבלת כל האורות שלמעלה ממש, ובזה יובן המדר״ר ר״פ קדושים ד״א ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך אר״ל כל טובות וברכות ונחמות שהקב״ה עתיד ליתן לישראל אינן אלא מציון ישועה שנאמר מי יתן מציון ישועות ישראל כו׳ ברכה מציון שנאמר יברכך ה׳ מציון כו׳ יעו״ש, ופי׳ מי יתן נתבאר בלק״ת בהביאור על הדרוש בשעה שהקדימו ישראל נעשה, בסוף הביאור, וע׳ בפרדס ערך ציון, וע׳ זח״ב בשלח דנ״ה ע״פ כי עין בעין יראו בשוב ה׳ ציון כו׳, לציון מיבעי ליה כו׳ יעו״ש. ובמא״א אות צ׳ סט״ו ועמ״ש ע״פ ומציון יסעדך תילים סי׳ ך׳ ובזהר פ׳ שלח דקע״א א׳ לגו מכל אינון דרגין אית חסד חד נקודה כו׳ אקרי היום ההוא. ובבה״ז פי׳ דהיינו כתר שבמלכות שהיא הקדושה העשירית מעשר קדושות היינו בחי׳ קדה״ק כו׳ ובמק״מ פ׳ בראשית ד״ו ע״א גבי מאן דעאל לגו כו׳ לאתר דההיא נקודא שריא, פירש דברי הזהר פ׳ שלח הנ״ל באופן אחר דהנקודה היינו נקודת היסוד הפנימיות כו׳. וע׳ מענין נקודה בזח״ב פ׳ ויקהל דף ר״ד א״ב ובפ׳ בלק דקצ״ג ע״ב

ובמא"א נון סעיף ל' בענין נקודיה בהיכליה כו' וזה קרוב לענין בגו לגו היכלא קדישא כו'.

קיצור בגו לגו זהו בחי' ציון, ונק' היום ההוא. ענין נקודה בהיכלי' האי קרא אית לאסתכלא ביה, אמאי אמר וראיתי אני, וכי שאר בני עלמא לא ידעי, ולא חמאן דא, אפי' מאן דלא ידע חכמתא מן יומוי ולא אשגח בה, ידע האי שיש יתרון לחכמה מן הסכלות, כיתרון האור מן החשך, והוא שבח גרמיה ואמר וראיתי אני. ועיין כה"ג שהקשה בזהר פ' אמור דצ"ח ע"ב ע"פ ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלקי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, הני קראי אית לאסתכלא בהו, וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא, וכ"ש יהושע כו', ועד"ז הקושיא כאן מהו וראיתי אני, והתירוץ יבאר, דבאמת חידוש גדול הודיענו שלמה שיומשך יתרון לחכמה מן הסכלות. וע"ד מי יתן טהור מטמא. וכמ"כ יש לפרש שם מעבר הנהר היינו כי ונהר יוצא מעדן כו' והם היו מעבר לנהר הנ"ל דהיינו תרח שהי' בסט"א, וזהו מאתר רחוקא קרוב להון שעז"נ ג"כ מי יתן טהור מטמא אברהם מתרח במד"ר ר"פ חקת, ולבאר ענין וראיתי אני דוקא, יקדים ענין מעלת חכמת שלמה (ועמ"ש ע"פ אל יתהלל החכם כו' כ"א בזאת יתהלל כו' ובחי' זאת זהו שורש חכמת שלמה) וז"ל אלא הכי תאנא מאן חכים כשלמה דבשבעה דרגין דחכ' אתקרי בגוונא דלעילא, יש להעיר ממ"ש במד"ר ר"פ שמיני מענין חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה, במשלי רסי' ט' ומפרשו שם בכמה אופנים על ז' ימי בראשית או על התורה, או על ז' ימי המילואים יעו"ש. שית יומין לעילא שביעאה עלייהו שיתא יומין לתתאה שביעאה עלייהו פי' במק"מ שיתא יומין לעילא ו"ק דזעיר, שביעאה עילאה עלייהו פי' בינה ועיין בזח"ב פ' בשלח דס"ג ע"ב ובפ' יתרו דפ"ח ע"א, שיתא יומין לתתא שביעאה עלייהו ופי' במק"מ נ"ב דבריאה עכ"ל. ואין נראה כן דהא אח"כ אמר שית דרגין לכורסייא דהיינו ו"ק דבריאה וא"כ היינו הך. אלא נראה שית יומין לתתא היינו ו"ק שבמל' דאצילות, שביעאה עלייהו היינו בינה שבמ', וכמ"ש ששה משמותם על האבן האחת, שהן ו"ק דאצילות כמו לאה ילדה ששה בנים, ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית היינו מל' שהיא האבן השנית, ו"ק שבה הן ששה שבטים, וכן פי' בעמה"מ ש"ו פכ"ג די"ח ע"א ששה משמותם על האבן האחת הן ו"ק שיצאו מהבינה, והאבן השנית היא מ' כמ"ש בספר הבהיר הובא בהשמטות שבסוף הזח"א ססי' ל"ז בענין ודר וסוחרת ובמא"א אות אלף בתוך סעי' ד' אבני שהם הם לאה ורחל ולכן ששה משמותם וכו' עכ"ל. וזהו ענין ששה תיבות דשמע ישראל וששה תיבות דבשכמל"ו כמ"ש מזה בזח"א דף י"ב ע"א. ופי' המק"מ שם דשית תיבין דבשכמל"ו הם ו"ק דנוק' מיהו בז"ח שם פי' שהם ההיכלות דבריאה, וכן פי' עוד בזהר שם דף י"ח ע"א וע"ב הכא שית תיבין והכא שית תיבין שהם ו"ק דז"א ו"ק דנוק' יעו"ש במק"מ. ועיין במא"א אות יו"ד ססעי' ל"ט י"ג מדות נק' זין לפעמים ו"ק שלו ו"ק שלה והכוללם יחד עכ"ל. וע"ש תחלת אות וא"ו ושם ססעי' ל"ט י"ג מדות נק' זו"ן לפעמים ושם ססעי' מ"ט ענין ו"ק דאור ישר ו"ק דאור חוזר, ולכן בארות דיצחק נאמר בהן שמות כשמת, שמות הראשון בוא"ו והם ודאי מלמטלמ"ע כו' וזהו ג"כ ענין משכו יומין עילאין ליומין תתאין, בזהר פ' פנחס דף* דיומין עילאין הם בז"א ונק' ימי השמים בזח"ג ר"פ תזריע דמ"ב ע"ב, ויומין תתאין הם בנוק', ונק' ימי הארץ. וכמ"ש

עוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו׳, וז״ש כימי השמים על הארץ, וכתי׳ כי כמי העץ ימי עמי. עיין זח״א דל״ח ע״א מזה, יצא לנו מזה דיש לפרש שית יומין לתתא הם ו״ק שבמ׳ שביעאה עלייהו בינה שבמ׳, ובזהר ס״פ מקץ דף ר״ד ע״ב. וז״ל ובג״כ כתי׳ שבעת ימים ושבעת ימים כולא חד וקשורא חד, ופי׳ במק״מ שהם ו״ק דזעיר וז״ק דמ׳ שמתחברים יחד. וזהו ענין שבעה ושבעה מוצקות. אמנם בז״ח שם פי׳ ג״כ שבעת ימים לעילא בז״א ושבעת ימים לתתא בז׳ היכלות וכו׳ וכנ״ל, ועיין בזהר תרומה דף קל״ד, ודף קל״ה סע״א וע״ב, בענין כגוונא דאינון מתייחדין לעילא כו׳ ובסידור שער השבת בד״ה כגוונא אוף הכי איהו ו״ק שבמ׳ ומשם מבואר שהמכוון משני הפירושים הכל א׳, ויש להעיר עוד ממ״ש בבנין בהמ״ק במ״א ססי׳ וא״ו ויבנהו שבע שנים ועיין מזה בזח״א ר״פ ויצא דקמ״ו ע״ב. ובפ׳ ויחי דרמ״ז ע״א ועלמא עילאה ר״ל בינה אקרי שבע שנים בגין דכולהו ז׳ שנין ביה וסימן ויבנהו שבע שנים, וכ״ה ס״פ וארא דף ל״א א׳, ובפ׳ שמות ד״ט ע״ב. ועיין בזהר ויצא דקנ״ג ע״ב ע״פ ויאמר אעבדך (ר״ל לבחי׳ לובן העליון ע׳ בת״א סד״ה וישכם לבן בבקר) שבע שנים כו׳, ולשון ויבנהו זהו כענין בנין עולם הדבור וכמ״ש לקמן ס״ג בפירוש עולם חסד יבנה. ועמ״ש ע״פ והבית בהבנותו כו׳, והמכוון מענין שבעת ימים ושבעת ימים. כי שביעאה עילאה שהיא בינה בה התגלות ע״ק, וז׳ יומין לתתא שרשם מז׳ מדות דז״א ע״כ בהתחבר שבעת ימים ושבעת ימים ממשיכים בחי׳ ע״ק שהוא סוכ״ע להאיר בממכ״ע כו׳ כענין ויקרא הוי׳ הוי׳ בד״ה וירא ישראל את היד בת״א פ׳ בשלח ובזח״ג פ׳ אמור דצ״ב ע״א ע״פ והיה שבעת ימים תחת אמו פי׳ דשבעת ימים ושבעת ימים זהו ענין התחברות י״ה בו״ה כו׳.

קיצור ענין בג לגו זהו ציון וע׳ בת״א בד״ה רני ושמחי בת ציון דרוש השני, ובלקו״ת בד״ה ציון במשפט תפדה ונק׳ ג״כ ביום ההוא, ועיין לק״ת בד״ה והיה ביום ההוא יתקע ובד״ה יביאו לבוש מל׳ בענין ואמר ביום ההוא, ענין נקודה ונקודה בהיכליה. ענין וראיתי אני וכה״ג ויאמר יהושע כו׳ בעה״נ ישבו כו׳ ושניהם ע״ד מי יתן טהור מטמא מאן חכים כשלמה, ענין שית יומין לעילא ו״ק דז״א ושביעאה עילאה עלייהו בינה, ששה משמותם על האבן האחת. שית תיבין דשמע ישראל שית יומין לתתא ו״ק שבמל׳ ואת שמות הששה הנותרים ו״ק דאו״י ו״ק דאו״ח, שית תיבין דבשכמל״ו, וא״ו יג״מ, משכו יומין עילאין ליומין תתאין, שבעת ימים ושבעת ימים ויבנהו שבע שנים אעבדך שבע שנים.

ג) **וביאור** הענין היינו כמו בזעיר דאצי׳ יש ז׳ מדות דאצי׳ חג״ת נהי״מ דז״א כמו״כ יש במ׳ ז׳ מדות חג״ת נהי״מ. אלא שהמדות שבמ׳ נקראים אספקלריא שאינה מאירה, דלית לה מגרמה כלום מלבד מה שמקבלת מז״א, (וע׳ בת״א בד״ה כי אברהם לא ידענו, דקנ״ה ע״ד והנה כשהמדות עליונות חו״ג הי׳ מאירים כו׳ מוליך לימין משה כו׳, נשמע משם כשמדות דז״א מאירים יבואו הניסים בגלוי ועמ״ש ע״פ ויזכור ימי עולם משה עמו, וז״ש משכו יומין עילאין ליומין תתאין, משא״כ המדות דמל׳ מצד עצמן, זהו ע״ד

בזהר פ׳ פנחס דף: כ״ה בגוכתי״ק.

ההתלבשות בלבוש הטבע וכמ״ש בבה״ז פ׳ ויקרא על מש״ש בזהר ר״פ ויקרא שאל לך אות מעם הוי׳ אלקיך העמק שאולה דא אות ה׳ בתראה דבשמא קדישא כו׳ כי המדות דמ׳ מאירים ע״י התלבשות בנער מט״ט וסנדל כו׳ ואפ״ל שזהו ג״כ ע״ד וארא אל אברהם כו׳ באל שדי, שאמר לעולמו די והוא מדות שבמ׳, ושמי הוי׳ מדות דאצי׳ ממש לא נודעתי להם ולפי פי׳ הרמב״ן ע״י אל שדי נמשכים נסים נסתרים, וע״י שם הוי׳ נמשכים נסים נגלים א״כ זהו כנ״ל, וכעין זה מובן ממ״ש בת״א פ׳ וארא בד״ה וידבר אלקים כו׳ וארא דצ״ג ע״ד בפי׳ עולם חסד יבנה ופי׳ יבנה בבנין, כי חסד עליון ואהבה העליונה שבאצילות הוא בבחי׳ א״ס, וא״א להיות בו משכון הנשמה ומכון שבתה כ״א ע״י כמה צמצומים להיות בחי׳ עולם והעלם אור א״ס ב״ה, וזהו ענין יבנה שהוא ע״י צירופי אותיות שתי אבנים בונות כו׳, והאותיות הם במ׳, נמצא ז׳ מדות דמ׳ היינו כמו שהחסד דז״א יבנה בצירופי אותיות כו׳ ע״ש, וע׳ בד״ה חכלילי ההפרש ג״כ במדות בין אה״ע לאה״ר, וע׳ בלק״ת בשה״ש בד״ה ששים המה, דרוש הראשון, ושם פ״א, לך הוי׳ הגדולה כו׳ שאף שיש שם ג״כ גדולה וגבורה שהם מדות עליונות דאצי׳ הם בבחי׳ יחוד וביטול בתכלית משא״כ למטה בבי״ע וכו׳ ומשם יפרד שנמשך מבחי׳ מלכותו ית׳ ברבוי צמצומים כו׳ וזהו ההפרש בין ז׳ מדות דז״א ובין ז׳ מדות דמ׳, שהמדות דמ׳ הם מקור דבי״ע כו׳ להאיר בבחי׳ גבול כו׳, ולכן בנין המ׳ מהגבורות, וע׳ בביאור ע״פ שובה ישראל, ד״ה איתא במ״ח, גבי והענין כי הנה שם א״ד כו׳. ובד״ה תקעו בחדש דרוש הראשון פ״א בפי׳ מלכותך מל׳ כל עולמים, ובסידור בד״ה אד׳ שפתי תפתח, ובד״ה יו״ט של ר״ה שחל להיות בשבת פ״א, ובלק״ת בשה״ש בד״ה קול דודי ספ״א בענין מלכות כל עולמים ובסידור בד״ה כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, ומכ״ז מובן קצת ההפרש בין מדות דז״א המאירים באצי׳ ובין מדות שבמ׳ שהן מקור להחיות בי״ע כו׳).

והנה אומרו דבשבעה דרגין דחכמה אתקרי הענין כי כבר נ״ת אשר ז׳ מדות דמל׳ מקבלים מז׳ מדות דז״א שזהו שנקראת אספקלריא דלא נהרא, והארה הנ״ל מהמאציל העליון במדות דז״א אינו בא ג״כ אלא ע״י החכמה, ולכן עיקר ענין אספקלרי׳ דנהרא זהו נמשך מבחי׳ חכמה כמ״ש במ״א ע״פ ראשי המטות, וכידוע שהתלבשות אור א״ס ב״ה הוא בחכ׳ דוקא כמ״ש בסש״ב פל״ה בהג״ה כי אין אני והוא יכולין לדור כו׳ רק בבחי׳ חכמה שהוא ביטול כח מה ועיין מזה בלק״ת בשה״ש בביאור ע״פ ששים המה הראשון וגם החכ׳ הוא מקור לשכל ומדות, וע״כ ע״י החכ׳ נמשך הארה מהמאציל בז׳ מדות דז״א, וביאור הענין י״ל ע״ד מ״ש בענין ספירת העומר שהוא המשכת מוחין למדות, וכל מדה כלולה מז׳ לכן הם מ״ט יום ובשבועות נתגלה שער הנון ממילא. ולהבין זה עד״מ מבשרי אחזה יש בני אדם שטבעם גומלי חסדים דרכם להיטיב אינם מבחינים בין טוב לרע, ומטיבים לכל, בלי שום הפרש מחמת מדותם כי טוב הוא ועד״ז אמר אברהם לו כו׳ יחיה לפניך, אכן כשמתבונן היטיב בזה, ונתגלה ונמשך השכל במדות, אזי משלם לרשע רע כגמול ידיו יעשה לו, האף שמדתו להיטיב אך מחמת כי המוח שליט על הלב מהפך מדתו וטבעו לעשות רע לאיש רע. כי ארז״ל כל המרחם על האכזרים סופו להיות אכזר על הרחמנים. והרי התורה מצוה ובערת הרע מקרבך, וכתי׳ לא תחמול ולא תכסה עליו ועמ״ש בת״א פ׳ לך ע״פ אנכי מגן לך, ובד״ה אשירה להוי׳ כי גאה גאה, בענין

לעשות צדקה ומשפט, ומ"ש בביאור ע"פ וכל בניך פ"א, וכמו"כ להפך איש אכזרי שטבעו להרע מחמת התבוננותו בשכלו נתהפך מדותיו להיטיב ולעשות חסד כי כשמאיר הארה משכלו במדותיו המוח שליט על הלב לכל אשר יחפוץ יטנו, ועיין בשמונה פרקים להרמב"ם פ"ד, זהו משל באדם, אך הנמשל בזה הוא למעלה, כי הנה המדות עליונות מצד עצמן ג"כ גבהו מאד ואין ערוך וכמ"ש באג"ה סי' ט"ו בענין מ"ש אברהם ואנכי עפר ואפר כו', ועכ"ז צ"ל המשכת המוחין דוקא בהמדות, כי מ"מ גם למעלה גבוה מאד מעלת ג"ר כח"ב על ז"ת, הממוצע ב' בחי' חסד של אמת ועיין בבה"ז ר"פ ויצא כמש"ש ואמנם הנה בחי' החכמה הוא בחי' ממוצע בין עצמות המאציל לנאצלים כו' באמצעות אור החכ' הוא בא לבחי' גילוי אור להאציל המדות כו' והנה באצי' יש ג"כ אבי"ע החכמה הוא אצילות שבאצילות והבינה היא בריאה שבאצילות כו' א"כ כמו שדרך כלל ע"ס דאצי' הם ממוצעים בין המאציל א"ס ב"ה לבי"ע כך באצי' עצמו החכמה שהיא האצי' היא ממוצע בין המאציל לבי"ע שבאצי' ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ויצוום שלכן החכמה היא אות יו"ד של שם הוי' אשר היו"ד של שם מורה על שמהווה תמיד שהוא בחי' א"ס, ושם החכמה נק' אמת ע"ד כי אל דיעות כו' וע' בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה שבחי' חג"ת הן מרכבה לבחי' חכמה, וגם מה שדרך כלל אצילות הוא ממוצע בין המאציל לבי"ע והנה ידוע שבכל ממוצע יש ב' בחי' התחתונה שבעליון ובחי' שורש ומקור של המקבל וא"כ כמו"כ באצי' הג"ר הם נק' ימי קדם שהם הבחי' תחתונה שבמאציל עד"מ וכמ"ש בת"א סד"ה ואלה שמות בנ"י שגם אם לא הי' בריאת העולמות כלל מ"מ הי' שייך חו"ב שהם חכמתו ובינתו חכים ולא בחכ' ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא, והז"ת הם המקור לבי"ע וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה, שהרי לא שייך חסד ודין אא"כ יש נבראים ולכן הז"ת נקראים ימי עולם, וזהו שגבהו מעלת הג"ר על הז"ת, ובפרטות הוא בחי' חכמה שבה שורה אור א"ס כנ"ל, ובת"א בד"ה בכ"ה בכסליו בענין ובהעלות אהרן את הנרות, כי הנרות הם המדות לך ה' הגדולה והגבורה כו' והן ז' נרות נגד ז' מדות והנה בכל מדה ומדה יש זלעו"ז בקליפה נגד הקדושה והן יונקות מן הקדושה כו' וצריך לברדם ולהפכם להתכלל בקדושה כו' והבירור הוא בחכ' כי בחכ' אתברירו והחכמה הוא בחי' אור להאיר את המדות ולזככן, ועד"ז אמר המגיד להרב"י בפ' מקץ במ"ש ועתה ירא פרעה איש חכם ונבון, שלפי שהחלום מענין שבע פרות הטובות היה בענין ז"ת דקדושה ואיך שיש זלעו"ז בקליפה והיינו דשבע פרות הטובות ושבע שבלים הטובות אינון לקבל ז' ספירות עילאין, ושבע פרות הרעות ושבע השבלים הרעות אינון לקבל ז' ספירות דאינך סטרין דגם את זה לעו"ז עשה האלקים והנהו סטרי דקדושה כולהו הוו מחפים ולא הוה שלט אלא הנך סטרי ובהכי הוה מתחרבי עלמא משום הכי אמר יוסף לפרעה איצטריך למנאה גברי דיהא אחיד בתלת עילאי כי היכי דישפיע ברכתא לעלמא דלא יתחרב והיינו דא"ל ירא פרעה כו' איש כלומר דימני גברא דהא אחיד בת"ת דהוא איש מלחמה, ובתלת עילאי דרמיזי לאיש, כי א' הוא כתר יו"ד חכמה שין בינה, ומשום דבכתר לא מתדבקי אלא פורתא א"ל דיצטרך דיהא דבק לחכמה ובינה לאשפעה מנהון והיינו נבון וחכם עכ"ל וזהו להנחיל אוהבי יש, יש היינו חו"ב דאיש וכו' ועכ"פ מבואר מזה שתיקון הז' מדות בעצמן, והצלתם מבחי' הז' מדות הרעות זהו ע"י החכמה, ועיין מזה ג"כ בלק"ת פ' תזריע בד"ה קא מיפליגי במתיבתא דרקיע,

ומכ"ז יובן דברי הזהר באומרו על שלמה דבשבעה דרגין דחכמתא אתקרי, דעם היות דשבעה דרגין הם המדות נק' דרגין דחכמתא דוקא ע"י שנמשך בהם המוחין מבחי' חכמה לזככם ולהאירם כו' ועיין בסידור ע"פ השמים מספרים מענין מוחין דגדלות ובבה"ז פ' בלק ע"פ כי מראש צורים אראנו, ובביאור ע"פ משה ידבר, והנה כאשר המדות דז"א מאירים ע"י החכ', אזי כמו"כ מה שהן מאירי' בז' מדות דמ' הוא ג"כ מבחינה זו, דמ' מחסד דזעיר נעשה חכ' שבחסד שבמ' וכן מגבורה דז"א נעשה חכמה שבגבורה שבמ', ועד"ז כל השבע דרגין שבמ', וזהו שאמר דבשבעה דרגין דחכמה אתקרי כגוונא דלעילא, כי עיקר ההשפעה וההתגלות מלעילא בא בבחי' חכמה שבמ' מז' מדות דלעילא כו' כנ"ל גם חכמה בראש חכמה בסוף הן ח"ע וח"ת, ועוד כי בחכמה יסד ארץ שהיא המ' וזהו ענין ז' קולות שבהם ניתנה תורה שהם מה שהחכמה מאיר בז' מדות.

קיצור כמו בז"א יש ז' מדות כמו"כ במ' רק שנקראים אספשא"מ עולם חסד יבנה, שהחסד דז"א נמשך בעיר אלקינו אותיות, כדי שיהי' עולם, וזהו שאמר לעולמו די, כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, ויזכור ימי עולם. ואפ"ל שזהו ענין מלכיות וזכרונות. ע' מזה בד"ה והיה ביום ההוא יתקע ספ"ד. וענין שהם שבעה דרגין דחכמתא, כי ההארה מהמאציל העליון בז' המדות נמשך ע"י החכמה, וזהו ג"כ ההפרש בין עולם התהו ובין עולם התיקון. וע' ביאור והניף הכהן אותם בלק"ת פ' אמור בענין ספירת העומר המשכת המוחין בהמדות. גם החכמה ממוצע בין המאציל דלאו מכל אלין מדות איהו כלל, ובין המדות, כמו שדרך כלל האצי' ממוצע בין א"ס לבי"ע דוגמת ויאצל מן הרוח כו' ע' בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין ק"ש אחד ואהבת, וזהו ענין ובהעלות אהרן את הנרות גם בענין ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם, שיתקן ענין ז' הפרות וז' השבלים כו', וכמו"כ מז' המדות דז"א לז' מדות דמ' נמשך ג"כ ע"י חכמה שבמלכות ז' קולות, להעיר מענין שבע ביום הללתיך ומענין שבע ברכות שמברכין את הכלה.

ד) **שיתא** יומין לעילא ושביעאה עילאה עלייהו, הנה תחלה יש להבין מה שאמר ושביעאה עילאה, ולא די לו לומר ושביעאה עלייהו כמו שאמר אח"כ שית יומין לתתא ושביעאה עלייהו. אך הענין בהיות ידוע בכוונת הקידוש דליל שבת בג' פעמים ביום השביעי שנזכר בויכולו, האחד ויכל אלקים ביום השביעי, השני וישבות ביום השביעי שנזכר בויכולו, השלישי ויברך אלקים את יום השביעי, שהן ג' מדריגות הא' בחי' בינה דאצי' הנק' אם הבנים ע"ד ה' גדולה לאה שילדה ששה בנים, שהן ששה מדות דז"א וזהו הוא"ו הנמשך מה' ראשונה של שם הוי', וכמ"ש בזח"א ויצא דקנ"ח ע"א, ושם ואת הבנים תקח לך היינו דכתי' כי שאל נא לימים ראשונים, שהן שית יומין עילאין מדות דאצי' שלכן נק' ימים ראשונים, שהם האירו בששת ימי בראשית, שאז היה העולם במעלה עליונה קודם חטא עה"ד, וגם נקראו ימים ראשונים שבחי' החכמה שהיא ראשית, מאירה בהם, ואפ"ל שמאיר בהם מבחי' אני ראשון, היינו אור א"ס והוא מלובש בחכמה כנ"ל, ע' בלק"ת בד"ה והיה מדי חדש בחדשו, בפירוש ששת ימי בראשית, והנה בזה נאמר כי שאל נא כו' ועמ"ש מזה ע"פ ויטע אשל משא"כ בבינה עצמה נאמר שלח תשלח את האם לפי שהיא עלמא דאתכסייא ולא אתגלייא כלל יעו"ש בזהר. ולכן נק' שביעאה

עילאה עלייהו שהיא למעלה ממדריגת הו"ק, ועיין מזה ג"כ בזהר בתחלתו דף הראשון ע"ב שזהו ענין מי שהיא בינה ברא אלה ו"ק כי ו' פעמים ו' גימט' אלה, וגם אלה אותיות לאה, וכמ"ש מזה בד"ה אלה פקודי המשכן, ונק' הבינה שביעאה, כאשר חושבין מלמטה למעלה היינו מבחי' יסוד ז"א עד בחי' בינה נק' בינה שביעאה עילאה עלייהו כי אין בחי' המ' אז בחשבון אחד שיורדת לבי"ע, וזה ע"ד מ"ש השל"ה סוף ההקדמה סד"ה ולשלימות ענין זה, דל"ה ע"א. וז"ל ועליה רמז הרמב"ן במ"ש כי היא עמהם באחדות ולא באצילות כו' ע"ש דהיינו לפי שיורדת לבי"ע, וכמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה פ"ב, וע"כ כיון שירדה לבי"ע מתחיל החשבון מיסוד ז"א ואז הבינה נק' שביעאה, ועכ"ז זהו דוחק קצת, דאעפ"י שירדה לבי"ע זהו הארה ממנה ועצמותה נשאר באצי', אלא י"ל ע"ד מ"ש בזהר ויצא דקכ"ג ע"ב, ת"ח לאה אולידת שית בנין וברתא חדא והכי אתחזי, דהא שית סטרין קיימין עלה ואלין שית וברתא חדא ברזא עילאה נפקא, ור"ל שהם ו"ק דז"א והם קיימין עלה דמל' שהיא ברתא, והכלל בכל מקום הנוק' היא טפלה לדכורא, וכשהדכורא מאיר היא אינה עולה בשם בפ"ע, וכמ"ש בזהר פ' בא דל"ח ע"ב, ובאתר דאשתכחו דכר ונוק' לית שבחא אלא לדכורא, והכי שבחו ישראל בתושבחתיה לדכורא ולא לנוק' הה"ד זה אלי ואנוהו דלית שבחא באתר דדו"נ אשתכח אלא לדכורא עכ"ל. ועד"ז מ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות לפי שהיא טפלה להדכר והוא מוציא אותה במ"ע אלו, וע' בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום, דרוש השני פ"א שזהו"ע את הטפל כו' וזהו ואהבת את שהיראה שהיא בחי' נוק' אשה יראת ה' היא נרמזת במלת את לפי שהיא טפל לגבי האהבה שהוא בחי' דכר זכר חסדו כו', ולכן אתי שפיר דהבינה נקראת שביעאה, כי המ' טפלה ליסוד שהוא הדכר ואינה עולה בשם בפ"ע, וכן בההיכלות היכל לבנת הספיר כולל יסוד ומ', ואזי היכל קדה"ק שהוא בבינה הוא השביעי, אך י"ל זהו דווקא כשיש היחוד דהיינו מ"ש באתר דאשתכחו דו"נ אז הם נמנין יחד לבחי' א' מטעם הנ"ל, ואז הבינה היא שביעאה, משא"כ מקודם היחוד הרי היא בחי' בפ"ע א"כ הוא חשבון מדרגה בפ"ע ואז החסד הוא שביעאה מלמטה למעלה, ועוד כי כשהם מתייחדים הרי שניהם נק' יחד אדם אחד, כי דכר בלא נוק' פלג גופא אקרי כו' וכד מתחברין כחדא תרי פלגי אתעבידו חד גופא וכדין אקרי אחד, בזהר פ' ויקרא ד"ז ע"ב לכן באתר דדו"נ אשתכחו שה"ע היחוד אז דוקא שניהם בחי' אחת ואז הבינה נק' שביעאה וזהו א"כ מעלה גדולה כו', וצ"ע בענין אחת, אחת ואחת כו', שהשבעה הם לבד הבינה, ויש ליישב בשני אופנים הא' ע"ד אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי אזי דוקא ותהי לי לאשה משא"כ ביוהכ"פ שמקבלת מבחי' אמי כו', הב' י"ל להפך כי ביוהכ"פ היא במעלה גדולה עד שאינה טפלה לו כו' וע"ד א"ח עט"ב. וע"ד לא זז מחבבה עד שקראה אימי כו', ועיין בסדור שער ר"ח בביאור ע"פ והיה מידי חודש בחדשו שגם בר"ח אינה טפלה לו שלכן נאמר במוסף דר"ח על עולת התמיד יעשה ונסכו, ובשבת כתי' ונסכה לפי שבר"ח מקבל הדבור מהחו"ב שלא ע"י המדות משא"כ בשבת אף שיש עליות גדולות יותר אבל אז היא מקבלת ע"י המדות לכן נאמר ונסכה לשון נוק' שהיא טפל לו אבל בר"ח נאמר ונסכו לשון זכר שאינה טפלה לו, ועמ"ש בד"ה והיה לכם לציצית בפי' למען תזכרו שתהיו בבחי' זכרים, וזהו ג"כ ענין זכור את יום השבת ר"ל לעשות זכר כו' וא"כ מזה נלמוד כי ביוהכ"פ הוא מתעלה יותר מהז"א לכן אינה טפלה לו וע"כ הם שבעה לבד הבינה שהיא תמינאה כו',

ומה שהבינה נק׳ שביעאה ע״י היחוד דזו״נ זהו כשהיא טפלה לו שהדבור מקבל רק מהמדות לבד כנ״ל, ומ״מ זהו גבוה יותר מן כשהחסד נק׳ שביעאה, שזהו קודם היחוד, ועפי״ז י״ל מ״ש תן חלק לשבעה וגם לשמונה וארז״ל שהן שבעה ימי הפסח ושמונת ימי החג, כי בפסח נקראת המ׳ לא זז מחבבה עד שקראה בתי אז אעפ״י שיש יחוד היא טפלה לו ואז הבינה נק׳ שביעאה, וזהו וביום השביעי עצרת להוי׳ אלקיך אבל בשמונת ימי החג אז ע״י התשובה ביוהכ״פ נתעלה המ׳ בבחי׳ לא זז מחבבה עד שקראה אמי וכמ״ש לפני הוי׳ תטהרו, לפני דייקא דהיינו למעלה משם הוי׳ שהוא ז״א, ולכן אז בחג הסכות באה למעלה שאיננה טפילה לו כ״א ע״ד א״ח עט״ב וע״כ נחשבים שבעה ימי הסוכות, מלבד ביום השמע״צ שהוא בינה כמ״ש בלק״ת סד״ה ביום השמע״צ שמאלו תחת לראשי, ומעלת שמונה על שבעה בבינה עצמה י״ל ע״ד כנור של שבעה נימין ולימוהמ״ש יהי׳ של שמונה נימין.

שוב ראיתי שי״ל עוד טעם פשוט יותר מה שלפעמים המ׳ נמנית ופעמי׳ לא נמנית וזה כמ״ש בביאור ע״פ אלה מסעי, השלישי ד״ה הנה גבי המסעות, ושם פ״א דגבי מסעות הם ז׳ מדות הכלולים משׁשה ואין המ׳ שבכל מדה נמנית, וגבי ספירת העומר הם מ״ט שנמנית המ׳ שבכל מדה, והתירוץ כי מדת מ׳ זהו הממוצע המחבר אצי׳ ובריאה, וע״כ בבחי׳ ההמשכה מלמעלמ״ט המ׳ נמנית, אבל בבחי׳ ההעלאה מלמטלמ״ע ליכלל בביטול בענין שם מ״ב אין המ׳ נמנית כו׳. וא״כ גם כאן כשמדבר בענין העלייה מלמטלמ״ע נק׳ הבינה שביעאה שאז אין המ׳ נמנית כו׳, וע׳ מזה עוד בלק״ת בד״ה אלה מסעי דרוש השני פ״ג, ובהביאור ד״ה לבאר ענין המסעות פ״ב. ושם האריך בזה יעו״ש. נחזור לענייננו דבינה נק׳ שביעאה עילאה עלייהו דשי״ב הנק׳ ימים ראשונים, וזהו ויכל אלקים ביום השביעי היינו בחי׳ בינה, היינו ויכל אלקי׳ מלמטה למעלה בבחי׳ אור חוזר נייחא דרוחא, ועיין בת״א דק״ו ע״ב בד״ה ענין לחם משנה, ודקט״ז ע״א בד״ה זכור את יום השבת דרוש הראשון, אך שם פי׳ זה ע״פ וישבות ביום השביעי וכאן מפרשו על ויכל אלקים ביום השביעי, צ״ל כמ״ש בלק״ת בשה״ש בביאור באתי לגני, דפי׳ ויכל אלקים ר״ל שכלה הצמצומים של שם אלקים ומאיר גילוי שם הוי׳, ואח״כ המדריגה הב׳ וישבות ביום השביעי, היינו מלמעלמ״ט נק׳ יסוד יום השביעי כנ״ל ועז״נ וישבות, וכן פי׳ בזה הפרט בזהר פ׳ בראשית דף י״ז ע״ב, וישבות ביום השביעי דא יסודא דעלמא דהא נייחא ביה הוה יתיר מכולהו, וזה מתבאר ממ״ש בזוהר ר״פ נח דנ״ט ע״ב בענין נח שהוא יסוד ונק׳ נח לשון נייחא, ולכן נק׳ היסוד ששון כמ״ש בפרדס ערך ששון, ועיין בלק״ת בשה״ש ע״פ צאינה וראינה בד״ה ביאור הדברים, פ״א דכ״ז ע״א שעיקר התענוג בההשפעה ע״ד יותר משהעגל רוצה כו׳ וזהו וישבות ביום השביעי היינו ביסוד שבו וישבות בחי׳ נייחא, הג׳ ויברך אלקים את יום השביעי, וקאי על המ׳ שנקראת ג״כ שביעאה לחסד דז״א, והיינו לאחר שנמשך השפע מהבינה ביסוד, הנה ממנו נמשך הברכה במ׳ ע״ד איהו ברוך ואיהי ברכה, וכענין להניח ברכה אל ביתיך, ומה שהמ׳ היא שביעאה ע״ש החסד כי הוא בת נדיב בתו של אברהם, הרי ג׳ מדריגות נק׳ שביעאה בינה יסוד ומ׳ ועפי״ז יובן מ״ש הזהר כאן, ושביעאה עילאה עלייהו עילאה דוקא ולא סתם שביעאה, כי הרי סתם שביעאה שייך ג״כ ביסוד או במ׳, וכאן כוונתו להבינה שהיא שביעאה לשית יומין

עילאין, ע״כ אמר שביעאה עילאה עלייהו שהיא בחי׳ העליונה שבבחי׳ יום השביעי וכו׳, ועד״ז יש ג״כ מדריגות זו למעלה מזו בבחי׳ שביעאה כמו שנת השמיטה היא שביעאה, ושנת היובל שהוא אחר שבע שמיטות היא ג״כ בחי׳ שביעאה, אלא שהיא שביעאה עילאה, וע׳ מזה במד״ר פ׳ אמור ס״פ כ״ט בשנים שביעי חביב שנאמר והשביעית תשמטנה ונטשתה, בשמיטות שביעי חביב שנאמר וקדשתם את שנת החמשים כו׳.

ובענין ג״פ ביום השביעי מש״כ ויכל אלקים ביום השביעי הוא בבינה, הנה בזהר בראשית דמ״ז ע״ב מבואר דהוא בתושבע״פ שהיא מ׳, וביה אשתכלל עלמא, וא״כ היא שביעאה לבחי׳ החסד כי עולם חסד יבנה, ואח״כ בענין וישבות ביום השביעי יש שם ב׳ פירושי׳ הא׳ שהוא ביסוד, והב׳ שהוא בבינה, וע״כ נאמר כאן מכל מלאכתו, משא״כ גבי ויכל לא נאמר רק מלאכתו, כי לפי שגבי וישבות ביום השביעי הוא בבינה ע״כ נאמר מכל מלאכתו דכולא נפיק מיניה, היינו בין אצי׳ בין בי״ע הכל נתהוה ע״י הבינה וכנודע מענין מי ברא אלה, לכן שייך ע״ז וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו משא״כ ע״י המ׳ לא נתהוו רק בי״ע ע״כ לא נאמר מכל מלאכתו כ״א מלאכתו, והנה לפי׳ זה מש״כ אח״כ ויברך אלקים את יום השביעי, קאי על יסוד, וברכאן ביה שריין מאימא עילאה, והיינו כדי להניח ברכה אל ביתו שהיא המ׳, ולכן נק׳ יסוד המבורך. וע׳ זהר ויצא דקס״ב ע״פ ברכות לראש צדיק, וע׳ במד״ר קדושים ר״פ כ״ד ברכות מציון שנאמר כי שם צוה ה׳ את הברכה, ועיין במא״א אות א׳ סעי׳ ד׳, ובאות בית סל״ט, ואפ״ל כי זהו מ״ש והמלך שלמה ברוך במא״א אות א׳ סעיף ד׳ ובאות בית סי׳ ב׳ ל״ה כי שלמה פי׳ הרמ״ז ר״פ ויצא שהוא יסוד כו׳, ובלקו״ת פ׳ תזריע פירוש על המ׳ ושניהם אמת כי הוא יחוד יסוד ומ׳ כמש״ל ס״א. אח״כ ויקדש אותו, כי ויברך זה מהבינה ויקדש מהחכ׳, כי בו שבת עיין זהר ר״פ נח דנ״ט ע״ב, והנה התפילה הוא מעין שבת, וא״כ י״ל בה ג״כ ג׳ בחי׳ הנ״ל דביום השביעי, כי בענין הז׳ היכלות שיש בברכות ק״ש ותפלה הראשון היכל לבנת הספיר הכולל יסוד ומ׳ זהו כענין ויכל אלקים ביום השביעי שהוא המ׳, ואח״כ בסמיכת גאולה לתפילה ושמו״ע היכל קה״ק זהו כענין וישבות ביום השביעי שהוא בבינה כנ״ל ואח״כ בסיום התפילה שים שלום שהוא יסוד, זהו כענין ויברך אלקים את יום השביעי וכנ״ל.

ונחזור לענינינו, שית יומין לתתא הם ו״ק שבמ׳, ושביעאה עלייהו היינו בינה שבמ׳, שהיא למעלה מו״ק דמל׳ כדרך שהבינה היא למעלה משיתא יומין עילאין, והוא ג״כ ענין הרקיע שעל ראשי החיות וממנו נהנין הנאות הנשמות בג״ע, כמ״ש בלק״ת בד״ה קא מיפליגי במתיבתא דרקיעא, והענין י״ל כמ״ש בסידור בד״ה הנותן שלג כצמר, דבחי׳ רקיע כעין הקרח זהו מ״ש מבטן מי יצא הקרח שהוא בינה הנק׳ מי, יצא הקרח, הפרסא המפסקת בין בינה לז״א וזהו ענין מי ברא אלה כו׳ ויש חיוון עילאין חג״ת דז״א, ויש חיוון תתאין המרכבה דבריאה ושרשן ו״ק שבמ׳, ובחי׳ בינה שבמ׳ זהו ענין רקיע כעין הקרח שע״ג הו״ק כו׳, ועמ״ש מזה בד״ה ביום השמיני שלח פ״ג שבחי׳ רקיע כעין הקרח זהו הפרסא המפסקת בין אצי׳ לבריאה כו׳ ומזה יובן ענין מתיבתא דרקיע שהוא ג״ע העליון שמקבלים ע״י בחי׳ רקיע הנ״ל ועמ״ש עוד בלק״ת בד״ה למען תירא, בענין

ג"ע שמקבל מבינה שבמ' דאצי', ועל"ק בבה"ז פ' אחרי, במאמר דע"ז ע"ב ובת"א פ' חיי בד"ה יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מענין הג"ע, ומכ"ז יובן ענין ושביעאה עלייהו, וע' זהר ס"פ ויגש דר"א ע"א מענין ודמות על ראשי החיה רקיע.

קיצור ענין ושביעאה עילאה עלייהו יקדים ענין ג"פ ביום השביעי שנאמר בפ' ויכל אלקים, בינה יסוד מ'. כי שאל נא לימים ראשונים, ויטע אשל אותיות שאל, שלח תשלח את האם. הטעם שהבינה נק' שביעאה כאשר חושבין מלמטלמ"ע, שהמ' אינה בחשבון לפי שירדה לבי"ע, כמ"ש הרמב"ן כי היא עמהם באחדות ולא באצי', או י"ל שבמקום שיש דכורא הנוק' טפלה לו, וע"ד ואהבת את, אך לפעמים נמני' בפ"ע כמו ביוהכ"פ אחת ושבע, ובסוכות שמע"צ זהו כשמקבלת בפ"ע מהבינה גם שלא ע"י ז"א וכמו ונסכו גבי מוסף דר"ח, ויותר י"ל ע"ד שבמ"ב מסעות אין המ' נמנית ולכן הם ז' פעמים ו' כמ"ש בד"ה הנה גבי המסעות, או ו"פ ז' כמ"ש בד"ה לבאר ענין המסעות, משא"כ ספה"ע הם מ"ט ימים היינו ז' פעמים זיין, וההפרש הוא בין מלמטלמ"ע ובין מלמעלמ"ט, ופי' ויכל אלקים ביום השביעי בינה, וישבות ביום השביעי יסוד דביה נייחא, ויברך את יום השביעי מ', כן מ"כ כאן אך לפי הנראה בזהר דמ"ז ע"ב נ' ויכל אלקים ביום השביעי מ' וזהו מלמעלמ"ט, אח"כ וישבות ביום השביעי מלמטלמ"ע והוא בינה, אח"כ ויברך אלקים ביום השביעי יסוד וזהו ושביעאה עילאה עלייהו היינו בינה, וענין שית יומין לתתא ו"ק שבמ' כנ"ל ע"כ ושביעאה עלייהו בינה שבמ' ונק' ג"כ רקיע שע"ג ראשי החיה כעין הקרח כי מבטן מי יצא הקרח וג"ע מקבל מבחי' זו ולכן נק' מתיבתא דרקיע.

ומעתה יש להבין גוף המאמר שאמר ז' יומין לעילא שביעאה עלייהו, דהנה ידוע שהמדות שבלב נולדים מן השכל שבמוח המתבונן תחלה, וכמו שהשמחה נולד בלב מחמת ההתבוננות, ולכך אמר אם הבנים שמחה וע' מזה בת"א פ' וארא בד"ה לכן אמור לבנ"י, וכמו"כ התשוקה נולדה רק מצד ההתבוננות וכן שארי המדות, וכמו"כ למעלה בששה מדות דז"א וכמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה ופי' בזהר פ' אמור דצ"ב ע"א ע"פ והי' שבעת ימים תחת אמו, תחת אמו אתעטרת שבעת ימים דכתי' לך ה' הגדולה והגבורה כו' ועיין בבה"ז ר"פ ויצא בענין ויצא יעקב מבאר שבע, שהו"ע הבינה שהוא מקור לז' המדות כו', ולכן נק' שביעאה עלייהו מאחר שהיא מקורן ושרשן בחי' אם הבנים כו' וע' עוד בת"א בד"ה וארא אל אברהם כו' באל שדי, כי האבות הן חג"ת שהן אהוי"ר והתעוררות רחמים, ובחי' באל שדי מלשון ברכת שדים שהם בחי' דדים וחלב להגדיל המדות אהוי"ר כו' וזהו הנמשך מבינה שעשה לה דדים במקום בינה, וע' סד"ה חכלילי עינים בענין ולבן שיניים מחלב, ובד"ה וידעת היום, דרוש הראשון בפי' זבת חלב ודבש ובהיות שהגדלה זו של המדות נמשך בהם מהבינה ע"כ נקראת שביעאה עלייהו, ועמ"ש בת"א פ' תרומה בענין מי יתנך כו' יונק שדי אמי ומ"ש ע"פ ושבתי ושדי כמגדלות כו' עלייהו ועמ"ש ע"פ הזהר ס"פ אחרי דע"ט בענין הביאו עלי כפרה, דהיינו ג"כ בבחי' בינה שהוא על ז"א ע"ד מש"ש בזהר, בענין עולת שבת בשבתו על עולת התמיד, ותתפלל על הוי' על דוקא, וכן ענין אז תתענג על הוי' בזהר ויחי דרי"ט ע"א, ובפ' ויקרא די"ו א' בענין כי גדול מעל שמים חסדיך ועד"ז יובן כאן בענין שביעאה

עלייהו, וכמו"כ בענין שית יומין לתתא דהיינו בבחי' ו"ק שבמ' שבחי' מל' דאצי' שהוא הדיבור הרי יש בה מז' המדות כמו ז' המדות שבלב שהרי כל מה שבלב נמשך ומתגלה בדבור אלא שבהדבור בא האור בבחי' צירופי אותיות וכמש"ל ס"ג בפירוש עולם חסד יבנה, ועמ"ש ע"פ הזהר ר"פ בראשית מה ששונה אית בה סומק וחיוור אוף כנס"י אית בה דין ורחמי דשושנה ר"ל ג"כ המ' וסומק וחיוור היינו כשהמדות באים בבחי' גילוי בהדבור שזהו"ע גוונין סומק וחיוור המורים על הגלוי, ודין ורחמי היינו כשהמדות בהעלם עדיין בהלב, ומ"מ הנה ידוע דבחי' הדבור דאצי' גבוה מבחי' חכמה דבריאה וכמו ממאמר נעשה אדם, נברא אדה"ר נשמה שכל ומדות כו' וע' מזה בלקו"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא פ"ג בפי' כאשר דברת לאמר, ובהביאור שם פ"ב, ובפ' חקת בד"ה ביאור ע"פ זאת חוקת, ספ"א, וזהו"ע שית יומין לתתא, ו"ק דמ' ושביעאה עלייהו בינה שבמל', ומזה נמשך אח"כ ענין כורסייא שהוא עולם הבריאה.

ה) **וזהו** שית דרגין לכורסייא הוא על כורסייא דכתי' וישב שלמה על כסא ה' למלך בדה"א סי' כ"ט כ"ג, פי' במק"מ שית דרגין ו"ק דבריאה והכסא הוא אור מתנה"י דמ' דאצי' שמתלבש בכחב"ד דבריאה, וה"ס הכסא, והמ' רוכבת על הכסא וז"ש הוא על כורסייא כמ"ש באוצ"ח עכ"ל. כי שית דרגין הם ו' היכלות דבריאה והכסא הוא היכל קדה"ק ששרשו גבוה היינו מכח"ב דאצי' כמ"ש בסידור שער ת"ת ובו מאיר מ' דאצי' שבתוכה מאיר ח"ע שבתוכה אור א"ס ב"ה, ועמ"ש בפי' המגביהי לשבת בת"א פ' מקץ בד"ה המגביהי לשבת, שכדי שיהי' בחי' וישב ה' מלך לעולם, מה שנמשך להיות בבחי' וישב על כסא כבודו זהו ע"י המגביהי כו', יותר מבחי' על השמים כבודו עד כי המשפילי לראות בשמים ובארץ, וע"ד מ"ש בסידור שער יוהכ"פ בד"ה קדוש אתה ונורא שמך בענין עליות המ' ביוהכ"פ כדי שיומשך אח"כ אור חדש מקיפי' דסוכות כו' ובלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי, בפי' שנגלה עליהם ממ"ה, וסד"ה שובה ישראל עד דרוש השני פ"ה, ובד"ה כי תצא, דרוש הראשון פ"ה ובד"ה כי תצא דרוש הראשון ספ"ב בענין ישתבח שמך לעד מלכינו כו', וזהו ענין המבואר במד"ר פ' בשלח ר"פ כ"ג ע"פ נכון כסאך מאז וע' זהר בשלח דנ"ד א' בפי' אז, ובשלמה נאמר וישב שלמה על כסא ה', שהשיג בחי' כסא ה' וזהו הוא על כורסייא, ובמד"ר באסתר ע"פ כשבת המלך אחשורוש אמרו שש מעלות לכסא הם שיתא סדרי משנה, ואפ"ל ע"ד הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה, השתחוו לה' בהדרת קדש ר"ת קבלה דהיינו שבששת ימי המעשה צ"ל העסק בהלכה והיינו ש"ס משנה והם שיתא דרגין לכורסייא היכל קדה"ק שהוא שבת שבו אומרים וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו, וזהו"ע פנימי' התורה בחי' קבלה ע"ד וקבל היהודים את אשר החלו כו' כמ"ש במ"א, גם י"ל הכסא שעל ש"ס משנה זהו תשב"כ עמ"ש בת"א בד"ה ויקהל משה בענין ז' קני המנורה, וע' ביאור לא תשבית מלח, שבבחי' מקרא נכלל גם קבלה, ועכ"פ ענין ש"ס משנה הם ששה דרגין לכורסייא ר"ל להמשיך בחי' וישב ה' כו' ולהיות נכון כסאך כו' כנ"ל ופי' וישב ה' מלך לעולם, כי מה שנק' מדת מל' זהו רק לבוש ה' מלך גאות לבש אבל באמת שם נתגלה הארת מהו"ע וזהו

בשולי העמוד בגוכי"ק: בסידור אחר עלינו י"ל כסא עצו תלמוד או קבלה או תשב"כ.

וישב ה׳ מלך לעולם וזהו ע״ד שאחר יוד פסוקי מלכיות שאומרים בר״ה אומרים או״א מלוך על העולם כולו, ר״ל שיתגלה אור א״ס במדת מל׳ לאפוקי מבחי׳ וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כו׳ וגם לאפוקי מבחי׳ וממשלתך בכל דור ודור שהוא כשאין מאיר בחי׳ מלוכה רק ממשלה שהוא מ׳ שבמ׳ כו׳ בחי׳ האחרונה כו׳, והנה לשם הגיע מדרגת שלמה כדכתי׳ וישב שלמה על כסא ה׳, לכן אמר אסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא שהיה מדרגתו בבחי׳ פנימי׳ בהיכל קדה״ק אשר שם הוא שורה בחי׳ מלוכה מל׳ דא״ס ע׳ זח״ב סט״ב ובמקדש היו ג״כ עזרות כו׳ ובפני׳ היכל קה״ק שם הוא השראת השכינה ושלמה הי׳ מרכבה לבחי׳ מ׳ לכן אסתים מילוי בגו לגו, וגם אתקרי בשבעה דרגין דחכמתא הכל כנ״ל. ש״ס משנה דרגין כי זהו עיקר הנהגת המלוכה כשר פסול כו׳ כמו מלך חו״נ שבציוויו מלובש חכ׳ נפלאה וכמ״ש ע״פ ויהי בישורון מלך כו׳ ולכן עיקר המלוכה על הנשמות ולא על המלאכים שאין להם תורה כו׳ וכמ״ש במ״א ע״פ תורה צוה לנו משה, גם אפ״ל כורסייא עצמה זהו התלמוד, כי המשנה בו״ק והתלמוד חב״ד, כי במשנה רק הדין והטעם בקיצור משא״כ בתלמוד המשנה בו״ק והתלמוד חב״ד וכמו מבינה לו״ק נמשך האור דרך חלון ועמ״ש סד״ה ואהי׳ אצלו אמון, גבי משחקת בתבל ארצו ובלקו״ת בשה״ש ע״פ ששים המה מלכות, ובד״ה הנה ענין מדלג, ושם פ״ב בענין משנה ביצי׳ ותלמוד בבריאה, ו״ק מקננין ביצי׳ ובינה בבריאה וזשארז״ל מאה נכנסים למשנה יוצאים מהם עשרה לתלמוד, במדרש ויקרא פ״ב, ולכן י״ל ע״י ש״ס משנה מתקנין ששה דרגין לכורסייא וע״י הלימוד תלמוד ממשיכים הכורסייא וזהו יקרה היא מפנינים מכה״ג שנכנס לפני ולפני׳ בהיכל קה״ק והנה עשרה נכנסי׳ לתלמוד יוצא מהם א׳ להוראה וזהו אדם א׳ מאלף מצאתי ע״ז ממשיכים והוא על כורסייא וישב ה׳ למלך כו׳. עו״ל שהמשכה זו ע״י פנימי׳ התורה כו׳.

קיצור פי׳ ושביעאה עלייהו ע״ד אם הבנים, וארא אל אברהם כו׳ באל שדי, יונק שדי אמי, ושדי כמגדלות, וזהו ענין על הוי׳ כי גדול מעל שמים חסדך, וכן ובענין שית יומין לתתא המדות שבהדבור וצ״ל התחברות שבעת ימים ושבעת ימים כנ״ל ססעי׳ ב׳ ואח״כ מהדבור נמשך שית דרגין לכורסייא בבריאה, ו׳ היכלות דבריאה, וכורסייא עצמה היכל קדה״ק, וענין המגביהי בכדי לשבת ישתבח שמך לעד מלכינו נכון כסאך מאז, וישב ה׳ מלך לעולם, ולשם הגיע מדריגת שלמה, ולכן אסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא, גם שית דרגין לכורסייא הם ש״ס משנה, והכורסייא עצמה היכל קדה״ק חב״ד זהו תלמוד וע״י יוצא מהם א׳ להוראה ופנימיות התורה ממשיכים והוא על כורסייא.

ו) **שבעה** כתרין דיומין לעילא וכדין לקבלייהו שבעה שמהן לשלמה, לאתחזאה ביה חכמתא קדישא ובגין כך אתקרי שבע שמות שלמה ידידיה כו׳ פי׳ כי עד השתא מפרש הזהר ששלמה השיג מדרגת חכ׳ כמ״ש לעיל מיני׳ דבשבעה דרגין דחכ׳ אתקרי, דהיינו ז׳ המדות שנמשך בהם אוא״ס ע״י החכ׳ כנז׳ לעיל ס״ג ועתה אומר שגם נגד ז׳ כתרין היה לשלמה שבעה שמות, וענין הכתרים היינו בחי׳ המקיפי׳ כמו הכתר על הראש שהוא מקיף מלמעלה ואינו מעצמות הראש, ע׳ בלק״ת בד״ה צאינה וראינה כו׳

בעטרה כו׳ וכמ״כ בכל ספירה יש בחי׳ כתר כמ״ש בדרוש עשר עומקים דעי״ת שהן יו״ד כתרים של הע״ס שבחי׳ כתר הוא העומק של הספירה כו׳ וכן פי׳ בלק״ת פ׳ תצא בביאור ולא אבה פ״ב, וזהר״ע ז׳ כתרי׳ הכתר של הז״ת, שהוא המקיף של כל מדה, וביאור הענין עד״מ בתלמיד המקבל השכל מהרב שהשפע המתקבל בהתלמיד אינו רק אפס קצהו, והעומק שיש בשכל זה נשאר בבחי׳ מקיף עליו, והיינו שאין נמשך בו בפנימיות כ״א מבחי׳ נה״י של הרב שליש התחתון זהו משפיע להתלמיד ע׳ באג״ה סי׳ ט״ו ד״ה להבין משל ומליצה גבי שחקים שטוחנים מן לצדיקים ובבה״ז פ׳ שלח, נה״י דז״א נעשו מוחין לנוק׳ כי אין יכול התלמיד לקבל מהרב עצם רוחב שכלו ובינתו רק שמשפיע בו הוא קצה התחתון של הרב ועצם שכלו של הרב נעשה עליו בבחי׳ מקיף שאין נתפס בשכל התלמיד רק מקיף עליו למעלה מן השכל, ומ״מ זה המקיף הוא ממוצע בין הרב והתלמיד וע״י ילך אור השפע מהרב להתלמיד, ולכן לא קאים אינש אדעתי׳ דרבי׳ עד מ״מ שנין אבל עכ״פ אח״כ יוכל להיות קאים אדעתי׳ דרבי׳ וכמ״כ למעלה זהר״ע ת״ת דז״א נעשו מוחין כתר לנוק׳ כי נה״י דז״א נעשו מוחין לנוק׳ בבחי׳ פנימי׳ אך הת״ת שהוא למעלה מבחי׳ נה״י אינו מאיר בבחי׳ פנימי׳ אבל נעשה כתר כמו כתר שמקיף על הראש מלמעלה, ועד״ז יובן ענין ז׳ כתרין של ז׳ המדות שהוא למעלה מבחי׳ המוחין של המדה ואינו מאיר בהמדה בבחי׳ פנימיות להיות להם מוחין אלא בבחי׳ מקיף, וע׳ כה״ג בלק״ת פ׳ אמור בד״ה והניף את העומר פ״ב דל״ו ע״ג, כי הנה ענין המוחין שנכנסו בבחי׳ או״פ כו׳ מוחין עליונים יותר שלא נכנסו כלל במדות רק מקיף כו׳ ובד״ה טוב לחסות ובביאור כי על כל כבוד חופה, ואפ״ל שזהו משארז״ל בירושלמי פ״ק דשבת ה״ב כל האומר שמועה מפי אומרה יהא רואה בעל השמועה כאלו הוא עומד כנגדו ומ״ט אך בצלם יתהלך איש, ובקה״ע שזהו מעין בחי׳ והי׳ עיניך רואות את מוריך והמכוון י״ל כי בפנימיות השומע לא נמשך רק מבחי׳ אחרונה של בעל השמועה ועיקר השמועה ועומקה הוא בבחי׳ מקיף עליו וע״י שרואה את בעל השמועה כאלו הוא עומד כנגדו מאיר בו בחי׳ המקיף וע״ז יוכל להיות קאים אדעתי׳ דרבי׳ ועמ״ש מזה בתילים סי׳ ל״ט ז׳.

ונחזור לענינינו דשלמה שהוא בבחי׳ מ׳ כמו״כ יש שם ז׳ כתרין לז׳ המדות ואדרבה בבחי׳ מ׳ מאיר הארת הכתר ביתר שאת כמ״ש בבה״ז ר״פ בראשית במאמר כשושנה בין החוחים כו׳, ומ״ש וכדין לקבלייהו שבעה שמהן י״ל כי השם הוא ג״כ בחי׳ אור מקיף ועיין בסש״ב ח״ב ספ״א גבי וזהו שמו אשר יקראו לו, וע׳ בלק״ת פ׳ נשא ביאור כה תברכו בענין ויקרא האדם שמות, גם כמו פעולת השמות שאינו מובן בחכ׳, גם להעיר ממ״ש ע״פ טוב שם משמן הטוב, וגם כמ״ש כל הנק׳ בשמי כו׳ והרמ״ז פ׳ קרח קע״ו ב׳ פי׳ בז״א יש אבי״ע הכתר שבו נק׳ אצילות שבו חו״ב בריאה כו׳ א״כ פי׳ שבעה כתרין דיומין עילאין זהו בחי׳ אצי׳ שבז׳ מדות כו׳ כנ״ל, ועמ״ש ע״פ אני ישנה בענין ד׳ בחי׳ אבי״ע אחותי רעייתי יונתי תמתי שהם ג״כ ד׳ עליות המ׳ בבחי׳ עשייה יצירה בריאה אצילות דז״א והיינו ע״ד הכתר ואז נק׳ תמתי, לשון שלימות כי השלימות להשלים כל חסרון נמשך מהכתר אנת הוא שלימותא דכולהו, ואפ״ל זהר״ע שבע שבתות תמימות תהיינה להמשיך הז׳ כתרין של ז׳ המדות, וזשארז״ל במדרש אימתי הן תמימות כשעושין רש״מ,

והנה ארז"ל במד"ר ר"פ ויקרא שמשה הי' לו עשרה שמות היינו כי השיג שמות גם נגד ג"ר ובשלמה ז' שמות נגד ז"ת.

קיצור שבעה כתרין, המקיפי' דז"ת וכענין יו"ד עומקים, ע"ד נה"י דז"א נעשו מוחין לנוק' ות"ת דז"א כתר לנוק', שחקים שטוחנין מן, כאלו בעל השמועה עומד לפניו, ולקבלייהו שבע שמהן, טוב שם משמן הטוב, גם כתרין אצי' של הספירה תמתי, שבע שבתות תמימות עושין רש"מ.

ולתוספת ביאור בענין וראיתי אני יש להקדים מ"ש ראו עתה כי אני אני הוא ובמד"ר פ' בשלח ר"פ כ"א דקל"ח כ' בפסוק טרם יקראו ואני אענה ב"פ ואני בפסוק הזה וכן נאמר ראו עתה כי אני אני הוא כו' ובזח"א דכ"ב ע"ב כי אני אני הוא דא הוא עילת על כל העילת כו' משמע שם דקאי על אור א"ס שלמעלה מהכתר ע"ד אני ראשון ואני אחרון כו' ובזהר פ' לך לך דפ"ז ע"ב משמע דמפרש כי אני אני הוא היינו בינה ומ' ויש לכוונו עם הנ"ל כי עת"י מאיר בבינה ח"א במ' וזהו"ע ב' שמות הוי' וזהו כי אני אני הוא כי לע"ל ביום ההוא יהי' הוי' אחד שיאיר ע"ק בז"א וזהו כי אני אני הוא וע' בלק"ת בד"ה במדבר סיני באוה"מ, דרוש השני פ"א ופ"ג מענין כי אני אני הוא וע' בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ פ"ב בענין אני כברוש רענן ובפ' שלח בד"ה אני הוי' אלקיכם דפ' ציצית דרוש הראשון ובפרדס ערך אני כתב ומן הנכון כי מ' נק' אני בסוד היחוד העליון ובזח"א ד"ו ע"א ע"פ אני הוי' וההיא נקודה נק' אני ובמק"מ שהוא נקודת ציון ובהרמ"ז שם שהוא יסוד דנוק' ובה נמשך יסוד אבא וזהו אני הוי' פי' אני והוי' כולא חד ויובן הדברים ע"ד ההסבר ממ"ש בסידור שער התפילה בביאור ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו בפי' ובו תדבקון שם ביאר התאחדות יסוד דדכורא ביסוד דנוק' במשל השפעת שכל כו' ע"ש. ועמש"ל סעי' א' מענין ציון ויש לכוונו ג"כ עם מ"ש במ"א דהפרש בין. היכל קדה"ק לשאר היכלות שיש תלמיד מקבל שכל מהרב ומ"מ שכל הרב אין מתאחד כ"כ עם שכלו רק כמו שמלביש שכל זולתו אבל כשנקנה השכל אצלו והי' לאחדי' ממש עם שכלו רק כמי שמלביש שכל זולתו וכענין לא קאים אינש אדעתי' דרביה עד מ"ם שנין וזהו"ע תורה ניתנה לו במתנה זהו היכל קדה"ק ששם היחוד שמתאחד יסוד דדכורא ביסוד דנוקבא ע"ד ודבק באשתו והיו לבשר אחד ועד"ז נאמר בשלשה לשונות של חבה חבב הקב"ה את ישראל וא' מהם בדביקה ובו תדבקון ומזה יובן ענין אני נקודת ציון והוי' כולא חד ועד"ז יש לפרש ראו עתה כי אני אני הוא וזהו וראיתי אני כי שלמה הגיע השגתו בהיכל קדה"ק שזהו"ע ואסתים מלוי לגו לגו, ע"כ בבחי' אני יסוד דנוק' השיג בחי' אני הראשון היינו המשכת האור

מכתר וחכ׳ ע״י יסוד ז״א וזהו וראיתי אני ע״ד ראו עתה כי אני אני הוא. ותוכן המאמר כי דוקא וראיתי אני שיש יתרון כו׳ דע״י שהי׳ מעלתו גדולה בשבעה דרגין דחכמתא ושבעה כתרין עילאין כי שית יומין לעילא ו״ק דז״א ושביעאה עלייהו, ובבריאה שית דרגין לכורסייא והוא על בחי׳ בינה שבה מאיר עת״י כמש״ל וכן שית יומין לתתא במ׳ ושביעאה עלייהו ובבריאה שית דרגין לכורסייא והוא על כורסייא ולכן אמר שבעה הבלים והי׳ מעלתו ע״ד לקשרא שביעאה בשביעאה שפי׳ בזהר הרקיע מהאריז״ל פ׳ בראשית בדף מ״ה שהיכל השביעי דבריאה מתקשר בשביעאה עילאה בינה דאצי׳ ובינה מקבלת מעתיק ע״י יס״א, וזהו״ע ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו וע״ד ארוממך אלקי המלך מלך יחיד לכן אמר וראיתי אני בחי׳ אני אני הוא כנ״ל וע״כ וראיתי אני שיש יתרון לחכ׳ מן הסכלות שהרי יחוד עליון זה נמשך ע״י הבירורי׳ מעולם התהו היינו הבירור מן הסכלות מזה נמשך היתרון לחכמה וזה הי׳ ענין יתרו שנק׳ כן לשון יתרון ע״י שנתברר משבה״כ דתהו כו׳.

קיצור וראיתי אני כתי׳ ראו עתה כי אני אני הוא ובינה ומ׳ והו״ע ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד, ענין אני הוי׳ כולא חד וע״י אני מ׳ נמשך גילוי בבי״ע ובו תדבקון וזהו וראיתי אני ע״י שהיה דור ט״ו ושם השיג שיש יתרון לחכמה.

והנה במד״ר בקהלת ע״פ וראיתי אני דפ״ח ע״ד תני בשם ר״מ כשם שיש יתרון בין האור לבין החושך כן יש יתרון בין ד״ת לדברי הבלים עכ״ל ולכאורה מה בא לחדש הלא עצם הפסוק קשה מאי קמ״ל שלמה וא״כ מה הוסיף הוא. אך הענין הוא דכוונתו עמוק כי כלל בדבריו מאמר הזהר הנ״ל ביתר שאת ויתר עז והוא כי דברי הבלים שאמר כוונתו למ״ש בזהר בענין שבעה הבלים שאמר שלמה שהן שבעה כתרין עילאין ועליהם העולם מתקיים כי הם ז״ת דאצי׳ וכמבואר ג״כ בזהר ויצא דקמ״ו ע״ב ובפ׳ בא דל״ח סע״ב ודל״ט ע״א ואעפ״כ יש יתרון לדברי תורה עליהם כמו שיש יתרון בין האור ובין החושך והיינו דהא פשט ז׳ הבלים שאמר קהלת משמע שהם הבל וכלא וכדפי׳ במדרש קהלת בתחלתו ובמדרש תילים ע״ד שהבריאה יש מאין שנמשך מבחי׳ אין והארה בעלמא מבחי׳ מלכותך מכ״ע אבל במ״ת נאמר אנכי הוי׳ אלקיך אנכי ממש ולכן ג״כ במ״ת התחיל באות אלף שלמעלה מבחי׳ בריאת עולם שמתחיל באות בית כו׳ וחכמת התורה היא מבחי׳ חכים ולא בחכ׳ ידיעא וחכמה שבנבראים חכ׳ דבי״ע נק׳ חכמה ידיעא ונמשכה מז׳ הבלים או כי ז׳ הבלים הם ז״ת והתורה נמשכה מג״ר כו׳ וזהו שחידש ר״מ שעם היותן הז׳ הבלים הם מדרגה עליונה מאד שמהם התהוות כל העולמות עכ״ז אינן ערוך לד״ת ויש יתרון לד״ת על ז׳ הבלים כיתרון שיש לבין האור כו׳ וזהו וראיתי אני בחי׳ ראו עתה כי אני אני הוא ושם השיג שיש יתרון לחכמה כו׳.

וע״ד הדרוש כתי׳ וראיתי אני שיש יתרון כו׳ והקשו מאי קמ״ל וכיוצא בזה הקשו על מ״ש ויאמר יהושע כו׳ בעבר הנהר ישבו כו׳ הנה

כתי׳ וישב שלמה על כסא כו׳ וארז״ל במד״ר וארא פ״ח ע״פ מי הוא זה מלך הכבוד כו׳ חלק מכבודו כו׳ וישב שלמה על כסא כו׳, ועוד אמרו במד״ר בא פט״ו הקב״ה עשה שש רקיעים ובשביעי יושב כו׳ ובכסאו של שלמה כתי׳ שש מעלות לכסא כו׳ וארז״ל במד״ר באסתר ע״פ כשבת המלך שש מעלות לכסא כנגד ש״ס משנה.

ב) **ובזח״ג** תזריע דמ״ז ב׳ שית יומין לעילא שביעאה עלייהו שית יומין לתתא שביעאה עלייהו כו׳ שית דרגין לכורסייא הוא על כורסייא הנה דימו ענין הכורסייא ושש דרגין לשבת וששת ימי המעשה וצ״ל מהו ענין יומין לעילא ויומין לתתא. והיינו כי שית יומין לעילא ע״ד שית תיבין דשמע ישראל ושית יומין לתתא ע״ד שית תיבין דבשכמל״ו והו״ע יחו״ע ויחו״ת (בד״ה יו״ט של ר״ה פרק א״ב) דהנה ענין יחו״ע היינו הביטול כמו בהשתלשלות עילה ועלול שהעלול מוקף מעילתו ובטל בו וכמו המדות כשהם כלולים בהשכל ויחו״ת זהו יש מאין וזהו ג״כ ענין ים ויבשה, עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא וע׳ בד״ה מי מנה פ״ב שזהו״ע מח׳ ודיבור ובד״ה שבת שבתון פ״א ובד״ה כי כארץ תוציא צמחה דפ״א ובחי׳ המחשבה נק׳ איהו וגרמוהי חד כמ״ש בד״ה זכור ושמור בד״א נאמרו ובמ״א פי׳ שלכן נאמר הוי׳ אלקינו הוי׳ אחד היינו נש״י עלו במחשבה ואח״כ אחד ז׳ רקיעים והארץ שנמשכו מהדבור כו׳ ע״כ נאמר ב׳ שמות הוי׳ הא׳ צמצום והתפשטות והמשכה להיות מחשבה כו׳ והב׳ צמצום והתפשטות והמשכה להיות דבור שמזה נמשך ומשם יפרד והיינו דבר מלך מלשון רוממות והתנשאות והים עליהם מלמעלה כו׳.

ג) **והנה** שית יומין לתתא ושביעאה עלייהו היינו ע״ד הבינה נק׳ אם הבנים שהששה מדות אהוי״ר נולדים מהשכל לכן ע״י שביעאה בינה להתבונן בגדולת ה׳ נמשך הביטול גם במקום הפירוד הנמשך משית יומין תתאין להיות ביטול היש ומלכותו ברצון קבלו כו׳ וזהו ענין שבת תתאה ביטול היש והוא יסוד כל המצות וכמ״ש בד״ה את שבתותי תשמרו ספ״ג, ועד״ז הו״ע בשכמל״ו שהם נגד שית יומין תתאין וכוללת חיבור השית תיבין הוא שביעאה עלייהו (בד״ה צאינה כנ״ל פ״ב) שיהי׳ היש בטל במקום בקיום עוצם עיניו מראות ברע ובשמירתו ממחשבות והרהורים כו׳ ולא תתורו וכמו״כ בענין שית יומין עילאין ו״ק דאצי׳ בחי׳ איהו וגרמוהי חד עכ״ז הם שורש מקום רוחני ו״ק מעלה ומטה אך עצמותו ומהותו ית׳ לאו מכל אלין מדות איהו כלל וזהו לך ה׳ הגדולה והגבורה כו׳ שהו״ק המדות הם בטלים לך הוי׳ ושם אינן עולים בשם כלל וכמ״ש בד״ה וארא אל אברהם וביטול זה היינו ע״י הבינה הוא בחי׳ ושביעאה עלייהו שהוא למעלה מהמדות כמ״ש שלח תשלח את האם כו׳ כי שאל נא לימים ראשונים כו׳ וע׳ בד״ה בהעלותך פ״ב, ובעבודה זהו״ע שית תיבין דשמע ישראל שהם נגד ו״ק דאצי׳ שש יומין עילאין וכללותן יחד זהו הביטול ע״ד לך ה׳ הגדולה כו׳ וזהו״ע למס״נ באחד (בד״ה צאינה הנ״ל,) שתתהפך נפשו להיות בטילה באור א״ס ב״ה כו׳ לצאת מנרתקה כו׳ וזהו״ע ששה משמותם על האבן האחת כו׳ וע׳ בד״ה שה״ש בענין שכינתא עילאה

ושכינתא תתאה כו׳ וזהו״ע שבת עילאה היינו ב׳ בחי׳ ושביעאה הנ״ל הן שבת תתאה ושבת עילאה המבואר בד״ה את שבתותי תשמרו הביטול האמיתי ע״י המשכת בחי׳ אין והחכמה מאין תמצא ועמ״ש ע״פ מזמור שיר ליום השבת בענין כל עסקא דשבתא כפול.

ד) **והנה** ענין שית דרגין לכורסייא הנה בשבת אנו אומרים ביום השביעי נתעלה וישב על כס״כ, עמ״ש בזה סד״ה לא הביט און גבי ותרועת מלך בו וע׳ זח״א ויחי דרל״ט ובזח״א ד״ג א׳ וכד נחתת כף מעל כורסיא אזדעזו מאתן אלף עלמין כו׳ ואזדעזע כורסיא ובז״ח שם כ׳ רמז לכתר כורסייא יקריה חו״ב שהם כסא לכתר כו׳ ובז״ה שם פי׳ הכסא הוא כף כו׳ ובמד״ר בשלח ר״פ כ״ג וזהו ועת״י יתיב כו׳ והישיבה הקיום לא שניתי גם ע״ד ביקש לישב בשלוה כו׳ גם ע״ד עוצם הגדולה והיינו כי ו״ק דאצי׳ נק׳ זעיר, וא״א נקרא האדם הגדול כו׳ ולגדולתו אין חקר ביום השביעי נתעלה כי ששת ימים עשה זהו ירידה בחי׳ מדות והעלייה בשבת לבחי׳ דלאו מכל אלין מדות כו׳ בד״ה לבאר ענין יוהכ״פ ובת״א בד״ה אכלוהו היום ובפ׳ יתרו בד״ה זכור, ובמד״ר אמור פכ״ט סולו לרוכב בערבות רקיע השביעי וע׳ זח״ב תרומה קס״ה ב׳ ועמ״ש סד״ה המגביהי לשבת שכדי שיהי׳ בחי׳ וישב ה׳ מלך לעולם הוא ע״י המגביהי כו׳ שמגביה הה״א עד היוד וזהו ע״ד עליות המ׳ ביוהכ״פ בסידור בד״ה קדוש אתה ונורא שמך או עליות ז״א בא״א מזה נמשך אח״כ וישב ה׳ מלך לעולם וע״י הגבהה זו משפיל בחי׳ אם תגביהי כנשר כו׳ וזהו דש״ס משנה הם שית דרגין לכורסייא כי מתניתן מלכתא זה כשר וזה פסול ריב״ז שר לפני המלך כו׳ ועמ״ש ע״פ ויהי בישורון מלך כו׳ והכסא עצמו תשב״כ ע׳ ד״ה ויקהל משה בענין שבעה קני המנורה והנה י״ל ע״ד שית דרגין לכורסייא וכורסייא גורם חיבור יומין עילאין ליומין תתאין ע״ד לקשרא שביעאה בשביעאה שבעת ימים ושבעת ימים וחיבור שבת תתאה עם שבת עילאה היינו ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו.

ה) **והנה** בשלמה נאמר וישב על כסא. והיינו ע״י שהי׳ דור ט״ו לאברהם ונתמלא דיסקוס של לבנה במד״ר בא פט״ו, והלבנה היא מ׳ וזהו ע״ד ט״ו שבחים דישתבח שמך לעד כו׳ וחותם מלך יחיד ומבמ״א דענין ט״ו שבחים ע״ד ט״ו תיבות דברכת כהנים כה תברכו להמשיך הברכה בבחי׳ מ׳ הנק׳ כה וזהו ישתבח שמך בתוקף האור בד״ה כי תצא דרוש הראשון ולכן עי״ז וישב על כסא. וזהו שלמה לשון שלום ולשון שלימות שממשיך להיות קיימא סיהרא באשלמותא ונק׳ זווגא שלים כו׳ שיומשך אור חדש כו׳ ולכן הי׳ לו ז׳ שמות נגד הכסא ושית דרגין וכתי׳ ויעש את החג שבעת ימים ושבעת ימים חיבור יומין עילאין ביומין תתאין ע״ד וערבה כו׳ כימי עולם כו׳ ולכן אמר וראיתי אני שיש יתרון לחכמה שהיא התורה. כי הנה וארא אל אברהם כו׳ מקור ההתגלות מבחי׳ חג״ת ושמי הוי׳ אור א״ס המלובש בחכמה היו״ד של שם מורה על שמהוה תמיד, החכמה נק׳ אמת ונק׳ איהו ותיהוי חד שלמעלה מבחי׳ כלים איהו וגרמוהי ולכן נק׳ התורה משל הקדמוני והנה שלמה אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כי האצי׳ הוא ממוצע בין אור א״ס לנבראים

ובהממוצע צ"ל ב' בחי' הא' בחינה תחתונה שבא"ס. הב' שרש הנבראים וזהו"ע ג"ר דאצי' וז"ת דאצי' כי הג"ר שייך אף אם לא הי' בריאת העולם כלל וז"ת הם ספירת הבנין מקור להתהוות העולמות ודרך כלל ב' בחי' הנ"ל שבהממוצע זהו"ע ח"ע וח"ת הנק' חכמת שלמה וע"כ אמר שלמה אמרתי אחכמה להשיג ח"ע עז"נ והיא רחוקה ממני ובמשה ג"כ נאמר וראית את אחורי ומ"מ לפי שהשיג בחי' ח"ת השיג בחי' זו שיש יתרון לחכ' היא התורה שנמשכה מח"ע כו' ובמד"ר ר"פ וארא דסכלות היינו מה שרצה שלמה להתחכם על דברי תורה אני ארבה ולא אסור א"כ ר"ל יתרון מן הסכלות מן השכל האנושי אף ששרשו ג"כ ע"י השתלשלות מבחי' חכמה ע"ד אין לך עשב שאין לו מזל כו' זהו מאחוריי' דח"כ שנפל בשבה"כ ועיין מענין אחכמה והיא רחוקה ממני בזח"א תולדות קל"ה א' ושם דקל"ד ע"ב באורייתא אינון כל רזין עילאין חתימין דלא יכלין דל לאתדבקא ובז"ח שם כל עניני עולמות אבי"ע ובבה"ז שם. שאף בחי' שאמרו במופלא ממך בל תדרוש מאיר בחכמה כו' דהיינו מה שהמקיף יוכל ליכנס בא"פ הנה התגלות הוא בחכמה דוקא והנה זהו ענין מתן תורה שנמשכה התורה בגשמיות דוקא ואיך ע"י מצות מעשיות יומשך ח"ע עפמ"ש בבה"ז שם שכמו שהאדם יש בו רמ"ח אברים כו' ושרשו מאדם העליון ז"א נעשה אדם בצלמינו כמו"כ התורה שהיא המשכת מוחין מהחכמה בז"א היא ג"כ ציור אדם כמ"ש זאת התורה אדם כו' אך שהיא המשכה מבחי' ועת"י כו' ועיין בסה"מ סי' קנ"ב. וזהו שהחכמה נק' קדש והחכ' תחי' ימותו ולא בחכ' שבחכמה לא הי' שבה"כ כי כלי החכמה ע"ד איהו וחיוהי שמן נעשה עליון על כל המשקים ואינו מתערב עמהם ע"ד הנ"ל שהחכמה בחי' תחתונה שבא"ס כו' ולשון שיש יתרון לח"כ יש להעיר מענין ויתרון ארץ בכל היא בזח"ב חיי קכ"ב.

ו) כיתרון האור מן החושך ע' מענין אור וחשך במד"ר פ' בראשית פ"ג לאור יום אלו מעשיהן כו' ובגמ' פ"ז דב"מ דפ"ג ע"ב ע"פ תשת חושך כו' ובזח"א דל"א א' מ"ו א' קמ"א סע"ב דאור חסד חשך גבורה, ובבחי' ויקהל דקכ"ה ע"ג ובשבת פ' המוציא יין מ"ט עיזי מסגן ברישא כו' ברישא חשוכא כו' לפי"ז בחי' חשך הוא מה שהקליפה קדמה לפרי כמו שהלילה קדמה ליום ואח"כ גילוי האור, ומה שקליפה קדמה זהו הנהגת הטבע מלשון קדושין לטבועין ניתנו בחי' הסתר אסתיר פני אותותינו לא ראינו כו' ואור הוא גילוי האלקות וכמארז"ל ע"פ ה' אורי וישעי אורי ביום שנאמר ויאר את הלילה כו' ומזה נמשך וישעי כו' בחי' המקיף ועי"ז בקרוב עלי כו' המה כשלו כו', כמ"ש במד"ר פ' אחרי ר"פ כ"א. והנה אורי וישעי גימט' תרי"ג שע"י התורה נמשך בחי' אורי וישעי והיינו שכמו יתרון האור ע"ד הגלוי שבקי"ס שעלמא דאתכסיא האיר בגילוי עד שאמרו זה אלי על החשך הנ"ל כן יש יתרון לחכמה שהיא עסק התורה על הסכלות שכל אנושי וכמו שהאור דוחה חשך כן התורה דוחה היצה"ר המחשיך פני הבריות, וזהו בראתי יצה"ר בראתי תבלין חרות על הלוחות חירות מיצה"ר כו' כי בצל החכמה בצל הכסף שהוא בחי' נכספה וגם כלתה נפשי כו' זה נמשך מהחכ' כבוד עילאה, וגם ע"ד ארבעה מאות שקל כסף עלמין דכסופין תענוג העליון.

הגהות על ביאור מאמר הזהר פ' תזריע דמ"ז ע"ב ע"פ וראיתי אני שיש יתרון לחכמה כו'.

ענין אני ראשון ואני אחרון. בלק"ת בד"ה ואהי' אצלו אמון בשם המא"א פי' אני ראשון מ' דא"ק מתלבשת ברדל"א הנק' אין ואני אחרון מ' דאצילות וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה גאו לחיך בתורים פ"ג ענין בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה היינו שממשיך מבחי' אני ראשון שיהי' אני ראשון ואני אחרון בשוה. וזהו את השמים ואת הארץ אני מלא בהשוואה א' והטעם שזהו ע"י בריח התיכון שהוא הנק' תתן אמת ליעקב ופי' אמת וזהו ע"ש אני ראשון ואני אחרון במד"ר וישלח פרשה פ"ב. וע' במד"ר ר"פ תולדות פס"ג בזכות ולקחתם לכם ביום הראשון אני נגלה לכם ראשון שנאמר אני ראשון ואני אחרון כו' היינו שיהי' אני ראשון ואני אחרון בהשוואה אחת ועמ"ש ע"פ אני כברוש רענן בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ ומזה יובן ענין ב"פ אני הוי' אלקיכם שנאמר בפ' ציצית וזהו ענין שאמר שלמה וראיתי אני שיש יתרון פי' כי שלמה שהוא ח"ת שרשו מבחי' מל' וראיתי הנק' ואני אחרון, וע"ז אמר וראיתי אני שבבחי' אני אחרון נראה שיש יתרון לחכמה מן הסכלות שבבי"ע דוקא שייך סכלות ומזה הבירור של הסכלות נמשך יתרון לחכמה תתאה וכמ"ש בזהר ויחי דף רכ"ג סע"ב בפירוש ותרב חכמת שלמה מכל חכמת בני קדם שהם זמ"ל דתהו שנפלו בשבה"כ וע"י שהמ' הנקרא חכמת שלמה מבררת השבה"כ מזה ותרב חכמת שלמה כו' ע"ש, וכן הפי' בזהר פ' שלח דקע"א בפירוש והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים שהיא מ' חצים אל הים הקדמוני שהיא בינה ואיך הוא אלא ע"י שהמ' מבררת כח"ב דתהו שהם גבוהים מכח"ב דתיקון וזהו ענין וראיתי אני דוקא שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כו' והיינו שמזה יומשך ואמת ה' לעולם להיות נגלה בחי' אני ראשון ממש בבחי' ואני אחרון כנ"ל ובירור זה של הסכלות ושבה"כ נמשך ע"י מעשה המצות בד"ה עלי באר וכן ע"י עסק התורה כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה המגביהי לשבת והיינו דאורייתא מחכמה נפקת והוא מברר שם ב"ן. ולכן לא ניתנה התורה למלאכים מטעם כלום יצה"ר יש בניכם ואין שייך בירור בד"ה זכור ושמור בדבור א' נאמרו, ובד"ה זכור את יום השבת שזהו ענין חכמות בחוץ תרונה כו'.

קיצור וראיתי אני אני ראשון ואני אחרון ובבחי' אני אחרון וראיתי שיש יתרון שעי"ז יהי' את השמים ואת הארץ אני מלא בהשוואה אחת וזהו ענין אמת בריח התיכון. והיינו ע"י תורה ומצות אני כברוש רענן חכמות בחוץ תרונה ותרב חכמת שלמה כו'.

ב) **אית** לאסתכלא. המכוון שביאר איך שלמה הוא בחי' מ' ח"ת וז"ש מאן חכים כשלמה דבשבעה דרגין דח"כ אתקרי ור"ל כמו אני ראשון מ' דא"ק מאיר באצי' ע"י התלבשותו בבינה ויש שם שבעה דרגין כן אני אחרון מ' דאצי' מאיר בז' היכלות דבריאה ועיין זח"א ס"פ מקץ דף ר"ד ע"ב בענין שבעה ושבעה מוצקות ויעו"ש שמשה הי' שביעי לאברהם ר"ד ומשה ושלמה זהו ח"ע וח"ת א"כ משה השיג שביעאה דאצילות. ושלמה שביעאה

דבריאה כו׳ להעיר מן שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי׳ ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח. וע׳ בר״ה שעה״ק פ״ב ובזהר ס״פ נח ובלק״ת ס״פ הברכה בד״ה והי׳ מידי חדש ובת״א בד״ה ויקהל משה ועמ״ש בסידור בד״ה כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד אוף הכי איהי אתייחדת לתתא כו׳ וזהו ע״ד ב׳ בחי׳ כלה שנתבאר בלק״ת ע״פ שיר השירים אשר לשלמה.

ועמ״ש מזה סד״ה ושמתי כדכד בפי׳ ורב שלום בניך שיש ג׳ בחי׳ שלום הא׳ שלום בפמשמ״ע הב׳ שלום בפמשמ״ט הג׳ שיהי׳ שוה פמשמ״ע עם פמליא שלמטה.

(הג״ה ועמ״ש בלק״ת ר״פ שלח דור המבול רצו שיהי׳ ההמשכה בירושמ״ע היינו עלמא דאתכסיא ה׳ גדולה לאה כו׳ אך באמת ע״י ארץ תתאה מ׳ קיום מצות מעשיות אף עשיתיו ממשיכי׳ מאדון הנפלאות כי גאה גאה שלמעלה מעלה מהגילוי שבעלמא דאתכסיא עיין סד״ה אשירה להוי׳ כי גאה גאה וזהו יובן ממ״ש בענין וראיתי אני שיש יתרון כו׳ וענין מש״ש בענין אסתלק יקרא דקוב״ה בכולהו עלמין זהו ע״ד וישב שלמה מ׳ דאצי׳ על כסא ה׳ כו׳ כנ״ל א״כ ז׳ היכלות דבריאה יהיו במדריגות ז׳ בחי׳ דאצי׳ לך ה׳ הגדולה והגבורה כו׳.)

בילקוט פ׳ בא רמז ק״צ דנ״ח ע״ב. ס״פ בשלח רמז רס״ח ח״ב בשופטים ד׳ רמז מ״ב בד״ה ויעש לי אהוד במלכים א׳ סי׳ ס״ז רמז רמ״א וע״ש סוף רמז הנ״ל בענין אני ראשון ואני אחרון כו׳ וא״כ ההפרש בין מדרגה הט׳ למדרגה היו״ד שזהו ענין ההפרש בין ימוה״מ לתח״ה, הוא ע״ד של ח׳ נימין כב״ל ושל יו״ד נימין ע׳ בחיי ר״פ בהעלותך במשלי סי׳ למ״ד בפסוק דברי אגור ד״ג ע״ב בפ׳ וישב גבי פרץ ע״ש הלבנה דנ״א ע״ד, ובפ׳ משפטים בפסוק ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר דק״ו ע״ב.

קיצור ענין שבעה דרגין דחכמתא, שית יומין ושביעאה, שית דרגין לכורסייא. ענין אז וענין וישב שלמה על כסא ה׳ והיינו ע״י שהי׳ דו״ר ט״ו לאברהם ולעתיד יהי׳ אור הלבנה כאור החמה גם הכסא יתעלה. ובתח״ה אני ראשון ואני אחרון. ענין כל השביעין חביבין. וביום השבת יפתח שבעה ושבעה מוצקות ענין ט״ו שבחים דישתבח. ט״ו תיבות בברכת כהנים.

ענין שבעה כתרין דיומין דלעילא פי׳ ז׳ מקיפין של ז׳ המדות, וכנגד זה ז׳ שמות לשלמה, וענין קהלת זהו ע״ד ושביעאה עלייהו כדפי׳ המק״מ קהלת בינה, ובבינה מתכללים הו״ק. ולהעיר מענין ולו יקהת עמים ועמ״ש ע״פ ויקהל משה.

ובענין שבעה הבלים ע׳ פרדס ערך הבל, וז״ל שבעה הבלים הם הבל אחד הבלים שנים, הרי שלשה, הבל הבלים ג׳ אחרים הרי שלשה הכל הבל הרי שבעה, והם שבעה ספירות (הג״ה א״כ זהו ג״כ ע״ד שיתא יומין ושביעאה עלייהו וכמבואר במד״ר בקהלת שאמר זה כנגד ימי בראשית ששה ימי בראשית. והשביעי נגד יום השבת שאעפ״י שנסתכל לכל צד ולא מצאו בו

פגם, עכ״ז כיון הפוגם בו יומת ע״כ אמר הבל הבל כו׳ ור״ל שנגד יום שכולו שבת ומנוחה נק׳ גם שבת דעכשיו בחי׳ הבל כמו ששת ימי החול לגבי יום השבת כו׳. ובמ״א פי׳ ז״פ הבל גימט׳ יקר כי הבל מילוי ס״ג ועם צירוף עצם השמות הוי׳ ז״פ הוי׳ גימט׳ אמת וזהו ע״ש אני ראשון ואני אחרון כו׳ ומ״ש וראיתי אני שיש יתרון שיומשך מבחי׳ אני ראשון לבחי׳ ואני אחרון וזהו למעלה מבחי׳ ז׳ הבלים דעכשיו כי זהו גילוי בחי׳ ואמת הוי׳ לעולם בחי׳ אני ראשון כו׳ וכאן פי׳ שיש הבל חיצוני שהוא מקור הדבור ע׳ בד״ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון ויש הבל פנימי נשיקין פנימי׳ אהבה אפ״ל שזהו ההפרש בין הבלים דששת ימי המעשה ובין הכל הבל דיום השבת.) ועד״ז הו״ע ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל, כי בהמה זהו בי״ע אכן אדם באצי׳ ושם התגלות הבל הפנימי ואעפ״כ כי הכל רק בחי׳ הבל ופי׳ מלשון הבל פיהם של תינוקות שפי׳ נשמה כד״א וברוח פיו כל צבאם (ע׳ מק״מ ר״פ בראשית מענין הבל פיהם של תשב״ר.) וכן יש הבל עולה והבל יורד והם בינה ומ׳ בינה עולה להתדבק במל׳ וחכמה יורדת להתדבק בתפארת ביסוד מ״ה הו בר״ת יתהלל המתהלל השכל וידוע כדפירשנו בשער פרטי השמות פרק יוד (לפי״ז אפ״ל הבל חיצוני מ׳ והבל פנימי בינה כי הם ג״כ ב׳ מזבחות מזבח החיצון ומזבח הפנימי חיצוניות הלב ופנימיות הלב. והנה הלב אותיות הבל ואותיות להב א״כ מחיצוניות הלב נמשך הבל החיצון שהוא מקור הקול והדבור ולהב מזבח החיצון, והיינו הבל יורד שמאיר בהדבור ומפנימיות הלב נמשך הבל הפנימי שהוא תוקף האהבה שא״א לגלות בדיבור רק בבחי׳ נשיקין ישקני מנשיקות פיהו וג״כ להב מזבח הפנימי כו׳ ונק׳ הבל עולה כי אינו מאיר בדבור כ״א במח׳ ורעותא דליבא. ועמ״ש ע״פ אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם והמשכת השבעה הבלים היינו ע״י שיהביל עניני עוה״ז וע״י שיחזיק א״ע לאין ואפס ע״ד ונחנו מה שזהו פי׳ הבל שענינו דבר בטל וע״י הקול ודבור בתורה ותפילה ובסש״ב פמ״ה דעסק התורה הוא בחי׳ נשיקין כו׳ ועמ״ש ע״פ וישע הוי׳ אל הבל כו׳.) ובענין הבל צירופי להב מלשון חוצב להבות אש ונקרא כן מצד הבינה ע״י הגבורה עכ״ל הפרדס וע״ש בערך להב, ובמא״א פי׳ הבל יסוד ובלק״ת גבי דרושי שבועות בד״ה ביאור ענין שעורה ספ״א כי ענין ופירוש הבל ר״ל התפשטות חיות הנפש כו׳ וז״ל המא״א הבל גימט׳ ל״ז מילוי סג כי פה גימט׳ ס״ג וכ״ב אתוון שבו והבל היוצא ממנו הוא ל״ז.

הבל יסוד ז״א שיוצא ממנו הבל להאיר לנק׳ וכן יש הבל ג״כ ביסוד דאבא אך גילוי דרך יסוד ז״א. הבלים הם המקיפים היוצאים מפה ז״א והם סוד ל״מ דצלם ז׳ הבלים (ע׳ מענין ל״מ דצלם בלק״ת בביאור ע״פ כי תצא דרוש השני שהם ב׳ מקיפים של הנשמה ולברר גילוי זה זהו ע״י עסק התורה שהוא ג״כ בחי׳ נשיקין והבל כו׳) הבלים ורעות רוח הם ז׳ הבלים דס״מ דנפקין מפומיה עכ״ל המא״א אות ה״א ס״ב והי״נ שם הביא מהזהר ר״פ ויצא דקמ״ו ע״ב במ״ת שהאריך בענין ההבלים. והרמ״ז שם האריך וז״ל שלמה מלכא האי ספרא אוקים ליה על שבעה הבלים פי׳ הרמ״ז הנה ג׳ ספרים שחבר שלמה הם נגד חב״ד שיר השירים חכמה קהלת בינה משלי דעת לכן יש בו

דרכי צדיק ורשע יסוד חו"ג עכ"ל וכן הוא בזהר פ' אחרי דף ס"ד ע"א א"כ קהלת בינה לכן אוקים ליה על שבעה הבלים שהם ז"ת הנמשכי' מהבינה ובילקוט במקום אחד ראיתי שהשלשה ספרים שחיבר א' כנגד כנור של שבעה נימין ואחד כנגד כנור של שמונה נימין ואחד כנגד של עשרה נימין.

ועלמא קאים עלייהו ואינון עומדין וסמכין קיימין דעלמא פי' ז' הבלים ז' קצוות דזעיר ועלמא קאים עלייהו מל', והרמ"ז פי' וז"ל ושלמה עיקרו בסוד היסוד כי הוא מבחי' משה כי שלמה אותיות למשה כו' וגם כי שלמה מלשון שלום והוא היסוד שעז"נ ונתתי שלום בארץ וידוע שיסוד ז"ק של בינה יוצאים ז' הבלים שהם קיום ז"א בין בפנימיות בין באור מקיף כו' ואח"כ כ' וז"ל כבר הקדמנו ששלמה סודו ביסוד אימא (י"ל היינו מלך שהשלום שלו בחי' זו הוא בבינה אבל סתם שלמה הוא מ'.) שבתוכו יסוד אבא (היינו בחי' משה וז"ש שלמה אותיות למשה) כו' עיקרו בדעת שמשם יוצאים ז' הבלים וכסדרם על סדר ז"ת כי הבל הבלים היינו חג"ת פי' חו"ג ב' הבלים ות"ת כלול משניהם וכן הבל הבלים השני בסוד נה"י הכל הבל בסוד מלכות.

קיצור ז' הבלים נגד שי"ב. א"כ י"ל ו"ק ובינה, הבל חיצוני והבל פנימי' מ' ובינה במא"א ז' הבלים ג"כ מקיפים בחי' ל"מ בס"ת ר"פ ויצא ובהרמ"ז שם פי' ז' הבלים ו"ק ומ'.

וכאן פי' דההבלים הם בחי' נשיקין שא"כ הבל זה בו מאירים פנימיות המדות ישקני מנשיקות פיהו והוא ג"כ הכתר של הדבור ולפי שבהכתר בכ"מ ממוצע ויש בו ב' בחי' זהו הבל הבלים כו' ועד"ז בת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א זהו עוד הבל הבלים כו'.

והנה ענין שיש יתרון לחכמה מן הסכלות. הנה סכלות י"ל שכל של נה"ב לכן שכל של נה"א בשין שמאלית, והכל בסמך. וכמבואר בת"א פ' מקץ בד"ה המגביהי לשבת וז"ל והשכל המושכל ומושג בגשמיות ע"פ שכל אנושי הוא שקר ע"ש. וזהו ענין סכל, וגדולה מזו מצינו במד"ר ר"פ וארא ע"פ ופניתי אני לראות הוללות חכמה וסכלות כו' ואותו הדעת של הוללות וסכלות היו כו' ע"ש שזה נאמר על שלמה ועל משה, נגד שהרהרו על גזירותיו ומדותיו של הקב"ה כו' נמצא אף ששלמה נאמר בו ויחכם מכל האדם עכ"ז לגבי חכמה עלאה דאצי' נק' לפעמים בשם סכלות כו' כן י"ל שכל נה"ב לגבי שכל נה"א נקרא סכלות לגבי חכמה והענין שכל יש בו כמה פירושים הא' כפשוטו שכל והשגה כמו השכל וידוע אותי בירמיה סי' ט' כ"ג, גם הצלחה כמו שכל דוד מכל עבדי שאול, גם משכיל אל דל מ"מ משגיח עליו א"כ השכל ענין השגחה על הדבר, גם ענין אשכול איש שהכל בו.

מצורע ט"ו כ"ה

ואשה כי יזוב, פ"ג דנדה כ"ב א' עד דמידב דייב כו' פ"ד ל"ו ב', דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד, ל"ח א', ע"ב ב' ע"ג א', רבות שמות ספ"א קי"ט א' ויהי בימים הרבים ההם כו' ודכוותה ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים כו' והיינו שגלות מצרים לכנ"י נמשל לאשה כי יזוב כו', שם ספ"ג קכ"ב א' הן הכה צור ויזובו מים ואין ויזובו אלא דם, שנאמר ואשה כי יזוב זוב דמה, שה"ש רבה ס"פ ראשו כתם, ד"ל ע"א בפסוק כרם היה לשלמה ל"ט א' כתיב בה ואשה כי יזוב כו', וכי יש אשה ביניכון בקהלת רבה קי"ב א' ס"פ בעצלתים ימך, באסתר גבי ימים רבים שמונים ומאת יום נדרש כמ"ש בשמות רבה ספ"א כנ"ל, זח"ג מצורע נ"ד א', בלק ר"ב א' ועיין בפי' הרמ"ז שם.

— ● —

פ' אחרי

ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרוכת, אל פני הכפורת כי בענן אראה על הכפורת, פ"ג דמנחות כ"ז ב' פ"ה דיומא נ"ג א', פ"ק י"ט ב' ירושלמי תענית פ"ב, יומא פ"ק, אדר"ן פ"ב, עמה"מ ח"ב ע"ז ד', רבות קפ"ח ד' זח"א פ' לך לך ד"פ ע"א, פ' וירא דף קי"ו ע"ב מקץ קצ"ד ע"א, פ' תרומה דף קנ"ה סע"ב, פ' אחרי נ"ז ב' נ"ח א' ב' נ"ט א', של"ה קס"ה ב', שכ"ו ב', שכ"ט א', ממ"י י"ב ג', בחיי קס"ה ד'.

ז"ל הבחיי ר"פ אחרי דקמ"ז ע"ד בענין חטא בני אהרן, ואש זרה היתה שהכניסו אש בלי קטורת כו' אמר הקב"ה למשה שיאמר לאהרן שיזהיר שלא יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרוכת אלא בקטרת כענין שכתוב בפרשה והביא מבית לפרוכת ונתן את הקטורת על האש לפני ה' וכסה ענן הקטרת את הכפורת אשר על העדות ולא ימות פסוק י"ג, הא אם נכנס שם בלא קטורת ימות כדרך שמתו בניו כו' עכ"ל, וכן פרש"י ומדרשו לא יבא כי אם בענן הקטורת ביוהכ"פ, והנה הצדוקים ימ"ש שאינן מאמינים בתשבע"פ היו אומרים שקטרת של יוהכ"פ מניחין אותה על האש בהיכל חוץ לפרוכת וכשיעלה עשנה מכניס אותה לפנים לקדש הקדשים, הטעם זה שכתוב כי בענן אראה על הכפורת אמרו כי הוא ענן הקטורת, מפי השמועה למדו חכמים שאינו נותן הקטרת אלא בקדש הקדשים לפני הארון שנאמר ונתן את הקטורת על האש לפני ה' עכ"ל הרמב"ם והוא מהש"ס דיומא דנ"ג ע"א ודי"ט ע"ב, ולפי' רש"י והבחיי שהאזהרה שלא יבא כי אם בענן הקטרת, אע"פ שנכנס בלא ענן הקטרת מ"מ כיון שמכניס הקטרת ואת האש בפ"ע ובבואו נותן את המחתה בין שני בדי הארון וצבר את הקטרת ע"ג גחלים כמו ששנינו במשנה פ"ה דיומא דנ"ב ע"ב, הרי זה בא בענן הקטורת, וע"ש דמ"ט ע"ב וצוברה כדי שיהי' עשנה שוהה לבוא, ור"ל שאינה מפזרה ע"ג הגחלים שאזי הי' עשנה ממהרת לבא אלא צוברה דהיינו שנותנה

במקום אחד כעין גל כן פי' הרע"ו ספ"ו דתמיד משנה ג', שזה שעי"ז יהא עשנה שוהה לבוא הוא כבוד שיהא שוהה בעבודה וכן קיי"ל יומא דנ"ב סע"ב, ואפ"ל שיש בזה ענין עמוק כי הנה ידוע שהקטרת הוא העלאת מ"ן של כנס"י ולכן נק' בית קדה"ק הנה מטתו שלשלמה כו' חדר המטות כו' וכמ"ש במא"א אות מם סעי' סמך וז"ל מטה היכל קדה"ק דבריאה שבו נעשה הזווג בלילה עכ"ל, ועיין בזח"ג פ' במדבר דקי"ח ע"ב בענין קב"ה יהיב מטתיה בין צפון לדרום ובמק"מ שם שהמ' נקרא מטה ובזהר ויחי דרכ"ה ע"ב ע"פ וישתחו ישראל על ראש המטה ת"ח מטה דא איהו שכינתא וע' בזח"ב משפטים דק"ה סע"א, ובחי' העלאת מ"ן הנ"ל כל שמשתהה יותר ההתבוננות במוחו ואח"כ נולד הרשפי אש יש לה קיום יותר והתקשרות אמיתית, ועמ"ש בתלים סי' קכ"ז ג' ע"פ הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן, ומכ"ז יובן ביותר כמה גדלה חטא הצדוקים שהיו מניחים הקטורת ע"ג המחתה בהיכל קודם בית קדה"ק שא"כ אין ההעלאת מ"ן בחדר המטות ח"ו, והנה מ"ד כדי שיהא עשנה ממהרת לבוא י"ל שזהו ע"ד אשה מזרעת תחלה ואזי יולדת זכר בחי' שבת שבתון הוא לשון דכר ולפעמים נאמר שבת שבתון היא לשון נוק' כאשר אין אתעדל"ת כדבעי אזי איש מזריע תחלה יולדת נקבה כמ"ש במ"א, אבל אנו קיי"ל כמ"ד צוברה כו' משום דאדרבה אזי דוקא ההעלאת מ"ן יש לה קיום כו'.

ב) **בבחיי** ס"פ במדבר ע"פ ולא יבואו לראות כבלע את הקדש כו' כשהכבוד מתבלע וחוזר אל מקומו הראשון אל הקדש למעלה כו' שהוא חביון עוזו כו' ולפיכך לא הי' רשות לכה"ג ליכנס לשם כ"א פעם אחת בשנה ביוהכ"פ ואף ביוהכ"פ אינו רשאי ליכנס לשם כ"א בקטורת ולא שיכניס הקטרת עשוי אלא שיעשנו לשם ויעלה תמורת עשנו ויהי' הכבוד נכסה מעיניו כו' עכ"ל, גם פי' שם כי בענן אראה על הכפורת כלומר אני בא בעמוד ענן ואח"כ אשמט מן הענן ואראה על הכפורת כו' עכ"ד, והנה קדש הוא חכמה עילאה והכבוד הוא מל' דאצי' וזהו ענין ברוך כבוד הוי' ממקומו ועמ"ש ע"פ כי על כבוד חופה שיש ב' בחי' כבוד כו' ועמ"ש מענין כבלע את הקדש סד"ה שאו את ראש כו' לגולגלתם. עמה"מ שער א' ס"פ מ"ג ואל יבא בכל עת לילת גימט' עת בחי' ושפחה כי תירש וכ"כ בשער או"א ס"פ מ"א.

ג) **זח"א** פ' לך לך ד"פ ע"א בס"ת אית אשא קדישא נוקבא (עמ"ש בד"ה והיה לכם לציצית ע"פ לזאת יקרא אשה אש ה' כי מאיש לוקחה זאת מאש יוד) ואית אשא נוכראה אש זרה וע"ד כתיב ואל יבא בכל עת אל הקדש דאיהי נוק' מן יצה"ר כו'. **שם** פ' וירא דקי"ו ע"ב עת לעשות לה' אבל עת דא כנס"י דאקרי עת כד"א ואל יבא בכל עת כו' כד"א לשמרך מאשה זרה כו' והיינו כי מל' נק' עת לפי שהיא מקור הזמן כו' וזהו מקדש ישראל והזמנים כו', ועמ"ש בלק"ת בד"ה ואתחנן אל ה' בפירוש בעת ההיא לאמר ומ"ש ע"פ ואני תפלתי לך ה' עת רצון תלים סי' ס"ט ועמ"ש בלק"ת פ' מטות סד"ה עיני כל בפי' ואתה נותן להם את אכלם בעתו. **פ' מקץ** דקצ"ד א' לכל זמן ועת לכל חפץ, מאי עת כדכתי' עת לעשות לה' וכתיב ואל יבוא בכל עת כו'. **תרומה** קנ"ה ב' עת לאהוב כד"א ואהבת את ה', יחוד ושילוב אד' בהוי' ואית עת אחרא וע"ד עת

לשנוא ובג"כ ואל יבא בכל עת כו', והמכוון שלא לחבר ח"ו בחי' ושפחה כי תירש כו', אך לפמ"ש ברבות בקהלת ע"פ עת לאהוב כדכתי' אהבתי אתכם אמר הוי' ועת לשנוא דכתי' נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה, לכך י"ל שלשני עתים הנ"ל יש זמן בכל שנה שמבחי' ועת לשנוא נמשך י"ז בתמוז וט"ב, ובחי' עת לאהוב זהו המתגלה ביוהכ"פ, א"נ ע"י המרירות והתשובה נתהפך מבחי' עת לשנוא להיות תחת היותך עזובה ושנואה ושמתיך גאון עולם בישעי' סי' סמ"ך וזהו ענין יוהכ"פ, ח"ג פ' אחרי דנ"ז סע"א וע"ב מענין ואל יבוא בכל עת על ב' הדרכים דלעיל.

שם דנ"ט ע"א כי בענן אראה על הכפורת וקב"ה עייליה למשה ביה הה"ד ויבא משה בתוך הענן, והנה בפ' משפטים צ"ט א' ויבא משה בתוך הענן כו' ענן דא מאי היא אלא דא הוא דכתיב את קשתי נתתי בענן וע' מזה בפ' פקודי דרכ"ט א' ובמק"מ שם פי' בשם הע"ח שהוא לבוש החשמל, ובז"ה במשפטים שם דפ"א ע"ב כ' וז"ל וסוד הענן הזה הוא ענן הכבוד אשר השכינה הנק' קשת מתלבש בו כו' עכ"ל, ויש לפרש עפמ"ש בסש"ב ח"א פרק נ"ב ושכינה א"א לעולמות לסבול בלי לבוש כו' ומהו הלבוש הוא רצונו ית' וחכמתו כו' דאורייתא מחכמה נפקת כו' הוא היכל קדה"ק כו' עכ"ל והיינו אורות המתנוצצים מכחב"ד דאצי' ונתלבשו בכחב"ד דבריאה כענין התורה שנמשכה מחכמה דאצי' ונתלבשה בבריאה זהו הלבוש שמתלבש בו השכינה מ' דאצי' וזהו ענין כי בענן אראה על הכפורת דהיינו בהיכל קדה"ק כו', והמק"מ פי' דהענן הוא מל' וזהו כי בענן אראה שאומר ז"א כי אני מתלבש בענן שהוא מל' ומתראה על הכפורת כו' ועמ"ש בד"ה יונתי שהמל' נק' לבוש וזהו ענין יפתי הוד והדר לבשת כו', והיינו שהשראת השכינה שם הוא בחי' קבה"ו דהיינו זו"נ בחי' סוכ"ע וממכ"ע וכמ"ש בלק"ת בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דרוש הראשון, והרמ"ז פי' דהענן הוא משם ס"ג מעין מ"ש וברא ה' על מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם כו' וע' מזה בחז"א ויחי דרי"ט ע"א, ובשה"ש רבה בפסוק הגידה לי שאהבה נפשי כו' אם לא תדעי כו' רע"ק אומר ממה שהקפתי אותם בענני כבוד המד"א וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן וגו' אתה יודע מה אני עושה להם בסוף בעקב שנאמר וסוכה תהי' לצל יומם כו', ומבואר במ"א בענין סוכה שצ"ל צלתה מרובה מחמתה, כי הצל זהו המקיף עליון מבחי' סוכ"ע מה שלמעלה מהארת שמש ומגן הוי' אלקים כו', והוא מבחי' ישת חשך סתרו, וא"כ עד"ז ביוהכ"פ שנאמר לפני הוי' תטהרו היינו למעלה משם הוי' וזהו ג"כ כי בענן אראה, והיינו מ"ש הרמ"ז שהענן הוא משם ס"ג שהוא למעלה משם מ"ה גימט' אדם אבל ש' ס"ג זהו מבחי' כי לא אדם הוא וזהו ענין הבינה שנעשית כתר לז"א ונק' הוא דא עתיקא ונקרא על הוי', וההעלא' זהו ע"י תשובה בחי' ואד יעלה מן הארץ שמזה נמשך הענן מבחי' ישת חשך כמ"ש סד"ה האזינו השמים כו'.

ד) **של"ה** קס"ה ב' בכל עת יהי' בגדיך לבנים כתיב ואל יבוא בכל עת אהרן בבל יבוא אבל מרע"ה בכל עת שירצה נכנס לפני ולפנים ולכן בכל עת יהיו בגדיך לבנים כו' ע"ש נלע"ד ע"ד מ"ש בד"ה בשעה שהקדימו

ישראל נעשה פי׳ לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים דוקא היינו בבחי׳ המצות אבל בבחי׳ התורה היא למעלה מבחי׳ עת שהעוסק בתורת עולה אפילו בזמן הזה כאלו הקריב עולה ולכן זהו ואין משה שהוא תורה בבל יבוא אלא בכל עת כו׳ וכ״כ עוד בפ׳ תצוה דשכ״ט ע״א ע״פ ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך כי משה הוא בחיר בכהונה מכה״ג כמ״ש אהרן בבל יבוא ואין משה בבל יבוא.

בזאת יבוא אהרן, יומא א׳ ג׳ ב׳, ד׳ א׳, בזאת יבא אהרן אל הקדש במה שאמור בענין מאי היא בענין המילואים ומה אמור בענין המלואים אהרן פירש שבעה ושימש יום אחד (עבודת שמיני הוטלה עליו שנאמר קרב אל המזבח, ויקרא ט׳) כו׳ ואף לדורות כה״ג פירש שבעה ומשמש יום אחד כו׳, וכ׳ התו״י בזאת יבא אהרן בירושלמי מפרש דאותה פרשה מדברת במילואים שמזכיר במיתת בני אהרן שהיתה במלואים עכ״ל, ועיין בזח״א בראשית ל״ד א׳ גבי כאור שבעת הימים מאן שבעת הימים אלין אינון שבעת ימי המלואים מלואים ודאי בגין דבההוא זמנא אתבסם עלמא כו׳ ולא אתפגים סיהרא עכ״ל ונ׳ שהם ז׳ מדות חג״ת נה״י ומל׳ כשהם בהארה רבה, וזהו הכנה ליום השמיני שהוא בינה והיא בחי׳ יוהכ״פ, ובזאת היינו מל׳ יראה שהיא הראשונה, והענין כי בר״ה קבלת עומ״ש שתמליכוני ונק׳ שכינתא תתאה המחבר אצי׳ ובי״ע אך ביוה״כ בינה שכינתא עילאה המשכנת ג״ר על ז״ת והוא המחבר המאציל א״ס ב״ה בנאצלים ע״כ צ״ל תחלה להפריש ז׳ ימים תיקון ז״ת דאצי׳ כדי שאז יוכל להשכין עליהם בינה וכל ג״ר וזהו ממטה למעלה וכמ״כ מלמעלה למטה ז׳ ימי הסוכות ממשיכים בינה על הז״ת מלמעלה למטה ואזי ביום השמיני עצרת היינו בינה עצמה מלמטה למעלה, וע׳ זח״ג שמיני ל״ז א׳, ובהרמ״ז פ״ה ס״ט א׳ ב׳ נ׳ א׳, מנחות ב׳ י״ו ב׳, בסדר עבודת יוהכ״פ להרמ״ק סי׳ א׳ פי׳ כי עשי״ת הם ע״ס שבבינה, וביום העשור הוא תשובת הימים אל מקורם כענין היובל ע״כ צריך להמשיך מקודם הארת המקור היינו יום העשור על הענפים שהם השבעה ימים שלפניו ור״ה הוא ימים טובים ע״כ ביום שאחר ר״ה מפרישים כה״ג כו׳ אכן גבי פרה אדומה ג״כ שבעת ימים קודם לשריפת הפרה מפרישין כה״ג מביתו כו׳ א״כ ע״כ צ״ל השבעה דוקא הם הכנה לבחי׳ השמינית שהוא שריפת הפרה וכן יוהכ״פ וא״כ יש להעיר מענין למנצח על השמינית על מילה שניתנה בשמיני וארז״ל ג״כ כדי שיעבור עליו שבת א׳ כי אחר הקץ זיין מתגלה בחי׳ השמינית שהיא גבוה יותר וכענין כנור שבבהמ״ק של שבעה נימין ושל ימוה״מ של שמונה נימין.

רבות תצוה פל״ח קנ״ד ג׳ ד״א וזה הדבר באיזה זכות הי׳ אהרן נכנס לבית קדשי הקדשים, א״ר חנינא בנו של ר׳ ישמעאל זכות המילה היתה נכנסת עמו שנאמר בזאת יבא אהרן זו המילה כמד״א זאת בריתי אשר תשמרו בפ׳ לך לך י״ז וכה״א בריתי היתה אתו החיים והשלום (במלאכי סי׳ ב׳) ולכאורה

הרי זאת היא נוק׳ מל׳ והמילה ביסוד, אך הטעם כי תכלית המילה ביסוד להעביר הערלה שהיא ק״נ ואזי יתגלו ה״ח ויומשכו בנוק׳ וכמ״ש בזח״א פ׳ לך לך דצ״ג סע״ב ותאנא זה וזאת בחד דרגא אינון ולא מתפרשין כו׳ וע״ש שזהו ענין בזאת אני בוטח, ועיין בסידור גבי אתתא כמאן דמהילא דמיא בדרוש ברהמ״ג, ועיין בפרדס ערך זאת וז״ל וכאשר היא טובה כפולה להיות מקבלת תוספת טובה מזיין נרות המנורה הטהורה אשר על ראשה אז נקראת זאת עכ״ל ושם הביא מ״ש בתקונים הה״ד בזאת יבא אהרן, דהוה ידע דאיהי עיקרא דכולא ועמ״ש בד״ה שובה ישראל עד בענין כי עמך הסליחה למען תורא.

רבות פ׳ אחרי פכ״א העיר מפסוק לדוד ה׳ אורי וישעי כו׳ בזאת אני בוטח אורי בר״ה וישעי ביוהכ״פ, בזאת אני בוטח בזאת יבא אהרן, י״ל אורי בר״ה ע״ש אשרי העם יודעי תרועה באור פניך יהלכון, וישעי ביוהכ״פ ע״ד וישע ה׳ אל הבל כו׳ כך יוהכ״פ יום רצון כו׳, וכ״ז בזאת אני בוטח וע״ש דקא חשיב הרבה מצות הנק׳ זאת תורה ושבת כו׳ תרומה היינו ע״ד ארוממך אלקי המלך כו׳, שבת נק׳ קדש ועי״ז יכנס לקדש הקדשים שבת שבתון, ותורה נמשכה מהיכל קדה״ק דבריאה כמ״ש סד״ה את שבתותי תשמרו גבי ומקדשי תיראו.

במדבר פ״ה ר״ך ע״ג כשם שעשיתי תקנה לאהרן שנא׳ בזאת יבא אהרן כו׳ כך למשפחות הקהתי אעשה להם תקנה שלא ימותו הה״ד אל תכריתו וגו׳ וזאת עשו להם כו׳, א״כ מובן דבחי׳ זאת שהיא המל׳ היא שבה ועל ידה יוכל ליכנס לבחי׳ קדה״ק כו׳ וי״ל היינו ע״ד שנאמר במשה ויעל משה בתוך הענן שע״י הענן דבחי׳ לבוש מל׳ עי״ז יוכל להשיג כו׳ כי המל׳ בחי׳ לבוש וכן ממעשה המצות נעשה לבושים שעי״ז יוכל להנות מזיו השכינה וכמ״ש בתו״א פ׳ חיי שרה, כמ״כ ה״ע בזאת יבא אהרן כו׳.

פ׳ קרח רע״ב ב׳ בזאת יבא אהרן רמז במקדש ראשון שיעמוד ת״י שנים, נראה שזהו כחשבון קדוש.

זח״א פ׳ נח ע״ב סע״א ע״פ והאבן הזאת כו׳ אני בצדק אחזה פניך בזאת יבא אהרן, ועיין באגה״ק בד״ה אין ישראל נגאלין, בענין צדק לפניו יהלך.

ח״ב בשלח נ״א א׳ הה״ד זה השער לה׳ כו׳ שליחא דכולא מעילא לתתא ומתתא לעילא כו׳ בזאת יבא אהרן, נ״ז א׳ גבי מי בקש זאת מידכם כו׳ בזאת יבא אהרן בגין דיזדווגון כחדא אינון תרין צדיק וצדק ומזה יובן מאמר הרבות הנ״ל בזכות המילה בחי׳ צדיק כו׳, זח״ג ח׳ ב׳, עבדו את ה׳ בשמחה כמ״ד בזאת יבא אהרן. **פ׳ צו** ל״א א׳ ע״פ זה קרבן אהרן, ואזדווג זה בזאת הה״ד בזאת יבא אהרן כו׳, ומהמבואר שם דמלמעלה למטה נאמר זה קרבן שממשיך זה בזאת וכאן שנאמר בזאת יבא היינו מלמטה למעלה, וז״ש ברבות בזכות המילה ר״ל כי לפי שיש בו בחי׳ זה ע״כ בזאת יבא. **פ׳ שמיני** ל״ז ב׳. **פ׳ בהר** ק״ח א׳ דיהבין עליה עולא בקדמיתא כו׳ בזאת יבא אהרן, ועמ״ש ע״פ המאמר פ׳ במדבר דף ק״כ ע״א ובא לו לקרן ודא הוא עול מלכותא קדישא, ועמ״ש ע״פ רמה קרני בתו״א פ׳ יתרו בביאור זכור ושמור בדבור אחד.

פ׳ פנחס רנ״ו ב׳ בזאת יבא אהרן, כ״א בזאת יתהלל כו׳ עמ״ש ע״פ זה באריכות ועיין מענין זאת ח״ב תרומה קנ״ח ב׳. בשל״ה קט״ז ב׳ פי׳ ענין מילה ופריעה שהם יסוד ומל׳ כי העטרה היא המל׳ ולכן אומרים בברכת אשר קדש ידיד על כן בשכר זאת כו׳ היא מל׳ זאת בריתי כו׳ ולפ״ז א״ש בפשיטות דברי הרבות תצוה פל״ח הנ״ל. עמה״מ ס״ח ב׳ פ״ד ד׳, במ״מ י״ב ג׳ ואל יבוא בכל עת כלומר אפי׳ בההיא קליפה רביעאה דאיהי דקה כו׳ כי בענן דהיינו מל׳ אראה כו׳ כלומר בה נהרין כל ספירן כו׳ בפר בן בקר, פר הוא בינה בקר הוא מל׳.

כתונת* בד קדש כו׳ בגדי קדש הם ורחץ במים כו׳ פ״ג דיומא דל״ב א׳ ב׳ אמר רבי מנין לחמש טבילות ועשרה קידושין שטובל כה״ג ומקדש בו ביום שנאמר כתונת בד כו׳ בגדי קדש כו׳ ורחץ במים כו׳ י״ל ע״ד מארז״ל ספ״ד דסוטה טהרה מביאה לידי קדושה וכיון שבגדי קדש הם טעונין שיטבול תחלה דהיינו טהרה וכמ״ש מקוה ישראל ה׳, המקוה בינה עלמא דחירו, וקדש חכ׳ עילאה, ובספר עבודת ישראל ראיתי שלכן חמש טבילות נגד אות הא דשם ועשרה קדושין נגד אות יוד של שם.

פ״ב דיומא כ״ה ב׳ מנין שלא יהא דבר קודם למכנסים ת״ל ומכנסי בד יהיו על בשרו, וע׳ רבות ר״פ משפטים וכי ערותן של כהנים היתה מגולה והלא כבר נאמר ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה, שמות כ״ח, ובמ״א נת׳ ענין סוד ה׳ ליריאיו כי הנה יסוד הוא הדורא דגופא וסריס אין לו הדרת פנים והוא עכ״ז ערוה כשהוא בגלוי יתבושש האדם והוא ע״י חטא אדה״ר שנתקנא בו הנחש בזיווגו בגילוי, והיינו יסוד הוא ההשפעה מסוכ״ע בממכ״ע ונק׳ צדיק ח״י עלמין יחיד חי העולמים נמשך בבחי׳ מלך והשפעה זו באה בבחי׳ העלם והסתר שאין הנברא משיג כלל איך מתהוה להיות בע״ג מבלתי בע״ג כו׳ וזהו סוד הוי׳ מה שמהוה אינו מושג לא כשאני נכתב אני נקרא ולע״ל יהי׳ הוי׳ אחד כו׳ ומזה נמשך למטה ההסתר בעת הזווג ולכן ומכנסי בד יהיו כו׳ גם למעלה המלאכים מכסים היחוד בגדפין, וע׳ בסידור בדרוש ברכת הזימון גבי יעקב אמר אני לא אברך שנשאתי שתי אחיות כו׳ מהו לשון גילוי עריות, וע׳ בבה״ז פ׳ תרומה ג״כ מזה, ועכ״פ לכאורה המכנסיים הם לבושים דנה״י ושליש התחתון דת״ת שהוא ג״כ שייך לנה״י, ובמא״א אות מ״ם סעי׳ קכ״ב כ׳ מכנסיים היא המל׳ ממתנים עד ירכים ומכנסים גימט׳ אלקים בריבוע כו׳ עכ״ל.

פ״ג ל״ה א׳ אמר קרא בד בד בד בד (ארבעה זימני כתיב בלבישת בגדי שחרית למימר דהוי בד בבד המובחר בבד) מובחר בד.

*) עי׳ לקמן עמוד רצג.

מענין בגדי קדש זח"ב פקודי רכ"ט סע"א ועיין בתו"א בד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן, ועיין בד"ה כי ביום הזה יכפר מענין והיו הדברים האלה כו' והרי ודברת בם בד"ת כתיב אלא שהתורה ממשיך בחי' אחד יחו"ע והיינו ע"י עוטה אור כשלמה לבושי' כתלג, ועד"ז י"ל בגדי קדש שבהם ועל ידם מאיר קדש העליון ובגדי בד שבהם נכנס לקדה"ק כתר כו' והיינו לבושי' דתורה. האבנט ל"ב אמות ל"ב נתיבות החכמה כו', ענין ושער רישי' שלמעלה מלבושי' כתלג י"ל ערבים עלי ד"ס כו', וע' מענין ל"ב נתיבות במא"א אות ל' סי"ט, מענין כתנת באות ד' סל"ד כתנת נק' המל' כי היא הכתנת לאדם ז"א ומלבשתו, כתנת בד פשתן מצד הגבורות עכ"ל, ואפ"ל כי מבואר במ"א בענין ה' מלך גאות לבש לבש ה' עוז, היינו לבוש חיצון היא המל' ולבוש פנימי היא עוז בחי' תורה, א"כ כתונת שהיא סמוך לגוף ממש י"ל לבוש הפנימי מחשבה, ולהעיר מענין כתנת פסים דיוסף, מצנפת במא"א אות מם סקכ"ח מצנפת נק' הכתר וי"ל כי צפנת גימט' כתר ואותיות צפנת, וזהו ענין צפנת פענח דמטמרין גליין לי' מה רב טובך אשר צפנת, והמ"ם דמצנפת הוא שמוש, אבל השורש צנף כענין צניף טהור על ראשו, וה"ע צפן כו' מצפון זהב יאתה, לכן מצנפת בד שרש הגבורות, מענין אבנט במא"א אות א' סעי' ט"ז.

כתונת בד קדש ילבש, בספר עבודת יוהכ"פ להרמ"ק סעיף ה' פי' ארבע בגדי לבן הם שם הוי' בעל הרחמים והלובן וארבעה בגדי זהב הם סוד אד' שעלי' נאמר ממשבצות זהב לבושה, ערכין דף ט"ז ופי' מצנפת מכפר על גסי הרוח יורה ודאי שהיא ביו"ד, אבנט מכפר על הרהור הלב יורה ודאי היותה בה"א, כתונת היה מכפר על שפיכות דמים יורה ודאי היותה בוא"ו והיינו שופך דם האדם באדם (הג"ה עמ"ש בד"ה בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ובהביאור בפי' לא תרצח עכ"ה) והוא"ו הם פני אדם כדכתיב כתפארת אדם ע"י שפיכות דמים היו מסלקים הוא"ו (הג"ה ועמ"ש בפי' אדם א' דם ומ"ע בענין שס"ה ל"ת שהם שס"ה גידים שבהם הדם ולכן הם גבוהים ממ"ע התלויים ברמ"ח איברים יען כי הדם הוא הנפש והוא עיקר החיות ועמ"ש מזה ג"כ בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי דרוש הראשון ובביאור ע"פ אלה פקודי בענין אשר פקד ע"פ משה פקד אותיות דפק כו' עכ"ה) דלא שריא בגופא דתמן כתונת וכה"ג הי' מכפר ע"י הכתונת וממשיך הוא"ו על ישראל מכנסים הי' מכפרים על גלוי עריות וזה יורה ודאי היותן במלכות כי בה עיקר פגם הערוה שכן ע"ר ו"ה פירושו מגלה וא"ו מהה"א, ומקומה מהטבור ולמטה בסוד ותשכב מרגלותיו וע"י העריות היו מסלקין הה"א מעליהם דלא שריא בהו וע"י המכנסים הי' כה"ג מכפר על העריות וממשיך הה"א על ישראל עכ"ל. וני' להעיר בענין המכנסים עדמ"ש בספר מאור עיניים פ' בשלח בפי' הפסוק רפאות תהי לשריך הענין כי איתא פ"ד דסנהדרין שאמר המין מפלגא ולעילא כו' ונמצא באמת צריך אדם ליזהר שלא יהא ח"ו חלוק בחי' מפלגא ולתתא

ג״כ פי׳ שלא יהא פגם הברית ח״ו וזהו ע״י התורה ולכן נא׳ בה רפאות תהי לשריך שאפי׳ מהטבור ולמטה מרפא שיהי׳ שלם עכ״ד, וההפרש בשרשו בין בחי׳ מפלגא ולעילא ובין בחי׳ מפלגא ולתתא זהו משום כי יש פרסא מפסקת ביניהם יהי רקיע ויהי מבדיל כו׳ כמ״ש בזהר בראשית דל״ב ע״ב ועמ״ש בזה בלק״ת בשה״ש בד״ה ששים המה דרוש הראשון וע״י ומעיין מבית יצא נתקן בחי׳ זו. ומעיין זה הוא החכמה ואורייתא מחכ׳ נפקת, ומעתה ענין המכנסים של כה״ג היינו שהיו מתקנים עי״ז גם בחי׳ מפלגא ולתתא, ויש להעיר מפסוק כונס כנד מי הים תלים ל״ג, ומפסוק נדחי ישראל יכנס, וכך ענין מכנסים שיהי׳ כנוס בשר ערוה, לבל יתגלה ויתפשט, והיינו ביטול התאוות, וע׳ בש״ע א״ח סי׳ צ״א ס״ב בענין המכנסים של כל אדם שעי״ז אין לבו רואה את הערוה כו׳. **והנה** לענין כתונת דכה״ג יש להעיר מפסוק פשטתי את כתנתי איככה אלבישנה בשה״ש סי׳ ה׳ וזהו תשובה על פסוק אני ישנה כו׳ קול דודי דופק כו׳ שהיא מה שנמשך אתעדל״ע מלמעלה לעורר כנס״י משינתם שיהי׳ אתעדל״ת דהיינו פתחו לי כו׳, וע״ז משיבה כנ״י פשטתי את כתנתי, כתנתי זהו הלבוש הנעשה מהתומ״צ וכענין כתונת פסים דיוסף ומחמת שהם בגלות בבל ואין מקיימים המצות כדבעי, ועז״נ ויהושע כה״ג הי׳ לבוש בגדים צואים כו׳, וזהו פשטתי את כתנתי דקדושה, וא״כ בושתי וגם נכלמתי להשיב ואיככה אלבישנה ר״ל כשל כחי מלהתעורר בתשובה כדבעי, שוב ראיתי במד״ר בשה״ש מפרש פשטתי את כתנתי דקאי על בגדי כהונה, כי ע״י הלבושים הנעשים מהתומ״צ נמשך הכח בנפש שיוכל לעלות כדפי׳ בת״א פ׳ מקץ בד״ה המגביהי לשבת כמו האדם כשהוא לבוש יכולים להמשיך אותו ע״י הלבוש כו׳ משא״כ כשהוא בבחי׳ ואת ערום ועריה כו׳ וכמ״ש במד״ר פ׳ בראשית פי״ט ע״פ וידעו כי ערומים הם אפי׳ מצוה אחת שהי׳ בידם נתערטלו הימנה, ולכן הכתונת בד דכה״ג מכפר וממשיך לבוש דקדושה בכנ״י שעי״ז יוכלו להתעלות כו׳, וכענין בתורתו של ר׳ מאיר הי׳ כתוב כתנות אור שמבחי׳ עור נעשה אור ר״ל שגם הלבוש שלו הי׳ בחי׳ אור לפי שהוא מאיר עיני חכמים כו׳ לכן הי׳ יכול להפך מבחי׳ עור שהוא ק״נ לבחי׳ אור כו׳ להיות אתהפכא חשיכא לנהורא, וע׳ מזה בשל״ה, ועד״ז ע״י כתונת בד דכה״ג הי׳ ממשיך לבוש לכנ״י, והנה בד הוא ע״ד איש לבוש הבדים כמ״ש הרמב״ן כאן ואיתא במד״ר פ׳ בראשית פכ״א שהוא ענין כהדין קמצא דלבושא מיני׳ ובי׳, ופי׳ מיני׳ ובי׳ היינו שאינו לבוש נפרד כשאר הלבושים כ״א מיני׳ ובי׳, וזהו כענין אותיות המח׳ שהם לבוש להשכל והם מיני׳ ובי׳ משא״כ אותיות הדבור עיקר מהבל הלב, והנה שורש לבוש זה בקדושה י״ל זהו אותיו׳ דרשימו כמ״ש בביאור ע״פ את שבתותי תשמרו, וזהו ענין עולם המלבוש המבואר בעמה״מ וכן ארז״ל נתעטף הקב״ה בטלית לבינה וכמ״ש בת״א בד״ה יביאו לבוש מלכות שהוא מל׳ דא״ס, וזהו הנק׳ בגדי בד קדש ה׳ בד ע״ד עד שלא נבה״ע הי׳ הוא ושמו לבד, ופי׳ שמו זהו ע״ס הגנוזות במאצילן והם הנק׳ בגדי בד, והנה שמו היינו שם הוי׳ וזהו ע״ד הוי׳ הוי׳ ופסיק טעמא בגווייהו וא״כ ע״י ד׳ בגדי בד קדש דכה״ג ממשיך מבחי׳ שם הוי׳ דלעילא ולכן הוא מכפר כו׳ וע׳ בזהר ר״פ צו דכ״ז ע״ב מענין בד ובהרמ״ז שם, ואיך עי״ז דוקא הוא לבון וזכוך הניצוצים דזמ״ל דתהו שכל צד הסט״א

נדחה וכל ניצוץ טוב נדבק בקדושה אפי' מבחי' גבורות של קין כו', ואפ"ל דידוע שיש לבן בקדושה העליונה כמ"ש בת"א ס"פ ויצא ע"פ וישכם לבן בבקר, ויש כמו"כ לבן בקליפה כמ"ש בסידור בד"ה עד הגל שזהו ענין בהרת עזה כשלג והוא כענין עתיק דקליפה שיש בעולם העשי', וא"כ זהו ענין שמבחי' קין נמשך בחי' פשתן שהוא לבן דקליפה, וע"י בד קדש מוציאי' הניצוצי' מבחי' לבן דקליפה ג"כ ונכלל בלובן העליון ונעשה יתרון האור כו', והנה ענין עד הגל פרסא מפסקת בין יעקב ובין לבן דק"נ וזהו המבדיל בין קדש לחול, וגם פרסא מפסקת בין יעקב ובין לובן העליון ע"ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש שהוא חכ' בחי' יעקב קדש ישראל לה' ובין קדה"ק היינו לובן העליון כתר עליון כי והחכ' מאין תמצא, וע"י שמוסיפים מחול על הקדש היינו בירור בחי' לבן דק"נ להעלות מתחת הפרסא כו' עי"ז נמשך תוס' אור בבחי' קדש מבחי' קדה"ק ומלמעלה מעלה כמ"ש במ"א ע"פ זכור את יום השבת לקדשו וא"כ כאן ע"י בגדי בד ובירור מבחי' זמ"ל בחי' לובן דקין עי"ז ממשיך תוס' אור מבחי' הוא ושמו בלבד וע"כ בקדה"ק נכנס בבגדי בד דוקא, ועמ"ש בלק"ת פ' תצא סד"ה ולא אבה בפי' ויהפוך הוי' אלקיך לך את הקללה לברכה כו' ועמ"ש בד"ה כנשר יעיר בפי' הוי' בדד ינחנו. מענין מצנפת במא"א אות מ"ם סעיף קכ"ח מצנפת נק' הכתר עכ"ל. וי"ל כי בפסוק אשר צפנת, צפנת גימט' כתר, וגבי יוסף שנק' צפנת פענח דמטמרין גליין ליה, ומצנפת יש בו אותיות צפנת, והמ"ם לשימוש, גם ענין צניף ומצנפת זהו מה שמסבבים סביבות הראש והוא בחי' סובב ומקיף, אך הרי רבינו ז"ל פי' בענין שהמצנפת של כה"ג ארכה י"ו אמה שהם חצי מבחי' ל"ב נתיבות החכ', א"כ איך הוא בחי' כתר, ואפ"ל זהו המשכה מכתר בחכ' כמ"ש במ"א בפי' הראיני את מראיך הראיני המשכה מכתר בחכ' וג"כ עד"ז ענין צפנת פענח, וקרוב לומר שע"ז שורה המקיף דחכ', ועמ"ש באג"ה סי' ג' ע"פ וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו שם נת' כובע ישועה הוא בחי' כתר, ובפע"ח שער הברכות בענין ברכת עוטר ישראל בתפארה פי' היינו מה שת"ת דאימא נעשה כתר לז"א, וברכה זו מברך כי פריס סודרא על רישי' פ"ט דברכות ד"ס ע"ב, ועמ"ש מענין כובע ישועה בת"א בד"ה בכ"ה בכסליו, ובהגהות ע"ז, ועמ"ש בפ' תצוה ע"פ ומגבעות תעשה להם, ושם הבאתי המדר"ר ס"פ תצוה ע"פ ולבני אהרן תעשה כתונת כמ"ש וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו ובגמ' פ"ק דגיטין ד"ז ע"פ הרם המצנפת והרם העטרה בזמן שמצנפת בראש כה"ג כו', ואפ"ל מצנפת דכה"ג נמשך מכתר א"א וכה"ג אבא ומגבעות דסתם כהן זהו מה שנמשך מת"ת דאימא שיהי' כתר לז"א כנ"ל ולכן נק' מגבעות כי בינה נק' גבעות עולם וכמ"ש בזהר ר"פ וארא בענין עד תאוות גבעות עולם כו', גם במא"א פי' כובע גימט' צ"ח שם ע"ב שהוא כמנין חסד עם כו' שהוא שם הוי' והיינו ע"ד כ"ו פעמים כל"ח שהם מבחי' ורב חסד כו'. ולכן מצנפת מכפר על גסי הרוח, דאיתא במא"א גאוה גימט' י"ה ששם מגיע הפגם כי הנה השראת אוא"ס הוא בחכ' לפי שהיא כח מה ביטול כמ"ש בסש"ב פל"ה ע"כ שורה בו אוא"ס שהוא כתר יש אמיתי ה' מלך גיאות לבש גאות ת"י נימין כמנין קדוש, והגאוה של האדם פוגם בי"ה, וע' בר"ח שער הענוה פרק שדוד כשהגיע לג"ר אמר

ה׳ לא גבה לבי כו׳, לכן ע״י המצנפת כובע ישועה המשכת אור א״ס בראשית הע״ס מתקן פגם זה. והנה בענין האבנט, במא״א אות א׳ סט״ז אבנט נק׳ המל׳, וע׳ ערך אזור עכ״ל, וע׳ ת״ז תיקון עשרים דמ״ט ע״ב, ובסי׳ נ״ו כ׳ אזור נק׳ המלכות כי היא יצאה במקום האזור כאשר ידבק האזור אל מתני איש כן הדבקתי אלי בית ישראל עכ״ל וי״ל ע״ד ודבק באשתו ועי״ז והיו לבשר אחד, ואדמ״ו ז״ל פי׳ האבנט פעולתו לחבר הלבוש עם הגוף והיינו שמחבר המקיף עם הפנימי להיותו מקיף למקיף, וא״כ כאן י״ל שזהו ענין ויחד לבבנו לחבר פנימי׳ הלב עם חיצוני׳ הלב כמבואר בד״ה מי מנה עפר יעקב, ועמ״ש בענין תורה שמשים שלום בפמשמ״ע והיינו חיבור סובב וממלא ע״י שהתורה היא למעלה מב׳ הבחי׳, ובעקדה שער פ״ד בפ׳ בלק האריך בענין האזור והביא מ״ש אזור נא כגבר חלציך, לבש ה׳ עוז התאזר. כי הנה מבחי׳ ה׳ מלך גאות לבש מדת מל׳ ית׳ מזה נמשך שיהי׳ היש דבר נפרד כמ״ש בד״ה מי מנה הנ״ל בענין והים עליהם מלמעלה, אך לבש ה׳ עוז התאזר ואין עוז אלא תורה ועי״ז יומשך הביטול בהיש והוא כענין פי׳ יחיד חי העולמים מלך שנת׳ בת״א בד״ה כי אתה נרי, גם פי׳ אזור נא כגבר מהאזור נמשך הגבורה והזריזות וזהו אוזר ישראל בגבורה, ושרשה מגבורה עילאה דע״י, וזהו שהאזור מחבר הלבוש עם הגוף שתהי׳ מדת מלכותו ית׳ דבוקה ומיוחדת בו תמיד כמ״ש ה׳ ימלוך לעולם ועד וע״ד שנת׳ בלק״ת סד״ה שובה ישראל עד דרוש השני, ולכן לפי׳ הרמ״ק האבנט היא מבחי׳ ה׳ עילאה, שבבינה נא׳ אני בינה לי גבורה שמלבשת גבורה דא״א וזהו אוזר ישראל בגבורה שע״י הבינה שבה מאיר ומתגלה עת״י כנודע ממנה נמשך הכח במל׳ הנק׳ לבוש מל׳, והוא ע״ד ברוך כבוד הוי׳ ממקומו, כבוד היינו לבוש והיינו שהמל׳ נק׳ כבוד הוי׳ זיו יקריה ושיתברך הכבוד ממקומו ושרשו בחי׳ איה מקום כבודו, זהו ע״י הבינה ה׳ עילאה וזהו ענין האבנט שמחזיק הלבוש וע״כ הוא מכפר על הרהור הלב ע״י המשכת בינה ליבא שהוא פנימי׳ הלב וכמ״ש בזהר ר״פ צו בענין העולה שהיא קדה״ק בחי׳ בינה, ומכפרת על הרהור הלב שנא׳ והעולה על רוחכם כמובא בהרמ״ז פ׳ צו סוף דכ״ז, והרהורי עבירה באים מנוק׳ דקליפה, וע״י קרבן עולה נשרפת כו׳ וכמ״כ יובן בענין האבנט שמבחי׳ ה׳ עילאה מתבטלת נוק׳ דקליפה וכמ״ש בד״ה שה״ש בענין כלה עילאה כלה שאירי ולבבי שמכלה היש ולגרמי׳ כו׳, וזהו ובאבנט בד יחגור ע״ד חגרה בעוז מתניה, פי׳ באג״ה סי׳ א׳ שהוא ע״י תשבע״פ, ואפ״ל שמזה נמשך שלא יהא המל׳ נק׳ כלה חגרת דהיינו רגליה יורדות כו׳ ומתלבשת בק״נ ואז היא נק׳ חיגרת ונק׳ צלע ע״ד והוא צולע על ירכו ונא׳ ויבן ה׳ אלקי׳ את הצלע שלא תהי׳ בחי׳ צולע ח״ו וזהו ענין ובאבנט בד יחגור.

כתונת בד קדש כו׳ בגדי קדש הם ורחץ במים כו׳, פ״ג דיומא דל״ב א׳ ב׳ אמר רבי מנין לחמש טבילות ועשרה קדושין שטובל כה״ג ומקדש בו ביום שנאמר כתונת בד כו׳ בגדי קדש כו׳ ורחץ במים כו׳, י״ל ע״ד מארז״ל ספ״ט דסוטה טהרה מביאה לידי קדושה, וכיון שבגדי קדש הם טעונין שיטבול תחלה דהיינו טהרה וכמ״ש מקוה ישראל ה׳ המקוה בינה עלמא דחירו, וקדש חכמה עילאה. ופי׳ בספר עבודת ישראל להרה״ק מוה׳ ישראל מ״מ דק׳ קאזניץ זצ״ל אשר חמש טבילות ועשרה קדושין הם נגד שם י״ה, חמש טבילות מבחי׳ ה״א שהיא בינה ובה ענין מקוה ובה ענין טהרה ועשרה קדושין נגד היו״ד דשם שהוא הנק׳ קדש, וביוהכ״פ מאיר בחי׳ י״ה ולמעלה מבחי׳ ו״ה דוגמת העוה״ב שאין בו אכילה כו׳, ע״כ לבוא לבחי׳ זו הי׳ הכה״ג צריך חמש טבילות ועשרה קדושין כו׳. פ״ב דיומא כ״ה ב׳ מנין שלא יהא דבר קודם למכנסים ת״ל ומכנסי בד יהיו על בשרו, וע׳ רבות ר״פ משפטים וכי ערותן של כהנים היתה מגולה והלא כבר נאמר ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה, שמות כ״ח, ובמ״א נת׳ ענין סוד ה׳ ליריאיו כי הנה יסוד הוא הדורא דגופא וסריס אין לו הדרת פנים והוא עכ״ז ערוה כשהוא בגילוי יתבושש האדם והוא ע״י חטא אדה״ר שנתקנא בו הנחש בזיווגו בגלוי, והיינו יסוד הוא ההשפעה מסוכ״ע בממכ״ע ונק׳ צדיק חי עלמין יחיד חי העולמים נמשך בבחי׳ מלך והשפעה זו באה בבחי׳ העלם והסתר שאין הנברא משיג כלל איך מתהוה להיות בע״ג מבלתי בע״ג כו׳ וזהו סוד הוי׳ מה שמהוה אינו מושג לא כשאני נכתב אני נקרא ולע״ל יהי׳ הוי׳ אחד כו׳, ומזה נמשך למטה ההסתר בעת הזווג ולכן יובן ומכנסי בד יהיו כו׳, גם למעלה המלאכים מכסים היחוד בגדפין. וע׳ בסידור בדרוש ברכת הזימון גבי יעקב אמר לא אברך שנשא שתי אחיות כו׳ מהו לשון גילוי עריות וע׳ בבה״ז פ׳ תרומה מזה ג״כ, ועכ״פ לכאורה המכנסים הם לבושים דנה״י ושליש התחתון דת״ת שהוא ג״כ שייך לנה״י, ובמא״א אות מ״ם סעיף קכ״ב כ׳ מכנסים הוא המל׳ ממתנים עד ירכיים ומכנסים גימט׳ אלקים ברבוע כו׳ עכ״ל. פ״ג ל״ה א׳ אמר קרא בד בד בד בד (ארבעה זימני כתיב בלבישת בגדי שחרית למימר דהוי בד בבד המובחר בבד) מובחר בד. מענין בגדי קדש זח״ב פקודי רכ״ט סע״א ועיין בת״א בד״ה ועשית בגדי קדש לאהרן, ועיין בד״ה כי ביום הזה יכפר מענין והיו הדברים האלה כו׳ והרי ודברת בם בד״ת כתיב אלא שהתורה ממשיך בחי׳ אחד יחו״ע והיינו ע״י עוטה אור כשלמה לבושי׳ כתלג, ועד״ז י״ל בגדי קדש שבהם ועל ידם מאיר קדש העליון ובגדי בד שבהם נכנס לקדה״ק כתר כו׳ והיינו לבושים דתורה, האבנט ל״ב אמות ל״ב נתיבות חכמה כו׳, ובביאור ע״פ ועשית בגדי קדש פי׳ רבינו ז״ל שיש ג׳ מדרגות בבגדי אהרן הא׳ לפני האצי׳, הב׳ באצי׳, הג׳ בבי״ע. וע׳ במא״א אות כ׳ ס״ט דפי׳ כה״ג אבא, ורבינו ז״ל בביאור ע״פ כי אתה נרי פי׳ כה״ג הוא ורב חסד דא״א, ענין ושער רישי׳ שלמעלה מלבושי׳ כתלג י״ל ערבים עלי דברי סופרים כו׳, וע׳ מענין ל״ב נתיבות במא״א אות ל׳ ס״ט, מענין כתנת באות כ׳ סל״ד כתנת נק׳ המל׳ כי היא הכתנת לאדם ז״א ומלבשתו, כתנת בד פשתן מצד הגבורות עכ״ל.

אחרי פ׳ ט״ז י״ג

ונתן את הקטרת, עמ״ש מזה לעיל ע״פ ואל יבא בכל עת סעיף א׳, מד״ר

בשה״ש בפסוק אשכול הכופר א״ר יצחק וכסה ענן הקטורת הכסוי הזה אין אנו יודעים מהו עד שבא דוד ופירשו נשאת עון עמך כסית, תלים פ״ה ובמדרש תלים ע״פ בכסא ליום חגינו ואני מכסה על עוונותיהם שנאמר נשאת עון עמך כסית כל חטאתם ואפ״ל ע״ד על כל פשעים תכסה אהבה, וכ״ה במד״ר בקהלת ס״פ טוב מלא כף נחת דף צ״ד ד׳, זח״ג אמור ק״ג א׳ וכסה ענן הקטורת, מה להלן שבעה כו׳ וע״ש בהרמ״ז שבעה הבלים ומקיפים הנמשכים מהבינה ע״י הקטרת כו׳, בת״א בד״ה ויושט המלך לאסתר מענין ענן הקטורת.

וכל אדם, פ״ד דיומא דמ״ג סע״ב, וכפר בעדו פ״ג דהוריות די״ג רע״א,

ירושלמי ספ״ק דיומא ה״ה וכל אדם לא יהי׳ אפילו אותן שכתוב בהן ודמות פניהן פני אדם, וכ״ה עוד ספ״ד דסוכה ובירו״ק יסורין ה׳ גדול אתה מאהרן כו׳ שהוא לבש שמונה בגדים ונכנס לבית קדה״ק מלאכי השרת בורחים מלפני שנאמר וכל אדם לא יהי׳ כו׳ בשם פסיקתא רבתי, זח״ג ס״ו א׳ ב׳ ואפ״ל ע״ד ולא עמד איש אתו בהתוודע יוסף אל אחיו עיין זהר ויגש דר״ח ע״ב, ולכן יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א־ל, ועמ״ש בפי׳ ובו תדבקון בסידור שער התפלה בהביאור ע״פ אחרי ד׳ אלקיכם תלכו, וזהו סוד ד׳ ליריאיו ובריתו להודיעם, ועיין במד״ר פ׳ וירא פמ״ט כתיב סוד ד׳ ליריאיו כו׳ זו מילה ועמ״ש בת״א בד״ה חכלילי עינים בענין נכנס יין יצא סוד בחי׳ אהבה רבה המסותרת שנמשכת מסוכ״ע והיא המתגלה ע״י מילה כמ״ש בלק״ת פ׳ עקב די״ו ע״ד בד״ה ולהבין שרש טעם ושם ספ״א ועיין מזה בסדור, והנה הכה״ג נכנס לקדה״ק בזכות המילה וכן שמונה בגדים לובש בזכות שמונה ימי המילה במד״ר פ׳ אחרי פכ״א, וזהו וכל אדם לא יהי׳, בבחי׳ המשכת סוד ה׳ ליריאיו, והיינו כי א־ל דיעות וסוד ה׳ זהו גילוי דעת עליון דכולא קמי׳ כלא חשיב זה לא יוכלו המלאכים לקבל שא״כ היו מתבטלים ממציאותם וע׳ בת״א פ׳ מקץ בד״ה רני ושמחי דרוש השני בענין וצדקתך ירננו צדק זהו מלכותא קדישא ועד שם עלו השגתם, אבל הצדיקים ע״י תומ״צ ממשיכים מבחי׳ סוכ״ע אשר אנכי מצוך כו׳.

פ' אחרי טז כט

והיתה* לכם לחוקת עולם בחודש השביעי בעשור לחודש תענו את נפשותיכם, יומא ח' ע"ד ב' נדרים י"א פ"ב ירושלמי יומא פרק ח' מד"ר פ' חוקת רע"ד א' זח"ג פ' אחרי דס"ז ע"א ס"ח ע"ב ס"ט א"ב ובפ' פנחס דרכ"ה ע"ב, ילקוט ח"א ק"ו ב' רל"ד ד' רנ"ג א' (ח"ב) קל"ה ד', של"ה רל"ו ב' שלא שנ"ט ב' (ממ"ח) ס"ה א', בחיי קפ"ג ב'.

א) **ז"ל** הזהר פנחס דרנ"ה ע"ב ובעשור לחודש השביעי הזה תענו את נפשותיכם תקינו ביה ה' ענויים בגין דתתלבין ה' זעירא בה' עילאה דאיהי ה' צלותין לקיים בישראל אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו עכ"ל וא"כ זהו ע"ד הבא לטהר שפי' בלק"ת סד"ה ה' לי בעוזרי פ"ה לטהר ולזכך מדת מלכותו ולהאיר לה בתוספת אורה מאור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו כו' ובד"ה כי תצא דרוש ראשון ספ"ב בפי' ישתבח שמך לעד להיות בבחי' זו שבח ותוספת בתוקף אור וגילוי כו'**, יש להעיר ממ"ש ע"פ גומל נפשו איש חסד, במשלי סי' י"א, ופרש"י במס' שבת פרק מפנין דעיון תפלה הוא בכלל גמ"ח ע"ש גומל נפשו איש חסד, ופ"ק דתענית די"א ע"ב פרש"י ב' פירושים בענין גומל נפשו, דקאי על המתענה ומפרש א"ע ממאכל ומשתה כמו ביום הגמל את יצחק, הב' גומל לשון תגמול שמשלים נפשו לקונו, ולפי' הראשון זהו כענין נדר שאוסר עליו דבר המותר וארז"ל נדרים סייג לפרישות, והיינו כי הנדר בבינה שהיא בחי' גבוה מזו"נ, ע"כ גם דבר המותר מסתיר שם, כמו שלגבי מ' מסתיר האיסור, וכמו יחוד ו"ה זהו ע"י תומ"צ אבל יחוד י"ה א"א להמשיך ע"י תומ"צ כ"א ע"י למס"נ בק"ש אך ע"י שפורש א"ע מדבר המותר ואתכפיא ע"י"ז ממשיך מהבינה שהיא מבחי' י"ה, כי זהו כעין מס"נ מה לי קטלא כולא מה לי קטלא פלגא כו' כי בינה היא העוה"ב שאין בו אכילה ושתי', וגם עי"ז משלים נפשו לקונו, וכמר"כ שייך ב' בחי' אלו בענין התפלה, שהתפלה היא עליי' המ' הנקרא נפש, ולכן נק' התפלה שפיכת נפש וכמ"ש גבי חנה ואשפוך את נפשי לפני ה' וע' בהר"ש פ"ק דפאה סוף משנה א', וגבי חנה נא' ותתפלל חנה על הוי' וע"כ אסור לאכול קודם התפלה, כמ"ש בזח"ב פ' תרומה דקכ"ג ע"ב בד"ה פתח ר' חזקיה, וע"ש במק"מ שבאו"א אין שם אכילה ושתי', אבל בהמ"ז הוא לתקן המ' ושם יש אכילה כנודע עכ"ל. ועיין פי' הענין בסדור שער יוהכ"פ בד"ה להבין שרשי יוהכ"פ, כשהדבור כשהוא מ' מקבל מז"א שייך ה' דברים אכילה ושתי' רחיצה כו' וזהו צדיק אוכל לשובע נפשו, ובזהר ויחי דר"מ סע"א צדיק אוכל ודאי ונטיל כולא אמאי לשובע נפשו למיהב שבעא לההוא אתר דאקרי נפשו דדוד כו', משא"כ ביוהכ"פ אין המל' מקבלת מהצדיק שהוא יסוד ז"א שנק' צדיק אוכל כו' כ"א מקבלת מהתשובה דהיינו שמקבלת מהבינה שלא ע"י ז"א ובינה היא העוה"ב שאין בו אכילה ושתי' וזהו"ע יוהכ"פ כו' ע"ש, ויש עוד לבאר הענין ע"פ הדרוש דשארה כסותה ועונתה כו'.

ב) **בממ"ח** פ' וישב פי' תענו את נפשותיכם קאי על נפש הגסה, ולא משמע כן מהזהר פ' אחרי דס"ז וס"ח, שהקדים לזה פסוק נפשי אויתיך ובפסוק כן נפשי תערוג ואעפ"כ על נפשו זו נאמר תענו את נפשותיכם אעכצ"ל כמו למטה הנפש

---

*) בהוצאה זו נסדר מאמר זה מחדש ע"פ גוכתי"ק אדמו"ר הצ"צ בבוך 1065.

**) בגוכתי"ק הצ"צ כאן נרשם „וע' לקמן דרט"ו ע"ב" — ונראה הכוונה לציין להקיצור דלהלן ע' רצז, אות א).

המלובשת בגוף נק׳ עינוי אצלה מה שאינה אוכלת, ואף שהיא נפש צדיק עליון, ואפי׳ במשה שהי׳ בהר מ׳ יום ולא אכל נק׳ שנצטער במדרש, ילקוט פ׳ דברים רמז תשצ״ג בתחלתו ורמז תת״ב, וכן במן נא׳ ויענך וירעיבך והיינו כיון מ״מ מלובשת בגוף שמכריחה לתאוות אכילה, ואינו ניזון מתענוג רוחני כ״א ממזון גשמי, וכן יובן למעלה במ׳ הנק׳ נפשי כי מצד הכלים דמ׳ שייך למען יזמרך כבוד ולא ידום כמ״ש בבה״ז פ׳ בשלח על המאמר דמ״ח משריין ורתיכין, שבחי׳ זו אינו שייך בהאורות דמל׳ שהם עצם א׳ עם האלקות ממש, אבל מצד הכלים שייך בחי׳ זו, ע״ש בבה״ז דס״ו ע״ד ודס״ז ע״א, וכמו שאינו דומה בחי׳ איהו וגרמוהי חד לבחי׳ איהו וחיוהי חד, וגם הכלים הם בבחי׳ גבול לפמ״ש באג״ה אגרת ך׳ ד״ה איהו וחיוהי לכן שייך למעלה במ׳ בחי׳ מזון לחבר הנפש שהוא האור עם הכלי שזהו הגוף, ומזון זה נק׳ שארה, ובזהר משפטים דצ״ז ע״ב פי׳ שארה נמשך מבחי׳ הוי׳ בנקודת אלקים וגם שארה אותיות אשר ה׳ מאשר שמנה לחמו, ובזהר ויחי דרמ״ח פי׳ לחמו לחם ו׳ ובדרוש שארה כסתה ועונתה, פי׳ שארה הם האותיות שהם בחי׳ כלים ובהם ועל ידם נמשך ומתגלה אלקות בבחי׳ נבראים להיות נהנין מזיו השכינה וכדי שיוכל להתגלות הארה מבחי׳ תענוג למטה נק׳ בשם כלים המגבילים האור כל כלי לפי ערכה כו׳, וזהו בחי׳ שארה לשון מזון וכמו מזון שא״א לאכול יותר מערכו הצריך לו במדה וגבול כמ״כ בחי׳ התענוג וגילוי אלקות שנמשך למטה בכל חד לפום שיעורא דילי׳ כו׳ הוא בבחי׳ גבול ומדה כמארז״ל כל צדיק נותנין לו מדור לפי כבודו כו׳ וזהו הגילוי נק׳ בשם אלקים שהוא הנרתק המכסה ומסתיר בחי׳ הוי׳ להיות בבחי׳ צמצומים והסתר שיוכל להיות הארה וגילוי בנבראים כו׳, ובהביאור שם פי׳ כי שארה מזונות נמשך מהכלים שהם האותיות כי המזונות הם ממה שנפל בשבה״כ מעולם התהו שרק הכלים נשברו ומ״מ שורש הלחם מכלי החכ׳ ולכן מחיה כי והחכ׳ תחיה כו׳, וגם שורש בחי׳ זו נמשך מיחוד חיצוניות דאו״א ששרשו זיווג תדירי להחיות העולמות והוא מו״ק דאו״א שהם ישסו״ת כו׳, וכנ״ל שהלחם נמשך מאותיות דחכ׳ וע׳ בלק״ת בד״ה וספרתם לכם דגבי חג השבועות, מענין שעורה וחטה, שעורה הוא שעור ה׳ וזהו מאכל בהמה פני שור כו׳, ובד״ה מזמור שיר חנוכת הבית, דרוש השני פי׳ ענין המזון, שזהו״ע ממכ״ע שהוא כח הפועל בנפעל מל׳ דאצי׳ המחי׳ בי״ע בכל פרטי אופנים והתחלקות בצמצום שונים, כפי סדר ההשתל׳ וזהו וגבורתך ידברו להודיע לבנה״א גבורותיו וכבוד הדר מלכותו שיתהווה התחלקות למטה עד עולם עשייה באין מספר כנודע, זהו הכל בחי׳ גבורות וצמצומים שיתהווה מבחי׳ א״ס בי״ע, וכח הפועל בנפעל הוא המחיה אותם בבחי׳ חיות פנימי כמו מזון המחיה את האדם והוא בתוכו חיות פנימי עכ״ד, וזהו ע״ד שנתבאר בדרוש שארה שהמזון נמשך משם אלקי׳ כו׳, וכ״כ במא״א אות שי״ן ס״ג שאר ג׳ שמות אלקי׳ כו׳, וע׳ בפרדס ערך מזון, פי׳ שהמזון נמשך מצד החסד, וצ״ע דהא שולחן בצפון, עכ״פ המזון נמשך משם הוי׳ בניקוד אלקי׳, כי הוי׳ שורש האור ואלקי׳ שרש הכלים, והיינו שרש הנשמה ושרש הגוף כמ״ש בסדור ע״פ אהללה ה׳ בחיי אזמרה לאלקי בעודי לכן כשהמזון נמשך משם אלקי׳ אף שבתוכו ש׳ הוי׳ מ״מ זהו מזון להכלים והגוף, אבל ביוהכ״פ שמאיר עתיקא ואז הוי׳ הוא בבחי׳ אלקי׳ לגבי ע״ק, א״כ אין המזון גשמי להגוף, כ״א ע״ד מזון רוחני שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף, כן למעלה זהו חיות להאורות דמ׳ ולא להכלים, כי הכלים מזונם מן האותיות אשר נמשכי׳ משם אלקי׳, אבל האותיות

הנמשכי׳ משם הוי׳ לבד שלא ע״י שם אלקי׳, הנשמה והאור נהנה ממנו ולא הגוף והכלי.

ג) **וע׳** בזהר פ׳ פנחס דרמ״א ע״ב מענין באתרי׳ לאו אורחי׳ למיכל, הואיל ואתא לגבי הכלה עביד רעותה ואכיל ושתי דכתי׳ אכלתי יערי עם דבשי כו׳ והיינו כמ״ש בד״ה ראשי המטות פ״ג שבחי׳ לחמי שייך בבחי׳ כמראה אדם כי נק׳ אדם מלשון אדמה לעליון, והחיות הנמשך למדרגה זו להיות ממכ״ע הוא מבחי׳ סוכ״ע רצה״ע כו׳, משא״כ בבחי׳ כי לא אדם הוא דלאו מכל אלין מדות איהו כלל לא שייך בחי׳ מזון ח״ו כי עמך מקו״ח ומאמתת המצאו נמצאו כל הנמצאי׳, וזהו באתרי׳ לאו אורחי׳ למיכל והאכילה שייך לקיום המדות ועיקרו במ׳ שהיא בחי׳ כמראה אדם מקור בחי׳ מחודומ״ע א׳ מחשבה ד׳ דבור מ׳ מעשה כו׳, וע׳ בפע״ח שער יוהכ״פ וז״ל וז״ש כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה׳ יחי׳ האדם, כי הלחם שזהו אכילה וכן שתי׳ ורחיצה כו׳ נמשך לזו״ן מן חיצוניות של חג״ת נר״ה של הבינה אך עתה היא ניזונית מפנימיות שהם ה׳ קולות כו׳ והם סוד מוחין פנימים כו׳ וזהו הנקרא מוצא פי ה׳ עו״ל ענין מזון חג״ת נר״ה מחיצוניות בינה היינו כמ״ש על הזח״ג פ׳ תזריע דמ״ז ע״ב ענין שית יומין ושביעאה עלייהו דהנה ידוע שהמדות שבלב נולדים מן השכל שבמוח המתבונן תחלה וא״כ זהו המזון של המדות מה שנמשך בהם מהשכל וכמ״ש ג״כ בת״א בד״ה וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב שהם חג״ת באל שדי מלשון ברכות שדים בענין שעשה להם דדים במקום בינה, שהם מוחין דיניקה להגדיל המדות אהור״ר כו׳, משא״כ ושמי הוי׳ בחי׳ יחיד ומיוחד לא נודעתי להם שבחי׳ המדות זהו עדיין יש מי שאוהב כו׳ אבל ושמי הוי׳ מדת אמתות שלי דכולא קמי׳ כל״ח ממש זהו מאיר רק בבחי׳ חכ׳ הנק׳ אמת כמ״ש בסש״ב פל״ה בהג״ה וזהו למעלה מחיות המדות וקיומן כו׳, וה׳ קולות דיוהכ״פ מזה נמשך המדות שלמעלה מהשכל מה שז״א בעתיקא אחיד ותליא, וע׳ בלק״ת ס״פ נשא בד״ה זאת חנוכת המזבח פ״ג גבי והנה הקרבת הקרבנות ע״ג המזבח נק׳ בשם אכילה כו׳ אבל יש בחי׳ אחרת והיא בחי׳ מקיף שהר״ע הקטורת שהוא רק ריח דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף שאינו נכנס בגוף כלל בבחי׳ פנימיות רק בבחי׳ מקיף שלמעלה כו׳ עכ״ל. וצ״ע שהרי הנשמה עכ״פ נהנית ממנו והנשמה היא אור פנימי המלובש תוך הגוף וא״כ הא״פ נהנה מן הריח, רק הגוף אינה נהנה ממנו, וא״כ איך הוא מקיף, אלא צ״ל רק להגוף נחשבו מקיף אבל להנשמה הגם שהיא אר״פ זהו הנאה ממש. ג׳ בחי׳ הנז׳ בבהז״ז בראשית כ״ז זווג גופני בו עצם החכ׳ רק בהגשמה וזהו נגלה שבתו׳ וזיווג רוחני, אבל רק הארה כמו דבור השכל, הבחי׳ הג׳ רוחני ועצם החכ׳ לא הארה זהו פנימי׳ התו׳ שיתגלה לע״ל, עד״ז במזון, בזו״נ מזון גשמי כמו הטפה, ובחו״ב מזון רוחני אבל לא הארה לבד כ״א העצם ומהות ח״ס כו׳, וזהו בחי׳ יוהכ״פ, ומ״מ לגבי הכלים דמ׳ חשוב זה עינוי כי אינן יכולים לקבל בחי׳ זו בפנימי׳ כי י״ל ב׳ מזון הנ״ל זהו ב׳ בחי׳ דעות שמלמטלמ״ע ומלמעלמ״ט, וא״כ ע״פ שפע דעת עליון שלמטה כלא ממש חשיב זה אינו מזון להכלי כו׳.

קיצור מהנ״ל (א) תענו את נפשותיכם ה׳ עינויים שתזכך ה׳ זעירא ותתעלה בהא עילאה דוגמת מ״ש במ״א בענין ה׳ גדולה לאה גדולה במתנותיה כהונה לעולם וה׳ קטנה רחל מד״ר פ׳ ויצא וזהו שתתלבן ה׳ זעירא להיות כמו ה׳ עילאה היינו שתקבל ג״כ מעת״י והיינו ע״י ה׳ תפלות ה׳ עינויים, ע״ד הבא לטהר ולזכך מדת מלכות בד״ה ה׳

לי בעוזרי פ״ה, וע״ד גומל נפשו איש חסד, שמפריש נפשו ממאכל ומשתה וע״ד נדרים סייג לפרישות, נדר בבינה למעלה מתומ״צ שהם ר״ה וזהו איש חסד שע״ז משלים נפשו, גם חסד שירותא דעלמא עילאה. והנה צדיק ז״א אוכל לשובע נפשו שהיא מ׳, אבל ביוהכ״פ שמקבלת מהתשובה ובמקום שבע״ת אומדי׳ אין צד״ג יכולים לעמוד זהו בחי׳ שאין בו אכילה ושתי׳, גם גבי וידר יעקב נדר כתי׳ והיה הוי׳ לי לאלקים.

(ב) **ופי׳** תענו את נפשותיכם נדחק בזה הממ״ח פ׳ וישב, אלא י״ל כי מה שנא׳ צדיק יסוד אוכל לשובע נפשו זהו מצד להיות מזון להכלים דמ׳, שהרי בהכלים שייך למען יזמרך כבוד, כיון שירדו בבי״ע ואפי׳ בכלים דז״א שנק׳ איהו וגרמוהי חד צריכי׳ מזון מבחי׳ והחכ׳ תחיה איהו וחיוהי, וע׳ בלק״ת בד״ה ראשי המטות בפי׳ לכו לחמו בלחמי, וזהו״ע שארה, מבחי׳ האותיות והכלים והיינו מבחי׳ ש׳ אלקי׳, ושרשו מזיווג חיצוני דחו״ב והחכ׳ תחי׳, והו״ע כח הפועל בנפעל, וגבורתך ידברו שעורה שעור ה׳, שולחן בצפון, אבל ביוהכ״פ שאז והי׳ הוי׳ לי לאלקי׳, לכן אין שייך בחי׳ שארה שנמשך מש׳ אלקים דוקא, וכן גבי וידר יעקב נדר שם דוקא כתי׳ והי׳ הוי׳ לי לאלקי׳ ואז המזון רוחני ע״ד הריח שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף (זה מבואר בסעי׳ ג׳) ואפ״ל ע״ד כי אל דעות, וצדיק אוכל לשובע נפשו להיות ההמשכה ע״ד יש מאין, היינו שלמטה היש ולמעלה נק׳ אין וכענין שילוב הוי׳ באד׳ ואלקי׳ וזהו לשובע נפשו, פי׳ כי יש עולם שנה נפש, שהנפש שהיא מ׳ מלובשת בשנה ועולם ומקבלת חיות בבחי׳ זו שיהי׳ עולם העלם, אבל כשהמ׳ מקבלת מה׳ קולות דבינה זהו ע״ד שלמעלה היש ולמטה כל״ח, ולכן נק׳ זה עינוי לבחי׳ נפש שבבחי׳ עולם שנה כו׳.

(ג) **וזהו** באתריה לאו אורחי׳ למיכל, כי האכילה שייך בבחי׳ כמראה אדם, רמ״ח אברים עיני ה׳ אזני ה׳ ונמשך בבחי׳ זו מזון מסוכ״ע, משא״כ בבחי׳ כי לא אדם הוא, גם מזון המדות מהשכל, וארא אל אברהם כו׳ באל שדי, ענין הקטרת שאינו בחי׳ לחם כ״א ריח, גם בהזווג יש ג׳ בחי׳ גופני ורוחני הארה ורוחני מעצמיות.

ד) **זח״ג** פ׳ אחרי דס״ז סע״א ע״פ והיתה זאת לכם לחקת עולם כו׳ בחדש השביעי בעשור לחודש תענו את נפשותיכם, הקדים תחלה פסוק נפשי אויתיך בלילה וע׳ מפסוק זה בסש״ב פמ״ד, ואח״כ פסוק כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלקים, וכ׳ המק״מ טעם פתיחה זו משום דכתי׳ תענו את נפשותיכם בפסוק זה לכך הביא פסוק נפשי אויתיך ופירשו, וכן פסוק כן נפשי תערוג אליך אלקים ואח״כ חזר לפסוק תענו את נפשותיכם, וצ״ל מאחר דמפרש נפשי ורוחי הוא מ׳ דאצי׳ הנק׳ נפש, וז״א הנק׳ רוח, איך זהו הקדמה לענין תענו את נפשותיכם, דלכאו׳ קאי רק על נפש האדם שבו שייך העינוי, אעכצ״ל דפי׳ נפשותיכם קאי ג״כ על למעלה ג״כ וע׳ בזהר פ׳ מצורע דנ״ה ע״א ע״פ והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים דמפרשו ג״כ על המ׳.

ואפ״ל עדמ״ש בענין וחד חרוב שיש סתירה ממ״ש בגמ׳ דר״ה פ״ד דל״א ע״א שלא יהי׳ ישוב אדם ובהמה וכו׳ למ״ש באדר״ן פל״א שהוא עיקר העוה״ב צדיקי׳ יושבין ועטרותיהם בראשיהן וכו׳. וי״ל דלא סתרי כי גשמיות העוה״ז יהי׳ חרוב אבל בפנימי׳ עיקר הגילוי, ואו״כ ע״כ גם בהפועל גשמיות עוה״ז שהוא המל׳ תתבטל השפעתה, וכמ״ש

וכמ"ש בשל"ה דכ"ד, ובספר המערכת פי"ג וז"ל ותשבות הארץ שהיא העטרה מלפעול ותהי' עם יסוד ותפארת שם שהוא העוה"ב וכו' ובו ינוחו כל המעשים ויתבטלו עכ"ל. והענין כי במל' יש חב"ד חג"ת נה"י, ועיקר פעולת וחיות העוה"ז נמשך מנה"י שבמל' שהוא חיצוני' המ', משא"כ כח"ב הוא פנימי' המלכות שמזה נמשך זיו השכינה שבג"ע, ולכן גם בר"ה שנא' מראשית חסר אלף שמסתלק אור המ' עד אמרו לפני מלכיות כו' כמ"ש באג"ה אגרת י"ד, עכ"ז חיות העולם קיים היינו מבחי' נה"י שבמ', וההסתלקות זהו פנימי' המ' כח"ב חג"ת כמ"ש בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב וע' בד"ה שוש אשיש ומ"ש על הזהר אמור צ"ט אברהם אתקין לכורסייא, וזהו"ע וחד חרוב שתשבות הארץ שהיא העטרה מלפעול, ר"ל נה"י שבמ' שמזה נמשך חיות גשמיות העוה"ז בחי' זו תשבות לגמרי מלפעול ולכן יהי' וחד חרוב, אבל פנימי' המ' כח"ב שבמ' המאיר בג"ע יאיר לע"ל ביתר שאת ולכן מזה יומשך צדיקים יושבין ונהנין מזיו כו'. והנה יוהכ"פ הוא מעין העוה"ב שהרי אין בו אכילה ושתיה, וזהו לפי שאז מקבלת המ' מהבינה שהיא העוה"ב שלא ע"י המדות דז"א שהם מקור השפע לעוה"ב ע"י נה"י כו' וא"כ כמו שלע"ל תשבות העטרה מלפעול, כך מעין זה יש ביוהכ"פ. וזהו תענו את נפשותיכם פי' נה"י שבמ' הנק' נפש מתבטלים קצת מפעולתם רק לא ע"ד וחד חרוב כ"א בבחי' עינוי, ור"ל שאין נמשך בהם שפע האותיות שבבחי' נה"י, כ"א הם נהנים ג"כ משפע הפנימי המאיר בכח"ב חג"ת שבמ', ובחי' פנימי' זה אף שנה"י דמ' מקבלים חיות מזה להשפיע החיות בעוה"ז לכן אינו וחד חרוב ממש כמו לע"ל שלא יאירו נה"י כלל למטה, כ"א כח"ב חג"ת ע' בלק"ת בסד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת, שכמ"כ ענין הלידה בא השפע מחג"ת שלא ע"י נה"י, וזהו ענין אגוסטוס יושב על הלוח ולא עומד כו', משא"כ עתה גם ביוהכ"פ נמשך החיות מנה"י שבמ' ולכן אינו וחד חרוב, אך עכ"ז כיון בנה"י אין מאיר אז בחי' האותיות הנק' אכילה ושתי' כו' רק מבחי' פנימיות, אשר הפנימיות אינו שייך כ"כ לשפע הגשמיות, לכן נק' זה תענו את נפשותיכם כו', ע' בענין חסד דלבר וחסד דלגאו כו', ועמ"ש מכ"ז בד"ה מזמור שיר ליום השבת סעי' י"ד וסעי' ב'.

ה) **פ"ח** דיומא דף ע"ד ב' ת"ר תענו את נפשותיכם יכול ישב בחמה או בצינה כדי שיצטער כו' עד דבי ר' ישמעאל תנא נאמר כאן עינוי ונאמר להלן עינוי (ויענך וירעיבך בפ' עקב ח') מה להלן עינוי רעבון, אף כאן עינוי רעבון, עיין בלק"ת בשה"ש סד"ה הנך יפה רעייתי, בענין עינייך יונים, הנה עין ה' אל יריאיו כו' ולהחיותם ברעב שהחיות שלהם הוא מבחי' הרעב גופא מה שהם רעבים וצמאים אליו יתברך, נפשם בהם תתעטף כו' עכ"ל, ועד"ז הוא עינוי נפש ברעבון ביוהכ"פ, ובהביאור שאמר ע"ז פ' קרח תקס"ד בכ"י מו"ח זצ"ל. עמ"ש בד"ה רב ושמואל בי' מרקד מענן אדעתא דנפשיה קא עביד.

וביאור* הענין מתחלה יש לעיין הדרוש הנך יפה רעייתי בענין פירוש ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, אח"כ אמר עינייך יונים כו' היינו לאחר שאמר

---

*) מכאן עד קטע המתחלת ועמ"ש מענין — הנדפס לקמן ע' שב. [מאכל גשמי וד"ל] — הוא לשון המאמר הנך יפה שנדפס בספר המאמרים תקס"ד ע' קמב בתוס' הגהות מאדמו"ר הצ"צ. ובהכת"י מופיעים כאן סעיפים אלו בכת"י מעתיק עם ההגהות בגוכתי"ק הצ"צ.

למעלה ב"פ הנך יפה, הא' מלמעלה למטה מהארת אבא והוא רצון שבמוח כו' והב' מלמטה למעלה בפי' הב' דרעייתי שהוא התרגום כו' אמר עוד שיש עוד מדרגה שלמעלה משניהם מאבא ואימא והוא ענין עינייך יונים כו' וכדי להבין זה יש להקדים תחלה דיש כמה מדרגות בעליות המל' עליה הראשונה כשעולה מבי"ע להיות בבחי' האצי' ואינו רק בחי' נקודה תחת היסוד כו' (ועיין מזה בבה"ז פ' בלק על המאמר דקצ"א שחורה אני ונאוה ובלק"ת פ' במדבר בד"ה להבין ביאור הדברים ע"פ במדבר סיני ושם פ"ג) והב' כשעולה עוד לקבל מהמדות עצמם מחג"ת שבחזה כו' וביאור הדברים הוא עד"מ כשהאדם מדבר מצד האהבה כשאוהב לחבירו ירבה לדבר עמו באהבתו אותו הנה הדבור בכל פרטיו מאיר בו אור האהב' שבלב כו' אבל כשמדבר עם שונאו וכדומה שאין לבו שלם עמו הרי דבריו עמו בבחי' הארת האחוריים דלבבו בלבד כו', והוא משל להבין למעלה כשמקבלת המלכות שהוא דבור העליון מבחי' אחוריים דמדות עליונות כו' ואינה מתפשטת בבנין שלם בהרחבת דברים מפני צמצום הארות המדות בה כו' וכשמקבלת מאורות המדות עצמם שאז הוא בבנין שלם יותר כו' ויש עוד עליה שלישית כשזו"נ שוין בקומתן פב"פ וכתר א' לשניהן מת"ת דאימא כו' דהיינו כשהדבור מקבל מהשכל כמו שמקבלים המדות בהשוואה א' כו' וכמ"ש במ"א (וע' בת"א פ' תרומה בכי"ק אדמו"ר ז"ל וע' בד"ה והי' מדי חדש בחדשו ובסידור בהביאור ע"ז) ואמנם כל זה עדיין בבחי' נר"ן שהם בבחי' אורות וכלים אבל לע"ל כתיב הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד שיהי' עלי' החמישית למלכות בעתיקא שנק' מאד שאין בו כלים כו' וכמ"ש במ"א אז כתי' עינייך יונים פי' עד"מ היונה הזכר עם הנקיבה שהם מקבלים השפע זמ"ז דרך הבטה והסתכלות בלבד שמביטים זה בזה ולא ע"י יחוד בגופם הגם שיש להם גוף גשמי ונק' בשם משפיע ומקבל אבל לא יהי' קבלת השפע דרך גופם אלא דרך הסתכלות עינים במה שעיני הנקבה מקבלים מאור ראי' והסתכלות הזכר כו', כ"ז משל להבין למעלה דעינא פקיחא דמאיר במצחא דא"א יש בה ש"ע נהורין ונמשך ממנה ק"נ אורות למלכות ונשאר ר"כ ובכללות נק' ארך אפיים כמ"ש בכתבי האריז"ל והיא הבטה מלמעלמ"ט דעין ה' אל יריאיו עין אחת (ע' זח"ג נשא דק"ל ע"א ת"ח בעינא תתאה ר"ל בז"א אית עינא ימינא ועינא שמאלא ואינון תרי בתרי גווני אבל הכא לית עינא שמאלא ותרווייהו בדרגא חד סלקי וכולא ימינא ובגין כך עינא חד ולא תרין עכ"ל, וע' מזה בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול בהקיצור סעי' ה' מענין עיני ה' אל יריאיו ועמ"ש מזה בת"א פ' וירא בד"ה ארדה נא ואראה) וכן מלמטה למעלה מלכותו מסתכלת במצחא דא"א לאסתכלא ביקרא דמלכא בבחי' ת"ת דא"א כו' ולהיות שאין בא"א וע"י בחי' כלים כמו בנר"ן כו' ע"כ אין היחוד שלו במלכות בבחי' יחוד גופני בהמשכות מוחין דרך כלי כו' אלא בבחי' הבטה והסתכלות בלבד ועכ"ז נקראי' בשם משפיע והמל' בשם מקבל אלא שאין השפע הולכת רק בבחי' הסתכלות דעינים שמפני עוצם עליות המל' לא תצטרך לקבל בבחי' אור וכלי כלל כו' (ועמ"ש בלק"ת בהביאור ע"פ ואתחנן בענין ואראה את הארץ ומ"ש בת"א בהביאור ע"פ חכלילי עינים מיין) וזהו ענין עין ה' אל יריאיו עינא דא"א כמו שאנו אומרים פקח עיניך וראה כו' ואז להציל ממות נפשם כו', פי' כידוע דשורש ענין הבירורים דרפ"ח ניצוצין כו' הוא להיות עי"ז מפרנסין לאביהם שבשמים כנ"ל להוסיף אורות בכלים שבנר"ן דאצי' ועז"נ אכלו רעים כו' כי הוא או"א כו'.

ויו) **והנה** כתי׳ באתי לגני אכלתי יערי כו׳ ואמרו בזוהר פ׳ פנחס דף רמ״א סע״ב באתריה לאו אורחיה למיכל אלא כשבא לגני אכלתי כו׳ וכמ״ש ויקח מאבני המקום כו׳ ע״ש וביאור הדברים הנה ענין מאכל הגשמי למטה הוא שיש חיות בהעלם בהמאכל אך איננו ראוי להחיות בלתי שיבררו תחלה המאכל ויבדילוהו מכל פסולת עד שיחלקוהו לחלקים בטחינה ורקידה וכדומה ואח״כ כשיאפוהו צריך עוד לחלק אותו ולפררו בפה בל״ב שיניים טוחנות המאכל כו׳ וגם לאחר שבא לקיבה צריך עוד בישול לחלקו ולהוציא הפסולת חוץ כו׳ ויתהפך לדם ומדם לחיות רוחני במוח אז מתגלה העלם החיות שהי׳ במאכל תחלה ויחי׳ את הנפש (ועמ״ש מזה בסדור אחר עלינו לשבח בד״ה ביאור למ״ש בסש״ב פנ״ב נ״ג גבי והנה מוכרח לומר במאכל ששרשו גבוה מהאדם כו׳ אך שנפל בשבה״כ כו׳ ועד״ז הוצב בסדר ההשתלשלות כו׳ ע״ש ומשם יובן יותר עד״ז ענין המאכל למעלה כמו מחב״ד דבריאה הוא כמו מזון ומאכל להשכינה מ׳ דאצי׳ לפי שיש בהם הארה מחב״ד דאצי׳ וחב״ד דבריאה זהר״ע התלמוד כו׳) וכמ״כ ירידת השפע אור המאציל לנאצלים נק׳ בשם לחם ומאכל דוקא דהיינו שנתעלם האור ונתגשם עד שצריך כמה בירורים בירור אחר בירור דהיינו לחלק ולפרר פירור אחר פירור בל״ב נתיבות חכמה שמבררים כי בחכ׳ אתברירו כו׳ והוא מפני עוצם ירידת האור באו״א שאין להם ערך עם עצמות המאציל לכך כתי׳ אכלו רעים כו׳ דשייך בהם לשון אכילה דוקא בין מלמעלה למטה כשנמשך להם מוחין בבחי׳ לחם ומזון כו׳ בין מלמטה למעלה מבירורי רפ״ח ניצוצין שנפלו שעולים ומתבררי׳ כו׳ עד שמפרנסין לאביהם כו׳ וזהו באתי לגני דוקא אכלתי כו׳, אבל באתרי׳ בבחי׳ ע״י ואו״א שהם מבחי׳ התחתונה שבעצמות המאציל לאו אורחי׳ למיכל באכילה ושתי׳ כו׳, כי איננו צריך לקבל שפע דרך בירורים והתחלקות אלא עצם הדבר כמו שהוא כו׳ שהרי רק מפני גרעון כלי המקבל צריך לברר כו׳ אבל בבחי׳ ע״י ואו״א שאין שם בחי׳ כלים בא לשם השפעה מעצמיות המאציל כמו שהוא כו׳ (ר״ל לא ע״ד שמתגשם האור בהמאכל כ״א כמו שהאור הוא בעצם ובזהר ובמק״מ פ׳ פנחס שם משמע באתרי׳ לאו אורחי׳ למיכל היינו בבינה הנק׳ עוה״ב וז״א הוא תמיד בהיכל הבינה כ״א באתי לגני בבחי׳ מ׳ אז אכלתי יערי כו׳ ועמ״ש מזה ע״פ את קרבני לחמי וע״פ אם לא תדעי לך) ולהיות כן אין כל ענין הבירורים דרפ״ח אלא בשביל או״א כו׳ אבל כשתתעלה המ׳ בעתיקא כמ״ש הנה עין ה׳ אל יריאיו כנ״ל אז תוכל לקבל השפע ממנו שלא בדרך אכילה כלל כענין עוה״ב אין בו אכילה ושתי׳ כלל אלא נהנין מזיו כו׳ פי׳ כנר בפני אבוקה ותכללו וזהו גופא התהוות קיומם כי בבחי׳ עולם התענוג אין שם אכילה אלא התענוג הוא החיות שבעצם כו׳ היינו להחיותם ברעב עצמם שהוא התענוג שבבחי׳ התכללות כנר בפני אבוקה כו׳ וכענין מיתת נשיקה במשה וג׳ הזקנים שבאדרא (נ׳ דזה אינו שייך לענין להחיותם ברעב כ״א זהו שייך לענין להציל ממות נפשם דלקמן, אבל בחי׳ ולהחיותם ברעב זהו מה שגם הגוף גשמי יוכל ליזן מאלקות וכמו משה בהר ארבעים יום לחם לא אכל כו׳, וע׳ מזה בת״א פ׳ משפטים בענין ויחזו את האלקים, ועכ״פ מכ״ז יובן ענין רעבון דיוהכ״פ שזהו ע״ד ולהחיותם ברעב והיינו ע״י הנה עין ה׳ אל יריאיו כו׳) וזהו להציל ממות נפשם פי׳ מל׳ דאצי׳ שהי׳ בגלות להחיותם גם שרים של עובדי גלולים הנק׳ מות ונק׳ רגליה יורדות מות אין זה אלא מסיבת הבירורים דעה״ד טו״ר שהוא בבחי׳ אכילה וכמ״ש באתי לגני אחותי כלה אכלתי

מבירורי דרפ"ח שהן אבני המקום כו' אבל לע"ל שיבוער הרע מכל וכל ויבולע המות כו' ויהי' עולה החמשי' למלכות בעתיקא שנק' מאד בבחי' הסתכלות פב"פ כמ"ש עיניך יונים ועליו נאמר עיניך כיונים כו' אז יהי' הצלה למל' ממות כו' אלא תהי' נפשותינו חכתה בבחי' התענוג שבחיך הרוחני כמו שירגיש מתיקות שכל ולא כמו הרגשות מתיקות מאכל גשמי וד"ל.

ועמ"ש מענין ועניתם את נפשותיכם ע"פ תדשא הארץ דשא, ובהקיצור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה שנדפס בתוספת לק"ת.

קיצור סעיף ה', ענין ג' עליות המ' הא' כשמקבלת מנה"י הב' כשמקבלת מחג"ת עד"מ כשהדבור מקבל מהמדות חו"ג אהוי"ר, הג' כשמקבלת מחב"ד כמו הדבור כשמקבל מהשכל וכ"ז בחי' נר"נ, ונק' רעייתי, אכן בעלייתה לקבל מע"ק נק' עינייך יונים, הנה עין ה' אל יריאיו:

ו)* **וזהו** באתרי' לאו אורחיה למיכל, כי ענין המאכל גשמי זהו שהמוצא פי ה' שיש בו שעי"ז מחי' את האדם מלובש בו בהסתר והעלם מאד עד שירד למטה מטה מבחי' האדם, ולכן הוא מאכל להאדם, משא"כ כשהאור והחיות מאיר בגילוי שלא ע"י הגשמה אינו נק' אכילה, וכמו שאמרו העוה"ב אין בו אכילה כו' אלא נהנין מזיו השכינה, ולכן רק כשבאתי לגני שהיא מ' אכלתי יערי כו' אבל כשז"א היא בהיכל הבינה נאמר באתריה לאו אורחיה למיכל, וזהו ענין בעשור לחודש תענו את נפשותיכם, הנה יש עולם שנה נפש ונפש שהיא המ' שם בא ההשפעה ע"ד אכילה, כנ"ל בענין אוכל לשובע נפשו וזהו צמאה נפשי לאלקים לאל חי כו', אך ביוהכ"פ מקבלת מבחי' באתריה לאו אורחיה למיכל וזהו הנק' תענו את נפשותיכם כו' וזהו כענין בשעת מ"ת הי' והר סיני עשן ר"ת עולם שנה נפש, שנתעלה הנפש בבחי' ביטול למקורו ושרשו כו'.

(ז) **ועוד** יש מי שפי' תענו לשון אני אענה את השמים והיינו מה שהמ' מקבלת מהבינה כו' ואפ"ל שזהו ענין ענתה ע"ד הנזכר בלק"ת פ' תצא סד"ה ביאור ענין כי תצא דפי' ואח"כ תבא אליה ובעלתה זהו"ע מס"נ ונפילת אפים וכן נעילה דיוהכ"פ וע' מענין נפילת אפים בסידור בהביאור ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו בפ' ובו תדבקון מזה יובן דפי' תענו את נפשותיכם שייך לפי' אענה את השמים כו' ועיין מ"ש בבוך תרי"ט ג' בהקיצור ע"פ ושננתם לבניך בפי' כי בועליך עושייך, גם בענין המאמר זהר פ' אחרי דס"ח בענין כאיל תערוג אל אפיקי מים שהם נה"י שמשם מקבלת הטפה שהיא הנק' מים, מים דוכרין, אך ביוהכ"פ נאמר באורים כבדו את ה' שמקבלת מבחי' אור שלמעלה מבחי' מים כנודע מענין ג' בחי' אור מים רקיע, וזהו ג"כ נק' תענו את נפשותיכם תהי' ה' קטנה דוגמת ה' גדולה, שמקבלת מעת"י בחי' אור כו' כי ה' קטנה היינו בה' נברא העוה"ז ה' גדולה העוה"ב, גם ביוהכ"פ י"ל זהו והניף ידו על הנהר והכהו לז' נחלים הם ז' ימי הסוכות כמ"ש במ"א ולכן הוא למעלה מבחי' אפיקי מים, גם י"ל עד"מ מי שרגילתו ללמוד רק גמרא ופוסקים, כשמפסיקים אותו ללמוד פנימי' התורה כמו ספר הזהר והקבלה, לא יקבל נחת מלימוד זה כלל לא מהערך מהעונג שיש לו בלימוד הנגלה, אף שזהו לימוד גבוה יותר שהרי הויות דאביי ורבא נקרא דבר קטן לגבי מעשה מרכבה

*) בגוכתי"ק נמצא סעיף ו' ב' פעמים.

שנקרא דבר גדול, והטעם כי בלימוד הנגלה יש לו השגה ותפיסה במהות החכמה ממש שמדבר בענינים גשמיים שיש בהן השגה ואעפ"כ היא חכמה נפלאה ואלקית, לכן מתענג מזה משא"כ בלימוד הזהר שמדבר בעניני' רוחניים שאין בהם השגת המהות כלל רק ע"ד אמונה, ועיין מזה בלק"ת פ' ויקרא בהביאור ע"פ ולא תשבית מלח, וזהו ויענך וירעיבך ויאכילך את המן שאכילת המן זהו פנימיות התורה כמ"ש בילקוט ע"פ והמן כזרע גד הוא כדברי אגדה המושכים לבו של אדם ואעפ"כ נק' זה ויענך לפי שאין בזה השגת המהות כמו בנגלה כו', והנגלה נמשל ללחם שסועד את הלב ממש ולא נקרא ויענך לפי שיש בו השגת המהות, והנה כמו למטה בענין התורה סתים וגליא כן יובן למעלה דבחי' נפש המחי' עולם ושנה מקבלת ההשפעה מבחי' גליא שבתורה, ונק' חכ' תתאה, אבל ביוהכ"פ מקבלת מבחי' חכ' עילאה שנאמר בה אחכמה והיא רחוקה ממני שאין בזה השגת המהות ממש לבחי' נפש, ע"כ נק' זה תענו את נפשותיכם אע"פ שהוא בחי' עליונה יותר הרבה כמו ויענך כו' ויאכילך את המן כו' ומן נמשך מבחי' טל שהוא כי טל אורות טליך שלמעלה מבחי' אפיקי מים כו', וע"פ הקבלה גליא שבתורה שרשה מז"א ולכן נק' הוויות דאביי ורבא דבר קטן דהיינו ז"א שנק' קטן דהיינו פי' זעיר, ופנימי' שבתו' דהיינו מעשה מרכבה נקרא דבר גדול דהיינו א"א שנק' האדם הגדול וכן פי' באד"ר דף קלו בענין שניתנה התורה באש שחורה שהוא ז"א ע"ג אש לבנה שהוא א"א, ובכל השנה מקבלת המ' מז"א שבבחי' זו יש לה השגה ממש השגת המהות, אבל ביוהכ"פ שמקבלת מא"א ושם א"א להיות השגת המהות ממש רק דרך הסתכלות כמ"ש בלק"ת בד"ה ואתחנן אל ה' בענין ואראה את הארץ, וע' בלק"ת בשה"ש סד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון גבי אבל בעטרה אין כח ההשגה מגעת לשם כו' יעו"ש. ולכן נק' בחי' זו תענו את נפשותיכם כו'.

קיצור י"ל תענו כשמקבלת מבחי' אור שלמעלה מבחי' אפיקי מים כי שם אין השגה גמורה, וכמו בלימוד הנסתר לגבי הנגלה, לפי שאין בזה השגת המהות רק ידיעת המציאות נק' זה ויענך כו' ויאכילך את המן, בזרע גד הוא אגדה, ע' זח"א ויחי דף רל"ד ע"ב בענין ואגידה, וכך למעלה זהו ח"ת וח"ע ובח"ע נאמר אחכמה והיא רחוקה ממני, וכמו דבר קטן ודבר גדול, ובבחי' דבר גדול אין בא בבחי' השגה ממש.

פ' אחרי טז, ל

א) כי ביום הזה יכפר, משנה פ"ג דיומא ל"ה סע"ב אנא השם כפר נא כו' כי ביום הזה יכפר כו', ועי"ש בתוס' בשם הירושלמי אנא השם עויתי כו' אנא בשם כפר נא כו', שם פ"ד דמ"א ע"ב ובא לו אצל פרו שניה כו' כנ"ל, פ"ו דס"ו ע"א בא לו אצל שעיר כו' אנא השם כפר נא כו' כי ביום הזה יכפר כו', פ"ח דפ"ו ע"א תשובה תולה ויוהכ"פ מכפר

שנאמר כי ביום הזה יכפר כו׳, ובזה יש להבין הרבות תולדות פס״ה דע״ג א׳ שני גדיי עזים טובים כו׳ שהרי גבי שעיר המשתלח אומר יכפר כו׳ וג׳ כי יכפר יש בו שני שרשים (ואפשר שלשה) האחד לשון קנוח והעברה כמ״ש רש״י בחומש פ׳ וישלח ל״ב כ״א ע״פ אכפרה פניו והיינו להיות מחיתי כעב פשעיך כו׳, הב׳ לשון פדיון כמו אם כפר יושת עליו בפ׳ משפטים איש כופר נפשו לה׳, ר״פ תשא, וזהו השני שעירים שעיר א׳ לה׳ זהו להיות עי״ז הסרת העון כו׳ שעיר המשתלח זהו כענין פדיון נפשו נותן תמורתו השעיר לס״מ כו׳, אך מה שהי׳ צריך גם ליצחק שני גדיי עזים אינו מובן לפ״ז, ורש״י פי׳ בשם פר״א וכי שני גדיי עזים כו׳ אלא א׳ לפסח כו׳ ועדיין אין זה שייך להנ״ל.

ב) **עמה״מ** שער אר״א פכ״ה דע״ג ב׳ הביא האדר״ז דר״צ סע״ב כי ביום הזה היינו בינה יובלא חירו דרור נותן לה רשות החירות גם לחייבים שהוא מחילת החטא ולתקן הפגם כו׳, והיינו ע״י המשכה מעומק דכולא שממלא מה שהנהר יחרב ויבש וכך בינה ונהר יוצא מעדן ששמו יובל מוצא מים ע״כ משם מתמלאים הפגמים, ועמ״ש בד״ה תקעו בענין פי׳ ממעמקים ובזח״ב בשלח סג״ב, והיינו לפני הוי׳ תטהרו כי הוי׳ היינו ז״א שם המצות עשה ול״ת, והוא עה״ח אשר על יובל ישלח שרשיו, ובת״י פ׳ וישלח ע״פ אכפרה פניו נרעי ית סבר אפוי וכ׳ המפרש נרעי הוא לשון רעוא פי׳ נתרצה פניו בדורון.

ג) **בר״ח** שער התשובה פ״ב קרוב לתחלתו דק״ו ע״ב הביא המאמר פ׳ ויקרא דט״ו ג״כ יוהכ״פ בינה כו׳ ושם פי׳ כי החטא ע״ד גלוי עריות עד שעי״ז אימא אתגליא והתשובה כסוי כו׳ ע״ש, לפ״ז י״ל יום הכפורים לשון כסוי כמו ענין כפורת דהיינו כסוי, וכן וכפרת אותה מבית ומחוץ בפ׳ נח ת״א ותחפי היינו כסוי, ובענין מהו הגלוי והכסוי פלפל שם בר״ח, ועיין בסדור בדרוש ברכת הזימון פי׳ גלוי עריות כו׳ דהמכוון י״ל שהחיצונים יונקים מיחודים העליונים וזהו הנק׳ גלוי כי המשכה הפנימיות א״א להיות נמשך רק ע״ד עלמא דאתכסיא, משא״כ כשנמשך ומתגלה למטה (הג״ה ועמ״ש ע״פ סוד ה׳ ליריאיו עכ״ה) בעלמא דפרודא ונהנים מזה החיצונים נעשה רע גמור כמו בשבה״כ נעשה מפני אריה חיה טמאה כו׳, וע׳ מזה ג״כ בבה״ז פ׳ תרומה דקכ״ו ע״ב גבי שאר ב״נ דעביד כן מגלין עריין כו׳, וזהו שביוהכ״פ יכפר עליכם ג״כ לשון כיסוי שלא ישאר ח״ו גילוי הנ״ל ועמ״ש ע״פ כי בא השמש בפ׳ ויצא וע״פ המכסה אני מאברהם בפ׳ וירא, וזהו פי׳ שלישי בענין לכפר עליכם לשון כסוי ועמ״ש ע״פ ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו, שאפילו הלוים לא יוכלו לראות בבחי׳ התלבשות כשמתלבש קדש העליון בלבושים אלא וכסה אהרן כו׳, בד״ה במדבר סיני, שאו את ראש כו׳.

ד) **רבות** תולדות פס״ה דע״ג א׳ כהובא לעיל סעי׳ א׳, ויש להעיר מענין ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן שהם י״א יריעות, שהם ע״ד י״א סממני הקטרת שמבררים י״א כתרי מסאבותא וזהו ענין ויחשוף

יערות כמ״ש ברבות פ׳ בא ס״פ ט״ו ויחשוף יערות אלו סממני הקטורת, דהיינו שקולפין המקיף שלהן ונעשה מזה מקיף דקדושה וע׳ בפרש״י בתלים סי׳ כ״ט ע״פ ויחשוף יערות כמו מחשוף הלבן כו׳, דהיינו ע״י יוהכ״פ שמקריבין קטרת לפני ולפנים נמשך בסוכות צלא דמהימנותא ובהיכלו אומר כבוד עניני כבוד שחולק מכבודו ליריאיו, ועד״ז נעשה מבירור זה י״א יריעות לאהל ומקיף על המשכן כו׳, וזהו ענין הגדיי עזים שהם טובים לך ולבניך כו׳ כי יעקב ע״ס דתיקון וע״י בירור מק״נ נמשכו מקיפים דתהו וכמ״ש ע״פ כאהלי קדר, בלק״ת בשה״ש בהביאור ע״פ שחורה אני ונאוה, דרוש השני, בהביאור פ״ה.

ה) **רבות** אחרי ספ״כ בענין מיתת שני בני אהרן שכשם שיוהכ״פ מכפר כו׳ כי ביום הזה יכפר כך מיתתן כו׳ ויעתר ועיין רבות ויקרא רפ״ב בענין יקר בעיני ה׳ כו׳ ובשה״ש רבה ע״פ אשכול הכופר כו׳ ע״ש שמכפר ע״ד קטורת, ואפ״ל כי ע״י תומ״צ ממשיכים יחוד זו״נ אבל ע״י מסירת נפשם לה׳ מעוררים יחוד או״א כנודע מענין יחוד ק״ש כו׳, וכבר מבואר למעלה שהכפרה מהבינה יחוד או״א כו׳, גם במיתתן מעלים מ״ן מזמ״ל דמתו כו׳ שלמטה מק״נ שא״א לבררם כ״א ע״י הנ״ל כמ״ש באגה״ק סי׳ כ״ח ד״ה למה נסמכה שטומאת המת הוא אבי אבות הטומאה שלמטה מטה מנוגה, כי תו״ב דטומאה נק׳ אבות הטומאה וכתר שבטומאה נק׳ אבי אבות, וע״י מיתת צדיקים שנושא נפשו אליו ית׳ במיתתו הרי מעלה מ״ן ומברר ומהפך מבחי׳ אבי אבות הטומאה שיוכלל בקדושה וע״י ההעלאה בכתר דקדושה לכן הוא מכפר, ומזה יש להעיר לענין יוהכ״פ מכפר, כי הנה כתיב מי יתן טהור מטמא שזה שיומשך מטמא בחי׳ טהור נמשך ע״י מי ע״ד אם עוונות תשמר י״ה אד׳ מי יעמוד כו׳, ספכ״א, אמור ס״פ כ״ז, שלח לך פי״ו גבי במאזנים לעלות, שה״ש רבה בפסוק כאהלי קדר ובפסוק אל גנת אגוז ובפסוק אחות לנו קטנה ובפתיחתא דאיכא בד״ה רי״צ פתח תחת אשר לא עבדת, זח״ב ע׳ רל״ט שכ״ב ח״ג כ״ד כ״ה קי״ב קי״ד קי״ט קכ״ב קכ״ד קצ״ו שע״ה תע״ד. ע׳ בהערות

ו) **רבות** אחרי ס״פ כ״א ואמור ס״פ כ״ז בענין שני גדיי עזים טובים, לך ולבניך, שעל ידיהם מתכפר להם ביוהכ״פ, נתבאר לעיל סעי׳ א׳, ועוד נתבאר יותר ע״פ ומאת עדת בנ״י יקח שני שעירי עזים, ועמ״ש ע״פ ושעיר עזים אחד לחטאת.

ז) **פ׳** שלח פי״ו דרס״ז ג׳ ע״פ אך הבל בני אדם כו׳ במאזנים לעלות כל הבלים שישראל עושין כל ימות השנה במאזנים לעלות מוחל להם הקב״ה בחדש תשרי שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, ופי׳ שם בי״מ שהזכיות עולות במאזנים וירדו העוונות, ואפ״ל עפמ״ש

(ועמ״ש מענין הבל הבלים בזח״ג תזריע דמ״ז ע״ב ונת׳ מזה בביאור ע״פ והי׳ לכם לציצית ויש לעומת זה הבל תבירו דרוחא כו׳ וזהו הבלים וכזבים כו׳).

בלק"ת בדרושי עשי"ת בד"ה להבין ענין הפסוק מי א־ל כמוך פרק ד' בענין מר אמר נושא ומר אמר כובש שיש בהעבירה גופא ב' בחי' שהאחת יכולה לעלות והוא כח הרוחני המתאוה שמגביהו להתהפך לשוב לאהבת ה', הב' המעשה בפו"מ שאין לה עליה כו' ומפילה במצולות ים כו' ע"ש, וא"כ א"ש דבמאזנים לעלות קאי על ההבלים לבד בלי הזכיות שיש בהן מה שעולה ומה שיורד וזהו במאזנים כו', וברבות אמור פכ"ט איתא שזהו בזכות אברהם שנק' האדם הגדול בענקים וזהו אך הבל בני אדם, ויש לפרש משום דגבי נושא עון ועובר על פשע כתיב מי א־ל כמוך שהוא חסד עליון דעתיק וזהו בזכות אברהם שהוא איש החסד ושרשו מחסד דא"א וע"י כמ"ש בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו'. עוי"ל פי' במאזנים לעלות שנושא ומגביה את העוונות הפך ממ"ש הי"מ וכמ"ש בגמרא פרק ב' דעירובין ד"ח ע"ב על פסוק צדקתך כהררי א־ל עיין שם בפרש"י דלמ"ד נושא היינו שמגביה כל העוונות למעלה כדי שיכריעו הזכיות, והיינו שמגביה אותם למקום שהוא רחמים רבים לבחי' אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך כו' משום דקמי' כחשיכא כאורה כו' ואז הזכיות יורדים למטה, אפ"ל בכלל זה גם הזכיות של הזדונות מה שנהפכו לזכיות וגם למ"ד כובש הוא מגביה אותם תחת כסה"כ ומסתיר אותם אלא שלא נתבטלו לגמרי, ועיין רבות בשלח פכ"ה שאינו מוציא השטר וא"כ עכ"פ כ"ז הוא דוקא ע"י במאזנים לעלות, וזהו בחדש תשרי שמזלו מאזנים, וה"ע קו המדה, ואזי דוקא שייך הברכה בקו המדה דוגמת שהברכות קבל יעקב מיצחק מה"ט כנזכר בת"א סד"ה ראה ריח בני בפ' תולדות, ובמא"א אות מם סעיף קל"ד משקל בתפארת כו' גם משקל נק' הדעת מזלא קדישא והכפות חו"ג וההכרעה ע"י ת"ת כו', והי"נ הביא מהזהר פ' בראשית דל"ג משקל לישן דקיימא באמצעיתא, ועמ"ש בלק"ת פ' בחקתי סד"ה ואפו עשר נשים בפי' והשיבו לחמכם במשקל, ומ"ש מזה עוד במא"א סעי' הנ"ל אות ק"ך מאזנים נק' הב' נוקבין היינו ב' ההין דשם, לשון המשקל ו', אבנא למשקל י', ונ' שהוא מהרע"מ ר"פ תשא דקפ"ז ע"ב גבי ודא ו' ממוצע בין שני ההי"ן אבנא למשקלא בה דא י', ובסה"מ סי' קס"ב בשם הע"ח שהמשקל הוא בסוד היודי"ן שנקרא אבנים ששוקלין בהם ולכן הוי' דיודין נק' משקל, עו"ש במא"א מאזנים נו"ה והלשון יסוד מכריע ועיין בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בפי' מאזני צדק שהם נו"ה יש להעיר ממ"ש באגה"ק סי' ט"ו בפי' נו"ה וממ"ש בבה"ז פ' שלח דקע"א ע"פ והי' ביום ההוא יצאו מ"ח גבי שנו"ה נק' שבכין דעזרה כו' וע' בפרדס ערך משפט הזכיר מענין משקל, ושרש בחי' מיתקלא שייך אפילו על ע"ס דאצי' כמה יומשך בהן האור כנז' באדר"ז דר"צ ע"א חו"ב בחד מתקלא אתקלו דכר ונוקבא ובגינייהו כולא אתקיים בדו"נ כו' וע' רבות ס"פ ואתחנן כל מה שבראתי בראתי זוגות זוגות כו', א"כ ענין המתקלא שייך גם על זווג דו"נ ושרשו יחוד חו"ב כו' שזהו ג"כ ע"י מתקלא, ולכן בר"ה ויוהכ"פ שאזי בנין זו"נ והר"ע אדם וחוה שייך מאזנים ומשקל והוא קו המדה גבורה דע"י שבמו"ס וע"כ במאזנים דוקא לעלות ועמ"ש מענין הברכה בקו המדה בלק"ת בביאור ע"פ כה תברכו גבי ישא ה' פניו כו' ומ"ש

עוד מזה בביאור ע״פ ועתה יגדל נא שלא נדפס ועמ״ש עוד מענין אך הבל בני אדם כו׳ בתלים סי׳ ס״ב.

ח) **רבות** בשה״ש ע״פ כיריעות שלמה כו׳ מתלכלכת וחוזרת ומתכבסת כך ישראל אע״פ שמתלכלכין בעוונות כל ימות השנה יוהכ״פ בא ומכפר עליהם שנאמר כי ביום הזה יכפר כו׳ והיינו כמש״ש לעיל מיני׳ שחורה אני בכל ימות השנה ונאוה אני ביום הכפורים, ועיין לק״ת בשה״ש סד״ה שחורה אני ונאוה הראשון פרק ה׳ בענין יריעות שלמה שאצלו ית׳ כחשכה כאורה כו׳ ומשם נמשך ישא ה׳ פניו אליך כו׳ ע״ש, ויובן מזה איך שביוהכ״פ נעשה מבחי׳ שחורה אני בחי׳ ונאוה, ובד״ה שחורה אני ונאוה השני בביאור הראשון גבי כיריעות שלמה מקיפים יותר עליונים מבחי׳ כאהלי קדר כו׳ עו״ש שנק׳ יריעות שלמה ע״ש הפסוק או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי, וה״ע שלום שלום לרחוק ולקרוב דהיינו לרחוק שנעשה קרוב בחי׳ תשובה ולכן כדי שיומשך גם בבחי׳ זו הוא ע״י יריעות שלמה כו׳.

ט) **רבות** בשה״ש ע״פ אל גנת אגוז כו׳ מה אגוז זה אם נופל לתוך הטנופת כו׳ כך ישראל אע״פ שמתלכלכין בעוונות כל ימות השנה בא יוהכ״פ ומכפר עליהם שנאמר כי ביום הזה יכפר כו׳ צ״ל דכמו באגוז מה שמתלכלך ע״י הטנופות אין זה מגיע לעצם הפרי שבתוכו שאינו מתטנף כלל כ״א מגיע על הקליפה שלו, ולכן ע״י שמורק ושוטף טנופת שע״ג קליפתו חוזר לתחלתו והיינו שהקליפה קשה ואין נשתנית ע״י הטנופת לשלא יועיל לה רחיצה, ועד״ז י״ל הנמשל כי הנה״ב מלבשת לנה״א כמו קליפה לפרי, ועמ״ש בד״ה בשלח פרעה בענין קליפה קדמה לפרי מבחי׳ לפני מלוך מלך לבנ״י, ועמ״ש בענין ומעטרא ליה כסאסאה לשבולתא כו׳ שמגינה עליו מזרם וממטר עד שתגמור הפרי כן היש דנה״ב מועיל בתחלה בענין אדעתיה דנפשי׳ קא עביד כו׳, והנה בנה״א ג״כ יש חיצונית ופנימי׳ כמו חיצוני׳ הלב ופנימי׳ הלב, ועמ״ש בד״ה שובה ישראל עד ובד״ה כי תצא בענין מאן דקטיל לחויא יהבין ליה ברתא דמלכא, ולכן בפנימי׳ הנפש אין מגיע הלכלוך וזהו אע״פ שחטא ישראל הוא וכמ״ש מזה בד״ה שחורה אני ונאוה הראשון ספ״ד בלק״ת בשה״ש ומ״ש בד״ה אני לדודי דרוש הראשון פ״ב ולא עוד כו׳ כי אינו דומה מעלת השר עם היותו בשביה ועמ״ש סד״ה ציון במשפט תפדה משא״כ בחי׳ ציון כו׳ ובמ״א בביאור מאמר הזח״ג שופטים ער״ה א׳ גבי רשע עוונותיו חקוקים לו על עצמותיו פי׳ אדמ״ו נ״ע על דוקא כי בהעצמיות ממש שהוא מוחין דאבא אין מגיע הפגם והיינו משום שהתורה נק׳ ספר שהוא בינה המלבשת אבא כמו שכותבים בדיו אותיות ע״ג הקלף הלבן, לכן הפגם מגיע בבינה שהיא בחי׳ על עצמותיו שהעצמיות הוא עד״מ גויל וקלף הלבן שעליו כותבין אותיות התורה, וגם כמ״ש בד״ה יונתי בחגוי ששרש נש״י הוא למעלה מהתורה ולכן כל התורה ארוגה על ישראל צו את בנ״י כו׳ וכ״כ בתד״א שענין התורה לגבי ישראל הוא כמשל מלך שקונה בגד לבנו כו׳ ע״ש אף שאין הלשון כן, ועמ״ש בד״ה ביום השמיני שלח גבי וקדם צרתני

ולכן כל מה שישראל מתלכלכין הרי הפגם מגיע רק עד הבינה משא״כ בבחי׳ חיה ויחידה שהוא כתר חכמה שבנפש כו׳, ועמ״ש בענין אין עבירה מכבה תורה, וע׳ בזח״א פ׳ בראשית דף ד׳ ע״א מובן שגם הבינה נק׳ קליפה לגבי החכמה כו׳ ולכן ביוהכ״פ שהוא התגלות הכתר וכן בנשמת בחי׳ יחידה וז״ש ימים יוצרו ולא אחד בהם הוא יוהכ״פ אזי מכפר כו׳ ע״י התגלות הפנימי׳ אזי גם החיצוני׳ והקליפה נרחץ כמ״ש תבא אם ותקנח כו׳, ובמא״א א׳ סעי׳ למד אגוז נק׳ היסוד וכן גימט׳ טוב בין דדכורא בין דנוק׳ כו׳ וצריך להעביר ג׳ קליפין דאגוזא כו׳ עכ״ל, והנה ביוהכ״פ הוא בבחי׳ לעברך בברית כו׳ למען הקים אותך לו לעם כו׳ כמ״ש בד״ה אתם נצבים דפי׳ לעברך ע״ד עד יעבור עמך הוי׳ וזהו בחי׳ יוהכ״פ לפני הוי׳ תטהרו ואזי התגלות יסוד דע״י ע״ד וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה׳ כמ״ש סד״ה כי ההרים ימושו, וע״כ אז מורק ושוטף הטנופת שנתלכלך האגוז שה״ע ההתקשרות בתאוות הגשמיות וזהו ענין מי יעלה לנו השמימה ר״ת מילה וס״ת הוי׳, כי ע״י לעברך בברית בחי׳ ומל ה׳ את לבבך עי״ז הוא עד יעבור עמך הוי׳ כו׳, וע׳ עוד בהקדמת ת״ז ד״י ע״ב מענין אגוז ובתיקון נ״ה דצ״ה ע״ב, חגיגה פ״ב י״ח ב׳, רבות במגלת אסתר קכ״ח אגוז אמרה בי נמשלו ישראל שנאמר אל גנת אגוז ירדתי זח״א פ׳ בראשית די״ט סע״ב שלמא מלכא כד נחית לעמקא דאגוזא דכתי׳ אל גנת ירדתי, ופי׳ במק״מ עומקא דאגוזא היא הקדושה והקליפה בכללות אחד כי המוח של האגוז היא הקדושה וד׳ קליפות שעליה הם ד׳ קליפות שהוא נוגה וג״ק שהם אבי״ע דקליפה ומזה נמשכו ד׳ גליות כו׳ ואזי אח״כ יתגלה הפרי, ועיין עוד מענין אל גנת אגוז בזח״ב פקודי דרל״ג ע״ב שזהו ענין רשע מכתיר את הצדיק ועד״ז נאמר ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן ועמ״ש מענין רשע מכתיר בד״ה אם בחקתי השני בסופו ובענין יריעות עזים בד״ה מה טובו אוהליך, תד״א פי״ח בחיי קס״ב א׳ ע״פ וכשלו איש באחיו בעין אחיו, מה אגוז אתה נוטל אחד בפרדס ערך אגוז שהמל׳ נק׳ אגוז ע״ש שמתלבשת כו׳ או שהיסוד נק׳ אגוז והמל׳ גנת אגוז.

בד״ה הגידה לי שאהבה נפשי פי׳ אדמו״ו נ״ע פי׳ שאהבה נפשי היא האהבה שיש בנה״א מצד שרשה ישראל עלו במחשבה רק כי יש מכסה ומסתיר ולכן צריך לשבר נה״ב וזהו אל גנת אגוז ירדתי שכנ״י נמשלה לגנת אגוז שהקליפה מכסה ומסתיר על הפרי אך כששוברין הקליפה נתגלה הפרי שבתוכו בחי׳ ישראל עבמ״ח שנמשכה ממהו״ע ית׳ ממש והוא בחי׳ יו״ד עילאה כו׳.

י) רבות בשה״ש ע״פ אחות לנו קטנה כו׳ מה קטן כו׳ כך ישראל כו׳ בא יוהכ״פ ומכפר עליהם, ועיין מענין אחות לנו פסחים ח׳ פ״ז א׳, קדושין ב׳ מ״ט ב׳, רבות מ״ב ג׳, קס״ב ב׳, רי״ב ד׳, ובשה״ש כנ״ל, זח״א ע׳ נ״ז, ח״ב קמ״ב, ח״ג קנ״א תקע״ד של״ה ל״ט א׳, ונקדים לשון אדמו״ר נ״ע בת״א פ׳ נח סוף הביאור ע״פ מים רבים, וזהו אחות לנו קטנה, פי׳ כי עתה נק׳ זה דודי כו׳ (ר״ל כשמקבלת מז״א נק׳ דודים ר״ל משום דודים לפעמים מתפרשין כמ״ש בזח״ג ויקרא ד״ד ע״א, משא״כ למעלה באו״א נקרא רעים דלא מתפרשין ועד״ז הו״ע אחות ל׳ איחוי וחיבור, ועמ״ש ע״פ מי יתנך כאח לי שיהי׳ ע״ד

יחוד תדירי דאו"א כמ"ש בבה"ז וירא בענין וגם אמנה אחותי בת אבי היא כו', א"נ דקאי עמש"ש תחלה יחוד דאו"א כו' יחוד זו"נ כו' וזהו הכל בחי' יחוד היינו כשנמשך למטה והיו לאחדים משא"כ מעשה המצות והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' ועמ"ש מזה בד"ה מי יתנך בענין המדרש בשה"ש ע"פ יש אחד ואין שני כו' שאין לו בת זוג כו' ולכן כשמקבלת כנס"י מבחי' זו לא שייך לקרותן דודי כי זהו רק ע"ד יחוד דו"נ אבל שם לא שייך זה כמ"ש ראו כו' ואין אלקים עמדי, אלא בבחי' זו נק' אחות ל' איחוי וחיבור, וצ"ע דבבחי' זו נאמר ואת אין לו) אבל כשמתעלה למעלה מעלה ע"י המצות במהותו ועצמותו (היינו בבחי' כתר עליון) נק' אחות לשון ולא מאחין, איחוי אלכסנדרית שהיו לאחדים ממש אחעט"ב, (נ' דר"ל ע"ד מ"ש בזח"ב תרומה קנ"ח א' מסטרא דעלמא דאתי לאו איהי מאנא לגביה אלא עטרה על רישיה כו' מסטרא דסגולתא, זרקא מקף שופר הולך סגולתא כו' ובחי' זו הוא ביוהכ"פ ע"י שופר דר"ה ויוהכ"פ כו' נעשית סגולתא, ולכן יוהכ"פ אסור בתשמיש המטה כיון דלאו איהי מאנא לגביה כו' להיות שייך יחוד גופני כו', וע' ת"ז תקון כ"א נ"ט ב' כשהיא עטרה על רישיה זהו ענין תפילין של ראש), ושם נקרא בחי' קטנה כי כשמקבלת מבחי' חכמה נקרא רבה אמונתיך (ע"ד מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית) וכמארז"ל אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו היינו שיש השפעות והמשכות רבים, משא"כ כשמתעלה בחי' מל' למעלה מעלה להיות עט"ב אז היא בחי' נקודא חדא (כי בכתר הוא רק קוצו של יוד משא"כ החכ' יו"ד, ובינה ה' רחובות הנהר, כי כל מה שמתקרב יותר לא"ס נעשה קטן יותר כמ"ש באג"ה סי' ב' ע"פ קטנתי מכל החסדים, ועמ"ש בביאור ע"פ ולא אבה בלק"ת פ' תצא מענין קש"י, ונראה דקטנות זה היינו רק מיעוט הכלי ואז רבוי האור דוגמת עקודים בכלי א' וכל מה שנמשך למטה מתרבה הכלי וזהו ענין אימתי גדול כשהוא בעיר ריבוי הבתים שהם צירופי אותיות וכלים כו' וע' בבה"ז פקודי דרל"ג ב' גבי כל מה דאוסיף גרע וסימנך פרי החג כו' ולכן שמע"צ נק' סעודה קטנה כו', ובמא"א סמך סל"ג פי' סעודה קטנה נק' המל' וסעודה גדולה נק' הבינה והוא מהרע"מ פ' פנחס דרנ"ו ע"ב וסעודה ע"ד כ"א הלחם אשר הוא אוכל, ולפמ"ש י"ל שע"י עליית המל' בכתר ביוהכ"פ ושם נק' אחות לנו קטנה ע"ד קש"י ועקודים רבוי האור ומיעוט הכלי עי"ז נמשך הגלוי מלמעלמ"ט בשמע"צ שתהי' בבחי' סעודה קטנה כו', ועוד יש להעיר לשון קטנה ממ"ש בזח"ג בלק קצ"א א' ע"פ שחורה אני ונאוה מגו דחיקו דרחימו אזעירת גרמה בזעירת סגי כו' והיינו שנשארה בבחי' נקודה והוא כתר שבמל', ועוד ממ"ש ברבות דברים חמה ולבנה יש להם בושה שנאמר וחפרה הלבנה כו' אבל הכוכבים אין להם בושה, כי כוכבים הם נראים קטנים ביותר שהוא ביטול שלמעלה היש ולמטה כלא חשיב כענין קטנתי מכל כנ"ל ועד"ז ה"ע אחות לנו קטנה שהיא בבחי' ביטול שלמעלה היש אמיתי וכולא כלא חשיב, עוי"ל לענין קטנה עפמ"ש בת"א פ' ויצא סד"ה והי' הוי' לי לאלקים גבי וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך צ"ל נשאר מעילוי הראשון בבחי' אתעדל"ת לאתעדל"ע שבעילוי הב' כו' נק' מעשר כו' שהוא בחי' חכמה או כתר כו' ע"ש, וזהו ענין אחות לנו קטנה שמכל היותה פרצוף נשאר בחי' מעשר כו' ע"ד נקודה תחת היסוד כו', וזהו המתגלה ג"כ בבחי' יוהכ"פ שאז עולה היא באתעדל"ת ונבנית בנין חדש ע"י אתעדל"ע והוא מ"ש

אח״כ אם חומה היא נבנה עליה כו׳ אני חומה) וכידוע שנקודה אחת העליונה כולל כל בחי׳ התחתונה כמארז״ל רגלי החיות כנגד כולן שוקי החיות כו׳, ויותר י״ל מענין קוצו של יו״ד שהיא כתר הרי הוא אור כללי הכולל כל הע״ס כמ״ש בע״ח שמ״א פ״ג.

ושדים אין לה, פי׳ שעתה נמשך ונשפע למטה בהיכלות דבי״ע ומלכותו בכל משלה, וכמ״ש בזח״ב פקודי דרנ״ט ע״ב באינון שדים כו׳ ויניק בהון לאינון מלאכים כו׳ ועיין במק״מ שם, ובת״א בד״ה וארא אל אברהם כו׳ באל שדי, ובמא״א אות שי״ן סל״ג, משא״כ למעלה איידי דטריד למיבלע לא פליט אינו נמשך ונשפע כלל, וע״ד הנז׳ בזהר בלק ע״פ שחורה אני ונאוה כנ״ל ולית לי אתר לאעלאה לכון תחות גדפוי ועמ״ש בענין קי״ס דאגלידו מיא ונעשה קרח אותיות חרק שהוא ביטול נקודה אחד והיינו מחמת גלוי אור א״ס כו׳ וחרק נקודה א׳ זהו ענין קטנה.

מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה פי׳ כי למטה וידבר ה׳ כו׳ דבר מלך שלטון היינו שבחי׳ הדבור פרצוף בפ״ע מנהיג וממשיך לזולתו, היינו עולמות בי״ע שהם נראים יש ודבר נפרד בפ״ע והדבור הנמשך להם נראה כאלו יוצא לחוץ וזהו אמצאך בחוץ כו׳ חכמות בחוץ תרונה כו׳ ועיין בסש״ב ח״א ר״פ כ״ב ונק׳ כו׳ דבור ממש כדבורו של אדם כו׳, והיינו כמש״ש ר״פ כ״א שהאדם כשמדבר דבור כו׳ ונראה דבר בפ״ע כו׳, משא״כ למעלה שידובר בה בחי׳ נפעל שהדבור אינו בפ״ע רק בה שאינו נמשך למטה כו׳, היינו עדמש״ש בסש״ב פכ״א אבל הקב״ה אין דבורו מובדל ממנו ית׳ ח״ו כו׳ ועמ״ש מזה בד״ה אלה פקודי המשכן פרק ח׳ ובביאור ע״פ והי׳ מספר בנ״י פ״ג, ובד״ה נשא את ראש בני גרשון השני בסופו. וי״ת אחות לנו, בעידנא ההוא יימרון מלכי שמיא כו׳ וקלילן זכוותא כו׳ ביומא דמלילו אומיא כו׳, וע׳ רש״י כי במצרים נאמר ושדים נכונו אבל זו כו׳ כשהאומות מתלבשים כו׳, פסחים פ״ז א׳ וקדושין מ״ט ב׳ ושדים אין לה זו עילם שזכתה ללמוד ולא זכתה ללמד ובפרש״י דקאי על דניאל, וי״ל שהי׳ מבחי׳ קטנה הנ״ל ע״ד שחורה אני כו׳ כנ״ל וכמו משה קודם מ״ת שהי׳ כבד פה וכבד לשון היינו למעלה מההשפעה כח מה כו׳.

רבות פ׳ לך לך ר״פ ל״ט אחות קטנה קאי על אברהם כו׳, במדבר פ״ב דף רי״ב ד׳ כענין הנז״ל בשם שה״ש רבה פ״ח, ח. ושם נז׳ מה קטנה כו׳ כך ישראל כשהם חוטאים אין הקב״ה מעלה עליהם ולא נז׳ ענין יוהכ״פ ויעו״ש מהראי׳ שהביאו מ̅מ״ש בהושע והי׳ במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי וצ״ל מ״ש ברבות בשה״ש בא ביוהכ״פ כו׳ היינו לפי שאז הם בבחי׳ ומעלה זו דאחות לנו קטנה כי אז הם בבחי׳ הביטול ע״ד קטנתי מכל כו׳, ואפ״ל פי׳ ביום שידובר בה כי ביוהכ״פ שהמל׳ עולה בכתר א״כ גם ג׳ עולמות בי״ע עולים באצילות ולכן הוא בחי׳ שידובר בה הכל באצי׳ וע״כ אומרים בשכמל״ו אחר נעילה בקול רם ג״פ שאין פחד מיניקת החיצונים, אלא דצ״ע כי גם בשבת עולים בי״ע באצי׳ במנחה, וזהו אימתי גדול הוי׳ כשהוא בעיר אלקינו פי׳ עיר אלקינו היינו שע״י צירופי אותיות דשם אלקים המסתיר על שם הוי׳ בבחי׳ שמש ומגן נראים בי״ע ליש ודבר נפרד ואז שייך בחי׳ גדול כו׳ אלף אלפים

ישמשוני׳ כו׳ וכולם בטלים לבחי׳ מלכותו ית׳ וזהו רבה אמונתיך, אבל בנעילה יוהכ״פ שאומרים כי הוי׳ הוא האלקים שבחי׳ הוי׳ נעשה בבחי׳ אלקים לגבי ע״ק א״ס, א״כ אינן בי״ע בבחי׳ יש כ״א בביטול וע״כ נק׳ אחות לנו קטנה. ועמ״ש מענין כי ביום הזה יכפר, בבוך ויקרא*, עוי״ל בענין יוהכ״פ שהוא ג״כ לשון כסוי כדלעיל סעיף ג׳ והענין עפמ״ש השי״ך ס״פ אחרי טעם למה קורין פ׳ עריות במנחה דיוהכ״פ בשם מדר״א שאומרים להקב״ה אתה כתבת ערות אמך לא תגלה אמך היא, וישראל קראת אמי, כתבת ערות אחותך לא תגלה וישראל קראת אחותי, כו׳ לזה קורין אלו העריות לומר להקב״ה שלא יגלה ערותינו בין שרי העובדי כוכבים בעת החתימה כו׳ ע״ש, והיינו כי הגלות ויסורים נק׳ גילוי ערות כנס״י כמ״ש ביחזקאל סי׳ ט״ז ל״ז וגליתי ערותך אליהם יעו״ש דת״י ואגלי בהתתיך להון ויחזון כל עמא קלונך וע׳ בהושע סי׳ ב׳ י״א ובישעי׳ סי׳ מ״ז ה׳, וזהו הפי׳ שמבקשים ממנו ית׳ שלא יגלה עוונותינו כ״א אדרבה יכסה על פשעינו כמש״ש ביחזקאל סי׳ הנ״ל פסוק ח׳ ואפרש כנפי עליך ואכסה ערותך ות״י ואעדתי חוביכון וזהו ענין יום כפורים לשון כסוי שמסיר עוונותינו הפך וגליתי ערותך, וזהו כנ״ל בענין כסית כל חטאתם.

יא) י״ל בענין אחות לנו קטנה ב׳ אופנים הא׳ ע״ד מי יקום יעקב כי קטן הוא בעמוס סי׳ ז׳ ב׳ ועיין מזה בילקוט ח״ב רמז שי״ג ובגמרא סוף מכות דף כ״ד ע״א, והשל״ה דף של״ה ב׳ פי׳ שזהו ע״ד ישראל מונין ללבנה וארז״ל בחולין פא״ט ד״ס ע״ב לימנו בך צדיקי יעקב הקטן ופרש״י ע״ש מי יקום יעקב כי קטן הוא, שמואל הקטן, דוד הקטן ופרש״י מקרא הוא בש״א סי׳ י״ז י״ד ודוד הוא הקטן, ובמד״ר פ׳ בראשית פ״ו משמע שזהו ע״ד שממעטים את עצמם ע״ש בענין יקטן וא״כ זהו ע״ד הנזכר בחולין ספ״ו שאתם ממעטים את עצמיכם לפני כו׳ וכן פרש״י בשה״ש כאן וע׳ באג״ה סי׳ ב׳ בענין קטנתי מכל החסדים, ובת״א פ׳ יתרו סד״ה בחודש השלישי בענין מונין ללבנה דלית לה מגרמה כלום, וע׳ בזח״ב תרומה דקל״ח סע״ב דענין כי מזבח הנחשת קטן זהו ע״ד ודוד הוא הקטן, וע׳ בת״א סד״ה בכ״ה בכסלו פי׳ מי יקום יעקב קטן הוא כי יעקב בריח התיכון כו׳ ומאחר שיש לו קצה כו׳, נשמע דעיקר קטנות זו זהו מפני דכולא קמיה כלא חשיב שנת׳ בלק״ת בד״ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני פ״ב, ושם קמי׳ דוקא משא״כ מבחי׳ מלכותו נמשך שיהי׳ היש דבר נפרד כו׳, ויותר אפ״ל שזהו ההפרש מצד חיצוניות ופנימיות, דהיינו שם אלקים ושם הוי׳ וזהו ענין כי אל דעות וישראל מונין ללבנה שעי״ז הביטול מקבלים מבחי׳ פנימיות משא״כ מה שמונין לחמה נמשך מחיצוניות, עוד יש להעיר ממ״ש במד״ר פ׳ דברים והכוכבים אין להם בושה והיינו לפי שנראים קטנים ביותר ובאמת הם ברקיע השמיני למעלה מהחמה וישראל נמשלו לכוכבים וענין בושה עמ״ש בלק״ת פ׳ אמור בד״ה וספרתם לכם, והנה הכוכבים יוצאים עם הלבנה, ח״ש המד״ר פ׳ במדבר פ״ב דף רי״ב ע״ד א״ר ברכי׳ אחות לנו קטנה א״ל הקב״ה כשם שהתנוקת הזו כשהיא קטנה והיא חוטאה על אבותיה אין אבותם מתרעמים עליה למה שהיא קטנה כך הם ישראל כשהם חוטאין אין הקב״ה

---

*) לעיל עמוד צח.

מעלה עליהם, ולכאורה אינו מובן כלל איך ישראל הם נדונים כקטנים ועובדי כוכבים נידונין כגדולים, ולפמ"ש א"ש דהיינו ע"י שישראל ממעטי' א"ע ע"ד כי קטן הוא כו' ע"כ נדונין כקטנים, וביאור הענין י"ל ע"ד אל תרבו תדברו גבוהה כו' כי אל דעות ה', וע' מענין כי אל דעות בת"א בד"ה משה ידבר, ובלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו, ובד"ה כי תשמע בקול, וא"כ ישראל שמקטינים א"ע מקבלים מבחי' יחו"ע איך דכולא קמיה כלא חשיב, משא"כ עובדי כוכבים שהם בבחי' יש א"א להם לקבל רק מבחי' שם אלקים כו' והנה מקור הסליחה והמחילה נמשך מבחי' דעת עליון דוקא כמ"ש בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ לבבתיני אחותי כלה, ושם פ"ב בענין לא הביט און ביעקב כו' והיינו ע"י מי יקום יעקב כי קטן הוא ופי' בעמה"מ מי שהוא בינה יקום יעקב וזהו כי ביום הזה יכפר שיוהכ"פ הוא בינה, וכן נת' עוד בד"ה להבין ענין צמצום ומקום פנוי, דרוש אחר יוהכ"פ תקס"ה בענין כי אל דעות, דבחי' המל' לא יתכן כ"א מצד דעת תחתון שלמטה היש ואז דוקא שייך מדת מל' שהיא על נפרדים דוקא שהרי אפילו על אלף בנים לא יקרא מלך, לכן מצד דיעה זו נאמר ולו נתכנו עלילות ולו בוא"ו, לשלם להם כפי מעשיהם, אבל מצד דעת עליון דכולא קמיה כלא חשיב ממש נאמר ולא נתכנו עלילות ולא באלף כי שם אם צדקת מה תתן לו, וכן נתבאר בזח"ג האזינו דף רצ"ב סע"ב בדא כתיב (היינו בז"א) כי אל דעות הוי' בגין דאיהו בתרי גווני (ר"ל שיש בו חו"ג) לו נתכנו עלילות ר"ל לו בוא"ו, אבל לע"ק סתימאה לא נתכנו (ר"ל לא באלף משום דלית שמאלא בהאי ע"ק יעו"ש). וכן נתבאר בד"ה יסובבנהו יבוננהו (דתקס"ז) שזהו ענין הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים, שע"י שמשפילים א"ע בהוידויים אשמנו בגדנו כו' על חטא כו' שמקטינים א"ע, שאין בהם שום טוב, הרי הם נעשים רק בבחי' ילד וכמו הילד שאין בו עדיין דעת כו' וזהו ילד שעשועים והיינו כנ"ל כמאמר המד"ר בענין אחות לנו קטנה, למה שהיא קטנה כו'.

ועוי"ל ע"ד מ"ש בישעי' סי' ס"ה כי הנער בן מאה שנה ימות, והחוטא בן מאה שנה יקולל, ופרש"י בן מאה שנה ימות יהא בן עונשין להתחייב מיתה בעבירה שיש בה מיתה כך מפורש בבראשית רבה, יקולל בעבירה שהיא צריכה נדוי עכ"ל והוא במד"ר שם פ' בראשית פכ"ו דכ"ט ע"א, גם משמע שם שקודם מ"ת או עכ"פ קודם המבול לא היו בר עונשים קודם מאה שנה ואפ"ל הטעם דכיון שנתמעטו השנים תחלה למאה ועשרים שנה שזהו כשהי' נמשך החיות מז"א ואח"כ לשבעים שנה כשנמשך ממ' או ממט"ט ע"כ אז נעשו בר עונשין מי"ג שנה ויום אחד אבל קודם המבול שהי' אריכות ימים מא"א שמשם נמשך אלף שנה ע"כ לא נעשו בר עונשין קודם מאה שנה, והנה ענין כי הנער בן מאה שנה מבואר בלק"ת פ' צו דהיינו שנער מט"ט מתעלה עד ג"ר דא"א וזהו בן מאה, משא"כ עכשיו אפילו זקנה ושיבה הוא בן ס' וע' שנה, וא"כ לע"ל שיהי' ההנהגה והמשכת האור למטה מא"א לא יהי' בר עונשין פחות ממאה שנה, כי אז יהי' ימי עמי כימי העץ, וא"כ מאה שנה הם רק התחלה פחות מערך י"ג לגבי ע' שנה ואפילו לגבי מאה שנה, וע"ד בן מאה שנה נק' קטן שאינו בר עונשין, והנה יוהכ"פ שהיא שבת שבתון שאין בו לא אכילה ולא שתיה ע"ד שהעוה"ב אין בו אכילה ושתיה, והיינו שמתגלה בו ע"ק והיינו השיבנו אליך

ונשובה חדש ימינו כקדם, ע״כ לכן אז נק׳ ישראל בחי׳ קטן שאינו בר עונשין לפי כשמתגלה בחי׳ עת״י אז הנער בן מאה שנה הוא בר עונשין ולא פחות. וזהו מי יקום יעקב כי קטן הוא שלגבי ע״ק נק׳ גם ז״א דאצי׳ בחי׳ יעקב בשם קטן כו׳, אבל בעובדי גלולים אינו כן וכמ״ש במד״ר פ׳ בא פט״ו ע״פ החדש הזה לכם, יום כפורים לכם שנאמר יום כפורים הוא כו׳ לכם, וכן נאמר שבת שבתון הוא לכם, וזהו ע״ד שארז״ל במד״ר פ׳ דברים עובד כוכבים ששבת כו׳ חייב מיתה כו׳ ביני ובין בנ״י כו׳ ע״ש וכמ״ש חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן, ולכן הם בני עונשין, וזהו אחות לנו קטנה ועיין בפע״ח שער חג השבועות פ״א וז״ל משנה הוא היה אומר בן חמש למקרא כו׳ שהם כמה בחי׳ ומדרגות גדלות דז״א כו׳ עכ״ל, נמצא מצד ז״א שייך בן י״ג שנה למצות, והיינו כיון כל מדרגות גדלות דז״א הם בן שבעים ושמונים כו׳ עד בן מאה, ופי׳ בן מאה היינו כאשר ז״א מקבל מא״א כמ״ש בזהר פ׳ חיי דקכ״ג ע״א ובבה״ז שם וע׳ בת״א פ׳ תולדות בהביאור דמים רבים בסופו בענין מאה ברכות וע׳ במא״א אות מם סעיף ל״ג בענין מי שממית עצמו עליה משם יובן הפי׳ בן מאה כאלו כו׳ דהיינו שדומה ז״א להבינה הנק׳ מי, וכ״ז בז״א אבל בא״א שם האלפים והרבבות כמ״ש בלק״ת פ׳ הברכה בד״ה ואתה מרבבות קדש וכ״ש באוא״ס שלמעלה מגדר מספר, ודור שקודם המבול שהי׳ להם אריכות ימים ערך אלף שנה הי׳ מא״א כמ״ש בזח״א דל״ז סע״ב וא״כ בבחי׳ זו נחשב אפי׳ קרוב לבן מאה שנה לבחי׳ נער ולכן ביוהכ״פ שאז התגלות ע״ק נחשבים כנס״י קטנה.

לבוך* שמות ויקרא במד׳, לפ׳ אחרי לפס׳ כי ביום הזה יכפר ססעי׳ א׳ שטה לפ״ז, להב״ל, קיצור יכפר יש בו שני ענינים האחד לשון קנוח והעברה כמו אכפרה פניו, הב׳ לשון פדיון כמו איש כופר נפשו לה׳, י״ל זהו השני שעירים.

ססעי׳ ב׳ שטה היינו, שרשיו, כי האדם עץ השדה ובחי׳ יובל זהו בחינת אין ע״ד היש בה עץ אם אין, קיצור ענין כי ביום הזה בינה הנק׳ יובלא מקום החירו והדרור משם נמשך להיות מכפר, מבחי׳ אין שלמעלה מבחי׳ עץ כי האדם עץ השדה.

ססעי׳ ג׳, שטה וכסה, קיצור עוד פי׳ ג׳ בענין יכפר לשון כסוי כמו וכפרת אותה מבית ומחוץ, וכן לשון כפורת והיינו כי עון עריות נק׳ גלוי עריות שע״י חטא עריות גורם למעלה בחי׳ גילוי, ור״ל שזהו כענין שבה״כ וביוהכ״פ שע״י תשובה ויוהכ״פ נמחל קצת העון, נעשה כסוי ועוי״ל ע״ד מ״ש ע״פ תקעו בחדש שופר בכסה וארז״ל שהוא מכסה על עוונותיהם וכן ארז״ל ע״פ וכסה ענן הקטרת כסוי זה איני יודע מהו עד שבא דוד ופירש נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה וזהו ע״ד ועל כל פשעים תכסה אהבה שנאמר אהבתי אתכם אמר ה׳.

ססעי׳ ד׳, שטה אני, פ״ה, קיצור מהגדיי עזים טובים י״ל ע״ד ועשית יריעות עזים לאהל, וכענין ויחשוף יערות כמו מחשוף הלבן וקאי על י״א סממני הקטרת, ונמשך מזה מקיף עליון דקדושה וזהו בחי׳ סוכות ענני כבוד שנמשכו ע״י הקטרת דיוהכ״פ. הג״ה אבן בזח״ב פקודי דרל״ג ע״ב ענין יריעות

---

*) הכוונה לכת״י 1082, וקאי להנדפס לקמן ע׳ שטז. וקטע זה מיותר כאן.

עזים לאהל, משמע ע״ד שהקליפה היא שומר לפרי, כענין ומעטרא לי׳ כסאסאה לשבולתא שנתבאר ע״פ ויקח המן את הלבוש והוא כענין ורב שלום שמבחי׳ רב יהי׳ שלום בלק״ת בד״ה וכל בניך.

סעיף ה׳, שטה ע״י כו׳, קיצור כשם שיוהכ״פ כך מיתתן של כו׳, ע׳ באגה״ק סי׳ כ״ח דוגמת אפר פרה ומים חיים, גם כמו ע״י תומ״צ ממשיכים מבחי׳ ו״ה אבל להמשיך מבחי׳ י״ה בחי׳ ממעמקים זהו ע״י מס״נ, גם להעיר ממ״ש בסדור ע״פ ובו תדבקון שזהו ענין נפ״א ועמ״ש מענין במדבר הזה יתמו ושם ימותו.

הבל בני אדם כו׳ במאזנים לעלות, י״ל כח הרוחני המתאוה יכול לעלות כמ״ש בלק״ת בדרושי עשי״ת בד״ה מי אל כמוך נושא עון. עוי״ל שמגביה העוונות לבחי׳ אם צדקת מה תתן לו כמו שכתוב בתורה אור בד״ה כי אברהם לא ידענו דף קנ״ו ע״א נושא עון זדונות נעשו כזכיות כו׳ וע׳ בלק״ת בד״ה כנשר יעיר קנו ושם פ״ג בענין ישאהו על אברתו, ובהביאור שם כי יש עומק טוב ועומק רע, וע״י בחי׳ כנשר יעיר בריח התיכון עולה לעורר רחמים מבחי׳ עומק טוב שהוא הכתר ועל ידי זה יוכל להתעלות גם מבחינת עומק רע שהם העוונות שהם משלשה קליפות הטמאות שלמטה מק״נ, וענין עומק טוב יובן ע״ד מ״ש בילקוט בתלים ע״פ טוב וישר ד׳ על כן יורה חטאים בדרך שאלו לחכמה נפש החוטאת במה תתכפר א״ל נפש החוטאת היא תמות שאלו לנבואה כו׳ שאלו לתורה כו׳ עד שאלו להקב״ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו וע״ז נאמר טוב וישר ד׳, א״כ ה״ז עומק טוב, ור״ל כי התורה נק׳ ג״כ לקח טוב, וכן הנבואה והחכמה אך טוב וישר ד׳ זהו עומק טוב והוא בחי׳ כתר שמשם נמשך לכפר ע״י התשובה, ולכן תטהרו גימ׳ כתר, אך מה שהעלאה זו זהו ע״י במאזנים לעלות, אפ״ל כי המאזנים דוגמת ג׳ קוין, וע״י לשון המאזנים קו האמצעי בריח התיכון עי״ז הוא העלייה, כי ב׳ הכפות חו״ג ולשון המשקל זהו ת״ת ואפ״ל ע״ד שאו את ראש כו׳ לגלגלתם, וע׳ בלק״ת סד״ה אתם נצבים בענין וגבעות במאזנים, עוי״ל כי ב׳ הכפות ימין ושמאל חו״ג כנ״ל ויש בחי׳ הושיעה ימינך ע״י המשכה מבחינה דלית שמאלא בהאי עתיקא ועי״ז מכריע הכף זכות שמבחי׳ חסד על הכף שמאל ומגביה הכף שמאל לבחי׳ ששם אין העון תופס מקום כנ״ל והמשכה זו זהו ע״י קו האמצעי כמ״ש באגה״ק סי׳ י״ב בד״ה והי׳ מעשה הצדקה שלום, ות״ת זהו לשון המשקל. עוי״ל ע״ד וישע ד׳ אל הבל, כי ז׳ הבלים בקדושה הם ז״ת דאצי׳ ולעומת זה יש הבל רע מז״ת דקלי׳ אך יש בחי׳ שלמע׳ מההבלים דקדושה כי הבל רק הארה בעלמא, והיינו ההמשכה מג״ר וזהו וישע, ש׳ ג״ר ע׳ ז״ת, והיינו ע״ס שבכתר, וארז״ל ע״פ ה׳ אורי וישעי אורי בר״ה וישעי ביוהכ״פ, ולכן מתכפר על כל הבלים שפוגמים בז׳ הבלים דקדושה אבל ע״י התגלות מבחי׳ וישעי וישע נתקן זה ועמ״ש ע״פ ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל בלק״ת ס״פ בחקתי, כי גם בחי׳ והחכמה מאין תמצא נק׳ הבל ולכן הם שבעה הבלים גם נגד יום השבת, אך ביוהכ״פ שנקרא שבת שבתון ופי׳ בלק״ת בד״ה האזינו השמים דרוש הראשון רפ״ד שכל שבתות השנה חשובים נגדו כימות החול לגבי

שבת כו׳ והוא עיקר יום התשובה א״כ זה אינו מבחי׳ שבעה הבלים כ״א למעלה מהם וכמשארז״ל ימים יצרו ולו אחד בהם זה יוהכ״פ לכן מכפר על כל הבלים שעושים כל השנה אף שפוגמים בבחי׳ ז׳ הבלים דקדושה כו׳.

ססעי׳ ח׳ כיבוש עמ״ש ע״פ את הכבש כבשים שמכבסין עוונותיהם ש״י ע״ד כשלג כו׳ כצמר יהיו והיינו צמר הכבשים ועמ״ש ע״פ כבס ביין לבושו, ובבגדי כה״ג כשמן הטוב כו׳ ע״פ מדותיו, אם רחץ ד׳ צואת כו׳ תבא אם כו׳.

לסי׳ יו״ד אחות לנו קטנה מה קטן כו׳ כך ישראל כו׳ בא יוהכ״פ, וצ״ל דאם הטעם משום שישראל הוא קטן א״כ למה צריך ליוהכ״פ דוקא, ונת׳ במ״א וכאן יובא בקצרה, הנה כתיב כי אל דעות ה׳ ועמ״ש מזה בבוך ישעי׳ על פסוק זה ססעי׳ ג׳ וסעי׳ ד׳ מהמבואר באדר״ז דרצ״א א׳ שהן ד״ת ודעת עליון והן ז״א וע״ק, והנה מקור הסליחה ביוהכ״פ זהו ע״י הגלוי מע״ק דעת עליון כו׳, והנה בת״א ד״ה משה ידבר פי׳ כי אל דעות שע״פ דעת תחתון נק׳ יש מאין שלמטה היש, אבל דעת העליון הוא דכולא קמי׳ כלא חשיב ולמעלה היש, וזהו פי׳ שישראל נק׳ קטן שמקטינים א״ע דהיינו שמודים ומאמינים לבחי׳ דעת עליון דכולא קמי׳ כלא ממש חשיב לכן הם בחי׳ קטן, וכמ״ש באגה״ק סי׳ ב׳ ד״ה קטנתי מכל החסדים, ועל כן הם דבוקים בדעת עליון, משא״כ ער״ג שמחשיבים עצמם ליש ודבר אף שמודים שהבריאה יש מאין מ״מ למטה הוא יש ודבר נפרד, לכן נק׳ עשו בנו הגדול שאינו בבחי׳ קטנתי, ולכן ביוהכ״פ שאז מאיר ע״ק דעת עליון מכפר על ישראל לפי שהם בחי׳ קטן שמקטינים א״ע ודבוקים בדעת עליון, וזהו הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים שהוא בבחי׳ ילד דהיינו קטן, וזהו מ״ש במד״ר פ׳ בראשית פ״ו בענין ישראל מונין ללבנה הקטן מונה לקטן, ר״ל מונין לסיהרא דל״ל מגרמה כלום בחי׳ ביטול דכולא קמי׳ כלא חשיב, גם הא דבן שלשה עשר למצות כו׳ עד בן מאה כאלו כו׳ נמשך מצד ז״א, אבל בהתגלות ע״ק נאמר הנער בן מאה שנה כו׳, ואפילו קודם המבול האריכו ימים כו׳ לכן מצד בחי׳ זו נק׳ ישראל קטן שהרי אפילו בן מאה נק׳ בבחי׳ זו נער, וזהו הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל דקאי על ע״ק משא״כ בז״א נאמר עורה למה תישן כו׳, ועמ״ש ע״פ יצרנהו כאישון עינו. וענין זה שייך ג״כ לישראל מונין ללבנה שהיא המאור הקטן שמקטינין א״ע כמו סיהרא לית לה מגרמה כלום וע׳ בדרוש מחר חדש ונפקדת.

כי ביום הזה יכפר

א) **כי** ביום הזה יכפר, משנה פ״ג דיומא ל״ה סע״ב אנא השם כפר נא כו׳, כי ביום הזה יכפר, כו׳. וע״ש בתוס׳ בשם הירושלמ׳ אנא ה׳ עוויתי כו׳, אנא בשם כפר נא כו׳, שם פ״ד דמ״א ע״ב ובא לו אצל פרו שני כו׳, כנ״ל פ״ו דס״ו ע״א בא לו אצל שעיר כו׳ אנא השם כפר נא, כו׳, כי ביום הזה יכפר

כו׳, פ״ח דפ״ו ע״א תשובה תולה ויוהכ״פ מכפר שנאמר כי ביום הזה יכפר. כו׳. ובזה יש להבין הרבות תולדות פס״ה דע״ג ע״א שני גדיי עיזים טובי׳ כו׳ שהרי גבי שעיר המשתלח אומר יכפר כו׳. ונראה כי יכפר יש בו שני שרשים (ואפשר שלשה) הא׳ לשון קנוח והעברה, כמ״ש רש״י בחומש פ׳ וישלח מ״ב כ״א ע״פ אכפרה פניו והיינו להיות מחיתי כעב פשעיך כו׳, הב׳ לשון פדיון כמו אם כופר יושת עליו בפ׳ משפטים איש כופר נפשו לה׳ ר״פ תשא. וזהו השני שעירים שעיר א׳ לה׳ זהו להיות עי״ז הסרת העון כו׳, שעיר המשתלח זהו כענין פדיון נפשו נותן תמורתו השעיר לס״ט כו׳. אך מה שהי׳ צריך גם ליצחק שני גדיי עיזים אינו מובן לפ״ז, ורש״י פי׳ בשם פר״א וכי שני גדיי עיזים כו׳, אלא א׳ לפסח כו׳. ועדיין אין זה שייך להנ״ל.

קיצור. יכפר יש בו שני ענינים, הא׳ לשון קנוח והעברה, כמו אכפרה פניו. הב׳ לשון פדיון כמו איש כופר נפשו לה׳. י״ל זהו השני שעירים.

ב) **עמה״מ** שער או״א פכ״ה דע״ג ב׳ הביא האדר״ז דר״צ סע״ב כי ביום הזה, היינו בינה יובלא חורין דרור ניתן לה רשות החירות גם לחייבים. שהוא מחילת החטא, ולתקן הפגמים כו׳. והיינו ע״י המשכה מעמק דכולא שמאלא מה שהנהר יחרב ויבש וכך בינה, ונהר יוצא מעדן ששמו יובל מוצא מים ע״כ משם מתמלאים הפגמי׳ ועמ״ש בד״ה תקעו בענין פי׳ ממעמקי׳ ובזח״ב בשלח פ״ג ב׳. והיינו לפני הוי׳ תטהרו, כי הוי׳ היינו ז״א שם המצות עשה ול״ת והוא עה״ח אשר על יובל ישלח שרשיו כו׳ האדם עץ השדה ובחי׳ יובל, זהו בחי׳ אין ע״ד היש בה עץ אם אין.

קיצור. ענין וביום הזה בינה, הנק׳ יובלא, יובלא מקום החירו והדרור משם נמשך להיות יכפר מבחי׳ אין שלמעלה מבחי׳ עץ האדם עץ השדה.

ג) **בר״ח** בשעה״ת פ״ב קרוב לתחלתו דק״ו ע״ב הביא המאמר פ׳ ויקרא דט״ו ג״כ יוהכ״פ בינה כו׳ וגם פי׳ כי החטא ע״ד גילוי עריות עד שעי״ז אימא אתגליא והתשובה כיסוי כו׳. ע״ש לפי״ז י״ל יוהכ״פ לשון כיסוי כמו ענין הכפורת דהיינו כיסוי. וכן וכפרת אותה מבית ומבחוץ בפ׳ נח ת״א ותחפי היינו כיסוי ובענין מהו הגילוי והכיסוי פלפל שם בר״ח, ועיין בסידור בדרוש ברכת הזימון פי׳ גילוי עריות כו׳, דהמכוון י״ל שהחיצונים יונקים מיחודים עליונים וזהו הנק׳ גילוי כי המשכה הפנימי׳ א״א להיות נמשך רק ע״ד עלמא דאתכסייא, משא״כ כשנמשך ומתגלה למטה (הג״ה ועמ״ש ע״פ סוד ה׳ ליריאיו עכ״ה) בעלמא דפרודא ונהנים מזה החיצונים נעשה רע גמור כמו בשבה״כ נעשה מפני ארי׳ חי׳ טמאה כו׳ ועיין מזה ג״כ בבהג״ז פ׳ תרומה דקכ״ו ע״ב גבי שאר ב״נ דעביד כן מגלין עריין כו׳, וזהו שביוהכ״פ יכפר עליהם ג״כ לשון כיסוי שלא ישאר ח״ו גילוי הנ״ל ועמ״ש ע״פ כי בא השמש בפ׳ ויצא. וע״פ המכסה אני מאברהם בפ׳ וירא. וזהו פי׳ שלישי בענין לכפר עליכם לשון כיסוי ועמ״ש ע״פ ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו שאפי׳ הלוים לא יוכלו לראות כבלע את הקודש ומתו שאפי׳ הלוים לא יוכלו לראות כבחי׳ התלבשות כשמתלבש קודש העליון בלבושים אלא וכסה אהרן כו׳ בד״ה במד״ס שאו את ראש כו׳.

קיצור. ועוד פי' ג' בענין יכפר לשון כיסוי כמו וכפרת אותה מבית ומבחוץ. וכן לשון כפורת והיינו כי ענין עריות נק' גילוי עריות שע"י חטא עריות גורם למעלה בחי' גילוי ור"ל שזהו כענין שבה"כ וביוהכ"פ שע"י התשובה ויוהכ"פ נמחל קצת העון נעשה כיסוי ועוי"ל ע"ד מ"ש ע"פ תקעו בחדש שופר בכסה וארז"ל שהוא מכסה על עוונותיהם וכן ארז"ל ע"פ וכסה ענן הקטרת כיסוי זה אינו ידוע מהו עד שבא דוד ופירש נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה וזהו ע"ד ועל כל פשעים תכסה אהבה שנאמר אהבתי אתכם אמר ה'.

ד) **רבות** תולדות פס"ה דע"ג א' כהובא לעיל סעי' א'. ויש להעיר מענין ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן שהם י"א יריעות, שהם ע"ד י"א סממני הקטרת שמבררים י"א כתרי מסאבותא וזהו"ע ויחשוף יערות כמ"ש ברבות פ' בא ספ"ט. ויחשוף יערות אלו סממני הקטרות דהיינו שקולפין המקיף שלהן ונעשה מזה מקיף דקדושה ועיין בפירש"י בתילים סי' כ"ט ע"פ ויחשוף יערות כמו מחשוף הלבן כו', דהיינו ע"י יוהכ"פ שמקריבין קטורת לפני ולפנים נמשך בסוכות צלא דהימנותא. ובהיכלו אומר כבוד ענינו כבוד שחולק מכבודו ליריאיו. ועד"ז נעשה מבירור זה י"א יריעות לאוהל ומקיף על משכן כו', וזהו ענין הגדיי עיזים שהם טובים לך ולבניך כו', כי יעקב ע"ס דתיקון וע"י בירור מק"נ נמשכו מקיפים דתהו וכמ"ש ע"פ כאהלי קדר בלק"ת בהביאור ע"פ שחורה אני ונאוה, דרוה"ש בהביאור, פ"ה.

קיצור. מהגדיי עזים טובים י"ל ע"ד ועשית יריעות עיזים לאוהל, וכענין ויחשוף יערות כמו מחשוף הלבן וקאי על י"א סממני הקטורת ונמשך מזה מקיף עליון דקדושה, וזהו בחי' סוכות ענני כבוד שנמשכו ע"י הקטורת דיוהכ"פ. הג"ה אכן בזח"ב פקודי דרל"ג ע"ב ענין יריעות עזים לאוהל משמע ע"ד שהקליפה היא שומר לפרי, כענין ומעטרא לו כסאסאה לשבולתא שנת' ע"פ ויקח המן את הלבוש והוא כענין ורב שלום שמבחי' רב יהי' שלום בלק"ת בד"ה וכל בניך.

ה) **רבות** אחרי ספ"כ בענין מיתת שני בני אהרן שכשם שיוהכ"פ מכפר כו', כי ביום הזה יכפר, כך מיתתן כו'. ויעתר ועיין רבות ויקרא רפ"ב בענין יקר בעיני ה' כו' ובשהש"ש רבה ע"פ אשכול הכופר כו', ע"ש שיכפר ע"ד קטורת, ואפ"ל כי ע"י תומ"צ ממשיכי' יחוד זו"נ אבל ע"י מס"נ לה' מעוררים יחוד או"א כנודע מענין יחוד ק"ש כו'. וכבר מבואר למעלה שהכפרה מהבינה יחוד או"א כו', גם במיתתן מעלים מן מזמ"ל דמתו כו'. שלמטה מק"נ שא"א לבררם כ"א ע"י הנ"ל כמ"ש באגה"ק סי' כח בד"ה למה למה נסמכה שטומאות המות הוא אבי אבות הטומאה שלמטה מטה מנוגה. כי חו"ב דטומאה נק' אבות הטומאה וכתר שבטומאה נק' אבי אבות וע"י מיתת הצדיקים שנושא את נפשו אליו ית' במתתו הרי מעלה מ"ן ומברר ומהפך מבחי' אבי אבות הטומאה שיוכלל בקדושה עי"ז ההעלאה בכתר דקדושה. לכן הוא מכפר ומזה יש להעיר לענין יוהכ"פ שמכפר כי הנה כתי' מי יתן טהור מטמא שזהו שיומשך מטמא בחי' טהור נמשך ע"י מ' ע"ד אם עוונות תשמר י"ה מי יעמוד כו'.

קיצור. כשם שיוהכ״פ כך מיתתן של כו׳. ע׳ באגה״ק סי׳ כח דוגמת אפר פרה ומים חיים. גם כמו ע״י תומ״צ ממשיכים מבחי׳ ו״ה אבל להמשיך מבחי׳ י״ה בחי׳ ממעקי׳ זהו ע״י מס״נ, גם להעיר ממ״ש בסידור ע״פ ובו תדבקון שזהו נפ״א ועמ״ש מענין במדבר הזה יתמו ושם ימותו.

ו) **הבל** בני אדם כו׳, במאזנים לעלות. י״ל כח הרוחני במתאוה יכול לעלות כמ״ש בלקו״ת בדרושי עשי״ת בד״ה מי אל כמוך נושא עון, עוי״ל שמגביה העוונות לבחי׳ אם צדקת מה תתן לו כמ״ש בת״א בד״ה כי אברהם לא ידענו דף קנ״ו נושא עון זדונות נעשה כזכיות, כו׳. וע׳ בלק״ת פ׳ בד״ה כנשר יעיר קינו ושם פ״ג בענין ישאהו על אברתו, ובהביאור שם כי יש עומק טוב ועומק רע, וע״י בחי׳ כנשר יעיר בריח התיכון עולה לעורר רחמים מבחי׳ עומק טוב שהוא הכתר ועי״ז יוכל להתעלות גם מבחי׳ עומק רע שהם העוונות שהם משלשה קליפות הטמאות שלמטה מק״נ, כו׳. וענין עומק טוב יובן עדמ״ש בילקוט בתילים ע״פ טוב וישר ה׳ על כן יורה חטאים בדרך, שאלו לחכ׳ נפש החוטאת במה תתכפר א״ל הנפש החוטאת היא תמות שאלו לנבואה כו׳ שאלו לתורה כו׳, עד שאלו להקב״ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו ועי״ז נאמר טוב וישר ה׳ וא״כ ה״ז עומק טוב, ור״ל כי התורה נק׳ ג״כ לקח טוב וכן הנבואה והחכ׳ אך טוב וישר ה׳ זהו עומק טוב והוא בחי׳ כתר שמשם נמשך לכפר ע״י התשובה ולכן תטהרו גימט׳ כתר אך מה שהעלאה זו זהו ע״י במאזנים לעלות אפ״ל כי המאזנים דוגמת ג׳ קוין וע״י לשון המאזנים קו האמצעי בריח התיכון עי״ז הוא עלייה. כי ב׳ הכפות חו״ג ולשון המשקל זהו ת״ת ואפ״ל וע״ד שאו את ראש כו׳, לגולגלתם. וע׳ בלק״ת סד״ה אתם נצבים בענין וגבעות במאזנים עוי״ל כי ב׳ הכפות ימין ושמאל חו״ג כנ״ל ויש בחי׳ הושיעה ימינך ע״י המשכה מבחי׳ דלית שמאלא בהאי עתיקא ועי״ז מכריע הכף זכות שמבחי׳ חסד על הכף שמאל ומגביה הכף שמאל לבחי׳ ששם אין העון תופס מקום כנ״ל. והמשכה זו זהו ע״י קו האמצעי כמ״ש באג״ה סי׳ י״ב בד״ה והי׳ מעשה הצדקה שלום. ות״ת זהו לשון המשקל עוי״ל ע״ד וישע ה׳ אל הבל כי ז׳ הבלים בקדושה הם ז״ת דאצי׳ ולעו״ז יש הבל רע מז״ת דקליפה. אך יש בחי׳ שלמעלה מההבלים דקדושה כי הבל רק הארה בעלמא והיינו ההמשכה מג״ר וזהו וישע ש׳ ג״ר עז״ת והיינו ע״ס שבכתר וארז״ל ע״פ ה׳ אורי וישעי אורי בר״ה וישעי ביוהכ״פ ולכן מתכפר על כל הבלים שפוגמים בז׳ הבלים דקדושה אבל ע״י התגלות מבחי׳ ישעי וישע נתקן זה ועמ״ש ע״פ ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל בלק״ת פ׳ בחוקתי, כי גם בחי׳ והחכמה מאין תמצא נק׳ הבל ולכן הם שבעה הבלים גם נגד יום השבת, אך ביוהכ״פ שנק׳ שבת שבתון ופי׳ בלקו״ת בד״ה האזינו השמים דרוה״ר דפ״ד שכל שבתות השנה חשובים נגדו כימות החול לגבי השבת כו׳, והוא עיקר יום התשובה א״כ זה אינו מבחי׳ שבעה הבלים כ״א למעלה מהם וכמשארז״ל ימים יצרו ולו אחד בהם זה יוהכ״פ, לכן מכפר על כל הבלים שעושים כל השנה אף שפוגמים בבחי׳ ז׳ הבלים דקדושה כו׳.

ספכ״א אמור שפכ״ז שלח לך פי״ו גבי במאזנים לעלות, שה״ש רבה בפסוק כאהלי קידר ובפסוק אל גינות אגוז, ובפסוק אחות לנו קטנה

ובפתיחתא דאיכ' בד"ה ר"ש פתח תחת אשר לא עבדת, זח"ב ע' רל"ט שכ"ב ח"ג כ"ד כ"ה קי"ב קי"ד קי"ט קכ"ב קכ"ד קצ"ו שע"ד תע"ד. רבות אחרי ספכ"א ואמור ס"פ כ"ז בענין שני גדיי עיזים לך ולבניך שעל ידיהם מתכפר להם ביוהכ"פ. נת' סעי' א' ועוד נת' יותר ע"פ ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עיזים ועמ"ש ע"פ ושעירי עיזים לחטאת.

ז) **פ'** שלח פי"ו דרס"ז ג' ע"פ אך הבל בני אדם כו'. במאזנים לעלות כל הבלים שישראל עושים כל ימות השנה. במאזנים לעלות מוחל להם הקב"ה בחודש תשרי שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם ופי' שם בי"מ שהזכיות עולה במאזנים וירדו העוונות ואפ"ל עמ"ש בלקוטי תו' בדרושי עשי"ת בד"ה להבין ענין הפסוק מי אל כמוך פ"ד בענין מר אמר נושא ומר אמר כובש שיש בהעבירה גופה ב' בחי' שהאחת יכולה לעלות והוא כח הרוחני המתאוות שמגביהו להתהפך לשוב לאהבת ה', הב' המעשה בפר"מ שאין לה עלייה כו', ומפילה במצולות ים כו'. ע"ש וא"כ א"ש דמאזנים לעלות קאי על ההבלים לבד כלו' כהזכיות שיש בהן מה שעולה ומה שיורד וזהו במאזנים כו'. וברבות אמור פכ"ט איתא שזהו בזכות אברהם שנק' האדם הגדול בענקים וזהו אך הבל בני אדם. ויש לפרש, משום דגבי נושא עון ועובר על פשע כתיב מי אל כמוך שהוא חסד עליון דעתיק. וזהו בזכות אברהם שהוא איש החסד ושרשו מחסד דא"א וע"י כמ"ש בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו'.

עוי"ל פי' במאזנים לעלות שנושא ומגביה את העוונות הפך ממ"ש הימ' וכמ"ש בגמ' פ"ב דעירכין ד"ח ע"ב ע"פ צדקתך כהררי אל' ע"ש בפירש"י דלמ"ד ונושא היינו שמגביה כף העוונות למעלה כדי שיכריע הזכות והיינו שמגביה אותם למקום שהוא רחמים רבים ובחי' אם צדקת מה תתן לו ואם רבו פשעיך כו', משום דקמי' כחשיכא כאורה כו'. ואז הזכיות יורדים למטה אפ"ל בכלל זה גם הזכיות של הזדונות מה שנהפכו לזכיות וגם למ"ד כובש הוא מגביה אותם תחת כסה"כ ומסתיר אותם אלא שלא נתבטלו לגמרי. ועיין רבות בשלח פכ"ה שאינו מוצא השטר וא"כ עכ"פ כ"ז הוא דוקא ע"י מאזנים לעלות, וזהו בחדש תשרי שמזלו מאזנים. וה"ע קו המדה, ואזי דוקא שייך הברכה בקו המדה דוגמת שהברכות קבל יעקב מיצחק מה"ט כנזכר בת"א סד"ה ראה ריח בני בפ' תולדות ובמא"א אות מ"ם סעיף קל"ד משקל בתפארת כו' גם משקל נק' הדעת מזלא קדישא והכפות חו"ג וההכרעה ע"י ת"ת כו'. והי"ב הביא מהזוהר פ' בראשית דל"ג משקל לשון דקיימא באמצעיתא ועמ"ש בלק"ת בפ' בחוקתי סד"ה ואפו עשר נשים בפי' והשיבו לחמיכם במשקל. וע"ש מזה עוד במא"א סעי' הנ"ל אנת ק"ך במאזנים נק' פ"ב ותקביון היינו הב' ההי"ן דשם לשון המשקל, ו' אבנא למשקל י', ונראה שהוא מרע"מ ר"פ תשא דקלפ"ז ע"ב גבי ודא ו' ממוצע בין שני ההי"ן אבנא למשקלא בה דא יו"ד, ובסה"מ סי' קס"ו ב' בשם הע"ח שהמשקל הוא בסוד היודין שנק' אבנים ששוקלין בהם ולכן הוי' דיודין נק' משקל. ע"ש במא"א מאזנים נו"ה והלשון יסוד מכריע ועיין בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בפי' מאזני צדק שהם נו"ה יש להעיר ממ"ש באגה"ק סי' ט"ו בפי' נו"ה וממ"ש בבה"ז פ' שלח דקע"א ע"פ

והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים גבי שנו"ה נק' שבכין דעזרה כו', ועיין בפרד"ס ערך משפט הזכיר בענין משקל ושרש בחי' מיתקלא שייך אפי' על ע"ס דאצי' כמה יומשך בהן האור כנזכר באדר"ז דר"צ ע"א חו"ב בחד מתקלא, אתקלו דכר ונוקבא ובגינייהו כולא אתקיים בדר"נ כו', ועיין רבות ס"פ ואתחנן כל מה שבראת בראתי זוגות זוגות כו', א"כ ענין המתקלא שייך ג"כ על זיווג דו"נ ושרשו יחוד חו"ב כו', שזהו ג"כ ע"י מתקלא ולכן בר"ה ויוהכ"פ שאזי בנין זו"נ והו"ע אדם וחוה שייך מאזנים ומשקל והוא קו המדה גבורה דע"י שבמו"ס כו', וע"כ במאזנים דוקא לעלות ועמ"ש מענין הברכה בקו המדה בלק"ת בביאור ע"פ כה תברכו גבי ישא ה' פניו כו', ומ"ש עוד מזה ע"פ ועתה יגדל נא שלא נדפס ועמ"ש עוד מענין אך הבל בני אדם כו' בתילים סי' ס"ב.

ח) **רבות** בשה"ש ע"פ כיריעות שלמה כו', מתלכלכת וחוזרת ומתכבסת כך ישראל אע"פ שמתלכלך בעוונות כל ימות השנה, יוהכ"פ בא ומכפר עליהם שנאמר כי ביום הזה יכפר כו', והיינו כמ"ש ש' לעיל מיני' שחורה אני בכל ימות השנה ונאוה אני ביוהכ"פ, ועיין בלקו"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה הראשון פ"ה בענין יריעות שלמה שאצלו ית' כחשיכא כאורה כו'. ומשם נמשך ישא ה' פניו אליך כו', ע"ש ויובן מזה איך שביוהכ"פ נעשה מבחי' שחורה אני ונאוה, ובד"ה שחורה אני ונאוה השני בביאור הראשון גבי כיריעות שלמה מקיפים יותר עליונים מבחי' כאהלי קדר כו' ע"ש שנק' יריעות שלמה ע"ש הפסוק או יחזק במעוזי יעשה שלום לי, שלום יעשה לי. והו"ע שלום שלום לרחוק ולקרוב, דהיינו לרחוק שנעשה קרוב, בחי' תשובה, ולכן כדי שיומשך גם בבחי' זו הוא ע"י יריעות שלמה כו'.

עמ"ש ע"פ את הכבש, כבשים שמכבסים עוונותיהם של ישראל ע"ד כשלג כו' כצמר יהי' והיינו צמר הכבשים. ועמ"ש ע"פ כבס ביין לבושו, ובבגדי כה"ג כשמן הטוב כו', ע"פ מידותיו אם רחץ ה' צואת כו', תבא אם כו'.

פ' קדושים

לא תכלה פאת שדך, מד"ר אמור ר"פ כ"ט כי אעשה כלה כו' למה שמכלים שדותיהם כו' ואותך לא אעשה כלה, ע"י לא תכלה פאת שדך כו', להעיר מפסוק אני הוי' לא שניתי ואתם ב"י לא כליתם, במלאכי סי' ג' ו' ומפסוק ואף גם זאת כו' ולא געלתים לכלותם, ובמלאכי שם פרש"י ע"ד חצי כלים והם אינם כלים וע' מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה, דרוש הראשון ספ"ד בענין גיהנם כלה והם אינם כלים, ועמ"ש ע"פ הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה והטעם לפי שהם אבירי לב הרחוקים מצדקה, ע"כ המשפט שלהם ג"כ במדה"ד. ואין נמשך רח"ר לעשות להם לפנים משוה"ד, כי דוקא מבחי' אני ה' לא שניתי שהוא כתר נמשך יהי רצון נגד מדה"ד כו' ולכן ועי"ז לא כליתם, ובזח"א ר"פ

בראשית ד״ג ע״א שלא נברא העולם באות כף אף דהכף רומז לכסא הכבוד וגם רומז לכתר כנודע מענין ההפרש בין אני ובין אנכי, משום דהא בך כלייה, כלה ונחרצה, ופי׳ בז״ה שזהו ענין ולכל תכלית הוא חוקר, ומה ששייך זה לכף ע״ד כד דאין עלת העלות אתמר ואין מידי מציל, ועיין בסידור ע״פ ברוך פודה ומציל, ואפ״ל ממ״ש כתר אותיות כרת, וע׳ בהרמ״ז ר״פ מקץ מענין ולכל תכלית הוא חוקר ע״ד לעקור את הכל, ובאבות פ״ה מ״ח ושלא לטול את החלה רעב של כלייה באה כו׳, ובפרדס שער האותיות פי׳ הכף במל׳, יכלו שוטני נפשי תלים ע״א יג, ועוזבי ה׳ יכלו ישעי׳ א׳ כ״ח, תם ורשע הוא מכלה איוב ט׳ כ״ב, ופרק לפני אידיהן די״ח סע״ב כל המתלוצץ גורם כלייה לעולם שנאמר ועתה אל תתלוצצו כו׳, כלה ונחרצה שמעתי בישעי׳ סי׳ כ״ח כ״ב, וכ״ה בירושלמי פ״ב דברכות סוף הלכה ז׳, תדא״א ר״פ י״ג ואין שחוק אלא ליצנות כו׳, ועיין מהרש״א שם נדחק בהטעם ואפ״ל עפמ״ש בת״א בד״ה ויהי בשלח פרעה, בענין ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים, פלשתים ליצנים היו כי פלשתים לשון מבוי המפולש, וכמ״כ ענין הליצנות הרחבת פיו כרצונו לדבר מה שלבו חפץ כו׳ וזהו ע״ד אין מעצור לרוחו לכן גורם כלייה שהוא ג״כ מדה״ד באין מעצור ומונע כו׳, וע׳ ברי״ח שעה״ק ר״פ י״ב מענין כת לצים שפוגמים באות יו״ד של שם הוי׳, ובמ״ח מסכת התשו׳ פ״ב כ׳ כי הלץ גורם שמסתלק א״א ומגביר ק״ך צירופי אלקים כו׳ והיינו כי הר״ן ספ״ק דעכומ״ז כ׳ שהליצנות זהו פריקת עול יראת שמים כו׳, ועול יראת שמים ממשיך בחי׳ כתר, כבענין שקשרו להם שני כתרים כנגד נעשה ונשמע כי שמוע מזבח טוב, והלץ הפך זה הפך בצלו חמדתי וישבתי, ולכן מהסתלקות אור א״א גורם התגברות הדין וכנז׳ בזח״ג נשא דקל״ז סע״ב בענין שהרשעים מהפכים מדה״ר למדה״ד וזהו הגברת ק״ך צירופי אלקים ומזה נמשך הכלייה ע״י גבורות קשות, וכמו שהי׳ בסדום כו׳, וזהו הפי׳ כתר אותיות כרת ר״ל ע״י הסתלקות אור הכתר ע״ק אני ה׳ לא שניתי מקור הרחמים כשאינו מאיר בעולמות נמשך התגברות הדין עד שנמשך כרת כליי׳ ונחרצה, ועד״ז ע״י הרשעים הרחוקים מצדקה נמשך כי אעשה כלה כו׳ ולכן ע״י לא תכלה פאת כו׳ נמשך שלא להיות כליי׳ כ״א הדין יהי׳ ממוזג כו׳ ועד״ז נאמר יסור יסרני י״ה ולמות לא נתנני כו׳, ולכן דרשו מסוף פסוק זה מלכיות דר״ה היינו ממ״ש לא תכלה פאת כו׳ אני ד׳ אלקיכם, כי ר״ה יום הדין וע״י לא תכלה פאת כו׳ עי״ז ובחדש השביעי יהי׳ לכם שבתון זכרון כו׳.

קדושים

קדושים י״ט כ״ג, וכי תבואו כו׳ ח״א קי״ד א׳ במ״ה, ח״ב דרמ״ד ב׳ ח״ג פ״ז א׳, רבות קדושים פכ״ה קצ״ג ד׳, שם קצ״ד ב׳ ג׳, נשא פ״י רל״ו ג״ד ס״פ שלח לך, בלק רע״ט א׳, שה״ש בפסוק שוקיו עמודי ס״פ חכו ממתקים.

כ״ד ובשנה הרביעית, ח״ג פ״ז א׳.

ס"פ קדושים

והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה', רבות בא פט"ו קל"ב ג"ד שהקב"ה קדש את ישראל שנאמר והייתם לי קדושים כו' ולפי שהם מקודשים לשמים כל מה שהם מקדשים הוא מקודש כו' (ועמ"ש בענין מקדש ישראל והזמנים) עאכ"ו ישראל שהם קדושים ומקדשים את החדש, אמר הקב"ה אני קדוש ולעצמי אני מקדש, (פי' המ"כ בתמיה כי כשמקדשין החודש מקדשין להקב"ה כו') אלא הריני מקדש את ישראל והם מקדשין אותי, לכך כתיב והייתם לי קדושים כי קדוש אני מקדשכם (ופי' והם מקדשים אותי היינו כמ"ש שאו ידיכם קדש וברכו את ה' שממשיכים מבחי' קדש העליון בבחי' ז"א הנק' קדוש כו') וכן דוד אומר ואתה קדוש יושב תהלות ישראל.

ב) **נשא** פ"ז דרל"ו ג' זה דודי כמ"ד ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי א"ר לוי כל מעשיהם של ישראל מובדלים מן עובדי כוכבים בחרישתן ובזריעתן כו', להיות לי הרי אתם שלי הוי זה דודי וזה ריעי.

ג) **ר"פ** קרח דף ע"ר ע"א ע"פ בקר ויודע ה', ויבדל אלקים בין האור והחשך בשביל תשמישו של עולם וכשם שהבדיל בין האור ובין החשך בשביל תשמישו של עולם כך הבדיל את ישראל מן העובדי כוכבים שנאמר ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי כו', וכך הבדיל אהרן, שנאמר ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים ועמ"ש ע"פ מארז"ל פ"ח דשבת מ"ט עזי מסגן ברישא והדר אימרי.

ד) **פ'** כי תבוא דרצ"ח ע"ב שמן תורק שמך, מה השמן הזה אין יכול להתערב במשקין אחרים אף ישראל אין יכולים להתערב בעוכומ"ז מנין שנאמר ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי כו'.

ה) **בשה"ש** ס"פ חכו ממתקים דל"א ע"ב ע"ד הנז' בנשא פ"י דרל"ו ג' הנ"ל ומש"ש לא היתה תקומה לשונאי ישראל פי' המ"כ דמשמעו דקאי על עכומ"ז, ולפע"ד אפ"ל דקאי על ישראל שנאנסו לאונסם ונטמעו בין עוכומ"ז וכמ"ש רש"י בתלים ססי' פ"ז ע"פ ה' יספור בכתוב עמים כו'.

ו) **באסתר** קכ"ו ב' בפסוק בחדש הראשון, הפיל פור ביום שני ועמד שרו ואמר רבש"ע ביום שני הבדלת בין מים העליונים למים התחתונים וכן ישראל מובדלים הן מן העוכומ"ז הה"ד ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, ורשע זה רוצה לאבדן הפוך עליונים ותחתונים ואח"כ כלה אותם.

לא תקיפו פאת ראשכם, עמש"ל ע"פ לא תכלה פאת שדך, ואפ"ל לפ"ז ג"כ בענין פיאות הראש, שהן דוגמא לפאת שדך ששם זהו ענין צדקה לעניים וכמ"כ כאן, הנה היצה"ט נק' דל כמ"ש עיר קטנה כו' ומצא בה ילד מסכן ועז"נ

אשרי משכיל אל דל, כמ"ש במדרש תלים ססי' מ"א מי שמשכיל יצ"ט על יצה"ר, והנה השערות הם מותרי מוחין שהוא ענין התחבולות וריבוי ההתחכמות בהבלי העולם לכן עז"נ וגלחה את ראשה בלק"ת בד"ה כי תצא השני, אבל בחי' משכיל אל דל היינו כמ"ש ובתחבולות תעשה לך מלחמה עם היצה"ר במד"ר פ' אחרי פכ"א וזהו ע"ד מותרי מוחין להעמיק ולהשכיל לשמור. א"ע מהיצה"ר וזהו פאות הראש שמניחים לדל הנ"ל, גם זהו ע"ד סלסלה ותרוממך קווצותיו תלתלים תלי תלים של הלכות, זהו הפאות ליצ"ט, וזשארז"ל אלו דברים שאין להם שיעור הפאה כו' ותלמוד תורה כו', ועוי"ל כי גילוח השערות מהראש, זהו להקל מהראש, ולפי שבאמת צ"ל כובד ראש זהו הפאות, ובלק"ת מהאריז"ל כ' אזהרת פאות הראש, דע כי שערות בא"א ברישא דז"א וברישא דנוק', ואמנם שערות דא"א הם רחמים גמורים, (ע' בביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה, ובסדור סד"ה עבדים היינו לפרעה כו' ויוציאנו כו') וכולם הם צנורות של אורות היורדים למטה ואינו ראוי לספרם ולכן אין הנזיר שהוא רישא דעתיק מספר רישא וכמ"ש במצות נזיר, אבל בז"א ראוי לספר ראשו ובפרט מי שהוא משורש קין וראוי לאדם לכוין כשמסתפר ראשו שהוא דוגמת ז"א ומסלק כל הגבורות דדינים ממנו ע"י התער שהוא ש' אד' במילואו כו' (עמ"ש בבה"ז פ' תזריע בד"ה ואיש כי ימרט ראשו טהור הוא ובסדור בד"ה אד' שפתי תפתח דשם אד' אלף דין כו', ואפ"ל ע"ד רוממות אל וכו' וחרב פפיות כו' ועזח"ב פ' בשלח דנ"ד א' בענין אז) ואמנם כי הראש כלול מע"ס והמל' שבו ה"ס פאת הראש לכן פאה גימ' אלקים ולעולם פאה הוא במל' ואמנם אין קיום לעולם כ"א ע"י הדינים ואין ראוי לסלקם לגמרי לכן בחי' מל' לבד אנו צריכים להניח וזו ברישא דז"א כו' עכ"ל וע' מענין שיתוף מדה"ד בביאור ע"פ וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך ובד"ה אשירה לה' כי גאה גאה בפי' ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט ובד"ה ויאבק איש עמו, ובד"ה אנכי מגן לך, וזהו ג"כ ע"ד לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר ועמ"ש ע"פ וגם אתה תדין את ביתי, וזהו צדיקים יצ"ט שופטן כו', או י"ל כי שערות נמשך מבחי' קדוש דוקא ולא מבחי' טהור כמ"ש בזהר פ' תזריע דמ"ח ע"ב ע"פ ואיש כי ימרט ראשו ובבה"ז שם, והאדם הלואי שיהי' טהור רק בנזיר נאמר קדוש יהיה אך בהפיאה ימשיך בחי' קדוש, כי פיאה זהו מ' נאמר העשירי יהי' קדש כי נעוץ סופן בתחלתן ע"כ בבחי' זו יכול להמשיך מבחי' קדש וה"ע קווצותיו תלתלים כו', ופאות הזקן הם חמש נגד חמשה חומשי תורה כי איזהו זקן שקנה חכמה כמ"ש במד"ר בראשית פי"א שערות הראש גדילים עמו בשטות, משא"כ שערות הזקן כו' ובת"א פ' ויצא ע"פ עשר אעשרנו לך משמע המעשר זהו כתר, וזהו העשירי יהי' קדש, א"כ הפיאות י"ל רומזות לכתר שזהו קדוש כו', ואפ"ל ב' פאות עשר אעשרנו או מ' וכתר כו'.

—— ● ——

אמור כ"ב כ"ז

שור או כשב, ב"ק ז' ס"ה ב' שור בן יומו קרוי שור כו', ע"ז ב' שור או כשב פרט לכלאים או עז פרט לנדמה, וכ"ה חולין פ"ב ל"ח ב' ומסיים כי יולד פרט ליוצא דופן, שבעת ימים פרט למחוסר זמן תחת אמו פרט ליתום, רפ"ה ע"ח א' בכורות ב' י"ב א' דרש הנ"ל דפרט לכלאים, וכ"ה שם די"ז ע"א, ט' נ"ד ב', נ"ז ב' נדה ה' מ' א' מ"א א', שבת י"ט קל"ה סע"ב וכ"ה בירושלמי ס"פ י"א דיבמות, רבות וישלח ס"פ ע"ה פ"ה ב' ע"פ ויהי לי שור זה יוסף שנאמר בכור שורו הדר לו. ויקהל פמ"ט ע"פ שחורה אני ונאוה שחורה אני בשור שנאמר וימירו את כבודם בתבנית שור תלים ק"ו, ונאוה אני בשור, שור או כשב או עז, ויש לפרש ונאוה היינו ע"י קרבנות שמקריבים משור כו', אמור פכ"ז כל הפרשה, נשא פ"י רמ"א ג' ומיום השמיני והלאה פ' בלק קרוב לר"פ רע"ז א', ר"פ תצא וכשם שרחמיו של הקב"ה על האדם כך רחמיו על הבהמה מנין שנאמר ומיום השמיני והלאה וגו', קהלת רבה בפסוק מה שהיה כבר הוא גבי והאלקים יבקש את נרדף, צ"ג ב', בפסוק כי מקרה האדם כו' וביום השמיני ימול כו' ומיום השמיני והלאה וגו', באסתר ע"פ בחדש הראשון הוא חדש ניסן, שור נמצא זכות יוסף שנק' שור, וזכות קרבן שנאמר שור או כשב כו', זח"ג תזריע מ"ג ב', דהא כל שבעת ימים לא עאלין רוחא גבה לאתקשרא בה כו' וכדין כתי' והיה שבעת ימים תחת אמו, ופי' המק"מ תחת אמו תחת המ' שבשבעת ימים עדיין לא נתקשר במ' אלא תחתיה, והרמ"ז פי' שאף הבהמות נפגמו בחטא עה"ד ע"כ צ"ל שבעת ימים כו' ומיום השמיני הוא מלך הח' הדר כו', אמור צ"ב א' והיה שבעת ימים תחת אמו, תחת אמו אתעטרו שבעת ימים דכתי' לך ה' הגדולה כו' פי' במק"מ תחת הבינה נתעטרו זו"נ שהם שבעת ימים וכמ"כ ז' היכלות דבי"ע שתחת המ' הנק' ג"כ אמו, והיינו כמ"ש בביאור אלה מסעי שמהמדות יש יניקות החיצונים משא"כ בינה נק' עלמא דחירו והיינו כשהמדות כלולים בשכל אין מהם יניקה ולכן לא יחפוץ כסיל בתבונה כו', וע"כ יהיו תחלה שבעת ימים תחת אמו, וזהו ענין חג הסוכות כמ"ש בספר מאור עינים פ' האזינו, וזהו ויעקב נסע סוכתה כו' למקנהו עשה סוכות כי תרעתי את ב"י זרע אדם תרע בהמה נשמות דאצי' ונשמות דבי"ע ויש ב' בחי' סוכה כמ"ש ברה"ח פ"ב משער היראה שהן מל' וכתר כו' וז"ש ברבות אמור פכ"ז משפט אדם ומשפט בהמה שוין כו', פנחס רנ"ג סע"א ברע"מ.* ע' בהערות

—— ● ——

אמור

במ"ר פ' אמור פכ"ז ע"פ שור או כשב כו' וכי מה ראה לעשות שור ראש לכל הקרבנות א"ר לוי משל למטרונה שיצא עליה שם רע עם אחד מגדולי מלכות כו' ע"ש. הנה ידוע דארבע חיות המרכבה הן שרש ומקור

*) סיום המאמר ראה להלן בהוספות ע' שנב.

ההשתלשלות, כי הן בחי' חיות כלליים ומהם נמשך ומתחלק אח"כ החיות להרבה פרטים, כמו פני אריה שהוא מיכאל נמשך ממנו מחנה מיכאל שהם קפ"ו אלף כו' ועד"ז מפני שור שהוא בחי' גבריאל כו', וגם מהם נמשך ומשתלשל כל נפשות החיות והבהמות שמבחי' פני שור נמשך נפש לכל הבהמות, ולכן נמשלו עד"מ לגדולי המלכות שהם שרי המלוכה, ועיין בזהר ס"פ עקב דף רע"ד ע"א ובפ' בראשית די"ט ע"א ובפ' במדבר דקי"ח ע"ב. והנה מעשה העגל הוא שערב רב אמרו שעזב הקב"ה את הארץ רק על השמים כבודו, והנהגת הארץ הוא ע"י המזלות שמקבלים משמרי האופנים והאופנים מהחיות כו' לכן עשו את העגל להמשיך ממזל שור, כי תלו שממנו הי' יציאת מצרים שמצרים עבדו למזל טלה, ואמרו שמזל שור נצח למזל טלה, והיינו ששרש שרשו מפני שור שבמרכבה, כי י"ב מזלות שרש שרשם מי"ב בקר שמקבלי' מד' חיות הנ"ל, ובחי' מזל שור מקבל יותר מפני שור שבמרכבה ממה שמקבל מזל טלה, אלה הי' דברי הערב רב. והנה חלק הוי' עמו וע"כ אם ח"ו נמשכו אחר דיעת הכופרים בהשגחתו ית' הנ"ל זהו הנק' זנות שכנ"י נק' אשה, והקב"ה נק' איש, והחשד שיצא עליה הוא ענין הנ"ל שנתפתו לימשך להיות מקבל מבחי' פני שור הנ"ל ועד"ז איתא בב"ר פט"ז ופמ"ד שאמרו כתבו לכם על קרן השור כו', ואחר שבדק הקב"ה בדברים ולא מצא בהם ממש, שרק ערב רב עשו העגל, וישראל היו מוצלין מאותו מעשה, לפיכך נעשה שור ראש לכל הקרבנות, כי שרש נפש השור הוא מעצמיות פני שור יותר מבחי' כשב ועז, וע"כ יש בו העלאה יותר בבחי' עולם התהו, וע"כ גם נסכיו הם חצי ההין שהוא המשכה עליונה מבחי' רביעית ההין כו' וכמ"ש במ"א ועיין ברע"מ פ' תשא דקפ"ז ע"ב. ועפ"ז יובן ג"כ מ"ש והיה שבעת ימים תחת אמו ופי' במדרש עד שיראה פני השמונה תחלה היינו להורות ביטול חיות המרכבה הנ"ל לבחי' מדת מלכותו ית' מקור דבי"ע ואינן נפרדי' ח"ו רק בבחי' ביטול וידוע דמל' נק' שבת ושביעית, וזהו ג"כ תיקון ונגד מעשה העגל שעשו אותו הערב רב בשש שעות ביום להפריד בין הששה מדות עליונות ובין המדה השביעית, היא בחי' מלכותו ית', והו עצמו ענין עזב את הארץ, וענין שבעת ימים וכו' זהו תקון לבחי' זו. ובזהר פ' אמור דצ"ב ע"א פי' ששבעת ימים הם נגד ז' היכלות דבריאה שהם בטלים למדת מלכותו ית', וע"ש דתיבת והיה זהו ענין יחוד ו"ה בשם הוי' והוא ג"כ בענין הנ"ל. וע"ש בזהר שעד"ז יש לבאר ענין ע' פרים שמקריבים בשבעת ימי החג.

פכ"ט בחדש השביעי, ההי"ד לעולם ה' דברך נצב בשמים. כוונת המדרש שברי"ה מתחדש עולם הדבור שהוא מדת מלכותו ית', ופי' נצב בשמים היינו כמ"ש השמים כסאי, בכ"ה באלול כו' זה היום כו' מובן ע"פ מ"ש בענין כל הנביאים נתנבאו בכה שהוא יחו"ת ומרע"ה נתנבא בזה יחו"ע, וכתי' וידבר משה כו' זה הדבר כו' שיהי' הדבר עליון בבחי' זה. ר' נחמן פתח ירמי' ל' י' ואתה אל תירא כו' עמ"ש בזהר פ' ויקרא דף

ד' סע"ב על פסוק זה ומשם יובן שיש לפרש פסוק זה שפיר על ר"ה כמ"ש המדרש כאן כי אז הוא בחי' ושב יעקב לאתריה לכורסיה כו' עמ"ש בד"ה שוש אשיש. ואותך לא אעשה כלה, יובן עפמ"ש בזהר בראשית דנ"א ע"א ות"ח אע"ג דאורחיה דהאי נהורא תכלא כו' ע"ש.

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי הוי'.

א) **זח"ג** פ' אמור דצ"ג סע"א ר' יצחק פתח ויקרא אלקים לאור יום. הקדים ענין שנגנז אור שנברא ביום ראשון היינו שגנזו לצדיקים לע"ל, ואפ"ל שהקדמה זו היינו לומר שביו"ט מאיר הארה מבחי' אור זה. שהרי לעיל ר"פ אמור דפ"ח ע"א פי' הזהר ולא מנע ליה בכל יומא, ופי' הרמ"ז שזהו מה שאנו אומרים ובטובו מחדש בכל יום כו', וע' פי' ובטובו בלק"ת בד"ה ואתחנן ומה שהוא גנוז היינו כי באור זה שהוא יסוד אבא יש בו בחי' אבי"ע וחלק אצילות שבו הוא גנוז והוא הנק' טוב כן נתבאר מד' הרמ"ז שם ובפ' פקודי דר"ך. וא"כ במועדי ה' שהם הנקראים יו"ט י"ל מאיר מבחי' אור הגנוז הנק' טוב ועיין במא"א א' נא ובי"נ שם ובפרדס בערך אור הגנוז ואיך שיהי' מאחר שגנזו לע"ל וידוע דעלמא דאתי הוא בינה, הרי המועדים הם מבחי' בינה א"כ ע"כ מאיר הארה מבחי' אור הגנוז בה ולכן נקראו ימים טובים, טוב דוקא ע"ש את האור כי טוב, ועוד כי זה האור נברא ביום הראשון שהוא גימט' כתר וביו"ט ג"כ נאמר ביום הראשון בין בפסח בין בסוכות א"כ מישך שייכי אהדדי.

ובשמואל א' סי' כ"ה כי על יו"ט באנו, פרש"י שהי' ערב יו"ט של ר"ה ובגמרא פ"ק דמגילה ד"ה ע"ב דמעיקרא כתי' שמחה ומשתה ויו"ט, שאסור בעשיית מלאכה ואח"כ כתי' לעשות אותם ימי משתה ושמחה ואילו יו"ט לא כתיב משום דאיסור מלאכה לא קבילו עלייהו, הרי עכ"פ המועדים שאסורי' במלאכה נקראים יו"ט כי המלאכה זהו בששת ימי המעשה ששרשם מו"ק משא"כ יו"ט ששרשו מהבינה וע' בד"ה והיה מידי חודש שר"ח מותר בעשיית מלאכה אעפ"י שאינו נקרא יום המעשה נמצא יו"ט שאסור בעשיית מלאכה זהו ע"ד מעין שבת כו' וע' בסידור שער חג המצות גבי ושרש ענין לא תעשה מלאכה גם לע"ל כולו הטוב והמטיב והארה מבחי' זו מאיר ביו"ט ובחי' זו נק' ביום ההוא יהי' הוי' אחד ואפס קצהו מבחי' ביום ההוא מאיר ביו"ט ועמ"ש בענין יומם במ"ם יתירה ואזי יצוה ה' חסדו חוט של חסד וזהו מועדי הוי' היינו חיבור ב' ההויות ע"ד מ"ש בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל בפי' ויקרא הוי' הוי' שזהו ענין ביום ההוא יהי' הוי' אחד ומ"ש בענין ויהי ערב ויהי בקר יום אחד יובן עפמ"ש בלק"ת בד"ה וידעת היום דרוש השני שכמו שהיום הוא עם הלילה כך הוי' הוא האלקים כו' ת"ח מועדי ה' אשר תקראו וגו' לזמנא כולא לאתר חד, אפ"ל זהו עלייתם בבינה, או י"ל שיאירו במל', כמשמעות הזהר ויחי דרל"ט שהמל' נק' אהל מועד ולפמ"ש בפרדס ערך מועד בשם הת"ז

דמועדי ה׳ הם חג״ת אלה הם מועדי הם נה״י, א״כ י״ל פי׳ לאתר חד היינו יסוד ע״ד יקוו המים אל מקום אחד ולכן נק׳ יו״ט ומשם מאיר בכנס״י ובלק״ת מהאריז״ל פ׳ משפטים דמה שהשלשה ימים טובים נק׳ מועדי׳ זהו מצד חג״ת ומה שנקראו שלש רגלים זהו מצד נה״י כי יש בהם מב׳ תבחי׳ ועמ״ש ע״פ ובגפן שלשה שריגים א״כ לפ״ז י״ל כמ״ש הפרדס שזהו ג״כ ענין הכפל מועדי הוי׳ אלה הם מועדי כנ״ל והנה עיקר ההילוך הוא ברגל ועמ״ש מענין ונתתי לך מהלכים בת״א ס״פ וישב לכן יש לקשר מ״ש דאלה הם מועדי היינו מועדי של עצמות המאציל מה שמאיר באצי׳ כדלקמן עם מ״ש דאלה הם מועדי זהו נה״י ולאשתאבא כולא בשלימו ברזא דאחד היינו יחוד זו״נ וכמ״ש לעיל מיניה וקוב״ה וכנס״י אקרי אחד ועיין מזה בזהר פ׳ אחרי דע״ז ב׳ ושם מבואר שכדי להיות יחוד זה צ״ל בעטרה שעטרה לו אמו ועמ״ש בת״א סד״ה ועשית בגדי קדש שבמקום שיש משפיע ומקבל כו׳ א״כ א״ש דיחוד זה הוא ביו״ט שאז מאיר אור הבינה.

ובלק״ת ר״פ במדבר וז״ל והיינו ע״י בחי׳ אהל מועד כי מועד ע״ש ונועדתי שמה לבנ״י והנה ונועדתי ונודעתי הוא ענין אחד כו׳ לשון התקשרות ודביקות הקב״ה בנשמות אלא שנודעתי הוא ע״י הדעת כו׳. אבל ונועדתי הוא בחי׳ יחוד וקשר עליון מבחי׳ אנכי מי שאנכי כו׳ עכ״ל, וע״ש בדרוש השני פ״ב כי הנה מלת מועד מלשון ונועדתי לך שמה כו׳ ע״ש וע׳ בזהר ר״פ ויגש ובמד״ר שם ע״פ כי הנה המלכים נועדו כו׳ ואפ״ל כי מ״ש מועדי ה׳ כו׳ אלה הם מועדי רומז לב׳ בחי׳ הנ״ל דבחי׳ ונועדתי ונודעתי כו׳ וכן מ״כ בכתבים דפי׳ מועדי הוי׳ היינו חג״ת דאצי׳ אלה הם מועדי הם של עצמות המאציל חג״ת שבכתר ע״ד הפירוש בענין בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו׳ וא״כ שיעור הכתוב שבמועדים יש ב׳ בחי׳ בהתקשרות הקב״ה בנשמות הא׳ ע״ד ונודעתי וכמ״ש ושמי הוי׳ לא נודעתי להם אבל ע״י ג׳ יו״ט הוא בחי׳ מועדי הוי׳ עוד זאת אלה הם מועדי ע״ד ונועדתי לך שמה מבחי׳ שלמעלה מהדעת וההשגה כו׳ ואפשר להעיר לזה מענין אלה פקודי המשכן זהו ג״כ כענין אלה מועדי ה׳ וענין משכן העדות י״ל ע״ד ונועדתי לך שמה אלה הם מועדי כו׳.

ולכן מקראי קדש התרגום מערעי קדש ובזהר אמור צ״ד פי׳ תלתא אינון זמינין מקדש ובקן צפור כי יקרא פרט למזומן אלא י״ל כי מועדי הוי׳ זהו התחברות חג״ת עם הבינה המשכת מוחין דאימא זהו זמינין מקודש באתעדל״ת אתערותא דלעילא וכן ענין בכל מאדך פי׳ המק״מ פ׳ וארא דכ״ז ע״א התכללות חגת״מ בחב״ד אכן בחי׳ מועדי שהוא המשכת חג״ת שבכתר או גם בינה שבכתר זהו מערעי קדיש ע״ד כי יקרא לומר שאינו בא ע״י אתעדל״ת אלא בתורת מתנה כו׳ ועמ״ש בד״ה שה״ש בענין ב׳ בחי׳ כלה ועי״ז נמשך ב׳ בחי׳ חתן.

קיצור ביו״ט י״ל מאיר הארה מאור שגנזו לעוה״ב גם מועד ענין יחוד ונועדתי ונודעתי י״ל זהו ענין מועדי ה׳ וענין אלה הם מועדי ר״ה פ״ב כ״ד א׳ חולין פ״ז ק״א ב׳ ירושלמי פ״ט דשביעית ר״ה פ״א פ״ב. מד״ר פ׳ ואתחנן דף רפ״ט ב׳ זהר אמור צ״ג ב׳ פ׳ קרח דקע״ו ע״ב ילקוט ח״א פ״ד ב׳ ח״ב מ״ג של״ה רמ״ו ב׳ בחיי קנ״ו ג׳.

ב) **זח"ג** פ' קרח דקע"ו ע"ב ע"פ קראי מועד, קראי כתי' חסר יו"ד כו' כל
אינון כתרין עילאין (פי' הרמ"ז שהוא בחי' אצילות שבז"א.) דשמא
קדישא אתאחיד בהו כולהו זמינין מאתר דאקרי קדש הה"ד מקראי קדש (ר"ל הו"ק דז"א הוא קרואים לבחי' קדש הוא אור אבא, ע' מ"ש בבה"ז פ' אמור דף קו"ף ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי היא שם נתבאר מה שהח"כ נקרא קדש וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון בפי' שאו ידיכם קדש דהיינו לאור אבא וברכו את הוי' ז"א. עיין בזהר ויקרא דף י"ג ע"א פי' עדן עילאה הוא דאיקרי קדש לכן משם וברכו את הוי' ז"א שיהא נק' מלכא קדישא כמ"ש בבה"ז שם. ועד"ז הוא ג"כ ענין מקראי קדש) ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא הראה המק"מ מראה מקום למ"ש בזח"ג אמור דצ"ח והוא ענין הפסוק צאינה וראינה כו' בעטרה שעטרה לו אמו, א"כ מועד הוא בינה ור"ל שיש מועד וזמן להתגלות אור הבינה והם ג' מועדים כי בכל ימי המעשה זולת יום השבת מאירים ו"ק דז"א, אבל המועדים הם ימים שאור הבינה מתגלה ומאיר בז"א דוגמת מ"ש בזהר תצוה דקפ"ד סע"א בענין ר"ה שהוא הזמן שמאיר הבינה לפי שצריך להמשיך אור חדש על השנה וע"כ הוא יום הדין, ועד"ז גם בכל השלשה רגלים מאיר אור הבינה ולכן ארז"ל בארבעה פרקים העולם נידון שהם ג' יו"ט ור"ה אלא שעיקר הדין בר"ה כו' ובג' יו"ט ההתגלות בבחי' שמחה שהוא חסדים דאימא כו', וכן פי' בלק"ת פ' פנחס בענין להקריב לי במועדו שקבלת ימי המעשה שהם ו"ק דז"א מאור אבא הוא ע"י הג' מועדים שהם בבינה, כי בינה היא הממוצע בין המדות ובין הח"כ כו' וכן פי' בבה"ז ר"פ ויצא בענין ויצא יעקב מבאר שבע שהמשכת יסוד אבא במדות זהו מהבינה הנק' באר שבע כו'.

והרמ"ז כאן פי' אשר בינה נק' מועדי לפי שבה מיועדים אורות אבא שלכן
לפעמים נק' בינה מלך שהשלום שלו היינו כי שלום זהו יסוד אבא
והוא מאיר תמיד בבינה בחי' תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין אין ויש כו' ולכן בזמנא דמועד שריא בעלמא שהוא עת התגלות אור הבינה בז"א אזי נק' חג"ת דז"א מקראי קדש ולפ"ז פי' מועדי הוי' י"ל הוי' הוא ז"א ומועדי הוי' היינו שאז מאירים בו או"א, ולכן יו"ט א"צ לתפילין שהם ד' מוחין המאירים בוא"ו בזח"ג דרס"ב. א"נ י"ל מועדי הוי' היינו הוי' בח"כ ובמועדים אלו מאיר חו"ב בז"א כנ"ל מקראי קדש, שהו"ק נקראים לגבי קדש העליון, גם י"ל ע"ד
ראו קרא ה' בשם בצלאל כו'.

ג) **אשר** תקראו אתם י"ל לפמש"ש הזהר בפי' קראי מועד, דכמו שהבינה
מזמנת לו"ק דז"א שיתעל' בחו"ב, כמ"כ המל' דאצי' מזמנת לו"ק דבריאה שיתעלו בהיכל קדה"ק דבריאה שהוא נחשב מבחי' אצילות ולכן נקראי'
ג"כ קריאי מועד יעו"ש.

נמצא בכל מועד יש עליה ו"ק דבריאה באצילות, ו"ק דז"א באו"א עיין
ביאור זה בדרוש כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד אוף הכי איהי אתייחדת כו' וכיון שכן שפיר שייך אשר תקראו אתם, אשר אתם בבי"ע ומקבלים
ממועד דמ"ל בחי' קריאי מועד ולכן תוכלו לקרוא גם מועדי הוי' כו'.

ד) **לעיל** נתבאר מועדי הוי' היחוד הוי' אלקים וי"ל לכן מועד גימט' ק"ך צירופי אלקי' וכאן פי' מועדי הוי' המשכה מאימא בז"א אך י"ל דהא בהא תליא כי בעטרה שעטרה לו אמו הוא ביום חתונתו וי"ל פי' מועדי הוי' כי הנה עכשיו כי יד על כס י"ה שאין השם שלם וכו' בלק"ת בד"ה ראה אנכי נותן אבן מועדי הוי' חיבור י"ה בו"ה שהשם שלם וגם חיבור הוא"ו בה"א תתאה שזהו היחוד הוי' אלקים ולכן היו"ט הם בחמשה עשר יום לחדש בחי' י"ה ודין ימי היו"ט היינו נגד ו"ה שהשם נק' ז"ת לכן הם ז' ימים והא דשבועות הוא יום א' כבר תירצו בזהר אמור דצ"ו ע"א גם י"ל פי' ז' שבועות דימי העומר הם הכנה לו שהם מ"ט שערי בינה הנמשכים בזו"נ לכן אז די יום אחד, אח"כ אלה הם מועדי חיבור עצמות המאציל ודוגמת מצות ה' ומצותי עמ"ש הרמב"ן בהקדמה לפי' התורה כשלישי המדבר והיינו שעצמות המאציל הוא המדבר בענין וידבר הוי' חכמה אל משה ז"א או יסוד אבא כו' וזהו ענין אלה הם מועדי של עצמות המאציל עמ"ש סד"ה וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל היינו בבחי' סוכ"ע יש ג"כ הוי' אלקי' ומועדי זהו חיבור הוי' אלקים שבבחי' סוכ"ע כו'.

ואפ"ל כשלישי המדבר היינו מ"ל שמדבר איך ויאמר הוי' כו' כנ"ל וע"כ אלה הם מועדי זהו כענין קריאי מועד כו' ועמ"ש ע"פ אני מדבר בצדקה כו'.

ה) **דבר** אל בנ"י שהם בנ"י דלעילא ז"א לכן שייך להם המועדים כו' וכמ"ש ע"פ דבר אל בנ"י ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני וכן הג' אבות נקראו כולם ישראל במד"ר פ' תולדות והם חג"ת דאצי' ושרשם בעבר הנהר כו' חג"ת דא"א לכן כיון שאתם בנ"י שייך לכם המועדים הרומזים ג"כ לג' אבות פסח נגד אברהם חסד כו' ובילקוט ר"פ משפטים רמז ש"ט בתחלתו דבר אל בנ"י ואמרת אליהם שנה ושלש ורבע עד שילמדו שנאמר ולמדה את בנ"י כו'.

קיצור מאות ב' מ"ש בזהר פ' קרח קע"ו ב' בפי' מקראי קדש שהו"ק נקראי' לגבי קדש בזמן דמועד שהוא בינה שריא בעלמא עד ר"ה שביעאה להקריב לי במועדי ויצא יעקב מבאר שבע פי' מועדי הוי'.

קיצור אות ג' אשר תקראו אתם, כגוונא דאינון הו"ק דאצי' מתיחדים לעילא בבינה אוף הכי איהי כו'.

ד) **ענין** מועדי הוי' ע"ד בעטרה כו' ביום שמחת לבו ענין כס י"ה והיו"ט ג"כ בט"ו לחדש וע"ש ע"פ את ה' האמרת היום שיש בו ט"ו תיבות. ענין אלה הם מועדי י"ל עפמ"ש במ"א במ"ש הרמב"ן בשלישי המדבר.

ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש וגו'. ופרש"י מה ענין שבת אצל מועדות ללמדך שכל המחלל את המועדות כאלו חלל

את השבת וכל המקיים את המועדות מעלין עליו כאלו קיים את השבתות עכ"ל והנה פסוק כזה מבואר ר"פ ויקהל ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהי' לכם קדש שבת שבתון לה' וגו' ושם פרש"י הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינה דוחה את השבת, ובת"א סד"ה ויקהל משה בד"ה וע"פ כל הנ"ל פירש כי המשכן והכלים זהו המשכת מקיפים ופנימי' שנמשכים ע"י המצות והתורה ע"ד לבושים ומזון לנפש אך כיון שהתומ"צ נתלבשו בגשמיו' לכן א"א להמשיך בהם כ"א ע"י אתעדל"ת תחלה ברעותא דלבא וזהו ענין שבת אותיות תשב יע"ש סד"ה לכן אמור לבנ"י בפ' וארא. וכה"ג ביאר בלק"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי הסלע בפי' קומי לך מלמטלמ"ע ועי"ז אח"כ תהי' רעייתי פרנסתי ע"י התורה יפתי ע"י המצות כו' נמצא מה שהקדים השבת שם למלאכת המשכן זהו כדי שע"י השבת יוכלו להמשיך ע"י המשכן כמ"כ י"ל גם כאן מה שהקדים ענין השבת להמועדים לפי שהקדושה במועדים באה ג"כ מבחי' השבת, כדפי' בכמה דוכתי שהשבת נק' כ"פ קדש, שהוא אור אבא ויו"ט נק' מקראי קדש שנמשך בהם רק הארה מבחי' אבא ועיקרם בבינה כו', ע' בבה"ז פ' אמור על המאמר וגם אמנה אחותי שבזהר שם דף קוף, ובלק"ת בד"ה מצה זו כו' ותדע שהרי בשבת אומרים מקדש השבת וביו"ט אומרים מקדש ישראל והזמנים שקדושת היו"ט באה ע"י ישראל אינהו דקדשינהו לזמנים, ושבת מיקדשא וקיימא והיינו כנ"ל דקדש העליון הוא אבא כו', ולכן במוצאי שבת ליו"ט אומרים המבדיל בין קדש לקדש כענין והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קה"ק כו' וגם באצילות יש אבי"ע והם ד' אותיות של שם הוי' יו"ד חכמה ה' בינה א"כ כמו בין אצי' לבריאה יש פרסא כך עד"ז י"ל כו' ועוד דמבואר בע"ח שאין אא"ס שורה אפילו בעולם האצי' אלא ע"י התלבשותו בחכמה תחלה וע"י החכמה מתלבש בבינה ובכל האצילות נמצא קדושת יו"ט שבאה מבינה תלויה ונמשכת מקדושת שבת שהוא בחכמה כיון שאין אור א"ס מאיר בבינה שזהו קדושת יו"ט אלא ע"י התלבשותו בחכמה תחלה שהוא קדושת שבת, וזהו ג"כ ענין ונהר שהוא בינה יוצא ונמשך מעדן שהוא חכ' כו' וע' מזה בלק"ת בשה"ש סד"ה ששים המה מלכות הראשון וסד"ה ביום השמע"צ כנישין יהא לכון ובסש"ב פל"ה בהג"ה ובד"ה ושאבתם מים בששון דרוש השני. ובד"ה אלה מסעי דרוש השלישי בהביאור. ובד"ה להבין מ"ש במאמר פתח אליהו וכד אנת תסתלק מינייהו כו' ובד"ה ויצוום אל בנ"י וזהו ג"כ כענין משה ואהרן שאעפ"י שנאמרו י"ג דברות בתורה למשה ולאהרן נאמרו כנגדן י"ג מיעוטין ללמדך שלא לאהרן נאמרו אלא למשה שיאמר לאהרן כדפרש"י ר"פ ויקרא, והיינו כי משה ואהרן הם ג"כ חכמה ובינה ולפי שעיקר התגלות אור א"ס אינו אלא בחכמה דוקא ע"כ הדיבור למשה לבד ולא לאהרן שהוא בבינה, רק נאמר למשה שיאמר לאהרן תחלה, כי חו"ב הם תרין ריעין כו' ומ"ש י"ג דברות למשה ולאהרן י"ל מפני שהבינה כלולה בחכמה ע"ד הבן בחכ' וחכם בבינה, והרמ"ז פי' שזהו ענין יו"ד עצם היו"ד זהו חכ' שהיא נקודה והמילוי ו"ד זהו שורש הבינה כו' ואח"כ נעשה בינה פרצוף בפ"ע ונק' ה"א ומשם שרש היו"ט כו' א"כ עד"ז מקדושת שבת נמשך קדושת יו"ט כמו שאהרן קיבל ממשה ואפ"ל לכן מצינו שיו"ט נק' שבת כמ"ש ממחרת השבת דקאי על מחרת יו"ט הראשון של פסח כמו שנכתב הדבור ע"ש אהרן אעפ"י שהדבור היה רק למשה.

קיצור מה שהקדים מצות שבת כאן ליו"ט היינו לפי שקדושת יו"ט שהיא מבינה אם הבנים שמחה מועדים לשמחה נמשכת ובאה ע"י קדושת שבת שהוא מאבא כמו שהאם מקבלת מהאב ולכן מבדילין בין קדש לקדש וכמ"ש בע"ח שאא"ס אינו שורה רק בחכמה לבדה וע"י החכמה מאיר בבינה ועד"ז אעפ"י שנאמרו י"ג דברות בתורה למשה ולאהרן עכ"ז לא לאהרן נאמרו אלא למשה שיאמר לאהרן כו' וגם שבת בחי' ענג ויו"ט בחי' שמחה והשמחה היא היא גילוי התענוג.

פסוק ששת ימים דר"פ ויקהל, פ"ב דשבת כ"ד ב' פ"ז דשבת דף ע' א' עמה"מ לג"א קכ"ח ג' זח"ב פ' ויקהל דר"ג ע"א ובהרמ"ז שם. שלי"ה י"ז א' קי"א א' ק"כ א' קס"ה א', של"ד א' ודף של"ה א' ר"ח בחיי פ' פקודי קכ"ז ב'.

עפמש"ל דשבת הוא בחי' אבא ויו"ט אימא ומבואר בזהר פ' במדבר דק"ך ע"א מסטרא דאבא נפיק בן ומסטרא דאימא נפקא בת ובן הוא אות ו' דשם ובת היא ה' אחרונה, א"כ כדי שיהי' יחוד ו"ה צריך שבת ויו"ט כדי להמשיך מבחי' או"א להם, ובמ"א פי' ע"פ ה' בח"כ יסד ארץ כונן שמים בתבונה שבחי' ארץ שהיא מ' הנק' שבת נמשכה מחכמה דוקא אבא יסד ברתא באג"ה בד"ה ויעש דוד שם, ובחי' שמים שהוא ז"א הנק' בן נמשך מתבונה דוקא הנק' אם ע"ד תלה הכתוב זכרים בנקבות כו' ע' בלק"ת ר"פ תזריע ובת"א פ' בראשית ע"פ וייצר ה' אלקים את האדם ובבה"ז פ' אמור במאמר הנ"ל ע"ש שיראה תתאה שהיא מלכות שרשה מיראה עילאה שהוא אבא ואהבה זוטא שהוא זעיר שרשו מאהבה רבה שהיא בינה כו' וזהו בעטרה שעטרה לו אמו דוקא. גם שבת ש' בת כו' ואיך שיהי' עכ"פ קדושת שבת ויו"ט הם שורש לבחי' יחוד ו"ה כו'.

קיצור שבת ויו"ט שהם או"א הם שורש בחי' בן ובת כו'.

העובר לפני התיבה ביו"ט הראשון של פסח הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר ובירושלמי הובא בתוי"ט כדי שיצאו המועדות בטל, י"ל ממ"ש ע"פ אני ישינה ולבי ער בענין שראשי נמלא טל שזהו האתעדל"ע לעורר אתעדל"ת שיהי' פתחי לי אחותי רעייתי כו' וזהו עצמו ענין מועדי הוי' כי פסח ודאי קול דודי מדלג ופסח ה' על הפתח היינו שלא יהא כסדר תחלה אתעדל"ת בבחי' כניסה בהפתח בזאת יבא אהרן כ"א יומשך ההמשכה מלמעלה. וזהו בחי' טל שאוצרות טל נפתחים בפסח כדאיתא בפ' תולדות גבי ברכות יצחק ויתן לך מטל כו'. ואח"כ בשבועות ג"כ בחי' טל תורה כנודע מענין תספרו חמשים יום ואין סופרים כ"א מ"ט ימים לפי ששער החמשים הוא למעלה מאתעדל"ת וזהו כענין ואני אפתח לך כפתחו של אולם. בביאור אני ישנה הנ"ל וכן סוכות בחי' טל כמ"ש סד"ה האזינו השמים דרוש הראשון וזהו ענין מועדי הוי' גילוי שבבחי' אתעדל"ע מצד עצמה כו' ע"ד כי יקרא קן צפור וארז"ל כי יקרא פרט למזומן היינו שאינו בא ע"י אתעדל"ת כ"א כי יקרא באתעדל"ע מצד

עצמה וקן ציפור הוא בינה שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך כו' ובינה היא שרש המועדות בין מועדים לשמחה והוא בחי' אם הבנים שמחה ובמשנה פ"ג דמ"ק משנה ה' שבת עולה ואינה מפסקת רגלים מפסיקין ואין עולים והטעם כ' בתוי"ט בשם הר"ן משום דבשבת לא נאמר שמחה אלא ענג וזהו ומבני ישככר יודעי בינה לעתים דאפילו בדורו של משה כו' ספ"ב דנדרים שמחברים הבינה עם כ"ח עתים הנמשכים מז' מדות ע"ד כי יקרא קן צפור שהוא ענין והאם רובצת על הבנים שאין זה רק כי יקרא כו' והם בכחם לחבר הבינה עם העתים, וע' בסידור שער החתונה בביאור כי הנה יוצר הרים שהבינה שרשה גבוה משרש החכ' ע"ד איש מזריע תחלה יולדת בת. וע"ש שכ"מ תשבע"פ יש לה שרש עליון מתושב"כ ועיין ת"א ר"פ לך.

ולקחתם לכם ביום הראשון, ברבות סדר תולדות פס"ג דס"ט ע"ד ע"פ ויצא הראשון אדמוני, אמר רבי חגי בזכות ולקחתם לכם ביום הראשון אני נגלה לכם ראשון שנאמר אני ראשון ואני אחרון ישעי' מ"ד (עמ"ש בד"ה אני דפ' ציצית) ופורע לכם מן הראשון זה עשו דכתיב ויצא הראשון, (נ' כי עשו ראשון בסוד עולם התהו שקדם לעולם התיקון אך אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ כנז' בד"ה בשלח פרעה והיינו ע"י המצות בחי' סוכ"ע כתר וזהו ביום הראשון גימט' כתר כי ראשית חכמה לשון נקבה אבל ראשון ל' זכר ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ בפי' זכרון ליום ראשון) ובינה לכם ראשון זה בהמ"ק דכתיב ביה כסא כבוד מרום מראשון ירמי' סי' י"ז, ואביא לכם ראשון זה מלך המשיח דכתיב ביה ראשון לציון הנה הנם ישעי' סי' מ"א עכ"ל, ועיין ברבות בראשית פ"א שכסה"כ ובהמ"ק ושמו של משיח קדמו לבריאת העולם ולכן נקראו ראשון, וכמו"כ התורה ולכן בזכות ולקחתם כו' שהוא מבחי' מצות התורה עי"ז יזכו לבחי' ראשון הנ"ל ועיין בגמרא פ"ק דפסחים דף ה' ע"א שנזכר בשינוי קצת והוא בשכר שלשה ראשון כו' וע' במהרש"א שם, בא פט"ו קל"ב ג' גבי ד"א החדש הזה לכם הה"ד יהיו לך לבדך כו' עד לולב שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון כו'.

אמור פ"ל שם כל תיבות הפסוק בדרש על כל א', ולקחתם קחו מוסרי, משלי ה', ר' יוחנן שמכרתי כו' וקניתי כו', שובע שמחות ג' ששייך לענין ושמחתם לפני ה', ובאמת בד' מינין שבלולב יש שבע שלשה הדסים שתי ערבות לולב אחד ואתרוג א', נעימות בימינך נצח, שהמינין שבלולב סימן שנצחו ישראל וגם נצח ישראל כו', ובזה יובן ג"כ ענין הנ"ל בשכר ולקחתם לכם ביום הראשון אני פורע כו', ויש להעיר מדרוש והנצח זו ירושלים שע"י שישראל עושים תשובה בעשי"ת ומתגברים ומנצחים היצה"ר גורמים למעלה בחי' והנצח להיות גילוי ממעמקים ועי"ז ה' יחתו מריביו דדוקא ע"י גלוי כתר כו' והנה אם תגביהי כו' נאום ה' וזהו ד' מינין שבלולב וזהו נעימות בימינך נצח כי הנצח נמשך מצד הגדולה כו' וד' מינין בחי' אין ועי"ז אני ראשון נגלה לכם, ובספר שו"ס דצ"ב ע"א דשיר של שמע"צ הוא למנצח על השמינית ופי' למנצח תמן נצח

תמן מל׳, נשא פי״א רנ״ז ד׳ גבי דברי חכמים כדרבונות ר׳ יהושע מברך כל יום על נטילת לולב, ואין ר׳ יהושע מודה לר׳ יוחנן שיום הראשון דבר תורה שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון כו׳ מה טעם עבד כן משום שכתב דברי חכמים כדרבונות, ס״פ פנחס רפ״ב ג׳ כשבקש לא בקש אלא לפי כחן שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, ונותן להם לפי כחו.

בשה״ש רבה י״ד ג׳ בפסוק כתפוח בעצי היער לפיכך משה מזהיר את ישראל ולקחתם לכם ביום הראשון, ובהע״כ של סה״ד כ׳ אתרוג נק׳ תפוח, ואפ״ל שזהו שישראל לוקחים אתרוג דהם בחי׳ כתפוח בעצי היער הם ע׳ שרים ועד״ז כן דודי בין כו׳ בצלו היינו חג הסוכות וסוכה תהי׳ לצל.

באסתר קכ״ו ב׳ בפסוק בחדש הראשון הוא חדש ניסן יום שלישי הפיל פור ועמד שרו כו׳ ובו נבראו אילנות וישראל מקלסין לפניך בהן הה״ד ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כו׳, קכ״ח ד׳ בפסוק ויאמר לה המלך אתרוג אמר אני אתן א״ע שממני נוטלין ישראל למצוה הה״ד ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, וע״ש מוכח דהדס וערבה בהם נמשלו ישראל וכן לולב היינו דקל כמ״ש זאת קומתך דמתה לתמר, ועל אתרוג אינו אומר כן, והיינו כי פרי עץ הדר זה הקב״ה, אך א״כ גם בכפות תמרים ואינך י״ל כן, ז״ג ח״א עמוד ע״א והוא בהשמטות ז״ק ח״א סי׳ כ״ה דף* דיקיפו להאי מזבח באינון ערבי נחל לקביל תרין דרגין דמקיפין לעילא דאינון נצח והוד, ועיין מעגין גו״ה בזח״ג ס״פ בלק דף רי״ב סע״ב ועמ״ש ע״פ במשענותם בד״ה אז ישיר ישראל כו׳ עלי באר כו׳ וזהו דיקיפו כי כן ע״י המצות ממשיכים מבחי׳ סוכ״ע ועיין באגה״ק ע״פ חגרה בעוז מתניה, ז״ג ח״א עמוד קס״ט ושם אחיו יובל הוא הי׳ אבי כל תופש כנור ועוגב דמנגנין בכל מיני נגונין כו׳ ושמחתם לפני ה׳ אלקיכם כגוונא דדוד דאתמר ביה והי׳ כנגן המנגן כו׳ ועמ״ש מזה בתו״א פ׳ בראשית, והנה יבל ויובל שניהם בבינה והוא בחי׳ חג הסוכות וכמו יבל אבי כל יושב אהל כך וסוכה תהי׳ לצל כו׳ ויובל בחי׳ שיר וזהו ושמחתם לפני כו׳.

ולקחתם לכם.

בהשמטות זח״א סי׳ ל״ח שבע צורות קדושות יש לו להקב״ה וכולם כנגדם באדם כו׳ שוק ימין ושמאל יד ימין ושמאל גוף וברית הרי שש, והא אמרת שבעה שבע הוי׳ באשתו והיו לבשר אחד מלה״ד כו׳ נטע אתרוג ביניהם כו׳ ואתרוג מאי הוה נקבה והיינו דכתי׳ פרי עץ הדר כפת תמרים ע״כ ר״ל שלכן לא נאמר וכפות תמרים כ״א כפות תמרים להורות שהם לבשר אחד וכן פי׳ בזח״א ויחי דרכ״א ע״ב וז״ל וע״ד לא כתיב וכפות אלא כפת בגין דלא

דף : בכי״ק מקום חלק וצ׳ שצ״ל רסב, א.

סליק דא בלא דא עכ"ל, ועפ"ז י"ל מה שנק' האתרוג פרי עץ הדר, כי הנה מבואר במ"א בבה"ז ר"פ בראשית ע"פ המאמר כשושנה בין כו' שלכן היופי בנשים יותר מבאנשים כי נעוץ תחלתן בסופן שהארת הכתר מתגלה במל' דוקא, וע"ז נאמר יאר ה' פניו אליך כו' הארת פנים ויג"מ דא"א ועד"ז נאמר ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ, וזהו שנאמר והקדים פרי עץ הדר שהיא המל' לכפות תמרים ע"ד אחעט"ב ולא זז מחבבה עד שקראה אמי, ובספר שושן סודות בסופו דצ"ב ע"א כ' ואיידי דחביבה ליה אקדמיה והוא ע"ד מ"ש בזח"ב ר"פ בשלח דף מ"ד סע"א בענין מטה ושולחן כו' אמאי אקדימת מטה בגין דהיא חביבה עליה יתיר מכולא זח"א פ' נח דס"ג סע"ב הני ארבע מינין בלולב דבכולהו אתאן לרצוי על מיא כו' דאנן נציחנא כו' המים הזדונים כו' ולאתערא עלן מיין קדישין כו' ובספר זהרי חמה כו' וכמארז"ל שהנענועים לעורר גשמי ברכה וטללי ברכה ולעצור טללים רעים.

זח"ג פנחס דרנ"ו ע"א ותנח התיבה בחדש השביעי שכינתא עילאה שרייא על ישראל דאיהי תשובה סוכה אתרוג, וקב"ה דאיהו לולב מיד והמים היו הלוך וחסר כו', לפ"ז מובן דאתרוג הוא שכינתא עילאה בינה ויחוד ז"א עמה זהו כענין מ"ש בתו"א ע"פ וישב יעקב בארץ מגורי אביו, וכמ"ש בסידור שער הק"ש ע"פ מאמר פנחס דרל"ו בענין אנכי אשמח כו' ועפ"ז הי' א"ש מש"כ ושמחתם לפני כו', אך יותר נ' דפי' שכינתא עילאה היינו מל' כשהיא עט"ב ע"ד לא זז מחבבה עד שקראה אמי כנ"ל, פ' ויחי דף ר"כ ע"ב הה"ד כל הנקרא בשמי היינו פרי עץ הדר, ולכבודי בראתיו היינו כפות תמרים כו', ע"ש במק"מ דפירושו דוחק דהא כל הנק' בשמי זהו בחי' אצילות שגבוה מבראתיו יצרתיו כו', והוא מהפך הענין, אך עם מ"ש לעיל בשם ספר הבהיר דאתרוג רומז במל' כשהיא בבחי' ומדרגת בינה, א"כ א"ש שנקרא הנקרא בשמי כו' והיינו כי באצי' עצמו יש ג"כ אבי"ע, והנה הלולב בחי' דעת הנמשך מחו"ב נק' לכבודי בראתיו כי החכ' נק' בריאה שבאצי' יש מאין יצרתיו היינו וענף עץ עבות כי חג"ת הם יצירה שבאצי', וכמ"ש ע"פ המאמר פ' קדושים דפ"ו ע"א ע"פ לפני לא נוצר אל, אף עשיתיו היינו ערבי נחל שהם נו"ה שנקרא עשיה, וכמ"ש בזח"א בראשית דף ח' ע"א ע"פ שכל טוב לכל עושיהם, והמל' כיון שהיא בחי' עטרת בעלה עטרת תפארת שהיא בחי' כתר דז"א ע"כ נק' כל הנקרא בשמי שהוא אצי'.

ד"א פרי עץ הדר דא אברהם זהו כמבואר ברבות סדר אמור פ"ל. בהשמטות סי' נ"ג.

זח"ב פ' משפטים קכ"א א' צדיקים כו' פרי עץ הדר כו' אתרוג דרכו ליגדל על כל מים כו' אין מים אלא תורה כו'.

פ' תצוה קפ"ו א' בכסה ליום חגינו כיון דמטא יומא דחמיסר כדין גילוייא איהו כו' וסיהרא אשתלימת ואתנהרת מאימא עילאה וקיומא לאנהרא לתתאי מגו נהורא דלעילא וע"ד אקרי ראשון כד"א ולקחתם לכם ביום הראשון, ופי' במק"מ על שם הבינה הנקרא ראשון עכ"ל, ויותר י"ל כי ביום הראשון הוא כתר כנ"ל והמל' מקבלת ע"י בינה הארת ע"ק שזהו ענין יוהכ"פ תטהרו בגימ' כתר וביו"ט

הראשון של חג מאיר בחי׳ זו מלמעלה למטה, והיא נעשית כתר לבריאה בחי׳ מלך יחיד כנז׳ בד״ה כי אתה נרי ע״כ ולקחתם לכם ביום הראשון.

זח״ג ויקרא כ״ד ע״א פי׳ פרי עץ הדר זהו ענין זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי ע״כ היא פרי מבחי׳ עץ הדר שהוא אדם כמ״ש כי האדם עץ השדה, כפות תמרים דסליק לע׳ שנין י״ל שהיסוד עולה עד ג״ר ששם מקום הזקנה, כי זקן היינו שקנה חכמה מקבל מדיקנא דא״א, וא״כ הענין שלוקחים השראת השכינה בתוכם עם היסוד הממשיך כו׳ ודוגמת מ״ש בזח״ב ויקהל דף ריי״ש סע״א בענין תרומה תרי ממאה ליחדא לה ולבעלה כו׳.

בזח״ב דף רצ״ב סע״א וימלוך תחתיו הדר, הדר ודאי כד״א פרי עץ הדר, ושם אשתו מהטבאל כד״א כפות תמרים וכתיב צדיק כתמר יפרח, דאיהי דו״נ.

פ׳ אמור דף ק״ד ע״א.

הנה ברבות בפתיחתא דאיכה בד״ה תחת אשר לא עבדת אלו זכיתם הייתם קורים והתהלכתי בתוככם עכשיו שלא זכיתם אתם קורים ויצא מן בת ציון כל הדרה, והיינו כמש״ש ע״פ ויצא מן בת ציון כל הדרה זה הקב״ה שנאמר הוד והדר לבשת, והיינו כי הדר זהו תפארת העולה עד הכתר ובחי׳ זו יהי׳ והתהלכתי בתוככם גלוי סוכ״ע וממכ״ע יראה את פני הוי׳ כו׳ ועי״ז ואולך אתכם קוממיות כמ״ש במ״א, ועכשיו ויצא מן בת ציון כו׳ וזהו ענין ט״ב ואח״כ ע״י תשובה בימי אלול ועשי״ת נמשך ולקחתם לכם פרי עץ הדר זה הקב״ה להיות בחי׳ והתהלכתי בתוככם ועי״ז ג״כ ואולך אתכם קוממיות זאת קומתך דמתה לתמר וזהו ענין כפות תמרים וביאור הדברים יובן ע״פ מ״ש בד״ה דרשו את ה׳ בהמצאו כו׳.

פ׳ בהר כ״ה י״ד

וכי תמכרו, פ״ג דסוכה ד״מ ע״ב א״ר אלעזר אין שביעית מתחללת (לתפוס דמיה בקדושתה) אלא דרך מקח (שמוכרה זה לחבירו אבל לא ע״י חילול לומר הרי פירות האלו מחוללין על מעות האלו כדרך שפודין הקדשות) ור׳ יוחנן אמר בין דרך מקח בין דרך חילול, מ״ט דר״א דכתיב בשנת היובל הזאת וגו׳ וסמיך ליה וכי תמכרו ממכר דרך מקח ולא דרך חילול, ור׳ יוחנן מ״ט כו׳ האי כי תמכרו (הך דרשא דסמוכין דסמיך וכי תמכרו ליובל מאי דריש ביה) מאי עביד ליה, מיבעי ליה לכדר׳ יוסי בר חנינא כו׳ בוא וראה כמה

קשה אבקה של שביעית כו׳ לסוף מוכר את מטלטליו כו׳ עכ״ל, ולפי המדרש רבות פ׳ בהר דדריש וכי תמכרו ממכר קאי על הגלות י״ל ג״כ הסמיכות ליובל דהיינו שמפני שלא שמרו שמיטין ויובלות לכך גלו, וכמפורש בהדיא בתורה פ׳ בחקתי אז תרצה כו׳ כל ימי, כ״ו ל״ד ל״ה.

פ״ט דעירוכין ד״ל ע״ב הובאה מימרא דר׳ יוסי בר חנינא הנ״ל.

פ״ק דקדושין דכ״ו ע״א, ושאין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה מנלן דכתי׳ וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד (דהיינו משיכה) וכ״ה פ״ד דב״מ דמ״ז ע״ב ושם אמר ור׳ יוחנן דאמר ד״ת מעות קונות אמר מיד למעוטי קרקע (מאונאה דאשתעי ביה קרא אתי) דלית ליה אונאה (דכיון דאינה נקחית מיד ליד אין בו אונאה).

פ״ד דב״מ דנ״א ע״א משנה אחד הלוקח ואחד המוכר יש להן אונאה מנה״מ דת״ר וכי תמכרו ממכר לעמיתך אל תונו אין לי אלא שנתאנה לוקח נתאנה מוכר מניין ת״ל או קנה אל תונו, נ״ו ב׳, נ״ח ב׳, פ״ב דבכורות די״ג ע״א מיד עמיתך הוא דבמשיכה כו׳, רבות פ׳ בהר דר״ג ג׳ פל״ג וכי תמכרו ממכר עתידים אתם למכור לעכומ״ז אלא היו שותפין לבוראיכון כדרך שעשו חמ״ו כו׳, ועמש״ל בענין הסמיכות לפ׳ שמיטין ויובלות.

עמה״מ שער קרית ארבע פצ״ב דק״ב ג׳ וז״ל ומזאת הנו״ן לוקח לפעמים צד הקליפה כשהאדם חוטא וכשחוזר בתשובה אז מתגבר אור נוגה והיא הנו״ן כלילות החמש גבורות של צד הקליפה הנרמזת בפסוק אל תונו איש את אחיו הנרמזת בזהר ר״פ חקת דק״פ ע״ב, שהיא מפתה ברמאות ע״י נוגה שפע החסדים של השכינה שנאמר מים גנובים ימתקו וע״י הנוגה פתתה הנחש את חוה העליונה היא השכינה ליקח אור ממנה והיא הנו״ן של מלת נחש עצמה עכ״ל, וכ״כ בשער או״א פל״ז ופרות שהביאו הארון מארץ פלשתים כו׳ מהקליפות של נו״ן דאל תונו כו׳, וע׳ מענין זה דארון בפ׳ משפטים דצ״ה ע״ב, ועיין בפרש״י בחומש פ׳ תולדות כ״ה כ״ח ע״פ כי ציד בפיו שהיה צד אותו ומרמהו בדבריו זהו ענין שהיא מפתה ברמאות ע״י נוגה כו׳ ועיין מזה בפ׳ ויקהל דר״ג ע״ב.

—— • ——

בחוקתי י״ב

והתהלכתי בתוככם, במד״ר באיכה נ״ב א׳ בד״ה תחת אשר לא עבדת, אלו זכיתם הייתם קורים והתהלכתי בתוככם ועכשיו שלא זכיתם אתם קורין ויצא מן בת ציון כל הדרה, שארז״ל כל הדרה זה הקב״ה שנאמר הוד והדר לבשת, חהו ע״ד דודי צח ואדום כו׳, הנך יפה דודי כו׳.

ב) **ילקוט** ס״פ נח, ע״פ את האלקים התהלך נח, נח צדיק היה והיתי תופס בידו ומטייל עמו אף אתם שנק׳ צדיקים כו׳ אף אני עתיד להיות

מטייל אתכם שנאמר והתהלכתי בתוככם, ואו"כ ענין זה הוא ע"ד עין בעין יראו כו' ואמר ביום ההוא כו' זה הוי' קוינו לו כו', ובזהר ר"פ שמיני דל"ה ע"ב אורייתא חדוותא דקב"ה ואטיילותא דיליה דכתיב ואהיה שעשועים יום יום פי' הרמ"ז חדוותא הוא א"פ, ואטיילותא הוא אור מקיף שהוא מתפשט והולך ויוצא מבלי התגדר בכלי לשוט ולהתרחב עד אין חקר עכ"ל, למדנו מדבריו דהטיול הוא ענין התגלות אור שלמעלה מהכלי, וזהו ע"ד מ"ש ע"פ צדקת פרזונו בישראל, פרזות תשב שאין כלי מגביל האור, כי החומה היא מגביל, משא"כ פרזות וזהו ע"י התגלות אורות דתהו שהיו בבחי' א"ס, וכמ"כ ענין הטיול חוץ מהבית כי בתים הם ג"כ כלים המגבילים שתי אבנים בונות שתי בתים כו', והטיול זהו בחי' אור מקיף שאינו מוגבל בכלי ואפשר עז"נ איזו בית אשר תבנו לי כו' וזהו שמתחלה נאמר ונתתי משכני בתוככם דהיינו אור פנימי כמו בהמ"ק שהי' מאיר בו בחי' א"פ השראת השכינה בבית קדה"ק, ואח"כ והתהלכתי בתוככם ופרש"י אטייל עמכם בג"ע, היינו בחי' גילוי פרזונו אור שאין הכלי מגבילו, וחוג שמים יתהלך באיוב כ"ב י"ד תרגום רומא דשמיא יטייל, ועי' בילקוט במקומו פ' בחקתי סוף רמז תרע"ב דקצ"ו ע"ג, ובפ' ראה ע"פ בנים אתם, רמז תתצ"א דרע"ח ב', ח"ב ס"ו ב'.

ג) **הפנ"י** פי' כי הנה כתי' התהלך לפני וכתי' אחרי ה' אלקיכם תלכו ובחי' זו נמשך להם ע"ז כח מלמעלה וזהו והתהלכתי בתוככם כו'.

ד) **של"ה** כ"ב ב' והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלקים כי אנחנו נהיה המרכבה בעצם למעלה ממדרגת המלאכים (ור"ל מרכבתא עילאה דאצי' שהם מרכבה לכח"ב דאצי' עת"י שלמעלה ממרכבה של המלאכים שהם מרכבה למדת מלכותו ית') וכעת יאמרו ליעקב ולישראל מה פעל אל כי השלימות הנצחיי תהי' בגוף ובנפש שהוא יעקב וישראל עכ"ל, עוד העיר בשל"ה בפ' וארא דש"ט ע"א ממ"ש אשר הלכו אלקים כו' ולשום לו שם עכ"ל נק' הנסים דיצ"מ בשם הילוך, וכתיב כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות וזהו והתהלכתי וגם בתוככם בגלוי, היינו אראנו נפלאות, ואתם תהיו לי לעם זהו בחי' גבוה מבחי' בנים אתם שמגיע עד בחי' חכמה אבל בעצמות אוא"ס נאמר יש אחד כו' גם בן ואח אין לו כו' ובבחי' זו נק' לי לעם וכמ"ש עד יעבור עמך הוי', והנה ממ"ש השל"ה דענין והתהלכתי זהו ענין שנהי' בבחי' מרכבה יובן מ"ש במ"א דפי' והתהלכתי היינו ב' בחי' הילוך היינו ע"ד מרכבה תתאה דבריאה ומרכבה עילאה דאצי' ונמשך ע"י ב' בחי' הילוך שבעבודה אחרי הוי' אלקיכם תלכו ובחי' התהלך לפני אשר התהלכתי לפניך יעו"ש.

בחקתי כ"ה

והבאתי עליכם, פ"ב דשבת דל"ג ע"א בעון עינוי הדין כו' וביטול תורה כו' חרב נוקמת נקם ברית ואין ברית אלא תורה.

פ"ז דסנהדרין נ"ב ב' נקם ינקם נקימה זו איני יודע מה היא כשהוא אומר כו' חרב נוקמת נקם ברית הוי אומר נקימה זו סייף כו', ויש להעיר מענין הסייף והספר ירדו כרוכין.

בעמה"מ שער קרית ארבע פי"ח עמ"ש בזח"ג ר"פ שופטים יו"ד רישא דחרבא כו' כי זעיר משיג שפע הנק' חרב מאבא והוא החרב נוקמת נקם ברית לגרש הדינין והקליפות מהכלים שלו.

ברבות ס"פ צו תוך פ"ו קע"ב ג' חרב נוקמת נקם ברית תני רבי חייא נקם בברית ונקם שאינו בברית כו', זח"א פ' נח דס"ו סע"ב, ויחי ר"מ ע"ב, ח"ב וארא כ"ו סע"א ובפי' הרמ"ז שם, בשלח ס"ו א', ח"ג ויקרא י"ט ב' פ' צו ד"ל ע"ב.

כ"ו ט'

ופניתי אליכם והפריתי, ברבות נשא ס"פ י"א, וברבות באיכה ס"פ זכר עניי ומרודי, בתד"א ח"א פכ"ו, ס"ח סי' תת"ח ונתבאר מזה במ"ש ע"פ הדרוש בכ"ה בכסלו, בענין וישע ה' אל הבל כו' שפונה אל תפלתו כו'.

כ"ו י"א

ונתתי משכני בתוככם, רפ"ק דעירובין ד"ב סע"א ופ"ב דשבועות די"ו ע"ב בשלומא מקדש אקרי משכן דכתי' ונתתי משכני בתוככם כו'.

רבות משפטים פל"א תנאי התניתי עמהם אם יחטאו יהא בהמ"ק מתמשכן עליהם שנאמר ונתתי משכני בתוככם א"ת משכני אלא משכוני כו' ע"ש, זח"ב תרומה ק"מ ע"ב, ח"ג בחקתי קי"ד א' ובפי' הרמ"ז שהאריך.

בבחיי ס"פ פקודי קכ"ח סע"ב, אמר הקב"ה בעוה"ז השריתי שכינתי ביניכם בבהמ"ק ובשביל עוונותיכם נסתלקה מכם אבל לע"ל אינה זזה מכם שנאמר ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם והייתי לכם לאלקים עכ"ל, בחיי ק"ג ג', פרק השלום כ"א א' ילקוט ח"א צ"ט ד', רל"ז א', של"ה כ"ב ב', כ"ד ב', כ"ט ב', רצ"ג א', שכ"ד ב', שס"ד א', של"ה כ"ב ב' ואח"כ הבטחה גדולה שבגדולות והוא ונתתי משכני בתוככם שה"ס שכינה בתחתונים כמו

שהתאוה לזה הקב"ה בתחלת הבריאה ואדם ביקר בל ילין, אבל לעתיד יהי' נצחיי וקיים וחי לעולם, ועמ"ש מענין אדם ביקר ע"פ ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר.

דכ"ד ע"ב ד"ה הכלל העולה כו' ונתתי משכני בתוככם יהי' השכינה בינינו בגוף ונפש עולמית כו', ואדם ביקר כו' נעשה כתנות עור בעין ולעתיד יוחזר כתנות אור כו'.

דכ"ט ע"ב ד"ה שער הגדול ואז מתיחד השם בכבודו כו' ואז שכינה בישראל בסוד ונתתי משכני בתוככם, וא"כ להעיר מענין ואולם חי אני וימלא כבוד כו'.

תשב"כ ר"פ ויצא רצ"ג ע"א ומה שפי' המדרש רבה על אכן יש ה' במקום הזה, אכן השכינה שרויה במקום הזה רומז על ונתתי משכני בתוככם כו'.

פ' תרומה שכ"ד ב' ועתה יש לנו להודיעך כי השכינה מיוחדת לישראל כו' ונתתי משכני בתוככם (עסש"ב פנ"ב נ"ג) אני מניח סונקלוטין שלי כו'.

פ' בלק שס"ד א', מאי משכונתא דשכינה גבי כי החורבן הוא סותר ע"מ לבנות ואזי תהי' השכינה גבן הנצחיי כמ"ש ונתתי משכני בתוככם כו'.

הברכה, ל"ג כ"ה ברזל ונחשת, רבות נשא פי"ד רנ"ח א' בנשיא השביעי גבי וכמסמרות נטועים, וכימיך דבאיך בחקתי תוך פל"ה ר"ז א', תד"א ח"א ספ"ט, זח"ב משפטים ק"ד סע"ב.

כ"ו י"ט

ושברתי את, פ"ד דגיטין דל"ז רע"א אמר רב יוסף אלו עשירים שביהודה, י"ל כי עמודא דאמצעיתא נק' עשיר לפי שעולה עד הכתר אשר שם מקור העושר, גם ארז"ל אין עשיר אלא בדעת כו', גם מצפון זהב יאתה בינה עושר ועמ"ש בענין מצה עשירה, ונק' גאון עוזכם כי כן העוז התוקף והכח, וזהו שנק' יקום שמעמידו על רגליו כו'.

שמיכם כברזל רבות במדבר ספ"ג רט"ו ד' בקהלת רבה ס"פ אם קהה הברזל קי"א ב'.

גאון עוזכם, רבות בשה"ש ס"פ כמגדל דוד, כ"ה א' זה בהמ"ק.

כ"ו מ"ב

וזכרתי ח"א צ"ז א' קי"ט א' (וע"ש דק"כ סע"ב) קס"ח א', וע"ש בפי' הרמ"ז רי"ד סע"ב, ח"ב ס' סע"ב, נ"ג סע"א, ח"ג ס"ו סע"א, וע"ב. רבות בראשית ספ"א, כי תשא ס"פ מ"ד, בחקתי ר"פ ל"ו וס"פ הנ"ל, מסכת דרך ארץ זוטא, א'.

וזכרתי להם ברית ראשונים רבות כי תשא ס"פ מ"ד שכשם שכרת ברית לאבות כך כרת ברית לשבטים ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ראשי המטות וע' זח"ג קל"ד ב' והיינו כי י"ב שבטים ושבט לוי הם י"ג והם י"ב בקר דבריאה והים עליהם מלמעלה והכריתת ברית שיומשך להם יגמה"ר דע"י דאצי', זח"א ויצא ק"ס ע"א, ופי' להיות להם לאלקים ע"ד שלע"ל והי' הוי' לי לאלקים כמ"ש כה"ג אדמ"ו סד"ה אני דפ' ציצית בלק"ת ס"פ שלח. וכן פי' הבחיי פ' בחקתי להיות להם לאלקים היינו לומר להם בשעת מתן תורה אנכי הוי' אלקיך כו', ועמ"ש אדמו"ר נ"ע בפי' אנכי הוי' אלקיך בד"ה כי המצוה הזאת. עוד פי' הבחיי כי וזכרתי להם ברית ראשונים קאי על ג' ספירות ראשונות שהם כח"ב שהם ראשונים ועליונים לז"ת שהוא ענין וזכרתי את בריתי אברהם כו', והיא הוספה ומעלה עליונה שבתחלה יזכור להם הברית של ז"ת ואח"כ הבטיחם שבהיותם בארץ אויביהם, עוד זאת יזכיר להם ברית ג"ר שהם רחמים גמורים, והיינו ע"י שהוציאם מאמ"צ כדי להיות להם לאלקים כו', ואפ"ל הפי' למ"ד תמה זכות אבות שהם חג"ת ע"כ אומר שיזכיר להם ברית שלמעלה מזה וה"ע ג"ר כו', גם י"ל שגם זה נק' זכות אבות כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' שהם חג"ת דא"א המתלבשים באו"א שהם ג"ר, א"נ חג"ת דעתיק המלובשים בכתר חכמה דא"א, א"נ ברית ראשונים ג' רישין מו"ס א"א ע"ק וכמארז"ל בזכות ג' ראשון זכו לג' ראשון כו', ע' בת"א יתרו בד"ה האבות הן הן המרכבה שמעלות חו"ב לא"ס ח"ש תחלה וזכרתי את בריתי יעקב כו' מרכבתא עילאה ואזי אח"כ וזכרתי ברית ראשונים חו"ב בעלייתן לא"ס.

השלמות

פ׳ שמיני

(לד״ה וישא אהרן את ידיו)

ז)* **ולבאר** הדברים י״ל דבאמת צ״ל ענין הגלות מצרים, הגם שבסידור בד״ה עבדים היינו, כי פרעה אותיות העורף שמקבל מעורף דא״א ע״ד כמה ארך אפים לפניו בד״ה בשלח פרעה כו׳, עדיין אינו מתורץ דעכ״פ כחשכה כאורה שוין א״כ וכי גרע האור מן החשך ומדוע ישראל היו בגלות עצום תחת עובדי גילולים שהם חשך כו׳. אך הענין י״ל ע״ד מאמרז״ל מ״ט עיזי מסגן ברישא והדר אימרי אמ״ל כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, כמ״ש מזה בפ׳ בראשית ע״פ וירא אלקים את האור כי טוב, והיינו כמו בגידול הפרי גדל הקליפה תחלה, כמו בהאגוז מתחלה הוא רק קליפה עד שנגמר אז מתגלה הפרי, וכן בחטים מתחלה הם תבן וקש כו׳ ע׳ מד״ר ס״פ וישלח, וכן באדם תחלה הוא התהוות השליא כו׳ כמ״ש באג״ה בד״ה איהו וחיוהי, כי מה שהוא עיקר המכוון בא באחרונה כמו בהשפעת שכל מתחלה צ״ל משלים והצעות עד שאח״כ יבאר הנמשל והמכוון כו׳ וכן בבריאת העולם תחלה נברא דומם צומח חי ואח״כ נברא האדם, ועד״ז ב׳ אלפים תהו עד שאח״כ נתגלה התורה כו׳. והענין בשרשו הוא ענין עולם התהו ועולם התיקון, שמעולם התהו נשתלשלו הקליפות ומשם חיותן ומעולם התיקון נמשך הפרי וכמ״ש בזהר ע״פ אלה תולדות השמים והארץ, אלה פסל את הראשונים שהם היו מבחי׳ תהו כו׳ דאתרמיזו בקרא והארץ היתה תהו ובהו, זהר בראשית דכ״ד ע״ב, ועיין מענין ב׳ בחי׳ אלו דתהו ותיקון בת״א פ׳ וישלח בד״ה ויקח מן הבא בידו מנחה, שזהו ע״ד אריה ושור שהאריה הוא למטה חיה טמאה והשור הוא בהמה טהור, הרי זה טמא וזה טהור, והרי האריה גבוה בשורשו יותר, אלא שהאריה בא ע״ד ההמשכה מעולם התהו ע״י י״א כתרין דנוגה שאין האור מאיר רק בבחי׳ מקיף כו׳ ולא נמשך בפנימיותם גילוי אלקות ולכן כחו רב וטמא, אבל עולם התיקון מה שאלקות מאיר בבחי׳ גילוי והיינו ע״י הביטול וזהו הטהור כו׳, וזה היה ג״כ ענין דור הפלגה שבנו עיר ומגדל להמשיך להם החיות ע״ד מקיף, לכן אף שילכו בשרירות לבם הרע יומשך בהן החיות, וזהו שורש ענין הקליפה והפרי ואעפ״כ מתחלה הקליפה שומר לפרי ואח״כ ע״י חטא עה״ד נעשה הקליפה מתנגד כו׳, ולכן א״א היה להתגלות התיקון שהוא התגלות הפרי מאי פירי מצות גילוי אלקות אלא שיוקדם תחלה התהו שממנו נמשך הקליפה, וזהו כברייתו של עולם ברישא חשוכא שאין מאיר בבחי׳ גילוי רק בבחי׳ מקיף לבד והדר נהורא אח״כ יומשך האור והגילוי, ועד״ז עיזי מסגן ברישא שהוא בחי׳ איש שעיר והדר אימרי והכשבים הפריד יעקב כו׳, וזהו כרחל לפני גוזזיה נאלמה כי רחל

ז)* סיום להנדפס לעיל ע׳ כח-לט, שם נדפסו ה׳ סעיפים.
הוספה זו נדפסה באוה״ת ויקרא כרך ג׳ ע׳ תתג.

בחי׳ אימרי וצמר רחלים בחי׳ ושער רישיה כעמר נקא כו׳, וזהו וה׳ האמירך היום וגם את ה׳ האמרת היום משא״כ נוצה של עזים, ולכן הם גוזזיה להפריד הצמר שלא יהיה בבחי׳ ביטול כו׳ וע׳ מזה בלק״ת מהאריז״ל ס״פ וישלח בד״ה ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום כו׳, וע׳ בזהר ר״פ נח בענין אלה תולדות נח אלה פסל את הראשונים, שעד״ז שבת לגבי ימי החול. והנה מבואר במד״ר פ׳ בראשית פ״ב תהו זה בבל ובהו זה מדי כו׳ ומבואר שאברהם בחר שעבוד ובמדרש תלים סי׳ מ׳ שהקב״ה בירר לו כן, והיינו ע״ד שיתרון האור נמשך דוקא מהחשך כו׳ ולכן ברישא חשוכא כו׳, וע׳ במד״ר פ׳ אחרי ע״פ כשושנה בין החוחים היינו ג״כ שיתרון האור של השושנה הוא מן החשך של החוחים כו׳. או י״ל ברישא חשוכא כי מדת לילה נמשך ממלכותך מל׳ כל עולמים העלם וזהו החשך ואח״כ יום ואור הארת אצי׳ ז״א כו׳, ועד״ז למעלה יותר תחלה צ״ל צמצום והסתלקות האור ונעשה מקום פנוי ואח״כ אור קו וחוט כו׳. ועכ״פ עד״ז ג״כ יתרון האור נמשך מן החשך, כי עולם התהו בשרשו גבוה יותר, וזהו קליפה קדמה כי הגילוי צ״ל ע״י חכמה הנק׳ ראשית ובחי׳ תהו זהו למעלה מהחכמה רק שמאיר בבחי׳ שבה״כ ומקיף ותהי להם הלבנה לאבן כו׳ כנ״ל בענין לפני גוזזיה שמפרידים השערות שיהיה בבחי׳ יש בלק״ת פ׳ פנחס בד״ה את הכבש האחד כו׳, וע״י והדר אימרי נעשה יתרון האור מן החשך וכמו במשכן ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן, וזהו ענין שחורה אני ונאוה כאהלי קדר שמבחי׳ השחרות והחשך נעשה ונאוה כאהלי קדר כו׳ המקיף דלבונה, ולכן עיקר הראי׳ ג״כ בשחור שבעין כמ״ש סד״ה כנשר יעיר כו׳, ויעקב נעשה בריח התיכון ע״י ירידתו לחרן כמ״ש זח״א ויצא דקמ״ח ע״ב וכן ויעל אברם ממצרים דוקא כמ״ש בזהר וירא דקכ״ב ב׳ וכענין מי יתן טהור מטמא כו׳ דם נעכר ונעשה חלב, וע׳ בת״א סד״ה ואלה שמות בנ״י בענין הבאים מצרימה שאע״פ שממשיכים האור ע״י תומ״צ עכ״ז נשאר בהעלם ע״ד אותותינו לא ראינו וצ״ל הטעם מפני שאז ההנהגה ע״ד ברישא חשוכא כו׳ וע׳ סד״ה כי ההרים ימושו בענין אם עושין תשובה דוקא נגאלין כי עכשיו גננא לא עאל בגנתיה ונהר יחרב, ולזה צריך תשובה דוקא ע׳ זח״ג דע״ד סע״ב ודי״ו ע״ב ויובן זה עפמ״ש לקמן סעי׳ ט״ו בפי׳ מצרים שכל עולם מוגבל לפי ערכו ע״כ אף שממשיכים עכשיו ע״י המצות למעלה לא נמשך כן למטה וזהו גננא לא עאל בגנתיה ואין קשר וחיבור אצי׳ עם בי״ע וזהו ענין מצרימה כו׳.

קיצור. ענין והדר אימרי, ברישא חשוכא, בגידול האגוז מקדים הקליפה, וכן השליא, תחלה נברא דצ״ח ואח״כ האדם, והוא ענין התהו ואח״כ התיקון, מבחי׳ תהו החיות באור מקיף דוגמת לבונה, וזהו הלבנים דדור הפלגה אותיות המאירים בבחי׳ מקיף כמו השמות, והתיקון גילוי בפנימית, וזהו ברישא חשוכא והדר נהורא, או חשוכא מ׳ בבי״ע והדר נהורא אצי׳ ז״א (ואפ״ל זהו כברייתו ש״ע אבל ע״י קרבנות וקדשים מתחיל מבחי׳ יום והלילה הולך אחר היום כו׳ וצ״ע) וכן בשרשו תחלה צמצום ומקו״פ העלם ואח״כ אור הקו. והנה העזים שחורות וזהו ענין שערך כעדר העזים שגלשו בלק״ת בשה״ש

סד"ה הסבי עיניך ובפ' אמור בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י פ"ד ובד"ה מה טובו אוהליך פ"ה, ואימרי לבנים ושער רישיה כעמר נקא, ומצרים הם תהו ולכן ביצ"מ נאמר כי הנה הסתיו עבר והיו כנ"י בחי' אמרי כרחל לפני גוזזיה, וזהו טעם לגלות מצרים, אך משם זכו לתומ"צ הנמשכים מבחי' ושער רישי' כעמר נקא, כי יתרון האור נמשך מהחשך וזהו שחורה אני ונאוה כאהלי קדר כיריעות שלמה. הג"ה ועמ"ש בלק"ת פ' אמור בד"ה לבאר הדברים ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י פ"א ושם כ' וז"ל ועוי"ל הטעם שנק' על שם יחוד דאו"א מטעם שכשנמשך האור ומגיע בחו"ב זהו ההתקשרות והמשכת הסובב בממלא ועמ"ש גבי פסח בענין ויוציאנו ה' אלקינו או"א שהלבישו כו' עכ"ל ועמ"ש עוד בלק"ת בדרושי פסח סד"ה להבין מפני מה יו"ט דפסח הוא ביום שנעשה הנס, ושם בסוף הדרוש אך להבין מאחר שהסובב הוא שוה ומשוה כו' ולפניו כחשיכה כאורה כו' א"כ איך משם יומשך להיות נגוף למצרים כו', אך הענין עפמ"ש בפע"ח בפי' עבדים היינו לפרעה ויוציאנו ה' אלקינו או"א שהלבישו לזרועות דא"א כו' אע"ג דבבחי' סוכ"ע מצד עצמו נאמר כחשיכה כאורה כנ"ל אבל הרי הסובב מאיר ע"י בחי' ממכ"ע ומצד התלבשות זו בבחי' ממלא או"א שהלבישו כו' נמשך שהוציאנו ממצרים כו' ועמש"ל סעיף י"א.

וזהו* עבדים היינו לפרעה במצרים וע' בסידור, אך ויוציאנו ה' ממצרים ביד חזקה ע"ד שנתבאר במ"א ע"פ ואם זרוע כאל לך עדה נא כל גובה וגאון כי באמת שרשו גבוה מבחי' התהו, וע"כ אין כח בצדיקים שמבחי' התיקון להפילו, אך הוא ית' למעלה מהתהו והתיקון, וזהו ואם זרוע כאל לך כו', וזהו ביד חזקה, ועמ"ש בענין חמשה קנינים קנה הקב"ה שמים וארץ קנין א', והם נכסים הנקנים בכסף ובשטר ובחזקה כו', וע' בת"א בד"ה וקבל היהודים בענין וסוס אשר רכב, סוס ב"פ ס"ג בחי' כי גאה, גיאה על גותניא, גותניא הם הגיאים על ששרשם ממקום מעולם התהו כו', והוא ית' מתגאה עליהם ומשפיל גיאים כו', ועמ"ש ע"פ ויגבה ד' צבאות במשפט ססעי' ב' וסעיף ג' ואיך עי"ז והאל הקדוש נקדש בצדקה שם סעיף ד'.

י"ל עוד ענין מה העדות, כי הנה ענין בדרך עדותיך ששתי כי נובלות חכמה שלמעלה תורה, ועיקר חש"מ זהו המצות כמו שהן למעלה הקב"ה מניח תפילין, הקב"ה מתעטף בציצית, ונובלות בחי' זו נמשך במצות שלנו, לכן המצות שלנו שאנו מקיימים הם עדות ורמיזא למצות שלו ית' וזהו אקב"ו במצותיו ממש, ומבקשים קדשנו במצותיך ממש, ע' בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת ובסידור בד"ה ועשו להם ציצית כו' בענין וזכרתם את כל מצות הוי' כו' ועשיתם את כל מצותי כו', ועד"ז יריעות המשכן הם ממשיכים בחי' נוטה שמים כיריעה כו'. וע"ז שואל מה העדות, איך אפשר שהמצוה גשמיות תהי' עדות לבחי' מה שהקב"ה מניח תפילין כו'. וכן בענין והחוקים שארז"ל במד"ר ע"פ אם בחקתי תלכו חוקים שבהם חקקתי את השמים כו' שבהם חקקתי את השמש ואת הים כו' שבהם חקקתי את הים כו' את החול

וזהו: בכת"י 1049 יש כאן מקום חלק. ובכת"י 350 נמצא קטע זה.

כו׳ את התהום כו׳ יעו״ש שמביא כל הפסוקים ע״ז. וענין חקיקות אלו יובן עפמ״ש בת״א ס״פ מקץ בביאור דמזוזה מימין בענין כל אשר חפץ ה׳ עשה, כולם בחכמה עשית, שנברא העולם ע״י החכמה והחפץ, וכן ארז״ל ע״פ ה׳ בחכמה יסד ארץ כו׳ שהעולם נברא ע״י ג׳ דברים אלו חכמה ותבונה ודעת, והרי כתיב בדבר ה׳ שמים נעשו, וביאר שיש חומר וצורה והחומר נברא ע״י הדבור אך הצורה נברא ונמשך ע״י חב״ד כו׳, וזהו ענין ומי צור כאלקינו מי צייר כו׳ וע״פ הקבלה נקרא בחי׳ זו קו המדה, קנה המדה כו׳, וזהו ענין החוקים שבהם חקקתי את השמים כו׳, וע׳ בלק״ת פ׳ חקת סד״ה זאת חקת התורה בענין אותיות החקיקה ובד״ה אם בחקתי תלכו. וע׳ בפרדס ערך חק וערך וחקה. פי׳ כי חקיקת האותיות בבינה ואמר ששם רמז החקיקה הנזכר בספר יצירה עכ״ל ועמ״ש מזה בת״א פ׳ תצוה בד״ה ועשית ציץ בענין ופתחת עליו פתוחי חותם. עו״ש בפרדס כי חק ביסוד וכמו וחק בשארו שם וחקה במ׳ וחוקים הוא מורה על זיווג שניהם עכ״ד, וא״כ פי׳ והחוקים זהו זיווג יסוד ומ׳ כשנמשך בהם מקור ההמשכה מבחי׳ אותיות החקיקה, גליף גליפו בטה״ע, כי סתם זווג ושכיבה, וישכב עמה בלילה הוא פי׳ בזהר ויצא דקנ״ו סע״ב ודקנ״ז ע״ב יש כ״ב כ״ב אתוון דאורייתא והיינו אותיות תשב״כ ששרשן מחכמה דיו ע״ג קלף דיו יו״ד כו׳ אבל חקים זהו כשנמשך בהם מע״י וא״א שזהו ענין גליף גליפו כו׳ שהאותיות הם מיניה וביה, וע׳ במא״א אות ח׳ סעי׳ נ״ג חק מצד היסוד כו׳ חקה נק׳ הס׳ הנחקקת ע״י היסוד המחוקק אותה עכ״ל ועמ״ש בפי׳ באר חפרוה שרים במחוקק בלק״ת פ׳ חקת דס״ג ע״ב ודס״ד ע״ב ובזח״ג ס״פ וילך דרפ״ו א׳ במחוקק דא יסוד ומא״א מ״ם סעי׳ פ״ג מחוקק נק׳ היסוד גימט׳ רמ״ח חסדים כו׳ ומחקק מבין רגליו כו׳ ובמד״ר פ׳ שמיני ס״פ י״ב ע״פ פן ישתה וישכח מחקק במשלי סי׳ ל״א ה׳ ששובה רמ״ח אברים כו׳, עכ״פ היסוד נק׳ מחקק שהטפה מרגישים בה כל הרמ״ח אברים וממשיך מאותיות החקיקה שהם האותיות שבעצמות הנפש כי באותיות הדבור נמשך רק הארה מהשכל אבל בהטפה מלובש עצמיות השכל שהרי מוליד בדומה לו, ע״כ נק׳ מחקק שאותיות החקיקה הם מיני׳ ובי׳ מעצם כח השכל ממש, ומזה יובן ענין והחקים שממשיכים בחי׳ במחקק כו׳ וע׳ בה״ז פ׳ בחקתי, וענין והמשפטים עמש״ל סעי׳ יו״ד בקיצור סעי׳ ח׳. ואפ״ל ג״כ עדות דעת, חקים חכמה שמשם שורש אותיות החקיקה כנודע מענין ערבים עלי ד״ס שמבחי׳ חכמה למעלה מבחי׳ ספר בינה כו׳ והמשפטים בינה ששם שורש ב״ד הגדול ברע״מ ס״פ שופטים. וע״ז שואל הבן חכם איך ע״י מצות מעשיות ימשיכו כ״ז כו׳ מה ענין וכח התפילין גשמיים מקלף ודיו להמשיך מה שהקב״ה מניח תפילין, ומה ענין החקים לעורר חוקות שבהם נחקקו שמים וארץ כו׳ וכן המשפטים כו׳. וע״פ פשוטו י״ל הקושיא הרי נאמר ואם צדקת מה תתן לו. וכי מה איכפת לו להקב״ה בין שוחט מן הצואר כו׳ ואיך הם המצות צורך גבוה.

קיצור. ענין העדות, נובלות חש״מ תורה, וחש״מ הם מה שהקב״ה מקיים המצות, וזהו שהמצות שלמטה הם עדות ורמיזא למצות עליונות.

והחקים שבהם חקקתי שמים וארץ קו המדה, בחכמה יסד כו׳, גם חק יסוד חקה מ׳ ע״י במחקק, רמ״ח אברים מרגישים ונמשך מעצם המוחין, ואיך יומשך זה ע״י מצות מעשיות.

פ׳ תזריע

[ללק״ת פ׳ תזריע אדם כי יהי׳ בעור בשרו]

בענין צרעת* סגירותא יש להעיר מן שער החצר הפנימי׳ הפונה קדים סגור יהי׳ ששת ימי המעשה כו׳ כי סגר ה׳ בעד רחמה פב״ת דגיטין דפ״ח סע״א גבי החרש והמסגר כיון שסוגרין שוב אין פותחין ופי׳ כאן המסגור אור אבא כי והחכ׳ תחיה.

בענין ת״ת עיין בדרוש תלתא אינון זימנין מקדש שע״פ כהאריז״ל עד״ז ההפרש בין פנימי׳ ז״א ובין חיצוני׳ ז״א, ע״י סגירות אור אבא ג״כ בחי׳ לבן נמשך יניקה מבחי׳ דקמי׳ כחשיכא כאורה ע״י שער לבן זקן אשמאי כו׳ עיין בדרוש פותח בברוך, וענין פי׳ ק״ב דאצי׳ היינו שנתהוו

*) התחלת המאמר נדפס לעיל ע׳ רנב ומסתיים בע׳ רנד: הוא המשכה מא״א בז״א, ומדב״ה זח״ג הוא מאמר חדש. וכאן הוא הסיום.

הוספה זו נדפסה באוה״ת ויקרא כרך ב׳ ע׳ תקכז.

משבה"כ מעולם התהו. והנה יש ג"כ לבן בקליפה שהוא נגד לובן העליון כמ"ש בד"ה עד הגל, ובמא"א אות למ"ד ס"ו לבן אבא עילאה ולו ב' בנות לאה ורחל, תחתון (ר"ל לבן התחתון) חכ' דקליפה ובלעם הוא הדעת בן בנו עכ"ל, אבל לפמ"ש בת"א ס"פ ויצא בד"ה וישכם לבן משמע שהוא בחי' כתר ולקמן ס"פ אחרי פי' גוון לבן שהוא גוון עצמי מורה על האורות כמו שהן קודם שנתלבשו בכלי' כו', וזהו ענין אור בהיר הוא וכמו שיובא לקמן בענין מוציא חמה מנרתקה פי' האור מהכלי וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה א"כ כמו"כ לבן דקליפה שזהו בחי' כתר או אפי' עת"י ובפרדס ערך זקן הוא בכתר ובשער התמורות פ"ד ענין זקן אשמאי לובן טומאה כו' ולכן ביקש לעקור את הכל כי כן כתר דקליפה אותיות כרת ע"ש בפרדס וזהו ענין ד' מראות נגעים שהם כולם לבונים שנמשכו מבחי' לבן הנ"ל, והנה כמו בקדושה ועת"י יתיב לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקי כן בלבן דקליפה מה שנמשכו ממנו ד' מראות נגעים בהרת עזה כשלג כו' שאת כצמר לבן ואפ"ל מה שהם שתים שהם ארבע כי הם נגד ד' נהרות שהם או"א וזו"נ דקליפה הרי הם שתי' מערכות שהם ארבע וע' במא"א ד' סכ"ה סכ"ו.

קיצור. רוח הבל ממשיך משלהבת הקשורה בגחלת. ענין סגירותא. ענין ת"ת. ענין לבן בקש וממנו נמשכו ד' מראות נגעים שכולם לבנים.

והנה כתיב באיוב סל"ז סכ"א ועתה לא ראו אור בהיר בשחקים ופי' המ"צ בהיר ומזהיר וכ"מ במד"ר ס"פ אחרי פכ"ג שסמכו לענין הרואה חמה בתקופתה ובלשון הה"מ נ"ע מורגל ענין בהירות ואפ"ל מעין ענין כצאת השמש בגבורתו, מוציא חמה מנרתקה. ויובן זה מהבחי' דלעו"ז להיותה עזה כשלג וא"כ בקדושה זהו"ע לבושי' כתלג חיור כו' שהאור נמשך מע"י זהו ענין אור בהיר. ומזה יובן ענין וספרתם לכם ממחרת השבת דכ' בלק"ת פ' אמור שהוא לשון בהירות וכן עשר ספירות הוא לשון בהירות י"ל המכוון להמשיך אור בהיר מבחי' ע"ק שבו ועל ידו יזכך את נה"ב וכמש"ש שהן המשכות המקיפי' ממחרת השבת שהן למעלה מבחי' השבת והשבת הוא מחכ' מוחין דאבא וא"כ מבחי' שלמעלה מהשבת זהו מע"ק וע"י מקיפי' אלו יזכך עד שהמקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ וכמ"ש בד"ה טוב לחסות בה' מבטוח באדם והיינו כי כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם כו' כי בבחי' אדם יש זלעו"ז משא"כ בבחי' המקיף כו' ועיין מזה ג"כ בביאור ע"פ וקבל היהודים וז"ל וכמו ספה"ע שהוא בירור ז' מדות דנה"ב הוא דוקא ע"י שממשיכים מקיפים דאימא שעז"נ וספרתם לכם ממחרת השבת כו' וכן יוהכ"פ מחילת עונות ע"י תבוא אם ותקנח כו' ונודע דהבינה נק' עתיקא וכמ"ש הטעם מזה בת"א ר"פ לך לך גבי ה' דאברהם שהוא למעלה מבחי' אב רם חכ' עילאה וזהו וספרתם לכם להמשיך להם אור בהיר כו', ועיין בזח"א פ' ויחי דרל"ת ע"ב ע"פ לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים, א"ת שנים אלא שנים כגון מילה ופריעה ציצית ותפילין הטלית הוא במל' והתפילין הוא בז"א א"כ עי"ז נמשך יחוד העליון בקדושה מה שבא שרש

ההמשכה מעת״י בחי׳ לבושי׳ כתלג חיור ושער רישי׳ כעמר נקא וע״י יחוד זה יתבטלו ד׳ מראות נגעים הנ״ל שהרי יחוד זה ענינו שיהי׳ הגילוי גם למטה בבי״ע כמו שהוא למעלה באצי׳ כו׳ וע״י האור נדחה החושך כו׳ עיין מד״ר קנ״א א׳ ובזהר לך דע״ח ב׳ ע״פ ועתה לא ראו אור אימתא בשעתא דאמר קוב״ה לאדבקא לי׳ לאברהם בההוא אור דלעילא כו׳ ועמ״ש ע״פ וימנע מרשעים אורם דא אברהם וע׳ מזה בת״א בד״ה בשלח פרעה דבחי׳ אורם זהו ורב חסד כו׳ ועיין מענין אור במא״א א׳ נ״א ובפרדס סוף ערך אור מופלא שהכתר נק׳ אור מבהיק מטעם כי הוא מבהיק ומאיר לכל הספי׳ עכ״ל וזהו עצמו ענין אור בהיר וע׳ מענין אור צח אור מצוחצח בפרדס שער הצחצחות וג״ז קרוב לענין אור בהיר וע״ד אספקלרי׳ המאירה וזהו והשביע בצחצחות נפשיך כו׳.

קיצר. בהרת נגד של אור בהיר וספרתם לכם לא תירא לביתה משלג שהוא בהרת ע״י המשכת אור בהיר כי כל ביתה לבוש שנים ברזא סומקא לסוסי׳ חיוורא.

ובכל הנ״ל יובן ענין שני צפורי מצורע דאיתא בזהר ויצא דקס״ב ודקס״ג שענין וללבן שתי בנות זהו ענין ישבעו עצי הוי׳ ארזי לבנון אשר נטע אשר שם צפרים יקננו כו׳ וא״כ לאה ורחל הם נק׳ שני צפרים, וזהו ע״ד שבינה נק׳ קן צפור ועמ״ש בד״ה כי יקרא קן צפור וכן מ׳ נק׳ צפור ע״ד גם צפור מצאה בית בתלים סי׳ פ״ד דקאי על השכינה. ויש להעיר מענין ועוף יעופף עוף גימט׳ יוסף ע׳ בהרמ״ז פ׳ צו ונודע שכמו שיש לבן העליון בקדושה בחי׳ לבן הנ״ל כך יש לבן בקליפה כמש״ל ויש לו ג״כ שתי בנות שהם ב׳ צפרין ואפ״ל ג״כ שהם בינה ומל׳ דק״נ ובמא״א אות ד׳ סעי׳ סעי׳ ט׳ ד׳ מראות ב׳ גבירות וב׳ שפחות דקליפה שאת לאה (ר״ל מה שכנגד לאה והיינו מחשבה רעה של היוצה״ר לשון לאות שנלאה ומתשת כח) בהרת רחל (ר״ל מה שכנגד רחל והוא הדבור הרע כמו מוציא שם רע רכילות ולה״ר וע׳ מד״ר ר״פ מצורע) ספחת הם ב׳ שפחות הנספחות לכל א׳ עכ״ל בנות לבן והן מראות נגעים שהם שתי׳ שהם ארבע והיינו בהרת עזה כשלג כו׳ הכל מבחי׳ לבן דקליפה ולכן בטהרת צ״ל שני צפרים שהם בנות לבן שממנו מקור טומאת צרעת כו׳ ושלח את הצפור י״ל דוגמת שעיר המשתלח כו׳ ובספ״ב דקדושין דנ״ח ע״א דילפינן בה מעגלה ערופה ובלק״ת מהאריז״ל כאן איתא וז״ל קיצור הדברים ב׳ צפרים אלו הם סוד הנז׳ בזהר פ׳ ויחי דרי״ז השחוטה הוא מוח דבינה דנוגה והחיה חכ׳ דנוגה הנק׳ חיה כידוע מסוד והחכמה תחיה בעליה עכ״ל וכן מצאתי בבחיי פ׳ מצורע הארה לענין ושלח את הצפור מענין שעיר המשתלח, וענין ע״פ השדה עיין ילקוט פ׳ ראה ע״פ עשר תעשר כו׳ היוצא השדה ויבא עשו מן השדה ויהי בהיותם בשדה כו׳ וע׳ בזהר פ׳ חיי דקכ״ב דאית שדה ואית שדה כו׳.

קיצור. טהרת המצורע ע״י ב׳ צפרים אשר שם צפרים יקננו כי בנות לבן העליון עלמא דאתכסי׳ ועלמא דאתגלי׳ ויש לעו״ז כו׳ ונתקן ונתקן ע״י ב׳ צפרים.

ומ"ש בלק"ת ספ"ג, והנה עפי"ז יובן ענין ק"נ דאצי', אפשר להעיר ממ"ש בד"ה החלצו בענין מדין שאינו מז' עממין כ"א ריב ומדון הפך ההתכללות כ"א ענפין מתפרדין וזהו עולם התהו. ועוי"ל כי הנה באצי' דקדושה יש ג"כ אורות וכלים ולדעת הר"מ מראקנטי עיקר אצי' הם האורות ולא כן הכלים והאריז"ל פי' שגם הכלים הם אצי' ממש ועכ"ז אינן ערך לאצי' דאורות ושורש האורות משם הוי' והכלים משם אלקים ושם שדי שאמר לעולמו די אשר זהו כח המגביל שיהי' נמשך בבחי' גבול כי משלימות הא"ס שיהי' בו ג"כ כח הגבול, א"כ לפי"ז נאמר דפי' ק"נ דאצי' אינו רק בחי' הכלים לבד שהם מבחי' שם אלקים ונק' אצי' מבחי' כח הגבול אך הכלים דע"ס דקדושה הם בבחי' הביטול כי באצי' מאיר חכ' כח מה משא"כ בק"נ נאמר ראומה ראו מה שמרגיש הביטול ולכן נק' קליפה ותדע דאפי' בע"ס דקדושה ו"ק דא מוחא ודא קליפה ולבוש לגבי עצם החכ' א"כ גם הק"נ דאצי' אף שהוא אצי' מכח המגביל נק' קליפה אלא שי"ל שהוא ע"ד הקליפה הנק' שומר לפרי כמ"ש בשל"ה בהקדמה די"ט ע"א בפי' השומר אחי אנכי ועמ"ש בד"ה ויקח המן את הלבוש אלא שבהשתל' מהן בבי"ע נעשו קליפות ממש דוגמת נהר דינור יוצא מזיעתן של חיות וגם בלא"ה יש הפרש בין ק"נ דאצי' לק"נ דבי"ע שהרי בקדושה אצי' ל' ויאצל גילוי ההעלם משא"כ הבריאה יש מאין מעתה ג"כ יש הפרש גדול עד"ז בין ק"נ דאצי' לק"נ דבי"ע לכן אעפ"י שבק"נ דבי"ע יש רע ממש רק שמעורב ממש בטוב כו' לא נאמר כן בק"נ דאצי' ששם אין רע כלל כ"א אין הביטול כדבעי ע"ד ראו מה וזהו שרש בחי' לגרמיה כו' רק למטה נמשך מזה כו'.

קיצור. ק"נ דאצי' מדין גם בחי' כלים לבד ששרשן משם אלקים גם ע"ד קליפה שומר לפרי ובבי"ע דק"נ דוגמת נהר דינור.

ומש"ש רפ"ד שבהסתלקות אור אבא מז"א יובן מ"ש בזהר בראשית שם היכלא דאיהו לבושא כו' שהוא בינה הנק' היכל הי כל ועכ"ז לאו זקיק ונכיך איהו כההיא נקודא קדמאה שהיא חכ' יעו"ש, ועמ"ש ע"פ הזהר פ' שמיני דל"ט א' בענין יין ושכר אל תשת ובזהר פ' נשא דקכ"ז א' בענין הנזיר שמתדמה לרישא דא"א אסר לו כל היוצא מן הגפן אף שהיין שרשו מבינה כו' משום דבינה אע"ג דאיהו חידו וחירו דינין מתערין מינה משא"כ מהחכ' עיין זהר במדבר דק"כ א', ועמ"ש בסידור שער השבת על מאמר הזהר יתרו דפ"ח ע"ב בענין ביני ובין בנ"י אות היא בענין ההפרש בין שבת ליו"ט שביו"ט מותר מלאכת אוכל נפש שהוא ג"כ בחי' בירור משא"כ בשבת אין שייך שום בירור לפי שהוא בחי' מוחין דאבא ואין מהם שום יניקה לחיצוני' עד שיצטרך בירור כו' ולכן הגיהנם נח בשבת ולא ביו"ט וזהו ג"כ ענין וזריתי כו' פרש חגיכם פרש שבתכם לא קאמר. לענין יחיד אני בנגעים יש להעיר ממ"ש בביאור גדולה מילה בפי' לא בשמים היא כו' ורבי אליעזר השיג כמו שהתורה בבחי' שמי' ולהעיר ממ"ש במד"ר תלים ע"פ מזוקק שבעתיים לא נתנו ד"ת חתוכים כ"א יש מ"ט פנים טמא ומ"ט

פנים טהור ולכן מצד המקיף יכול להראות פנים לטהר אך ההלכה כפי קו האמצעי ע"ד והוי' עמו שהלכה כמותו כו' למעלה מבחי' דברי אלקים חיים כו'.

פ' אחרי

זח"ג* ויקרא ד"ז ע"ב ואיש כי יקח אחותו כו' וע"ד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד קודב"ה וכנס"י גם לרבות ישראל דלתתא כדאמרינן כו'. ובספרא דרב המנונא סבא גם יחד לרבות צדיק בה בכנס"י. ועיין מענין צדיק בה בזהר ויקרא ד"י סע"א ע"פ צדיק כתמר יפרח ושם ע"ב וצדיקים גמורין נגדין לון מהאי אתר כו'. ולפמ"ש שם י"ל הנה מה טוב זהו ההמשכה מיסוד למ', ומה נעים זהו שמקור ההמשכה בא מבינה הנק' נועם וכנודע ג"כ מענין רות ונעמי שהם מ' ובינה. ובמא"א אות מם ס"ג נעם מצד הבינה הנק' נעמי וכל נעימות מצידה והחו"ג נק' הון יקר ונעים יקר מצד אבא ונעים מצד בינה כו' עכ"ל. וזהו ע"ד שהתגלות עתיק תענוג עליון הוא בבינה בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת פ"ה. וצ"ל שהרי דוד נק' ונעים זמירות ישראל בש"ב רס"י כ"ג ודוד הוא במ'. לכן אפ"ל המל' כשמקבלת שפע נועם ה' ע"י צדיק נק' גם היא נעים, וכמ"ש מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. וכ"כ בפרדס ערך נועם וז"ל נועם ה' נק' השפע הנשפע למל' מהכתר כו' דרך מדרגות הסולם. ועיין בזהר פ' שלח דקס"א ע"ב שזהו ענין ועתה יגדל נא כח אד', וע' בלק"ת ע"פ זה. וא"כ שיעור הפסוק הנה מה טוב זהו יסוד שבו ועל ידו נשפע בחי' ומה נעים כו'. וז"ש דהע"ה אחת שאלתי כו' לחזות בנועם ה'. ועמ"ש ע"פ מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגי' דנעימות זהו ענין מתיקות דתרגומו בסימו, וכן תרגום וימתקו המים ובסימו מיא. ואעפ"כ אפ"ל שזהו מצד הגבורו' שהרי כל שאור וכל דבש לא תקריבו לפי שדבש הוא דין דגדלות והיינו כי המתיקות מבינה שהיא שרש קו השמאל, ובכורים הביאו מהם, וגם מעלת א"י שנק' זבת חלב ודבש כו'.

בפי' גם יחד י"ל עדמ"ש במד"ר ויצא ר"פ ס"ט ע"פ ברזל בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו איש זה יעקב כו' יחד פני רעהו שנתייחדה עליו שכינה. הרי פי' יחד לשון יחוד ע"ד מארז"ל הן הן עדי יחוד, וגם יחד לשון שמחדדים זה את זה, כי יחוד זה היינו השפעת חכ' עילאה, וא"כ שבת אחים זהו בנין זו"נ עצמן שיהיו בבחי' אחים, ופי' הרמ"ז שהמל' תקבל מאו"א עצמן שלא

---

*) סיום להנדפס לעיל ע' רנח.
הוספה זו נדפסה בביאורי הזוהר לכ"ק אדמו"ר הצ"צ כרך ב' ע' תתקכה.

ע"י ז"א. ועיין בת"א פ' מקץ בד"ה רגי ושמחי הראשון ענין עד שקראה אחותי ומ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי. ובענין ק"ש הוי אחד את ד'. ואח"כ גם יחד זהו ענין ואיש יחד פני רעהו. ומזה יש להעיר לענין ויחד לבבינו. וע' בת"א סד"ה ענין הברכות. ובלק"ת בד"ה מי מנה. והמק"מ פי' גם יחד לרבות גם או"א וא"א. כי נשבע שלא יכנס בירושמ"ע עד כו' ועוי"ל גם מרבה הכרובים מט"ט וסנדל. עיין בסידור ע"פ ועזוז נוראתיך יאמרו שכשיש יחוד בזו"נ אזי גם ההיכלות דבי"ע מתייחדים.

פ' אמור

[לד"ה שור או כשב אוה"ת אמור ע' שכד שו"ה משפט — פנחס ברע"מ]

עמ"ש* מענין שור ע"פ בכור שורו הדר לו בפ' הברכה. פנחס רנ"ג סע"א ברע"מ מאור עינים פ' האזינו. ויש לבאר ע"ד ולמקנהו עשה סוכות לבחי' זרע בהמה כו'. אך איתא ברבות אמור פכ"ז משפט אדם ומשפט בהמה שוין וזהו ויעקב נסע סוכתה וע' בר"ח שער היראה פ"ב דמל' נק' סוכה וכתר נק' סוכה וזהו ב' בחי' סוכה הנ"ל דזרע אדם וזרע בהמה. מ"ש המא"ע שור צדיקים היינו שיוסף נק' שור והוא צדיק.

עמ"ש מענין שור : נמצא בגוכתי"ק 1082 מג, א.

*) הוספה זו נדפסה באוה"ת ויקרא כרך ד' ע' א'עה.

מראי מקומות
וציונים

מראי מקומות וציונים

עמוד א

דבר אל בני ישראל כו׳ אדם כי יקריב: **נמצא בכת״י 28 צו, א. 1048 ב, א.**

דבר אל בני ישראל כו׳ אדם: **ויקרא א, ב.**

ולקחתם אגודת אזוב: **שמות יב, כב.**

כל פעל ה׳ למענהו: **משלי טז, ד.**

כי כאשר ידבק האזור על מתני איש: **ירמי׳ יג, א.**

ועמ״ש .. והי׳ צדק אזור מתניו: **אוה״ת נ״ך־א ע׳ קפז.**

עמי מה הלאתיך: **מיכה ו, ג.**

הצאן תקריבו: **בכת״י 1048 נוסף: זהר גדול קמ ב׳.**

שמש ירח עמד זבולה: **חבקוק ג, יא.**

בלק״ת פ׳ ויקרא בהביאור ע״פ אדם כי יקריב מכם: **ג, ג.**

ואתנה צאני צאן מרעיתי: **יחזקאל לד, לא.**

ואתם הדבקים בה׳ אלקיכם: **דברים ד, ד.**

כמ״ש בילקוט ע״פ טוב וישר ה׳: **תהלים כה, רמז תשב.**

עמוד ב

כי הנה המלכים נועדו: **תהלים מח, ה.**

ונשלמה פרים שפתינו: **הושע יד, ג.**

זאת התורה אדם: **במדבר יט, יד.**

אם עולה קרבנו: **נמצא בכת״י 28 צו, א. 1048 ג, א.**

אם עולה קרבנו: **ויקרא א, ג.**

בפ׳ ויקרא: **לא צויין באיזה ספר, וכנראה הכוונה לזח״ג שם.**

ד״ה: **דף ה׳.**

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: **ישעי׳ נה, ח.**

ועמ״ש בביאור ע״פ יונתי: **לקו״ת שה״ש יז, ג.**

ובד״ה תקעו בחודש: **לקו״ת דרושים לר״ה נד, ד ואילך.**

בד״ה באתי לגני: **לקו״ת שה״ש לא, ד.**

מאד עמקו מחֲשבותיך: **תהלים צב, ו.**

ישראל עבמ״ח: **ב״ר בתחלתו.**

בביאור שני דיונתי: **לקו״ת שה״ש יט, ב.**

ובביאור ראשון: **לקו״ת שה״ש יז, ג.**

בד״ה מי יתנך כאח: **לקו״ת שה״ש מד, ג.**

העולה באה על הרהור: **זח״ג רנד, ב. ויק״ר פ״ז, ג.**

רוח האדם העולה: **קהלת ג, כא.**

ע״פ אלה מסעי: **לקו״ת מסעי צא, ג ואילך.**

בד״ה והקרבתם עולה אשה: **לקו״ת דרושים לשמ״ע צב, ד.**

ובד״ה האזינו השמים: **לקו״ת האזינו עא, ג ואילך.**

ובד״ה יונתי: **לקו״ת שה״ש טז, ד.**

בענין קומי לכי רעייתי: **שה״ש ב, יג.**

ועמ״ש בד״ה ואמרת אליהם את קרבני לחמי: **לקו״ת פנחס עז, ד.**

עמוד ג

שלום שלום לרחוק ולקרוב: **ישעי׳ נז, יט.**

בד״ה וידעת היום: **לקו״ת ואתחנן ח, א.**

לרחוק שנעשה קרוב: **ברכות לד, ב.**

ועמ״ש ע״פ עולת תמיד: **ראה ספר המאמרים תקס״ט ע׳ רה.**

טוב שכן קרוב מאח רחוק: **משלי כז, י.**

י״ב שבטים נק׳ י״ב בקר: **ראה לקו״ת בהעלותך לב, א. וראה ג״כ אוה״ת ברכה ע׳ ב׳תקנו.**

זרע אדם . . . זרע בהמה: **ירמי׳ לא, כו.**

ועמ״ש בענין רבקה של שלש שלש בקר: **עירובין יז, ב. וראה אוה״ת קרח ע׳ תשטו.**

בד״ה מים רבים: **תו״א תולדות יח, א.**
ועמ״ש סד״ה זאת חנוכת המזבח: **לקו״ת נשא כט, ד ואילך.**
בבקר יאכל עד: **בראשית מט, כז.**
ועמ״ש ע״פ שובה ישראל: **ראה לקו״ת דרושים לשבת שובה סו, ב ואילך.**
בד״ה שוש תשיש: **לקו״ת תזריע כ, א. סידור עם דא״ח קלז, ב.**
אשה מזרעת תחלה: **ברכות ס, א. נדה לא, א.**
נשים דעתן קלות: **שבת לג, ב. קידושין פ, ב. זח״ב ריח, א.**
פי׳ התהלך לפני והיה תמים: **בראשית יז, א.**
כופין אותו עד שיאמר רוצה אני: **ר״ה ו, א. וש״נ. תו״כ (הובא בפרש״י) עה״פ ויקרא א, ג. וראה רמב״ם הל׳ גירושין ספ״ב.**
בד״ה זכור דעמלק: **תו״א תצוה פד, ד.**
אתהפכא חשוכא לנהורא: **ראה זח״א ד, א.**
ומשביע לכל חי רצון: **תהלים קמה, טז.**

עמוד ד

ושחט אותו על ירך המזבח: **נמצא בכת״י 28 צח, ב. 1048 ד, א. ראה אוה״ת ויקרא ח״ב ע׳ תכה.**
תבא אם ותקנח: **במ״ר יט, ד.**
אם הבנים שמחה: **תהלים קיג, ט.**
ידכתי צפון: **תהלים מח, ג.**
חדשים גם ישנים . . שיר ז׳: **פסוק יד.**
בלק״ת ד״ה וידעת היום השני: **ואתחנן ז, ד ואילך.**
עד יעבור עמך הוי׳: **שמות טו, טז.**
יתן מטתו הוא מטתו שלשלמה: **ראה זח״א רנ, רע״ב.**
שמאלו תחת לראשי: **שה״ש ב, ו.**
שהש״ר סד״ה הדודאים: **פ״ז פסוק יד.**
יראת ה׳ היא אוצרו: **ישעי׳ לג, ו.**
בת״א פ׳ שמות סד״ה הבאים ישרש: **נד, א.**
ועתה יגדל נא כח: **במדבר יד, יז.**

אשר צפנת: **תהלים לא, כ.**

עמוד ה

בבחיי פ׳ צו: **כ״ה גם באוה״ת ויקרא כרך ב׳ ע׳ תלב. בבחיי שלפנינו נמצא זה בפ׳ ויקרא פ׳ א, יא.**
רוח צפונית אינה מסובבת: **ב״ב כה, ב. זח״ג קעה, ב. ת״ז ת״י.**
וכסא של ג׳ רגלים: **ברכות לב, א.**
ובפר״א כו׳ ורוח צפון בראו ולא גמרו: **פ״ג.**
צחוק . . עשה לי אלקים: **בראשית כא, ו.**
ונופת צופים: **תהלים יט, יא.**
יתרון האור . . מן החושך: **קהלת ב, יג.**
יו״ד חכמה: **ראה זהר בראשית לא, א (רעיא מהימנא) משפטים קכג, ב. (אדרא זוטא) האזינו רצ, ב. פרדס שער (כז) האותיות פי״ג.**
בלק״ת ר״פ תזריע: **יט, ד.**
ועבד הלוי הוא: **במדבר יח, כג.**
שהמזיקין נבראו בע״ש: **אבות ה, ב.**
כמ״ש בת״א יביאו לבוש מלכות: **צ, א ואילך.**
ובבה״ז פ׳ קרח: **צה, א ואילך.**
אמר אברהם לאליעזר: **בראשית כד, ג.**
בת״א סד״ה ויקהל משה: **פח, ג־ד.**
ע״פ והארץ הדום רגלי: **ראה לקו״ת שה״ש נ, א.**
שמאל דוחה: **סוטה מז, א.**
כמאן דשדי מאחורי כתפין: **ראה תניא פכ״ב.**
המשמח אלקים: **שופטים ט, יג.**
והארץ הדום רגלי: **ישעי׳ סו, א.**
אשר צפנת ליריאיך: **תהלים לא, כ.**

עמוד ז

ישת חשך סתרו: **תהלים יח, יב.**
כי אתה נרי הוי׳: **שמואל־ב כב, כט.**
לדוד ה׳ אורי: **תהלים כז, א.**
בלק״ת בד״ה ואלה פקודי: **ג, ד.**

בריש א חשוכא: **שבת עז, ב.**
מצפון זהב יאתה: **איוב לז, כב.**
קדש הוא מובדל: **עי' זח"ג צד, ב.**
ירמי' לא: **פסוק יז.**
ועמ"ש מזה בפסוק אותותינו לא ראינו תילים ע"ד ט': **ראה יהל אור ע' רס.**
דם התמיד שקודם לקטורת: **יומא לג, א.**
בד"ה בכ"ה בכסלו בת"א פ' וישב: **כט, א ואילך.**
שאמר רב חסדא לבנתי': **שבת קמ, ב.**
ממ"ש בהמנורה עד ירכה: **במדבר ח, ד.**
חמוקי ירכיך כמו חלאים: **שה"ש ז, ב.**
בלק"ת סוף שה"ש: **מג, א.**

עמוד ז

ונתנו בני אהרן הכהנים אש: **נמצא בכת"י 28 קא, א. 1048 ו, א.**
היום ה' נראה אליכם: **ויקרא ט, ד.**
נראה . . מיכאל: **ראה ג"כ מגלה עמוקות ר"פ שמיני.**
ברא כרעא דאבוהי: **יונת אלם רפ"ב. וראה תוס' יבמות ג, א. ע"ח שער (כד) פרק הצלם פ"א (שארז"ל).**
בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני דרוש הראשון: **ה, ב.**
ישת חושך סתרו: **תהלים יח, יב.**
פי' המהרש"א ספ"ק דיומא: **כא, ב. בד"ה וברה.**
ע' ביאור וקבל היהודים: **תו"א צז, ב.**
ישראל עלו במחשבה: **ב"ר א, ה.**
בד"ה האזינו השמים, דרוש השלישי: **עד, ד.**
בת"א פ' מקץ בד"ה ענין חנוכה: **לב, ב.**
ובד"ה אלה מסעי השלישי: **לקו"ת מסעי צא, א ואילך.**
בת"א פ' יתרו ע"פ ואת ההר עשן: **עד, ג.**
ובד"ה ויושט המלך לאסתר: **תו"א מג"א צד, א.**

בד"ה והי' לכם לציצית: **לקו"ת שלח מג, ד.**
והלפידים . . ואת ההר עשן: **שמות כ, יח.**
ובבה"ז שם: **ז, ג.**

עמוד ח

בד"ה ויושט אסתר: **תו"א שם.**
בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה: **תו"א וישלח כה, ד.**
בד"ה והי' מספר בנ"י: **לקו"ת במדבר ה, ב.**
בד"ה אז ישיר: **תו"א בשלח סב, ב.**
בביאור הרע"מ מחצית השקל: **ראה ספר המאמרים תקס"ג ע' קצ.**
ובד"ה לבאר ענין יוהכ"פ פ"ג: **לקו"ת דרושים ליוה"כ סח, ג.**
ועמ"ש ע"פ סמכוני באשישות: **ראה מאמרי אדה"ז כתובים כרך ב' ע' צ־קו.**
בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם: **לקו"ת שלח מ, א ואילך.**
ונצבת על הצור: **שמות לג, כא.**
כהן הדיוט אין רשאי ליכנס לקדה"ק: **מנחות כז, ב. רמב"ם הל' ביאת מקדש פ"ב ה"ג.**
בלק"ת פ' אחרי: **כה, ג.**
ר"פ יתרו ס"ז ב': **ראה לקו"ת יוהכ"פ עא, א. יהל אור ע' תל.**
בד"ה מי יתנך: **לקו"ת שה"ש מה, א.**
בלק"ת בד"ה שיר השירים: **א, ב.**
ובד"ה צאינה וראינה: **לקו"ת שה"ש כא, ב ואילך.**
שאו ידיכם: **תהלים קלד, ב.**
בצד הגליון: **בכת"י 28.**
כי כל שאור: **נמצא בכת"י 28 קב, ב. 1048 ח, א.**
ענין חמץ ומצה: **כ"ה בהכת"י, ובבחיי שם: לענין.**
בסידור בד"ה מזמור לתודה: **מה, א.**
ובד"ה וידבר דעשה"ד: **לקו"ת במדבר טז, ד. ראה ספר המאמרים תקס"ח ע' רלב.**

דברים יצאו: **כ״ה בהכת״י, בבחיי שם: שיצאו.**

עמוד ט

מצה לחם עוני: **דברים טז, ג. וראה פסחים קטו, סע״ב. לקו״ת ויקרא ו, ג. שער האמונה פ״ב, פכ״א.**

אך אל הפרוכת לא יבא: **ויקרא כא, כג.**

בד״ה ועתה יגדל נא: **לקו״ת שלח לט, א.**

בד״ה וכל העם רואים את הקולות: **תו״א יתרו עג, ג.**

עמוד יא

תורת העולה היא העולה: **נמצא בכת״י 28 קד, א. 1048 ט, א.**

תורת העולה היא העולה: **ויקרא ו, ב.**

והארץ היתה תהו: **בראשית א, ב.**

בד״ה שיר השירים: **לקו״ת שה״ש א, א.**

למסור נפשו באחד: **ראה שו״ת הרשב״א ח״ה תשובה נה. ב״ח טור או״ח סס״א. פע״ח שער הק״ש פי״ב.**

בגמ׳ יובל (שהיא בינה) דכרא הוא: **ר״ה כו, א.**

או״א הם תרין ריעין דלא מתפרשין: **ראה זח״ב נו, א. זח״ג ד, א. ובאור החמה לשם. פרדס שער (ח) מהות והנהגה פי״ד. וראה בהנסמן במאמרי אדמו״ר האמצעי דברים (ב) ע׳ שסו.**

ועמ״ש בלק״ת סד״ה שובה: **בכת״י 1084 רשום בצד הגליון: צ״ע מן עד לפ״ז צ״ע אם שייך כאן.**

בלק״ת סד״ה שובה ישראל עד דרוש השני פ״ד: **סז, א.**

כי עמך הסליחה למען תורא: **תהלים קל, ד.**

הן לה׳ אלקיך השמים ושמי השמים: **דברים יוד, יד.**

רק באבותיך חשק ה׳: **שם טו.**

עמוד יב

נת׳ במ״א ע״פ כה אמר ה׳ אל יתהלל: **ירמי׳ ט, כב. ספר המאמרים תקס״ח ע׳ מא ואילך.**

רוח האדם היא העולה: **ראה קהלת ג, כא.**

בביאור ע״פ כי אתה נרי: **תו״א מקץ מא, ג.**

בד״ה בהעלותך: **לקו״ת בהעלותך כט, ג.**

בד״ה ענין חנוכה: **תו״א מקץ לב, ב.**

ועמ״ש בענין שאו לגלגלתם: **לקו״ת במדבר א, ב.**

עשה רצונו כרצונך: **אבות ב, ד.**

בד״ה ראשי המטות: **לקו״ת מטות פא, ב.**

לכו לחמי: **משלי ט, ה.**

בד״ה האזינו: **לקו״ת האזינו עא, ג.**

והרוח תשוב: **קהלת יב.**

עד יעבור עמך הוי׳: **שמות טו, טז.**

בד״ה שובה ישראל: **לקו״ת דרושים לשבת שובה סד, ג.**

הוי׳ הוא האלקים: **מלכים א׳ יח.**

בביאור ע״פ ואלה שמות בנ״י: **תו״א שמות מט, א.**

ושמי הוי׳ לא נודעתי להם: **שמות ו, ג.**

בת״א פ׳ וארא בד״ה וידבר אלקים: **נה, א.**

שו״ה אשר. . כמ״ש במ״א: **ראה ד״ה להבין כו׳ משמח חתן וכלה בס׳ מאמרי אדה״ז — הנחת הר״פ ז״ל (ע׳ פו ואילך).**

בביאור ע״פ והי׳ מידי חודש בחדשו: **לקו״ת ברכה צו, ד.**

אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו: **תהלים צז, ג.**

ספ״ד דסנה׳: **לח, ב.**

בד״ה ע״כ יאמרו המושלים: **לקו״ת חקת סד, ד ואילך.**

כי אש יצאה מחשבון: **במדבר כא, כח.**

עמוד יג

בד״ה בשברי לכם: **לקו״ת בחוקותי מח, ג.**

אש שחורה: **ירושלמי שקלים פ״ו, ה״א.**

אשא דכיא: **ראה זח״ג (לג, א) זח״א נא, א־ב.**

בקדשים הלילה הולך אחר היום: **חולין פג, א.**
נפשי אויתיך בלילה: **ישעי' כו, ט.**
ארץ לא שבעה מים: **משלי ל, טז.**
לא תבערו אש בכל מושבותיכם בביאור ויקהל: **שמות לה, ג. וראה ספר המאמרים תקס"ה ע' שמו. אוה"ת ויקהל ע' ב'תרצא.**
אחור וקדם צרתני: **תהלים קלט, ה.**
בד"ה ביום השמיני שילח: **לקו"ת שמ"ע פו, ג.**
בד"ה אני ישנה: **לקו"ת שה"ש לד, ב.**
בד"ה כי תצא: **לקו"ת תצא לד, ג.**
ארי' דאכיל קרבנין: **ראה יומא כא, ב. זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א. ריא, א (רעיא מהימנא) פנחס רכד, ב. רלה, א. רמא, א. ועוד.**
בד"ה ושאבתם מים: **לקו"ת סוכות עח, ג.**
ובד"ה צו את בנ"י: **לקו"ת פנחס עז, ג.**
בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם: **לקו"ת שלח מ, א ואילך.**
בד"ה מנורת זהב כולה: **לקו"ת בהעלותך לג, ב ואילך.**
סולם כו' ומלאכי אלקים עולים: **בראשית כח, יב.**
בד"ה מהלכים בין העומדים: **תו"א וישב ל, ב.**
ואחר הרעש אש: **מל"א יט, יב.**
כנז' בדרוש לאתבא צדיקייא בתיובתא: **ראה ספר המאמרים תקס"ב ע' תקלד־תקמו. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתרמז.**
כי מאיש לוקחה זאת: **בראשית ב, כג.**
בד"ה והי' לכם לציצית: **לקו"ת שלח מד, ג.**

עמוד יד

ספ"ב דסנהדרין: **כב, א.**
רשפי' רשפי אש: **שה"ש ח, ו.**
בד"ה בשברי הנ"ל: **לקו"ת בחוקותי מח, ג.**
ובד"ה בואו חשבון: **לקו"ת חקת סד, ד ואילך.**
מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה: **שה"ש ח, ז.**
בד"ה מים רבים בפ' נח: **תו"א ח, ג.**
אבני אקדח: **ישעי' נד.**
בד"ה ושמתי כדכד: **לקו"ת ראה כד, ד ואילך.**
מיכאל שר של מים: **ראה במד"ר יב, יוד. דב"ר ה, יב.**
בד"ה בענין נרות: **ראה לקו"ת ד"ה בהעלותך לא, ג.**
שלך גדול משלהם: **ראה במד"ר טו, ג. ופרש"י עה"פ בהעלותך (במדבר ח, ב).**
צו את אהרן כו' היא העולה: **נמצא בכת"י 28 קז, א. 1048 יא, א.**
צו את אהרן: **ויקרא ו, ב.**
ויהי עשו יודע ציד: **בראשית כה, כז.**
גיהינם: **כ"ה בהכת"י, וצ"ל גיהנם.**
אם תגביהי כנשר: **עובדי' ד.**
בתו"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש עמו: **כו, א ואילך.**
ולאום מלאום יאמץ: **בראשית כה, כג.**
ארוממך אלקי המלך: **תהלים קמה, א.**
ע"פ כי אתה נרי: **תו"א מקץ מא, ב.**
בד"ה קחו מאתכם תרומה להוי': **תו"א ויקהל פח, ד ואילך.**
והחיות נושאות את הכסא: **בחיי תרומה כה, יוד בשם פדר"א. וראה פדר"א ספ"ד. שמו"ר כג, טו.**
וארז"ל סולם זה הכבש: **בעל הטורים בראשית כח, יב.**
ובת"ז פ' סולם: **תיקון מה. וראה זח"א רסו, ב.**
תפלה במקום קרבנות: **ברכות כו, א. זח"ב כ, ב.**
בד"ה את שבתותי תשמרו: **לקו"ת בהר מא, א.**
ובד"ה ושמתי כדכד: **לקו"ת ראה כה, ד.**

עמוד טו

בד"ה ויקחו לי תרומה: **ראה אוה"ת תרומה א'שנה־א'תב.**

והיו הדברים האלה: **דברים ו, ו.**
ואלה מסעיהם למוצאיהם: **במדבר לג, ב.**
אין ביעור חמץ אלא שריפה: **פסחים כא, א.**
לע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה: **ע"ז ג, סע"ב. זח"ג יז, א.**
וכמארז"ל אין גהינם לע"ל: **נדרים ח, ב. זח"ג יז, א.**
ומל ה' את לבבך: **דברים ל, ו.**
והי' הוי' לי לאלקים: **בראשית כח, כא.**
והסירותי מחלה: **יחזקאל כג, כה.**
בת"א סד"ה לא תהי' משכלה: **תו"א עח, ד.**
עמ"ש ע"פ והר סיני עשן כולו: **ראה ספר המאמרים תקס"ד ע' קכה.**
בד"ה אתם נצבים: **סידור עם דא"ח שער האלול רלב, א. ספר המאמרים תקס"ב ע' תקכה.**
ובד"ה הודו לה' .. חנוכה תקס"ד: **ספר המאמרים תקס"ד ע' לה.**
בחי' אש שלמעלה מגדר עלמין: **ראה אוה"ת פנחס ע' א'קלה.**
ה' בדד ינחנו: **דברים לב, יב.**
ויותר יעקב לבדו: **בראשית לב, כה.**
ונתנך עליון על כל הגוים: **ראה דברים כו, יט — ולתתך.**
ביתו זו אשתו: **יומא ב, א. גיטין כב, א.**
ויבן ה' אלקים את הצלע: **בראשית ב, כב.**
אחד עשר יום מחורב: **דברים א, ב.**
בד"ה שוש תשיש .. בלק"ת פ' תזריע: **כ, א ואילך.**
שארז"ל ע"פ צו: **מובא ברש"י ע"פ זה בשם תו"כ.**
שכל העוסק בתורת עולה: **מנחות קי, א.**

עמוד טז

בד"ה כי תצא דרוש הראשון פ"ד: **לה, ב. מובא גם באוה"ת מטות ע' א'רסט.**
ונתנו ה' אלקיך: **דברים כא, יוד.**
דמות כמראה אדם שעל הכסא: **יחזקאל א, כו.**
אדם ובהמה תושיע: **תהלים לו, ז.**
רמ"ח אברים רמ"ח מ"ע: **ראה ת"ז תיקון ל.**
פ"ט דזבחים: **פה, ב.**
ברבות פ' ויצא: **סח, יג.**
אם תגבי' כנשר: **ירמי' מט, טז.**
אשר אכלנו במצרים חינם: **במדבר יא, ה. ספרי שם.**
ועל הכסא: **יחזקאל א, כו.**
הסולם דא צלותא: **זח"א רסו, ב. זח"ג (בהשמטות) שו, ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).**
ולבש הכהן מדו בד: **נמצא בכת"י 28 קט, א. 1048 יב, א.**

עמוד יז

זאת התורה לעולה ולמנחה: **נמצא בכת"י 28 קט, ב. 1048 טז, א.**
זאת התורה לעולה ולמנחה: **ויקרא ז, לז.**

עמוד יח

וכמ"ש מזה בזהר ר"פ זאת חקת התורה: **קעט, ב. קפ, א.**
ועמ"ש ע"פ וזאת המצוה כו' שמע ישראל: **ראה לקו"ת ואתחנן ט, א ואילך.**
בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו: **במדבר יג, א.**
מצות נק' רמ"ח איברים דמלכא: **ראה ת"ז ת"ל. תניא פ"ד ובליקוט פירושים שם.**
זאת התורה אדם: **במדבר יט, יד.**
אדם א' דם: **ראה של"ה בהקדמת בית ישראל בית דוד (כא, א). דרך חיים פפ"ג. ספר הליקוטים־דא"ח צ"צ מערכת אדם ס"ט ע' רלח ואילך. ראה ספר הערכים־חב"ד כרך א טור ק"כ ושם נסמן.**
בלק"ת בשה"ש ד"ה לסוסתי ברכבי הראשון: **יא, ג.**
בלק"ת פ' מסעי בד"ה הנה גבי המסעות: **צב, ג.**

בסידור שער הק"ש: **עג, ג.**

תורה נק' חיי עולם ותפלה נק' חיי שעה: **ראה שבת יא, א. ושם יוד, א.**

ולכן נשבעתי: **שמואל־א ג, יד.**

בלק"ת בד"ה ואתחנן: **ג, ג.**

בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי: **סג, ד ואילך.**

תפלה במקום קרבן: **ברכות כו, א.**

וזאת תורת זבח השלמים: **נמצא בכת"י 28 קי, ב. 1048 יז, א.**

עמוד יט

במקום שבעלי תשובה עומדים: **ברכות לד, ב.**

לא נענה אליהו אלא בתפלת המנחה: **ברכות ו, ב.**

תקנה במקום מנחה: **ראה ברכות כו, ב.**

יוכ"פ שאסור בתשמיש: **יומא עג, א. זח"ב קטז, א. קפב, ב.**

אחותי בת אבי היא: **בראשית כ, יב.**

איש תם: **בראשית כה, כז.**

בפ' נשא גבי קרבן נחשון: **במדבר ז, יז.**

וישב שלמה על כסא ה': **דה"א כט, כג.**

בד"ה אני ישנה: **לקו"ת שה"ש לד, ד.**

ובד"ה תקעו: **לקו"ת נצבים נג, ד ואילך.**

לא תחסר כל בה: **דברים ח, ט.**

אנכי שלומי אמוני ישראל: **שמ"ב כ, יט.**

עמוד כ

בד"ה וכל בניך: **לקו"ת ראה כט, ד.**

ירושלים יראה שלם: **ראה ב"ר נו, טז.**

עיין בת"א פ' יתרו בד"ה אלפי שנאן: **עב, א.**

וישב ה' מלך לעולם: **תהלים כט, יוד.**

ת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק: **פה, א.**

זכר ונקבה בראם: **בראשית א, יז.**

אתתא פלגא דגופא הוי: **ראה זח"ג קט, ב. רצו, א.**

כאלו עשאוני: **ראה זח"ג קיג, א. ויק"ר לה, ז.**

אימתי גדול הוי': **זח"ב רלה, ב. זח"ג ה, א.**

בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא: **נו, ב.**

בת"א פ' תצוה סד"ה ועשית בגדי קדש: **פב, ד.**

בד"ה צאינה וראינה: **לקו"ת שה"ש כא, ב.**

עד שקראה אמי: **זח"א רסב, א. שמו"ר פנ"ב, ד.**

ויתן עוז למלכו: **שמואל־א ב, יוד.**

מלך שהשלום שלו: **שהש"ר פ"א, יא. פ"ג, כ. שמו"ר פנ"ב, ד. ועוד.**

אהל בל יצען: **ישעי' לג, כ.**

רמה קרני: **שמואל־א ב, א.**

בת"א פ' יתרו בביאור דזכור ושמור: **ע, ד ואילך.**

ארוממך אלקי המלך: **תהלים קמה, א.**

בד"ה כי אתה נרי: **תו"א מ, ג.**

מ"ש אדמו"ר נ"ע בביאור מאמר זח"ב ויקהל דף רד: **ספר המאמרים תקס"ה ע' שנב.**

עושי דברו: **תהלים קג, כ.**

עמוד כא

וביום השבת יפתח: **ראה יחזקאל מו, א.**

וקראת לשבת עונג: **ישעי' נח, יג.**

ובד"ה אני ה' דפ' ציצית: **לקו"ת שלח מז, א.**

יתרון האור מן החושך: **קהלת ב, יג.**

במקום שבעלי תשובה עומדים: **ברכות לד, ב.**

אין שמחה אלא בבשר: **פסחים קט, א.**

אדם ש' מה: **ראה פרדס שעה"כ בערכו. ע"ח שער התיקון פ"ג. שער לאה ורחל פ"ב. שער מ"ן ומ"ד דרוש ה. מאו"א מערכת אדם סקס"ו.**

בביאור ואלה משפטים דתקס"ב: **ספר המאמרים תקס"ב ע' קנז.**

זח"ב: **קכז, א.**

יותר משהעגל רוצה לינק: **פסחים קיב, א.**

אכלתי יערי: **שה"ש ה, א.**

עמוד כב

בת"א פ' ויצא בד"ה והי' הוי' לי לאלקים: **כב, ג.**

ושבתי: **בתו"א שם ליתא.**

ושבתי בשלום: **בראשית כח, כא.**

עושה שלום במרומיו בין מיכאל וגבריאל: **איוב כה, ב. במד"ר יב, ח. זח"ג יב, ב.**

שלום שלום לרחוק שנעשה קרוב: **נסמן לעיל ע' ג.**

או יחזיק במעוזי: **ישעי' כז, ה.**

אם על תודה יקריבנו: **נמצא בכת"י 28 קיד, א. 1048 יט, א.**

אם על תודה יקריבנו: **ויקרא ז, יב.**

בביאור ע"פ מי יתנך: **תו"א תרומה פד. מאמרי אדה"ז כתובים (ב) ע' קפה.**

הולך דודי למשרים: **שה"ש ז, יוד.**

אלה תולדות השמים והארץ: **בראשית ב, ד.**

בסדור ע"פ מזמור לתודה: **מד, א ואילך. וראה גם אוה"ת דברים ע' יח. אוה"ת נ"ך-א ע' תקסו.**

עמוד כג

בלק"ת פ' תצא ע"פ וגלחה את ראשה: **לו, ג ואילך.**

בלק"ת סד"ה ושמע אבי': **לקו"ת מטות פד, ד ואילך.**

סד"ה ורב שלום בניך: **לקו"ת ראה ל, א ואילך.**

כי חסד חפצתי ולא זבח: **הושע ו, ו.**

כל המועדים בטלים לע"ל: **ירושלמי תענית פ"ב ה"ב.**

בת"א בד"ה ויושט המלך לאסתר: **צד, א.**

אחעט"ב: **משלי יב, ד.**

כי ההרים ימושו: **ישעי' נד, יוד.**

הודו לו ברכו שמו: **תהלים ק, ד.**

ובד"ה הוי' לי בעוזרי: **לקו"ת דרושים לשמ"ע פח, ב ואילך.**

ובד"ה מצה זו: **ראה לקו"ת צו יא, ג ואילך.**

ע"פ בנהר יעברו ברגל: **תהלים סו, ו.**

בד"ה יביאו לבוש מלכות: **תו"א מג"א צ, ד.**

ע"פ מזמור לתודה: **ראה אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתקעד. וראה מאמרי אדה"ז תפלה ע' שנו. ובסידור עם דא"ח.**

ע"פ ועתה אלקינו מודים: **דה"א כט, יג. מאמרי אדה"ז כתובים (ב) ע' רכו. ספר המאמרים תקס"ח (א) ע' שע. (ב) ע' תש. וראה אוה"ת דרושים לחנוכה כרך ה' תתקלה, א.**

עמוד כה

ביום השמיני: **נמצא בכת"י 28 קטז, א. 1048 כא, א.**

ביום השמיני: **ויקרא ט, א.**

בכלי יקר: **ראה גם לקמן כרך-ב ע' תתכה.**

שכל קלוסו של משה הי' באז: **ראה יל"ש בשלח רמז רמא. קהלת יעקב מ"ע אז.**

למשארז"ל כנור של ימות המשיח: **ערכין יג, ב. במדב"ר פט"ו. וראה לקוטי תורה תזריע כא, ד.**

שמים הוא ז"א דאצי' וארץ הוא מלכות: **וראה ג"כ ספר המאמרים אדה"ז ענינים ע' שפד-שפז.**

בד"ה משה ידבר: **תו"א סח, א.**

שמים אש ומים: **חגיגה יב, א. ב"ר פ"ד, ז.**

כונן שמים בתבונה: **משלי ג, יט.**

בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**

בת"א פ' בראשית בד"ה ענין וייצר: **ד, א.**

סד"ה והגדת לבנך: **סידור עם דא"ח רצו, ג ואילך.**

בפ' בשלח דף נד ע"א: **נתבאר באוה"ת פ' בשלח ע' תקג.**

וכמ"ש במ"א: **ראה לקו"ת שה"ש כט, א. וראה דרך מצותיך שרש מצות התפלה ע' קכד.**

בביאור ענין חגרה בעוז מתני': **ראה מאמרי**

אדה"ז כתובים (א) ע' רכז ואילך. סה"מ תקס"ג ע' ל. נדפס בליקוט פי' לאגה"ק סי' א.

המגביהי לשבת המשפילי: **תהלים קיג, ה.**

בבחי' ששמים וארץ: **בכת"י 1048 נוסף בגוכתי"ק: בבחינה שלמעלה משמים וארץ עד ששמים.**

בת"א פ' לך לך: **יא, א ואילך.**

נטל עשר עטרות: **ראה שבת פז, ב.**

ועמ"ש במ"א בענין ואם ירחיב ה' את גבולך: **דברים יט, ח. וראה ספר המאמרים תקס"ה ע' תשצח ואילך.**

ובסידור ע"פ עלי עשור: **קפט, א ואילך.**

דרכ"ז ע"א: **בכת"י 1048: דרכ"ז ע"ב.**

עמוד כו

וישא אהרן את ידיו: **נמצא בכת"י 28 קטז, ב. 1048 כא, ב. 579 תצד, א.**

פ"ז דתמיד: **לג, ב.**

זובח תודה יכבדנני: **תהלים נ, כג.**

וירד מעשות החטאת: **ויקרא ט, כב.**

במ"א ההפרש בין ברכה לתפלה: **ראה לקו"ת ראה יט, א. סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תשח. אוה"ת נשא ע' ערה. רעז. עקב כרך ח' ע' ב'כו. ביאוה"ז להצ"צ ע' תקעה. ועוד. וראה לקמן ע' קיג, רנו.**

בד"ה לסוסתי בת"א פ' בשלח: **סג, ד.**

בד"ה אני ישנה: **לקו"ת שה"ש לד, ד.**

פתחי לי כחודה של מחט: **הובא בכ"מ, וראה לקו"ת קרח נה, א. וראה שהש"ר ע"פ אני ישנה, יל"ש שם. זח"ג צה, א. פסקתא רבתי פט"ו. פסקתא דר"כ פ' החודש. הובא בס' חרדים ריש הקדמה.**

יברכך ה' וישמרך: **במדבר ו, כד.**

עמוד כז

ויהי כאשר ירים משה ידו: **שמות יז, יא.**

וישא אהרן את ידיו: **נמצא בכת"י 28 קיח, א. 1048 כב, ב.**

בד"ה עבדים היינו: **סידור עם דא"ח רצג, ג.**

או"א שהלבישו לזרועות: **ע"ח שער או"א (שי"ד) פ"א. שער הולדת או"א (שט"ז) פ"י. שער הנסירה (שכ"ט) פ"ו. פע"ח שער חגהמ"צ פ"ו.**

אהרן רב חסד: **ראה גם לקו"ת קרח נה, ג.**

בד"ה ועשית בגדי: **תו"א פב, א.**

לית שמאלא בהאי עתיקא: **זח"ג קכט, א. וראה שם רפט, א.**

והחמישית לפרעה: **בראשית מז, כד.**

בביאור ע"פ צאינה: **לקו"ת שה"ש כא, ב.**

שאו ידיכם קדש וברכו: **תהלים קלד, ב.**

בדרוש חורף תקס"ג: **ראה ספר המאמרים תקס"ג ע' רד ד"ה „להבין ענין התלבשות".**

יום יום יעמס לנו: **תהלים סח, כ.**

וע' בביאור כשב כבש: **ראה לקו"ת אמור לז, א.**

בתו"א גבי פסח מזה: **ראה לקו"ת צו טז, א.**

בד"ה ה' יחתו מריביו: **שמ"א ב, יוד. וראה לקו"ת נשא כה, ב ואילך.**

בד"ה בשלח: **ראה תו"א בשלח סג, ד.**

ועמ"ש ע"פ קלעים לכתף ט"ו אמה: **שמות כז, יב. לח, יב.**

במ"א נתבאר פי' ויפוזו זרועי ידיו: **בראשית מט, כד. וראה אוה"ת ויחי ע' שפז.**

הנחמדים מזהב ומפז: **תהלים יט, יא.**

בכת"י 1048 בשולי הגליון רשום: **ר"א על טמא טהור ומראה לו פנים א"כ דוגמת הבחי' דבחשכה כאורה ישנו רק שנמשך בפנימי' ונפלינו אני ועמך י"ג מדה"ר נושא עון הציץ מרצה וזהו ענין ברכת כהנים ישא פניו אליך כו' והיינו שמבחי' פנימי' יומשך מה שמנשך מאחוריי' כ"א לעוברי כו' לעושי עאכו"כ וזהו וישא ידיו הגבה לג"ר.**

עמוד כח

יעקב אותיות יבקע: **עץ חיים שער הארת המוחין ספ"א. שער הכללים פ"י.**

שת"ת עולה עד הכתר: **ראה ע"ח שער מיעוט הירח (של"ו) פ"א, ובכ"מ.**

רועה אבן ישראל: **בראשית נ, כד.**

והאבן הזאת: **בראשית כח, כב.**

וישא אהרן את ידיו: **ויקרא ט, כב.**

אם תטיב שאת: **בראשית ד, ז.**

כי תבואו לראות . . מי ביקש זאת מידכם: **ישעי' א, יב.**

ימינך ה' נאדרי בכח: **שמות טו, ו.**

יאר ה' פניו: **במדבר ו, כה.**

ז"א בעתיקא אחיד ותליא: **זח"ג רצא, א. וראה ג"כ בארוכה מאמרי אדה"ז-ענינים ע' תיז-יח (ובהנסמן בהמ"מ שם).**

ובמקדש הכהנים נושאין את ידיהם: **תמיד לג, ב.**

סולם כו' עולים ויורדים: **בראשית כח, יב.**

בביאור ע"פ והניף את העומר: **לקו"ת אמור לט, ב.**

עה"ד חטה היתה: **ב"ר טו, ח.**

ושעיר עזים אחד לחטאת: **במדבר טו, כד.**

ועמש"ל ע"פ וזאת תורת זבח השלמים: **ראה לעיל ע' יח.**

וישא אהרן את ידיו: **נמצא בכת"י 28 קכ, א. 1048 כד, א. 350 יוד, א. 829 קנ, א (חסר הסיום).**

פ"ד דסוטה: **לח, א.**

עמוד כט

שאו ידיכם קודש: **תהלים קלד, ב.**

מ"ש במ"א בענין ברכת כהנים: **ראה אור התורה נשא ע' ער ואילך.**

יהי רצון מלפניך: **ברכות יז, א.**

יברכך הוי': **במדבר ו, כד.**

אהרן כה"ג . . . נצח דאבא: **ראה ג"כ לקו"ש ח"ו ע' 244 בהערה שם.**

בסידור ע"פ עבדים היינו: **רצג, ג.**

בפע"ח: **שער חג המצות פ"א, וראה אוה"ת שמות-ז ע' ב'תצט.**

שהוא: **בסידור שם: כשהוא.**

פרעה שיונק מבחי' עורף: **ל"ת להאריז"ל ר"פ וישב שם ר"פ שמות. ראה תו"א שמות נח, ד. וראה בהנסמן במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ע' תכ.**

במצרים: **בסידור שם: במציר ים.**

ע"ש: **שם: ע"ש באריכות.**

והנה להבין כ"ז במ"ש בפי' הוי' אלקינו או"א: **בסידור ליתא.**

והחכמה מאין תמצא: **איוב כח, יב.**

ועמ"ש . . שם הוי': **הוספה על לשון הסידור שם.**

בביאור ע"פ ולא אבה הוי' אלקיך: **לקו"ת תצא לח, ג.**

מפנימיות כמו: **בסידור שם: מפנימיות הנפש כמו.**

כי חפץ בבת יעקב: **בראשית לד, יט.**

כי . . יקרא: **הוספה על הסידור שם.**

בישעי . . חפץ: **הוספה על הסידור שם.**

עמוד ל

בד"ה אני ישנה: **לקו"ת שה"ש לד, א.**

ובד"ה ושמתי כדכד: **לקו"ת ראה כו, ב.**

וכל גבולך לאבני חפץ: **ישעי' נד, יב.**

והיינו בחי' פנים . . לא יבול כו': **הוספה על לשון הסידור שם.**

כמאן דשדי בתר כתפי': **ראה תניא פכ"ב.**

וכמבואר בכמה מקומות: **ראה אור התורה בלק ע' א'כח. אור התורה מטות ע' א'רנו. ועוד.**

ועליהו לא יבול: **תהלים א, ג.**

השרים והעבדים שיאכלו: **בסידור שם:**

השרים הגדולים והעבדים החשובים שיאכלו.

עשה משתה לכל שריו ועבדיו: **אסתר א, ג.**

שאוכלים הכלבים וכה״ג: **בסידור שם: שאוכלים הכלבים הרי א״א לומר שהיתה כוונה הפיזור הגדול הזה בשביל שיריים הללו שיאכלו פחות העבדים והשפחות שאחר הרחיי׳ והכלבים וכה״ג.**

יאר הוי׳ פניו אליך: **במדבר ו, כה.**

וסתירים: **בסידור שם: ומסתירים.**

עמוד לא

לא יגורך רע: **תהלים ה, ה.**

וכבודי לאחר לא אתן: **ישעי׳ מב, ח.**

וזהו ענין בראשית: **מכאן עד סוף הקטע הוספה על סידור שם.**

בראשית ברא בשביל ישראל שנק׳ ראשית: **מדרש הובא ברש״י ורמב״ן בראשית א, א. וראה ב״ר פ״א. ויק״ר פל״ו, ד.**

וכל העולם נברא לצוות לזה: **ברכות ו, ב. זח״ג מח, א.**

ארז״ל כמה ארך אפים לפניו: **אבות ה, ב.**

וארז״ל אם לעוברי רצונו כך: **נדרים נ, ב.**

ארך אפים וגדל חסד: **תהלים קמה, ח.**

אורייתא מחכמה נפקת: **זח״ב קכא, א. ראה פה, א.**

וכולא קמי׳ כל״ח: **דניאל ד, לב.**

אם צדקת מה תתן לו: **איוב לה, ז.**

שממית בידם תתפש: **משלי ל, כח.**

עמוד לב

הקול קול יעקב: **בראשית כז, כב.**

אם הכתר הוא נמנה בע״ס: **ראה ע״ח דרושי אבי״ע (שמ״ב) פ״א. שער מוחין דצלם (שכ״ג) פ״ח.**

והכריע האריז״ל בזה: **ראה כ״ז בלקו״ת בחוקותי מו, ג.**

בביאור ע״פ שחורה אני: **אוה״ת ענינים ע׳ קסא ואילך. לקו״ת שה״ש ז, ד.**

ה׳ חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר: **ישעי׳ מב, כא.**

איתא בע״ח שבחי׳ עתיק כולו פנים: **שער עתיק ספ״ב.**

כתובים משני עבריהם: **שמות לב, טו.**

וכמ״ש בירושלמי דשקלים: **ראה פ״ו ה״א.**

פרעה ע״ש בחי׳ עורף: **ל״ת להאריז״ל ר״פ וישב. ר״פ שמות. ראה תו״א שמות נח, ד.**

שמשם נמשך החיות לבחי׳ מה שהוא טפל: **הוספה על סידור שם.**

מי הוי׳ אשר אשמע בקולו: **שמות ה, ב.**

יו״ד. . חכמה ה׳ בינה: **ראה תקו״ז בהקדמה ו, ב. וראה ג״כ לקו״ת נשא כא, ד.**

עמוד לג

וכמ״ש בד״ה . . לימודי הוי׳: **הוספה על לשון סידור שם.**

ועמ״ש ע״פ וכל בניך לימודי הוי׳: **לקו״ת ראה כט, א.**

מי הוי׳ אשר אשמע כו׳: **שמות ה, ב.**

לי יאורי ואני עשיתני: **יחזקאל כט, ג.**

שמעו אל ישראל אביכם: **בראשית מט, ב.**

ז״א והיינו . . הנק׳ ישראל: **הוספה על לשון הסידור שם.**

ישראל ע״ש כי שרית עם אלקים: **בראשית לב, כט.**

ועמ״ש ע״פ . . מצרימה: **הוספה על לשון הסידור שם.**

בח״א ע״פ ואלה שמות בנ״י: **מט, א ואילך.**

אבות הן המרכבה: **ב״ר פ״ב, ז. זח״א ריג, ב.**

והחכמה מאין תמצא: **איוב כח, יב.**

התהלך לפני: **בראשית יז, א.**

אלקי אברהם: **בראשית כח, יג.**

וימת יוסף וכל הדור ההוא: **שמות א, ו.**

ויקם מלך חדש על מצרים: **שם ח.**

ועמ״ש בת״א פ׳ יתרו . . בכללות האצילות: **הוספה על לשון הסידור שם.**

בת״א פ׳ יתרו בענין האבות הן הן המרכבה: **עג, א.**

שהאבות הן חג״ת דאצי׳: **ראה בהנסמן בהמ״מ לתו״א שם.**

עמוד לד

שמע ישראל הוי׳ אלקינו: **דברים ו, ד.**

והים עומד עליהם: **ראה מלכים-א ז, כה.**

ששם עלו שבטים: **תהלים קכב, ד.**

עדות . . בחדשו: **הוספה על לשון הסידור שם.**

אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: **מיכה ז, כב.**

ועמ״ש ע״פ ויאכילך את המן: **ראה אוה״ת עקב ע׳ תקכד ואילך.**

ומ״ש סד״ה והי׳ מדי חדש בחדשו: **לקו״ת ברכה צז, ד.**

(ועמ״ש בת״א ע״פ . . אתה): **הוספה על לשון הסידור שם.**

בת״א ע״פ וישכם לבן בבוקר: **כג, ד.**

ובביאור ע״פ יהודה אתה: **תו״א מה, ד.**

מחמת . . אברהם: **הוספה על לשון הסידור שם.**

כי פנו אלי עורף: **ירמי׳ ב, כז.**

ועמ״ש בת״א בד״ה וארא אל אברהם: **נה, א ואילך.**

ומ״ש יוסף . . כל אחיו: **הוספה על לשון הסידור שם.**

בד״ה והנה אנחנו מאלמים אלומים: **תו״א וישב כח, א.**

ועמ״ש ע״פ בן פורת יוסף: **תו״א ויחי קה, ג.**

ועמ״ש ע״פ ויפוזו זרועי ידיו: **ראה אור התורה ויחי ע׳ שפז.**

ואני נתתי לכם שכם אחד: **בראשית מח, כב.**

וכמ״ש במ״א: **ראה תו״א ויחי קב, א ואילך.**

מצרים . . מזלם הי׳ טלה: **ראה שמות ח, כב. שמ״ר טז, ג. זח״ג רנו, ב.**

עמוד לה

בד״ה ויהי בשלח פרעה: **ראה תו״א בשלח סא, א ואילך.**

פן יש בכם איש: **דברים כט, יז.**

לא יאבה ה׳ סלוח לו: **דברים כט, יט.**

מצרים מצר ים: **פע״ח שער (כא) חג המצות פ״ז (ועל . . עבדים היינו). וראה תו״א עא, ג.**

בפרע״ח שער חג המצות פ״א: **הוספה על לשון הסידור שם.**

תלת כלילין . . לבנ״י כו׳: **הוספה על לשון הסידור שם.**

בת״א פ׳ וארא בד״ה לכן אמור לבנ״י: **נז, ב ואילך.**

ואוכל כל מה שאמו אוכלת: **נדה ל, ב.**

וכמ״ש במ״א ע״פ כי מראש צורים אראנו: **ראה אוה״ת בלק ע׳ תתקה ואילך.**

והנה מחמת . . לא ידענו: **הוספה על לשון הסידור שם.**

ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי: **מלאכי א, ב, ג.**

עמוד לו

בד״ה כי אברהם לא ידענו: **תו״א מג״א צג, ב.**

וכמ״ש במ״א דפרעה אוחז ומונע: **ראה אוה״ת לך עב, ב.**

ועמ״ש בד״ה וארא: **מכאן עד סוף הקטע הוספה על לשון הסידור שם.**

בד״ה וארא אל אברהם: **תו״א וארא נה, א ואילך.**

בדרוש מיילדות: **ראה אוה״ת שמות -ז- ב׳ תצא ואילך. כרך -ח- ע׳ ב׳תתלט. ב׳תתמט.**

ומ״ש פע״ח: **ראה שער חגהמ״צ פ״א. וראה ספר המאמרים אדה״ז ענינים ע׳ קנה.**

ובדרוש אני חומה: **ראה אוה"ת שה"ש כרך ב' ע' תשמח, וכרך ג' ע' א'ג.**
במ"א בענין עגולים ויושר: **ראה אוה"ת בראשית תתשא ובכ"מ.**
בת"א פ' וישב ע"פ היינו כחולמים: **כח, ג.**
חלום מחבר שני הפכים: **וראה ג"כ תורת חיים שמות נב, א.**

עמוד לז

היינו כחולמים: **תהלים קכו, א.**
אותותינו לא ראינו: **שם עד, ט.**
וכמ"ש במ"א בפ' שלח ע"פ טובה הארץ: **לקו"ת שלח לז, ג.**
בד"ה אני חומה: **ראה אוה"ת שה"ש כרך ב' ע' תשנב. וכרך ג' ע' א'ה.**
בצאת ישראל ממצרים: **תהלים קיד, א.**
יש להקדים תחלה לתרץ קושי' א': **ראה גם לקו"ת אמור לט, א.**
אבא יונק ממזל הח': **נסמן לקמן ע' לט.**
הכל תלוי במזל: **זח"ג קלד, א. שבת קנו, א.**
או"א מלבישים זרועות דא"א: **בלקו"ת אמור לט, א בפע"ח [שער חג המצות פ"ז].**
ומבואר במ"א: **ביאה"ז לכ"ק אדה"א פ' נשא קכ"ח. וראה גם בביאה"ז להצ"צ — ב ע' תתקעא.**
כי ג"ר . . בשבת: **הוספה על לשון הסידור שם.**
כמ"ש במ"א בד"ה יו"ט של ר"ה: **ראה לקו"ת דרושים לר"ה נז, ב.**
שרש גופו: **בסידור ליתא.**
החלב כלל שהרי: **בסידור שם: החלב כלל בחי' פנימית ועיקר חיותו שהרי.**

עמוד לח

וכמ"ש במ"א ע"פ מי מנה עפר יעקב: **הוספה על לשון הסידור שם. ראה לקו"ת בלק סז, ב־ג.**
עקבי לאה שנכנסין בראש רחל: **ראה ע"ח שער לאה ורחל (של"ח) פ"ג. סה"מ אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ע' פא.**
אך עכ"ז . . מזל דא"א: **הוספה על לשון הסידור שם.**

עמוד לט

בד"ה ואתחנן: **לקו"ת ואתחנן ב, א.**
בע"ח דאור אבא . . יונק ממזל הח': **ראה ע"ח ש"ג ספ"ט. ש"ד ספ"ח. ועוד.**
ונוצר אותיות צנור: **ראה סה"מ תקס"ג ע' כה ובהמ"מ שם.**
כמ"ש במ"א בענין כאלו עשאוני: **זח"ג קיג, א. וראה ויק"ר פל"ה, ז.**
כולנו חכמים: **בהגדה של פסח.**
כי עולם חסד יבנה: **תהלים פט, ג.**
בד"ה ענין חנוכה: **תו"א מקץ לב, ב.**
בה"ז פ' שמיני: **נמצא בכת"י 28 קלא, א. 1048 לד, א.**
המאמר הוא הגהות לביאה"ז כ"ק אדה"א סג, ג. נדפס גם בביאה"ז להצ"צ־ב ע' תתנא.
ונזירות ממשיך מא"א: **ראה דרך מצותיך קיג, א (הוצאת תנש"א). באוה"ת נשא ע' רעא.**
קדש יהי' גדל פרע: **במדבר ו, ה.**
ממ"ש בלוים והעבירו: **שם ח, ז.**

עמוד מ

ארז"ל כי טובים דודיך מיין ערבים על דברי סופרים: **שה"ש א, ב. שהש"ר עה"כ. ע"ז לה, א. ובפרש"י ירושלמי ברכות פ"א ה"ד.**
מיין ערבים . . זה צע"ג: **בכת"י 1048 ליתא.**
נכנס יין יצא סוד: **סנהדרין לח, א.**
בד"ה חכלילי עינים מיין: **תו"א מז, א.**
ובד"ה לריח שמניך טובים: **לקו"ת שה"ש ד, ב.**
ואחר האש קול דממה דקה: **מ"א יט, יב.**

חמן קאתי מלכא: **ת״ז תיקון ה׳.**
בד״ה אני דפ׳ ציצית דרוש השני: **לקו״ת שלח מט, א.**
בסדור שער בהמ״ז: **קיד, ג.**
דלית: **בסידור שם „דלאו״.**
ועמ״ש בד״ה ושאבתם מים: **לקו״ת עט, ד ואילך.**
ואו״ם אינו שורה . . בחכמה: **ראה תניא פל״ה בהג״ה.**
בד״ה מצה זו: **לקו״ת צו יא, ד.**
ע״פ הזהר אמור ד״ק ע״ב: **ביאה״ז לאדה״א דף פ, ד.**
בינה בחי׳ יין: **ראה סה״מ תקס״ח ח״א ע׳ קפג. ביאוה״ז סה, א. סו, ד. וראה בהנסמן לקמן ע׳ מב.**
יין המשמח: **ראה שופטים ט, יג.**
ומה שלא נמשך: **מכאן עד הסיום הוספה על לשון הסידור שם.**
דברי חכמים בנחת נשמעים: **קהלת ט, יז.**
הכהנים יחוסם אחר האב: **ראה ג״כ אוה״ת מקץ ע׳ שצא.**
עד שלא הוקם . . עבודה בבכורות: **זבחים קיב, ב. וראה מדרש רבה נשא רפ״ו.**
והיה ביום ההוא ישפו ההרים: **יואל ד, יח.**

עמוד מא

הכהנים יחוסם אחר האב: **קידושין סו, ב.**
בכורות הם מבחי׳ אם: **בכורות מו, א.**
והי׳ הוי׳ לי לאלקים: **בראשית כח, כא.**
עוז וחדוה במקומו: **דה״א טז, כז.**
עמ״ש ע״פ שוש אשיש: **לקו״ת נצבים מז, א.**
בינה דינין מתערין מינה: **זח״ב קעה, ב. וראה בהנסמן במאמרי אדמו״ר האמצעי דברים (ב) ע׳ שעז.**
כהן מקו הימין: **זח״ב מט, ב. ראה זח״ג קעו, ב.**
וכסף פקודי העדה: **שמות לח, כה.**

וע׳ בלק״ת בד״ה זאת חקת התורה: **לקו״ת חקת נו, ג.**
ומ״ש במ״א בענין שם חם ויפת: **ראה יהל אור תמז, וע׳ בשל״ה במס׳ פסחים שלו דק״ע ע״ב.**
הבן בחכמה וחכם בבינה: **ספר יצירה א, ד. וראה ספר המאמרים אדמו״ר האמצעי דברים ע׳ רנא.**
ע׳ בסדור שער הק״ש: **עד, א.**
ספ״ז דברכות: **נ, א.**
וגבי כהן פ׳ הרמב״ם: **הל׳ ביאת המקדש פ״א ה״א.**
והוא משנה וגמרא פ״ג דכריתות: **יג, ב.**
עיין בדרוש בהרת: **לקו״ת תזריע כג, ד.**
שמן מים חכמה וחסד: **ראה מנחות פה, ב. תניא פרק נג. תו״ח ר״פ בראשית, אמ״ב שער הק״ש פ״ב־ג.**

עמוד מב

נהר דנור יוצא מזיעתן של חיות: **ב״ר מח, א.**
והרמ״ז פ׳ תולדות: **קלה, א.**
במד״ר פ׳ שמיני: **נמצא בכת״י 28 קלג, ב. 1048 לה, ב.**
יין ושכר אל תשת: **ויקרא יוד, ט.**
אל תרא יין כי יתאדם: **משלי כג, לא.**
ויצא הראשון אדמוני: **בראשית כה, כה.**
וז״ש בזהר . . שהיין שרשן מבינה: **ח״ג לט, א. וראה סידור שער ברהמ״ז קטז, א. שם שער הסוכות רסט, א. לקו״ת דרושים לסוכות עט, ד. ביאוה״ז ויקרא סא, ח.**
וכל הלבבות יראוך: **תפלת נשמת.**
בלק״ת פ׳ ואתחנן בד״ה וידעת היום: **ח, ב.**
ענבימו ענבי ראש: **דברים לב, לב.**

עמוד מג

סעיף ד׳: **ראה אוה״ת נ״ך־א ע׳ קעה.**

עמוד מד

זאת החי' אשר תאכלו: **נמצא בכת"י 28 קלה, א. 1048 לו, ב. ראה כרך־ד ע' א'מה.**
זאת החי' אשר תאכלו: **ויקרא יא, ב.**
במאו"א אות ח' סעי' י': **"וז"ל חי' נק' חכמה כי היא בחי' נשמה לנשמה והחכמה בחיה עכ"ל" — אוה"ת ויקרא־ד ע' א'מה.**
ח"י טריפות הלמ"מ: **חולין מב, א.**
גלה כבוד מלכותך: **תפלת מוסף דיו"ט.**
בד"ה גן נעול: **אוה"ת שה"ש כרך ב' ע' תלה.**
בינה יתירה ניתנה באשה: **נדה מה, ב.**
בזאת יבא אהרן: **ויקרא טז, ג.**
רגלי' יורדות: **סנה' ז, ב.**
ובמ"א נתבאר ענין עמלקי היינו עמל קוף: **ראה ספר הליקוטים־דא"ח ערך עמלק ע' רצ ואילך.**
ועיין בשו"ס: = **בספר שושן סודות (כ"ק הצ"צ מציין בכמה מקומות שהוא לתלמיד הרמב"ן, ואכמ"ל).**
ואלה המשפטים אזהרה לדיין: **שמות כא, א. סנהדרין ז, ב.**
משמיא מיהב יהבי: **ראה תענית כה, א.**
בסדור ע"פ לעשות בהם משפט כתוב: **סט, ג.**
ותקש בלדתה: **בראשית לה, טז.**

עמוד מה

תוצא הארץ נפש חי': **בראשית א, כד.**
כל מפרסת: **נמצא בכת"י 28 קלו, ב. 1048 לז, ב.**
כמ"ש בתניא: **ראה תניא פ"ז.**
ובספר ע"ג: = **עיר גבורים.**
בכל דרכך דעהו: **משלי ג, ו.**

עמוד מו

כמארז"ל .. מתוך שההבדלה היא חכמה: **ראה ברכות לג, א. וראה אוה"ת נ"ך תתקפ.**
בחכמה אתברירו: **ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח ש"ח פ"ה. מבו"ש ש"ה ח"א פ"ב.**
ע"פ מקול מחצצים: **ראה אוה"ת בשלח ע' תרפח ואילך.**
בת"א פ' וישלח ע"פ ויחץ את העם: **כד, ד ואילך.**
ועמ"ש ע"פ יפה שיחתן: **אור התורה חיי שרה קלא, א.**
בד"ה מהלכים בין העומדים: **ראה תו"א וישב ל, א ואילך.**

עמוד מז

פ"ב דבכורות: **צ"ל פ"א, דף ה, ב.**
דברי חכמים בנחת נשמעים: **קהלת ט, ז.**
מאמר הזהר פ' וירא קיב ע"פ אחותי בת אבי: **ביאוה"ז יוד, ב ואילך.**
אל תרגזו בדרך: **בראשית מה, כד.**
מה יפו פעמייך בנעלים: **שה"ש ז, ח.**
בביאור ע"פ והניף הכהן .. בלק"ת פ' אמור: **לז, א ואילך.**

עמוד מח

ואת החזיר כי מפרים: **נמצא בכת"י 28 קלט, א. 1048 לט, א.**
ואת החזיר כי מפרים: **ויקרא יא, ז.**
שנתברר: **עוד ע"ד בירורו — ראה לקמן ע' רמו, בביאור מאמרז"ל — עתיד חזיר ליטהר. ראה בהנסמן בהערות כ"ק אדמו"ר שליט"א בהמשך מים רבים תרל"ו, ע' פז.**
שהי' מתריזין לבעל פעור: **סנהדרין סד, א. וראה אוה"ת משפטים ע' א'רטו.**
בד"ה ונשב בגיא מול בית: **סה"מ תקס"ב ע' צא. סה"מ תקס"ה ע' ה. ראה אתהלך ע' רנט ואילך. אוה"ת ואתחנן קמד ואילך.**
בד"ה כי ביום הזה יכפר שמע"צ תקס"ב: **ספר המאמרים תקס"ב ע' לה ואילך.**

ידך בעורף אויבך: **בראשית מט, ח.**
שהרג את עשו שנק' חזיר: **ראה בראשית רבה ר"פ ס"ה. וראה יהל אור ע' רפג.**
לא זכה נעשית לו התורה סם מות: **יומא עב, ב.**
אצילות ל' ויאצל: **במדבר יא, כה. וראה פרדס שער אבי"ע פ"א. אוה"ת פנחס ע' א'קמז ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ע' קצג. וראה בהנסמן במראי מקומות ללקו"ת ואתחנן יב, א.**
בלק"ת פ' תזריע בד"ה אם בהרת קדמה: **כג, ב.**
יתרון האור מן החושך: **קהלת ב, יג.**
בלק"ת ס"פ שלח בד"ה אני דרוש הראשון: **מז, א.**
ועלו מושיעים כו' לשפוט: **עובדי' א, כא.**
אם עושין תשובה נגאלין: **סנהדרין צז, ב.**
ובמא"א חית סעיף ז: **כ"ה בהכת"י, וצ"ל: ו'.**
יהי רקיע בתוך המים: **בראשית א, ו.**
והי' עקב תשמעון: **במדבר ז, יב.**
במ"א . . ע"פ רגלי' יורדות: **ראה אוה"ת נ"ך ע' תקסד ואילך.**

עמוד מט

עת אשר שלט האדם: **קהלת ח, ט.**
פיה פתחה בחכמה: **משלי לא, כו.**
בסידור בד"ה מזמור לתודה: **מד, ב ואילך.**
ברבות פ' שמיני: **ראה כרך־ד ע' א'מו.**
ראה נתתי לפניך את החיים: **דברים ל, טו.**
בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה שמע ישראל: **יא, ב.**
ומלאה הארץ דעה את ה': **ישעי' יא, ט.**
מחצתי ואני ארפא: **דברים לב, לט.**
סד"ה והי' מספר בנ"י: **ראה לקו"ת במדבר ו, ד ואילך.**
בסידור שער חג המצות: **רצא, ד ואילך.**
והניף ידו אל הנהר: **ישעי' יא, טו.**
בלקו"ת בד"ה ששים המה מלכות: **שה"ש לט, א.**

ומעיין מבית ה' יצא: **יואל ד, יח.**
והחכמה תחי': **קהלת ז, יב.**
ימותו ולא בחכמה: **איוב ד, כא.**
ולהבדיל בין הקודש ובין החול: **נמצא בכת"י 28 קמ, ב. 1048 מ, א.**

עמוד נ

ובביאור לסוסתי אמר רבינו ז"ל: **ספר המאמרים תקס"ד ע' כה ואילך.**
שו"ה מט"ט . . וע' בפרדס שער אבי"ע פרק י': **כ"ה בהכת"י, ואולי צ"ל: פ"ד וה'.**
ע' זהר ס"פ נח ע"ו: **כ"ה בהכת"י, וכנראה צ"ל: זהר ס"פ נח ע"ה.**
שלא שימש יוסף מטתו: **תענית יא, א.**
בלק"ת ע"פ ראשי המטות: **פא, א ואילך.**
כרחל לפני גוזזי' נאלמה: **ישעי' נג, ז.**
נדרים סייג לפרישות: **אבות ג, יג.**
בחכמה אתברירו: **ראה זח"ב רנד, ב.**
בסדור בד"ה מזמור לתודה: **מה, ב.**
יוד: כ"ה בהכת"י, בכת"י ב': **יו"ד.**
ע"ה אסור לאכול בשר: **פסחים מט, ב.**
שהשבת נמשל לזאב: **ילקוט יתרו רמז רצ"ה.**
רפ"ו דברכות: **לה, א.**
וארז"ל רבות פ' תשא: **מג, ג.**
שו"ה פקודי . . בפ' נח דע"ו: **כ"ה בהכת"י, וכנראה צ"ל: דע"ה.**

עמוד נא

שו"ה ימי חול . . שלשה מיני ימים: **ראה ג"כ אוה"ת ויחי ע' שסג. ביאוה"ז ע' תשלט.**
וע' סד"ה המגביהי: **תו"א מקץ מ, ב.**
ובד"ה ובשנה הרביעית: **ראה לקו"ת קדושים ל, ג.**
והרקותי לכם ברכה: **מלאכי ג, יוד.**
בד"ה אלה מסעי דתקס"ג: **ספר המאמרים תקס"ג ע' תרכט.**
מי ברא אלה: **ישעי' מ, כו.**

בד"ה לכן אמור: **תו"א וארא נז, ג.**
קול מעורר הכוונה: **ראה של"ה פב, ב. שו"ע אדה"ז או"ח סס"א, ס"ה. סק"א ס"ג.**
רוממות א־ל בגרונם: **תהלים קמט, ו.**
זמיר עריצים: **ישעי' כה, ה.**
קול דממה דקה: **מ"א יט, יב.**
ודברי אשר שמתי בפיך: **ישעי' כט, כא.**
הרם את מטך: **שמות יד, טז.**
כי במקלי עברתי: **בראשית לב, יא.**
במד"ר פ' שמיני פי"ג: **נמצא בכתי"א 28 קמב, ב. 1048 מא, ב.**
מצרף לכסף: **משלי כז, כא.**
בד"ה ואלה שמות: **תו"א שמות מט, ב.**
שאברהם בחר שעבוד: **ב"ר מד.**

עמוד נב

הגו סיגים מכסף: **משלי כה, ד.**
ובלק"ת סד"ה שימני כחותם: **שה"ש מה, א ואילך.**
וע' ע"פ וככלה תעדה כלי': **ראה אוה"ת נצבים ע' א'רס ואילך. ישעי' סא, יוד.**
בד"ה מנורת זהב: **ראה לקו"ת בהעלותך לג, ב ואילך.**
וכמ"ש ע"פ רבות רעות צדיק: **ראה יהל אור קכה.**
בביאור ע"פ אחרי תלכו בלק"ת ראה: **כ, ג ואילך.**
אמרת ה' צרפתהו: **תהלים קה, יט.**
בד"ה משה ידבר: **תו"א יתרו סט, א. ספר המאמרים תקס"ו ע' רט.**
בד"ה מאלמים אלומים: **תו"א כח, א.**
בד"ה ואכלתם אכול: **לקו"ת צו ז, א ואילך.**
צרופה תרומם: **משלי יד, לד.**
וספרתם לכם: **ויקרא כג, טו.**
לאשתאבא בגופא דמלכא: **זח"א ריז, ב.**
ממצרים מכור הברזל תחלת חורף תקס"ג: **ספר המאמרים תקס"ג ע' מא.**

בד"ה וכל העם רואים: **תו"א עג, ג ואילך.**
שולחנו ש"א כמו מזבח: **חגיגה כז, א.**
בד"ה מה טובו: **לקו"ת בלק עד, א.**
ובד"ה שובה ישראל: **לקו"ת שבת שובה סד, ד.**
כל הכועס: **שבת קה, ב. זח"א כז, א. זח"ב קפב, ב. זח"ג קעט, א. רלד, ב. ת"ז רתנ"ו. רמב"ם הל' דעות פ"ב ה"ג. ובפי' לאבות פ"ב, יוד. ראה קיצורים והערות לתניא ע' לט וע' קמט.**
בד"ה אם בחקתי: **לקו"ת בחוקותי מז, ב.**
בד"ה את שבתותי: **לקו"ת בהר מב, ב.**
סד"ה בחדש השלישי: **תו"א יתרו סז, ג.**
מונים ללבנה: **סוכה כט, א.**
סיהרא ל"ל מג"כ: **ראה ע"ח ש"ו פ"ו.**
בד"ה ועתה יגדל נא: **ראה לקו"ת שלח לח, ג ואילך.**
אל יאמר אדם אי אפשי: **רש"י קדושים כ, כו.**
והי' אם שמוע: **דברים יא, יג.**
והמשכילים יזהירו: **דניאל יב, ג.**
בא בימים: **בראשית כד, א.**
ועמ"ש ע"פ את מספר ימיך אמלא: **ראה תו"א עח, ד ואילך. אוה"ת משפטים ע' א'רמח ואילך.**

עמוד נג

וערבה כו' כימי עולם: **מלאכי ג, ד.**
כל הנקרא בשמי: **ישעי' מג, ז.**
בד"ה ראה ריח בני: **תו"א תולדות כ, ג.**
ובד"ה שחורה אני: **ראה לקו"ת שה"ש ח, ג ואילך.**
שמים לא זכו בעיניו: **איוב טו, טו.**
ויצא לצורף כלי: **משלי כה, ד.**
ואוהביו כצאת השמש: **שופטים ה, לא.**
באו"ת פ' בראשית ע"פ ויכולו: **ראה לקוטי אמרים להה"מ ע' מב.**
בד"ה ת"ר נ"ח: **תו"א מקץ לג, א.**

פושעי ישראל מלאים מצות: **עירובין יט, א.**
ומה יזכה ילוד אשה: **איוב כה, ד.**
בלקו"ת בד"ה ה׳ לי בעוזרי: **פח, ב.**
הבא לטהר: **יומא לח, ב. וש"נ. וראה בהנסמן בהמ"מ לס׳ מאמרי אדה"ז־ענינים לע׳ שט.**

עמוד נד

נח איש צדיק: **בראשית יוד, ט.**
לא ינקה: **שמות לד, ז.**
פ"ב דחלה: **מ"ד.**
פ"ג דחגיגה: **כ, ב.**
בן פורת יוסף אותיות תופר: **בראשית מט, כד. וראה אוה"ת ד"ה בן פורת תט, סע"ב.**
עין בעין יראו: **ישעי׳ נב, ח.**
בביאור כי על כבוד: **לקו"ת שה"ש מז, ג.**
בינה נק׳ יש . . חכמה נק׳ אין: **ראה פרדס שעה"כ מערכת יש. וראה תניא פי"ח ובילקוט פירושים שם.**
ושבי׳ בצדקה: **ישעי׳ א, כז.**
וצדקה תהי׳ לנו: **דברים ו, כה.**
וזרחה לכם יראי שמי: **מלאכי ג, כ.**
בד"ה הוי׳ לי בעוזרי: **ראה לקו"ת שמע"צ פח, ב ואילך.**
ע"פ תענו את נפשותיכם: **ראה אוה"ת ויקרא כרך ב׳ ע׳ תקסו.**
ועמ"ש ע"פ וספרתם לכם: **ראה להלן ע׳ קסז־קעג.**
השמים מספרים מנהרין ומנצצין: **תהלים יט, א. זח"ב קלו, ב.**
מענין גמל: **בכת"י 1048 הוא מאמר בפני עצמו ונמצא אחר ד"ה ולא תטמאו הנדפס בכרך־ב ע׳ תעח.**
גמל . . ענין גמילת חסדים: **ראה ביאורי הזהר להצ"צ א ע׳ קל.**
אוכל פירותיהם בעוה"ז: **פאה פ"א מ"א.**
בד"ה מי יתנך כאח לי: **ראה לקו"ת שה"ש מד, א. סה"מ תקס"ה ע׳ תפז.**

חסד לאומים חטאת: **משלי יד, לד.**
ויצץ ציץ ויגמול שקדים: **במדבר יז, כג.**
כי שוקד אני על דברי: **ירמי׳ א, יב.**

עמוד נה

ואדמו"ר נ"ע פי׳ טוב הוא יסוד ורב טוב היינו יסוד דא"א: **ראה מאמרי אדה"ז תפלה ע׳ שסה ואילך. אתהלך ע׳ רנג. סה"מ תקס"ב ע׳ עה.**
ביאור על זאת החי׳: **נמצא בכת"י 28 קמז, א. 62 קז, ב. 350 לב, א. 2137 רטז, א. במפתח לכת"י 28 כתוב ג"כ „ביאור על זאת החי׳", והעבירו קו על תיבות זאת החי׳ ובמקומן כתוב: שמע ישראל דתקס"ב.**
המאמר בלי הגהות נדפס בסה"מ־תקס"ב־א ע׳ רנב. והנחה אחרת שם כרך־ב ע׳ תקכא. ושם הוא ביאור לד"ה שבת נחמו תקס"ב. וראה ד"ה להבין יהי רקיע בסה"מ הקצרים ע׳ א.
הנחה אחרת עם הגהות אחרות מהצ"צ נדפס באוה"ת־בראשית־ג דף תצה, ב.
בד"ה בן פורת יוסף דתקס"ג: **תו"א קה, ב. ספר המאמרים תקס"ג ע׳ צה ואילך.**

עמוד נו

אם צדקת מה תתן לי: **איוב לה, ז.**
ועמ"ש בענין עד דלא ידעי: **מגילה ז, ב.**
בד"ה ויאבק איש עמו: **תו"א וישלח כו, א ואילך.**
שארז"ל וכי מה איכפת לי׳: **תנחומא שמיני ז, ח.**
בפרק חלק: **סנה׳ צט, ב.**
באד"ר דקכ"ט ע"ב: **קטע זה נדפס (בשינויים קלים) באוה"ת בראשית תצו, ב.**
דקכ"ט: **כ"ה בהכת"י, וכנראה צ"ל: דקכ"ח.**
צ"ע . . ונכון: **באוה"ת בראשית מציין (בענין**

זה, שיש בחי' קרומא במוחין דז"א) לזח"ג קלו, רע"א. ושם (בזהר): בחלליה דגולגלתא (ס"א בגולגלתא דא) ג' חללין אשתכחו דשרייא מוחא בהו וקרומא דקיק חפייא עלייהו. אבל לא קרומא קשישא סתימא כעתיק יומין. ובגין דא האי מוחא אתפשט ונהיר (ס"א ונפיק) לתלתין ותרין שבילין. הה"ד (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן. ותאנא בתלת חללין דגולגלתא מוחא שרייא מחללא חד מתבקע (ס"א ומתפשט) חד מבועא לד' סטרין ונפיק מההוא מוחא דשרייא בהאי חללא תלתין ותרין שבילין רוחין דחכמתא.

דבמוחין דז"א.. מתחלקים לל"ב שבילין.. מוחא דא"א כו' שאין שם התחלקות כלל לל"ב שבילין: **בארוכה — ראה ביאורי הזהר תעא ואילך.**

ד': **כ"ה בכת"י: בסה"מ שם ליתא תיבה זו.**

קיבול: **כ"ה בכת"י. בסה"מ שם: קיבוץ.**

למים כו': **בסה"מ שם נוסף: ולא נז' עדיין שיש הפרש בין מים שמעל לרקיע כו'.**

עמוד נז

אורייתא מח"ע נפקת: **זח"ב פה, א.**

כולם בחכמה עשית: **תהלים קד, כד.**

אחכמה והיא רחוקה ממני: **קהלת ז, כג.**

והחכמה מאין תמצא: **איוב כח, יב.**

ואהי' שעשועים: **משלי ח, ל.**

כירק עשב נתתי: **בראשית ט, ג.**

להבין ענין החשמ"ל שנזכר בע"ח: **ראה ע"ח שער (כללות) דרושי אבי"ע פי"ג.**

במשנה פ"ד: **ט"ס, וצ"ל פ"ה מט"ו.**

עמוד נח

שו"ה הפסלת — החמימות והטוב: **בכת"י 2137 רשום על הצד — חסר איזה תיבות.**

ועמ"ש בבה"ז פ' שלח דקע"א: **לאדה"א צא, ג.**

וראה גם באוה"ת נ"ך־ב ע' א'סח.

שאין רע יורד מלמעלה: **ב"ר פנ"א, ג.**

לא יגורך רע: **תהלים ה, ה.**

הנפת העומר בי"ג נפה: **מנחות סו, א.**

דנהר דינור נגיד ונפיק מקדמוהי: **חגיגה יג, ב. ב"ר עח, א. ובכ"מ.**

עור בעד עור: **איוב ב, ד.**

עמוד נט

נהר דינור שבו טובלין הנשמות בעליתן לג"ע: **ראה הק' תקו"ז ד, א. זח"ב ריא, ב.**

שנפרדו על ראש רשעים יחולו: **ראה ג"כ לקו"ת במדבר יא, ב.**

עור ובשר תלבישני: **איוב י, יא.**

בתו"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת לכם: **יב, ג ואילך.**

ויעש את הרקיע: **בראשית א, ז.**

עמוד ס

חכמה.. כח מה: **זח"ג לד, א. ת"ז בהקדמה בתחלתה.**

דכולא קמי כל"ח: **ראה זח"א יא, ב.**

השמים שמים להי: **תהלים קטו, טז.**

בני רומי לא ירדו לסוריא: **שמו"ר פי"ב, ג.**

וירד ה' על ה"ס: **שמות יט, כ.**

יהי רקיע בתוך המים: **בראשית א, ו.**

מאמרם ז"ל.. לעמל תורה: **סנהדרין צט, ב.**

עמוד סב

יקרה היא: **משלי ג, טו.**

כולם בחכמה עשית: **תהלים קד, כד.**

בחכמה אתברירו: **ראה זח"ב רנד, ב.**

עמוד סג

ארוכה מארץ מדה: **איוב יא, ט.**

אחכמה והיא רחוקה: **קהלת ז, כג.**

וידבר שלשת אלפים משל: **מלכים־א ה, יב.**

אוא״ס שורה בחכמה: **ראה תניא פל״ה בהג״ה.**

שבתורה . . נק׳ משל הקדמוני: **ראה רש״י שמואל כד, יד. רש״י משפטים כא, יג. וראה גם תו״א מקץ מב, ב. מג״א צח, א. פיה״מ מהדו״ב פכ״ד אמ״ב שער הק״ש פע״ה. וראה רש״י מכות י, ב. ובאוה״ת פ׳ וארא ע׳ קנב.**

כי א־ל דעות: **שמואל־א ב, ג.**

ויתן לך מטל השמים: **בראשית כז, כח.**

זה מקרא: **ראה ב״ר פס״ו, ג.**

תורה נק׳ נובלות חכמה: **ב״ר יז, ז.**

ועמ״ש מזה בבה״ז פ׳ נשא בד״ה בחללא דגלגלתא: **פח, א ואילך.**

עמוד סד

קרומא דמחפיא: **זח״ג קכח, ב.**

כמ״ש בביאור כי על כל כבוד חופה: **לקו״ת שה״ש מח, א.**

ישת חשך סתרו: **תהלים יח, יב.**

שבביאור דשחורה אני ונאוה: **לקו״ת שה״ש ז, ד ואילך.**

שער רישי׳ כעמר נקי: **דניאל ז, ט.**

רפאיני ה׳ וארפא: **ירמי׳ יז, יד.**

ראה נתתי לפניך את החיים: **דברים ל, טו.**

דמבשרי אחזה אלוקה: **איוב יט, כ.**

עמוד סה

הנה ידוע בספר הרפואה: **ראה ג״כ אוה״ת ואתחנן ע׳ רה־ו.**

שו״ה שהוא ע״ד . . למטה: **בכת״י ב׳ אין תיבה זו.**

תוצא: **אולי צ״ל תוציא.**

ועכ״ז מקבלים: **בכת״י ב׳ „ועכ״ז הם מקבלים״.**

ונז׳ בזהר דהוא פליג לכל שייפין: **זח״א קסא, ב זח״ב קנג, א.**

שו״ה מתכלית . . השפעת: **כ״ה בהכת״י, ואולי צ״ל השפעתו.**

ואיש כי ימרט: **ויקרא יג, מ.**

ויתעצב אל לבו: **בראשית ו, ו.**

בתו״א פ׳ ויצא בד״ה וישכם לבן בבקר: **כג, ד.**

עמוד סו

וע׳ בה״ז פ׳ חיי שרה: **יג, א. וראה גם אוה״ת ר״ה ע׳ א׳שעה.**

וע״פ מאמר הזהר פ׳ תזריע ע״פ ואיש כי ימרט: **ראה לקמן ע׳ רנח ואילך.**

כמ״ש בזה בסידור שער הק״ש: **פ, א ואילך.**

אנכי אשמח בהוי׳: **תהלים קד, לד.**

ביום שמחת לבו: **שה״ש ג, יא.**

לך ה׳ הגדולה: **דה״א כט, יא.**

בד״ה שובה ישראל . . בלק״ת: **דרושים לשבת שובה סו, ב.**

בת״א בד״ה בחודש השלישי: **סו, ג ואילך.**

בד״ה מי מנה עפר יעקב: **לקו״ת סז, א.**

שלשה פתחו באף: **פס״ז בראשית ג, א.**

עמוד סז

ונשב בגיא מול בית פעור: **דברים ג, כט.**

בד״ה האזינו השמים: **לקו״ת האזינו עג, ד.**

ויבדיל אלקים: **בראשית א, ד.**

עמוד סח

בלק״ת ש״פ ואתחנן בד״ה שמע ישראל: **יא, ב.**

תו״א . . בד״ה צאינה וראינה: **ז, ד ואילך.**

בלק״ת . . ד״ה אני ישינה: **שה״ש לג, ד.**

צור לבבי: **תהלים עג, כו.**

בלק״ת פ׳ בלק בד״ה מי מנה: **סח, ג ואילך.**

אף עשיתיו: **ישעי׳ מג, ז.**

עמוד סט

דבר אל בנ״י כו׳ אשה כי תזריע: **נמצא בכת״י 28 קנט, א. 1048 מט, א.**

דבר אל בנ״י כו׳ אשה כי תזריע: ויקרא יב, ב.
וכמ״ש ע״פ הרע״מ ר״פ תשא אבנא למשקל: **זהר כי תשא קפז, ע״ב. וראה ביאוה״ז נב, ד ואילך.**
דבחכמה איתברירו: **ראה זח״ב רנד, ב.**
עד דוד הגדיל: **שמואל־א כ, מא.**
אחעט״ב: **משלי יב, ד.**
בד״ה וישב יעקב: **תו״א כו, ג.**
כנען לשון סוחר: **תנחומא מסעי ט. ת״ב שם ז.**
יתרון האור . . מהחושך: **קהלת ב, יג.**
טוב מאד זה יצה״ר: **בראשית א, לא. וראה ב״ר פ״ט, י. זהר בהקדמה יד, א.**
וימינו תחבקני: **שה״ש ב, ו.**
בת״א פ׳ וישלח בד״ה ויקח: **כו, א.**
הנה נחלת ה׳ בנים: **תהלים קכז, ג.**
נחלת יעקב . . נחלה בלי מצרים: **ישעי׳ נח, יד. ע׳ שבת קיח, א־ב. וראה לקו״ת מסעי צו, ב.**
ת״ת עולה עד הכתר: **ראה פע״ח שער העמידה פי״ב. שער הכוונות ענין כוונת העמידה פי״ב.**
יפה כח הבן מכח האב: **שבועות מח, א.**
בת״א פ׳ יתרו בד״ה ענין האבות: **עג, א.**
בת״א פ׳ נח בד״ה הן עם אחד: **י, ב.**
ובבה״ז ע״פ ויהיו חיי שרה גבי קוב״ה: **פ׳ חיי״ש יב, ד ואילך.**
בד״ה אחרי ה׳ אלקיכם תלכו: **דברים יג, ה.**
אבא יסד ברתא: **זח״ג רנו, ב.**
בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**
בראשית ברא בחוכמתא: **תרגום ירושלמי בראשית א, א.**
לפני מלוך מלך: **בראשית לו, לא.**
וכמ״ש ע״פ והי׳ הבן הבכור לשניאה: **ראה לקו״ת תצא לח, ב.**
כונן שמים בתבונה: **משלי ג, יט.**

עמוד ע

כמארז״ל ע״פ בכל קראינו: **פרדס שער הכוונות רפ״ב בשם הספרי.**
בד״ה כה תברכו: **לקו״ת נשא כו, ג.**
מהותו ועצמותו: **בלקו״ת שם: עצמותו ומהותו.**
שרפים עומדים ממעל לו: **ישעי׳ ו, ב.**
בביאור ע״פ ונקדשתי: **לקו״ת אמור לג, ב.**
וע׳ בבה״ז פ׳ ויקהל בענין והחיות נושאות: **נו, ב.**
ועמך לא חפצתי: **תהלים עג, כה.**
כנז׳ בביאור ע״פ תורה צוה: **לקו״ת ברכה צו, א־ב.**
בבה״ז פ׳ בלק עצ״א א׳: **קב, א.**
שחורה אני ונאוה: **שה״ש א, ה.**
בד״ה שובה ישראל: לקו״ת שבת שובה סה, א.
ותתפלל חנה על הוי׳: **שמואל־א ב, א.**
ממעמקים קראתיך הוי׳: **תהלים קל, א.**
קי״ס שנק׳ לידה דבעתיקא תליא: **ראה זהר בשלח מח, א. נב, ב.**
דודי שלח ידו מן החור: **שה״ש ה, ד.**
מארז״ל גדולים מעשה צדיקים ממע״ב: **כתובות ה, א.**
צחוק עשה לי אלקים: **בראשית כא, ו.**
אז ישיר משה ובנ״י: **שמות טו, א.**
שירו לה׳ שיר חדש: **ישעי׳ מב, י.**
בסידור ע״פ הללוי׳ שירו לה׳: **סז, ב ואילך.**
בת״א פ׳ בראשית בביאור ע״פ כי כאשר השמים: **ב, ד ואילך.**
והי׳ אור הלבנה כאור החמה: **ישעי׳ ל, כו.**
ולילה כיום יאיר: **תהלים קלט, יב.**
ביום ההוא יהי׳: **זכרי׳ יד, ט.**
גאולה נק׳ בשם לידה: **ראה תו״א נה, א. וראה שם קו, ב.**
ע״פ ואם ירחיב ה׳ אלקיך: **ראה ספר המאמרים תקס״ה כרך ב׳ ע׳ תשצט.**

בעתה אחישנה: **סנהדרין צח, א.**
סד״ה שבת שבתון: **לקו״ת יוהכ״פ ע, ב־ג.**
ועניתם את נפשותיכם: **ויקרא כג, ג.**

עמוד עא

וברית שלומי לא תמוט: **ישעי׳ נה, י.**
בביאור ע״פ שימני כחותם: **ראה לקו״ת שה״ש מו, ב.**
ובד״ה שוש תשיש: **לקו״ת תזריע כ, א. סידור עם דא״ח קלז, ב.**
ובת״א פ׳ מקץ בד״ה רני ושמחי בת דס״ב ע״ג: **בהוצאת קה״ת דף לז, ד.**
ובד״ה חייב אינש (דרוש השני): תו״א צט, ג.
ועמ״ש רבינו סד״ה גן נעול: **ספר המאמרים תקס״ד ע׳ נו.**
בינה יתירה נתנה באשה: **נדה מה, ב.**
טוב ארך אפים: **משלי טז, לב.**
ועמ״ש מזה ע״פ הנה נחלת ה׳ בנים בתהלים סי׳ קכז: **יהל אור ע׳ תצח.**
ובמא״א: = **[ובספר מאורי אור] אות ב׳ סעיף יח.**
בד״ה כי תשמע בקול: **לקו״ת ראה כב, ד.**
וכל קרבי את שם קדשו: **תהלים קג, א.**
בד״ה אז ישיר כו׳ עלי באר: **ראה לקו״ת חקת סג, ד.**
תקון נ״ב ד״צ ע״א: **ראה אוה״ת ויקרא תתיד — תיקון נ״ב דפ״ט סע״ב.**

עמוד עב

סד״ה האזינו השמים: **לקו״ת האזינו עד, ב.**
יפתח ה׳ לך: **דברים כח, יב.**
משארז״ל היו שוהין שעה א׳ ומתפללין: **ברכות ל, ב.**
בעבר הנהר ישבו אבותיכם: **יהושע כד, ב.**
מארז״ל בערכין: **יג, ב.**
עוד מענין אשה כי תזריע בנייר בוגין תרטו״ב: **ראה לקמן כרך־ב ע׳ תצו. ובכרך־ג ע׳ תתט.**
שייך לסוף הדרוש זהר תזריע: **נמצא בכת״י 28 קסג, א. המשך למאמר הנדפס בביאוה״ז כרך א׳ ע׳ שכו. נדפס גם בביאוה״ז כרך ב׳ ע׳ תתקיא.**
זהר תזריע תאנא מן בוצינא: **מח, ע״ב.**
לטהר אתכם: **ויקרא טז, ל.**

עמוד עג

יאר ה׳ פניו: **במדבר ו, כה.**
שער רישי׳ כעמר נקי: **דניאל ז, ט.**
בד״ה שימני כחותם: **לקו״ת שה״ש מו, ד.**
איש כי ימרט: **ויקרא יג, מ.**
ואורח כצדיקים כאור נוגה: **משלי ד, יח.**
בביאור ע״פ שימני כחותם פ״ג: **שם.**
מאמרז״ל כל אות שאין גויל מקיף: **ראה מנחות לה, א.**
בד״ה אני ה׳ אלקיכם: **לקו״ת שלח מב, א.**
בד״ה והניף ידו על הנהר: **יז, ב.**
מה רב טוב . . מסוף העולם עד סופו: **ב״ר יא, ב.**
ורגליהם רגל ישרה: **יחזקאל א, ז.**
עד יעבור עמך הוי׳: **שמות טו, טז.**
ראי׳ שהיא למעלה: **בלקו״ת שם: ראי׳ ממש שלמעלה.**
לפני ה׳ תטהרו: **ויקרא טז, ל.**
סד״ה לבסומי עד דלא ידע: **תו״א מג״א צה, א.**

עמוד עד

ורב טוב לבית ישראל: **ישעי׳ סג, ז.**
מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך: **תהלים לא, כ.**
שני כתרים א׳ כנגד נעשה: **שבת פח, א.**
ועמ״ש סד״ה כי ההרים ימושו: **לקו״ת תצא מא, ב. ספר המאמרים תקס״ד ע׳ רטז ואילך.**

וברית שלומי לא תמוט: **ישעי' נה, י.**
זאת קומתך דמתה לתמר: **שה״ש ז, ח.**
סוף מעשה במחשבה תחלה: **פיוט לכה דודי.**
בביאור ע״פ בשעה שהקדימו: **לקו״ת במדבר יג, א. ספר המאמרים תקס״ב ע׳ רד ואילך.**
מל׳ שבעליון נעשה כתר לתחתון: **ראה ע״ח שער סדר אצי׳ (ש״ג) פ״ב. שער עקודים (ש״ו) פ״ב. שער דרושי אבי״ע (שמ״ב) ספ״א. ועוד.**
שלע״ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו: **ישעי׳ סג, טז. וראה שבת פט, א.**
ארז״ל קדושתי למעלה מקדושתכם: **ויקרא רבה כד, ט.**
כי לא אדם הוא: **שמ״א טו, כט.**
איש כי ימרט ראשו: **ויקרא יג, א.**

עמוד עה

בלקו״ת בד״ה ועבד הלוי הוא: **קרח נה, ב.**
ואחר האש קול דממה דקה: **מ״א יט, יב.**
בד״ה אני דפ׳ ציצית (השני): **לקו״ת שלח מט, א.**
בינה דינין מתערין מינה: **זח״ב קעה, ב.**
בביאור ע״פ באתי לגני: **לקו״ת שה״ש לב, ד.**
טהרה מביאה לידי קדושה: **ע״ז כ, א.**
ע׳ בד״ה ושמתי כדכד: **ראה לקו״ת ראה כז, א.**
לע״ל יהיו הלוים כהנים: **לקו״ת להאריז״ל, וראה תניא פ״נ.**

עמוד עז

זאת תהי׳ תורת המצורע: **נמצא בכת״י 28 קסז, א. 1048 נב, א.**
זאת תהי׳ תורת המצורע: **ויקרא יד, ב.**
ע״פ ויחלום והנה סולם: **ראה אוה״ת ויצא ע׳ תתמב. (ד״ה ויחלום).**
זה יעצור בעמי: **שמ״א ט, יז.**
אלמלא מוראו: **אבות פ״ג מ״ב.**

בלק״ת ע״פ ביום השמע״צ דרוש הראשון: **פג, א ואילך.**
עצרת תהי׳ לכם: **במדבר כט, לה.**
בסידור בביאור ע״פ ששת ימים: **רפד, א ואילך.**
הדם הוא הנפש: **דברים יב, כג.**
נק׳ הקב״ה צור לבבי: **תהלים עג, כו. וראה שהש״ר ה, ב. וברש״י שם בשם הפסיקתא פ׳ החודש.**
בת״א פ׳ בראשית בד״ה צאינה וראינה: **ז, ד.**
ובד״ה אני ישנה: **לקו״ת שה״ש לג, ד.**
בד״ה לבבתני אחותי: **לקו״ת שה״ש כט, ב.**
באתי לגני אחותי כלה: **שה״ש ג, א.**
כי עיקר מצורע מוציא שם רע: **ראה לקו״ת מצורע כד, ד.**
ואשים דברי בפיך: **ישעי׳ נט, כא.**
לא נתנה התורה אלא לצרף בהן: **ראה ב״ר בסופו רפמ״ד.**
תורה נתנה בעצרת: **שבת פח, א.**
ושלחתי את הצרעה: **שמות כג, כח.**

עמוד עח

בלק״ת פ׳ שלח סד״ה בפ׳ נסכים: **מא, א.**
בינה דינין מתערין מינה: **ראה זח״ג י, א.**
ויגרשהו וילך לו: **תהלים לד, א.**
ועמ״ש בענין רפאות: **יחזקאל ל, כא.**
ועמ״ש ע״פ וגם אתה תדין: **זכרי׳ ג, ז.**
ימינך ה׳ תרעץ אויב: **שמות טו, ו.**
בד״ה אשירה להוי׳ בת״א פ׳ בשלח: **סג, א.**
ושמרו דרך הוי׳ לעשות צדקה ומשפט: **בראשית יח, יט.**

עמוד עט

ומאת עדת בנ״י: **נמצא בכת״י 28 קסח, א. 1048 נג, א.**
כמ״ש במ״א בענין ג׳ בני נח . . חג״ת: **ראה אור התורה ויישב (כרך ה) תתפח, ב.**

עשו אחי . . ואנכי איש חלק: **בראשית כז, יא.**
כי חלק הוי׳ עמו: **דברים לב, ט.**
טוב מאד זה יצה״ר: **זהר בהקדמה יד, א. יט, ב. ח״ב סב, ב. קנ, א.**
תשובה בחילא יתיר: **זח״א קכט, ב.**
שלום לרחוק שנעשה קרוב: **נסמן לעיל ע׳ ג.**
ימין . . זח״ג אחרי: **בכת״י 1048 מסומן ב).**
רישי׳ דעשו: **תיב״ע ויחי נ, יג.**
ולקח שני שעירים: **נמצא בכת״י 28 קסח, ב. 1048 נד, א.**

עמוד פ

בד״ה ולא אבה ה׳ אלקיך: **לקו״ת תצא לח, ג.**
לית שמאלא בהאי עתיקא: **זח״ג אד״ר קלג, ב.**
ימינך ה׳: **שמות טו, ו.**
מלאך רע עונה אמן בע״כ: **שבת קיט, א.**
בתו״א בד״ה ומרדכי יצא: **מג״א צב, ד.**
ובד״ה כי אברהם: **שם צג, א ואילך.**
בד״ה ויאבק איש עמו: **תו״א כו, א. סה״מ תקס״ו ע׳ פ בד״ה בזוהר פ׳ וישלח ויאבק איש עמו.**
מלחמה לה׳ בעמלק: **שמות יז, טז.**
אם תגביהי כנשר: **ירמי׳ מט, טז.**
יעשה עץ גבוה: **אסתר ה, יד.**
את הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא מצות: **במדבר יא, ה. ספרי שם. ועי׳ זח״ג קח, א.**
יבחר לנו נחלתינו: **תהלים מז, ה.**
אם רעב שונאיך: **משלי כה, כא.**
צרי ואיבי לי: **תהלים כז, ב.**
בתו״א פ׳ וישלח בד״ה ויקח מן הבא בידו: **כה, ד.**
נעשה אדם בצלמנו: **בראשית א, כו.**
ויקח מן הבא בידו: **בראשית לב, יד.**
עשו שרשו מעולם התהו: **לקו״ת להאריז״ל ס״פ וישלח.**
יעקב . . יוד עקב: **ראה ע״ח שער ג׳ ספ״ב. פרדס שער עה״כ מערכת יעקב.**

מ״ש עוד הבחיי עזאזל: **ראה ג״כ אוה״ת דרושים ליוהכ״פ ע׳ א׳תקע.**

עמוד פא

במ״א ע״פ ונוגשיך צדקה: **ראה הנחת הר״פ ע׳ קעז. סה״מ תק״ע ע׳ כו.**
שמבואר בגמ׳ דאם לא יצה״ר לא הי׳ שום תאוה: **ראה יומא סט, ב.**
וכמ״ש ע״פ וישב יעקב: **תו״א כו, ג. וראה מאמרי אדה״ז — פרשיות ע׳ קפג.**
ארץ כנען לשון סוחר: **תנחומא מסעי ט, ת״ב שם ז. במדב״ר פכ״ג יו״ד. וראה לקו״ת עקב טז, ד.**
וע׳ מזה בפנ״י בד״ה אחת שאלתי: **הפנ״י דלעיל מובא בד״ה אחת שאלתי הנדפס ביהל אור ע׳ קג וז״ל „ע׳ בפנים יפות פ׳ אחרי ע״פ וכפר בעדו ובעד ביתו שביאר כל המזמור זה ה׳ אורי וישעי וטעם למה שאומרים אותו מר״ח אלול עד הו״ר״. ואולי לזה כוונתו.**
המנחה ששלח יעקב עזים: **בראשית לב, טו.**
במ״א פ׳ אדמו״ר נ״ע ענין השעיר: **ראה ספר המאמרים תק״ע ע׳ קעז ואילך וד״ה להבין מעט מזעיר ענין שעיר המשתלח סה״מ תקס״ב ע׳ לח ואילך.**
ענין השעיר: **להרחיב הביאור ראה אוה״ת דרושים ליוהכ״פ ע׳ א׳תקסח.**
אם רחץ ה׳ צואת: **ישעי׳ ד, ד.**
ותשליך במצולות ים כל חטאתם: **מיכה ז, יט.**
והקריב אהרן את פר החטאת: **נמצא בכת״י 28 קע, א. 1048 נה, א.**
והקריב אהרן את פר החטאת: **ויקרא טז, ו. יא.**

עמוד פב

ונתן אהרן על שני השעירים: **נמצא בכת״י 28 קע, א. 1048 נה, א.**

ונתן אהרן על שני השעירים: **ויקרא טז, ח.**
בתו"א פ' בשלח: **סא, א.**
מט' עזי מסגין: **שבת עז, ב.**
בונה עולמות ומחריבן: **ב"ר ג, ט.**
לא תבשל גדי בחלב אמו: **שמות כג, יט. לד, כו. דברים יד, כא.**
בא נחש על חוה: **שבת קמו, א. זח"א כח, ב. לז, א.**
שערך כעדר העזים: **שה"ש ד, א.**

עמוד פג

תוצא הארץ נפש חיה: **בראשית א, כה.**
ופלגשו ושמה ראו מה: **ראה בראשית כב, כד.**
אשלח גדי עזים: **בראשית לח, יז.**
והא אוקימנא: **ע' זהר משפטים קכד, ב.**
שבת שבתון הוא לכם: **נמצא בכת"י 28 קעא, ב. 1048 נז, א.**
שבתון הוא לכם: **ויקרא כג, לב.**
יו"ד נברא העוה"ב: **מנחות כט, ב.**
ועמ"ש ע"פ שם הגדולה לאה: **ראה אוה"ת בראשית (כרך ב) דף חצר, ב. ושי"נ.**
שארז"ל גדולה במתנותיה כהונה: **ב"ר ע, טו.**
אני ה' לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**
וע' בת"א פ' יתרו בהביאור ע"פ זכור ושמור: **עב, ג.**

עמוד פד

רמה קרני: **ראה שמואל-א ב, א.**
שנמשח בקרן: **ראה לקו"ת שמיני יט, ג.**
לא זז מחבבה: **שהש"ר ספ"ג. זח"ב רסב, א.**
וארז"ל אזלת לקרתא הלך בנימוסהא: **שמו"ר מז, ו.**
הנה ישכיל עבדי ירום: **ישעי' נב, יג.**
ה' פרצופי האצילות: **ראה לקמן ח"ב ע' תקט.**
יפה שעה אחת בתשובה: **אבות ד, יז.**
בלק"ת פ' פנחס סד"ה קדש ישראל לה': **פ, ד.**
דרשו ה' בהמצאו: **ישעי' נה, ו.**

ויאמר אלקים תדשא הארץ: **בראשית א, יא.**
ובספר אור ישראל: **על הזח"ב שם.**
זח"ב ס"פ תרומה בספד"צ פ"ב: **מובא גם בלקו"ת האזינו עז, א. מכאן עד ע' פו עצו כפריו נמצא גם שם. ראה ג"כ אוה"ת בראשית לד, א. ביאוה"ז להצ"צ ע' יא.**
ועניתם את נפשותיכם: **ויקרא טז, לא.**
א"ד הוי' אתה החלות: **דברים יג, כב.**
עושה פרי למינו: **בראשית א, יא.**
בספר אור ישראל ה' יוהכ"פ פי': **קעז, א.**
שארז"ל כל האוכל ושותה בתשיעי: **ברכות ח, ב.**
ואכלת ושבעת וברכת: **דברים ח, יוד.**
ועמ"ש בד"ה והיה מספר . . ואפ"ל עפמ"ש: **קטע זה ליתא באוה"ת בראשית שם.**
בד"ה והיה מספר: לקו"ת במדבר ז, א ואילך.
פקדת ארץ ותשוקקיה: **תהלים סה, יוד.**
ועמ"ש ע"פ את ה' האמרת היום: **ראה אוה"ת תבוא ע' תתרנו ואילך.**
יברכך יאר ישא: **במדבר ו, כד-כו.**
יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי: **דברים לב, ב.**
ואדמו"ר נ"ע פי' דשא ועשב הו"ע משנה ותלמוד: **לקו"ת האזינו עו, ד.**
כמ"ש ע"פ כתפוח בעצי היער: **ראה אוה"ת שה"ש ע' קפח-רה.**

עמוד פה

כמ"ש בענין ונתתי עשב בשדך עשב ע"ב שין: **דברים יא, טו. ראה אוה"ת משפטים (כרך א) קיד-טו.**
ב"פ כי טוב: **בראשית א, יב.**
אשה כי תזריע וילדה זכר: **ויקרא יב, ב.**
ועמ"ש ע"פ וראית בשביה: **ראה לקו"ת תצא לה, ג ואילך.**
בני חיי ומזוני במזלא תליא: **מו"ק כח, א.**

שבזהר פ׳ ויקרא דף י״ב: **ע״א מובא ונעתק בביאוה״ז להצ״צ (כרך א) ע׳ ו.**
זכור את יום השבת: **שמות כ, ח.**
וכמ״ש מזה ע״פ מאמר הזהר ר״פ נח ע״פ אלה תולדות נח: **ראה מאמרי אדה״ז — ש״ס וזהר ע׳ קעט. ביאוה״ז להצ״צ ע׳ יב.**
בן פורת יוסף: **בראשית מט, כב.**
סד״ה כי ההרים ימושו: **לקו״ת תצא מא, ב.**
וברית שלומי לא תמוט: **ישעי׳ נה, י.**
בד״ה כי כארץ תוציא צמחה: **לקו״ת נצבים ג, ד.**
א״ד הוי׳ . . יצמיח צדקה: **ישעי׳ סא, יא.**
אשה מזרעת תחלה יולדת זכר: **ברכות ע, א.**
סד״ה והיה מספר: **לקו״ת במדבר ז, ד.**
לע״ל לעת ערב יהי׳ אור: **זכרי׳ יד, ז.**
בשכמל״ו בקול רם: **או״ח תר״ט סק״ב.**
בד״ה לי בעוזרי: **לקו״ת דרושים לשמ״ע פח, ב ואילך.**

עמוד פו

עפמ״ש השל״ה בפ׳ בראשית: **נעתק ונתבאר באוה״ת בראשית כרך א לה, א.**
כי האדם עץ השדה: **דברים כ, יט.**
עוה״ב אין בו אכילה ושתי׳: **ברכות יז, א.**
והי׳ הוי׳ לי לאלקים: **בראשית כח, כא. עד כאן נדפס גם באוה״ת בראשית לה, א.**
ותלמיד האריז״ל בפי׳ הספ״ד: **זח״ב קעז, א.**
ועמ״ש ע״פ בן פורת יוסף: **אוה״ת בראשית כרך ב׳ ע׳ שפה-תי.**
בד״ה הנותן לשכוי בינה: **סה״מ תקס״ב (כרך ב) ע׳ שצד.**
יוה״כ שאסור בתשמיש: **ראה יומא רפ״ח. ראה לקמן ע׳ תשט.**
במח׳ ריש מס׳ יומא: **נמצא בכת״י 28 ע׳ קעה, א. 1048 נט, א. ושם זה המשך אחד להמאמר דלעיל. ונמצא רק עד קיצור סעיף ב.**

מבואר בפע״ח דפנימי׳ או״א: **פע״ח שער הק״ש פט״ו. וראה ספר המאמרים אדמו״ר האמצעי במדבר ח״ב ע׳ תרצה [וש״נ לעוד מקומות בשם הע״ח]. וראה בהנסמן ע״ז בארוכה בהערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בסה״מ ה׳ת״ש ע׳ 49.**
וכ״מ בדרוש אדמו״ר נ״ע: **סידור עם דא״ח ע׳ רנ, ד ד״ה להבין ענין איסור אכילה ביו״כ.**

עמוד פז

ופני לא יראו: **שמות לג, כג.**
את פניך ה׳ אבקש: **תהלים כז, ח.**
סד״ה שובה ישראל: **לקו״ת שבת שובה סו, ג.**
בסידור שער יוה״כ: **רב, ג.**
בסידור שער יוהכ״פ: **מכאן נמצא בכת״י 1049 שנג, ב.**
בבה״ז פ׳ בראשית בד״ה כשושנה בין החוחים: **א, ג. וראה גם אוה״ת ענינים ע׳ רס; רסה.**
תו״א . . בד״ה כי אברהם לא ידענו: **צג, א.**
והנה נזכר בע״ח: **שם צג, ב.**
סידור . . בהביאור ע״פ כי על כל כבוד חופה: **קכט, ד.**
סד״ה מהרה ה׳ אלקינו ישמע: **סידור קלט, א.**
בת״א פ׳ צו בד״ה ואכלתם אכול: **הכוונה ללקו״ת ז, ג.**
בס׳ טו״ב: **=טור ברקת.**
בלק״ת בשה״ש בד״ה לסוסתי: **יב, א.**
לעולם דברך ה׳: **תהלים קיט, פט.**
בלקו״ת ר״פ בהעלותך: **כט, ג ואילך.**
זה דבר ה׳ אל זרובבל: **זכרי׳ ד, ב.**

עמוד פח

עמ״ש ע״פ הזהר: **ביאוה״ז לאדה״א קלא, א.**
אתם עדי נאום ה׳: **ישעי׳ מג, י.**
בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**

אבא יסד ברתא: **זח"ג רמח, א.**

תו"א . . בד"ה כי אברהם לא ידענו: **צג, ב.**

ושם בד"ה ועתה צריך להבין: **צג, ב.**

בד"ה באתי לגני: **ראה לקו"ת שה"ש לג, א.**

בלקו"ת בהביאור ע"פ שובה: **סו, ג ואילך.**

ובסידור בד"ה אד' שפתי תפתח: רלו, ג.

לקו"ת פ' נצבים . . סד"ה כי המצוה הזאת: **מה, ד.**

בת"א ר"פ ויצא בד"ה ושבתי בשלום: **כב, ב.**

בסידור בשבת ברכות בפסוק אין אומר ואין דברים: **קפא, א ואילך. ות"י „בשבת ברכות" כן מובא כמה פעמים בדא"ח.**

באחד לחודש השביעי: **עזרא ג, ו.**

אחד הי' אברהם: **יחזקאל לג, כד.**

כתרין דלעילא עכ"ה: **ע"כ נמצא בכת"י 1048.**

ועמ"ש בדרוש מחצית השקל: **ראה ספר המאמרים תקס"ג ע' ריא ואילך.**

עמוד פט

שבכל השנה: **לשון הסידור רמט, ד ואילך עם הגהות.**

מבחי' לב: **בסידור שם: מבחי' הבל הלב.**

ר"ל: **בסידור שם ליתא.**

(הג"ה: **בכת"י חסר סיום ההג"ה, וצ"ל אחר תיבת כו' (על לשון הסידור שם).**

כמ"ש בסידור שער הק"ש על מאמר הזוהר הנ"ל: **עז, א ואילך.**

בבוך תרי"ט ג': **הוא בוך 1098 ונדפס באוה"ת סידור ע' קסד ואילך.**

בסידור בהביאור ע"פ והיה מידי חודש בחדשו: **ריב, ד ואילך.**

לקו"ת ד"ה האזינו דרוש הראשון: **עב, ב.**

בלקו"ת בשה"ש ד"ה יונתי: **טז, ד בשורה אחרונה.**

מבינה כו': **בכת"י 1049 מציין שכאן חוזר ללשון הסידור.**

כי ששת ימים עשה ה': **שמות לא, יז.**

שו"ה שבכל יום: **מתיבת „וע"כ נק'" — נמצא בכת"י 1049 שכג, ב.**

ע' מזה בסידור תחלת שער הק"ש ד"ה להבין ההפרש: **עג, ג.**

עמוד צ

שבת שבתון הוא לכם: **נמצא בכת"י 28 ע' קעה, ב.**

שבת שבתון הוא לכם: **ויקרא כג, לב.**

בסידור ד"ה להבין איסור האכילה ביוה"כ: **רנ, ד.**

הנה שרש ענין ה' תפלות: **לשון הסידור שם עם הגהות.**

במח' מס' יומא: **ראה לעיל ע' פו.**

לית שמאלא בהאי עתיקא: **זח"ג קלג, ב.**

בד"ה אד' שפתי תפתח: **סידור רלו, ג.**

ע' בביאור ע"פ אתה הצבת: **סידור שה, א ואילך.**

לפני הוי' תטהרו: **ויקרא טז, ל.**

אורייתא מחכמה נפקת: **זח"ב קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א. זח"ג פא, א.**

אם צדקת: **איוב לה, ז.**

עמוד צא

בלק"ת ד"ה האזינו השמים: **עד, א.**

בעתיקא אחיד ותליא: **זח"ג רצב, א.**

וכמ"ש מזה בבה"ז פ' בשלח דע"ז ע"ג: **בהוצאת קהת דף מז, ג ואילך.**

אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך: **ישעי' מג, כה.**

סד"ה שובה ישראל: **ראה לקו"ת סה, א ואילך.**

כדפרש"י רפ"ח דיומא: **עד, ב.**

דחמרא וריחא פקחין: **יומא עו, ב.**

עד דלא אכילנא בשרא דתורא: **ב"ק עב, א.**

חו"ב הן ת"ר: **זח"ב נו, א. זח"ג ד, א.**

אכלו ריעים: **שה"ש ה, א.**

בפ' פנחס דרמ"א: **בזהר.**

עמוד צב

כמ״ש ע״פ ראשי המטות: **לקו״ת מטות פא, ב.**
לכו לחמו בלחמי: **משלי ט, ה.**
כמ״ש בע״ח: **שער הכוונות ק״ש.**
שאין התינוק יודע: **ברכות מ, א.**
כמ״ש במ״א ע״פ ביום השמיני שלח: **ראה לקו״ת דרושים לשמ״ע פו, ג ואילך.**
השמים החדשים והארץ החדשה: **ישעי׳ סו, כב.**
בסידור בד״ה להבין שרש ענין יוהכ״פ: **רמט, ג.**
נמצא בכת״י 28 ע׳ קעט, ב.
סד״ה ואכלתם אכול פ״א: **לקו״ת צו ז, ד.**
ובלק״ת בשה״ש סד״ה קול דודי פ״ה: **טו, ד.**
ע׳ ביאור הזהר תזריע מז ב: **ראה לקמן ע׳ רנח ואילך.**
ובד״ה ויהיו חיי שרה: **ביאוה״ז יג, א.**
וישע ה׳ אל הבל: **בראשת ד, ד.**

עמוד צג

קודם התפלה אסור לאכול: **ברכות י, ב. שו״ע או״ח פ״ל סק״ג.**
וחנה מדברת על לבה: **שמואל-א א, יג.**
בסידור שער בהמ״ז ע״פ הזהר תרומה קנג: **קיד, ג באמצע קטע המתחלת „להבין שרש הדברים הנ״ל״.**
כי בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**
כונן שמים בתבונה: **משלי ג, יט.**
בתו״א בד״ה כי אברהם לא ידענו: **צג, ג.**
בד״ה בכ״ה בכסלו: **תו״א כט, א ואילך.**
תשובה . . קדמה לעולם: **ב״ר א, ד. פסחים נד, א.**
בת״א סד״ה ואלה שמות בנ״י: **נ, ד.**
בביאור אלה מסעי דרוש השלישי: **צב, א ואילך.**
חותמו של הקב״ה אמת: **שבת נה, א.**

ולתבונתו אין מספר: **תהלים קמז, ה.**
מבטן מי יצא הקרח: **איוב לח, כט.**
עוה״ב אין בו אכילה: **ברכות יז, סע״א.**
וחד חרוב: **ר״ה לא, א. ע״ז ט, א.**
ע׳ מי יתנך: **שה״ש ח, א.**
ועמ״ש ע״פ ונשב בגיא מול בית פעור: **סה״מ תקס״ב ע׳ פח. ובסה״מ אתהלך לאזניא ע׳ רנח.**
באתי לגני אכלתי יערי: **שה״ש ה, א.**
ואכלת ושבעת וברכת: **דברים ח, י.**
באתריה לאו אורחא למיכל: **זח״ג רמא, ב.**

עמוד צד

ע׳ בלקו״ת פ׳ במדבר בהביאור ע״פ והי׳ מספר בנ״י: **ז, א.**
לחם לא אכל: **שמות לד, כח.**
שייך לפסוק כי ביום הזה יכפר: **נמצא בכת״י 28 ע׳ קפא, א. 1048 סא, א.**
אחכמה והיא רחוקה ממני: **קהלת ז, כג.**
ונשא השעיר את כל עוונם: **ויקרא טז, כב.**
גרש את האמה הזאת: **בראשית כא, י.**
בלק״ת . . בד״ה שאו את ראש: **א, ג.**
בביאור הזהר פ׳ חוקת בענין דינא קשיא: **צו, ד ואילך. וראה אוה״ת וארא ע׳ קנ ואילך.**
מה שארז״ל בילקוט: **ראה פס״ר מה.**
אאלפך חכ׳ אאלפך בינה: **איוב יד, יד. שבת קד, א.**
וכל מלבושי אגאלתי: **ישעי׳ סג, ג.**

עמוד צה

מצפון זהב יאתה: **איוב לז, כב.**
אם יהי׳ חטאיכם כשנים כשלג ילבינו: **ישעי׳ א, יח.**
כי ביום הזה יכפר: **ויקרא טז, ל.**
ארוממך אלקי המלך: **תהלים קמה, א.**
כסף ל׳ אהבה: **ראה לקו״ת בהעלותך לב, ד. צ, ב.**

נכסוף נכספת: **בראשית לא, ל.**

ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר: **בראשית כג, טז.**

בת״א בד״ה וישלח יעקב: **כד, א.**

בלק״ת פ׳ תצא סד״ה ולא אבה: **לט, א ואילך.**

שאמר רבינו ז״ל בד״ה אכלו ריעים שאמר ש״ק פ׳ ויחי תקס״ה: **ספר המאמרים תקס״ה ע׳ קנו ואילך.**

לי הכסף ולי הזהב: **חגי ב, ח.**

כסף מזוקק שבעתיים: **תהלים יב, ז.**

בלק״ת בד״ה בהעלותך: **לקו״ת בהעלותך כט, ג. הנחת אדמו״ר האמצעי בסה״מ תקס״ב ח״א ע׳ רטו. וראה גם תו״א פב, א.**

הלוך ונסוע הנגבה דאברהם: **בראשית יב, ט.**

עמוד צו

וע״י יתיב לבושו כתלג חיוור: **דניאל ז, ט.**

כשלג ילבינו: **ישעי׳ א, יח.**

חסד אל כל היום: **תהלים נב, ג.**

ולכן ארז״ל ע״פ ימים יוצרו ולו אחד בהם: **תהלים קלט, טו. תצ״א פ״א. וע׳ ביהל אור שם.**

ולא יהי׳ לך עוד השמש לאור יומם: **ישעי׳ ס, יט.**

כי שמש ומגן ה׳ אלקים: **תהלים פד, יב.**

בת״א פ׳ וארא סד״ה וידבר אלקים: **נו, ד.**

כי הוי׳ הוא האלקים: **מלכים-א ח, ס.**

כי לא יגורך רע: **תהלים ה, ה.**

בס״ח סי׳ רנ״ח: **ראה מא״א יו״ד סעי׳ ח.**

זה׳ הוי׳ קוינו לו: **ישעי׳ כה, ט.**

זה אלי: **שמות טו, ב.**

בת״א פ׳ ויצא ע״פ והי׳ הוי׳ לי לאלקים: **כא, א ואילך.**

לפני הוי׳ תטהרו: **ויקרא טז, ל.**

חנון ורחום: **תהלים קמה, ח. דה״א ל, ט.**

בלק״ת בד״ה שובה ישראל: **דרושים לשבת שובה סה, ב.**

הוי׳ בדד ינחנו: **דברים לב, יב.**

בד״ה כנשר יעיר: **ראה מאמרי אדה״ז פרשיות האזינו ע׳ תתקא.**

ועמ״ש מזה ע״פ ימים יוצרו: **נדפס ביהל אור ע׳ תקלג.**

אכלוהו היום: **שמות טז, כה.**

עמוד צז

שיוה״כ לילו כיומו: **ראה לקו״ת דרושים ליוהכ״פ סח, ד ואילך. וראה ג״כ יהל אור ע׳ תקכד. תקכו.**

כל הנביאים נתנבאו בכה: **ברש״י ר״פ מטות מספרי [פ׳ קנג].**

בד״ה וידבר משה אל ראשי המטות: **לקו״ת מטות פב, א.**

ונגלה כבוד הוי׳: **ישעי׳ מ, ה.**

בתד״א ח״א פ״ב: **כ״ה בכת״י, וכנראה צ״ל פ״א.**

יכפר מאן .. לכולא: **לשון הזח״ב קפה, ב.**

ארז״ל מנקה הוא לשבים: **יומא פו, א.**

ושם: **בזח״ב.**

ועמ״ש בביאור אלה מסעי: **צב, א ואילך.**

תתן אמת ליעקב: **מיכה ז, כ.**

עמוד צח

ישר יחזו פנימו: **תהלים יא, ז.**

בלקו״ת פ׳ ראה בביאור ע״פ כי תשמע בקול: **כג, ד.**

כי ביום הזה יכפר: **נמצא בתכ״י 28 קפד, ב. 1048 סד, א. הערות ללקו״ת אחרי כה, ג.**

כי ביום הזה יכפר: **ויקרא טז, ל.**

ע׳ בטור סי׳: **וראה או״ח שם סי׳ קטו.**

וישוב אל ה׳ וירחמהו: **ישעי׳ נה, ז.**

ולבבו יבין ושב ורפא לו: **ישעי׳ ו, י.**

פ׳ פנחס בד״ה את קרבני לחמי: **עה, ג.**

בשם הפרדס: **סוף שער ערכי הכינויים ערך תשובה.**

בד"ה האזינו השמים: **לקו"ת האזינו עא, ג.**
והרוח תשוב: **תהלים יב, ז.**
עד יעבור עמך הוי': **שמות טו, טז.**
בזח"ג פ' תזריע דמ"ז ע"ב: **ראה לקמן ע' רעט.**
כי הוי' אלקיך אש אוכלו: **דברים ד, כד.**
הלא כה דברי כאש: **ירמי' כג, כט.**
ויפח באפיו: **בראשית ב, ז.**
לעולם ה' דברך נצב בשמים: **תהלים קיט, פט.**
כל הנקרא בשמי ולכבודי: **ישעי' מג, ז.**
אין כבוד אלא תורה: **אבות ו, ג.**
כי לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא: **זח"ג קמט, ב.**
בלקו"ת בד"ה והי' לכם לציצית: **שלח מד, ג ואילך.**

עמוד צט

בלקו"ת בשה"ש סד"ה לסוסתי הראשון: **יא, ד. וראה באוה"ת שלח ע' תקכה.**
אשר יעשה אותם האדם: **ויקרא יח, ה.**
וצדיק באמונתו יחי': **חבקוק ב, ד.**
הרגתי בכורי מצרים: **תהלים קלה, ח.**
קדש לי כל בכור: **שמות יג, ב.**
צדיק הוי' בכל דרכיו: **תהלים קמה, יז.**
שאו ידיכם קדש: **תהלים קלד, ב.**
בלק"ת בד"ה צאינה וראינה: **שה"ש כא, ב ואילך.**
כל הנודר כאלו נודר בחיי המלך: **ראה זח"ג רנה, א.**
רמ"ח פיקודין הם רמ"ח איברים דז"א: **ראה ת"ז תיקון ל.**
בלקו"ת בביאור וידבר דעשה"ד: **במדבר יז, א ואילך.**
בלק"ת פ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי: **ראה עז, ד מה שמביא מספרי חכמות הניתוח.**
ובמ"א נתבאר כי לובן . . בחי' העצמיות: **ביאוה"ז קכב, א.**

ע' בה"ז פ' שופטים: **ביאוה"ז קכב, ב.**

עמוד ק

כן נת' מד' אאזמו"ר נ"ע בדרוש השופר: **סידור עם דא"ח ל, א.**
ע' בלק"ת בד"ה ראשי המטות: **פא, ג.**
כי על כל מוצא פי הוי': **דברים ח, ג.**
עמ"ש ע"פ מאשר יושיט לו המלך סעיף ט': **ראה אוה"ת מג"א [הוצאת תש"נ] ע' מ.**
באו"ת מהמגיד נ"ע: **פ' אחרי, בהוצאת קה"ת לח, ג.**
ושמרתם את חוקותי: **ויקרא יח, ה.**
בלקו"ת ע"פ אם בחוקותי תלכו: **מה, א ואילך.**
פ"ה דברכות ע"פ ואולם חי: **לב, א.**
וע' בלקו"ת בד"ה וארשתיך: **לקו"ת במדבר ח, ב.**
לבי ובשרי ירננו אל א־ל חי: **תהלים פד, ג.**
באר לחיי רואי: **בראשית טז, יג.**
בד"ה לא תהי' משכלה: **תו"א משפטים עח, ד ואילך.**
כי שם ציוה: **תהלים קלג, ג.**
ועמ"ש בהגהות לד"ה וישב יעקב: **ראה אוה"ת בראשית כרך ב רנא, ב. כרך ה ע' תתפח.**
ביאור אני ישנה בלקו"ת: **לה, א.**
בדרוש לאזני בפי' ואולם חי אני: **אתהלך לאזני ע' ק. והוא משנת תקנ"ח. וראה גם אוה"ת בראשית (כרך ד) תשצה, ב.**
ואולם חי אני: **במדבר יד, כא.**
לטטפות ב' טתין: **זבחים לז, ב. מנחות לד, ב.**
ע' בסידור בברוך שאמר: **מא, ב.**

עמוד קא

סד"ה כי ההרים ימושו: **לקו"ת תצא מא, ב.**
וברית שלומי לא תמוט: **ישעי' נה, ו.**
וימלא כבוד כו' את כל הארץ: **תהלים עב, יט.**

בעתה אחישנה: **ישעי' ס, כב.**

יוסף ה' שנית ידו: **ישעי' יא, יא.**

יוסף נק' חי יוסף גימ' ציון: **מאו"א צ, טו.**

הדרוש דלאזני ע"פ ואולם חי: **סה"מ אתהלך לאזניא ע' ק, והוא משנת תקנ"ח.**

ויגל יעקב את האבן: **בראשית כט, י.**

בלק"ת ע"פ עלי באר: **חקת סב, ב.**

בקרבתם על הקריבה: **נמצא בכת"י 28 קפז, ב. 1048 סז, א.**

ת"ח שאין בו י"ש דומה לגזבר: **שבת לא, א.**

בזאת יבא אהרן: **ויקרא טז, ג.**

בד"ה כי תשמע: **לקו"ת ראה כב, ד. וראה סה"מ תקס"ו (הנחות כ"ק אדמו"ר האמצעי) ע' שכב.**

וע' בד"ה ביום השמיני שלח: **ראה לקו"ת דרושים לשמ"ע פו, ג ואילך.**

ובד"ה רני ושמחי: **תו"א מקץ לו, ד.**

רננא ברמשא: **זח"א רכט, ב.**

ע' ד"ה ששים המה: **לקו"ת שה"ש לח, ד.**

בן פורת: **בראשית מט, כב.**

רפ"ק דיומא: **ב, א.**

ובלקו"ת פ' אמור סד"ה והניף: **לו, ד.**

וקרא זא"ז ואמר קדוש: **ישעי' ו, ג.**

וישכר . . אשכול של ענבים: **בראשית ט, כא. ב"ר פט"ו, ח.**

עמוד קב

מצוה להביא מן ההדיוט: **יומא כא, ב.**

ומל את לבבך: **דברים ל, ו.**

שבת בורר אסור: **שבת עג, א.**

ועמ"ש ע"פ מרחוק ה' נראה לי: **ירמי' לא, ב. אוה"ת ירמי' ע' שסז.**

ומ"ש בדרוש מ"ש בע"ח: **אדה"ז ענינים ע' לג. סה"מ תקס"ז ע' צה.**

ובד"ה עיני כל: **לקו"ת מטות פה, ג.**

ובד"ה ההרים ימושו: **לקו"ת מ, א ואילך.**

ע' ד"ה ואתה תצוה: **ראה תו"א פא, א ואילך.**

זאת בריתי: **בראשית יז, יוד.**

סד"ה קול דודי: **לקו"ת שה"ש טו, ב.**

כ"א בזאת יתהלל: **ירמי' ט, כב.**

ד"ה למען תירא: **ראה לקו"ת ואתחנן יוד, ב ואילך.**

ועמ"ש ע"פ הנפילים היו: **ראה אוה"ת בראשית כרך ג' ע' תקצה.**

זח"ג במדבר קי"ד ע"א: **ביאה"ז לאדה"א קמד, ג.**

בת"א בד"ה קחו מאתכם תרומה: **פט, ד.**

עמוד קה

קדושים תהיו: **נמצא בכת"י 28 קפט, א. 1048 סט, א.**

קדושים תהיו: **ויקרא יט, ב.**

וברבות כאן: **פכ"ד, ט.**

והוא תמוה: **ראה לקו"ת נצבים נ, ב „וצ"ל איך קס"ד שיהי' כמוני". וראה בד"ה דבר אל בנ"י תשכ"א (נדפס בקונטרס י"ג אייר תנש"א) בתחלתו.**

בד"ה ושמתי כדכד: **לקו"ת ראה כז, א־ב.**

ובד"ה שבת שבתון: **לקו"ת דרושים ליוה"כ סט, א.**

ובד"ה ראשי המטות: **לקו"ת מטות פא, א.**

ע' ד"ה תורה צוה: **לקו"ת ברכה צד, א.**

ובד"ה טוב לחסות: **לקו"ת לשמ"ע צא, א.**

בד"ה את ה' האמרת: **לקו"ת תבוא מא, ג.**

בד"ה עבדים היינו: **סידור עם דא"ח רצג, ד ואילך. וראה לעיל ע' כט ואילך.**

ובד"ה ויאבק איש: **תו"א וישלח כו, ב.**

בד"ה זכור ושמור בדב"א: **תו"א ע, ד ואילך.**

בד"ה צאינה וראינה: **לקו"ת שה"ש כא, ב. ראה לעיל ע' צט.**

שאו ידיכם קדש וברכו את הוי': **תהלים קלד, ב.**

לא זז מחבבה עד שקראה אמי: **שהש"ר ספ"ג. זח"ב רב, א. וראה בהנסמן ללקו"ת שה"ש כא, ב.**

אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ: **במדבר טו, מא.**

והי' הוי' לי לאלקים: **בראשית כח, כא.**

ב' פעמים הוי' הוא האלקים כמ"ש במ"א: **ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סד, ג.**

ואמר ביום ההוא: **ישעי' כה, ט.**

בביאור ע"פ ואני נתתי לכם שכם אחד: **ראה תו"א קג, א ואילך.**

ישראל מונין ללבנה: **סוכה כט, א. וראה שמו"ר טו, כו.**

ואורח צדיקים כאור נוגה: **משלי ד, יח.**

עמוד קו

לאשתאבא בגופא דמלכא: **זח"א ריז, ב.**

כל הנקרא בשמי: **ישעי' מג, ז.**

ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם: **ויקרא יא, מד.**

והי' הוי' לי לאלקים: **בראשית כח, כא.**

כשם שאני רוקד כנגדך: **קידוש לבנה.**

כתר הוא הממוצע המחבר: **ע' ע"ח שמ"ב דרושי אבי"ע ספ"א. וראה בהנסמן במאמרי אדה"ז־ענינים ע' קצא.**

ואהבת לרעך כמוך: **ויקרא יט, יח.**

תפילין דמארי עלמא כתיב: **ברכות ו, א.**

כי מי גוי גדול: **דברים ד, ז.**

תלמוד גדול: **קידושין מ, ב.**

ע"פ ה' בהשמים היכן כסאו: **יהל אור מילואים ע' תרמד.**

רק הכסא אגדיל ממך: **בראשית מא, א.**

כסא כבוד מרום מראשון: **ירמי' יז, יב.**

גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ: **יומא פו, סע"א.**

ולגדולתו אין חקר: **תהלים קמה, ג.**

עמוד קז

בביאור על פסוק כי ביום הזה יכפר: **לקו"ת כז, ג.**

כך היא דרכה של תורה: **אבות פ"ו מ"ד.**

בד"ה *ראשי המטות*: **לקו"ת מטות פא, א.**

ופרישות מביאה לידי קדושה: **סוף סוטה.**

במ"א ע"פ וידור יעקב נדר: **ראה אור התורה ויצא כרך ה' ע' תתנב.**

נדרים סיג לפרישות: **אבות ג, יג.**

בד"ה שמע ישראל: **לקו"ת ואתחנן יא, ג. סה"מ תקס"ב ח"א ע' רמד ואילך. ח"ב ע' תקטו ואילך.**

קדש א"ע במותר לך: **יבמות כ, א.**

ובד"ה ולא אבה: **לקו"ת תצא לח, ד. סה"מ תקס"ו ע' שלד ואילך.**

ועמ"ש בביאור ע"פ קול דודי מדלג: **ראה אור התורה שה"ש ע' רסו ואילך.**

שייך לקדושים תהיו: **נמצא בכת"י 28 ובכת"י 1048 — המשך לד"ה לפנ"ז.**

סד"ה אגוסטוס יושב: **סה"מ תקס"ה ע' רלו. אוה"ת בשלח ע' תצ. וראה ג"כ ע' ב'תרסד. ע' ב'עתר. וראה שמו"ר רפכ"ג.**

לך ה' הגדולה: **דה"א ט, יא.**

בד"ה צדקת פרזונו: **ספר המאמרים תקס"ה ע' תתקפט (ב' נוסחאות).**

בביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם: **לקו"ת ראה כ, ד.**

טהרה מביאה לידי קדושה: **ע"ז כ, ב.**

בת"א פ' יתרו: **ע, א.**

בד"ה השמים כסאי: **תו"א בראשית א, א.**

אלפים שנה קדמה: **מדרש תהלים צ, ד. ועיי"כ ב"ר פ"ח, ב.**

נובלות חש"מ תורה: **ב"ר פי"ז, ה.**

קוב"ה מצלי יה"ר: **ראה ברכות ז, א.**

כתר יתנו לך מלאכים: **קדושה בתפלת מוסף.**

וע' ביאור אתה הצבת: **סידור עם דא"ח שג, א ואילך.**

עמוד קח

בת"א סד"ה לבסומי: **צו, ג.**

עד דלא ידעי: **מגילה ז, ב.**
סד"ה לסוסתי: **ראה תו"א סד, ג.**
דבר אל כל עדת בנ"י קדושים תהי': **נמצא בכת"י 28 קצב, א.**
פי' הפנ"י: = **הפנים יפות.**
שמע ישראל: **דברים ו, ד.**
כי שרית עם אלקים: **בראשית לב, כט.**
בת"א פ' תצוה בד"ה זכור: **פד, ב ואילך.**
אתה תומך גורלי: **תהלים טז, ה.**
מי לי בשמים ועמך לא חפצתי: **תהלים עג, כה.**
ואהבת את ה' אלקיך: **דברים ו, ו.**
בת"א פ' בא: **ס, א.**
בד"ה ש"ה ממעמקים: **סב, ב.**
ע' בלקו"ת פ' תזריע בדרוש קמיפלגי: **כב, ב ואילך.**
קק"ק ה' צבאות: **ישעי' ו, ג.**

עמוד קט

וה' הנשאר בציון: **ישעי' ד, ג.**
בת"א פ' תשא בד"ה זה יתנו: **פו, ג־ד.**
אני ה' לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**
וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו: **ישעי' נח, יא.**
בביאור ע"פ אלה מסעי דרוש השלישי: **לקו"ת מסעי צג, ב.**
שם הגדולה לאה: **בראשית כט, טז.**
קדש עצמך במותר לך: **יבמות כ, א.**
גדל פרע שער ראשו: **במדבר ו, ה.**
נת' במ"א בענין נדרים סייג לפרישות: **אבות ג, יג. ראה לקו"ת מטות.**
וידור יעקב נדר: **בראשית כח, כ.**
בד"ה מה טובו: **לקו"ת עג, ד.**
בלק"ת קא מיפלגי: **לקו"ת תזריע כב, ג.**

עמוד קי

בד"ה ושמתי כדכד: **לקו"ת ראה כז, א.**
ובד"ה שבת שבתון: **לקו"ת דרושים ליוה"כ סט, א.**
תפלת ערבית רשות: **ראה ברכות כו, ב.**
וישב יעקב בארץ מגורי אביו: **בראשית לז, א.**
ובבה"ז שם: **יד, ב. וראה גם אוה"ת במדבר כרך־ו ע' א'תתנב.**
בלק"ת פ' תבא בד"ה ענין ר"ה: **מב, ג.**
בד"ה וה' מספר בנ"י: **לקו"ת במדבר ז, ג־ד.**
בביאור ע"פ באתי לגני: **לקו"ת שה"ש לב, ד.**
כי א־ל דעות: **שמואל־א ב, ג.**
ומלאה הארץ דיעה את ה': **ישעי' יא, ט.**
והארץ לעולם עומדת: **קהלת א, ד.**

עמוד קיא

ואתה מרום לעולם ה': **תהלים צב, ט.**
לדוד מזמור חסד ומשפט: **תהלים קיח, א.**
בפסחים ס"פ אלו עוברין: **נ, א.**
בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי: **פה, ג ואילך.**
כרמך לא תעולל: **נמצא בכת"י 28 קצה, א.**
כרמך לא תעולל: **ויקרא יט, יוד.**
עמ"ש בחמש מגילות באיכה ע"פ עוללי': **ראה אוה"ת נ"ך־ב ע' א'נט.**

עמוד קיב

בלקו"ת . . בפי' להבין ענין יג"מ: **לקו"ת ר"ה סא, ב.**
ובת"א ד"ה וארא: **נה, א ואילך.**
ובלק"ת ד"ה בהעלותך: **כט, ג ואילך.**
ביני ובין בני ישראל: **שמות לא, יז.**
זכור את יום השבת: **שם כ, ח.**
וקראת לשבת עונג: **ישעי' נח, יג.**
בלק"ת ע"פ ראו כי ה' נתן לכם: **ב, א.**
ביום השמע"צ תהי': **במדבר כט, לה.**
מקדש ה' כוננו ידיך: **שמות טו, יט.**
אהרן אותיות נראה: **זח"ג קג, א.**
כי באורך נראה אור: **תהלים לו, יוד.**

בלק״ת פ׳ תזריע בד״ה קא מפלגי: **כב, ב ואילך.**

ב׳ בחי׳ כה״ג בזהר יתרו ס״ז ב׳: **ראה לקמן ע׳ רלו.**

בת״א פ׳ וישב: **כט, ב.**

בד״ה ויקהל משה: **ראה תו״א פו, ג ואילך.**

עמוד קיג

בד״ה האזינו השמים: **לקו״ת האזינו עא, ג ואילך.**

כנז׳ בביאור כי כארץ תוציא צמחה: **לקו״ת נצבים נב, ג.**

ישראל אשר בך אתפאר: **ישעי׳ מט, ג.**

במ״א ההפרש בין ברכה לתפלה: **ראה לעיל ע׳ כו, ולקמן ע׳ רנו. וראה לקו״ת ראה יט, א.**

בביאור מאמר הזהר בלק ע״פ יברך את הנערים: **ביאוה״ז קמו, ג.**

רשב״י מה טוב .. שבת אחים: **תהלים קלג, ב. וראה לקמן (בהוספות) ע׳ רנו.**

תורתו אומנתו: **שבת יא, א.**

מי יעלה: **תהלים כד, ג.**

בד״ה רני ושמחי: **תו״א לו, א.**

וסד״ה באתי לגני: **לקו״ת שה״ש לב, ד.**

ובדרוש בהרת: **לקו״ת תזריע כג, א.**

ובד״ה יו״ט של ר״ה: **לקו״ת דרושים לר״ה נו, א ואילך.**

שיש בכלל מאתים מנה: **ב״ק עד, א.**

בסידור שער הק״ש: **עג, ג ואילך.**

בד״ה מה יפו: **ראה לקו״ת שה״ש מג, ב ואילך.**

וע׳ בענין כשר כו׳ כעבד: **ירושלמי תענית ד, א. וראה סה״מ תקס״ג (ח״ב) ע׳ תשטו.**

ובביאור בשעה שהקדימו: **ראה לקו״ת במדבר יד, ב ואילך.**

רז״ל פי׳ בכח: **שמו״ר פ״ה, ט.**

ועמ״ש ע״פ ועתה יגדל: **ראה לקו״ת שלח לט, ב.**

כח מעשיו הגיד לעמו: **תהלים קיא, ו.**

סד״ה אני דפ׳ ציצית: **ראה לקו״ת שלח מז, ג ואילך.**

ובבה״ז פ׳ חיי: **לאדה״א יג, א. ובענין הכל ראה לקמן ע׳ רנח ואילך.**

ועמ״ש מזה ע״פ ועשית כרובים: **ראה אוה״ת תרומה א׳תמו ואילך.**

עמוד קיד

קדושים תהיו: **נמצא בכת״י 28 קצז, א. 1048 עא, א.**

ורחצו את ידיהם: **שמות ל, יט.**

עמ״ש ע״פ ולקחתם . . גבורה דא״א: **הג״ה זו לא נמצא בכת״י 1048.**

עמ״ש ע״פ ולקחתם אגודת אזוב: **ראה אוה״ת בא ע׳ ב׳תרכז ואילך.**

בלק״ת סד״ה כי כארץ תוציא: **לקו״ת נצבים נ, ב ואילך. סה״מ תקס״ו ע׳ שמו. ואילך.**

הוי׳ יצמיח צדקה: **ישעי׳ סא, יא.**

חשף ה׳ את זרוע קדשו: **ישעי׳ נב, יוד.**

בלקו״ת פ׳ נשא על פסוק ה׳ יחתו מריביו: **כה, ב. וראה ספר המאמרים תקס״ה ע׳ נ.**

ובשה״ש בד״ה צאינה וראינה: **לקו״ת שה״ש כא, ב.**

שכל את ידיו: **בראשית מח, יד.**

שאו ידיכם קדש: **תהלים קלד, ב.**

אמר רב חסדא: **שבת סב, א. וע׳ בזח״א פז, ב.**

עמוד קטו

ועמ״ש ע״פ הזהר פ׳ תזריע דמ״ח ע״ב: **לקמן רנח ואילך. ביאוה״ז להצ״צ כרך א ע׳ שכו ואילך.**

בד״ה ומשה נגש: **ראה מאמרי אדה״ז פרשיות ע׳ שלז. אוה״ת יתרו ע׳ א׳ח.**

בראשית היינו בחוכמתא: **תרגום ירושלמי ע״פ בראשית.**

ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים: **ישעי׳ מח, יג.**

בת״א פ׳ וארא בד״ה וידבר אלקים: **נו, ב.**
נטא שמאלו וברא ארץ: **וראה זח״ב כ, א.**
כי כל בשמים ובארץ: **דה״א כט, יא.**
בביאור ע״פ נשא: **לקו״ת נשא כא, ב. סה״מ תקס״ז ע׳ קצז. הנחות הר״פ ע׳ מו.**
מקדש ה׳ כוננו ידיך: **שמות טו, יז.**
בלק״ת בשה״ש בד״ה שינייך כעדר הרחלים: **לז, ג. וראה ספר המאמרים תקס״ה ע׳ רצה.**
כי מן המים משיתיהו: **שמות ב, יוד.**
בעבר הנהר ישבו אבותיכם: **יהושע כד, ב.**
ויהי מבדיל בין מים למים: **בראשית א, ו.**
ואפ״ל . . עטה״ק: **כ״ז ליתא בכת״י 1048.**
ועמ״ש במ״א ע״פ כמים הפנים לפנים: **אוה״ת פ׳ בשלח ע׳ תעג ואילך.**
דט״ו . . בביאור: **כ״ז ליתא בכת״י 1048.**
ישר יחזו פנימו: **תהלים יא, ז.**
ובלק״ת פ׳ ראה בביאור ע״פ כי תשמע: **כד, ב. וראה ספר המאמרים תקס״ו ע׳ שכב.**

עמוד קטז

בת״א בד״ה וכל העם רואים את הקולות: **עג, ד.**
בלק״ת פ׳ שלח: **מב, ב.**
בדרוש . . פ׳ שלח: **בכת״י 1048 ליתא.**
בזהר פ׳ שלח קס״ב: **ראה גם אוה״ת שלח ע׳ תקלג.**
ע״פ: **בכת״י 1048 — ע״ד.**
שארז״ל בנדרים ספ״ב: **כ, ב.**
כ״א הלחם אשר הוא אוכל: **בראשית לט, ו.**
פתח במזבח: **ברכות נה, א.**
עי״ז: **בכת״י 1048 — ע״י.**
עדמ״ש בס״י עשר ספירות במנין עשר אצבעות: **פ״א מ״ג.**
והידים ידי עשו: **בראשית כז, כג.**
שממית בידים תתפש: **משלי ל, כח.**
ועמ״ש בענין ויריבו רועי גרר: **בראשית כו, כ.**
בד״ה וירא והנה באר בשדה: **ראה אוה״ת בראשית רט, ב ואילך.**
ובת״א פ׳ תולדות: **כ, ד. וראה ספר המאמרים תקס״ה ע׳ יז.**
וע׳ לקמן: **ראה לקמן עמוד קכ.**
ה׳ יחזתו: **ירמי׳ מט, טז.**
שמאלו תחת לראשי: **שה״ש ב, ו.**
בלקו״ת פ׳ שלח בד״ה והי׳ לכם לציצית: **מד, ד. וראה סידור שער הק״ש פ, א.**
וממ״ש ע״פ ועשית כיור: **ראה אוה״ת תשא ע׳ א׳תתקלא ואילך.**
כאיל תערוג על אפיקי מים: **תהלים מב, ב.**
צמאה לך נפשי: **תהלים סג, ב.**
בד״ה והי׳ מספר בנ״י: **לקו״ת במדבר ה, ב. וראה ספר המאמרים תקס״ה ע׳ תקעט.**
ארץ לא שבעה מים: **משלי ל, טז.**
כי יקוו המים אל מקום אחד: **בראשית א, ט.**
כמ״ש במ״א בענין כל מה שיש ביבשה יש בים: **חולין קכז, א. וראה תורה אור בשלח סב, ב. ספר המאמרים תקס״ג ע׳ קנג. אדה״ז פרשיות ע׳ רנה.**
מן המים משיתיהו: **שמות ב, יוד.**
ונחנו מ״ה: **שמות טז, ז.**
בת״א פ׳ בשלח: **סב, ב.**

עמוד קיז

כי א־ל דעות ה׳: **שמואל־א ב, ג.**
בבה״ז פ׳ בשלח בד״ה עוד יש להבין: **ביאוה״ז מב, ג.**
ומלאה הארץ דעה: **ישעי׳ יא, ט.**
בת״א פ׳ בשלח סד״ה וירא ישראל: **סב, ב.**
ויבואו מרתה: **שמות טו, כג.**
בלקו״ת פ׳ במדבר ד״ה במדב״ס: **ב, ב.**
והאדם ידע את חוה: **בראשית ד, א.**
וצ״ל מאי שייך זל״ז: **ראה דרך מצותיך סג, ב.**
הקול קול יעקב: **בראשית כז, כב.**
קול הוא המשכה: **ראה לקו״ת נשא כא, ב.**

קנה חכמה קנה בינה: **משלי ד, ה.**
בד״ה כי תשמע בקול: **לקו״ת ראה כג, א.**
עם זו יצרתי לי: **ישעי׳ מג, כא.**
כי קולך ערב: **שה״ש ב, יד.**
ועמ״ש ע״פ ממזרח שמש: **ראה דרך מצותיך מצות הלל ע׳ קנב.**
בלק״ת פ׳ אמור בד״ה וספרתם לכם פ״ב: **לה, ג.**
כי האדם עץ השדה: **דברים כ, יט.**
וכמו תשיג יד וארז״ל השג יד בנודר: **ויקרא כז, ח. ערכין ז, ב.**
וארז״ל ע״י שהקול קול: **ב״ר סה, טז.**
לעשות צדקה ומשפט: **בראשית יח, יט.**
בת״א בד״ה אשירה: **סג, א.**
ובד״ה יונתי בהביאור: **לקו״ת שה״ש יח, ב.**
השמיעיני את קולך: **שה״ש ב, יד.**
אלביש שמים קדרות: **ישעי׳ נ, ג.**
ע״ד שיתבאר לקמן אות: **אולי צ״ל „לעיל" והכוונה לאות א.**
אשרי משכיל אל דל: **תהלים מא, ב.**
וידיו רב לו: **בראשית מט, ח.**
ועשית חג שבועות: **דברים טז, יוד.**
ארבע הידות יהי׳ לכם: **בראשית מז, כד.**
לית שמאלא בהאי עתיקא: **זח״א אד״ר קלג, ב.**
בלק״ת בשה״ש בד״ה שחורה אני: **ו, ד.**
ואולם חי אני: **במדבר יד, כא.**
ועמ״ש ע״פ לבי ובשרי: **תהלים פד, ג.**

עמוד קיח

שאין לך בן חורין: **אבות ו, ב. נדרים נד, א.**
חרות על הלוחות: **שמות לב, טז.**
ידבר עמים תחתינו: **תהלים מז, ד.**
מקול מחצצים: **שופטים ה, יא.**
בלקו״ת פ׳ תזריע בדרוש בהרת: **כב, א ואילך.**
בת״א פ׳ משפטים: **עח, ב.**
כו׳: **בכת״י 1048 „כי", וכן הוא בתו״א.**
כאשר ירים משה: **שמות יז, יא.**
ויבא עמלק וילחם עם ישראל: **שמות יז, ח.**
שרפו ידיהם מן התורה: **סנהדרין קו, א. תדא״ר פרק כד.**
בתו״א פ׳ יתרו סד״ה בחודש השלישי: **סז, ד.**
ותמלא כדה: **בראשית כד, כ.**
כד ספרי דאורייתא: **ראה ת״ז תכ״א (מו, ב).**
יוקח נא מעט מים: **בראשית יח, ד.**
ביום השביעי נשיא: **במדבר ז, מח.**
ע׳ בלק״ת פ׳ ראה בביאור ע״פ וכל בניך: **לא, א.**
א״ת בניך אלא בוניך: **סוף ברכות.**
בלק״ת פ׳ האזינו סד״ה כי כארץ: **לקו״ת פ׳ נצבים נא, ד.**

עמוד קיט

בינה . . עלמא דחירו: **ראה בהנסמן לקמן ע׳ קכד.**
רוממות א־ל: **תהלים קמט, ו.**
בלק״ת פ׳ תצא ע״פ ועשתה את צפרני׳: **לז, ב.**
לבושים של אדה״ר: **פרד״א פי״ד. ספר הקנה. מק״מ ויקהל דף ס׳ ע״א בשם הע״ח.**
בד״ה ויקח המן את הלבוש: **תו״א מג״א קיט, ג.**
רשע מכתיר את הצדיק: **חבקוק א, ד.**
בד״ה הוי׳ לי בעוזרי: **לקו״ת דרושים לשמ״ע פח, ג. ספר המאמרים תקס״ד ע׳ רכט.**
בת״א פ׳ בראשית בד״ה ענין הברכות די״א ע״ב: **בהוצאת קה״ת — ז, א.**

עמוד קכ

כי לא מח׳ מחשבותיכם: **ישעי׳ נה, ח.**
מארז״ל הרהורי עבירה קשין מעבירה: **יומא כט, א.**
וע׳ בלקו״ת פ׳ תזריע בדרוש למנצח: **כ, ד.**
ובשה״ש ע״פ יונתי בחגוי: **לקו״ת שה״ש יז, ג ואילך.**
וילך איש מבית לוי: **שמות ב, א.**

בת"א פ' ויצא בד"ה וללבן שתי בנות: **כג, ב.**
בת"א פ' ויחי: **מה, א.**
ישראל אשר בך אתפאר: **ישעי' מט, ג.**
בלקו"ת פ' תזריע בדרוש אם בהרת קדמה: **כב, ב ואילך.**
ועמ"ש בד"ה בן פורת יוסף: **ספר המאמרים תקס"ח כרך ב' ע' תרעז.**
אלה תולדות יעקב יוסף: **בראשית לז, ב.**

עמוד קכא

ובגד כלאים שעטנז: **ויקרא יט, יט.**
אשריכם זורעי על כל מים: **ישעי' לב, כ.**
בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא: **מו"ק כח, א. זח"א מג, ב. רנז, ב.**
ואדמו"ר נ"ע פירוש: **ראה תו"א נג, ד ואילך.**
וישלך עץ וימתקו המים: **שמות טו, כה.**
שלש שותפים באדם: **קידושין ל, ב.**
תפלת ערבית רשות: **ברכות כז, ב. זח"ב קל, א.**
ערבית רשות: **בכת"י 1048 .נוסף: וכבר נת' לעיל כי לחם נק' האשה וכן שולחן לכן כמו באכילת לחם גשמי, שייך ענין נש"י, כמו"כ בלחם הנ"ל יש כמה בחי' מים כו' וכן לחם לשון מלחמה, אז לחם שערים שהמלחמה ע"ד ותתן טרף לברר הטוב, ולדחות הרע כמו"כ שייך זה בזווג כו'.**
שאו ידיכם קדש: **תהלים קלד, ב.**
ועמ"ש ע"פ ה' יחתו מריביו בלקו"ת פ' נשא: **כה, ג-ד.**
ועמ"ש ע"פ ואיש כי ימרט: **ראה לקמן ע' רנח.**
בראשית בחוכמתא: **בראשית א, א. וראה תרגום ירושלמי.**
מקדש ה' כוננו ידיך: **שמות טו, יז.**

עמוד קכב

כי ימותו ולא בחכמה: **איוב ד, כא.**
ויקח המן את הלבוש: **מגלת אסתר ו, א.**

עמוד קכג

ענין נט"י: **נמצא בכת"י 28 רד, ב. 1048 עז, א. ראה סידור שער נט"י קיג. סה"מ תקס"ב ע' קד ואילך. אוה"ת ויקרא (ג) ע' קכו. ובספר הליקוטים-דא"ח להצ"צ ערך נטילת ידים.**
לכבודי בראתיו יצרתיו: **ישעי' מג, ז.**
יוצר אור ובורא חושך: **ברכת ק"ש.**
כמ"ש ע"פ מי מנה ובהביאור שם: **לקו"ת בלק סז, א. שם סח, ג. וראה ספר המאמרים תקס"ג ח"ב ע' תר.**
וע' ביאור אלה מסעי ד"ה לבאר ענין המסעות: **לקו"ת מסעי פט, ב.**
ולכן גזרו על אוירה: **שבת טו, א.**
אין צו אלא ע"א: **סנה' נו, ב. זח"א כז, ב. לה, ב. זח"א כז, א. קיא, ב.**
בד"ה שובה ישראל: **לקו"ת דרושים לשבת שובה סד, ד. וראה ספר המאמרים תקס"ה ע' תתקח.**
ישראל שבחו"ל: **ע"ז ח, א.**
בד"ה בחודש השלישי: **תו"א יתרו סז, א. וראה ספר המאמרים תקס"ז ע' קמו.**
ע"פ מאמר הזהר וירא ע"פ וה' פקד את שרה: **ראה מאמרי אדה"ז ש"ס זהר ע' קפט, ושם ע' קצט. ביאוה"ז לאדמו"ר הצ"צ (א) ע' נז.**
חסד דרועא ימינא: **ת"ז בהקדמה.**
כי אראה כו' מעשה אצבעותיך: **תהלים ח, ד.**
אצבע אלקים הוא: **שמות ח, טו.**
שארז"ל פ"ק דסוטה ע"פ יד ליד: **יב, ב.**
בלקו"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה דרוש הראשון: **כה, ד. וראה ספר המאמרים תקס"ב בתחלתו.**
ובד"ה מי מנה: **לקו"ת חקת סז, א.**

עמוד קכד

שעירות כידי עשו: **ע"פ לשון הכתוב בראשית כז, כג.**

פתוח תפתח את ידיך: **דברים טו, ח.**

שערך כעדר העזים: **שה"ש ד, א.**

הקול קול יעקב: **בראשית כז, כג.**

ע"פ כי תשמע בקול: **לקו"ת ראה כג, א. וראה ספר המאמרים תקס"ו ע' שכב.**

וע"פ קול דודי: **לקו"ת שה"ש טו, ב. וראה ספר המאמרים תקס"ט ע' מ.**

בד"ה לכן אמור לבנ"י: **תורה אור וארא נח, א. וראה סה"מ תקס"ג ע' קו.**

אשר נשאתי את ידי: **שמות ו, ח.**

רמ"ח פקודין רמ"ח אברים: **ראה ת"ז תיקון ל.**

ת"ת כנגד כולם: **פאה א, א.**

בינה נק' עלמא דחירו: **ראה זח"ב קפג, א. זח"ג צט, ב. לקו"ת ר"ה נז, ג. ס, ב.**

כמ"ש בסידור ע"פ מגיד דבריו: **סה, א.**

בת"א פ' לך ע"פ אנכי מגן לך: **יב, א.**

לו ישמעאל יחי': **בראשית יז, יח.**

בד"ה אשירה להוי': **תו"א בשלח סג, ב.**

משפט וצדקה ביעקב אתה עשית: **תהלים צט, ד.**

בד"ה זאת חוקת התורה: **לקו"ת חקת נו, ג.**

מה נשתנו אלו: **ראה שבת נה, א. זח"ב קע, ב.**

גם שמים לא זכו: **איוב טו, טו. "ושמים לא זכו".**

שמאל דוחה: **סוטה מז, א. וש"נ.**

בד"ה ראה ריח בני: **תו"א כ, ב.**

רישי' דעשו בעטפוי דיצחק: **לשון תיב"ע ויחי (מט, כא) ושם (נ, יג).**

ומ"ש במ"א ע"פ וכל הבת תחיון: **ראה אוה"ת שמות ע' ב'תקז.**

עמוד קכה

דקרו לי' אלקא דאלקאה: **מנחות קי, א.**

אין אני והוא יכולים לדור: **ערכין טו, ב.**

ויעש גם הוא מטעמים: **בראשית כז, לא.**

מטעמים תדיר: **בכת"י 1048 — מטעמים והענין כמ"ש בזח"ג אמור דקע"א ויעש גם הוא מטעמים.**

שטן ופנינה לש"ש נתכוין: **ב"ב טז, א.**

בלק"ת פ' חקת בד"ה ויעש משה נחש נחשת: **סב, א.**

ואם צדקת: **איוב לה, ז.**

כמה ארך אפיים לפניו: **אבות ה, ב.**

בת"א בד"ה בשלח פרעה: **סא, א.**

י"ל שממה: **בכת"י 1048 י"ל לשון שממה.**

אלמלא החרבה לא נתמלא צור: **רש"י תולדות כה, כג. ע' זח"ב רלו, ב.**

וכמ"ש בזוהר פ' נח ע"פ קץ כל בשר: **סב, ב.**

ולכל תכלית הוא חוקר: **איוב כח, ג.**

בלק"ת בד"ה אני לדודי דרוש הראשון: **פ' ראה לב, ג.**

ושם ימותו: **במדבר יד, לה.**

ממארז"ל אימת שממית על עקרב: **שבת עז, ב.**

פ"ה דברכות: **ל, ב.**

ועשתה את צפרני': **דברים כא, יב.**

בלק"ת פ' תצא סד"ה כי תצא דרוש השני: **לו, ג.**

הם: **בלקו"ת שם — הן.**

וצריך להסיר: **בלקו"ת שם — וצריך האדם להסיר.**

אברהם שיצא ממנו: **פסחים קיט, ב. ספרי דברים פ' ש"ב. ב"ר סח, יא.**

המדות: **בלקו"ת שם ליתא.**

וזהו"ע ע"ה: **בלקו"ת שם — וזהו"ע אמרם ע"ה.**

ע"ה אסור לאכול בשר: **פסחים מט, ב.**

עמוד קכו

וגר זאב עם כבש: **ישעי' יא, ו.**

ויובן זה ע"פ מ"ש בשל"ה די"ט ע"ב: **דברי השל"ה אלו הובאו באוה"ת נח תרעא, ב. וישלח רנא. נ"ך תתלד־ה.**

עתידה חזיר ליטהר: **ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א במים רבים תרל"ו עמוד פז. ובכ"מ.**
ויקח המן את הלבוש: **מגילת אסתר ו, יא.**
שמינית שבשמינית דמעטרא: **סוטה ה, א. וראה בהנסמן בהמ"מ לתו"א צא, ב [הוצאת קה"ת תנש"א].**
בד"ה ויקח המן: **תו"א מג"א קיט, ג.**
בתו"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת: **יב, ד.**

עמוד קכז

בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות דף י"א ע"ב: **בתו"א הוצאת קה"ת ו, ב.**
הגו סיגים מכסף: **משלי כה, ד.**
במ"א ע"פ הנפילים: **ראה אוה"ת בראשית כרך ג ע' תקצה.**
שממית בידים תתפש: **משלי ל, כח.**
חכמה נק' אין לגבי בינה: **ראה פרדס שעה"כ מערכת יש. וראה תניא פי"ח ובליקוט פירושים שם.**
החכמה תחי': **קהלת ז, יב.**
דחיוהי חד: **ת"ז בהקדמה ג, סע"ב.**

עמוד קכח

במשנה פ"ב דיומא: **כב, א.**
אף ידי יסדה ארץ: **ישעי' מח, יג.**
ה' הצירופים: **בכת"י 1048 ה' וע' הצירופים.**
ארז"ל מי שאין תוכו כברו: **ברכות כח, א. זח"ג רל, א. רלה, ב. רמה, ב.**
אם רחץ ה' את צואת בנות ציון: **ישעי' ד, ד.**
בזהר ר"פ בראשית: **זח"א בהקדמה א, א.**
ובבה"ז שם: **לאדה"א א, ג.**
בראשית בחוכמתא: **תרגום ירושלמי בראשית א, א.**
ועתה יגדל: **במדבר יד, יז.**
ארז"ל ע"פ הקול קול יעקב: **ב"ר סה, טז.**
פותח את ידיך: **תהלים קמה, טז.**
א"ת ידיך אל יודיך: **הקדמה ת"ז.**

עמוד קכט

בר"ח בהקדמה: **נמצא בכת"י 28 ריא, א. 1048 פא, א. וראה באוה"ת נ"ך-א ע' תרפט.**
בר"ח בהקדמה: **בענין זה ראה ג"כ אוה"ת איוב ע' תרפט.**
שעלה הים והציף את העולם: **ב"ר כג, יא. תנחומא יתרו טז.**

עמוד קל

אדמו"ר נ"ע בד"ה מי מנה עפר יעקב: **לקו"ת בלק סח, ג. וראה ספר המאמרים תקס"ג ע' תר.**
בד"ה רפאינו הוי' וארפא: **ראה ספר המאמרים תקס"ח ע' רטו ואילך.**
בד"ה והי' מספר בנ"י: **לקו"ת במדבר ו, ג.**
הים ראה וינס: **תהלים קיד, ג.**
אתה הוא ה' לבדך: **נחמי' ט, ו.**
מאו"א . . ובאות ג' סעי' ה': **מובא גם בלקו"ת עקב טז, א. באוה"ת נ"ך-א ע' שלה ע"ש.**
כל אשר חפץ הוי' עשה: **תהלים קלה, ו.**
בת"א מקץ בביאור דמזוזה: **מב, ד.**
בלקו"ת בביאור בשעה שהקדימו: **במדבר יד, ב ואילך.**
וכ' הר"ח וז"ל: **בפ"ג משער היראה.**
ובביאור וכל בניך: **לקו"ת ראה לא, א.**
א"ת בניך אלה בוניך: **סוף ברכות.**
הקורא למי הים וישפכם: **עמוס ה, ח.**
לבי יחיל בקרבי: **תהלים נה, ה.**

עמוד קלא

כשהקדימו נעשה לנשמע: **שבת פח, א.**
וכל אויביך יכרתון: **מיכה ה, ח.**
בלקו"ת בד"ה תקעו בחודש בדרוש הראשון: **נד, א.**
בד"ה כנשר יעיר פ"ב: **לקו"ת האזינו עח, ב.**

מוריד שאול ויעל: **שמואל־א ב, ו.**

ויאמר ה' לדג: **יונה ב, יא.**

כי אחר שובי נחמתי: **ירמי' לא, יט.**

מה שמו מה אומר אליהם: **שמות ג, יג.**

אליו ולא למדותיו: **פרד"ס שער הכוונה רפ"ב בשם הספרי.**

בלקו"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה: **לד, ד.**

ועשיתם אתם מעלה אני עליכם: **ויקרא כו, ג. זח"ג קיג, א. וראה ג"כ ויק"ר פל"ה, ז.**

בגין דישתמודעון לי': **זח"ב מב, ב.**

בלקו"ת ר"פ ואתחנן בד"ה ואתחנן: **ב, א.**

ובתו"א בד"ה משה ידבר: **סח, א־ב.**

בראשית בשביל: **ב"ר בתחלתו.**

עמוד קלב

ומבואר בבה"ז שם: **לאדה"ז לב, א ואילך.**

בלקו"ת פ' שלח בד"ה ענין נסכים: **מא, ג.**

בד"ה ענין: **בכת"י 1048 בד"ה בפ' ענין.**

יותר מס"נ: **התיבות „יותר כי עולם התהו שרשו גבוה יותר" ניתוסף מכת"י 1048.**

בלקו"ת פ' תצא בד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים: **לח, ב.**

והי' הבן הבכור לשניאה: **דברים כא, טו.**

פני ארי' ופני שור: **יחזקאל א, יוד.**

מהלכים בין העומדים: **זכרי' ג, ז.**

בת"א פ' וישב בד"ה כה אמר ה': **ל, א.**

ועמ"ש בד"ה אלה מסעי (השלישי): **צא, ג.**

טוב זה יצ"ט: **ב"ר ט, ט. קה"ר ג, טו. זח"א יד, א. סח, ב. קנ, א.**

בחילא יתיר: **זח"א קכט, ב.**

בד"ה מה טובו: **לקו"ת בלק עג, א ואילך. וראה ספר המאמרים תקס"ב ח"א ע' רלא.**

סד"ה כי ההרים ימושו: **לקו"ת תצא מ, א ואילך. וראה ספר המאמרים תקס"ד ע' רח.**

ובד"ה זכור ושמור . . בת"א פ' יתרו: **עא, ג.**

בטרם הרים יולדו: **תהלים צ, ב.**

תשב אנוש עד דכא: **תהלים צ, ג.**

תשובה קדמה לעולם: **ב"ר א, ד. פסחים נד, א.**

הרים הם חג"ת: **ראה גם לקו"ת תצא מ, א.**

בלקו"ת בד"ה מי א"ל כמוך: **סא, א.**

ובד"ה האזינו השמים: **לקו"ת האזינו עא, ג ואילך.**

כי אלף שנים בעיניך: **תהלים צ, ד.**

ועמ"ש ע"פ דרשו הוי' בהמצאו: **ישעי' נה, ו.**

אלו בתי כנסיות: **ראה ר"ה יח, א.**

עמוד קלג

שוין כו' בתפלה: **בכת"י 1048: שוין כו' הכל שוין בתפלה.**

סיהרא . . דל"ל מגרמה כלום: **ראה זהר תולדות קלה, סע"ב. ויחי רלו, ב. רמט, ב. ויקהל רטו, א. בחוקותי קיג, ב.**

שעני חשוב כמת: **נדרים סד, ב. זהר (רעיא מהימנא) משפטים קיט, א. רש"י שמות ד, יט.**

מן המיצר קראתי: **תהלים קא, ה.**

קרוב ה' לנשברי לב: **תהלים לד, יט.**

צמאה לך נפשי: **תהלים סג, ב.**

תפלה לעני: **תהלים קב, א.**

תפלה למשה איש האלקים: **תהלים צ, א.**

בלקו"ת בשה"ש סד"ה יונתי: **יט, ג ואילך.**

ההפרש בין קומי לכי רעייתי: **שה"ש ב, יג.**

תפלה לדוד: **תהלים פו, א.**

בד"ה בהעלותך: **לקו"ת בהעלותך כט, ג. וראה ספר המאמרים תקס"ב ע' רטו.**

אלה תולדות השמים והארץ: **בראשית ב, ד.**

אם הבנים: **תהלים קיג, ט.**

והחכמה מאין תמצא: **איוב כח, יב.**

בורא קדושים: **ברכת ק"ש.**

בלק"ת בד"ה את שבתותי תשמרו: **בהר מא, ב.**

וארז"ל דקאי על הקב"ה: **קהלת רבה ד, ח.**

עמוד קלד

אשר ברא ששון ושמחה: **כתובות ח, א.**
וכמ״ש ע״פ את שבתותי תשמרו: **ראה לקו״ת בהר מא, ד.**
בד״ה אוסרי לגפן: **תו״א ויחי מו, א ואילך.**
בד״ה האזינו השמים: **לקו״ת האזינו עא, ג. וראה סה״מ תקס״ג כרך ב׳ ע׳ תשנו.**
עד יעבור עמך הוי׳: **שמות טו, טז.**
בלק״ת בד״ה ארץ הרים ובקעות: **יז, ג ואילך.**
ושקל בפלס הרים: **ישעי׳ מ, יב.**
בד״ה אתם נצבים: **מה, א.**
עד אשר לא תחשך השמש: **קהלת יח, ב.**
בד״ה צו את בנ״י: **לקו״ת פנחס. וראה סידור עם דא״ח לא, ג.**
עוה״ב . . עולם ברור: **ב״ב יוד, ב.**
והמקדש את האשה ע״מ שהוא צ״ג: **קידושין מט, ב.**
בד״ה צאינה וראינה: **לקו״ת שה״ש כה, א.**
בר״ח שער הקדושה: **פ״ב. נמצא בכת״י 28 רטז, א. 1048 פה, א.**
באוה״ת נ״ך־א ע׳ קעג מציין לד״ה זה „וכתבתי מזה במ״א על הר״ח שעה״ק פ״ב. והוא בבוך ויקרא אחר פ׳ קדושים״.
בלקו״ת פ׳ מטות בד״ה ראשי המטות: **פא, א. וראה סה״מ תקס״ד ע׳ קפז.**

עמוד קלה

נדרים סייג לפרישות: **אבות ג, יג.**
בלק״ת בד״ה לבאר ענין יוה״כ: **דרושים ליוה״כ סח, א.**
ובד״ה שובה ישראל עד דרוש השני: **לקו״ת דרושים לשבת שובה סו, ג.**
בלק״ת פ׳ אחרי בד״ה כי ביום הזה יכפר: **כה, ג ואילך.**
בד״ה וירא ישראל את היד: **תורה אור בשלח סא, ד.**
נר חנוכה אסור להשתמש לאורה: **שבת כא, ב. או״ח תרעג ס״ק א.**
בד״ה מזמור שיר ליום השבת: **ראה יהל אור ע׳ שכח.**
שבת . . אותיות תשב: **אגה״ת פ״י. וע׳ ביפה תואר ב״ר פכ״ב בסופו.**
תורתו קבע ומלאכתו עראי: **אבות א, ט.**
בד״ה הן האדם הי׳ כאחד: **תו״א בראשית ה, ג.**
ע״פ וידור יעקב נדר: **ראה ספר המאמרים תקס״ח ח״ב ע׳ תרכו ואילך.**
והי׳ הוי׳ לי לאלקים: **בראשית כח, כא.**
בת״א פ׳ ויצא סד״ה ושבתי בשלום: **כא, א.**
ושמאלו תחת לראשי: **שה״ש ב, ו.**
בת״א פ׳ תשא סד״ה שמאלו: **פה, ג.**
קדש א״ע במותר לך: **יבמות כ, א.**
בד״ה ולא אבה בלקו״ת פ׳ כי תצא: **לח, ד.**
בפי׳ כי עם קדוש אתה: **דברים יד, ב.**
בד״ה מהיכן זכו ישראל: **אור התורה ואתחנן ע׳ שנה (רבות ס״פ ואתחנן דרצ״א, א).**
ובד״ה ואתם תהיו לי ממלכת כהנים: **ראה אוה״ת יתרו ע׳ תתי.**
ובבה״ז פ׳ אמור ד״ק ע״ב: **לאדה״א פ, ד.**
לא הביט און: **במדבר כג, כא.**
טהור עינים מראות ברע: **חבקוק א, יג.**

עמוד קלו

אני מדבר בצדקה: **ישעי׳ סג, א.**
בלק״ת פ׳ שלח בד״ה כי תבואו: **מא, א.**
סד״ה האזינו השמים דרוש השלישי: **עז, א.**
הגם על האלמנה אשר אני מתגורר: **מלכים־א יז, כ.**
אין רע יורד מלמעלה: **ב״ר נא, ה. תנחומא וירא יח. מדרש תהלים קמט, א.**
אין אדם נוקף אצבעו: **חולין ז, ב.**
קדש לי כל בכור: **שמות יג, ב.**
בד״ה מה טובו: **לקו״ת בלק עד, ב. וראה ספר המאמרים תקס״ב ע׳ רלא.**

וכן אומרים . . קדשתם אותי: **כ״ז ליתא בכת״י 1048.**

על אשר לא קדשתם אותי: **דברים לב, מא.**

בזוהר קדושים בסופו: **פז, א. נמצא בכת״י 28 ריח, א. 1048 פז, א (ונחלק לסעיפים). המאמר נדפס בסה״מ אתהלך ע׳ ריג וכאן הוא הגהות וכו׳. וראה גם לקו״ת קדושים כט, ג. ד״ה השמים כסאי תשל״ו (נדפס בקונטרס ב׳ אייר תשמ״ט).**

עמוד קלז

נקבה שכרך עלי: **ירמי׳ לא, כא.**

ויקוב כו׳ את השם: **ויקרא כד, יא.**

בד״ה תקעו בחודש שופר: **לקו״ת דרושים לר״ה נה, ד. וראה סה״מ תקס״ח ע׳ תיד.**

בד״ה קול דודי: **לקו״ת שה״ש טו, ב.**

קלא דלא אשתמע: **זח״א נ, ב.**

מארז״ל בענין שהתורה נתנה: **ברכות ו, ב.**

נחר גרוני: **תהלים סט, ד.**

בת״א ר״פ ויצא ע״פ וילך חרנה: **כב, ב. וראה גם נח, ב.**

ועיקר השפעת . . קוין שלה אמ״ר: **נמצא גם בסה״מ אתהלך. וא״כ הגה״ה זו אינה להצ״צ.**

בסידור ע״פ אין אומר ואין דברים: **קפא, א.**

בת״א ח״ב בד״ה לסוסתי: **לקו״ת שה״ש יא, ד. כן נקרא הלקו״ת בכ״מ באוה״ת.**

כי אמרתי עולם חסד יבנה: **תהלים פט, ג.**

שאמר לעולמו די: **חגיגה יב, א.**

לך הוי׳: **דה״א כט, יא.**

(אברהם יצחק . . דנוק׳): **כל המוסגר נמצא גם בסה״מ אתהלך שם. ראה זח״א כה, ב ובהמצויין בניצוצי זהר לזח״ב רד, א סי׳ ד.**

עמוד קלח

בסידור בד״ה אד׳ שפתי תפתח: **רלו, ג.**

הקול קול יעקב: **בראשית כז, כג.**

בת״א ע״פ וישב יעקב: **כז, ב.**

כרחל לפני גוזזי׳ נאלמה: ***ישעי׳ נג, ז.***

בביאור דשתי הלחם ע״ג שני הכבשים: **לקו״ת אמור לט, ב.**

את הכבש אחד תעשה: **שמות כט, לט.**

בד״ה כה תברכו את בנ״י: **ראה ספר המאמרים תקס״ו ע׳ רלה.**

ובבה״ז שם: **לאדה״א קיח, א.**

כרוב א׳ מקצה מזה: **שמות כה, יח.**

בת״א ס״פ תרומה: **פא, ב.**

מה ראו על ככה: **אסתר ט, כז.**

ועמ״ש ע״פ מי מנה: **ראה לקו״ת חקת סז, א ואילך.**

ומספר את רובע ישראל: **במדבר כג, יוד.**

ובמ״א נתבאר: **ראה לקו״ת קדושים כט, ג בשם הפרדס שער כד בסופו.**

עמוד קלט

בד״ה הרם את מטך ונטה את ידך: **ראה אוה״ת בשלח ע׳ תטו ואילך.**

קול דודי הנה זה בא מדלג: **שה״ש ב, ח.**

לא יגורך רע: **תהלים ה, ה.**

בהראותו את עושר כבוד מלכותו: **אסתר א, ד.**

ומ״ש בבה״ז פ׳ בשלח ד״נ: **ביאוה״ז לאדהאמ״צ מג, ד ואילך.**

ובת״א סד״ה ואלה שמות בנ״י: ***ג, ד.***

בד״ה בחודש השלישי: **תו״א יתרו סז, א. וראה סה״מ תקס״ז ע׳ קמו.**

ורחל היתה יפ״ת ויפ״מ: **בראשית כט יז.**

בת״א פ׳ ויצא ע״פ אם לא תדעי: **כג, ב.**

ועמ״ש בד״ה כי תצא: **ראה לקו״ת לד, ג ואילך.**

ועמ״ש בד״ה ואני נתתי: **תו״א קב, א. וראה ספר המאמרים תקס״ג ע׳ עה.**

עמוד קמ

ששם עלו שבטים: **תהלים קכב, ד.**

למה ירצה כך בגין דישתמודעין: **ראה זח"ב מב, ב.**

ולכבודי בראתיו: **ישעי' מג, ז.**

בביאור ע"פ ונקדשתי: **ראה לקו"ת אמור לא, ב. — שם לד, ד. וראה ספר המאמרים תקס"ג ע' שסו.**

לכבוד ולתפארת: **שמות כח, ב.**

וכבוד הדר מלכותו: **תהלים קמה, יב.**

ע"פ כחתן יכהן פאר: **ראה אוה"ת נצבים ע' א'רסט.**

יפאר ענוים בישועה: **תהלים קמט, ד.**

ישראל אשר בך אתפאר: **ישעי' מט, ג.**

בעטרה שעטרה לו אמו: **שה"ש ג, יא.**

אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים: **דברים ד, לה.**

וידעו מצרים כי אני הוי': **שמות ז, ה.**

ואולם חי אני: **במדבר יד, כא.**

ה' ימלוך לעולם ועד: **שמות טו, יח.**

באוצ"ח בתחלתו וכאשר עלה ברצונו: **אוצרות חיים שער העיגולים דרוש א"ק בתחלתו. ע"ח שער (א) דרוש עגולים ויושר ענף ב'.**

עמוד קמא

וידע כל פעול כי אתה פעלתו: **תפלת ר"ה.**

בת"א . . בד"ה רני ושמחי: **לז, א.**

בביאור ע"פ כי כאשר השמים: **ג, א.**

יתרו . . בביאור ע"פ זכור ושמור: **עא, א.**

ובד"ה צו את קרבני לחמי: **ראה לקו"ת פנחס עז, ג ואילך.**

בד"ה מהלכים בין העומדים: **ל, א ואילך.**

בד"ה מזוזה מימין: **תו"א מקץ מב, ב.**

מט"ט קושר כתרים לקונו: **ראה זח"א לז, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תש"ד בתחלתו.**

הדר כבוד הודיך: **תהלים קמה, ה.**

ובמ"א נת': **ראה אוה"ת שלח תצט־ק.**

ובמ"א נת' הדר מלכותו זהו מלך השמיני הדר: **ראה סה"מ תקס"ג — בביאור ועתה יגדל נא — ע' תקצא. וראה אור התורה דרושים לר"ה ע' א'תמב — ובביאור ע"פ ועתה יגדל נא, דתקס"ג, נתבאר פי' הדר מלכותו היינו כי ז' מלכים דתוהו . . והמלך השמיני.**

ועמ"ש ע"פ המולך מהודו ועד כוש: **ראה אוה"ת חיי שרה ע' קיד.**

ועמ"ש בד"ה ואלה שמות בנ"י: **ראה תו"א מט, א ואילך.**

פ' נח בד"ה הן עם אחד: **יוד, ב ואילך.**

ובד"ה אם בהרת קדמה: **לקו"ת תזריע כב, ב ואילך.**

ובבה"ז ע"פ ויהי' חיי שרה: **ראה ביאוה"ז יב, ב ואילך.**

עמוד קמב

ששם עלו שבטים: **תהלים קכב, ד.**

בד"ה ואני נתתי: **תו"א קב, א.**

ע' בביאור הבאים ישרש: **תו"א נד, ד ואילך.**

ומכ"ז יובן: **בכת"י 1048 כאן סעיף ג).**

מוליך לימין משה זרוע תפארתו: **ישעי' סג, יב.**

בד"ה את קרבני לחמי: **לקו"ת פנחס עז, ג.**

לויתן זה יצרת לשחק בו: **תהלים קד, כו.**

עמוד קמג

וכמ"ש במ"א בענין ארבע הידות: **ראה אוה"ת ויגש תתשיד.**

ויהי האדם לנפש חי' ות"א לרוח ממלא: **בראשית ב, ז ותרגום אונקלוס שם.**

ובשנה הרביעית יהי' כל פריו קודש הילולים: **ויקרא יט, כד.**

וכי תבואו אל הארץ: **נמצא בכת"י 28 רכד, ב. ראה לקו"ת קדושים כט, א.**

וכי תבואו אל הארץ: **ויקרא יט, כג.**

ששם עלו שבטים: **תהלים קכב, ד.**
ענין . . שיטה א׳ . . כמו בהלו: **מכאן ואילך בלקו״ת כט, ג. שו״ה כמו בהילו נרו.**
בהלו נרי: **איוב כט, ג.**

עמוד קמד

ירושלים הבנוי׳ כעיר שחוברה: **תהלים קכב, ג.**
ברוך ה׳ מן העולם ועד העולם: **דה״א כט, יא.**
בד״ה אלה פקודי: **לקו״ת פקודי ד, א.**
וכי תבואו אל הארץ: **נמצא בכת״י 28 רכה, א. 1048 צג, א.**
עקב אשר שמע אברהם בקולי: **בראשית כו, ה.**
שו״ה הטמאות . . ומה: **בכת״י 1048 ליתא תיבת ומה.**

עמוד קמה

משמיא מיהב יהבי: **תענית כה, א. חולין ס, א.**
והקשה בלקו״ת הלא עו״כ מולידים: **לקו״ת להאריז״ל פ׳ בראשית. וראה גם ע״ח שער הקליפות (שמ״ח) פ״ב. לקו״ת חקת ס, ג. ס׳ מאמרי אדה״ז ענינים ע׳ שעו. אוה״ת על מאמרז״ל וענינים ע׳ שלה. אוה״ת ויקהל ע׳ ב׳קיז. תצא ע׳ תתעג. סוכות ע׳ א׳תשנח. סה״מ עת״ר ע׳ קלח.**
גם בלא דעת נפש: **משלי יט, ב.**
קודם ג׳ שנים לא הכיר אברהם את בוראו: **נדרים לב, א. זח״ג (שב, א) בתוספ׳.**
באשה פחותה מבת שלש שנים: **ראה נדה מד, ב במתני׳. ובשו״ע אבה״ע רסט״ז וברמ״א שם ס״כ ס״א.**
שנו רז״ל בן חמשה שנים למקרא: **אבות פ״ה, מכ״ב.**
בתו״א סד״ה המגביהי לשבת בפ׳ מקץ: **מ, א־ב.**
כימי העץ ימי עמי: **ירמי׳ ג, ט.**

וכל בנייך למודי הוי׳ ורב שלום בונייך: **ישעי׳ נד, יג.**
ויכולו השמים והארץ: **בראשית ב, א.**
והולידה והצמיחה: **ישעי׳ נה, יוד.**

עמוד קמו

הפעם ילוה אישי אלי: **בראשית כט, לד.**
בד״ה יהודה אתה: **תו״א ויחי מה, ג.**
ועמ״ש ע״פ המאמר פ׳ בשלח דנ״א: **ביאוה״ז בשלח מג, ד ואילך.**
בת״א בד״ה וארא אל אברהם: **נה, א ואילך.**
ויגע בכף ירכו: **בראשית לב, כו.**
ואדמו״ר נ״ע פירוש כי תפארת ענין הילול:
בהראותו את כו׳ ואת יקר תפארת: **אסתר א, ד.**
בגין דישתמודעון: **זח״ב מב, ב. ע״ח בתחלתו.**
על כל שבח: **בברכת ק״ש.**
עיניים יונים: **שה״ש ד, א.**
כרחל לפני גוזזי׳: **ישעי׳ נג, ז.**
סד״ה את קרבני לחמי: **לקו״ת פנחס עח, ג.**
ובד״ה אלה מסעי בנ״י: **לקו״ת מסעי פח, ג. וראה מאמרי אדה״ז פרשיות ע׳ תרצד.**
אני אענה את השמים: **הושע ב, כג.**
בסידור שער ל״ג בעומר: **שג, א ואילך.**

עמוד קמז

פני ארי׳ אל הימין: **יחזקאל א, יוד.**
ארי׳ שרשו גבוה יותר מהשור: **ראה גם אוה״ת איכה ע׳ א׳נז. אוה״ת ואתחנן ע׳ תו. לקו״ת שה״ש ט, ד.**
בת״א ר״פ וישלח: **כה, ג בד״ה ויקח מן הבא.**
ובד״ה כי אברהם לא ידענו: **ראה תו״א צג, א ואילך. מאמרי אדה״ז נביאים ע׳ קצ ואילך.**
קליפה קדמה לפרי: **ראה לקו״ת להאריז״ל ס״פ וישלח, וס׳ הליקוטים שם. זח״ב קח, ב.**

בת״א בד״ה בשלח פרעה: **סא, א. וראה ספר המאמרים תקס״ב ע׳ קמו.**

ועמ״ש על המאמר זח״ג פ׳ שלח קע״א: **ביאוה״ז שלח צ, ד.**

והי׳ ביום ההוא יצאו מ״ח מירושלים: **זכרי׳ יד, ח.**

ויבא משה בתוך הענן: **שמות כד, יח.**

ומשה ניגש אל הערפל: **שם כ, כח.**

ישת חושך סתרו: **תהלים יח, יב.**

עמוד קמט

ולאחותו הבתולה: **נמצא בכת״י 28 רכט, א. 1048 צז, א.**

ולאחותו הבתולה: **ויקרא כא, ג.**

וגם אמנה אחותי: **בראשית כ, יב.**

ופי׳ בבה״ז שם: **י, ג.**

אני הוי׳ לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**

מוצא מים אשר לא יכזבו: **ישעי׳ נח, יא.**

בביאור ע״פ אלה מסעי: **לקו״ת מסעי צג, ב.**

בביאור דצאינה וראינה: **ראה לקו״ת שה״ש כו, ד ואילך.**

מי יתנך כאח לי: **שה״ש ח, א.**

ביום ההוא יהי׳: **זכרי׳ יד, ט.**

אם אין קמח אין תורה: **אבות ג, יז.**

ביום חתונתו זה מתן תורה: **תענית כו, ב.**

בהדרוש חמשה קנינים קנה הקב״ה: **אוה״ת שבועות ע׳ קצד ואילך. וראה מאמרי אדה״ז ש״ס ע׳ קכ־קכט.**

ובהקיצור שם: **אוה״ת שם ע׳ רה.**

כל הנושא בת אחותו: **יבמות סב, ב.**

תקרא ואני אענה: **ישעי׳ נח, ט.**

בביאור ע״פ ועתה יגדל: **ראה ספר המאמרים תקס״ג ע׳ תקעו ואילך.**

ובד״ה האזינו השמים: **לקו״ת האזינו עא, ד. וראה ספר המאמרים תקס״ג ע׳ תשנו ואילך.**

בביאור ע״פ אני ישנה: **לקו״ת שה״ש לה, ג.**

פתחי לי אחותי: **שה״ש ה, ב.**

עמוד קנ

בת״א פ׳ ויגש בד״ה וילקוט יוסף: **מד, ב.**

בד״ה ונתתי לך מהלכים: **תו״א וישב ל, א ואילך.**

בד״ה שחורה אני ונאוה: **לקו״ת שה״ש ו, ג.**

בסידור בדרוש ברכת הזימון: **קג, א ואילך.**

ובבה״ז פ׳ תרומה: **ביאוה״ז פ׳ תרומה נ, ד.**

ואיש אשר יקח את אחותו: **ויקרא כ, יז.**

אברהם שהוא חסד: **ספר הבהיר אות קצא. זהר חדש תולדות כז, א.**

אחותי היא: **בראשית כו, ז.**

רעייתי פרנסתי: **שהש״ר ספ״א. וראה זח״ג ז, ב.**

שאין נותנים לאדם פרנסה: **ראה יבמות סב, ב. וראה לקו״ת ברכה ק, ב — ובהמ״מ שם.**

אכלתי יערי עם דבשי: **שה״ש ה, א.**

לאשתאבא בגופא דמלכא: **זח״א ריז, ב.**

לאתבא צדיקייא בתיובתא: **וראה זח״ג קנג, ב. וראה לקו״ת שה״ש ג, ב ובהמצוין שם בהמ״מ.**

וכמ״ש במ״א: **ראה אוה״ת שה״ש־ב ע׳ תרלא ועוד.**

מי יתנך כאח לי: **שה״ש ח, א.**

עמוד קנא

גן נעול אחותי כלה: **שה״ש ד, יב.**

ולא תתורו אחרי לבבכם: **במדבר טו, לט.**

בביאור ע״פ ביום השמיני שלח: **ראה לקו״ת דרושים לשמ״ע פז, ג ואילך.**

בכל יום יהי׳ בעיניך כחדשים ממש: **רש״י תבוא כו, טז. פס״ז ואתחנן ו, ו.**

חדשים לבקרים: **איכה ג, כג.**

תענוג תמידי אינו תענוג: **ראה לקו״א להה״מ סי׳ קסח (בשם הבעש״ט).**

וירם קרן לעמו: **תהלים קמח, יד.**

ע״פ ואתה הקרב אליך את אהרן: **שמות כח, א. וראה אוה״ת תצוה ע׳ א׳תקעז ואילך.**
ונפש כי תקרב: **ויקרא ב, א.**
בלקו״ת פ׳ בהר בד״ה ושבתה הארץ: **לט, ג ואילך.**
ומ״ש ע״פ בהיותו קרוב כאן ליחיד: **ראה ר״ה יח, א. אוה״ת שבת שובה ע׳ א׳תסו.**
שלום שלום: **ראה ישעי׳ נז, יט.**
אשר לו אלקים קרובים אליו: **דברים ד, ז.**
ותתצב אחותו מרחוק: **שמות ב, ד.**
אז תשמח בתולה במחול: **ירמי׳ לא, יג.**
ופרעה הקריב שהביאן לתשובה: **שמות יד, יוד. ראה שמו״ר פכ״א ה. תנחומא בשלח ח. בלקח טוב בשלח (יד, יוד). וע׳ שמו״ר (פכ״א, ה).**
לרחוק שנעשה קרוב: **נסמן לעיל ע׳ ג.**
כי ה׳ אלקיך בקרבך: **דברים ז, כא.**
היש ה׳ בקרבנו אם אין: **שמות יז, ז.**
ויהרוג ה׳ כל בכור: **שמות יג, טו.**
וכמ״ש במ״א ע״פ שופך דם האדם באדם: **ראה אוה״ת ויצא ע׳ תתנד.**
בד״ה בשעה שהקדימו: **לקו״ת במדבר יב, ג. וראה סה״מ תקס״ב ע׳ רד.**
לא תרצח: **שמות כ, יג.**
מבואר במ״א ע״פ ולו יקהת עמים: **בראשית מט, יוד. וראה לקו״ת במדבר כא, א. סה״מ אדה״ז פרשיות במדבר ע׳ תריא.**
כתרגומו יתכנשון עממיא: **ראה מאמרי אדה״ז שם בהמ״מ.**
ורוחו ונשמתו אליו יאסוף: **איוב לד, יד.**
בהתאסף ראשי עם: **דברים לג, ה.**
אז אהפוך אל עמים: **צפני׳ ג, ט.**

עמוד קנב

בד״ה במדב״ס שאו את ראש: **ראה לקו״ת במדבר א, ג.**
בת״א פ׳ תרומה ע״פ אשקך: **פ, ג.**
ריוז בגדיו: **סנהדרין לז, א.**
מדוע אדום ללבושך: **ישעי׳ סג, ב.**
ועתי״ יתיב: **דניאל ז, ט.**
פורה דרכתי לבד: **שם ג.**
הוגעתם ה׳ בדבריכם: **מלאכי ב, יז.**
ה׳ כגבור יצא: **ישעי׳ מב, יג.**
ה׳ ימלוך לעולם ועד: **שמות טו, יח.**
בד״ה בשלח פרעה: **תו״א בשלח סא, א.**
שממית בידים תתפש: **משלי ל, כח.**
דודי צח ואדום: **שה״ש ה, יוד.**
והנהר הרביעי זהו פרת: **בראשית ב, יד.**
יוסף הוי׳ לי בן אחר: **בראשית ל, כד.**
בד״ה אוסרי לגפן: **תו״א ויחי מו, ב.**
ויז נצחם על בגדי: **ישעי׳ סג, ו.**
וגם נצח ישראל: **שמ״א טו, כט.**
ועברתם שמורה נצח: **עמוס א, יא.**

עמוד קנג

למנצח על השמינית: **תהלים לב, א.**
אדם א׳ דם: **ראה של״ה כא, א. דרך חיים פפ״ג.**
כי לא אדם הוא: **שמואל־א טו, כט.**
לו ישמעאל יחי׳: **בראשית יז, יח.**
וכל מלבושי אגאלתי: **ישעי׳ סג, ג.**
אלקיכם כהן הוא: **סנה׳ לט, א.**
קדש ישראל לה׳: **ירמי׳ ב, ג.**
כי לא ידח ממנו נידח: **שמואל־ב יד, יד.**
בד״ה עם לבן גרתי: **ראה אוה״ת וישלח כרך ב׳ ע׳ רכז, א. כרך ז׳ ע׳ תתתכז, ב.**
בד״ה אז תשמח בתולה: **ראה סה״מ תקס״ה ע׳ ריד. אוה״ת נ״ך (ב) ע׳ תתפד.**
אם אין קמח אין תורה: **אבות ג, יז.**
ועמ״ש מזה באריכות ע״פ ביום השני הקריב: **ראה אוה״ת נשא ע׳ א׳תקעו ואילך.**

עמוד קנד

אתה הוא ה׳ האלקים: **נמצא בכת״י 28 רלג, ב. 1048 קא, א.**

אתה הוא ה׳ האלקים: **נחמי׳ ט, יא.**
והאלקים יבקש את נרדף: **קהלת ג, טו.**
הודיעני נא את דרכיך: **שמות לג, יג.**
גדולים מעשה צדיקים: **כתובות ה, א.**
בן פורת יוסף: **בראשית מט, כב.**
והרשעה כולה בעשן תכלה: **תפלת שמו״ע בר״ה ויוהכ״פ.**
כמארז״ל ע״פ כי יד על כס י־ה: **רש״י שמות יז, טז.**
ע׳ בסידור בהערה לתיקון חצות: **קנא, ג ואילך.**
ויקרא שם אברהם בשם ה׳: **בראשית כא, לג.**
כי הוי׳ הוא האלקים: **דברים ד, לה.**
למה ה׳ תעמוד ברחוק: **תהלים י, יא.**
וע׳ בת״א פ׳ ויצא: **כא, א ואילך.**

עמוד קנה

ועמ״ש ע״פ רבות רעות: **ראה יהל אור קכה, א. תהלים לד, כ.**
ונודעה . . צדקה וחסד: **משלי כא, כא.**
ארז״ל בן עשרים לרדוף: **אבות ה, כא.**
הוי עז כנמר: **אבות ה, כ.**
איש מזרעך לדורותם: **נמצא בכת״י 28 רלג, ב. 1048 א, א. וראה דרך מצותיך לא, א.**
במא״א אות מ סעיף י״ז: **ראה באוה״ת תשא ע׳ א׳תתמד „וזה אינו מובן איך אלקים שהוא שם קדוש גימט׳ מום״ ע״ש.**
ועמ״ש ע״פ כולך יפה רעייתי: **שה״ש ד, ז. ראה אוה״ת שה״ש ב ע׳ תכ.**
שחת לו לא בניו מומם: **דברים לב, ה.**
ע׳ בת״א פ׳ מקץ בד״ה רני ושמחי: **לו, ג.**
ותמימים ינחלו טוב: **משלי כח, יוד.**
ואין טוב: **אבות ו, ג.**
אשר ישוב אל ה׳ וירחמהו: **ישעי׳ נה, ז.**
בד״ה ושאבתם מים בששון: **לקו״ת סוכות עח, ג־ד.**
סוף מנחות: **קט, א. וראה אוה״ת חנוכה־ב דף שטז, ב. תשא ע׳ א׳תתמד ואילך. דרמ״צ לא, לג.**
במקום אשר יבחר ה׳: **דברים יב, יד.**
בת״א פ׳ וארא בד״ה וידבר אלקים: **נו, א ואילך.**
הסך נסך שכר להוי׳: **במדבר כח, ז.**
המשמח אלקים: **שופטים ט, יג.**
גדול הוי׳ ומהולל: **תהלים מח, יב.**
וארז״ל אימתי הוא גדול: **זח״ב רלה, ב. ראה זח״ג ה, א. זו״ח תשא (מד, א) בשינוי לשון.**
בינה יתירה ניתנה באשה: **נדה מה, ב.**
ומתלמידי יותר מכולם: **תענית ז, א.**
צחוק עשה לי אלקים: **בראשית כא, ו.**
בלק״ת פ׳ שלח בד״ה אני הוי׳ אלקיכם: **מח, ג.**

עמוד קנו

וה׳ בהיכל קדשו: **חבקוק ב, כ.**
ושפחה כי תירש: **משלי ל, כג.**
בסידור בדרושי המילה בד״ה ולא יקרא: **קמה, א ואילך.**
כי שמש ומגן הוי׳ אלקים: **תהלים פד, יב.**
והבדילה לכם הפרוכת: **שמות כו, לג.**
וכ״ה בדרוש עשה לך חרבות צורים: **סידור עם דא״ח קמא, ד ואילך. אוה״ת נ״ך־ב ע׳ תשלח ואילך.**
מום בגימט׳ אלקים: **מאו״א מ, יז.**
ומלתם את ערלת לבבכם: **דברים י, טז.**
כל איש אשר בו מום לא יקרב: **ויקרא כא, יח.**
בלקו״ת פ׳ אמור בד״ה ביאור ע״פ והניף: **לז, ד.**
עבירה מכבה מצוה: **סוטה כא, א. וראה דרך חיים קי, ג. אוה״ת חנוכה כרך־ב שטז, א.**
בלקו״ת פ׳ ראה בד״ה אחרי ה׳ אלקיכם: **כ, א. וראה ספר המאמרים תקס״ה ח״ב ע׳ תשעו.**
אל הפרוכת לא יבא: **ויקרא כא, כג.**
תפלה שהוא במקום הקרבנות: **ברכות כו, ב.**

שמש ומגן ה׳ אלקים: **תהלים פד, יב.**
בת״א בד״ה ואתה תצוה: **פא, ד.**

עמוד קנז

ע״פ כולך יפה רעייתי: **ראה אוה״ת שה״ש (ב) ע׳ תכ.**
וידעת היום והשבות אל לבבך: **דברים ד, לט.**
בלקו״ת פ׳ ואתחנן סד״ה וידעת: **ז, ד. וראה סה״מ תקס״ו ע׳ שיא.**
בכל לבבך בשני יצריך: **ברכות נד, א.**
ומום אין בך כו׳: **ע״כ נמצא בכת״י 1048.**
בד״ה כי תשא את ראש בנ״י: **תו״א קיא, ד. ספר המאמרים תקס״ג ע׳ קעו. אוה״ת תשא ע׳ א׳תתמד.**
ישראל עלו במחשבה: **ב״ר בתחלתו.**
ישראל מאמינים בני מאמינים: **שבת צז, ב. שמו״ר פ׳ בשלח פכ״ג.**
וכמ״ש מזה בסידור שער ל״ג בעומר: **שג, א ואילך.**
דבר אל בנ״י כו׳ אל הארץ: **נמצא בכת״י 28 רלז, א. 1048 קה, א.**
בלק״ת בד״ה וספרתם לכם: **ראה לקו״ת במדבר יא, ב.**
למה נק׳ שמה ארץ: **ב״ר ספ״ה.**
בד״ה וה״ה מספר בנ״י: **לקו״ת במדבר ה, א. ספר המאמרים תקס״ה ח״ב ע׳ תקעט.**
ובד״ה וישב יעקב: **תו״א כו, ג ואילך.**
ובד״ה כי תבואו: **ראה לקו״ת בהר לט, ג ואילך.**
בד״ה אדם כי יקריב: **לקו״ת ויקרא ג, ג.**
ובד״ה וספרתם לכם: **ראה לקו״ת במדבר יוד, א ואילך.**

עמוד קנח

וקצרתם את קצירה: **ויקרא כג, יוד.**
ראשית קצירכם: **שם.**
והנה אנחנו מאלמים אלומים: **בראשית לז, ז.**
בת״א פ׳ וישב: **כח, א.**
בד״ה בשלח פרעה: **סא, א. וראה ספר המאמרים תקס״ב ע׳ קמה.**
וזרעתי׳ לי בארץ: **הושע ב, כה.**
כי ה׳ יתן חכמה: **משלי ב, ו.**
יהיב חכמתא לחכימין: **דניאל ב, כא.**
והוא נער את בני בלהה: **בראשית לז, ב.**
לפתוח חטאת רובץ: **בראשית ד, ז.**
ובלק״ת בד״ה וספרתם לכם: **במדבר י, ג.**
ספ״ד דסוכה: **מט, ב.**
אמרו צדיק כי טוב: **ישעי׳ ג, ו.**
משכני: **שה״ש א, ד.**
בד״ה בכ״ה בכסלו בת״א פ׳ וישב: **כט, ב.**

עמוד קנט

ראשית עריסותיכם חלה תרימו: **במדבר טו, כ.**
ביום חתונתו זה מתן תורה: **תענית כו, ב.**
הסתר אסתיר: **דברים לא, יח.**
בא נחש על חוה: **שבת קמו, א.**
ע״פ ואם בשדה מצאה: **ראה סה״מ תקס״ב ע׳ סו. מאמרי אדה״ז — אתהלך — ע׳ רלח.**
וכבודי לאחר לא אתן: **ישעי׳ מב, ח. מח, א.**
שעשתה מעשה בהמה: **סוטה טו, ב.**
א״ח כו׳ ותקם בעוד לילה: **משלי לא, יוד, טו.**
בת״א בד״ה רני ושמחי: **לז, א.**
רוח הבהמה היורדת למטה: **קהלת ג, כא.**
ובלילה שירה עמי: **תהלים מב, ט.**
לאהפכא חשוכא: **זח״א ד, א.**

עמוד קס

ולילה ללילה יחוה דעת: **תהלים יט, ג.**
בסידור שער השבת: **קפ, ד.**
בת״א פ׳ בראשית ד״ה ענין הברכות: **ו, ד.**
סד״ה וידעת היום: **לקו״ת ואתחנן ח, ד.**
כבריותו של עולם: **שבת עז, ב.**
בד״ה אני ישנה: **לקו״ת שה״ש לד, ד. וראה סה״מ תקס״ח ע׳ יד.**

שראשי נמלא טל: **שה״ש ה, ב.**
ובא השמש וטהר: **ויקרא כב, ז.**
אין צו אלא ע״ז: **זח״א כז, ב. ע׳ סנהדרין נו, ב.**
והנה שלשה עדרי צאן: **בראשית כט, ב.**
בביאור ע״פ ויקח המן את הלבוש: **ראה תו״א קיט, ג ואילך. אוה״ת מג״א עה״פ.**

עמוד קסא

ארוממך אלקי המלך: **תהלים קמה, א.**
וכמ״ש במ״א ע״פ אני מדבר בצדקה: **ישעי׳ סג, א. וראה אוה״ת תבוא ע׳ תתרע.**
בד״ה אלה מסעי: **ראה לקו״ת פח, א ואילך.**
סד״ה מזמור שיר חנוכת הבית: **לקו״ת ברכה צט, ד.**
אבן מאסו הבונים: **תהלים קיח, כב.**
ישי שקסבר שבא על שפחתו: **בלקו״ת פ׳ זאת הברכה ק, א בשם ספר עשרה מאמרות במאמר חוקר דין ח״ג פ״י. וכתב כ״ק אדמו״ר צ״צ בהגה״ה שם „ובגמרא וברבות לא נמצא אגדה זו, ואדרבה ממ״ש ברבות תזריע פי״ד כלום נתכוין אבא ישי כו׳ משמע דלא כדרשא זו״ עכ״ל. ובהערות וציונים ללקו״ת שם כתב כ״ק אדמו״ר שליט״א שמעשה זו הובא גם בס׳ גלגולי נשמות.**
רוח הבהמה היורדת למטה: **קהלת ג, כא.**
אדם ובהמה תושיע ה׳: **תהלים לו, ז.**
לכו לחמו בלחמי: **משלי ט, ה.**
אסור לאדם שיאכל עד שיתן מאכל לבהמתו: **ברכות מ, א.**
כ״ב אתוון דאורייתא: **ע׳ ת״ז תס״ט (קיד, ע״ג וע״ד). וראה זח״ג קפח, ב.**
במדרש קהלת: **א, ג.**
מבואר במ״א ע״פ ולא ראה עמל בישראל: **ראה לקו״ת בלק עא, ד – עב, א־ב. וראה ספר המאמרים תקס״ד ע׳ קעד ואילך. ספר המאמרים תקס״ג־ב ע׳ תשצט ואילך. ספר המאמרים אדמו״ר האמצעי בלק ע׳ א׳תקלז.**

עמוד קסב

ישראל מונין ללבנה: **סוכה כט, א. פס״ז בא יב, ג.**
בד״ה ושננתם: **ראה ספר המאמרים תקס״ז ע׳ דש. אוה״ת ואתחנן ע׳ רנב.**
תלמוד גדול או מעשה גדול: **קידושין מ, ב. ירושלמי חגיגה א, ז. ספרי עקב יא, יג.**
שמש ומגן ה׳ אלקים: **תהלים פד, יב.**
גדול ה׳: **תהלים קמה, ג.**
ע״פ הללוי׳ שירו לה׳ שיר חדש: **תהלים קמט, א.**
וע״ש בבה״ז: **ביאוה״ז חיי שרה יג, ג־ד.**
טלא דבדולחא: **ע׳ זח״ג (מט, א) ושם (קכח, ב). וע׳ שה״ש עה״פ שראשי נמלא טל (לה, ד).**
הילך בתורתי: **שמות טז, ד.**
ויאכילך את המן: **דברים ח, ג.**
שראשי נמלא טל: **שה״ש ה, ב.**
בלק״ת פ׳ בשלח: **להאריז״ל.**
ישראל לי ראש: **הובא בערכי הכינויים לסה״ד ערך ראש ד״ה ישראל אותיות לי ראש.**
עתיד הקב״ה להנחיל לכל צדיק: **סוף עוקצין, זח״ב קסו, ב.**
קנה חכמה קנה בינה: **משלי ד, ה.**
סלסלה ותרוממך: **משלי ד, ח.**
ועתה ישראל מה ה׳ אלקיך: **דברים יוד, יב.**
בת בתחלה סימן יפה לבנים: **ב״ב קמא, א.**
דרכו של איש לחזור אחר אשה: **קידושין ב, ב.**
בת היתה לו לאברהם: **ב״ב טז, ב. זח״א ריט, א.**

עמוד קסג

ראשית קצירכם: **ויקרא כג, יוד.**

בד"ה ויאכילך את המן: **ראה אוה"ת עקב ע' תקכד ואילך.**

וכמ"ש בע"ח: **ראה שער א"א פ"א, שער ז"א פ"א.**

סד"ה אוסרי לגפן: **תו"א מו, א־ב.**

לג"ע כו' ע"ש: **ע"כ נמצא בכת"י 1048.**

אשה יראת ה' היא תתהלל: **משלי לא, ל.**

וכל הלבבות ייראוך: **נשמת כל חי.**

לפי' אדמו"ר ז"ל: **לקו"ת במדבר י, ג. וראה לעיל ע' קנח.**

וכל בניך לימודי הוי': **ישעי' נד, יג.**

עיניך בשדה אשר יקצורין: **רות ב, ט.**

בת"א ס"פ משפטים בד"ה לא תהי' משכלה: **עט, ד.**

ועמ"ש ע"פ תדשא הארץ: **ראה אוה"ת בראשית ע' לג ואילך.**

סנהדרין נק' עיני העדה: **ראה תענית כד, א. ב"ב צ, א. הוריות ה, ב.**

כי מציון תצא תורה: **ישעי' ב, ג.**

עמוד קסד

והניף את העומר: **נמצא בכת"י 28 רמב, ב. 1048 קט, א.**

והעומר עשירית האיפה: **שמות טז, לו.**

במשנה כל המנחות: **נמצא בכת"י 28 רמג, א. 1048 קט, א.**

במשנה כל המנחות: **מנחות פ"ה מ"ה.**

בת"א ח"ב פ' אמור ע"פ והניף את העומר: **לקו"ת שם. לו, א ואילך.**

רוח סערה באה מן הצפון: **יחזקאל א, ד.**

בד"ה ויעש משה נחש נחשת: **לקו"ת חקת סא, ד.**

מסתכלים כלפי מעלה: **ספ"ג דסנהדרין.**

בתו"א פ' תולדות בד"ה מים רבים: **יז, ד ואילך.**

אהרן הכהן איש החסד: **זח"ג קמה, ב. וראה ביאוה"ז לצ"צ ע' רמב.**

ימין מקרבת: **ראה סוטה מז, א.**

וימיני תחבקני: **שה"ש ב, ו.**

עמוד קסה

בד"ה המגביהי לשבת: **ראה תו"א לח, ב ואילך.**

ובד"ה ועתה יגדל נא כח אד': **ראה לקו"ת שלח לח, ג ואילך.**

ובד"ה לבבתני אחותי כלה: **ראה לקו"ת שה"ש כח, ג.**

בד"ה אני דפ' ציצית: **לקו"ת שלח מז, א. וראה ספר המאמרים תק"ע ע' קיח.**

זה השער: **תהלים קיח, ב.**

כבשים ללבושך: **משלי כז, כו.**

דדרשינן בפ' אין דורשין: **חגיגה יג, א.**

כמ"ש הרא"ש גבי לולב: **סוכה פ"ג סי' כו.**

בביאור ע"פ והניף הכהן אותם: **לקו"ת אמור לז, ג ואילך. וראה סה"מ תקס"ח ע' רנד.**

שמע ישראל כו' הוי' אחד: **דברים ו, ד.**

בד"ה וארא אל אברהם: **תו"א נה, ב. וראה סה"מ תקס"ב ע' קלד.**

והי' שבעת ימים תחת אמו: **ויקרא כב, כז.**

לך ה' הגדולה כו': **דה"א כט, יא.**

והניף את העומר לפני ה': **ויקרא כג, יא.**

עמוד קסו

מה רב טובך אשר צפנת: **תהלים לא, כ.**

וצפונך תמלא בטנם: **תהלים יז, יד.**

הלוך ונסוע הנגבה: **בראשית יב, ט.**

ומספר את רובע ישראל: **במדבר כג, יוד.**

מנורה בדרום: **יומא לג, ב. וראה שקלים פ"ו.**

ועמ"ש ע"פ מי מנה: **ראה לקו"ת בלק סז, א ואילך.**

שמים לרום: **משלי כה, ג.**

לא בשמים היא: **דברים ל, יב.**

ומן העפר אשר יהי' בקרקע המשכן: **במדבר ה, טז.**

בד"ה ועשית ציץ: **תו"א תצוה פג, א־ד. וראה אוה"ת תצוה ע' א'תרצ.**

קדש למ"ד למטה והי' למעלה: **ירושלמי יומא פ"ד ה"א. מגילה פ"א ה"ט. שבת סג, ב (הגי' הא' דלמעלה וקדש למטה — וכ"ה בסוכה ה, א).**

ופסיק טעמא בנייהו: **ראה זח"ג קלח, א.**

בד"ה האזינו השמים: **לקו"ת האזינו עא, ג. וראה סה"מ תקס"ג ע' תשנו.**

תשובה קדמה לעולם: **ב"ר א, ה. פסחים נד, א.**

עד יעבור עמך הוי': **שמות טו, טז.**

הליכות עולם לו: **חבקוק ג, ו.**

לך יובילו מלכים: **תהלים סח, ל.**

והרוח תשוב: **קהלת יב, ז.**

עמוד קסז

עשה רצונו: **אבות ב, ד.**

בד"ה צאינה וראינה: **לקו"ת שה"ש כה, ד.**

בד"ה ועשית ציץ: **תו"א תצוה פג, א.**

ועמ"ש ע"פ יפה את רעייתי כתרצה: **שה"ש ו, ד. לקו"ת שה"ש יג, ד. וראה סה"מ תקס"ד ע' קלד.**

בד"ה וארשתיך לי: **לקו"ת במדבר ח, ב.**

לבי ובשרי: **תהלים פד, ג.**

והניף את העומר: **ויקרא כג, יא.**

וספרתם לכם: **נמצא בכת"י 28 רמו, א. 1048 קיב, א.**

וספרתם לכם: **ויקרא כג, טו.**

בד"ה ויהיו חיי שרה: **ראה ספר המאמרים תקס"ו ע' מח. מאמרי אדה"ז פרשיות ע' קלא.**

ע"ס מלשון אבן ספיר: **ראה ג"כ לקו"ת אמור לה, ב.**

הוד והדר לבשת: **תהלים קד, א.**

השמים מספרים: **תהלים יט, ב.**

ג' ספרים נפתחים: **ר"ה טז, ב.**

לתבונתו אין מספר: **תהלים קמז, ה.**

והי' מספר בנ"י: **הושע ב, א.**

בד"ה אני ישנה: **לקו"ת שה"ש לד, ד.**

בד"ה והתהלכתי בתוככם: **ראה הנחת הר"פ ע' קנו. סה"מ תקס"ט ע' קלא.**

למנצח על השמינית: **תהלים יב, א.**

עמוד קסח

זכור את יום השבת לקדשו: **שמות כ, ח.**

וקראת לשבת עונג: **ישעי' נח, יג.**

עמ"ש ע"פ תורת ה' תמימה: **אוה"ת שבועות ע' קט ואילך.**

מתנה טובה יש לי בבית גנזי: **שבת י, ב.**

סד"ה וידעת היום: **לקו"ת ואתחנן ד, ד.**

ברישא חשוכא: **שבת עז, ב.**

בכל לבבך בשני יצרך: **ברכות נד, א.**

ישת חושך סתרו: **תהלים יח, יב.**

שמש ומגן הוי' אלקים: **תהלים פד, יב.**

וצחוק עשה לי אלקים: **בראשית כא, ו.**

בה"ז פ' ויצא בענין וזרח השמש: **לאדה"א טז, ג־ד.**

ויקח מאבני המקום: **בראשית כח, יא.**

ולא ראה עמל בישראל: **במדבר כג, כא.**

כי שרית עם אלקים: **בראשית לב, כט.**

וספרה לה שבעת ימים: **ויקרא טו, כח.**

כל המצות . . עובר לעשייתן: **פסחים ז, ב וש"נ.**

אימתי הן תמימות: **ויק"ר כח, ג.**

החודש הזה לכם: **שמות יב, ב.**

יובל הוא קודש תהי' לכם: **ויקרא כה, יב.**

כי לקח טוב נתתי לכם: **משלי ד, ה.**

בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת: **ראה לקו"ת בשלח א, א ואילך.**

מקרא קודש תהי' לכם: **ויקרא כג, ד.**

מאי פרי מצות: **סוטה מו, א.**

בעצרת על פירות האילן: **ר"ה טז, א.**

אור זרוע לצדיק: **תהלים צז, יא.**

בד"ה הבאים ישרש בת"א פ' שמות: **נג, ג.**
ארץ חפץ: **מלאכי ג, יב.**
אשר הוצאתיך מארץ מצרים: **במדבר טו, מא.**
רחבה מצותך מאד: **תהלים קיט, צו.**
לכן אמור לבנ"י: **שמות ו, ו.**
החודש הזה לכם: **שמות יב, ב.**
ופסח הוי': **שמות יב, כג.**

עמוד קסט

בביאור ע"פ קול דודי: **ראה לקו"ת שה"ש טז, א ואילך.**
עמ"ש .. בענין איש כי ידור נדר: **במדבר ל, ג.**
במופלא סמוך לאיש: **במ"ר יוד, כ.**
זכור דעמלק זכור בפה: **ראה מגילה יח, א.**
ודברי אשר שמתי בפיך: **ישעי' נט, כא.**
ואשים דברי בפיך: **ישעי' נא, טז.**
וספר לו וספרה לה: **ויקרא טו, יג. כח.**
ויאהב יעקב את רחל: **בראשית כט, יח.**

עמוד קע

ועמ"ש ע"פ ישמח ה' במעשיו: **ראה אור התורה סידור ע' סג. מילואים ליהל אור ע' תרמז.**
ועמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי: **לו, א ואילך.**
א"ח עט"ב: **משלי יב, ד.**
ביום ההוא יהי': **זכרי' יד, ט.**
בת"א ד"ה משה ידבר: **סח, ב.**
וכפר בעדו ובעד ביתו: **ויקרא טז, יז.**
בד"ה שימני כחותם: **לקו"ת שה"ש מז, א.**
צלותא מיושב: **ראה זהר במדבר קכ, ב.**
אישר"מ בכל כחו: **שבת קיט, ב.**
כל אשר תמצא ידך: **קהלת ט, יוד.**
ועמ"ש בד"ה כי תצא: **לקו"ת תצא לה, ג ואילך.**
תורה נק' עוז: **ראה ספרי ברכה לג, ב. ויק"ר פל"א, ה. יל"ש בשלח רמז רמ"ד.**

בד"ה בחדש השלישי: **תו"א סז, א.**
האיש דרכו לכבש: **יבמות סה, ב. קידושין לה, א.**
עמ"ש .. האשה פסולה להזיית מי חטאת: **ראה לקו"ת חקת ס, א ואילך.**
ביאור ע"פ אלה מסעי ד"ה לבאר ענין המסעות: **לקו"ת מסעי פט, ד.**
ויבן את הצלע: **בראשית ב, כב.**
שבע שבתות תמימות תהיינה: **ויקרא כג, טו.**
במשנה רפ"ח דנדרים: **ס, א.**
שבועה אשר נשבעת לאבותינו: **מיכה ז, כ.**
בד"ה ביום השמע"צ: **לקו"ת דרושים לשמ"ע פג, א. וראה סה"מ תקס"ג ע' תשעב.**

עמוד קעא

בד"ה כי כארץ תוציא צמחה: **לקו"ת נצבים נא, ב.**
סד"ה שובה ישראל עד: **לקו"ת ש"ש סה, ב.**
כי עמך הסליחה: **תהלים קל, ד.**
בת"א ע"פ יביאו לבוש מלכות: **ד, א ואילך.**
שבעה שבועות תספור: **דברים טז, ט.**
ועשית חג שבועות: **דברים טז, יוד.**
וביום הביכורים: **במדבר כח, כו.**
למען תורא: **תהלים קל, ד.**
ולפתח חטאת רובץ: **בראשית ד, ג.**
כמ"ש ברבות: **ויק"ר כח, ו.**
ואתה את בריתי תשמור: **בראשית יז, ט.**
ואין אמת אלא תורה: **ירושלמי ר"ה ג, ח.**
מדרש רבה: **ויקרא טו, כה. ויק"ר יט, א.**
ואשה כי יזוב זוב דמה: **ויקרא טו, כה.**
נאלמתי דומי' החשיתי: **תהלים לט, ג.**
שהנחש הטיל זוהמא בחוה: **שבת קמו, א. זח"א כח, ב.**
וע' במא"א אות: **ז, ט.**

עמוד קעב

נהר יוצא מעדן יובל שמו: **בראשית ב, יוד.**

וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ ת"ש עמוד פג.
זהר אמור: **צח, ב.**
בפרך המדיר: **כתובות עה, א.**
גהינם נח בשבת: **זח"א מח, א. רלז, ב.**
ויהי ערב ויהי בוקר: **בראשית א, ה.**
ויקח מאבני המקום: **בראשית כח, יא.**
מה יתרון: **קהלת א, ג.**
וסר עונך: **ישעי' ו, ז.**
עוונותיכם מבדילים: **ישעי' נט, ב.**
החודש הזה לכם: **שמות יב, ב.**
כי תהיו אתם ארץ חפץ: **מלאכי ג, יב.**
בד"ה הבאים ישרש: **ראה תו"א נג, ג ואילך.**

עמוד קעג

וע' בלק"ת פ' ואתחנן ד"ה למען תירא: **יוד, ב ואילך.**
מאמרז"ל מי מטהר אתכם: **משנה סוף יומא.**
מת"ח דאימא נעשה כתר לז"א: **ראה ע"ח שער מיעוט הירח (שלי') פ"א, ובכ"מ.**
לא אוסיף עוד: **ראה בראשית ח, כא.**
וכמ"ש בבה"ז פ' וירא במאמר אחותי: **לאדה"א יוד, ב ואילך.**
בבה"ז פ' בלק דק"צ ע"ב: **לאדה"א צה, ג ואילך.**
ועמ"ש בדרוש שארה כסותה ועונתה: **ראה ספר המאמרים תקס"ח ע' תקמה ואילך.**
דקי"ו ע"ד: **ע"כ נמצא בכת"י 1048.**
ותקע כף ירך יעקב: **בראשית לב, כו.**
והדוה בנדתה: **ויקרא טו, לג.**

עמוד קעד

ולשורקה בני אתונו: **בראשית מט, יא.**
איהו ברוך ואיהי ברכה: **זח"ב קעב, א.**
ענין עומר שעורים: **נמצא בכת"י 28 רנב, ב. 1048 קכ, ב.**
ויזרע יצחק בארץ ההיא: **בראשית כו, יב.**
זה השער: **תהלים קיח, כ.**
בלק"ת פ' שלח בד"ה אני דפ' ציצית: **מז, א.**
ושער רישי' כעמר נקי: **דניאל ז, ט.**
ה' פתח: **ראה שמות יב, כג — ופסח ה' על הפתח.**
בביאור קול דודי: **ראה לקו"ת שה"ש טו, ב. אוה"ת שה"ש ע' רנא ואילך.**
בד"ה צאינה וראינה: **לקו"ת שה"ש כד, ד ואילך.**
בסוכות תשבו: **נמצא בכת"י 28 רנג, א. 987 רכד, א. 1048 קכה, א.**
בסוכות תשבו: **ויקרא כג, מב. וראה גם דרושים לסוכות ע' א'תשיב־יג.**
אז ישיר ישראל את השירה הזאת: **במדבר כא, יז.**

עמוד קעה

בד"ה כי על כל כבוד חופה: **לקו"ת שה"ש מז, ב ואילך.**
ועמ"ש ע"פ ואולם חי אני: **ראה דרך מצותיך קעה, א ואילך. אוה"ת שלח ע' תקי.**
ובד"ה האזינו השמים: **עה, א.**
ברוך כבוד הוי' ממקומו: **יחזקאל ג, יב.**
ומ"ש ע"פ הראני נא את כבודך: **ראה אוה"ת תשא ב'כז.**
לקו"ת סוף שה"ש ע"פ כי כאשר השמים: **מח, ד. וראה סה"מ תקס"ד ע' קמד.**
בלק"ת פ' אחרי ביאור לטהר: **כז, ד.**
לבושי' כתלג: **דניאל ז, ט.**
ובאו"ת מהמגיד נ"ע פי': **פ' וירא דף ח, א (הוצאת קה"ת).**
ועץ חיים בתוך הגן: **בראשית ב, ט.**
בתו"א בד"ה רני ושמחי: **לז, א.**
בתו"א ס"פ וישב: **ל, א ואילך.**
ונתתי לך מהלכים בין העומדים: **זכרי' ג, ז.**
אכלתי יערי עם דבשי: **שה"ש ה, א.**
הוי' הוא האלקים: **דברים ד, לה.**

אני הוי׳ לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**
בתו״א בד״ה וידבר אלקים: **נו, א ואילך.**
כי א־ל דעות: **שמואל־א ב, ג.**
בד״ה משה ידבר: **תו״א סח, א.**
וכי תבואו אל הארץ: **ויקרא יט, כג.**
אחרי ה׳ אלקיכם תלכו: **דברים יג, ה.**
ויטע ה׳ אלקים גן: **בראשית ב, ח.**
ויטע אשל בבאר שבע: **בראשית כא, לג.**
בלקו״ת . . בד״ה וספרתם: **לקו״ת במדבר יוד, א ואילך.**
וצדקתך ירננו: **תהלים קמה, ז.**
ועמ״ש מענין זה . . בדרוש המתחיל אחרי הוי׳ אלקיכם תלכו: **ראה אוה״ת ראה ע׳ תרצ.**
כי ימי העץ ימי עמי: **ישעי׳ סה, כב.**
טוב לחסות בה׳: **תהלים קיח, ח.**
כי האדם עץ השדה: **דברים כ, יט.**

עמוד קעו

אתם קרואים אדם: **יבמות סא, א.**
כימי העץ ימי עמי: **ישעי׳ סה, כב.**
היש בה עץ אם אין: **במדבר יג, כ.**
העושה סוכה תחת האילן: **סוכה ט, ב.**
בד״ה במדבר סיני באוהל מועד:
וישב ה׳ מלך לעולם: **תהלים כט, יוד.**
ועמ״ש ע״פ כי תבואו אל ארץ מושבותיכם: **ראה לקו״ת שלח מ, א ואילך.**
בד״ה ביום השמיני שלח: **לקו״ת דרושים לשמ״ע פו, ג ואילך.**
ה׳ צלך: **תהלים קכא, ה.**
ואשים דברי בפיך: **ישעי׳ נט, כא.**
ובצל ידי כסיתיך: **ישעי׳ נא, טז.**
כל האזרח ישראל . . ישבו בסוכות: **ויקרא כג, מב.**
בד״ה יביאו לבוש מל׳: **תו״א מג״א צא, א.**
בעטרה שעטרה לו אמו: **שה״ש ג, יא.**
בצלו חמדתי וישבתי: **שה״ש ב, ג.**

כמארז״ל בבואה דבבואה לית להו: **יבמות קכב, א.**
ישת חושך סתרו: **תהלים יח, יב.**
מבואר במ״א ע״פ וידעת היום: **ראה אוה״ת ואתחנן ע׳ קסז ואילך.**
אני הוי׳ לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**
אנכי הוי׳ אלקיך: **שמות כ, ב.**
בד״ה מה טובו אוהליך: **לקו״ת בלק עה, א.**
ובת״א פ׳ ויגש: **מג, ד.**
סוכת דוד הנופלת: **עמוס ט, יא.**

עמוד קעז

לא זז מחבבה עד שקראה אמי: **שהש״ר ס״פ ג. זח״ג רסד, א.**
ועמ״ש ע״פ *שובה ישראל*: **ראה אוה״ת דרושים לשבת שובה א׳תצו ואילך.**
אהל בל יצען: **ישעי׳ לג, כ.**
בד״ה ביום השמע״צ: **ראה לקו״ת שמע״צ פד, ב. וראה סה״מ תקס״ג ע׳ תשעב.**
ואשים דברי בפיך: **ישעי׳ נא, טז.**
שארז״ל סם תם זכה: **יומא עד, ב. זח״א בהשמטה יב.**
משארז״ל מ׳ ס׳ שבלוחות: **יומא שם.**
שונה פרקו מאה פעמים ואחד: **חגיגה ט, ב.**
עמ״ש בת״א סד״ה ויקהל משה: **פח, ד.**
כל הקורא ק״ש בלא תפילין: **ברכות יד, ב.**
חציף עלי מאן דמצלי בבקתא: **ברכות לד, ב.**
בד״ה תורה צוה: **ראה לקו״ת ברכה צד, ב ואילך.**
בד״ה ביום השמע״צ: **ראה לקו״ת דרושים לשמע״צ פה, ב ואילך.**
בד״ה ציון במשפט תפדה: **לקו״ת דברים א, א.**
ואתה משמרה בקרבי: **ברכת אלקי נשמה.**
ובביאור דלבבתני: **לקו״ת שה״ש כט, ד ואילך.**
בביאור כי תצא: **לקו״ת תצא לו, ד.**
כאהלי קדר: **שה״ש א, ה.**

כי כל בשמים ובארץ: **דה"א כט, יא.**
אחיד בשמיא וארעא: **זח"א לא, א. זח"ב קטז, ב.**
וכמ"ש בדרוש חמשה קנינים: **ראה מאמרי אדה"ז ש"ס ע' קכ, אוה"ת שבועות ע' קעד.**
הבריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה: **שמות כו, כח.**
העושה סוכתו תחת האילן: **סוכה ט, ב.**

עמוד קעח

בבחיי ר"פ תזריע ע"פ המדרש: **בכת"י 1048 קכז, ב. שייך לפסוק בסוכות תשבו בפ' אמור. כמה ענינים מבואר ג"כ באוה"ת נח ע' תתרסה.**
חצבה עמודי' שבעה: **משלי ט, א.**
והאם רובצת על האפרוחים: **דברים כב, ו.**
שיעור סוכה ז"ט: **רא"ש רפ"א דסוכה לדף ג, א. או"ח תרל"ד**
כנשר יעיר קנו: **דברים לב, יא.**
בד"ה אני לדודי: **לקו"ת ראה לג, א.**
ונתתי שלום בארץ: **ויקרא כו, ו.**
אחות לנו קטנה שנדרש בשה"ש רבה על יוהכ"פ: **שהש"ר פ"ח, ה.**
כד אנת תסתלק: **תקו"ז בהקדמה.**
גם צפור מצאה בית: **תהלים פד, ד.**
ביום ההוא יהי': **זכרי' יד, ט.**
בבחיי ס"פ ראה: **קטע זה הוא ביאור למה שכתוב הפרדס בשם התיקונים (שסוכה הוא ענין החופה) — וראה כ"ז באוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשח-תשיב. שם ע' א'תשמ-תשמז.**
למה נק' שמה יסכה: **מגילה יד, א — פס"ז נח יא, כט.**

עמוד קעט

אד' בם סיני בקדש: **ראה אוה"ת שם ע' א'תשח — ומ"ש הבחיי מפסוק אדני בם י"ל כי סוכה בגמט' הוי' אדני.**
וגם אמנה אחותי בת אבי היא: **בראשית כ, יב.**
בת הרן אבי מלכה: **בראשית יא, כט.**
אסור בתשמיש: **יומא עג, ב. או"ח תרטו.**
תשבו כעין תדורו: **סוכה כו, א. וש"נ.**
ובבה"ז שם: **לאדה"א פא, ד.**
התרת נדרים ע"י חכם: **ב"ב קכ, ב.**
בחכמה אתברירו: **ראה זח"ב רנד, ב.**
בד"ה מצה זו: **ראה לקו"ת צו יא, ג ואילך.**
ובד"ה ראה אנכי: **לקו"ת ראה יח, א.**
משכיל לאיתן האזרחי: **תהלים פט, א.**
כל האזרח בישראל ישבו בסוכות: **ויקרא כג, מב.**
כל אשר תאמר אליך שרה: **בראשית כא, יב.**
בד"ה קול דודי פ"ד בשה"ש: **לקו"ת שה"ש טו, ג.**
נקבה תסובב גבר: **ירמי' לא, כא.**
בד"ה כי תצא: **ראה לקו"ת תצא לה, ג ואילך.**
מלכה ילדה את רבקה: **בראשית כב, כג.**
בת"א פ' תולדות בד"ה מים רבים: **יח, א.**
בד"ה למנצח על השמינית: **לקו"ת כ, ג ואילך.**
שלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו: **שבת פט, ב.**
ומל ה' את לבבך: **דברים ל, ו.**

עמוד קפ

צחוק עשה לי אלקים: **בראשית כא, ו.**
אם הבנים שמחה: **תהלים קיג, ט.**
שעטרה לו אמו ביום חתונתו: **שה"ש ג, יא.**
נכנס יין יצא סוד: **עירובין סה, א. סנה' לח, א.**
סוד ה' ליריאיו: **תהלים כה, יד.**
כי מלאה הארץ דעה: **ישעי' יא, ט.**
והאדם ידע: **בראשית ד, א.**
בד"ה חכלילי עינים מיין: **תר"א מז, א.**
ובד"ה אוסרי לגפן: **תר"א מו, א ואילך.**

יין משמח אלקים: **שופטים ט, יג.**
בד"ה והגדת לבנך: **סידור עם דא"ח ע' רצו, ב ואילך.**
בד"ה רפאיני הוי' וארפא: **ירמי' יז, יד. ראה סה"מ תקס"ח ע' רטו ואילך. אוה"ת בחוקותי (כרך ב) ע' תרצ ואילך.**
נאמר כאן ימים ונאמר במילואים ימים: **ויקרא כג, עד. שם ח, לג.**
בסוכות תשבו שבעת ימים: **נמצא בכת"י 28 רנט, א. 1048 קכט, א.**
בסוכות תשבו שבעת ימים: **ויקרא כג, מב.**
ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה: **ויקרא ח, לה.**
בלק"ת פ' צו: **ראה לקו"ת צו יא, ב.**
ואולם חי אני: **במדבר יד, כא.**
מלא כה"כ: **ישעי' ו, ג.**
אלמלא החרבה: **יחזקאל כו, ב.**
את מספר ימיך אמלא: **שמות כג, כו.**
בירושלמי ס"פ הישן: **סוכה פ"ב פ"ט.**
בלק"ת בפ' שלח ע"פ כי תבואו אל ארץ מושבותיכם: **מא, ב.**
וישב ה' מלך לעולם: **תהלים כט, יוד.**
ע"פ וישב יעקב בארץ: **ראה אוה"ת וישב רנא, ב ואילך.**

עמוד קפא

שמאלו תחת לראשי: **שה"ש ב, ו.**
בד"ה האזינו השמים השלישי פ"ו: **עו, ב.**
ובד"ה ושאבתם מים הראשון פ"ב ופ"ג: **עח, ד ואילך.**
ובד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ פ"ב: **פא, א.**
ובד"ה ביום השמע"צ דרוש הראשון פ"ג: **פג, ג.**
ובד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי ספ"ד: **פד, א.**
בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ: **סח, ג-ד.**
ארץ אשר: **דברים יא, יב.**
ארז"ל ע"פ ימים יצרו ולא אחד בהם: **תהלים קלט, טז. וראה תד"א פ"א.**
וכמבואר הענין במקומו ע"פ זה: **ראה יהל אור ע' תקכד.**
וע"פ כי ביום הזה יכפר: **ויקרא טז, ל.**
את השמים ואת הארץ אני מלא: **ירמי' כג, כד.**
חדש ימינו כקדם: **איכה ה, כא.**
בד"ה כי על כל כבוד חופה: **לקו"ת שה"ש מז, ב.**
בלקו"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי השני: **יא, ד ואילך.**
לולב רק: **בהבא לקמן ראה ג"כ יהל אור ע' שלד.**
בד"ה רני ושמחי: **תו"א מקץ לז, א.**
רננא ברמשא ושמחה בצפרא: **זח"א רכט, ב.**
ושמחתם: **ויקרא כג, מ.**
גדול העונה אמן: **ברכות נג, ב.**
סד"ה ויקח קרח: **לקו"ת קרח נה, ב.**
כסות לילה פטור מן הציצית: **מנחות מג, א. טושו"ע או"ח סי' יח.**
בקר ויודע ה': **במדבר טז, ה.**
ה' צלך על יד ימינך: **תהלים קכא, ה.**
הזן כו' בטובו בחן ובחסד: **נוסח ברהמ"ז.**
כי שבעת ימים ימלא את ידכם: **ויקרא ח, לג.**
העונה אישר"מ בכל כחו: **שבת קיט, ב.**
הושיעה ימינך ועננו: **תהלים ס, ו.**
מ"ש בדרוש הקב"ה נותן לו מלוא עומסו: **ראה ספר המאמרים תקס"ח ע' שעב. ובתוס' הגהות באוה"ת ראה ע' תרמח.**

עמוד קפב

ראה אנכי: **דברים יא, כו.**
ויעקב נסע סוכתה: **בראשית לג, יז.**
ולקחתם לכם ביום הראשון: **נמצא בכת"י 28 רס, ב. 1048 קלא.**
ולקחתם לכם ביום הראשון: **ויקרא כג, מ. וראה לקמן (בהוספות) ע' שלג-ד.**

אני ראשון ואני אחרון: **ישעי׳ מד, ו.**
לולב בימין: **סוכה לא, ב.**
תודיעני אורח חיים: **תהלים טז, יא.**
בד״ה הן האדם: **תו״א ה, ג ואילך.**
בד״ה אלה תולדות נח תקס״ג: **ספר המאמרים תקס״ג ע׳ ד.**
בד״ה מקושש עצים תקע״ב: **המאמר (עם הגהות מכ״ק אדמו״ר הצ״צ) נדפס באוה״ת במדבר כרך ו׳ ע׳ א׳תתיד. הביאור נדפס באוה״ת במדבר כרך ה׳ ע׳ א׳תרג. מאמרי אדה״ז פרשיות ע׳ יא.**
ובד״ה בשעה שהקדימו: **ראה לקו״ת במדבר יג, ג.**
ועיין בהגהות לד״ה וישב יעקב: **ראה אוה״ת וישב ע׳ רס, א ואילך.**
יקר מחכמה: **קהלת רסי׳ יוד.**
יתרון האור מן החושך: **קהלת ב, יג.**
היש בה עץ אם אין: **במדבר יג, כ.**
טוב זה יצ״ט: **ב״ר ט, ט. קה״ר ג, טו.**
בעלי תשובה שלמעלה מצדיקים: **ברכות לד, ב.**
בא נחש על חוה: **שבת קמו, א.**

עמוד קפג

בד״ה אלה תולדות נח דתקס״ז: **לע״ע לא נמצא המאמר, אולי צ״ל תקס״ג ע׳ ד.**
ובתו״א סד״ה ראה ריח בני: **כא, ב.**
ששלח מנחה לעשו: **בראשית לב, יד.**

עמוד קפה

בלק״ת ר״פ בהר בד״ה כי תבואו: **נמצא בכת״י 28 רסא, ב. 1048 קכד. 2110 רעו, ב.**
בלק״ת ר״פ בהר בד״ה כי תבואו: **לט, ג.**
עיין במד״ר פ׳ בשלח: **ראה גם לקמן בכרך־ב ע׳ תקצט.**
כי ה׳ אלקיך מביאך אל ארץ טובה ורחבה: **דברים ח, ז.**
ועמך כולם צדיקים: **ישעי׳ ס, כא.**

ובת״א בד״ה ואלה שמות בנ״י: **מט, ג.**
מיכאל מקריב: **ראה תוס׳ מנחות קי, א.**
פתחי לי אחותי: **שה״ש ה, ב.**
אמרי לחכמה אחותי את: **משלי יז, ד.**
בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**
בד״ה ששים המה כו׳ בהביאור: **לקו״ת שה״ש לט, ד.**
בן פורת אותיות תופר כמ״ש במ״א: **ראה אוה״ת ויחי ד״ה בן פורת דף תט, ב.**
ע׳ בה״ז וירא וגם אמנה אחותי: **ביאוה״ז יוד, ב ואילך.**
בד״ה חכלילי: **תו״א ויחי מז, ג.**
עמ״ש בענין תערוך לפני שולחן: **ראה יהל אור ע׳ פז ואילך.**
ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר: **ישעי׳ סו, כג.**
וכי תאמרו מה נאכל: **ויקרא כה, כ.**
ומאי פרי מצות: **סוטה מו, א.**
היש בה עץ: **במדבר יג, כ.**

עמוד קפו

בת״א פ׳ בשלח בד״ה לססתי: **סג, ג ואילך.**
וימת מלך מצרים: **שמות ב, כג.**
ועל יובל ישלח שרשיו: **ירמי׳ יז, ח.**
ואכלתם ישן נושן: **ויקרא כו, יוד.**
ועמ״ש בלק״ת בשה״ש סד״ה צאינה וראינה: **כו, ד.**
וכגנה זרועי׳ תצמיח: **ישעי׳ סא, יא.**
כמ״ש בלק״ת ע״פ זה ויעו״ש בהקיצור: **ראה לקו״ת ברכה (הוספה) ק, א־ב.**
המחדש בטובו בכל יום תמיד מע״ב: **בברכת ק״ש.**
בלק״ת בד״ה ואתחנן: **ב, א ואילך.**
בתו״א פ׳ בשלח בד״ה אשירה להוי׳: **סב, ד ואילך.**
והחכמה מאין תמצא: **איוב כח, יב.**
להנחיל אוהבי יש: **משלי ח, כא.**
קנה חכמה קנה בינה: **משלי ד, ה.**

ב"פ קנה גימ' יש: **בפע"ח ש' תפלת ר"ה (פ"ג) קטז, ד. ובל"ש יוהכ"פ (ספ"ה) קכד, ד.**

יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו: **מגילה טז, ב.**

ושכיך כחמר טב: **זח"ג קכח, ב.**

עמוד קפז

מצות בטילות לע"ל: **ראה אגה"ק סכ"ו (קמה, א).**

בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: **ישעי' מג, ז.**

גבולות ארץ: **כ"ה בכת"י 28 רסד, א. וחסר התחלה. ונמצא עוד בכת"י 1048 קלב, א. [ובמפתח שם רשום בגוכי"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע „הגהות לדרוש אתה הצבת", וגם שם חסר התחלה. אולם יש שם קטע נוסף לפני זה שנדפס להלן:**

הקשת בין ש' לש' אלקים, אבל בבחי' והי' הוי' לי לאלקים א"צ לקשת, והנה חזקי' ויחי מחליו תשובה רפואה בחי' הוי' לאלקי' עד יעקב כו' כי תורה יעקב ובפוגמו שייך חולי משא"כ קודם כו' והנה להיות בצדיק בחי' תשובה שע"ז אמר יעקב והי' כו' זהו ע"י פנימי' התורה כי הנה כל הכועס כאלו כו', וכן נואף אשה כו' זה הלומד כו' זהו ע"י פנימי' התורה גם כמ"ש ד"ה כי קרוב כו' מקשר סתים לסתים כו' חסדו כו' ואף שזהו רק הארה חכם עדיף מנביא, יפה שיחתן של כו' שערות מהאיברים, יש אחד ובן אין לו כו' כי יחודי' באצי' משא"כ מא"ס רק הארה קו כו', ומה שנשמו' עדיפי ממלאכים לפי שהבל מחכמה והטפה עצמיות אבל ממקום שאין שייך המשכת הטפה כו' וזהו יוהכ"פ אסור כו', וצ"ע שהטפה יומשך מפנימיו' עתיק כו' יי"ל הקשת יסוד טפה כו' ותשב באיתן קש', וענין אנכה"ג שהחזירו העטרה ליושנה גם קשת לקיים העולם מחיצוניות או"א אבל הצדיק ממשיך יחוד פנימי' או"א וזהו קשת בגוונין נהירין משיחא שיומשך הטפה מפנימי' ע"י, בדורו של חזקי' עול מפני שמן תורה ג' גווני' להמשיך ע"י צמצום התפשטו' והמשכה ע' בהגהות וישב, ובד"ה בחרבי ובקשתי, וע' סד"ה כי תשמע מענין צדיק, וכדי להמשיך יחוד פנימי' דאו"א זהו ע"י מס"נ, גם תורתו אומנתו ע"ד ואהיה אמון אומנא תרומה קס"א וע' בסידור גבי ציצית התורה ממוצע פנימיות' א"ס וחיצוניותה מקור עד"ז אומנתו דרשב"י ולכן אי' בירוש' פטור מק"ש כי ממשיך יחוד או"א ע"י פנימיות טל תורה ע"כ א"צ קשת כו'. ר' שמעון ליי הוא שמוע מזבח טוב שהוכיח שמואל לשאול כי זהו ענין הביטול שלמעל' מהחכמה, וזהו עבד שלמעלה מבן, בן יוחאי ע"ד שמעו ותחי נפשכם, ה' שמעתי שמעך יראתי ר"ת ב"פ יש תר"ך עמודי אור זהו נמשך ע"י שמעתי כו' כי תשמע בקול מה שבתוך הקול כו' ועמ"ש בענין אשרי אדם שומע לי כו' בדרוש מזוזה ונ"ח, ועזח"ג בהר כ"ח ב' דשמיעה בהאי אתר תליא כו' במא"א ש' סנ"א שמע מל' קבלתה מבינה ע'.

גבולות ארץ: **תהלים עד, יז.**

לא תשיג גבול רעך: **דברים יט, יד.**

במא"א ג' ה': **ראה גם לקו"ת עקב טז, א. לעיל ע' קל. אוה"ת נ"ך-א ע' שלה.**

לך יום אף לך לילה: **תהלים עד, טז.**

עד הגל: **בראשית לא, נא.**

ארוכה מארץ מדה: **איוב יא, ט.**

ויכולו השמים: **בראשית ב, א.**

פנימי' אבא הוא פנימי' עתיק: **ראה פע"ח שער הק"ש פט"ז. קונטרס (נא) לימוד החסידות ע' 6 בהערה. ספר המאמרים תקס"ה ע' תתסה.**

גל נעול אחותי כלה: **שה"ש ד, יב.**
ועי' בסדור בדרוש בה"ז: **קא, ג ואילך.**
יין המשומר בענביו: **ברכות לד, ב.**
על שלא נהגו כבוד זל"ז: **ראה יבמות סב, ב.**
יהי כבוד חבירך חביב עליך כשלך: **אבות ד, יב.**

עמוד קפח

והחכמה תחי': **קהלת ז, יב.**
כי היא חייך ואורך ימיך: **דברים ל, כ.**
או"א הם תרין ריעין: **ראה זח"ג ד, א. קכ, א. רצ, ב. ובכ"מ.**
ע"פ ושאבתם מים בששון: **וראה לקו"ת דרושים לסוכות פ, ב.**
לך אמר לבי בקשו פני: **תהלים כז, ח.**
כי תשפוט עמים מישור: **תהלים סז, ה.**
וכי תמכרו ממכר לעמיתך: **נמצא בכת"י 28 רסה, א. 292 עב, א (עד ע' קצ — קטע המתחלת „אל תונו"). 1048 קלה, א. 2108 צד, א. 2110 רעח, א. ראה אוה"ת ויקרא כרך ד' ע' א'קלב.**
וכי תמכרו ממכר לעמיתך: **ויקרא כה, יד.**
וכחש בעמיתו: **ויקרא ה, כא.**
זה דודי וזה רעי: **שה"ש ה, טז.**
למען אחי וריעיי: **תהלים קכב, ח.**
מדרש . . רעך ורע אביך אל תעזוב: **שמו"ר רפכ"ז. משלי כז, יוד.**
כמארז"ל תפילין דמארי עלמא: **ברכות ו, א.**
אלמלא עוזרו: **קידושין ל, ב.**
והבא לטהר מסייעין אותו: **שבת קד, א. זח"א נד, א.**
מבואר למעלה בענין חמשה קנינים קנה הקב"ה: **אבות ו, יוד.**

עמוד קפט

אהבת עולם אהבתיך: **ירמי' לא, ג.**
בחבלי אדם אמשכם: **הושע יא, ד.**
אהבתי אתכם אמר ה': **מלאכי א, ב.**
הרמותי ידי אל ה': **בראשית יד, כב.**
בד"ה ויקרא משה בפ' תבא: **לקו"ת תבוא מג, ג ואילך.**
בת"א פ' וארא בד"ה וארא אל אברהם: **נה, ב.**
א"ל דעות ה': **שמואל־א ב, ג.**
סד"ה כי תשמע בקול: **לקו"ת ראה כד, ג ואילך.**
מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ: **תהלים עג, כה.**
בד"ה כי תצא: **לקו"ת תצא לה, ג.**
ארז"ל גדולים מעשה צדיקים: **כתובות ה, סע"א.**
אף ידי יסדה: **ישעי' מח, יג.**
מקדש ה' כוננו ידיך: **שמות טו, יז.**
בד"ה צאינה וראינה: **לקו"ת שה"ש כא, ב.**
שאו ידיכם קודש: **תהלים קלד, ב.**
כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא: **דה"א כט, יא. זח"א ל, א. זח"ג רנז, א. ז"ח קג, ב (וניצוצי זהר שם).**
כמשארז"ל האשה נקנית בשלשה דרכים: **קידושין ב, א.**
ואמת ה' לעולם: **תהלים קיז, ב.**
בד"ה ביום השמע"צ: **לקו"ת שמ"ע פג, א. וראה ספר המאמרים תקס"ג ח"ב ע' תשעב.**

עמוד קצ

שמים . . דבר: **בכת"י 2110 — בחי'.**
וזאת לפנים בישראל: **רות ד, ז.**
ע"פ מה יפו פעמייך בנעלים: **ראה לקו"ת שה"ש מג, ג ואילך.**
אליך ה' נפשי אשא: **תהלים כה, א.**
ועשו לי מקדש: **שמות כה, ח.**
או קנה מיד עמיתך: **ויקרא כה, יד.**
ברבות ר"פ תרומה: **לג, א.**
כי לקח טוב נתתי לכם: **משלי ד, ב.**

מי יעלה בהר ה׳: **תהלים כד, ג.**
שהתפלה נק׳ סולם: **זח״א רסו, ב.**
כמ״ש במ״א בד״ה ואתחנן: **ראה לקו״ת ואתחנן ב, א ואילך.**
כי לקח טוב נתתי לכם: **משלי ד, ב.**
אתה החלות: **דברים ג, כד.**
ועמ״ש מזה בד״ה השמים כסאי: **ראה תו״א א, א ואילך.**
ע״פ מ״ש אדמו״ר נ״ע בד״ה קמתי אני לפתוח: **ראה מאמרי אדמו״ר הזקן כתובים (ב) ע׳ קעד, ובהמ״מ שם ע׳ עדר.**
אחת היא יונתי תמתי: **שה״ש ו, ט.**
וישראל נקרא יונתי: **ראה שיר השירים רבה פ״ב יד, א. ברכות נג, ב.**
ולא נבוש לעולם ועד: **תפלת השחר (בברכת אהבת עולם).**

עמוד קצא

מזלי׳ חזי: **מגילה ג, א.**
נשים דעתן קלות: **שבת לג, ב. קידושין פ, ב.**
בביאור ע״פ כי תצא: **לקו״ת תצא לו, ג.**
בצלמו בצלם אלקים: **בראשית א, כז.**
למה נמשלו כנס״י ליונה: **ברכות נג, ב. שבת עט, א.**
אין מזל לישראל: **שבת קנו, א.**
עינייך יונים: **שה״ש ד, א.**
צאינה וראינה: **שיר השירים ג, יא.**

עמוד קצג

אם בחוקותי תלכו: **נמצא בכת״י 28 רסח, א. 1048 קנט, א.**
אם בחוקותי תלכו: **ויקרא כו, ג.**
אדם לעמל יולד: **איוב ה, ז.**
יגעתי ומצאתי: **מגילה ו, ב.**
כמארז״ל ע״פ עובד אלקים: **חגיגה ט, ב.**
ויהי למס עובד: **בראשית מט, טו.**

בלק״ת בביאור ע״פ לא תשבית מלח: **לקו״ת ויקרא ה, ד.**
אף חכמתי עמדה לי: **קהלת ב, ט.**
ועתה יגדל נא כח: **במדבר יד, יז.**
כמארז״ל אין התורה מתקיימת: **ברכות סג, ב. זח״ב קנח, ב.**
בלק״ת פ׳ בלק ע״פ ולא ראה עמל בישראל: **עא, ד ואילך.**
כי שרית עם: **בראשית לב, כט.**
בשבת בורר אסור: **שבת עג, א.**
ואני נתתי לך שכם אחד: **בראשית מח, כב.**
בד״ה ואלה שמות: **תו״א מט, א.**
ובכל עבודה בשדה דא בריי׳תא: **זח״ג קנג, א. וראה הערות כ״ק אדמו״ר שליט״א באוה״ת שמות ע׳ ח.**
במחשכים הושיבני זו תלמוד בבלי: **סנהדרין כד, א.**
חקות שמים וארץ: **ירמי׳ לג, כה.**
ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם: **דברים ה, ג.**
מחשבה טובה הקב״ה מצרפה למעשה: **קידושין מ, א. זח״א כח, ב.**
בד״ה ותחת רגליו: **תו״א עח, ב ואילך. וראה ספר המאמרים תקס״ח ע׳ ע ואילך.**
וכמעשה לבנת הספיר: **ראה יחזקאל פ״א.**
שמוע מזבח טוב: **שמ״א כח, כא.**

עמוד קצד

חו״ב הם תרין ריעין: **זח״ג ד, א.**
בבה״ז פ׳ וירא ע״פ וגם אמנה אחותי בת אבי: **ראה ביאוה״ז יוד, ב ואילך.**
שעורה שעור ה׳: **זח״ג קפח, ב.**
וכד אנת תסתלק: **ת״ז בהקדמה.**
ועמ״ש ע״פ ועבדתם את ה׳ אלקיכם: **שמות כג, כה. וראה אוה״ת משפטים ע׳ א׳קצה ואילך.**
בלק״ת בשה״ש בד״ה אני ישנה פ״ג: **לד, ד.**

ובד״ה צאינה וראינה הראשון: **לקו״ת שה״ש כא, ג.**

שארז״ל כאלו עשאוני: **ויקרא כו, ג. וראה ויק״ר לה, ו. זח״ג קיג, א.**

ארז״ל פ״ק דתענית ע״פ הנותן מטר: **יוד, א. וראה אוה״ת עקב ע׳ תריג ואילך.**

הנה אנכי שולח מלאך לפניך: **שמות כג, ב.**

בלק״ת ר״פ ויקרא: **א, ג.**

הנותן מטר ע״פ ארץ: **איוב ה, יוד.**

ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים: **דברים כה, יח.**

עמוד קצה

משארז״ל רפ״ק דתענית ג׳ מפתחות: **ב, א.**

יפתח ה׳ לך את אוצרו הטוב: **דברים כח, יב.**

ושולח מים ע״פ חוצות: **איוב ה, יוד.**

הנותן מטר: **איוב ה, יוד.**

ונתתי גשמיכם: **ויקרא כו, ד.**

ועצר את השמים: **דברים יא, יז.**

ואשים דברי בפיך: **ישעי׳ נט, כא.**

יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים: **בראשית א, ו.**

בלק״ת פ׳ ואתחנן בד״ה שמע ישראל: **יא, ב. וראה סה״מ תקס״ב ח״א ע׳ רמד. ח״ב (הנחת הר״מ בן אדה״ז) ע׳ תקטו.**

בת״א פ׳ לך בד״ה והבדילה הפרוכת: **יב, ג ואילך.**

כאלמנה שהלך בעלה למדנה״י: **ראה סנהדרין קד, א.**

בגלותא סליק לעילא לעילא: **ראה זח״א רי, א. זח״ג כ, ב. פתיחתא דאיכה ר׳ יוחנן פתח.**

בסדור ע״פ יתום ואלמנה יעודד: **נח, ב. וראה אוה״ת איכה ע׳ א׳מז.**

ונהר יחרב ויבש: **איוב יד, א. זח״א כו, א.**

טוב ה׳ לכל: **תהלים קמה, ט.**

בהגהות לד״ה אשירה כי גאה: **ראה אוה״ת בשלח ע׳ תקטו ואילך.**

בלק״ת בשה״ש בביאור ע״פ ששים המה מלכות: **לט, ג.**

אחת היא יונתי: **שה״ש ו, ט.**

והמלאכים שביקשו התורה: **שבת פט, א.**

כאור שבעת הימים: **ישעי׳ ל, כו.**

עמוד קצו

מאמרז״ל שלשה ניתנו מתנה לעולם: **ויק״ר לה, ז.**

ונתתי גשמיכם: **ויקרא כו, ג.**

יפתח ה׳ לך את אוצרו: **דברים כח, יב.**

וזהב הארץ ההיא טוב: **בראשית ב, יב.**

במחשכים הושיבני זו תלמוד בבלי: **סנהדרין כד, א.**

ר׳ זירא צום תעניתי: **ב״מ פה, א.**

כל רב מבבל וכל רבי מא״י: **ראה הערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בספר המאמרים תש״ח עמוד 121. וראה מאמרי אדמו״ר הזקן תקס״ח ע׳ צד.**

בד״ה תורה צוה: **ראה לקו״ת ברכה צג, ד ואילך.**

בזהר ר״פ נח: **נט, ב.**

תדשא הארץ דשא: **בראשית מ, יא.**

בת״א ע״פ לא תהי׳ משכלה: **תו״א משפטים עח, ד ואילך.**

וסד״ה וספרתם לכם: **ראה לקו״ת במדבר יוד, א ואילך.**

זכור את יום השבת: **שמות כ, ח.**

כי כארץ כו׳ כן אד׳: **ישעי׳ סא, יא.**

ויזרע יצחק: **בראשית כו, יב.**

שבע שני השבע לגבי שבע שני רעב: **בראשית פמ״א.**

ועץ השדה בעצרת: **בענין זה ראה ג״כ אוה״ת תבוא ע׳ תתרמ.**

ס״ר אותיות התורה ס״ר נשמות: **ראה הערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בסה״מ תש״ח ע׳ רמא.**

היש בה עץ אם אין: **במדבר יג, כ.**

עמוד קצז

יעו"ש בזהר שלח: **זח"ג קנח, ב.**

כי זרע השלום: **זכרי' ח, יב.**

כמ"ש בסדור: **ראה סידור שער הלולב רסא, ג ואילך.**

פותח את ידיך: **תהלים קמה, טז.**

ובפ' ויחי ר"פ צ"ז, ב' דיעות: **וראה ג"כ פסחים קיח, א.**

ועמ"ש מזה ע"פ המלאך הגואל: **בראשית מח, טז. אוה"ת ויחי שנד, ב ואילך.**

היום לעשותם: **דברים ז, א.**

יפה שעה א' בתומע"ט: **אבות ד, יז.**

ביו"ד נברא העוה"ב: **מנחות כט, ב. ירושלמי חגיגה פ"ב, ה"א.**

פרנסה גדולה מהגאולה: **ראה כ"ז באוה"ת ויחי. שבועות ע' רו. נ"ך ע' א'פט. יהל אור קמב. תקנה. תרפז.**

תורה נק' מזון והמצות הם לבושים: **ע"ח ש' מ"ד, פ"ג. וראה תניא ספ"ה ובליקוט פירושים שם. ראה חגיגה יד, א. זח"ב רי, א.**

ר"ה מזונותיו קצובים ענין פרנסה: **ר"ה טז, א.**

ויקהלו כו' בירח האתנים: **מלכים-א ח, ב.**

בכ"ה באלול נברא העולם: **ויק"ר ר"פ כט. פסיקתא בחודש השביעי.**

אשר הוצאתיך מאמ"צ: **במדבר טו, מא.**

בסדור ד"ה ששת ימים תאכל מצות: **רפד, א ואילך.**

ועמ"ש מזה בבוך תרי"ט א' בהגהות על הדרוש לכן אמור לבנ"י שבת"א פ' וארא: **גוכתי"ק 1096 כג, א. נדפס באוה"ת בא ע' רסד — באמצע ד"ה החדש הזה לכם (נוסחא שני').**

ושולח מים ע"פ חוצות: **איוב ה, יוד.**

ר"ח ניסן שהוא חודש של גאולה: **ר"ה יא, ב. זח"ג. רמט, א.**

עמוד קצח

והשיג לכם דיש: **נמצא בכת"י 28 ערה, א. 1048 קכג, א.**

והשיג לכם דיש: **ויקרא כו, ה.**

בישעי' סי' כא: **ראה ג"כ ביאוה"ז תשמה־תשנא.**

במאו"א קוף סל"ב: **ראה לעיל ע' קנח. ובלקו"ת במדבר ל, ג.**

ורבינו ז"ל פי' להפך: **ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' קמב־ג.**

חטה כ"ב אתוון דאורייתא: **זח"ג קפח, ב. ועד"ז בתיקוני זהר תס"ט קיד, ב.**

ומשביע לכל חי רצון: **תהלים קמה, טז.**

ונתתי שלום בארץ: **נמצא בכת"י 28 ערה, ב. 1048 קכד, א.**

ונתתי שלום בארץ: **ויקרא כה, ו.**

עמ"ש בת"א ס"פ בראשית בד"ה צאינה: **ח, ב.**

מלך שלמה שהשלום שלו: **שבועות לה, ב. במד"ר יב, ד. וראה רמב"ם הל' יסוה"ת ו, ט.**

בד"ה שה"ש אשר לשלמה: **לקו"ת שה"ש א, ד.**

ובד"ה קול דודי: **לקו"ת שה"ש טו, ד. וראה סה"מ תקס"ט ע' מ.**

עמוד קצט

ישאו הרים שלום לעם: **תהלים עב, ג.**

או יחזיק במעוזי יעשה: **ישעי' כז, ה.**

בד"ה החלצו מאתכם: **לקו"ת מטות פו, ב. וראה סה"מ תקס"ו ע' רפה.**

ובד"ה ביום השמע"צ: **לקו"ת דרושים לשמ"ע פג, א.**

שמאלו תחת לראשי: **שה"ש ב, ו.**

ובד"ה וכל בניך: **ראה לקו"ת ראה כח, ד ואילך.**

ורב שלום בניך: **ישעי' נד, יג.**

בת"א פ' ויצא בד"ה ושבתי בשלום: **כא, א ואילך.**

ובלק״ת פ׳ נשא בד״ה כה תברכו: **כז, א.**
וישם לך שלום: **במדבר ו, כו.**
וסד״ה כי ההרים ימושו: **לקו״ת תצא מא, ב.**
וברית שלומי לא תמוט: **ישעי׳ נד, יוד.**
בקש שלום ורדפהו: **משלי לד, טו.**
שלום שלום לרחוק ולקרוב: **ישעי׳ נז, יט.**
ומלאה הארץ דעה את ה׳: **ישעי׳ יא, ט.**
כי א־ל דעות הוי׳: **שמואל־א ב, ג.**
בד״ה ביום השמע״צ: **ראה לקו״ת דרושים לשמ״ע פג, א ואילך.**
אוה למושב לו: **תהלים קלב, יג.**
וגר זאב עם כבש: **ישעי׳ יא, ו.**

עמוד ר

ואולם חי אני: **במדבר יד, כא.**
אם לא בריתי יומם ולילה: **ישעי׳ לג, כה.**
חקות שמים וארץ לא שמתי: **ירמי׳ לג, כה.**
וישכב עמה בלילה הוא: **בראשית ל, טז.**
ורב שלום בניך א״ת בניך אלא בוניך: **ישעי׳ נד, יג. סוף מס׳ ברכות. שבת קיד, א וסוף מס׳ יבמות.**
ועמ״ש בפ׳ בלק ע״פ כרע שכב כארי: **ראה אוה״ת בלק א׳מה ואילך.**
ונתתי שלום בארץ: **נמצא בכת״י 28 רעז, א. 1048 קצב, א.**
ונתתי שלום בארץ: **ויקרא כו, ו.**
פדה בשלום נפשי: **תהלים נה, יט.**
רוממות א־ל כו׳ וחרב פיפיות: **תהלים קמט, ו.**
וכתתו חרבותם לאתים: **ישעי׳ ב, יד.**
כי לא בחפזון: **ישעי׳ נב, יב.**
מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה: **שבת יא, א.**
או״א הם תרין ריעין דלא מתפרשין: **ראה זח״ב נו, א. זח״ג ד, א.**
ביום ההוא יהי׳: **זכרי׳ יד, ט.**
סד״ה כי ההרים ימושו: **לקו״ת תצא מא, ב.**

ויתן לך: **בראשית כז, כח.**
הנותן בים דרך: **ישעי׳ מג, טז.**
כמה יוסף איכא בשוקא: **פסחים סח, יב.**
יוסף דעת יוסף מכאוב: **קהלת א, יח.**

עמוד רא

וזכרתי את: **נמצא בכת״י 28 רעח, א. 1048 קפד, ב.**
וזכרתי את: **ויקרא כו, מב.**
בלק״ת ואתחנן סד״ה וידעת היום: **ח, ג ואילך.**
ובת״א וישב בד״ה מהלכים בין העומדים: **ל, א ואילך.**
בריח התיכון: **ראה זח״א א, ב. זח״ב קעה, ב.**
ובלק״ת קדושים: **כט, ד ואילך.**
ונטעתם כל עץ מאכל: **ויקרא יט, כד.**
ובד״ה יחיינו מיומים: **לקו״ת ר״ה סג, ב ואילך.**
יעקב מטתו שלימה: **ויק״ר פל״ו, ה. וראה ג״כ פסחים נו, א. ספרי דברים ו, ד. שם לב, ט.**
יעקב תיקן ערבית: **ראה ברכות כו, ב. ב״ר פס״ח, ט.**
בד״ה ראו כי ה׳ נתן לכם השבת: **לקו״ת בשלח א, א ואילך.**
ובקיצור למנצח על השמינית: **ראה סידור קלט, א ואילך.**
בדרוש תלתא זמינין: **סידור שער המועדים.**
יעקב ת״ת: **ראה זח״ג כח, סע״א.**
כי יעקב בחר לו י״ה: **תהלים קלה, ד.**
והנחלתיך נחלת יעקב אביך: **ישעי׳ נח, יד.**
יעקב . . נחלה בלי מצרים: **ראה שבת קיח, א־ב. וראה לקו״ת מסעי צו, ב.**
יעקב חבל נחלתו: **דברים לב, ט.**
ליעקב אשר פדה את אברהם: **ישעי׳ כט, כב.**
שמים קדמו: **חגיגה יב, א.**
כמ״ש ע״פ כ״א בזאת יתהלל: **ראה ספר**

המאמרים תקס"א ע' מא ואילך. הנחת הר"פ ע' עח.

עמוד רב

במד"ר כאן: **ויק"ר ר"פ לו.**

וזכרתי את בריתי יעקב: **ויקרא כו, מב.**

אברהם אב רם: **ראה זח"א עט, ב.**

בת"א ר"פ לך לך: **יא, א.**

שמים אש ומים: **ראה חגיגה יב, א.**

יעקב יוד עקב: **ראה ע"ח שער ג' ספ"ב. פרדס שער עה"כ מערכת יעקב.**

וישב יעקב בארץ: **בראשית לז, א.**

הקול קול יעקב: **שם כז, כב.**

לו ישמעאל: **בראשית יז, יח.**

רישי' דעשו: **תרגום יב"ע ויחי נ, יג.**

משפט וצדקה ביעקב אתה עשית: **תהלים צט, ד.**

בד"ה אשירה: **תו"א סג, ב.**

בד"ה משה ידבר: **תו"א יתרו סח, ד ואילך.**

סד"ה לך לך: **תו"א לך יא, ד.**

יעקב ומשה . . בריח התיכון: **ת"ז תי' סט. ראה זח"ג קפו, א.**

ויקם עדות ביעקב: **תהלים עח, ה.**

גדול העונה אמן: **ברכות נג, ב.**

וצדיק באמונתו: **חבקוק ב, ד.**

וימיני תחבקני: **שה"ש ב, ו.**

ועמ"ש מזה בבוך במדבר פ' פנחס ע"פ ובחדש השביעי: **ראה אוה"ת דרושים לראש השנה ע' א'רפז.**

הנה ענין בריתי יומם ולילה: **נמצא בכת"י 28 רעט, ב. 1048 קפה, ב.**

הנה ענין בריתי יומם ולילה: **מלשון הכתוב (ירמי' לג, כב) אם לא בריתי יומם ולילה.**

שו"ה הנה ענין . . בפ' ויקרא דף י"ד ע"א: **בזהר.**

ועמ"ש ע"פ אעשה לו עזר כנגדו בת"א פ' בראשית: **תו"א ה, א.**

עמוד רג

ויהי ערב ויהי בקר: **בראשית א, ה.**

יתרון האור מן החושך: **קהלת ב, יג.**

או יחזק במעוזי: **ישעי' כז, ה.**

ועמ"ש ע"פ המאמר ר"פ נח: **ביאה"ז לאדה"א ד, א ואילך. ביאה"ז להצ"צ-א ע' יב. תרכח. ובאוה"ת בראשית-א דף נד, א. האזינו א'תרעא.**

בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**

בת"א פ' בראשית ע"פ וייצר: **ד, א ואילך.**

העסק בתורה בלילה נמשך עליו חוט של חסד: **חגיגה יב, ב. ע"ז ג, ב.**

ואתה את בריתי תשמור: **בראשית יז, ט.**

לא ימוש ספר התורה: **יהושע א, ח.**

בת"א פ' משפטים בד"ה ותחת רגליו: **עו, ד.**

ואל אצילי בנ"י לא שלח ידו: **שמות כד, יא.**

עמוד רד

כבד פה וכבד לשון: **שמות ד, יוד.**

לגבי אורייתא דבע"פ: **זח"ג כח, א. וראה אוה"ת אחרי ע' תקנח. ברכה ע' א'תתנד.**

אף ידי יסדה ארץ: **ישעי' מח, יג.**

בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים: **נו, ב.**

שאו ידיכם קדש: **תהלים קלד, ב.**

חקות שמים וארץ: **ירמי' לג, כה.**

דלית שמאלא בהאי עתיקא: **זח"ג קכט, א.**

ונתתי לך מהלכים בין העומדים: **זכרי' ג, ז.**

אם בחוקותי תלכו: **ויקרא כו, ג.**

נעוץ תחלתן בסופן: **ס"י פ"א.**

בת"א ר"פ בראשית ע"פ והארץ הדום רגלי: **א, א ואילך.**

בד"ה יביאו לבוש מלכות: **תו"א צ, א ואילך.**

אורייתא מחכמה נפקת: **זח"ב קכא, א.**

וחכ' הוא ראשית ההשתל': **ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"א.**

ובמ"א ע"פ ועמדו רגליו: **ד"ה זה הוא משנת**

תקע"א (נמצא בדפוס מגוכתי"ק). נוסח ב' נדפס בס' מאמרי אדה"ז נביאים ע' רנח.
בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי: **סג, ד ואילך.**
ועמ"ש ע"פ קול דודי: **ראה לקו"ת שה"ש טו, ד ואילך.**
נמנו וגמרו שגדול תלמוד: **קידושין מ, ב.**

עמוד רה

שארז"ל קיים אברהם אבינו כל התורה כולה: **יומא כח, ב.**
בת"א ר"פ לך לך: **יג, ב.**
מצות צריכות כוונה: **ברכות יג, א.**
בד"ה לא הביט און ביעקב: **ראה לקו"ת בלק ע, ד. וראה סה"מ תקס"ד ע' קעד.**
ח"י ברכאן דצלותא . . ח"י חוליות השדרה: **ראה זח"ג רנו, א. וראה לקו"ת שם ע, ד. עט, א — קיצור ג'.**
ובמ"א נתבאר: **ראה תו"א עג, ג.**
רוכב על כרוב קל שלו: **ראה ע"ז ג, ב.**
ע"ד שנת' במ"א . . תורה: **ראה ספר המאמרים תקס"ח ע' שמח.**
וכל חפצים לא ישוו בה: **משלי ח, יא.**
אפי' חפצי שמים: **ראה מו"ק ט, ב.**
הדמ"ז . . ע"פ נחמדים מזהב: **מובא ביהל אור ע' ע.**
בת"א פ' וארא סד"ה וארא אל אברהם: **נו, א.**
וכמ"ש במ"א ע"פ זכר רב טובך יביעו: **ראה ספר המאמרים תקס"ד ע' פ. אתהלך לאזניא ע' רנב.**
ועמ"ש בביאור ע"פ החלצו מאתכם: **לקו"ת מטות פז, ד.**

עמוד רו

ועמ"ש ע"פ מי מנה עפר יעקב ומספר: **לקו"ת בלק סז, א ואילך.**
ובהביאור שם בסופו: **ע, א.**
ועמ"ש ע"פ אלה פקודי המשכן: **לקו"ת פ' פקודי.**
אם ישים אליו לבו: **איוב לד, יד.**
ודברי אשר שמתי בפיך: **ישעי' נט, כא.**
מבואר במ"א בענין שמים וארץ קנין א': **ראה אוה"ת שבועות ע' קעד. קעז. קפא.**
שמים וארץ קנין א': **אבות ו, יוד.**
ידי יסדה ארץ וימיני טפחה: **ישעי' מח, יג.**
והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית: **ויקרא כו, כה.**
מבואר במ"א בענין ארץ ישראל: **ראה תו"א כו, ג. ובכ"מ.**

עמוד רז

ביום חתונתו זו מתן תורה: **תענית כו, ב.**
ארז"ל אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום: **מכות כד, א.**
ישת חשך סתרו: **תהלים יח, יב.**
לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה: **פסחים ג, ב.**
כמ"ש בביאור המאמר פ' אחרי דע"ט הביאו עלי כפרה: **ראה ביאוה"ז לאדה"א עו, ג ואילך.**
כחתן כו' ישיש כגבור: **תהלים יט, ו.**
חתן חות דרגא: **ראה יבמות כא, א.**
חכים ולא בחכ' ידיעא: **תקו"ז בהקדמה.**
ואל אישך תשוקתך: **בראשית ג, טז.**
צמאה לך נפשי: **תהלים סג, ב.**
כלה שארי ולבבי: **שם עג, כו.**
וכמ"ש בד"ה שה"ש: **לקו"ת שה"ש א, א ואילך.**
אלכה אחרי מאהבי: **הושע ב, ז.**
ונהר יחרב ויבש: **איוב יד, יא.**
נשבע הקב"ה שלא יכנוס בירושלים של מעלה: **זח"ג טו, א.**
או"א הם תרין ריעין: **זח"ג ד, א ובכ"מ.**

עמוד רח

חכמים המה להרע: **ירמי' ד, כב.**
חגור חרבך על ירך גבור: **תהלים מה, ד.**

ביאור ע"פ שימני כחותם: **לקו"ת שה"ש מו, א.**

ולא יכנף עוד מוריך: **ישעי' ל, כ.**

א"ל עליון: **ברכה בשמונה עשרה.**

ואולם חי אני וימלא כבוד: **במדבר יד, כא.**

ותשב באיתן קשתו: **בראשית מט, כד.**

משכיל לאיתן: **תהלים פט, א.**

כחתן יוצא מחופתו: **תהלים יט, ו.**

ואני הוי' לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**

אם יהי' אלקים עמדי: **בראשית כח, כ.**

בת"א פ' ויצא סד"ה ושבתי בשלום: **כא, ב ואילך.**

עמוד רט

זכור ושמור . . זכור לדוכרא . . ושמור לנוק': **זהר בראשית מח, ב. וראה מאמרי אדה"ז פרשיות ע' שכז. תו"א עא, ג.**

בתו"א פ' יתרו על פסוק זה: **ע, ג.**

במקום שבעלי תשובה עומדין: **ברכות לד, ב.**

וכמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת: **לקו"ת נצבים מה, א.**

ובד"ה שובה ישראל: **לקו"ת שבת שובה סו, ב.**

כמארז"ל כלו כל הקיצין: **סנה' צז, א.**

וברית שלומי לא תמוט: **ישעי' נה, יוד.**

וכמארז"ל שלכן נאמר לע"ל שיר זכר: **ראה שמו"ר כ, א.**

וארז"ל נובלות חכמה שלמעלה תורה: **ב"ר יז, ז.**

ויקם עדות ביעקב: **תהלים עח, ה.**

ארז"ל גדולה מילה: **נדרים לא, ב.**

מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה: **דברים ל, יב. ת"ז בהקדמה בתחלתה ותי' כב. תי' ע' (קלא, א).**

יקימנו ונחי' לפניו: **הושע ו, ב.**

ועמ"ש בד"ה ואשה כי תדור: **ראה לקו"ת מטות פג, ג. ושם בהג"ה מציין (ועיין בפ' וישלח [בזהר] קסט, סע"א). ועוד מצוין שם — עיין מזה באלשיך בתהלים סי' כד.**

בית ראשון בזכות אברהם: **ומפרש ע"ז ביהל אור להתלים שם [קכז, א] סי"ב (ע"פ מרז"ל פסחים פח, א): בית הראשון וכו'. ולהעיר מרמב"ן תולדות (כו, כ). בחיי שם. ועוד. צפע"נ עה"ת ויצא כח, יז. — לקו"ש ח"ט ע' 26.**

בית שני מבחי' יצחק: **ראה לקו"ש ח"ט ע' 27 שהשייכות דגאולה שני' ליצחק היא — כי יצחק הוא בחי' דין וגאולה השני' לא היתה גאולה שלימה. אבל מהמבואר בד"ה נחמו עת"ר בסופו (וראה גם ב"ב ג, סע"א) שיש מעלה בבית שני על בית ראשון — משמע שהשייכות דבית שני ליצחק היא גם מצד** המעלה **שבמדת הגבורה.**

רפ"ח דפסחים: **פה, א.**

ביאור ע"פ שובה ישראל: **ראה ספר המאמרים תקס"ח ע' תל ואילך. וראה אוה"ת דרושים, לש"ש ע' א'תקכ.**

ה' ימלוך לע"ו: **שמות טו, יח.**

מקדש ה' כוננו ידיך: **שמות טו, יט.**

המבואר במ"א בפ' מהרה ישמע: **ראה לקו"ת צו ח, ד.**

חתן חות דרגא: **ראה יבמות סג, א.**

יעקב אותיות יבקע: **ראה ע"ח שער הכללים פ"י. שער הארת המוחין פ"א.**

עמוד רי

כרחל לפני גוזזי' נאלמה: **ישעי' נג, ז.**

ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ: **זכרי' יג, ב.**

כמ"ש במ"א ע"פ הקול קול יעקב: **ראה אוה"ת תולדות ע' תתכב, א ואילך. וראה שם ע' תתכט ואילך.**

משארז"ל שיעקוב נטל הוי"ו משכון מאליהו: **רש"י בחוקותי כו, מב. ראה אוה"ת פ' ראה**

ע׳ תרצז. וראה ספר הליקוטים ערך יעקב ע׳ א׳סא־ב.
ארז״ל במשניות שלהי סוטה זריזות מביאה לידי נקיות: **מט, ב.**
הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא: **מלאכי ג, כג.**
ועלה בסערה השמים: **מלכים־ב ב, א.**
ובמ״א נתבאר . . משה . . ואליהו גימ׳ ב״ן: **מאו״א אות א׳ סעי׳ קמא. וראה ביאוה״ז לכ״ק הצ״צ ע׳ קלה. אוה״ת נ״ך ע׳ תעט. שה״ש ע׳ תשכא. תשא א׳תתקעג. דרך מצותיך לא, ב.**
בתו״א פ׳ משפטים בביאור ענין כמעשה: **עח, ב.**
בת״א גבי פורים: **צא, ד.**
וסוס אשר רכב עליו המלך: **אסתר ו, ח.**
בביאור ע״פ ונקדשתי: **לקו״ת לג, ג.**
בביאור ע״פ אם בחוקותי: **לקו״ת בחוקותי מז, ג ואילך.**
כמארז״ל ע״פ אתם גם אתם: **במדבר יח, כח. ב״מ כב, א.**
בביאור ע״פ שובה ישראל: **לקו״ת דרושים לשבת שובה סה, ד.**
ויקח משה את עצמות יוסף עמו: **שמות יג, יט.**

עמוד ריא

עמ״ש מזה בביאור המאמר דפ׳ פקודי דרל״ג: **ראה ביאוה״ז לאדה״א נז, א ואילך.**
אלה תולדות יעקב יוסף: **בראשית לז, ב.**
ביום ההוא יצאו מ״ח מירושלים: **זכרי׳ יד, ח.**
בתו״א פ׳ תולדות ע״פ אלה תולדות יצחק: **יז, ג.**
וברחמים גדולים אקבצך: **ישעי׳ נד, ז.**
וזכרתי להם ברית ראשונים: **נמצא בכת״י 28 רפט, א. 1048 קצג, א.**
וזכרתי להם ברית ראשונים: **ויקרא כו, מה.**
סד״ה ראשי המטות: **לקו״ת מטות פג, א.**
ואיב גדול משונא כ״כ הבחיי: **ראה גם ספר החקירה דף צב, א. לקו״ש — כרך כג ע׳ 76 הערה 28.**
כמ״ש במ״א ע״פ ולא אבה ה׳ אלקיך לשמוע אל בלעם: **ראה לקו״ת תצא לה, ג ואילך. אוה״ת תצא ע׳ תתקפא־תתר.**
ואיבה אשית בינך: **בראשית ג, ט.**
אל תשמחי אויבתי לי: **מיכה ז, ח.**
בת״א סד״ה ויאבק מאן אבק: **ראה תו״א כו, ג־ד.**
ובד״ה לבסומי בפוריא: **תו״א צח, א ואילך.**
ואחריתו עדי אובד: **במדבר כד, כ.**
ארץ לשון רצון: **ראה ב״ר ה, ז. ומבואר בתו״א בתחלתו.**
ועמ״ש סד״ה כי תשמע בקול: **ראה לקו״ת ראה כב, ד ואילך.**

עמוד ריב

דומה דודי לצבי: **שה״ש ב, ט.**
שבת אחים גם יחד: **תהלים קלג, א.**
ועמ״ש ע״פ ותגל נפשי באלקי: **ישעי׳ סא, יוד. וראה אוה״ת נצבים ע׳ א׳רנב. א׳רס.**
גיל יגיל אבי צדיק: **משלי כג, כד.**
בד״ה נחש נחשת: **לקו״ת חקת סב, א.**
נחום איש גם זו: **תענית כא, א. ושי״נ.**
ובד״ה וזה מעשה המנורה: **לקו״ת בהעלותך לג, א.**
בפ׳ ואנכי אעלך גם עלה: **בראשית מו, ד.**
במאו״א אות א׳ סק״ז: **מובא גם בלקו״ת בלק דף סט, ד עיי״ש.**
תבוא כל רעתם: **איכה א, כב.**
אף אני אלך עמם בקרי: **ויקרא כו, מא.**
בד״ה מי מנה עפר יעקב: **לקו״ת חקת סז, א. וראה סה״מ תקס״ג ח״ב ע׳ תר.**
אף עשיתיו: **ישעי׳ מג, ז.**
אתה ה׳ לעולם תשב: **איכה ה, יט.**

בד"ה ברוך שעשה נסים לאבותינו: **אוה"ת חנוכה ע' תתקנז, ב.**

בד"ה ביום השמע"צ: **לקו"ת דרושים לסוכות פג, ג.**

אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: **מיכה ז, כב.**

עמוד ריג

ואם צדקת מה תתן לו: **איוב לה, ז.**

דזכות אבות תמה: **ראה שבת נה, א. ותוס' שם. ויק"ר פל"ו, ו. ירושלמי סנה' פ"י ה"א.**

בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך: **לקו"ת תצא לח, ג ואילך.**

ברח דודי ודמה לך לצבי: **שה"ש ח, יד.**

מה צבי מחזיר ראשו לאחוריו: **זח"ב יד, א.**

וסד"ה קול דודי: **לקו"ת שה"ש טו, ד.**

ובד"ה ויושט המלך לאסתר: **תו"א מג"א צד, ב.**

לעולם דברך נצב בשמים: **תהלים קיט, פט.**

והי' הוי' לי לאלקים: **בראשית כח, כא.**

בת"א . . בד"ה כי אברהם לא ידענו: **צג, ג.**

עמוד ריז

ביאור ע"פ ויקרא: **ביאור זה נעתק מגוכתי"ק הצ"צ.**

נמצא בכת"י 1054 קצט, ומחולק לסעיפים. ובכותרת — "שם לקו"ת דרוש הראשון". 2033 נט, א בכותרת: ביאור מעט לפסוק ויקרא אל משה, ברע"מ פ' פנחס דרכ"ה ע"א דישת חושך סתרו הוא כתר עליון.

בצד הגליון שם רשום: וע"ד מענין ישת חושך סתרו בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות ובביאור ע"פ החלצו מאתכם ועמ"ש בביאור ע"פ והנה מנורת זהב וכענין טורי חשוכא. ביאור על ד"ה ויקרא אל משה הנדפס בלקו"ת ויקרא א, א.

פאקסימיליא מעמוד זה נדפס בסוף הספר.

בעתיק יומין לבושי' כתלג חיוור: **דניאל ז, ט.**

ישת חושך סתרו: **תהלים יח, יב.**

במ"א בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה: **לקו"ת שה"ש יוד, ג.**

מגלה עמוקות מני חושך: **איוב יב, כב.**

ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית: **לקו"ת ברכה צט, א. וראה סידור יט, ד. הנחות הר"פ ע' עט ואילך.**

ויהי הענן והחושך ויאר: **שמות יד, כ.**

ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות: **לקו"ת מטות פא, ב. וראה סה"מ תקס"ד ע' קפז ואילך.**

במ"א נתבאר: **לקו"ת שה"ש צ, ג.**

לית מחשבה תפיסא בי': **ת"ז בהקדמה (פתח אלי').**

וכמ"ש בזהר דכתר עליון אע"ג דאיהו אור צח: **ת"ז ת"ע (קלה, ב).**

וירא אלקים את האור: **בראשית א, ד.**

ופי' רז"ל כי טוב לגנוז: **חגיגה יב, א.**

במ"א בד"ה והי' אור הלבנה: **לקו"ת צו ט, ב.**

ג"ר דעתיק: **ראה ביאוה"ז וישב כג, ב.**

ועיין בספר אור תורה: **להרב המגיד נ"ע [הוצאת קה"ת] ב, ב.**

עמוד ריח

ויבא משה בתוך הענן: **שמות כד, יח.**

התגלות עתיק הוא בבינה: **ראה זח"ג קעה, ב.**

שמו הגדול . . בבינה: **ראה לקו"ת תבוא מב, ב.**

ענני כבוד דסוכות . . וכמ"ש במ"א: **ראה אוה"ת נח תרנב. האזינו א'תרעא.**

ובמק"מ שם: **לכאורה במשפטים צט, א. וכ"ה באוה"ת נ"ך-א ע' קיא.**

ועמ"ש מזה לעיל בפי' חיי שרה בד"ה להבין ענין מאמרז"ל: **תו"א טז, ב [המאמר כאן שייך ללקו"ת, ותו"א הוא ח"א מהלקו"ת].**

בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר: **ראה לקו"ת אחרי כז, ד.**

בשה"ש סד"ה לסוסתי ברכבי פרעה: **לקו"ת שה"ש יב, ד.**

וענין אני: **בכת"י 1054 מצויין כאן סעיף ב).**

אני הוא הקורא אני הוא המדבר: **ויק"ר פ"א, ט. סה"מ תקס"ב ע' יג. וראה לקמן ע' רלג.**

ראו אתה כי אני אני הוא: **דברים לב, לט.**

אני ראשון ואני אחרון: **ישעי' מד, ו.**

סד"ה נאוו לחייך בתורים: **לקו"ת שה"ש יג, ב.**

איהו וגרמוהי חד: **ת"ז בהקדמה (פתח אלי').**

אלף זעירא דויקרא: **וראה אוה"ת ויקרא כרך ב.**

מל' דאצילות נעשה עתיק לבריאה: **ראה ע"ח שער סדר אצי' (ש"ג) פ"ב. שער עקודים (ש"ז) פ"ב. שער דרושי אבי"ע (שמ"ב) ספ"א.**

ועמ"ש בביאור ע"פ ועתה יגדל: **לקו"ת שלח לט, ד.**

כאשר דברת לאמר: **במדבר יד, יז.**

שו"ה בביאור ע"פ . . לאמר . . ויובן: **בגוכתי"ק אחר תיבת לאמר איתא: ועיין מענין אלף זעירא [כאן נחתך מגוכתי"ק] וכנראה שצ"ל: בזהר ויחי דרל"ד ע [כאן נחתך מגוכתי"ק] וכנראה שצ"ל ע"ב דרל"ט ע"א.**

ממ"ש בפ' מקץ ע"פ כי אתה נרי: **תו"א מ, ג.**

ופי' כי יחיד . . ומובדל: **לשון התו"א שם.**

עמוד ריט

נק' מדבר . . כמ"ש במ"א: **ראה לקו"ת במדבר ד, א.**

בענין אני הוי' אלקיכם בפ' ציצית: **לקו"ת שלח מו, ד.**

ועוי"ל בפי': **בכת"י 1054 מצוין כאן סעיף ג).**

בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה: **לקו"ת שה"ש ז, ד ואילך.**

מ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות: **קידושין כט, א.**

עמוד רכ

ועמ"ש . . בפ' במדבר ע"פ במדבר סיני: **ראה אוה"ת במדבר ע' ט ואילך.**

משה זכה לבינה: **וראה לקו"ת דברים ג, א.**

אם עולה: **נמצא בגוכתי"ק 236 קפא, א. 39 רלא, א.**

ע' בסידור שער בהרמ"ז: **קיא, ב.**

ובדרוש חמשה קנינים: **ראה מאמרי אדה"ז־ש"ס ע' קכ־קל. אוה"ת שבועות ע' קעד־קפא.**

במ"ת כפה עליהם הר: **שבת פח, א.**

נדיב לב: **שמות לה, כב.**

עמוד רכא

וסמך ידו: **נמצא בגוכתי"ק 236 קפג, א. ובכת"י 39 רלג, א. 1082 א, א. 2231 כ, א.**

וסמך ידו: **קודם לד"ה זה נמצאות, בעמוד בפ"ע, ד' שורות בגוכתי"ק: כי סמך משה את ידו. ס"פ הברכה. כי ה' סומך ידו, תלים ל"ז כד. יצר סמוך תצר שלום, ישעי' כו י"ג. ורוח נדיבה תסמכני, תלים סי' נא י"ד.**

יפה את רעייתי: **שה"ש ו, ד.**

כי תהי' אתם ארץ חפץ: **מלאכי ג, יב.**

איתן האזרחי: **תהלים פט, א.**

כל האזרח בישראל: **ויקרא כג, מב.**

בד"ה ראה אנכי נותן: **לקו"ת ראה יח, א.**

כי נעוץ סופן בתחלתן: **ס"י פ"א מ"ז.**

ועמ"ש ע"פ טובה הארץ מאד מאד: **לקו"ת שלח לז, ב ואילך.**

שכר מצוה נמשך מהמצוה עצמה: **ראה אבות פ"ד, מ"ב. ולהעיר ג"כ מתניא פל"ט.**

יפה שעה א' בתשובה: **אבות ד, יז.**

בת"א פ' תצוה סד"ה ועשית ציץ: **פג, ד.**

לרצון להם לפני הוי': **שמות כח, לח.**

ואשרו אתכם: **מלאכי ג, יב.**

אחת היא יונתי: **שה"ש ו, ט.**

ומבואר במ"א שזהו ענין חסידים הראשונים: **ראה אוה"ת ואתחנן ע' א'תתקצז.**

ששים המה מלכות ששים מסכתות: **שה"ש ו, ח. ראה שהש"ר עה"פ. במדב"ר פי"ח, כא. זח"ג רטז, א. וראה אוה"ת שמות ע' יב.**

כענין רחב"ד: **ירושלמי דמאי פ"א, ה"ב.**

במקום שבע"ת עומדים: **ברכות לד, ב.**

שהאשה פסולה להזות: **משניות סוף פרק בתרא דפרה.**

וע' סד"ה ראשי המטות: **לקו"ת מטות פג, ב-ג.**

בס"י עשר ספירות בלי מה: **א, ג.**

וכמ"ש הבחיי . . שאו ידיכם קדש: **ראה לעיל ד"ה קדושים תהיו (ע' קיד) סעיף ב', ו'.**

שאו ידיכם קודש: **תהלים קלד, ב.**

ויסמוך את ידיו עליו: **במדבר כז, כג.**

ויהושע בן נון מלא רוח חכמה: **דברים לד, ט.**

רוח האדם העולה היא למעלה: **קהלת ג, כא.**

ועמ"ש ע"פ אדם כי יקריב מכם: **ראה לקו"ת ויקרא ב, ג. וראה אוה"ת ויקרא (ג) ע' תשכא-תשל.**

בד"ה זאת חנוכת המזבח: **ראה לקו"ת נשא כח, ב ואילך.**

כי נשים דעתן קלות: **שבת לג, ב. קידושין פ, ב. וראה בהמ"מ ללקו"ת חקת ס, ג.**

עמוד רכב

בד"ה ואלה המשפטים בת"א: **עד, ג ואילך.**

כי האיש דרכו לכבוש: **יבמות סה, ב.**

עיין בלק"ת . . מן הראש: **כ"ז ליתא בכת"י 1082, 2231. מכת"י 236 קפד, א ניכר שהג"ה זו נכתב לאחר זמן.**

ועיין בלק"ת פ' חקת: **ס, א.**

ועיין בת"א פ' וארא בהביאור ע"פ לכן אמור: **נט, ד.**

ובמנחות ס"פ שתי מדות: **צג, א.**

סד"ה ועתה יגדל נא כח אד': ***לקו"ת שלח מ, א.***

להיות צרורה בצרור החיים: **שמ"א כה, כט.**

ועי' בסדה"י בפי' . . הבהמה דש' ב"ן כו': **כ"ז ליתא בכת"י 2231. 1082. ובכת"י 236 קפו, ב נמצא זה בצד הגליון.**

כל העונה איש"ר בכל כחו: **שבת קיט, ב.**

שמאלא אתכליל בימינא: **זח"ג קיח, ב.**

ובד"ה צאינה וראינה: **לקו"ת שה"ש כא, ג.**

שמע ישראל ובשכמל"ו . . יחו"ע . . יחו"ת: **זח"א יח, ב. וראה שער היחוד והאמונה פ"ד ואילך.**

חסד דרועא ימינא: **ת"ז בהקדמה (פתח אלי' ואמר).**

ועמ"ש מענין ידי יסדה ארץ: **ישעי' מח, יג.**

בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה: **ראה אוה"ת בשלח ע' תל.**

תפלה במקום קרבנות תקנום: **ברכות כו, ב.**

ח"י ברכאן דצלותא: **ראה ברכות כח, ב.**

בת"א פ' בשלח בד"ה אז ישיר משה: **סב, ב.**

כולא קמי' כלא חשיב: **זח"א יא, ב.**

בד"ה לבאר ענין שבת שבתון: **ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סח, ג.**

בבה"ז פ' תשא גבי והדל לא ימעיט: **ראה ביאוה"ז כי תשא נד, ג.**

בינה עד הוד אתפשטת: **ע"ח שער כ"ט פ"ח. טעמי המצות להרח"ו ס"פ שמיני ועוד.**

עמוד רכג

ויקהל משה: **שמות לה, א.**

וחיי שעה: **באגה"ק הגי' „בחיי".**

לאשתאבא בגופא דמלכא: **זח"א ריז, ב. וראה ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' מה.**

מיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים: **זח"א פ, א. ז"ח לך לך כד, א. זח"ג לג, א. וראה תוס' מנחות קי, א.**

ועמ"ש ע"פ ותחת רגליו: **תו"א עו, ד. וראה סה"מ תקס"ח ע' סד.**
ואל אצילי בנ"י לא שלח ידו: **שמות כד, יא.**
דודי שלח ידו: **שה"ש ה, ד.**
בביאור ע"פ ואלה המשפטים שלא נדפס בת"א: **ראה סה"מ תקס"ב ע' קנז ואילך.**
ע"פ ובהגיע תור אסתר: **ראה סה"מ אדה"ז כתובים ב ע' קצא ואילך. אדה"ז פרשיות ע' עשט. אוה"ת מג"א ע' כ ואילך.**
ובד"ה כי ההרים ימושו: **לקו"ת תצא מ, א.**
סומך ה' כו' פותח את ידיך: **תהלים קמה יג, טז.**
סמוכים לעד לעולם: **תהלים קיא, ח.**
שמאלו תחת לראשי: **שה"ש ב, ו.**
כי לא אדם הוא: **שמואל-א טו, כט.**
בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור: **עא, ב.**
בת"א פ' וישב בד"ה מהלכים: **ל, א ואילך.**
לא זז מחבבה עד שקראה אמי: **זח"ג רסב, א.**
אדם ובהמה תושיע ה': **תהלים לו, ז.**
וישע ה' אל הבל כו' והוה רעוא: **בראשית ד, ד. ובתרגום שם.**
בת"א פ' ויחי בד"ה יהודה אתה:
תפלה היא בלחש: **סוטה לב, ב.**
שנכספה וגם כלתה: **תהלים פד, ג.**

עמוד רכד

מס"נ באחד: **ראה פע"ח שער הק"ש פי"ב, ב"ח טוא"ח רסס"א.**
בת"א ס"פ וישב בד"ה בכ"ה בכסלו: **כט, ב.**
סד"ה מהלכים בין העומדים: **ל, ג.**
שמו"ע: **שם „י"ח".**
לאא"ס ב"ה: **שם „אא"ס ב"ה".**
ואחר האש קול דממה דקה: **מלכים-א יט, יב.**
תשובה . . לרחוק שנעשה קרוב: **ראה ברכות לד, ב.**
סד"ה בכ"ה בכסלו: **כט, ב.**
אדם ובהמה תושיע ה': **תהלים לו, ז.**
סמיכת גאולה לתפלה: **ראה יהל אור ע' תלד.**
בת"א פ' וישלח סד"ה ויקח מן הבא בידו: **כו, א.**

עמוד רכה

מט"ט קושר כתרים לקונו: **חגיגה יג, ב. זח"א קסז, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ד בתחלתו.**
בד"ה מה יפו פעמייך: **ראה לקו"ת שה"ש מג, ג.**
בת"א פ' מקץ בד"ה המגביהי לשבת: **לח, ב ואילך.**
מבואר במ"א דקאי על אדם העליון: **ראה אוה"ת ויקרא כרך ג' ע' תשכא-תשל.**
בת"א פ' משפטים בד"ה ותחת רגליו: **עח, ב ואילך.**
ובד"ה ענין ברכת חתנים: **ספר המאמרים תקס"ג ע' שצו.**
ועמ"ש בביאור נשא מענין ומעשה ידיו: **ליתא בכת"י 1082, 2231.**
ועמ"ש בביאור ע"פ נשא: **לקו"ת נשא כא, ב ואילך.**
סומך ה' לכל הנופלים: **תהלים קמה, יד.**
בד"ה כי ההרים ימושו: **לקו"ת תצא מ, א. וראה סה"מ תקס"ד ע' רח.**
ובד"ה גן נעול: **סה"מ תקס"ד ע' מט ואילך.**
וע"פ ובהגיע תור אסתר: **ראה הנסמן לעיל ע' רכג.**
תור אסתר: **ע"כ נמצא בכת"י 1082. 2231.**
ועמ"ש מזה בד"ה תקעו בחדש דרוש הראשון: **לקו"ת דרושים לר"ה נג, ד ואילך.**
ולא לשבית: **נמצא בגוכתי"ק 236 קץ, א. ובכת"י 39 רל, ב. 1082 ו, ב. ראה לקו"ת ויקרא ג, ד. סה"מ תקס"ד ע' פו. סה"מ תש"ט ע' 188 ואילך.**
כמ"ש בת"א ע"פ ושבתי בשלום: **כב, ג-ד.**

עמוד רכו

גם אדמו״ו נ״ע בביאור שחורה אני: **לקו״ת שה״ש יוד, א.**

היאכל תפל בלי מלח: **איוב ו, ו.**

ועמ״ש בד״ה זכור ושמור: **תו״א ע, ד ואילך.**

קדש א״ע במותר לך: **יבמות כ, א.**

ואדמו״ו נ״ע שפי׳ שהיא חכמת הקבלה: **לקו״ת ויקרא ד, א.**

עשה . . ל״ת (מהות . . מציאות): **נתבאר בארוכה בלקו״ת ד״ה אלה פקודי וביאורו, וכמובן אין לזה סתירה דעשה דוחה ל״ת (ראה אגה״ת רפ״א), נגלה, נסתר (מהות, מציאות) — נתבאר בלקו״ת בביאור ולא תשבית פ״ד ואילך.**

שלא הובא בת״א: **כוונתו ללקו״ת.**

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח: **נמצא בגוכתי״ק 236 קצא, א. ובכת״י 39 רלא, א. 1082 ז, א.**

ימצאהו בארץ מדבר: **דברים לב, יוד.**

ואדמו״ו נ״ע שם פי׳: **בספר המאמרים תקס״ו ע׳ שסו.**

וארז״ל א״ת בניך אלא בוניך: **ישעי׳ נד, יג. סוף ברכות. וש״נ.**

תורה נק׳ עוז: **ראה ספרי ברכה לג, ב. ויק״ר פל״א, ה. יל״ש בשלח רמז רמד. וראה הערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בסה״מ תש״א ע׳ 181.**

תושי׳: **וראה סנהדרין צט, ב. במד״ר יב, ח. ראה אגה״ק ס׳ יב. לקו״ת שה״ש ז, ד. וראה סה״מ תקס״ז ע׳ קמט.**

בת״א פ׳ יתרו בד״ה בחודש השלישי: **סז, א־ב.**

דם נעכר ונעשה חלב: **בכורות ו, ב. וש״נ.**

יבא כל בשר להשתחוות לפני: **ישעי׳ סו, כג.**

עמוד רכז

ועמ״ש בד״ה בכ״ה בכסלו: **כט, ב.**

שליש במשנה . . כמ״ש במ״א: **ראה ע״ז יט, ב. וש״נ. וראה ביאוה״ז לצ״צ כרך ב׳ ע׳ תרכ. לקו״ת ויקרא ה, ג.**

ולא תשבית מלח: **ויקרא ב, יג.**

אלה דברי הברית: **דברים כח, סט.**

י״ב בקר . . י״ב שבטים: **וראה לקו״ת בהעלותך לב, א.**

ויתרון ארץ בכל היא: **קהלת ה, ח.**

מאמרז״ל כל הנשמות שבגוף: **יבמות סב, א.**

ישיש כגבור לרוץ אורח: **תהלים יט, ו.**

ועמ״ש הרמ״ז ר״פ פנחס: **ראה גם לקו״ת שלח מו, ג.**

עמוד רכח

כי נר מצוה ותורה אור: **משלי ו, כג.**

מה לי קטלא כולא: **ב״ק סה, א. ב״מ צה, א. וש״נ.**

ז״ל אדמו״ר נ״ע בכוונת ברכת המוציא: **סידור קא, ג.**

לחם הוא אותיות מלח: **שם — מלח אותיות לחם.**

הדם הוא הנפש: **דברים יב, כג.**

ועמ״ש בביאור ע״פ בשעה שהקדימו: **לקו״ת במדבר יד, ג. וראה סה״מ תקס״ב ע׳ רי.**

לחם ומלח גימט׳ מזלא: **ראה זח״א טו, א. יח, ב. ראה לקמן ע׳ רלא מאו״א.**

וארז״ל בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא: **מו״ק כח, א. זח״א מג, ב.**

לכו לחמו בלחמי: **משלי ט, ה.**

ועמ״ש ע״פ שש מאות אלף רגלי: **לקו״ת בהעלותך לג, ב — ד״ה את כל דגי הים. וראה סה״מ תקס״ז ע׳ קצא. הנחת הר״פ ע׳ פב. וראה אוה״ת בהעלותך ע׳ א׳תקפז־ח.**

ע״ה אסור לאכול בשר: **פסחים מט, ב.**

בד״ה בפ׳ נסכים: **לקו״ת שלח מ, ב.**

ועמ״ש בד״ה צו את בנ״י: **לקו״ת פנחס עז, ד.**

לעולם ירגיז אדם יצ״ט על יצה״ר: **ברכות ה, א. זח״א רב, א. וראה הערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בספר השיחות תש״א ע׳ 59.**
וכמ״ש ע״פ וגם אתה תדין את ביתי: **זכרי׳ ג, ז. וראה תו״א וישב ל, ד.**
ועמ״ש בד״ה הנותן לשכוי בינה: **ראה ספר המאמרים תקס״ב (ח״ב) ע׳ שצד. אוה״ת מסעי ע׳ א׳שצד.**
כל הקורא ק״ש בלא תפילין: **ברכות יד, ב.**

עמוד רכט

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח: **ויקרא ב, יג.**
בד״ה כי תשמע בקול: **לקו״ת ראה כב, ד. ספר המאמרים תקס״ו ע׳ שכב.**
והראב״ד ס״ל דמצה של מצוה: **כלבו הל׳ פסח בשמו. ומובא גם בב״י או״ח סימן תנה.**
מצה לחם עוני: **דברים טז, ג.**
סיהרא לית לה מגרמה כלום: **ראה זח״ג לג, א. רמט, ב.**
מצוה מל׳ צוותא וחיבור: **ראה לקו״ת בחוקותי מה, ג. מז, ב. ובכ״מ.**
אשר לא תחסר כל בה: **דברים ח, ט.**

עמוד רל

ע״פ אוסרי לגפן: **ראה אוה״ת ויחי תתרז ואילך. וראה תו״א ויחי מז, א.**
ומבשם מרירו לאטעמא: **ראה גם לקו״ת ויקרא ו, ב.**
בת״א פ׳ שמות בד״ה קול דודי: **נא, ב.**
וימררו את חייהם בחומר דא קל וחומר: **שמות א, יד. זח״ג קנג, א ובכ״מ.**
בד״ה יביאו לבוש מלכות: **תו״א מג״א צ, ד.**
ובד״ה ואלה שמות: **תו״א שמות מט, א.**
אשרי מי שבאלכאן ותלמודו בידו: **פסחים נ, א.**
בד״ה כי תבואו אל הארץ: **לקו״ת בהר מ, ב.**
וסד״ה זכור את יום השבת: **תו״א יתרו ע, א.**

יוסף גימט׳ ששה הויות: **מאו״א י׳, מ״ם.**
חכמות בחוץ תרונה: **משלי א, כ.**
ובד״ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר: **תו״א משפטים עז, ד.**
ציון הוא גמט׳ יוסף: **מאו״א צ, טו.**
צדק ומשפט מכון כסאך: **תהלים פט, טו.**
אם לא בריתי יומם ולילה: **ירמי׳ לג, כה.**
ברית מלח עולם: **במדבר יח, יט.**

עמוד רלא

במאו״א אות מ״ם סעיף ע״א: **נזכר גם בלקו״ת ויקרא ד, א.**
יברכך יאר ישא: **במדבר ו, כד־כו.**
(עמ״ש ע״פ האזינו השמים): **לקו״ת האזינו עא, ג ואילך.**
בצלאל . . נק׳ בצל א־ל: **ברכות נה, א. תנחומא בהעלותך ו. זח״ב קנב, א. רכג, ב.**
נק׳ בן אורי: **שמות לה, ה.**
כמ״ש בענין יצחק קץ חי: **מאו״א יוד, מא.**
ישיש כגבור לרוץ אורח: **תהלים יט, ו.**
בסידור שער ברהמ״ז: **קיג, ב.**
כה״ג בזח״א בראשית דנ״א ע״א: **מלאכי ג, יט. מובא גם בלקו״ת ויקרא ו, ב.**
הושיט הקב״ה אצבעו הקטנה ביניהם: **סנה׳ לח, ב.**
הלא לכם לדעת: **מיכה ג, ט.**

עמוד רלב

וכמ״ש ע״פ שובה ישראל עד:
וארשתיך לי לעולם: **הושע ב, כג.**
וי״ר לשמוע בקול דברו: **נמצא בגוכתי״ק 1180 שיט, א. ובכתי״ 1023 קצז, א. נדפס בדרך מצותיך חלק ב.**
וי״ר: **ויקרא רבה פ״א. וראה לקו״ת במדבר יד, א.**
לשמוע בקול דברו: **תהלים קג, כ. ראה לקו״ת במדבר יד, א.**

בד"ה כי תשמע בקול: **לקו"ת ראה כג, ב. וראה ספר המאמרים תקפ"ר ע' שכב ואילך.**
כי א"ל דיעות: **שמואל־א ב, ג.**
דכולא קמי כלא חשיב: **דניאל ד, לב.**
והיו הדברים האלה: **דברים ו, ו.**
כי מן המים משיתיהו: **שמות ב, ו.**
ע' בד"ה אז ישיר משה ובנ"י: **תו"א בשלח סב, ג.**
וסד"ה ועשית בגדי קודש: **תו"א תצוה פב, ד.**
יהי רקיע ויהי מבדיל: **בראשית א, ו.**
קרומא דאוירא דמחפיא על מו"ס: **זח"ג קכח, ב. זח"ב קסה ורמ"ז שם. וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ר"ע תשסט. במדבר ח"ב ע' תקלב ח"ג ע' א'רז וע' א'רכא.**
אז דברת בחזון לחסידיך: **תהלים פט, כד.**

עמוד רלג

חסד ואמת נפגשו: **תהלים פה, יא.**
חסד הוא אהרן: **זח"ג קמה, ב.**
איזהו גבור הכובש את יצרו: **אבות ד, א.**
טוב ארך אפים מגבור: **משלי טז, לב.**
בספר חסידים: **בסימן יו"ד.**
הנעלבים ואינן עולבים: **שבת פח, ב.**
ואוהביו כצאת השמש בגבורתו: **שופטים ה, לא.**
שמשון הגבור הי' גבורתו: **שופטים טז, יז.**
ותאמר גם לגמלך: **בראשית כד, יט.**
וכדה על שכמה כד ספרי דאורייתא: **בראשית כד, טז. תקוני זהר תכ"א (מו, ב).**
יהודה אתה . . גור ארי': **בראשית מט, ח־ט.**
והרמב"ם פ' אין השכינה שורה אלא על חכם: **הל' יסודי התורה ז, א.**
יהיב חכמתא לחכימין: **דניאל ב, כא.**
אז דיברת: **תהלים פט, כ.**
כי יעקב בחר לו י־ה: **תהלים קלה, ד.**
בחיר שבאבות: **ראה בראשית רבה ר"פ עו. זח"א קיט, ב. קנב, א. קסג, ב.**
לולי משה בחירו: **תהלים קו, כג.**
יעקב . . מלגאו: **ת"ז ת"י יג.**
שם . . אני הקורא ואני המדבר: **ראה ג"כ לעיל ע' ריח ואילך.**
וע' בלקו"ת פ' שלח בד"ה אני ה' אלקיכם: **לקו"ת שלח מו, ד.**

עמוד רלד

ראו עתה כי אני אני הוא: **דברים לב, לט.**
וראיתי אני שיש יתרון: **קהלת ב, יג.**
אם אני כאן הכל כאן: **סוכה כג, א.**
הכל כאן, ההוא: **בגוכתי"ק הכל כאן. הכל כאן ההוא.**
ועמ"ש ע"פ כי כל בשמים ובארץ: **דה"א כט, יא.**
ומ"ש ע"פ אמרו אליו כל תשא עון: **הושע יד, ג.**
דרכו של איש לחזר: **קידושין ב, ב.**
נקבה תסובב גבר: **ירמי' לא, כא. וראה חגיגה יב, א.**
בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו: **שה"ש ג, יא. תענית כו, ב.**
בת"א סד"ה ועשית בגדי קודש: **פב, ד.**
מרוב כל: **ראה דברים כח, מז.**
כי מדי דברי: **קטע זה נמצא רק בגוכתי"ק 1180.**
לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא: **זח"ג קמט, ב.**
י"ח חוליות: **זח"א רסו, ב. זח"ג רכט, א. רנה, א.**
בד"ה יביאו לבוש: **תו"א צא, א.**
ובד"ה לא הביט און: **לקו"ת בלק עא, א.**
בד"ה ואלה שמות: **תו"א שמות מט, ג.**
פ' ויקרא . . בפ"ק דמגילה: **נמצא בגוכתי"ק 1180 שכב, ב. ובכת"י 1023 קצח, ב. נדפס בדרך מצותיך חלק ב.**
מסעיף ג) ואילך נמצא ג"כ בכת"י 1179 רצו, א.

אם הכהן המשיח יחטא: **ויקרא ד, ג.**

עמוד רלה

קודב״ה בגלותא סליק לעילא לעילא: **זח״ג ז, ב. כ, ב.**

בח״א בד״ה וארא אל אברהם: **נה, ב.**

מו״ס דשקט ושכיך: **זח״ג קכח, ב.**

אני הוי׳ לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**

ביום חתונתו זה מתן תורה: **שה״ש ג, יא. תענית כו, ב.**

ומי ירשיע מי יוכל לבלבל: **איוב לד, כט.**

משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא: **ראה לקו״ת דברים צב, ב.**

כמ״ש במד״ר בכמה דוכתי: **ראה מדרש רבה משפטים פ״ל ע״פ מגיד דבריו ליעקב. וראה ביאוה״ז להצ״צ ע׳ שעט.**

מצות תשובה: **מכאן ואילך נמצא בכת״י 1180 רצו, א.**

חטא זה לשון חסרון: **ראה זח״ג יג, ב.**

רחוק שנעשה קרוב: **נסמן לעיל ע׳ ג.**

למה ה׳ תעמוד ברחוק: **תהלים יוד, א.**

הנני הושיעך מרחוק: **ירמי׳ ל, יוד.**

עמוד רלו

עדמ״ש ע״פ והתהלכתי בתוככם: **ספר המאמרים תקס״ט ע׳ קלב. הנחת הר״פ ע׳ קנו ואילך.**

שמע ישראל . . וה׳ הדברים . . וקשרתם: **דברים ו, ה. שם יא, יח־יט.**

אחרי ה׳ אלקיכם תלכו: **דברים יג, ה.**

התהלך לפני: **בראשית יז, א.**

כשמן הטוב היורד: **תהלים קלג, ב.**

בזח״ב יתרו דס״ז ע״ב: **ראה לקו״ת דרושים ליוהכ״פ עח, א. אוה״ת תצוה ע׳ א׳תריד. ביאוה״ז להצ״צ־ב ע׳ שפו־ז. וראה לעיל ע׳ קיב.**

מיכאל . . בבריאה: **ראה זח״ב רלא, א.**

בלק״ת בד״ה והי׳ מספר: **במדבר ה, ג.**

פקדת הארץ ותשוקקי׳: **תהלים סה, יוד.**

ובהביאור ע״פ אחרי ה׳ אלקיכם תלכו: **לקו״ת ראה כב, א.**

כפה עליהם הר: **שבת פח, א. וש״נ.**

בלק״ת פ׳ שלח סד״ה ענין הנסכים: **מב, א־ב.**

בן פורת יוסף: **בראשית מט, כב.**

וישכם לבן בבקר: **שם לב, א.**

ורב תבואות בכח שור: **משלי יד, ד.**

בכור שורו הדר לו: **דברים לג, יז.**

ופסח ה׳ על הפתח: **שמות יב, כג.**

פתחי לי . . ואני אפתח לך כפתחו של אולם: **פסיקתא רבתי פט״ו פסיקתא דר״כ פ׳ החודש. ראה שהש״ר ה, ג. יל״ש שם. זח״ג צה, א. הובא בהקדמה של ספר חרדים ברישא.**

מד״ר ר״פ צו פ״ז: **נמצא בגוכתי״ק 1180 רצו, ב. (שכא, א). בכת״י 1023 קצט, ב. 1179 רצו, ב. נדפס בדרך מצותיך חלק ב.**

בלק״ת בד״ה כי תבואו: **מב, א.**

עמוד רלז

בת״א פ׳ יתרו בהביאור דזכור ושמור: **עב, ב.**

בלק״ת פ׳ תצא בד״ה כי תהיין לאיש: **לז, ד.**

לא תשנא את אחיך: **ויקרא יט, יז.**

טוב מאד זה יצה״ר: **ב״ר ט, ט. קה״ר ג, טו. זח״א יד, א.**

אהבת צדק ותשנא רשע: **תהלים מה, ח.**

במקום שבע״ת: **ברכות לד, ב.**

ועל כל פשעים תכסה אהבה: **משלי יוד, יב.**

כי תראה חמור שונאך רובץ: **שמות כג, ה.**

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה: **שה״ש ח, ז.**

פ׳ צו רפ״ח: **נמצא בגוכתי״ק 1180 רצז, א [שכא, ב] בכת״י 1023 ר, א. נדפס בדרך מצותיך חלק ב.**

כי האלקים שופט זה ישפל וזה ירים: **תהלים נ, ו.**

יבא זה ויקבל זאת: **מנחות נג, ב.**

ברע"מ ר"פ שופטים: **עדר, ב.**

עמוד רלח

זה א־לי ואנוהו: **שמות טו, ב.**

וכמרז"ל ראו שועל יוצא מבית קדה"ק: **מכות כד, ב.**

האומרים ערו ערו עד היסוד בה כמ"ש בכתבי האריז"ל: **תהלים קלז, ז.**

בא נחש על חוה: **שבת קמו, א. זח"א כח, ב. לז, א. קכו, ב. ועוד.**

והנחש הי' ערום: **בראשית ג, א.**

ועמ"ש ע"פ מי מדד בשעלו מים: **ישעי' מ, יב. אוה"ת ישעי' ע' רלד.**

כי אלקים שופט: **תהלים עה, ח.**

ציון במשפט תפדה: **ישעי' א, כז.**

דרך ארץ קדמה לתורה: **ויק"ר ט, ג.**

ע' ד"ה למנצח על השמינית: **לכאו' ד"ה זה בסידור ובלקו"ת — אבל לא מצאתי.**

בלק"ת בשה"ש בביאור צאינה הראשון: **כא, ב ואילך.**

מנהג ישראל תורה: **רשב"א בתו"ה מובא בב"י יו"ד ס' לט.**

לעשות הישר בעיני ה': **דברים יג, ט.**

וארז"ל זו לפנים משוה"ד: **ראה ברכות ז, א.**

עריבים עלי ד"ס: **ע"ז לה, א.**

עיין בסידור סד"ה ושאבתם מים: **רסט, א.**

הקפות שהם מנהג: **או"ח ס' תרסט.**

כל מי שאינו לא במקרא ולא במשנה: **קידושין מ, ב.**

אלמלא לא ניתנה תורה: **עירובין ק, ב.**

ר"פ שמיני: **נמצא בגוכתי"ק 1180 רצח, ב. [שכג, א]. בכת"י 1023 רא, ב. נדפס בדרך מצותיך חלק ב.**

עמוד רלט

שמיני פי"ג: **בבוך 1023 הוא מאמר חדש, וכן משמע מהמפתח שם.**

והבדילה הפרוכת: **שמות כו, כג.**

בזאת יבא אהרן בזכות המילה: **ויק"ר כא, ו.**

במד"ר ס"פ פנחס: **כא, כב.**

תורה חדשה מאתי תצא: **ויק"ר יג, ג.**

ובלע המות לנצח: **ישעי' כה, ח.**

אור הלבנה כאור החמה: **ישעי' ל, כו.**

ע' בת"א בפי' את מספר ימיך אמלא: **ס"פ משפטים.**

מעלה גרה: **נמצא בגוכתי"ק 1180 רצח, א. שכה, א. בכת"י 1023 רא, א. נדפס בדרך מצותיך חלק ב.**

עתיד חזיר ליטהר: **ראה לעיל ע' מח. וראה אוה"ת נ"ך־א ע' תרנו.**

ועיין לעיל במד"ר ס"פ תרומה: **לה, ה.**

כתבתי מזה בתהלים ס' קלט על פסוק זה: **ראה יהל אור תקכב.**

עמוד רמ

ועמ"ש בת"א סד"ה רני ושמחי: **לו, ג־ד.**

כל הולך על גחון: **נמצא בגוכתי"ק 1082 טז, א. [רק חלק עד שו"ה שזהו — בימי החול]. בכת"י 236 (ר, א). 39 רמד, א־ב (עד שו"ה שזהו — בימי חלק כתוב בכת"י מעתיק ומכאן עד הסוף בגוכתי"ק). המאמר מובא בלקו"ש כרך יז ע' 123.**

והוא אסור באזיקים: **ירמי' מ, א.**

הולך — פ"ק הקדושין: **ראה גם לקמן ע' רמב. וראה גם סה"מ תרכ"ו ע' עב [הוצאת תשמ"ט].**

כאשר הקול קול יעקב: **ראה ב"ר סה, טז.**

ואת עשו שנאתי: **מלאכי יא, ג.**

מחה אמחה: **שמות יז, יד.**

מימינו אש: **דברים לג, ב.**

לענין גחון — והיינו: **כ"ה בהכת"י ואולי צ"ל: היינו.**

נק' משיח נחש: **ראה ביאוה"ז להצ"צ ע' תקנו — י"ל כי הנחש נק' בעל הלשון אמר ברומי והורג בסוריא וכן במשיח ברוח שפתיו ימי — רשע כו' ותגזור אומר ויקם כו'.**

סד"ה כי ההרים ימושו: **לקו"ת תצא מא, ב.**

ולא תוסיף קום: **עמוס ה, ב.**

שזהו . . בימי החול: **ע"כ נמצא בגוכתי"ק.**

שקר אין לו רגלים: **ת"ז תי' כה, ריש אותיות דר"ע.**

בת"א פ' בראשית: **א, א ואילך.**

והארץ הדום רגלי: **ישעי' סו, א.**

שש מאות אלף רגלי: **במדבר יא, כא.**

עמוד רמא

עד דלא ידע בין ארור המן: **מגילה ז, ב.**

בלק"ת בד"ה ויקחו אליך פרה פ"ג: **לקו"ת חקת ס, ד.**

ועמ"ש מזה ע"פ צדיק כתמר יפרח: **יהל אור ע' שלד ואילך.**

ועמ"ש בביאור והגהות ע"פ מי יתנך: **ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תרפט ואילך.**

בלק"ת סד"ה למנצח על השמינית: **לקו"ת תזריע כב, ב.**

כל הולך על גחון: **נמצא בכת"י 62 טז, א. 108 שטו, א. בכותרת: פ' שמיני. 350 מ, א.**

במד"ר פ' שמיני: **נמצא גם בב"ר פט"ז, ד.**

פ"ג: **כ"ה בהכת"י וצ"ל: פי"ג.**

הנהר השני גיחון: **בראשית ב, יג.**

עיסה כנחש: **כ"ה בויק"ר שם. בב"ר שם: שהי' המן שף עמה כנחש.**

ופי' המ"כ: **לב"ר שם.**

אימתי: **כ"ה בהכת"י וצ"ל: אומתו (כבמ"כ שם).**

בת"ז תיקון: **נה.**

וז"ל הזהר בראשית: **ראה ביאוה"ז לצ"צ ע' תשל.**

עמוד רמב

והורדתם אותו על גיחון: **מלכים־א א, לג.**

במד"ר בקהלת ע"פ אם ישוך הנחש: **יוד, א.**

יהי דן נחש: **בראשית מט, יז.**

כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש: **יומא כב, א.**

בד"ה המגביהי: **תו"א לח, ד.**

מתניתין מלכתא: **ביצה כח, ב.**

בדרוש אגוסטוס יושב: **שמו"ר ר"פ כג.**

יעשו עץ גבוה חמישים אמה: **אסתר ה, יד.**

סד"ה יביאו לבוש: **תו"א צא, ב.**

על יובל ישלח שרשיו: **ירמי' יז, ח.**

חגרה בעוז מתני': **משלי לא, יז.**

ועיין בסידור ע"פ מעודד ענוים: **ס, ב ואילך.**

יכרסמנה חזיר מיער: **תהלים פ, יד.**

כולם שמותיו של הקב"ה: **זח"ב פז, א. צ, ב. ועוד.**

עמוד רמג

בלק"ת פ' ראה בד"ה וכל בניך לימודי הוי': **ל, ב.**

רישי' דעשו בעוטפי דיצחק: **תרגום יונתן בן עוזיאל ויחי נ, יג.**

בלק"ת בד"ה זאת חקת התורה פ"ב: **נו, ג.**

כנז' בסידור ע"פ והאיש משתאה: **צא, ג ואילך.**

מימינו אש דת: **דברים לג, ב.**

עושה שלום במרומיו . . שר של מים: **במד"ר יב, ח. זח"ג יב, ב.**

ת"ת עולה עד הכתר: **ראה ע"ח שער מיעוט הירח פ"א.**

מקול מחצצים: **שופטים ה, א.**

עמוד רמד

סד"ה וישב יעקב: **תו"א וישב כז, ב.**

הקל קול יעקב קדמאה: **בתו"א שם מציין כמ"ש בזהר הקדוש. ובאוה"ת וישב כרך ה' דף תתצד, ב מציין — עיין ח"א ד"ן ע"ב ל"ב, א'. ויצא קנ"א סע"א. וישלח קע"א א'.**

כי תשמע בקול: **דברים יג, יט.**

קול דודי: **שה"ש ה, ב.**

סד"ה ששים המה.. ספ"ד ובהביאור פ"א: **לקו"ת שה"ש מא, ג־ד. מב, ב־ג.**

ועמ"ש מזה בספר תרט"ו ע"פ והבריח התיכון: **ראה אוה"ת שמות־ח ע' ג'מח ואילך.**

שמאלו תחת לראשי: **שה"ש ב, ו.**

ועמ"ש כי תשמע בקול פ"ב: **לקו"ת ראה כג, א־ב.**

ואולך אתכם קוממיות: **ויקרא כו, יג.**

בד"ה ויקחו אליך פרה: **לקו"ת חקת ס, א.**

ובת"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי: **תו"א א, ב.**

ובלק"ת פ' מסעי בד"ה לבאר ענין המסעות פ"ג: **צ, ג־ד.**

ובביאור מאמר הזהר פ' וירא ע"פ וה' פקד.. דף קטו: **ביאוה"ז לאדה"ז יא, ב.**

ובלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי: **טו, ג.**

ועמדו רגליו: **זכרי' יד, ד.**

ומ"ש במ"א ע"פ שלש רגלים תחוג לי: **ראה אוה"ת משפטים ע' א'קעג ואילך.**

ע' בסידור ע"פ משפיל רשעים עדי ארץ: **ס, ד.**

עמוד רמה

כי מלאה הארץ דיעה את ה': **ישעי' יא, ט.**

ועלו מושיעי' בהר ציון: **עובדי' א, כא.**

כי עין בעין יראו: **ישעי' נב, ח.**

וישכון ישראל בטח: **דברים לג, כח.**

בת"א בתחלתו בד"ה השמים כסאי: **א, א.**

בלק"ת פ' ראה בד"ה וכל בניך פ"ג ובהביאור פ"ב: **ל, א. לא, ב.**

א"ת בניך אלא בוניך: **ברכות סד, א.**

ובת"א פ' ויצא בד"ה ושבתי בשלום:

ובאבוד רשעים רינה: **משלי יא, יוד.**

וע' בסידור בד"ה מזמור לתודה: **מד, א ואילך.**

יצב גבולות: **דברים לב, ח.**

אליך ה' נפשי אשא: **תהלים כה, א.**

למס"נ באחד: **נסמן לעיל ע' רכד.**

עמ"ש ע"פ הזהר קרח: **ראה ביאוה"ז לאדה"ז כרך א צב, ד ואילך. ביאוה"ז לצ"צ כרך ב' ע' תתקעז.**

בת"א פ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו: **כה, ד. וראה סה"מ תקס"ה ע' ס.**

הבו לה' משפחות עמים: **דה"א כח, לא.**

פי' בסידור בד"ה והגדת לבנך: **רצו, ג.**

חמץ בפסח מצרים נוהג רק יום א': **בסידור שם: שלא הי' מצוין לאכול מצה רק יום אחד. וראה הערות וציונים שם [ע' שעב] שמציין שבכת"י 53 נמצא ד"ה זה בתוס' הגהות וקיצורים מכ"ק אדמו"ר הצ"צ, וכתוב שם — שהכתוב כאן בסידור דא'** אכילת **חמץ הי' רק יום א' — טעות סופר.**

בהביאור ע"פ קחו מאתכם תרומה: **ספר המאמרים תקסח ע' קלב ואילך.**

עמוד רמו

עיין בבה"ז פ' פנחס ע"פ ובחודש הראשון: **ביאוה"ז לאדה"ז קיד, ג.**

בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול: **כג, ד. וראה סה"מ תקס"ו ע' שכב ואילך.**

עיני ה' אל צדיקים: **תהלים לד, טז.**

ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית לדוד שלא נדפס בלק"ת: **ראה סה"מ — תקס"ה ע' נו. ועם הגהות באוה"ת ברכה ע' א'תתקה.**

בת"א בד"ה כי עמך מקור חיים: **לד, ג ואילך.**

אם תגביהי כנשר: **ירמי' מט, טז.**

בלק"ת בד"ה כי תשמע בקול: **לקו"ת ראה כב, ד.**

וארא אל אברהם: **שמות ו, ג.**
יין המשמח אלקים: **שופטים ט, יג.**
נכנס יין יצא סוד: **עירובין סה, א.**
סוד הוי׳ ליראיו: **תהלים כה, יד.**
בלק״ת פ׳ שלח בד״ה ענין הנסכים: **מא, ג.**
בלק״ת בשה״ש בהביאור השני ע״פ יונתי: **יט, ב.**
בסידור בד״ה ועשו להם ציצית: **ג, ד.**
עוטה אור כשלמה: **תהלים קד, ב.**
בד״ה ואהי׳ אצלו אמון: **לקו״ת במדבר יח, א. ראה קו״א ד״ה דוד זמירות.**
זמירות היו לי חוקיך . . ונענש: **תהלים קיט, נד.**

עמוד רמז

תא״ו סט״ז: **נעתק ביהל אור ע׳ תקלז.**
הוי׳ הוי׳ ופסיק טעמא בינייהו: **זח״ג קלח, א.**
ועמ״ש במ״א בספר שמות פ׳ וארא: **אוה״ת שמות ע׳ קלג.**
ועיין בסידור ע״פ ומשביע לכל חי רצון: **נה, א־ב.**
עמ״ש עוד ע״פ ויצוום אל פרעה: **אוה״ת שמות ע׳ קצה.**
משארז״ל במד״ר פ׳ וארא: **ט, ד.**
בלק״ת בד״ה שובה ישראל . . דרוש השני: **סו, ב.**
בת״א פ׳ וירא בד״ה פתח אלי׳: **יג, ג.**
ארז״ל וויתר הקב״ה על ג׳ עבירות חמורות: **ירושלמי חגיגה פ״א ה״ז.**
בלק״ת בשה״ש בהביאור ע״פ ששים המה מלכות: **לט, ד.**
סד״ה שובה ישראל: **סו, ב ואילך.**
בבה״ז פ׳ בלק על המאמר שם דק״צ ע״פ ברכו: **ביאוה״ז לאדה״ז צח, א.**
ובפ׳ בראשית על המאמר דכ״ז אעשה לו עזר: **ביאוה״ז לאדה״ז א, ד.**
בת״א פ׳ בראשית בד״ה וייצר ה׳ אלקים את האדם: **ד, א.**
בת״א בד״ה כי אתה נרי: **מ, סע״ג.**

עמוד רמח

בת״א ס״פ וישב בד״ה ונתתי לך מהלכים: **ל, ב.**
בת״א פ׳ חיי בד״ה להבין ענין משארז״ל יפה שעה א׳: **טז, א.**
בת״א פ׳ וארא סד״ה לכן אמור לבנ״י: **נח, א ואילך.**
ובלק״ת ר״פ בהר בד״ה כי תבואו: **מ, ב.**
אחותי . . רעייתי: **שה״ש ה, ב.**
בד״ה יונתי בחגוי ספ״ב: **לקו״ת שה״ש יז, א.**
ובד״ה וכל בנייך: **לקו״ת ראה כט, א ואילך.**
ובד״ה ויקח קרח רפ״ה: **לקו״ת קרח נד, ג.**
כל האומר אין לי אלא תורה: **יבמות קט, ב.**
ובסידור בד״ה ועשו להם ציצית: **ג, ג.**
בד״ה ששים המה מלכות: **לקו״ת שה״ש מב, א.**
חכמות בנתה ביתה: **משלי ט, א.**
בד״ה כי עמך מקו״ח: **תו״א לד, ד.**
השקיפה ממעון קדשך: **דברים כו, טו.**
ובד״ה וארא אל אברהם: **ראה תו״א נה, א ואילך.**
עם זו יצרתי: **ישעי׳ מג, כא.**
כי אם בזאת יתהלל: **ירמי׳ ט, כג.**
עיין בלק״ת בד״ה במדבר סיני: **לקו״ת במדבר ב, א.**

עמוד רמט

כי אתם המעט מכל העמים: **דברים ז, ז.**
ואנכי עפר ואפר: **בראשית יב, כז.**
ונחנו מה: **שמות טז, ז.**
ואנכי תולעת ולא איש: **תהלים כב, ז.**
כי הוי׳ הוא האלקים: **דברים ד, לה.**
מד״ר באיכה חלקי ה׳ אמרה נפשי: **ג, ח.**

בת״א בד״ה מזווה מימין: **מב, א.**
לק״ת סד״ה כי כארץ תוציא צמחה: **לקו״ת נצבים נג, ב.**
עמ״ש בענין ציץ וציצית: **ראה אוה״ת תצוה ע׳ א׳תשיז.**
בלק״ת בד״ה שמע ישראל: **לקו״ת ואתחנן יא, ב.**

עמוד רנ

אני הוי׳ לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**
בלק״ת פ׳ ואתחנן בד״ה וידעת היום: **ח, ד.**
במד״ר פ׳ בא: **אולי צ״ל בשלח ושם פ׳ כג, יא.**
בלק״ת בשה״ש בד״ה צאינה וראינה: **כה, ב.**
תורה נק׳ עוז: **ראה ספרי ברכה לג, ב. ויק״ר פל״א, ו. יל״ש בשלח רמז רמד.**
הוי׳ עוז לעמו יתן: **תהלים כט, יא.**
בד״ה בחודש השלישי: **תו״א סו, א.**
אורייתא מחכמה נפקת: **זח״ב קכא, א. וראה שם פה, א.**
ובחכמה שורה אור א״ס: **ראה תניא פל״ה.**
סד״ה כי תצא דרוש הראשון: **לקו״ת תצא לה, ג.**
כמ״ש בענין אבנא למשקל בה: **זח״ב קפז, ב.**
לא יגורך רע: **תהלים ה, ה.**
ולחם לבב אנוש יסעד: **תהלים קד, טו.**
ותורה אור: **משלי ו, כג.**
ואת הלפידים: **שמות כ, יח.**
בלק״ת פ׳ נשא בד״ה כה תברכו: **כו, א ואילך.**
ששים גבורים . . ס׳ מסכ׳: **נסמן לעיל**
ועמ״ש ע״פ וה׳ עמו שהלכה כמותו: **שבת קלח, ב. וראה אוה״ת נ״ך ע׳ תתקפב.**
אלו ואלו דא״ח: **עירובין יג, ב.**

עמוד רנא

וברך את לחמך: **שמות כג, כה.**
ממרחק תביא לחמה: **משלי לא, יד.**
אחכמה והיא רחוקה ממני: **קהלת ז, כג.**
דפי׳ במדרש ילקוט פ׳ בחוקתי: **רמז תערב.**
אז תתענג על הוי׳: **ישעי׳ נח, יד.**
והערב נא את ד״ת בפינו: **ברכות השחר.**
בדרך עדותיך ששתי: **תהלים קיט, יד.**
בלק״ת פ׳ אחרי בביאור ע״פ כי ביום הזה יכפר: **כז, ד.**
וחיי צער תחי׳ אשריך: **אבות ו, ד.**
בת״א בד״ה בכ״ה בכסליו: **כט, א.**
בד״ה המגביהי לשבת: **תו״א לח, ב ואילך.**
כבד את אביך ואת אמך: **שמות כ, יב.**
ועמ״ש ע״פ רפאות תהא לשריך: **ראה תו״א קכד, ב.**
וע׳ ביאור אלה מסעי דרוש השלישי פ״ב: **צב, ג־ד.**
בד״ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני: **לקו״ת אחרי כז, א־ב.**
בלק״ת בד״ה במדבר סיני: **לקו״ת במדבר ב, ב.**

עמוד רנב

עמ״ש עוד . . בבוך תרטו״ב ע״פ אחרי ה׳ אלקיכם תלכו ססעי׳ ט׳: **נדפס באוה״ת ראה ע׳ תשו [באוה״ת שם הוא בסי׳ יא]. בוך תרטו״ב שמציין כאן הוא כת״י 751, ושם הוא מהדו״ק מהמאמר, וענין זה — הוא בס״ט.**
ללקו״ת פ׳ תזריע אדם כי יהי׳ בעור בשרו: **נמצא בכת״י 39 עח, א. 62 ה, א. 1076 רלב, א. וראה כרך ב׳ ע׳ תקכז. תקטז. תקלא.**
ועמ״ש בד״ה ואלה המשפטים: **עד, ג.**
זרע אדם וזרע בהמה: **ירמי׳ לא, כו.**
ומש״ש בהגהות בענין אדם אחד מאלף: **ראה אור התורה משפטים ע׳ א׳קטז.**
א״ת בנייך אלא בונייך: **ברכות סד, ג.**
א״ת אבני׳ אלא בוני׳: **תענית ד, א.**
אבא יסד ברתא: **זח״ג רנו, ב.**

אדם אדמה לעליון: **ישעי' יד, ד. וראה של"ה כ, ב. רסח, ב. שא, ב.**

אין צדיק בארץ אשר לא יחטא: **קהלת ז, כ.**

אז תתענג על ה': **ישעי' נח, יד.**

ועמ"ש ע"פ ביום ההוא יגלח: **נדפס בפירוש המלות להצ"צ (פאלטאווא תער"ב) ע' רצו, א.**

אם תגבי' כנשר: **ירמי' מט, טז.**

ועיין בסידור בד"ה עד הגל: **דש, ג ואילך.**

בד"ה כי כאשר השמים החדשים בת"א פ' בראשית: **ג, ג.**

ועמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת: **לקו"ת נצבים מה, ד.**

עמוד רנג

לא בשמים היא: **דברים ל, יב.**

ובד"ה גדולה מילה: **נדרים לד, ב.**

יהי רקיע: **בראשית א, ו.**

במאו"א אות ריש סעי' ט"ו: **נתבאר גם באוה"ת תצוה.**

ועמ"ש מזה סד"ה למנצח על השמינית בהקצור: **ראה לקו"ת תזריע כב, א.**

בד"ה שה"ש: **לקו"ת שה"ש א, ד.**

ארז"ל כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב: **סנה' צ, א.**

ועמך כולם צדיקים: **ישעי' ס, כא.**

מי יעלה שמים זה משה: **דב"ר יא, ב.**

כי כל בשמים ובארץ דאחיד שמיא בארעא: **דברי הימים־א כט, יא. זח"א לא, סע"א. זח"ג רנז סע"א.**

ובמ"א מבואר דשמים וארץ הם געה"ע וגעה"ת: **ראה לקו"ת במדבר טו, ב.**

ומשה עלה אל האלקים: **שמות יט, ג.**

והמשכילים יזהרו: **דניאל יב, ג.**

עמוד רנד

בד"ה ונערים ממשתה נגינתם: **ספר המאמרים תקס"ח כרך ב' ע' תרכב. וראה שם קיצורים והגהות וביאורים מכ"ק אדמו"ר הצ"צ למאמר זה ע' תשל־תשלג.**

ועיין בבה"ז בלק ק"צ ע"ב: **ביאוה"ז בלק צח, א ואילך.**

נכון כסאך מאז אגוסטוס יושב: **שמ"ר כג, א.**

ונחה עליו רוח ה': **ישעי' יא, ב.**

ועמ"ש בפי' לא ידון רוחי באדם: **בראשית ו, ג. ראה אוה"ת בראשית ע' תקמז, ב.**

זח"ג פ' אחרי דנ"ט ע"ב: **נמצא בכת"י 62 ו, ב. 1076 רכב, א. נדפס גם בביאוה"ז להצ"צ — כרך ב' ע' תתקכא. נאמרה גם ע"י כ"ק אדמו"ר מהר"ש ונדפס בסה"מ תרכ"ז [עם הוספות]. הנחה אחרת מהמאמר נדפסו במאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' רי.**

הנה מה טוב ומה נעים: **תהלים קלג, א.**

ונתתי מטר ארצכם: **דברים יא, יד.**

בלק"ת בד"ה ואתחנן: **ואתחנן ג, ד.**

תורתם אומנתם .. פטורים מהתפלה: **שבת יא, ג.**

ועיין בסידור בשער הק"ש: **עה, ג. וראה מאמרי אדה"ז אתהלך ע' פז.**

תפלה חיי שעה: **ראה שבת יוד, א.**

בכלל מאתים מנה: **ב"ק עד, א.**

וארז"ל במד"ר ר"פ קדושים: **כד, ב.**

עמוד רנה

בד"ה ויקח מן הבא בידו: **תו"א וישלח כה, ד.**

לב מלכים אין חקר: **משלי כה, ג.**

לאחזאה איך אתנהג עלמא: **תקו"ז בהקדמה ד"ה פתח אלי'.**

בלק"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמייך בנעלים: **מג, ג.**

ובד"ה מזוזה מימין: **תו"א מב, ב.**

מט"ט קושר כתרים לקונו מתפילותיהם: **ראה זח"א לז, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ד בתחלתו.**

בעטרה שעטרה לו אמו: **שה״ש ג, יא.**
בלק״ת בד״ה ואהי׳ אצלו אמון: **פ׳ במדבר יח, א.**
נענש דהע״ה על אומרו זמירות היו לי: **תהלים קיט, נד. במדבר רבה ד, כ. דרמ״צ מצות משא הארון בכתף.**
ובד״ה כי ביום הזה יכפר: **לקו״ת אחרי כה, ג.**
לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא: **זח״ג קמט, ב.**
ולכבודי בראתיו: **ישעי׳ מג, ז.**
ובמ״א בביאור ע״פ ועשו להם ציצית: **סידור עם דא״ח ג, ג.**
עוטר אור כשלמה: **תהלים קד, ב.**
בד״ה ביום השמע״צ: **לקו״ת דרושים לשמ״ע פד, ד.**
אחור וקדם צרתני: **תהלים קלט, ה.**
ברזל בברזל יחד: **משלי כז, יד.**
מארז״ל הן הן עדי: **קידושין סה, ב.**
בת״א פ׳ מקץ בד״ה רני ושמחי: **לו, א.**
בלק״ת בשה״ש בד״ה מי יתנך כאח לי: **מד, ב ואילך.**
בת״א סד״ה ענין הברכות: **ז, ג.**
ובלק״ת בד״ה מי מנה: **לקו״ת חקת סז, א ואילך.**
בסידור ע״פ ועזוז נוראותיך: **מז, ג.**
ועיין בת״א בסד״ה המגביהי לשבת: **לח, ד.**
דכולי תנויי בנזיקין: **ברכות כ, א.**

עמוד רנו

ויתפרדו כל פועלי און: **תהלים צב, יוד.**
ודברי אשר שמתי בפיך: **ישעי׳ נט, כא.**
מתניתין מלכתא: **ביצה כח, ב.**
עכ״ל: **הכוונה לתו״א שם.**
בד״ה אשירה לה׳: **ראה תו״א בשלח סב, ד ואילך.**
טל תורה: **ראה חגיגה יב, סע״א.**
בלק״ת בד״ה האזינו השמים: **עד, ב.**
תען לשוני אמרתיך: **תהלים קיט, קעב.**

תזל כטל אמרתי: **דברים לב, א.**
בדרוש ענין המילויים: **ראה מאמרי אדה״ז תקס״ז ע׳ רפב. ענינים ע׳ רד, רז.**
בת״א בד״ה בחודש השלישי: **סז, ב.**
וידבר אלקים כו׳ לאמר כו׳: **שמות כ, א.**
שעת צלותא שעת קרבא: **זהר הובא בלקו״ת ר״פ תצא. ובכ״מ. וראה זהר ח״א רמ, ב. ח״ג רמג, א.**
לא אוכל לעבור את פי הוי׳: **במדבר כב, א.**
בד״ה וכל בנייך לימודי הוי׳: **לקו״ת ראה כט, א ואילך.**
א״ת בנייך אלא בונייך: **ברכות סד, א. שבת קיד, א.**
עושה שלום במרומיו: **איוב כה, ב.**
בד״ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע: **לקו״ת תזריע כב, ב־ג.**
רפב״י שאמר גינאי חליק לי נהרא: **חולין ז, א.**
זוטרי דבכו: **ע״ז יוד, ב.**
בד״ה והי׳ לכם לציצית: **לקו״ת שלח מד, ד.**
ובביאור ע״פ ואתחנן: **לקו״ת ואתחנן ג, ב.**
עם זו יצרת לי: **ישעי׳ מג, כא.**
ואשים דברי בפיך: **שם נא, טז.**
שו״ה בפיך . . נגד: **כ״ה בכתי״, לכאו׳ צ״ל ג״כ.**
שו״ה בענין א״ת . . בטלא: **לכאו׳ צ״ל הטלא.**
טל . . בטלא דבדולחא: **זח״ג קכח, ב. רפח, ב.**
במ״א ע״פ בה״ז פ׳ בלק ע״פ המלאך הגואל בתקס״ב: **ביאוה״ז קמו, ג. נוסח ב׳ בספר המאמרים תקס״ה ע׳ תרצב. ואולי הכוונה להנחה שנמצא בבוך תקס״ב־ס״ה.**
שהפרש בין תפלה לברכה: **ראה לעיל ע׳ כו, קיג.**
והנה סולם מוצב ארצה . . דא צלותא: **בראשית כח, יב. ראה זח״א בהשמטות רסו, ב. ת״ז תי׳ מה.**

עמוד רנז

בלק״ת בשה״ש בד״ה יונתי בחגוי: **טז, ד.**

יברכך הוי׳: **במדבר ו, כד.**

סד״ה רני ושמחי: **תו״א מקץ לו, ד.**

ובלק״ת בשה״ש בד״ה צאינה וראינה: **כא, ב.**

שאו ידיכם קדש וברכו את ה׳: **תהלים קלד, ב.**

ובזהר . . מאן פני האדון דא רשב״י: **ראה זח״ב לח, א. סה״מ אתהלך לאזניא ע׳ ריא.**

בת״א פ׳ בא בפי׳ ה׳ צבאות: **ס, ג.**

בד״ה זכור ושמור בדיבור א׳: **תו״א ע, ד ואילך.**

ובד״ה ענין האבות הן הן המרכבה: **תו״א עב, ד ואילך.**

ומתלמידי יותר מכולם: **ראה תענית ז, א.**

רד כלום נתתי לך גדולה: **ברכות לב, א. פרדר״א פרק מה.**

ועמ״ש בפי׳ והארץ הדום רגלי בת״א ר״פ בראשית: **א, ב.**

זכר ונקבה בראם: **בראשית ה, ב.**

עד תאוות גבעות עולם: **שם מט, כו.**

כשמן הטוב היורד: **תהלים קלג, ב.**

הוא אהרן ומשה: **שמות ו, כו.**

עמוד רנח

ובמ״א נתבאר ע״פ ויצוום אל בני ישראל: **אוה״ת וארא ע׳ רז.**

(ע׳ בת״א פ׳ תצוה סד״ה ועשית בגדי קודש: **פב, ד.**

ואברהם זקן: **בראשית כד, א.**

ויהי כי זקן יצחק: **שם כז, א.**

(כי זקן זה שקנה חכמה): **תורת כהנים קידושין יט, לב. קידושין לב, ב.**

עמוד רנח

זוה״ג תזריע דמ״ז סע״א: **נמצא ג״כ בכת״י 62 כד, א. לכללות מאמר זה — ראה ד״ה לדוד ה׳ אורי תש״ח ע׳ 279.**

ע״פ אהללה ה׳ בחיי: **סידור נו, ג ואילך.**

ועיין מ״ש ע״פ הזהר בלק דקצ״א ע״פ שחורה אני: **ביאה״ז לאדה״א ק, א ואילך.**

בד״ה וארשתיך לי: **לקו״ת במדבר ח, ג.**

ובד״ה ביאור מעט ע״פ וארשתיך: **שם ט, א.**

ונהר יוצא מעדן: **בראשית ב, יו״ד.**

ועמ״ש ע״פ הזהר ר״פ נח דנ״ט ע״ב: **נדפס באוה״ת בראשית (נד, א).**

ועמ״ש בד״ה כי תשמע בקול: **לקו״ת ראה כב, ד.**

בלק״ת בשה״ש סד״ה ששים המה: **לט, ג ואילך.**

(לשון מו״ח ז״ל): **הכוונה לספר המאמרים תקס״ז ע׳ צט — ושם נחתך כמעט כל המאמר.**

עמוד רנט

הוא היכל: **שם — הוא הנק׳ היכל.**

מלכותך מכ״ע: **תהלים קמה, יג.**

אין מלך בלא עם . . מלשון עוממות: **כד הקמח ר״ה ע, א. בחיי וישב לח, ל. ס׳ החיים פ׳ גאולה פ״ב. עמק המלך שער שעשועי המלך רפ״א.**

בת״א בד״ה וידבר אלקים כו׳ וארא אל אברהם: **נו, א ואילך.**

אם לא בריתי יומם ולילה: **ישעי׳ לג, כה.**

שמש ומגן הוי׳ אלקים: **תהלים פד, יב.**

הוי׳ בחכמה: **משלי ג, יט.**

חכמה . . כח מה: **זח״ג כח, א. לד, א. הקדמת ת״ז בתחלתה. וראה תניא פ״ג. פי״ח.**

בת״א פי׳ וישב סד״ה . . דמ״ז ע״א: **בהוצאת קה״ת הוא בדף כח, ב.**

בלקו״ת בד״ה הוי׳ לי בעוזרי: **דרושים לשמ״ע פח, ד.**

ובמד״ר בקהלת דק״ב ע״ב: **ז, יג.**

בלקו״ת בד״ה שה״ש . . ד״ב ע״ב: **בהוצאת קה״ת א, ד.**

עמוד רס

ע׳ בזח״ג פ׳ אחרי: **ראה ד״ה זה שנדפס לעיל ע׳ רנד.**

מלך שהשלום שלו: **שבועות לה, ב. במד״ר יב, ד.**

אוסרי לגפן עירה: **בראשית מט, יא.**

אימתי גדול הוי׳ כשהוא בעיר אלקינו: **זח״ב רלה, א. זח״ג ה, א. זהר חדש תשא (מד, א). חוקת (נא, ד).**

בת״א סד״ה אוסרי לגפן: **מו, ד.**

כעיר שחוברה לה יחדיו: **תהלים קכב, ג.**

מי זאת הנשקפה: **שה״ש ו, יוד.**

ומלכי צדק מלך שלם: **בראשית יד, יח.**

בבה״ז פ׳ אמור: **ביאה״ז לאדה״א דף פ, ד. וראה אוה״ת נ״ך כרך א׳ ע׳ קצח.**

בלק״ת בשה״ש בד״ה אני ישנה פ״ג: **לד, ג־ד.**

קיימא סיהרא באשלימותא: **שמו״ר טו, כו. זח״א רנ, א. זח״ב פה, א.**

מאמר הזח״א . . קומה ה׳ למנוחתיך: **ביאה״ז לאדה״א קלד, ב ואילך. ראה אוה״ת בראשית (קעז, א).**

ועמ״ש ע״פ שלש רגלים תחוג לי: **אוה״ת משפטים ע׳ א׳קעה.**

וידבר שלשת אלפים משל: **מלכים א׳ ה, יב.**

בת״א בד״ה ענין לך לך: **יא, א ואילך.**

ד״ה מזוזה מימין: **תו״א מב, ב.**

עמ״ש ע״פ כשלג ילבינו: **ראה אוה״ת נ״ך ישעי׳ ע׳ פח ואילך.**

שבעה נערות הראויות לתת לה: **אסתר ב, ט.**

עמוד רסא

בת״א בד״ה רני ושמחי: **לו, ד ואילך.**

בלק״ת בהביאור על הדרוש בשעה שהקדימו: **פ׳ במדבר טו, א.**

כי עין בעין יראו בשוב ה׳ ציון: **ישעי׳ נב, ח.**

המד״ר ר״פ קדושים: **כד, ד. מובא גם ביהל אור ע׳ פ. ומוסיף שם: „והיינו כי ציון נק׳ ע״ש היחוד והמשכת אא״ס בכנס״י״.**

ישלח עזרך מקדש: **תהלים כ, ג.**

ע״פ ומציון יסעדך: **יהל אור ע׳ פ.**

עמוד רסב

ובבה״ז פי׳: **לאדה״א צא, ב.**

(ועמ״ש ע״פ אל יתהלל החכם: **ראה אוה״ת נ״ך ירמי׳ ע׳ תתעז־תתפב.**

עמוד רסג

במא״א אות יו״ד ססעי׳ ל״ט: **ראה לעיל ע׳ רנו.**

עוד כל ימי הארץ זרע וקציר: **בראשית ח, כב.**

כימי השמים על הארץ: **דברים יא, כא.**

כי כימי העץ ימי עמי: **ישעי׳ סה, כב.**

ובסידור שער השבת בד״ה כגוונא: **קסח, ג.**

ועמ״ש ע״פ והבית בהבנותו: **ראה אוה״ת מלכים־א ע׳ ס.**

ויקרא הוי׳ הוי׳: **שמות לד, ו.**

בד״ה וירא ישראל את היד בת״א פ׳ בשלח: **סא, ד.**

בת״א בד״ה רני ושמחי: **לו, ד ואילך.**

ובלקו״ת בד״ה ציון במשפט: **לקו״ת דברים א, א ואילך.**

לק״ת בד״ה והיה ביום ההוא יתקע: **לקו״ת דרושים לר״ה נח, א.**

ובד״ה יביאו לבוש מל׳: **תו״א צ, ד.**

ואמר ביום ההוא: **ישעי׳ כה, ט.**

עמוד רסד

בת״א בד״ה כי אברהם לא ידענו דקנ״ה ע״ד: **בהוצאת קה״ת — צד, ד.**

מוליך מימין משה: **ישעי׳ סג, יב.**

ועמ״ש ע״פ ויזכור ימי עולם: **ראה אוה״ת ישעי׳ ע׳ ש.**

בבה״ז פ׳ ויקרא ע׳ ממ״ש בזהר ד״פ ויקרא: **סא, ד.**

וארא אל אברהם: **שמות ו, ג.**
שאמר לעולמו די: **אדר״נ פל״ת.**
בת״א פ׳ וארא בד״ה וידבר אלקים דצ״ג ע״ד: **בהוצאת קה״ת: נו, ג.**
עולם חסד יבנה: **תהלים פט, ג.**
ע׳ בד״ה חכלילי: **תו״א ויחי מז, א.**
בלק״ת בשה״ש בד״ה ששים המה: **לח, ג.**
לך ה׳ הגדולה: **דה״א כט, יא.**
וע׳ בביאור ע״פ שובה ישראל: **לקו״ת דרושים לשבת שובה סה, ג.**
ובד״ה תקעו בחדש: **דרושים לר״ה נג, ד.**
מלכותך מל׳ כל עולמים: **תהלים קמה, יג.**
(בסידור בד״ה אד׳ שפתי תפתח: **רלו, ג.**
ובד״ה יו״ט של ר״ה שחל להיות בשבת פ״א: **לקו״ת דרושים לר״ה נו, א.**
ובלק״ת בשה״ש בד״ה קול דודי ספ״א: **יד, ד.**
ובסידור בד״ה כבוד מלכותך יאמרו: **נב, ד.**
אין אני והוא יכולים לדור: **סוטה ה, א.**
בלק״ת בשה״ש בביאור ע״פ ששים המה: **לח, ב ואילך.**

עמוד רסה

ובערת הרע מקרבך: **דברים יג, ו.**
לא תחמול ולא תכסה עליו: **דברים יג, יוד.**
ועמ״ש בת״א פ׳ לך ע״פ אנכי מגן לך: **יב, א.**
ובד״ה אשירה להוי׳ כי גאה גאה: **תו״א סג, ב.**
לעשות צדקה ומשפט: **בראשית יח, יט.**
בביאור ע״פ וכל בניך פ״א: **לקו״ת ראה לא, א.**
בביאור ע״פ ויצווים: **ראה אוה״ת וארא ע׳ קמו ואילך.**
כי אל דיעות הוי׳: **שמ״א ב, ג.**
בת״א פ׳ יתרו בד״ה ענין האבות הן הן המרכבה: **עג, א.**
בת״א סד״ה ואלה שמות: **נ, ג־ד.**
ובת״א בד״ה בכ״ה בכסליו: **כט, א.**
ובהעלות אהרן את הנרות: **שמות ל, ח.**

עמוד רסו

בלק״ת פ׳ תזריע בד״ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע: **כב, ב ואילך.**
בסידור ע״פ השמים מספרים: **קעח, ג**
ובבה״ז פ׳ בלק ע״פ כי מראש צורים אראנו: **קג, א ואילך.**
ובביאור ע״פ משה ידבר: **תו״א סח, ג.**
בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**
בד״ה והיה ביום ההוא יתקע ספ״ב: **לקו״ת דרושים לר״ה נח, ג.**
ביאור והניף הכהן אותם בלק״ת פ׳ אמור: **לט, ג.**
ע׳ בלק״ת פ׳ ואתחנן בד״ה ענין ק״ש: **יב, א.**
בלק״ת בד״ה והיה מדי חודש: **שה״ש צו, ד.**
כי שאל נא: **דברים ד, לב.**

עמוד רסז

ע״פ ויטע אשל: **ראה אוה״ת וירא ע׳ תשנט ואילך.**
אלה אותיות לאה: **ע״ח דרוש יעקב ולאה פרק ב. מאו״א א׳ סעיף פא.**
בד״ה אלה פקודי המשכן: **לקו״ת פקודי ד, ג.**
בלק״ת בשה״ש בביאור ע״פ שחורה אני: **ח, ב ואילך.**
מ״ע שהזמן גרמא נשים פטורות: **ברכות כ, ב.**
בלק״ת פ׳ ואתחנן בד״ה וידעת היום: **ז, ג־ד.**
לא זז מחבבה: **שהשי״ר ספ״ג. זח״ב רסב, א.**
בסידור שער ר״ח: **ריב, ד.**

עמוד רסח

בד״ה והיה לכם לציצית: **לקו״ת שלח מג, ג.**
תן חלק לשבעה וגם לשמונה: **קהלת יא, ב.**
לפני הוי׳ תטהרו: **ויקרא טז, ל.**
בלק״ת סד״ה ביום השמע״צ שמאלו תחת לראשי: **פד, ג.**

בביאור ע״פ אלה מסעי השלישי: **לקו״ת מסעי צב, ב.**

בלקו״ת בד״ה אלה מסעי דרוש השני: **צא, ד.**

ובהביאור ד״ה לבאר ענין המסעות: **פט, ב.**

בת״א דקי״ו ע״ב בד״ה ענין לחם משנה: **בהוצאת קה״ת סה, ד.**

ודקט״ז ע״א בד״ה זכור את יום השבת: **בהוצאת קה״ת פט, ג.**

כמ״ש בלקו״ת בשה״ש בביאור באתי לגני: **לב, ד.**

עמוד רסט

איהו ברוך ואיהי ברכה: **זח״ב קסב, א.**

להניח ברכה אל ביתך: **יחזקאל מד, ל.**

בת נדיב בתו של אברהם: **חגיגה ג, א.**

והשביעית תשמטנה ונטשתה: **שמות כג, יא.**

וקדשתם את שנת החמישים: **ויקרא כה, יוד.**

ובאות בי׳ סי׳ ל״ט: **מובא באוה״ת בראשית כרך ג׳ דף תקנא, עם הגהות. וראה גם לקו״ת תזריע כב, ג. אוה״ת שמות ע׳ פג.**

בסמיכות גאולה לתפלה: **ברכות ט, ד. טושו״ע או״ח סס״ו, ח. רסקי״א.**

עמוד ער

בלקו״ת בד״ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיעא: **לקו״ת תזריע כב, ב ואילך.**

בסידור בד״ה הנותן שלג כצמר: **סג, ב.**

מבטן מי יצא הקרח: **איוב לח, כט.**

ועמ״ש בד״ה ביום השמיני שלח פ״ג: **לקו״ת דרושים לשמ״ע פז, ב.**

ועמ״ש עוד בלקו״ת בד״ה למען תורא: **לקו״ת ואתחנן יוד, ב.**

ועל״ק בבה״ז פ׳ אחרי במאמר דע״ז ע״ב: **ראה ביאוה״ז לצ״צ כרך ב׳ ע׳ תתקכו.**

ובת״א פ׳ חיי בד״ה יפה שעה א׳ בתשובה: **טז, א.**

כי שאל נא לימים ראשונים: **דברים ד, לב.**

בד״ה לבאר ענין המסעות: **לקו״ת מסעי פט, ב.**

לך הוי׳ הגדולה והגבורה: **דה״א כט, יא.**

והי׳ שבעת ימים תחת אמו: **ויקרא כב, כז.**

עמוד רעא

בת״א בד״ה . . לכן אמור לבנ״י: **נז, ב. וראה סה״מ תקס״ג ע׳ קו ואילך.**

אם הבנים שמחה: **תהלים קיג, ט.**

בת״א בד״ה וארא אל אברהם: **נה, א ואילך.**

האבות הן חג״ת: **ראה זח״ג שב, א.**

סד״ה חכלילי עינים בענין: **תו״א מז, ד.**

דדים במקום בינה: **ברכות יוד, א.**

ובד״ה וידעת היום: **לקו״ת ואתחנן ד, ג.**

ועמ״ש בת״א פ׳ תרומה: **עט, ג.**

ועמ״ש ע״פ הזהר ס״פ אחרי: **ביאוה״ז לאדה״א עו, ג ואילך. וראה ביאה״ז להצ״צ כרך א׳ ע׳ שסב ואילך.**

ועמ״ש ע״פ הזהר ר״פ בראשית: **ביאה״ז לאדה״א בתחילתו. וביאוה״ז להצ״צ כרך א׳ ע׳ א ואילך.**

בלקו״ת פ׳ שלח בד״ה ועתה יגדל נא: **לט, ב.**

ובפ׳ חקת בד״ה ביאור ע״פ זאת חוקת ספ״א: **לקו״ת חקת נז, ד.**

וישב שלמה על כסא ה׳: **דה״א כט, כג.**

כמ״ש בסידור שער ת״ת: **צז, ג ואילך.**

ועמ״ש בפי׳ המגביהי לשבת בת״א פ׳ מקץ: **לט, א.**

מ״ש בסידור שער יוהכ״פ בד״ה קדוש אתה: **רנ, ב ואילך.**

ובלקו״ת בשה״ש בד״ה קול דודי: **יד, ד.**

וסד״ה שובה ישראל: **לקו״ת דרושים לשבת שובה סז, ג־ד.**

ובד״ה כי תצא דרוש הראשון פ״ה: **בהוצאת קה״ת אין פ״ה. וראה לקו״ת תצא לה, ג־ד.**

ובד״ה כי תצא דרוש הראשון ספ״ב: **לקו״ת תצא לה, א.**

כשבת המלך אחשורוש: **אסתר א, ב.**

הריעו לה׳ כל הארץ ר״ת הלכה: **תהלים ק, א. ראה הנסמן במאמרי אדהאמ״צ שמות ח״א ע׳ סד. דברים ח״ד ע׳ א׳תעה. וראה מאמרי אדה״ז כתובים (א) ע׳ ו. סידור עם דא״ח מד, א ואילך. מאמרי אדה״ז ש״ס (תפלה) ע׳ שנו. יהל אור ע׳ שעא.**

השתחוו לה׳ בהדרת קדש ר״ת קבלה: **תהלים כט, ב. ראה פרי עץ חיים שער (יח) השבת ספכ״א. שער הפסוקים הנ״ל הנסמן במאמרי אדהאמ״צ שמות שם. ויקרא ח״ב ע׳ תשל.**

עמוד ערב

וקבל היהודים כו׳ כמ״ש במ״א: **וראה תו״א מג״א ע׳ קנו ואילך.**

עמ״ש בת״א בד״ה ויקהל משה: **פח, סע״ב.**

וע׳ ביאור לא תשבית: **לקו״ת ויקרא ה, ד.**

שבבחי׳ מקרא נכלל גם קבלה: **ראה הל׳ ת״ת לאדה״ז פ״ב סוס״א.**

ה׳ מלך גאות לבש: **תהלים צג, א.**

וישב ה׳ מלך לעולם: **שם כט, יוד.**

וכמ״ש ע״פ ויהי בישורון מלך: **ראה אור התורה ברכה ע׳ א׳תתע ואילך.**

וכמ״ש במ״א ע״פ תורה צוה לנו משה: **ראה אור התורה ברכה ע׳ א׳תתנה ואילך [סה״מ תקסז ע׳ שסז].**

ועמ״ש סד״ה ואהי׳ אצלו אמון: **לקו״ת במדבר יט, א.**

ובלק״ת בשה״ש ע״פ ששים המה מלכות: **לח, ב.**

ובד״ה הנה מדלג ושם פ״ב: **לקו״ת שה״ש מב, ד.**

משנה ביצירה ותלמוד בבריאה: **בשם הע״ח באמרי בינה שער הק״ש פנ״ג (נב, ב). מאמרי אדה״א שמות ח״א ע׳ סד. מאמרי אדה״א נ״ך ע׳ ס. קלט. ראה תניא פ״מ בהג״ה אחרונה בפרע״ח [ראה שם שער (יז) הנהגת הלימוד. שם שער (ו) הקדישים פ״ב (ובדפר״א במקדו״ב)]. תורה אור חיי שרה יז, א. הנסמן במאמרי אדה״א בראשית ע׳ קפב. שמות שם. ויקרא ח״ב ע׳ תתמב.**

אדם א׳ מאלף מצאתי: **קהלת ז, כח.**

יקרה היא מפנינים: **משלי ג, טו.**

עמוד רעג

ע׳ בלק״ת בד״ה צאינה וראינה: **לקו״ת שה״ש כב, א.**

כמ״ש בדרוש עשר עומקים: **ראה לקו״ת דרושים לר״ה סב, ב ואילך.**

בלק״ת פ׳ תצא בביאור ולא אבה: **לט, ג־ד.**

לא קאים אינש אדעתי׳ דרבי׳: **ע״ז ה, ב.**

ובד״ה טוב לחסות: **ראה לקו״ת דרושים לשמ״ע צ, ד.**

ובביאור כי על כל כבוד חופה: **לקו״ת שה״ש מז, ג.**

כל האומר שמועה מפי אומרה: **ראה אבות פ״ו מ״ו. מגילה טו, א.**

אך בצלם יתהלך איש: **תהלים לט, ז.**

והי׳ עיניך רואות את מוריך: **ישעי׳ ל, כ.**

ועמ״ש מזה בתילים סי׳ ל״ט ז׳: **יהל אור קמח.**

כמ״ש בבה״ז ר״פ בראשית במאמר כשושנה בין החוחים: **ביאוה״ז לאדה״א ח״א ע׳ א ואילך.**

בלק״ת פ׳ נשא ביאור כה תברכו: **כז, א.**

ממ״ש ע״פ טוב שם משמן הטוב: **ראה אוה״ת קהלת ע׳ א׳קיט ואילך.**

כל הנק׳ בשמי: **ישעי׳ מג, ז.**

עמוד עדר

שבע שבתות תמימות תהיינה: **ויקרא כג, טו.**

ודשארז״ל במדרש אימתי הן תמימות: **ויק״ר כח, ג.**

ארז"ל במד"ר ר"פ ויקרא: **א, ג.**

ולתוס' ביאור בענין וראיתי אני: **נמצא בכת"י 62 לז, א. 1142 רסג, א. נדפס גם בביאוה"ז להצ"צ כרך ב' ע' תתעב.**

ראו עתה כי אני אני הוא: **דברים לב, לט.**

טרם יקראו ואני אענה: **ישעי' סה, סד.**

אני ראשון ואני אחרון: **ישעי' מד, ו.**

בלק"ת בד"ה במדבר סיני באוה"מ: **ב, א.**

בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ: **לקו"ת דרושים ליוהכ"פ פח, ב.**

אני כברוש רענן: **הושע יד, ט.**

בד"ה אני הוי' אלקיכם: **מו, ד ואילך.**

בסידור שער התפלה בביאור ע"פ אחרי הוי' אלקיכם: **כו, ב.**

מ"ש במ"א דההפרש בין היכל קדה"ק לשאר היכלות: **ראה סידור עם דא"ח ד"ה ביאור למ"ש בלק"א פנ"ב נ"ג [ע' צז, ג ואילך].**

רק כמו שמלביש שכל לזולתו: **כ"ה בהכת"י, בכת"י ב' אין תיבות אלו. וראה ביאוה"ז לצ"צ ע' תתעב.**

לא קאים אינש אדעתי' דרבי' עד מ"ם שנין: **ע"ז ה, ב.**

תורה ניתנה לו במתנה: **ראה ברכות ה, א.**

ודבק באשתו והיו לבשר אחד: **בראשית ב, כד.**

בשלשה לשונות של חבה חבב הקב"ה את ישראל: **ב"ר פ, ז.**

עמוד ערה

ארוממך אלקי המלך: **תהלים קמה, א.**

ביום ההוא יהי' הוי' אחד: **זכרי' יד, ט.**

במד"ר בקהלת ע"פ וראיתי אני: **ב, יג.**

אנכי הוי' אלקיך: **שמות כ, ב.**

וע"ד הדרוש: **מכאן עד הסוף נמצא בגוכי"ק 1072 ע' שמט.**

ויאמר יהושע כו' בעבר הנהר ישבו: **יהושע כד, א־ב.**

עמוד רעד

וישב שלמה על כסא: **דה"א כט, כג.**

שמע . . שית תיבין דבשכמל"ו והו"ע יחו"ע ויחו"ת: **ראה זח"א יח, ב.**

(בד"ה יו"ט של ר"ה פרק א"ב): **לקו"ת דרושים לר"ה נו, א־ב.**

וארז"ל במד"ר באסתר כשבת המלך: **א, יו"ד.**

ים ויבשה עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא: **ראה תו"א בשלח סב, א.**

בד"ה מי מנה: **לקו"ת בלק סז, ג.**

ובד"ה שבת שבתון: **לקו"ת דרושים ליוהכ"פ סח, א.**

ובד"ה כי כארץ: **לקו"ת נצבים נ, א.**

בד"ה זכור ושמור: **תו"א יתרו ע, ד.**

נש"י עלו במחשבה: **ב"ר בתחלתו.**

בינה נק' אם הבנים: **ראה זהר ויחי ריט, א. וראה סה"מ תש"ט ע' 112 בהערה.**

בד"ה את שבתותי תשמרו: **לקו"ת בהר מב, ג־ד.**

בד"ה וארא אל אברהם: **תו"א נה, ג.**

שלח תשלח את האם: **דברים כב, ז.**

כי שאל נא לימים ראשונים: **שם ד, לב.**

בד"ה בהעלותך: **לקו"ת בהעלותך כט, ד.**

ששה משמותם על האבן האחת: **שמות כח, יו"ד.**

למס"נ באחד: **ראה שו"ת הרשב"א ח"ה תשובה נה. ב"ח לטור או"ח סס"א. פע"ח שער הק"ש פי"ב.**

בד"ה שה"ש: **לקו"ת שה"ש א, ב.**

שכינתא עילאה: **ראה ת"ז (תל"ח).**

עמוד רעז

שבת תתאה ושבת עילאה: **ראה זהר בהקדמה ה, ב.**

בד"ה את שבתותי תשמרו: **לקו"ת בהר מא, א. וראה מאמרי אדהאמ"צ בהר ע' תשיח.**

ע״פ מזמור שיר ליום השבת: **ראה יהל אור מילואים ע׳ תרכט. תשכה.**
סד״ה לא הביט און: **לקו״ת בלק עב, ב.**
בד״ה לבאר ענין יוהכ״פ: **לקו״ת דרושים ליוהכ״פ סח, א ואילך.**
ובת״א בד״ה אכלוהו היום: **סה, ג.**
בד״ה זכור: **תו״א סט, ג ואילך.**
סד״ה המגביהי לשבת: **תו״א מ, ב.**
בסידור בד״ה קדוש אתה: **שער יום הכפורים רנ, ד.**
ועמ״ש ע״פ ויהי בישורון מלך: **ראה אוה״ת ברכה א׳תתע ואילך.**
ד״ה ויקהל משה: **תו״א פח, א ואילך.**
בד״ה כי תצא: **תצא לד, ג ואילך.**
קיימא סיהרא באשלמותא: **שמו״ר טו, כו. זח״א רכה, ב.**
ויעש את החג שבעת ימים: **דה״ב ז, ח.**
וערבה כו׳ כימי עולם: **מלאכי ג, ד.**
נק׳ התורה משל הקדמוני: **ראה ש״א כד, יג. ועריש״י משפטים (כא, יג) ובמכות (יוד, ב) ד״ה והאלקים ע״ש.**
אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: **קהלת ז, כג.**

עמוד רעח

וראית את אחורי: **שמות לג, כג.**
אין לך עשב שאין לו מזל: **ראה ב״ר פ״י, ו. השמטות לזח״א רנא, א. מו״נ ח״ב פ״י.**
במופלא ממך בל תדרוש: **חגיגה יג, א.**
זאת התורה אדם: **במדבר יט, יד.**
והחכמה תחי׳: **קהלת ז, יב.**
ימותו ולא בחכמה: **איוב ד, כא.**
תשת חושך: **תהלים קד, כ.**
קליפה קדמה לפרי: **ראה תו״א סא, א.**
ובשבת פ׳ המוציא יין: **עז, ב.**
ויאר את הלילה: **שמות יד, כ.**
בראתי יצה״ר בראתי תבלין: **קידושין ל, ב.**

חרות על הלוחות חירות מיצה״ר: **ראה אבות פ״ו מ״ג. עירובין נד, א.**
בצל החכמה בצל הכסף: **קהלת ז, יב.**
נכספה וגם כלתה נפשי: **תהלים פד, ג.**

עמוד רעט

הגהות על ביאור מאמר הזוהר: **נמצא בכת״י 62 מ, ב. נדפסו ג״כ בביאה״ז כרך ב׳ ע׳ תתעז.**
בלק״ת בד״ה ואהי׳ אצלו אמון: **במדבר יח, ג.**
בלק״ת בשה״ש בד״ה נאוו לחייך בתורים: **יג, א־ב.**
בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה: **זח״ג קפו, א. וראה זח״ב קעה, ב.**
את השמים ואת הארץ אני מלא: **ישעי׳ כג, כד.**
ולקחתם לכם ביום הראשון: **ויקרא כג, מ.**
אני כברוש רענן: **הושע יד, ט.**
בד״ה לבאר ענין יוהכ״פ: **לקו״ת סח, ב.**
אני הוי׳ אלקיכם: **במדבר טו, מא.**
והי׳ ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים: **זכרי׳ יד, ח.**
בד״ה עלי באר: **לקו״ת חקת סב, ב.**
בת״א פ׳ מקץ בד״ה המגביהי לשבת: **לח, ב ואילך.**
אורייתא מחכמה נפקת: **זח״ב קכא, א.**
לא נתנה התורה למלאכים מטעם כלום יצה״ר: **שבת פט, א.**
בד״ה זכור ושמור בדבור א׳ נאמרו: **תו״א עא, א.**
ובד״ה זכור את יום השבת: **תו״א ע, א.**
חכמה בחוץ תרונה: **משלי א, כ.**

עמוד רפ

שער חצר הפנימית הפונה קדים: **יחזקאל מו, א.**
ובלק״ת ס״פ הברכה בד״ה והיה מידי חודש: **צז, ג־ד.**

ובת״א בד״ה ויקהל משה: **פז, ד.**
ועמ״ש בסידור בד״ה כגוונא דאינון מתייחדין: **קסח, א ואילך.**
בלק״ת ע״פ שיר השירים: **א, א.**
סד״ה ושמתי כדכד: **לקו״ת ראה כו, ב.**
ורב שלום בנייך: **ישעי׳ נד, יג.**
בלק״ת ר״פ שלח דור המבול: **לח, ג.**
סד״ה אשירה להוי׳ כי גאה גאה: **תו״א בשלח סג, ג.**
בענין אסתלק יקרא דקוב״ה: **ראה זח״ב קכח, ב ואילך. תניא פכ״ז.**
אור הלבנה כאור החמה: **ישעי׳ ל, כו.**
כל השביעין חביבין: **ויק״ר כט, ט.**
וביום השבת יפתח: **יחזקאל מו, א.**
ולו יקהת עמים: **בראשית מט, יוד.**
ועמ״ש ע״פ ויקהל משה: **ראה תו״א פו, ג ואילך.**

עמוד רפא

יום שכולו שבת ומנוחה: **סוף מס׳ תמיד.**
בד״ה כי ביום הזה יכפר: **לקו״ת אחרי כו, א.**
דיום השבת): **כ״ה בכת״י, אבל סיום המוסגר מיותר כאן וצ״ל בסוף שו״ה אכן, אחר תיבת הבל.**
וברוח פיו כל צבאם: **תהלים לג, ו.**
כדפירשו בשער פרטי השמות פרק יוד: **כ״ה בכת״י ובפרדס דפוס לבוב תרכ״ג. בפרדס הוצאת ירושלים תשכ״ב הוא לנכון: פרק טו.**
ועמ״ש ע״פ אין אומר ואין דברים: **סידור קפא, א ואילך**
ונחנו מה: **שמות טז, ז.**
ובלק״ת גבי דרושי שבועות בד״ה ביאור ענין שעורה ספ״א: **לקו״ת במדבר יא, ג.**
דקמ״ו ע״ב . . במ״ת: **כ״ה בכת״י, וצ״ל: בס״ת.**
בלק״ת בביאור ע״פ כי תצא: **לו, ג.**

עמוד רפב

ועלמא קאים: **לשון הזהר ח״ג מז, ב. וראה ביאוה״ז ע׳ תתפב.**
ונתתי שלום בארץ: **ויקרא כו, ו.**
בת״ת דאימא נעשה כתר לז״א: **ראה ע״ח שער מיעוט הירח (של״ו) פ״א.**
במד״ר ר״פ וארא: **ו, א.**
המדות . . ולפי שבה הכתר: **בכת״י ב׳: שהכתר.**
בת״א פ׳ מקץ בד״ה המגביהי לשבת: **לח, ב.**
ויחכם מכל האדם: **מלכים א׳ ה, יא.**

עמוד רפג

ואשה כי יזוב: **נמצא בגוכתי״ק 1082 יז, א. כת״י 236 רט. 39 רסא, א.**
ויאמר ה׳ אל משה: **נמצא בגוכתי״ק 1082 יח, א. 39 רמה, א. 236 ר, ב עם הגהות בגוכתי״ק כ״ק אדמו״ר הצ״צ.**
ירושלמי פ״ב: **ה״א.**
יומא פ״ק: **ה״א.**
עכ״ל הרמב״ם: **הל׳ עבודת יוהכ״פ פ״א ה״ז.**

עמוד רפד

וכמ״ש במאו״א אות מם סעי׳ סמך: **מובא גם באוה״ת נ״ך כרך א׳ ע׳ פב.**
הנה מטתו שלשלמה: **שה״ש ג, ז.**
דבריאה . . דק״ה סע״א: **קטע זה הוא הג״ה (מגוכתי״ק שנמצא בכת״י 236) שליתא בגוכתי״ק 1082.**
ועמ״ש . . ע״פ הנה נחלת ה׳ בנים: **ראה יהל אור ע׳ תצח ואילך.**
אשה מזרעת תחלה: **ברכות ס, א. נדה לא, א.**
ולא יבואו לראות כבלע את הקדש: **במדבר ד, כ.**
לא היה רשות לכה״ג ליכנס לשם כ״א פעם א׳ בשנה: **כלים א, ט. רמב״ם הל׳ ביאת המקדש ב, א.**

קדש הוא חכמה: **ראה זהר (רעיא מהימנא) בא מג, רע"ב.**
ברוך הוי' ממקומו: **יחזקאל ג, יב.**
ועמ"ש ע"פ כי על כבוד חופה: **ראה לקו"ת שה"ש מז, ב.**
לשמרך מאשה זרה: **משלי ז, ה.**
ג) זח"א: **בגוכתי"ק 1082 ליתא סעיפים, זה נוסף בכת"י 236 (מגוכתי"ק).**
(עמ"ש בד"ה והיה לכם לציצית: **לקו"ת שלח מד, ג.**
לזאת יקרא אשה: **בראשית ב, כג.**
עת לעשות לה': **תהלים קיט, קכו.**
בלק"ת בד"ה ואתחנן: **ב, א ואילך.**
ומ"ש ע"פ ואני תפלתי . . אכלם בעתו: **קטע זה הוא הג"ה (מגוכתי"ק שנמצא בכת"י 236) שליתא בגוכתי"ק 1082.**
ומ"ש ע"פ ואני תפלתי לך ה': **ראה יהל אור ע' רמז ואילך.**
ועמ"ש בלק"ת פ' מטות סד"ה עיני כל: **פה, ד.**

עמוד רפה

ושפחה כי תירש: **משלי ל, כג.**
ברבות בקהלת . . עת לאהוב: **פ"ג.**
אהבתי אתכם אמר הוי': **מלאכי א, ב.**
שו"ה סמך וזהו . . אחרי: **תיבה זו הוא הג"ה (מגוכתי"ק שנמצא בכת"י 236) שליתא בגוכתי"ק 1082.**
שם דנ"ט ע"א: **הכוונה לזח"ג.**
נתנה עלי בקולה: **ירמי' יב, ח.**
את קשתי נתתי בענן: **בראשית ט, יג.**
בלי: **בתניא שם „בלא".**
ועמ"ש בד"ה יונתי: **לקו"ת שה"ש יז, א.**
הוד והדר לבשת: **תהלים קד, ב.**
והיינו השראת השכינה . . דרוש הראשון: **קטע זה הוא הג"ה (מגוכתי"ק שנמצא בכת"י 236) שליתא בגוכתי"ק 1082.**

בלק"ת בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: **לקו"ת ברכה צח, ב.**
ובשה"ש רבה ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי: **פ"א.**
וה' הולך לפניהם יומם: **שמות יג, כא.**
וסוכה תהי' לצל יומם: **ישעי' ד, ו.**
ומבואר במ"א בענין סוכה: **ראה לקו"ת ראה כז, ג. האזינו עו, ב. וראה אוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשטו ואילך.**
צלתה מרובה מחמתה: **סוכה ט, ב.**
שמש ומגן הוי' אלקים: **תהלים פד, יב.**
ואד יעלה מן הארץ: **בראשית ב, ו.**
ישת חשך סתרו: **תהלים יח, יב.**
והיינו מ"ש הרמ"ז . . ונקרא על הוי': **קטע זה הוא הג"ה (מגוכתי"ק שנמצא בכת"י 236) שליתא בגוכתי"ק 1082.**
סד"ה האזינו השמים: **לקו"ת האזינו עד, ב.**
בד"ה בשעה שהקדימו: **ראה לקו"ת במדבר יב, ג ואילך.**
בכל עת יהיו בגדיך לבנים: **קהלת ט, ח.**
מרע"ה בכל עת שרצה נכנס לפני ולפנים: **תו"כ אחרי טז, ב.**

עמוד רפו

שהעוסק בתורת עולה . . כאלו הקריב עולה: **מנחות קי, א. זח"א ק, א.**
בזאת יבא אהרן: **נמצא בגוכתי"ק 1082 כג, א. כת"י 39 רמז, ב. 236 רב, א עם הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ. וראה אוה"ת ויקרא כרך ג' ע' תתכה.**
בזאת יבא אהרן: **ויקרא טז, ג.**
בירושלמי: **יומא פ"א ה"א.**
שו"ה בינה . . א' ב': **בגוכתי"ק רשום כאן: „יש כאן ט"ס".**
בסדר עבודת יוהכ"פ: **מכאן עד סוף הקטע הוא הג"ה (מגוכתי"ק שנמצא בכת"י 236) שליתא בגוכתי"ק 1082.**

עשי"ת הם ע"ס שבבינה: **ראה אוה"ת שבת שובה א'תסא.**

ביום שאחר ר"ה מפרישים כה"ג: **יומא ב, א.**

שבעת ימים קודם שריפת הפרה: **פרה ג, א.**

למנצח על השמינית.. ניתנה בשמיני: **מנחות מג, ב.**

וארז"ל ג"כ כדי שיעבור עליו שבת א': **ויק"ר כז, יוד.**

שבבהמ"ק שבעה נימין ימוה"מ של שמונה נימין: **ערכין יג, ב.**

עמוד רפז

ועיין בסידור גבי אתתא כמאן דמהילא דמיא בדרוש בהמ"ז: **קיג, ב.**

ועמ"ש בד"ה שובה ישראל: **לקו"ת שבת שובה סה, ב.**

כי עמך הסליחה למען תורא: **תהלים קל, ד.**

לדוד ה' אורי וישעי: **תהלים כה, א.**

אשרי העם יודעי תרועה: **תהלים פט, טז.**

וישע ה' אל הבל: **בראשית ד, ד.**

בזאת אני בוטח: **תהלים כז, ג.**

ארוממך אלקי המלך: **תהלים קמה, א.**

שבת נק' קודש: **מכאן עד סוף הקטע הוא הג"ה (מגוכתי"ק שנמצא בכת"י 236 שליתא בגוכתי"ק 1082.**

סד"ה את שבתותי תשמרו: **לקו"ת בהר מג, א.**

ויעל משה בתוך הענן: **ראה שמות כד, יח — ויבא משה בתוך הענן.**

בתו"א פ' חיי שרה: **טז, ג.**

והאבן הזאת: **בראשית כח, כב.**

אני בצדק אחזה פניך: **תהלים יז, יט.**

צדק לפניו יהלך: **תהלים פה, יד.**

ועמ"ש ע"פ רמה קרני בתו"א פ' יתרו: **שמואל־א ב, א. תו"א יתרו עב, ג.**

עמוד רפח

עמ"ש ע"פ זה באריכות: **מכאן עד סוף הקטע הוא הג"ה (מגוכתי"ק שנמצא בכת"י 236 שליתא בגוכתי"ק 1082.**

כתונת בד קדש: **נמצא בכת"י 39 רמח, ב. 236 רב, ב עם הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ.**

ספ"ד דסוטה: **אולי צ"ל ספ"ט בהמשנה בשינוי לשון, ע' בתויו"ט שם, ובשקלים פ"ו, ע"ז כ, ב.**

מקוה ישראל ה': **ירמי' יז, יג.**

ובספר עבודת ישראל: **מכאן עד סוף הקטע הוא הג"ה (מגוכתי"ק שנמצא בכת"י 236 שליתא בגוכתי"ק 1082.**

ועשה להם מכנסי בד: **שמות כח, מב.**

ובמ"א נת' ענין סוד ה' ליראיו: **תהלים כה, יד. וראה אתהלך ליאזניא ע' קנו.**

וסריס אין לו הדרת פנים: **ע' זח"ב קפו, ב. זח"ג קלט, ב.**

שנתקנא בו הנחש: **ראה ב"ר יח, ו.**

יסוד.. ונק' צדיק ח"י עלמין: **ראה זח"א קצג, ב. זח"ג יא, ב.**

לא כשאני נכתב אני נקרא: **פסחים נ, א. זח"ג רל, א.**

יהי' הוי' אחד: **זכרי' יד, ט.**

וע' בסידור בדרוש ברכת הזימון: **קב, ב.**

בבה"ז פ' תרומה: **בבה"ז לאדמו"ר האמצעי תרומה ג, ד ואילך.**

עמד רפט

זח"ב פקודי רכ"ט סע"א: **ראה אוה"ת תצוה ע' א'תרלח.**

תו"א בד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן: **פב, א ואילך.**

בד"ה כי ביום הזה יכפר: **לקו"ת אמור כז, א.**

והי' הדברים האלה: **דברים ו, ו.**

בד"ת כתיב: **ברכות כא, א.**

עוטה אור כשלמה: **תהלים קד, ב.**

ה' מלך גאות לבש: **תהלים צג, א.**

מצפון זהב יאתה: **איוב לז, כב.**

כתונת בד: **נמצא בכת"י 29 צ, א. 488 קנב, ב. 1048 יג, א. 723 קלח. 987 קלד, א. 1741 רצג. ראה לקמן כרך ב' ע' תקנב.**

ממשבצות זהב לבושה: **תהלים מד, יד.**

שופך דם האדם באדם: **בראשית ט, ו.**

בד"ה בלקו"ת בד"ה בשעה שהקדימו: **לקו"ת במדבר יג, א.**

ובהביאור בפי' לא תרצח: **שם יד, ג.**

כתפארת אדם: **ישעי' מד, יג.**

שס"ה ל"ת שס"ה גידים: **ראה ת"ז ת"ל. תניא פ"ד ובליקוט פירושים שם.**

כי הדם הוא הנפש: **דברים יב, כג.**

בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי: **יא, ג.**

ובביאור ע"פ אלה פקודי: **לקו"ת פקודי ה, ד.**

פקד אותיות דפק: **ראה קהלת יעקב ערך דפק בשם כתבי האריז"ל. סה"מ תקס"ח ע' כא.**

בספר מאור עינים: **מובא גם באוה"ת נ"ך כרך א' ע' תקנב. ומובא בסתם בלקו"ת נשא כד, א.**

רפאות תהי לשריך: **משלי ג, ח.**

וכה"ג הי' מכפר ע"י הכתונת: **ראה אוה"ת אחרי תקנב־ג.**

פ"ד דסנהדרין: **לט, א.**

עמוד רצ

יהי רקיע: **בראשית א, ו.**

בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה: **לט, א.**

והנה לענין כתונת דכה"ג: **ראה לקמן כרך ב' ע' תקנג.**

ומעיין מבית ה' יצא: **יואל ד, יח.**

אורייתא מחכמה נפקת: **זח"ב קכא, א. וראה פה, א.**

נדחי ישראל יכנס: **תהלים קמז, ב.**

בגדים צואים: **זכרי' ג, ג.**

ואת ערום ועריה: **יחזקאל טז, ז.**

בת"א פ' מקץ בד"ה המגביהי לשבת: **לח, ב ואילך.**

וידעו כי ערומים הם: **בראשית ג, ז.**

והנה לענין כתונת דכה"ג יש להעיר: **ראה ג"כ אוה"ת אחרי תקנד־ז.**

בתורתו של ר"מ: **ב"ר כ, כט.**

בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו: **לקו"ת בהר מג, ב.**

ארז"ל נתעטף הקב"ה בטלית לבינה: **מדרש תהלים קד בתחלתו. וראה בראשית רבה ג, ד. ובתנחומא פ' ויקהל ו.**

בתו"א בד"ה יביאו לבוש מלכות: **צ, א ואילך.**

עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד: **ראה פדר"א פ"ג.**

וזהו ע"ד הוי' הוי' ופסיק טעמא: **וראה אוה"ת אחרי תקנה־ו.**

עמוד רצא

בת"א ס"פ ויצא ע"פ וישכם לבן בבקר: **כד, ב.**

בסידור בד"ה עד הגל: **דש, ג.**

והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש: **שמות כו, לג.**

קדש ישראל לה': **ירמי' ב, ג.**

והחכמה מאין תמצא: **איוב כח, יב.**

בלק"ת פ' תצא סד"ה ולא אבה: **לט, ב.**

ויהפוך הוי' אלקיך: **דברים כג, ו.**

בד"ה כנשר יעיר: **לקו"ת האזינו עח, ב.**

הוי' בדד ינחנו: **דברים לב, יב.**

צפנת פענח: **בראשית מא, מה.**

אך הרי רבינו ז"ל פי': **ראה ג"כ אוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשיח.**

מצנפת של כה"ג ארכה י"ו אמה: **ראה רמב"ם פ"ח מהל' כלי המקדש.**

ת"ת דאימא נעשה כתר לז"א: **נסמן לעיל ע' רפב.**

בת"א בד"ה בכ"ה בכסלו ובהגהות ע"ז: **כט,**

ד. וראה אוה"ת בראשית כרך ה' דף תתקלב, ב.

ועמ"ש בפ' תצוה ע"פ ומגבעות תעשה להם: **ראה אוה"ת סוכות ע' א'תשטו.**

וילבש צדקה כשריון: **ישעי' נט, יז.**

כמ"ש בזוהר ר"פ וארא: **כב, א.**

עד תאוות גבעות עולם: **בראשית מט, כו.**

גם במאו"א פי' כובע: **אות כ' סעיף יא.**

עמוד רצב

ודבק באשתו: **בראשית ב, כד.**

ואדמו"ז ז"ל פי' האבנט פעולתו לחבר: **ראה אוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשיט. וע' א'תשכא (והוא מאמר אדה"ז מתחלת שנת תקע"ב ד"ה המצנפת של כהן גדול — בתוס' הגהות מהצ"צ). וראה אוה"ת אחרי ע' תקסג־ד.**

בר"ח שער הענוה פרק: **א.**

בד"ה מי מנה עפר יעקב: **לקו"ת בלק סח, א.**

והים עליהם מלמעלה: **מלכים א' ז, כה.**

ה' לא גבה לבי: **תהלים קלא, א.**

ועמ"ש בענין תורה: **ראה לקו"ת נשא כז, א. מטות פו, ב. ראה כ, ב.**

אזור נא כגבור חלציך: **איוב לח, ג.**

ואין עוז אלא תורה: **שהש"ר פ"א ע"פ משכני. זח"א ע, א. זח"ב נח, א. צד, א.**

בת"א בד"ה כי אתה נרי: **מ, ג.**

ה' ימלוך לעולם ועד: **שמות טו, יח.**

בלק"ת סד"ה שובה ישראל: **סז, ד.**

אני בינה לי גבורה: **משלי ח, יד.**

ברוך כבוד הוי' ממקומו: **יחזקאל ג, יב.**

וכמ"ש בזהר ר"פ צו: **כו, ב.**

והעולה על רוחכם: **יחזקאל כ, לב.**

בד"ה שה"ש: **לקו"ת שה"ש א, א.**

כלה שארי ולבבי: **תהלים עג, כו.**

והוא צולע על ירכו: **בראשית לב, לב.**

ויבן ה' אלקי' את הצלע: **בראשית ב, כב.**

עמוד רצג

כתונת בד: **נמצא בכת"י 39 צג, א. 1048 טו, א. וראה לעיל ע' רפח. ובהמ"מ לשם.**

מקוה ישראל ה': **ירמי' יז, יג.**

במ"א נת' ענין סוד ה' ליראיו: **ראה בהנסמן לעיל ע' רפח.**

עוה"ב שאין בו אכילה: **ברכות יז, א.**

עמוד רצד

ונתן את הקטרת: **בכת"י 39 רסא, ב. 236 רז, ב.**

ע"פ ואל יבא . . בסעיף א: **ע' רפג־ד.**

מדרש תהלים ע"פ בכסא ליום חגינו: **פא, ד.**

נשאת עון עמך: **תהליך פה, ג.**

על כל פשעים תכסה אהבה: **משלי יוד, יב.**

בת"א בד"ה ויושט המלך לאסתר: **צד, א.**

וכל אדם: **נמצא בגוכתי"ק 1082 כה, א. בכת"י 236 רג, ב — עם הגהות בגוכתי"ק הצ"צ. 39 רמט, ב.**

וכל אדם לא יהי' באוהל: **ויקרא טז, יז.**

ספ"ד דסוכה: **ה"ר.**

ואפ"ל ע"ד ולא עמד: **מכאן עד סוף הקטע הוא הג"ה (מגוכתי"ק שנמצא בכת"י 236 שליתא בגוכתי"ק 1082.**

ולא עמד איש אתו בהתוודע יוסף: **בראשית מה, א.**

מה פעל אל: **במדבר כג, כג.**

ועמ"ש בפי' ובו תדבקון בסידור שער התפלה: **כו, ב.**

סוד ה' ליראיו: **תהלים כה, יד.**

הכה"ג נכנס לקה"ק בזכות המילה: **ויק"ר כא, ו. ילקוט אחרי רמז תקעא.**

בת"א בד"ה חכלילי עינים: **מז, א.**

נכנס יין יצא סוד: **עירובין סה, א. סנהדרין לח, א. זח"ג לט, א.**

כי אל דעות הוי': **שמואל א ב, ג.**

מד"ר בשה"ש בפסוק אשכול הכופר: **פ"א.**
הכה"ג נכנס לקדה"ק בזכות המילה: **ויקרא כא, ו. ילקוט אחרי רמז תקעא.**
בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי: **לז, א.**
וצדקתך ירננו: **תהלים קמז, ז.**
אשר אנכי מצוך: **שמות לד, יא.**

עמוד רצה

והיתה זאת לכם לחוקת עולם: **נמצא בגוכתי"ק 1065 ריד, א. בכתי"ק 169 קפו, א. 636 רלב. 62 שלג, א. 350 פב, א.**
אם יהי' חטאיכם כשנים כשלג ילבינו: **ישעי' א, יח.**
הבא לטהר: **יומא לח, ב. וש"נ.**
בלקו"ת סד"ה ה' לי בעוזרי: **לקו"ת דרושים לשמ"ע פט, ד.**
ובד"ה כי תצא: **לקו"ת כי תצא לד, ד.**
ממ"ש ע"פ גומל נפשו איש חסד: **אוה"ת משפטים ע' א'קנו. וראה גם אוה"ת משלי תקצב־צג.**
ופרש"י במס' שבת פרק מפנין: **דקכ"ז ע"ב.**
וארז"ל נדרים סייג לפרישות: **אבות ג, יג.**
הנדר בבינה: **טעמ"צ פ' מטות.**
מה לי קטלא כולא: **ב"ק סה, א. וש"נ.**
העוה"ב שאין בו אכילה ושתי': **ברכות יז, א.**
ואשפוך את נפשי: **שמ"א א, טו.**
ותתפלל חנה על הוי': **שם א, יוד.**
אסור לאכול קודם התפלה: **ברכות יוד, ב.**
בסדור שער יוהכ"פ בד"ה להבין שרשי יוהכ"פ: **רב, ג ואילך.**
צדיק אוכל לשובע נפשו: **משלי יג, כה.**
לבאר הענין ע"פ הדרוש דשארה כסותה ועונתה: **ראה סה"מ תקס"ח ע' תקמה, תקסא. אור התורה משפטים ע' א'רצו.**
תענו את נפשותיכם: **ויקרא טז, כו.**
נפשי אויתיך: **ישעי' כו, ט.**
כן נפשי תערוג: **תהלים מב, ב.**

עמוד רצו

ויענך וירעיבך: **דברים ח, ג.**
למען יזמרך כבוד ולא ידום: **תהלים ל, יג.**
בבה"ז פ' בשלח על המאמר דמ"ח: **ראה ביאוה"ז לאדהאמ"צ לט, ד ואילך.**
ע"ש בבה"ז דס"ו ע"ד ודס"ז ע"א: **שם מא, ג.**
כמארז"ל כל צדיק נותנין לו מדור לפי כבודו: **שבת קנב, א.**
בלק"ת בד"ה וספרתם לכם: **לקו"ת במדבר יוד, ד ואילך.**
ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: **לקו"ת ברכה צט, א.**
וגבורתך ידברו להודיע לבנה"א: **תהלים קמה, יא־יב.**
שולחן בצפון: **יומא כח, ב.**
כמ"ש בסדור ע"פ אהללה ה' בחיי: **נו, ג.**

עמוד רצז

אכלתי יערי עם דבשי: **שה"ש ה, א.**
בד"ה ראשי המטות: **לקו"ת מטות פא, ג.**
אדם . . אדמה לעליון: **של"ה תושב"כ דרוש צאן יוסף (שא, ב).**
כי עמך מקו"ח: **תהלים לו, יוד.**
כי לא על הלחם לבדו: **דברים ח, ג.**
בת"א בד"ה וארא אל אברהם: **נה, א ואילך.**
שהם חג"ת: **ראה מאו"א מערכת אבות סכ"ז. סידור שער הסוכות רנז, ג.**
דדים במקום בינה: **ברכות יוד, א.**
ז"א בעתיקא אחיד ותליא: **זח"ג רצב, א.**
בלק"ת ס"פ נשא בד"ה זאת חנוכת המזבח: **כט, א.**
הנז' בבה"ז בראשית כ"ז: **ראה ביאוה"ז לאדה"א א, ד ואילך.**

עמוד רצח

בד"ה ה' לי בעוזרי פ"ה: **לקו"ת דרושים לשמ"ע פט, ד.**

נדרים סייג לפרישות: **אבות פ״ג מ״י.**

במקום שבע״ת עומדי׳: **ברכות לו, ב.**

בלק״ת בד״ה ראשי המטות: **פא, ב.**

לכו לחמו בלחמי: **משלי ט, ה.**

וידר יעקב נדר: **בראשית כח, כ.**

ריח שהנשמה נהנה ממנו: **ראה ברכות מג, ב.**

כי אל דעות: **ש״א ב, ג.**

שילוב הוי׳ באד׳: **ראה בהנסמן בהמ״מ ללקו״ת שבת שובה סד, ב.**

כי לא אדם הוא: **ש״א טו, כט.**

והיתה זאת לכם לחוקת עולם: **ויקרא טז, לד.**

נפשי אויתיך בלילה: **ישעי׳ כו, ט.**

כאיל תערוג על אפיקי מים: **תהלים מב, ב.**

והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים: **שמואל א כה, כט.**

עמוד רצט

העוה״ב צדיקי׳ יושבין ועטרותיהם בראשיהם: **ברכות יז, א.**

בלק״ת בד״ה ביום השמע״צ: **פה, ג.**

בד״ה שוש אשיש: **ראה לקו״ת נצבים מז, א ואילך.**

ומ״ש על הזהר אמור צ״ט: **ראה ביאוה״ז לכ״ק אדמו״ר הצ״צ (ח״א) ע׳ שצו ואילך — משנת תקס״ה. — הנחת הר״פ ע׳ קפו.**

אברהם אתקין לכורסייא: **זח״ג צט, ב.**

בלק״ת בסד״ה ראו כי ה׳ נתן לכם את השבת: **לקו״ת בשלח ב, ד.**

אגוסטוס יושב על הלוח: **שמ״ר כג, א.**

בד״ה מזמור שיר ליום השבת סעי׳ י״ד סעיף ב׳: **ראה יהל אור ע׳ תרלא ואילך. ע׳ של [סוף סעיף א].**

בלק״ת בשה״ש סד״ה הנך יפה רעייתי: **יד, ב.**

עין ה׳ אל יראיו: **תהלים לג, יח.**

פ׳ קרח תקס״ד בכ״י מו״ח זצ״ל: **סה״מ תקס״ד ע׳ קלד־קמד — בכותרת: ליל ש״ק שלח.**

עמוד ש

הדרוש הנך יפה רעייתי: **שם תקס״ד.**

ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: **שהש״ר ע״פ לסוסתי. זח״ג ז, ב. יל״ש רמז תח.**

בבה״ז פ׳ בלק על דקצ״א שחורה אני ונאוה: **ביאה״ז ק, א ואילך.**

ובלק״ת פ׳ במדבר בד״ה להבין ביאור הדברים: **ד, א־ב.**

בת״א פ׳ תרומה בכ״ק אדמו״ר ז״ל: **פא, א־ב.**

בד״ה והיה מדי חדש בחדשו: **סידור עם דא״ח ריא, א ואילך.**

ובסידור בהביאור ע״ז): **שם ריב, ד ואילך.**

הנה ישכיל עבדי: **ישעי׳ נב, יג.**

בלק״ת פ׳ ראה סד״ה כי תשמע בקול: **כד, ג־ד.**

בת״א פ׳ וירא בד״ה ארדה נא ואראה: **טו, ב.**

בלק״ת בהביאור ע״פ ואתחנן: **ג, ב.**

בת״א ביאור ע״פ חכלילי עינים מיין: **מז, ג.**

פקח עיניך וראה: **מלכים ב יט, טו.**

להציל ממות נפשם: **תהלים לג, יט.**

באתי לגני: **שה״ש רפ״ה.**

בד״ה ויקח מאבני המקום: **ראה תו״א כא, א (ד״ה ושבתי בשלום).**

בסדור אחר עלינו לשבח: **צז, ג ואילך.**

אבל באתרי׳ . . לאו אורחא למיכל: **זח״ג רמא, ב.**

ועמ״ש מזה ע״פ את קרבני לחמי: **ראה אוה״ת פנחס ע׳ א׳סח ואילך.**

וע״פ אם לא תדעי לך: **ראה אוה״ת שה״ש (א) ע׳ קח ואילך.**

הנה עין ה׳ אל יראיו: **תהלים לג, יח.**

עמוד שא

פקח עיניך וראה: **דניאל ט, א.**

אכלו ריעים כו׳ הוא או״א: **ראה זח״ג ד, א.**

ויקח מאבני המקום: **בראשית כח, יא.**

בל״ב נתיבות חכמה: **ראה ס״י בתחלתו.**
בחכמה איתברירו: **ראה זח״ב רנד, ב.**
ג׳ הזקנים שבאדרא: **ראה מו״ק כח, א. זח״ג קמד, א־ב.**

עמוד שב

לחם לא אכל: **שמות לד, כח.**
בת״א פ׳ משפטים: **עח, ג.**
ולהחיותם ברעב: **תהלים לג, יט.**
ויחזו את האלקים: **שמות כד, יא.**
רגליהם יורדות מות: **משלי ה, ה.**
ויבולע המות: **ראה ישעי׳ כה, ח. וראה זח״א נד, א.**
ע״פ תדשא הארץ דשא: **ראה אוה״ת בראשית ע׳ לד.**
ובהקיצור ע״פ כי כארץ תוציא צמחה . . שנדפס בהוס׳ בלקו״ת: **לקו״ת ברכה ק, א.**
אני אענה את השמים: **דברי הימים־ב ז, יד.**
בלק״ת פ׳ תצא סד״ה ביאור ענין כי תצא: **לז, ד.**
עשן ר״ת עולם שנה נפש: **בספר המאמרים תקס״ד ע׳ קכה: מבואר בס׳ הקבלה. וראה פי׳ הראב״ד לס״י. וראה אוה״ת יתרו ע׳ תתטז, תתכג. ראה ג״כ לקו״ת שה״ש ז, ב.**
בסדור בהביאור ע״פ אחרי הוי׳ אלקיכם תלכו: **כג, ג ואילך.**
מ״ש בבוך תרי״ט ג׳ בהקיצור ע״פ ושנתם לבניך: **כת״י 1098 [העתק 229]. נדפס באוה״ת ואתחנן ע׳ רמט.**
כי בועליך עושייך: **ישעי׳ נד, ה.**
כאיל תערוג על אפיקי מים: **תהלים מב, ב.**

עמוד שג

והניף ידו על הנהר: **ישעי׳ יא, טו.**
בלק״ת פ׳ ויקרא בהביאור ע״פ ולא תשבית מלח: **ד, ב.**
הויות דאביי ורבא נקרא דבר קטן: **סוכה כח, א.**
והמן כזרע גד: **במדבר יא, ז.**
כמ״ש בילקוט: **פ׳ בהעלותך רמז תשלה.**
אחכמה והיא רחוקה ממני: **קהלת ז, כג.**
טל אורות טליך: **ישעי׳ כו, יט.**
בד״ה ואתחנן אל ה׳: **לקו״ת ואתחנן ב, א ואילך.**
בלק״ת בשה״ש סד״ה צאינה וראינה: **כב, א־ב.**
כי ביום הזה יכפר: **מהדו״ק מהמאמר נמצא בגוכתי״ק 1082 כו, א. וע״ד הנדפס כאן נמצא בכתבי־יד מעתיקים: 39 רג, א. 236 רג, א. וראה גם בשינויים לקמן ע׳ שטו.**

עמוד דש

מחיתי כעב פשעיך: **ישעי׳ מד, כב.**
אם כפר יושת עליו: **שמות כא, ל.**
איש כופר נפשו לה׳: **שמות ל, יב.**
בד״ה תקעו: **לקו״ת דרושים לר״ה נד, א.**
לפני הוי׳ תטהרו: **ויקרא טז, ל.**
על יובל ישלח שרשיו: **ירמי׳ יז, ח.**
וכפרת אותה מבית ומחוץ: **בראשית ו, יד.**
בסדור בדרוש ברכת הזימון: **ג, ד.**
ע״פ סוד ה׳ ליראיו: **ראה אתהלך לאזניא ע׳ קנו.**
בבה״ז פ׳ תרומה: **לאדה״א דף קה, ד.**
ועמ״ש ע״פ כי בא השמש: **ראה אוה״ת וירא ע׳ תשלד, ב.**
בד״ה במדבר סיני: **ראה לקו״ת במדבר ב, א ואילך.**
ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן: **שמות כו, ז.**
י״א סממני הקטרת . . י״א כתרי מסאבותא: **ראה עץ חיים שער (יא) המלכים פ״י.**
ויחשוף יערות: **תהלים כט, ט.**

עמד שה

ובשהש״ר ע״פ אשכול הכופר: **א, יד.**
בסוכות צלא דמהימנותא: **ראה זהר אמור קג, א. סידור שער הסוכות רנז, א.**

בשולי העמוד בגוכתי"ק: ברבות ע"פ אשכול הכופר שכפר בעוכומ"ז עד"ז י"ל פי' יום הכפורי' לכפר עליהם שכופר בעכומ"ז כו'.

שו"ה בכתר דקדושה.. ומזה יש להעיר: מכאן נמצא בגוכתי"ק 1082 כז, ב מהדו"ק בשינוי [ואחר המדו"ק שם נרשם אח"כ אות ו' ואילך כמו הנדפס כאן] וז"ל: ומזה יש להעיר לענין יוהכ"פ שמכפר, כי הנה כתיב מי יתן טהור מטמא, שזה שמטמא יתהפך לטהור נמשך דוקא מבחי' מי, שהוא בינה שבה התגלות עתיק יחידו של עולם, וכן עתיק לגבי א"א כמו בינה לגבי ז"א, לכן כי ביום הזה דוקא בחי' מי כו' יומשך לטהר אתכם מכל חטאתיכם להיות ע"ד מי יתן טהור מטמא כו', ועמ"ש באריכות באיוב סי' י"ד ע"פ מי יתן טהור מטמא, ועיין באגה"ק סי' כ"ח באריכות מענין הנ"ל.

ו) רבות אחרי ס"פ כ"א כענין הנזכר ברבות תולדות פס"ה ועמ"ש בד"ה הסבי עיניך בשה"ש בפי' שערך כעדר העזים שגלשו. ובד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י, וזהו ענין גדיי עזים טובים כו' וע"ש ברבות טובים הם לך כו'. וכן ברבות אמור ס"פ כ"ז ועז בזכות יעקב כו' כי ביום הזה יכפר כו' והיינו טובים לך דוקא כי יעקב הוא שיוכל לברר שלא יינקו החיצונים משערות העזים וזהו שגלשו מהר הגלעד, שאמר עד הגל הזה כו' המפסיק בין יעקב ללבן כו'.

ז) רבות שלח פי"ז דרס"ז ע"ב כתיב אך הבל כו' במאזנים לעלות כו' בחדש תשרי כי ביום הזה יכפר כו' י"ל כי ב' כפות המאזנים הם חו"ג והנה מתפארת דאימא נעשה כתר לז"א הוא הרצון שלפי הרצון יוכל להפך הדבר מחובה לזכות כמ"ש בביאור ע"פ כי על כל כבוד הראי' מפסוק כי יצר מחשבת כו' וע"י ריח הניחוח נתהפך טעם זה לזכות כי יצר לב האדם רע מנעוריו כו' כי בכל דבר יוכלו למצוא זכות וחובה והדעת שהוא לשון המשקל מכריע לכאן ולכאן והדעת נמשך מהכתר שהוא הרצון ע"כ ביוהכ"פ התגלות הכתר אזי מכריע כף המאזנים לזכות.

ח) שה"ש ע"פ כאהלי קדר כיריעות שלמה, מה יריעות שלמה זו מתלכלכת ומתכבסת כו' כך ישראל אע"פ שמתלכלכין בעוונות כל ימות השנה יוהכ"פ בא ומכפר עליהם כו' שנאמר כי ביום הזה יכפר כו' נ' ע"ד אם רחץ ה' צואת תבא אם ותקנח כו' אם היינו בינה שמשם נמשך לרחוץ צואת כו' כי היא דרור מקור החירות כו' ועיין באגה"ק סס' כ"ב ועמ"ש ע"פ שינייך כו' שעלו מן הרחצה, ע"ד כי מן המים משיתיהו כו' מבחי' בעבר הנהר כו' וזרקתי עליהם מים טהורים שהם מיסוד דא"א וטהרתם, והיינו המ"ד הנמשך ממזל השמיני ונוצר כו' באגה"ק סי' כ"ח וכענין מי חטאת המטהרי' טמא לפי ששרשם משיורי טלא דבדולחא כו' ובמשנה סוף יומא מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר כו' כך הקב"ה כו' כי מם סאה ד' יודין דשם ע"ב כו' הנמשכים בבינה כו' ויש להעיר מענין לבנון שמלבין עונותיהם וכך ע"י רחיצה במים מתלבן כו'.

שם בשה"ש ע"פ אל גנת אגוז, דל"ג ב מה אגוז זה אם נופל למקום הטנופת כו' ומורקו ושוטפו חוזר ומדיחו והוא חוזר כתחלתו כו' כך ישראל כו' כי ביום הזה יכפר כו' אפ"ל כי האגוז אינו מתלכלך כי הקליפה מגינה עליו שאינו מגיע הלכלוך בפנימיותו כמ"כ י"ל פנימי' הנפש יחידה שבו אין מגיע בו הפגם ע' מש"ר בבה"ז שופטים בענין עונותיו חקוקים לו על עצמותיו כו', או י"ל כמ"ש בענין חצי כלים

והם אינם גולים שנה״א אין גיהנם יכול לשורפה זהו כמו קושי האגוז כו׳. עוי״ל פי׳ כי ביום הזה יכפר, ולא נזכר מי המכפר, דהנה כתיב מי יתן טהור מטמא, פי׳ ע״ד מי ברא אלה, מי הוא בחי׳ אין שאינו מושג כלל, כמבואר בד״ה אלה מסעי דרוש תקס״ג שלא נדפס בתו״א ובהג״ה שם ג׳ בחי׳ מי ברא אלה היינו הא׳ אלה תולדות השמים וכו׳ הב׳ בחי׳ ואלה שמות בנ״י, כל אלה שבטי ישראל, הג׳ אלה העדות והחוקי׳ וכו׳ וכמ״כ בבחי׳ מי ברא יש עד״ז ג׳ עליות זו ע״ג זו כי ברא בי״ע נמשך מבחי׳ מי אצילות כו׳ אלה שמות ו״ק דז״א, מי ברא בינה דאצי׳ שנעשי׳ כתר לז״א, אלה העדות תורה מחו״ב נפקת והם מלבישי׳ חו״ג דא״א שנק׳ אלה, מי ברא היינו בינה דא״א וע״י וכו׳, וכתי׳ אם עוונות תשמור י״ה או״א דאורייתא מחו״ב נפקת, אד׳ מי יעמוד היינו בינה דעתיק, כי מי יתן טהור מטמא דקמיה כחשכה כאורה ועז״נ כי ביום הזה, זה דוגמת אלה אלא שהוא בבחי׳ גבוה יותר כי אלה ל׳ רבים זה ל׳ יחיד, ע״ד זה אלי, יכפר בחי׳ מי, לטהר אתכם כי מי יתן טהור מטמא כו׳ שזה שיומשך מטמא בחי׳ טהור נמשך ע״י מי ע״ד אם עוונות תשמור י״ה אד׳ מ״י יעמוד כו׳.

ספכ״א, **אמור ספכ״ז שלח לך פי״ו גבי במאזנים לעלות, שה״ש רבה בפסוק כאהלי קדר ובפסוק אל גנת אגוז ובפסוק אחות לנו קטנה ובפתיחתא דאיכה בד״ה רי״צ פתח תחת אשר לא עבדת זח״ב ע׳ רלט שכב ח״ג כד כה קיב קיד קיט קכב קכד קצו שעה תעד.**

מי יתן טהור מטמא: **איוב יד, ד.**

אם עוונות תשמר י״ה: **תהלים קל, ה.**

אך הבל בני אדם: **תהלים סב, יוד.**

עמוד שו

בלק״ת . . בד״ה להבין ענין הפסוק: **סא, ג.**

מר אמר נושא: **ר״ה יז, א.**

אך הבל בני אדם: **תהלים סב, יוד.**

נושא עון ועובר על פשע: **שמות לד, ז.**

מי אל כמוך: **מיכה ז, יח.**

אברהם . . איש החסד: **ספר הבהיר אות קצא. זהר חדש פ׳ תולדות כז, א.**

בעבר הנהר ישבו אבותיכם: **יהושע כד, ב.**

צדקתך כהררי אל: **תהלים לו, ז.**

אם צדקת מה תתן לו: **איוב לה, ז.**

בת״א סד״ה ראה ריח בני: **כ, ג־ד.**

בלק״ת פ׳ בחקתי סד״ה ואפו עשר נשים: **מח, ג.**

בת״א פ׳ מקץ בד״ה רני ושמחי: **לז, א.**

בלק״ת בביאור ע״פ כה תברכו: **לקו״ת נשא כז, ג.**

עמוד שז

ע״פ ועתה יגדל נא שלא נדפס: **ראה ספר המאמרים תקס״ג (ב׳ נוסחאות) ע׳ תקעו ואילך.**

ועמ״ש עוד מענין אך הבל בני אדם: **ראה יהל אור ע׳ ריט ואילך.**

לק״ת בשה״ש סד״ה שחורה אני: **ו, א.**

ובד״ה שחורה אני: **ז, ג־ד.**

או יחזיק במעוזי יעשה שלום: **ישעי׳ יט, טו.**

שלום שלום לרחוק ולקרוב: **ישעי׳ נז, יט.**

לרחוק שנעשה קרוב: **נסמן לעיל ע׳ ג.**

רבות בשה״ש ע״פ אל גנת אגוז: **שהש״ר פ״ח, ח. וראה אוה״ת בלק ע׳ א׳ב־ג.**

בד״ה בשלח פרעה: **תו״א סא, ד.**

קליפה קדמה לפרי: **וראה לקו״ת ראה כב, ב.**

בד״ה שובה ישראל עד: **ראה לקו״ת דרושים לשבת שובה סו, ב ואילך.**

ובד״ה כי תצא: **לקו״ת תצא לה, ג.**

מאן דקטיל לחיויא יהבין: **ע׳ ת״ז סוף תי״ג וריש תכ״א (מג, א) דפוס זיטאמיר.**

אע״פ שחטא ישראל הוא: **סנהדרין מד, א.**

בד״ה שחורה אני: **ו, א.**

בד״ה אני לדודי: **לב, ג.**

סד״ה ציון במשפט: **לקו״ת דברים א, ב־ג.**

בביאור מאמר הזח״ג שופטים: **ביאוה״ז לאדהאמ״צ קכב, ב. ראה אוה״ת שופטים ע׳ תתנה.**

בד״ה יונתי בחגוי: **לקו״ת שה״ש טז, ד.**

בד״ה ביום השמיני שלח: **לקו״ת שמ״ע פו, ג. וראה סה״מ תקס״ב ח״ב ע׳ תקנו.**

וקדם צרתני: **תהלים קלט, ה.**

עמוד שח

ועמ״ש בענין אין עבירה מכבה תורה: **סוטה כא, א. ראה גם אוה״ת בא ע׳ שא, שב. לקו״ת ראה כ, א.**

ימים יוצרו ולא אחד: **תהלים קלט, טז.**

כמ״ש חבא אם ותקנה: **במ״ר יט, ד.**

עד יעבור עמך הוי׳: **שמות טו, טז.**

וברית שלומי לא תמוט: **ישעי׳ נד, יוד.**

סד״ה כי ההרים ימושו: **לקו״ת תצא מא, ב.**

מי יעלה לנו השמימה ר״ת מילה וס״ת הוי׳: **ת״ז בהקדמה ותי׳ כב. תי׳ ע׳ (קלא, א).**

לעברך בברית: **דברים כט, יא.**

ומל ה׳ את לבבך: **דברים ל, ו.**

רשע מכתיר: **חבקוק א, ד.**

בד״ה אם בחקותי: **מח, א.**

בד״ה מה טובו אוהליך: **לקו״ת בלק עד, ד.**

בד״ה הגידה לי שאהבה נפשי: **וראה סה״מ תקס״ג ע׳ תשלו ואילך. אוה״ת שה״ש ע׳ קד ואילך.**

ישראל עלו במחשבה: **ב״ר בתחלתו.**

אל גנת אגוז ירדתי: **שה״ש ו, יא.**

לשון אדמו״ר נ״ע בת״א פ׳ נח: **יוד, ב.**

אחות לנו קטנה: **שה״ש ח, ה.**

קטנה . . כי: **בתו״א שם: קטנה נקודא חדא כי.**

ועמ״ש ע״פ מי יתנך כאח לי: **ראה לקו״ת שה״ש מד, א. סה״מ תקס״ה ע׳ תפז. אוה״ת שה״ש ע׳ תרעד.**

עמוד שט

בבה״ז בענין וגם אמנה אחותי: **ראה ביאוה״ז לאדה״א יוד, ב.**

בד״ה מי יתנך: **אור התורה שה״ש ע׳ תרמג.**

יוהכ״פ אסור בחשמיש המטה: **ראה יומא עג, ב.**

מה רבו מעשיך: **תהלים קד, כד.**

וכמרז״ל אימתי הוא גדול: **זח״ב רלה, ב. זח״ג ה, א. זהר חדש (מד, א). חקת (נא, ד).**

ועמ״ש בביאור ע״פ ולא אבה בלקו״ת: **לט, ב.**

בת״א . . סד״ה והי׳ הוי׳ לי לאלקים: **כב, ד.**

נקודא חדא: **בתו״א יוד, א הג״ה — (וע׳ ברע״מ פ׳ תרומה דף קנח ע״א ואיהו עטרה על רישיה מסטרא דסגולתא).**

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך: **בראשית כח, כב.**

עמוד שי

שנקודה אחת העליונה: **ראה סידור שער המצות בביאור ע״פ ששת ימים דבחי׳ קטנות העליון נעשה גדלות לתחתון. וראה ביאה״ז לכ״ק אדמו״ר הצ״צ פ׳ בלק ע׳ תקה.**

אני חומה היא נבנה עליה: **שה״ש ח, ט.**

כמרז״ל רגלי החיות כנגד כולן: **חגיגה יג, א.**

ובת״א בד״ה וארא אל אברהם: **נה, א ואילך.**

דאיידי דטריד למבלע לא פליט: **כ״ה בכ״מ, ומהם: בספר המאמרים תקס״ה ח״א ע׳ תקיב הנחת הר״מ:** וכענין מארז״ל. **ובמקבילו הנחת כ״ק אדה״א בביאורי הזהר**

בחקותי קמא, ג: וכמאמר. **בביאורי הזהר להצ"צ (על מאמר הנ"ל) כרך א ע' תמא:**

וכענין. **תורה אור וישב כח, א. יתרו קט, ג. ספר המפתחות לאדה"ז (קה"ת תשמ"א) בערכו. מאמרי אדה"ז פרשיות התורה ח"ב ע' תקסא. מארז"ל כאן ע' קלט. ענינים ע' קנה. תורת חיים שמות סה, ב. מאמרי אדה"א ויקרא ח"א ע' קכב. ח"ב ע' תעז. במדבר ח"ב ע' שצ וע' תרכא. וראה חולין קח, ב.**

ועמ"ש בענין קי"ס דאגלידו מיא ונעשה קרח: **ראה זח"א קכה, א. וראה אוה"ת לך ע' תרעז. אוה"ת נ"ך ע' נו.**

קרח אותיות חרק: **ראה ספר הבהיר (סכ"ד) סמ"ג. תיקוני זהר ת"ע קכט, ב. סידור שחרית סג, סע"ד. וראה לקו"ת דרושים לשמ"ע פז, ב — ומבואר במ"א בשם הרב הקדוש רבי אברהם בן הרב המגיד נ"ע כי קרח אותיות חרק. וראה פרדס ערך קרח. במאו"א אות קוף. וראה לקו"ת שה"ש כו, ב.**

בד"ה אלה פקודי: **לקו"ת פקודי ה, ג־ד.**

ובביאור ע"פ והיה מספר בנ"י: **לקו"ת במדבר ז, ג.**

ובד"ה נשא את ראש: **לקו"ת נשא כא, א־ב.**

כבד פה וכבד לשון: **שמות ד, יוד.**

שה"ש רבה: **פ"ח, ח.**

והיה במקום אשר יאמר להם: **הושע ב, א.**

בשכמל"ו אחר נעילה בקול רם: **ראה אוה"ת נצבים ע' א'ריא. אוה"ת ואתחנן ע' רד.**

עמוד שיא

ע"ק . . אחות לנו קטנה: **ע"כ נמצא בגוכתי"ק 1082. מכאן עד הסוף מגוכתי"ק בכת"י 236.**

ערות אחותך לא תגלה: **ויקרא יח, ט.**

ישראל מונין ללבנה: **סוכה כט, א. שהש"ר ו, ד. ראה חולין ס, ב. ובחדא"ג למהרש"א בחולין שם.**

ובת"א . . סד"ה בחודש השלישי: **סז, ג.**

ללבנה דלית לה מגרמה כלום: **ראה זח"ג לג, א. רמט, ב. וראה סה"מ תקס"ז ע' קנ.**

בת"א סד"ה בכ"ה בכסליו: **כט, ד.**

מי יקום יעקב קטן: **עמוס ז, ה. וראה מכות כד, א.**

יעקב בריח התיכון: **זח"ג קפו, א. ראה זח"ב קעה, ב.**

בלק"ת בד"ה כי ביום הזה יכפר: **לקו"ת אחרי כז, א.**

אל דעות ה': **שמואל א' ב, ג.**

בלק"ת פ' אמור בד"ה וספרתם לכם: **לה, ב ואילך.**

ברקיע השמיני: **רמב"ם הל' יסודי התורה פ"ג ה"ז.**

עמוד שיב

בת"א בד"ה משה ידבר: **סח, ד.**

ובלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו: **לקו"ת במדבר יב, ג ואילך.**

ובד"ה כי תשמע בקול: **לקו"ת ראה כב, ד ואילך.**

בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ לבבתני: **כט, ג ואילך.**

ושם פ"ב: **ל, ב.**

לא הביט און ביעקב: **במדבר כג, כא.**

בד"ה להבין ענין הצמצום . . דרוש אחר יוהכ"פ תקס"ה: **נדפס באוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשכח.**

בד"ה יסובבנהו יבוננהו (דתקס"ז): **נדפס בספר המאמרים תקס"ו ע' שס. וראה שם ע' שצב.**

הבן יקיר לי אפרים: **ירמי' לא, יט.**

בלקו"ת פ' צו: **ט, ג.**

שעוה"ב אין בו אכילה ושתיה: **ברכות יז, א.**

עמוד שיג

חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה: **תהלים קמז, יט.**
ובבה"ז שם: **ראה ביאה"ז להצ"צ (ח"א) ע' ע.**
בת"א פ' תולדות בהביאור דמים רבים: **כ, א.**
ע"פ תקעו בחודש: **ראה אוה"ת דרושים לר"ה ע' א'שלד ואילך. א'שנ.**
מאה ברכות: **ראה מנחות מג, ב.**
וארז"ל שהוא מכסה על עוונותיהם: **ראה מדרש תהלים ס"ס פא ע"פ תקעו.**
בלק"ת פ' ברכה בד"ה ואתה מרבבות קודש: **צג, א ואילך.**
וכן ארז"ל ע"פ וכסה ענן הקטרת: **ראה שה"ש ע"פ אשכול הכופר.**
לבוך שמות: **כת"י 236 רח, א גוכתי"ק הצ"צ.**
עד לסעי' י' נדפס גם לקמן כל אחד על מקומו.
על כל פשעים תכסה אהבה: **משלי יוד, יב.**
אהבתי אתכם אמר ה': **מלאכי א, ב.**
ועשית יריעות עזים לאהל: **שמות כו, ז.**
ויחשוף יערות: **תהלים כט, ט.**

עמוד שיד

ע"פ ויקח המן: **ראה תו"א קיט, ג.**
בלק"ת בד"ה וכל בניך: **ראה כט, א ואילך.**
ממ"ש בסדור ע"פ ובו תדבקון: **ראה סידור כו, ב ואילך.**
הבל בני אדם: **תהלים סב, יוד.**
בלק"ת בדרושי עשי"ת: **ס, ד ואילך.**
בד"ה כי אברהם לא ידענו דף קנ"ו ע"א: **בהוצאת קה"ת — צג, ג.**
זדונות נעשו כזכיות: **יומא פו, ב.**
בלק"ת בד"ה כנשר יעיר קנו: **לקו"ת האזינו עח, ב־ג.**
בלק"ת סד"ה אתם נצבים: **מה, א־ב.**
וישע ה' אל הבל: **בראשית ד, ד.**

וארז"ל ע"פ ה' אורי וישעי: **ויק"ר כא, ד. מדרש תהלים כז, ד.**
ומותר האדם מן הבהמה: **קהלת ג, יט.**
ס"פ בחקותי: **נ, ד.**
בלק"ת בד"ה האזינו השמים: **עב, ג.**

עמוד שטו

ועמ"ש ע"פ כבש ביין לבושו: **ראה אוה"ת ויחי דף תתשלב, ב ואילך.**
אם רחץ ה' צואת: **ישעי' ד, ד.**
ועמ"ש מזה בבוך ישעי' על פסוק זה: **נדפס באוה"ת נ"ך ע' כד ואילך.**
בת"א ד"ה משה ידבר: **סח, א.**
הבן יקיר לי אפרים: **ירמי' לא, יט.**
הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל: **תהלים קכא, ד.**
עורה למה תישן: **תהלים מד, כד.**
וע' בדרוש מחר חדש ונפקדת: **ראה סה"מ תקס"ז ע' מח ואילך. אוה"ת בראשית ד, ב.**
כי ביום הזה יכפר: **נמצא בכת"י 61 ריט, א. 169 קצו, א. וראה לעיל ע' שג ובהמ"מ לשם.**

עמוד שטז

מחיתי כעב פשעיך: **ישעי' מד, כב.**
אם כופר יושת עליו: **שמות כא, כט.**
איש כופר נפשו לה': **שמות ל, יב.**
ונהר יוצא מעדן . . יובל שמו: **בראשית ב, יוד. זח"ב פג, א. זח"ג נח, א.**
לפני הוי' תטהרו: **ויקרא טז, ל.**
היש בה עץ אם אין: **במדבר יג, כ.**
בסידור בדרוש ברכת הזימון: **קב, א ואילך.**
וכפרת אותה מבית ומבחוץ: **בראשית ו, יד.**
בבה"ז פ' תרומה דקכ"ו ע"ב: **בהוצאת קה"ת מח, ד ואילך.**
בד"ה במד"ס שאו את ראש: **ראה לקו"ת במדבר א, א ואילך.**

עמוד שיז

כאהלי קדר: **שה"ש א, ד.**

בלק"ת בהביאור ע"פ שחורה אני: **ו, א.**

מי יתן טהור מטמא: **איוב יד, ד.**

אם עוונות תשמר י"ה: **תהלים קל, ג.**

עמוד שיח

שו"ה ש׳ . . עז"ת: **כ"ה בהכת"י, וכנראה צ"ל: ע"י ז"ת.**

עמוד שכ

והי׳ ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים: **זכרי׳ יד, ח.**

בלק"ת בביאור ע"פ כה תברכו: **נסמן לעיל ע׳ שו.**

ע"פ ועתה יגדל נא שלא נדפס: **נסמן לעיל ע׳ שז.**

ובד"ה שחורה אני: **נסמן לעיל ע׳ שז.**

כשלג כו׳ כצמר יהי׳: **ישעי׳ א, יח.**

לא תכלה פאת שדך: **נמצא בכת"י 236 רט, ב גוכתי"ק הצ"צ. כת"י 39 רסב, א — רסד, ב.**

בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני: **ה, ד.**

גיהנם כלה והם אינם כלים: **ר"ה יז, א.**

ועמ"ש ע"פ הכצעקתה הבאה אלי: **בראשית יח, כא.**

אני ה׳ לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**

עמוד שכא

ועיין בסידור: **הג"ה מגוכתי"ק 236.**

בסדור ע"פ ברוך פודה ומציל: **מא, ג.**

בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה: **סא, ג.**

מבוי המפולש: **משנה עירובין ספ"ט.**

שקשרו להם שני כתרים: **שבת פח, ב.**

כי שמוע מזבח טוב: **שמ"א טו, כב.**

יסר יסרני י"ה: **תהלים קיח, יח.**

קדושים: **נמצא בכת"י 39 רסג, א. 236 רי, א. 1082 לח, א גוכתי"ק.**

עמוד שכב

והייתם לי קדושים: **נמצא בכת"י 39 רסג, א. 236 רי, א. 1082 לט, א גוכתי"ק. התיבות ס"פ קדושים בבוך 236 בגוכתי"ק הצ"צ.**

שאו ידיכם קדש: **תהלים קלד, ב.**

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: **תהלים כב, ד.**

ואבדיל אתכם מן העמים: **ויקרא כ, כו.**

ויבדל אלקים בין האור ובין החושך: **בראשית א, ד.**

ד) פ׳ כי תבוא דרצ"ח ע"ב שמן תורק שמך: **ראה ג"כ אוה"ת ואתחנן ע׳ שסט.**

ויבדל אהרן להקדישו: **דה"א כג, יג**

שמן תורק שמך: **שה"ש א, ג.**

לא תקיפו פאת ראשכם: **ויקרא יט, כז. נמצא ג"כ בגוכתי"ק 236 רי, ב. ובכת"י 39 רסג, ב.**

היצה"ט נק׳ דל: **ראה ויק"ר ר"פ לד. וראה יהל אור קנט. אוה"ת בלק תתקלב.**

עיר קטנה: **קהלת ט, יד.**

עמוד שכג

אשרי משכיל אל דל: **תהלים מא, ב.**

בלק"ת בד"ה כי תצא השני: **לז, ב.**

סלסלה ותרוממך קוונצותיו: **משלי ד, ח. שה"ש ב, יא. עירובין כא, ב.**

אלו דברים שאין להם שיעור: **פאה א, א. שבת קכז, א.**

ע׳ בביאר ע"פ כי כארץ תוציא: **ראה לקו"ת נצבים נב, ב־ג.**

ובסידור סד"ה עבדים היינו: **רצו, א־ב.**

עמ"ש בבה"ז פ׳ תזריע בד"ה ואיש כי ימרט: **ראה לעיל ע׳ רנח. ובביאה"ז להצ"צ כרך ב׳ ע׳ תתנה.**

ובסידור בד"ה אד׳ שפתי תפתח: **רלז, ב.**

רוממות אל כו׳ וחרב פיפיות: **תהלים קמט, ו.**

בביאור ע"פ וכל בניך: **ראה לקו"ת ראה לא, א.**

פאה בגמט׳ אלקים: **ראה ג״כ דרושים לר״ה ע׳ א׳שז.**
ובד״ה אשירה לה׳: **תו״א סג, א.**
ושמרו דרך ה׳ לעשות צדקה: **בראשית יח, יט.**
ובד״ה ויאבק איש עמו: **תו״א כו, א ואילך.**
ובד״ה אנכי מגן לך: **תו״א יב, א ואילך.**
לעולם ירגיז אדם יצ״ט על יצה״ר: **ברכות ה, א. זח״א רב, א. זח״ג קיג, ב.**
צדיקים יצ״ט שופטן: **ברכות סא, א. אדר״נ לב, ג. זח״ב מא, ב. קיז, ב**
איזהו זקן שקנה חכמה: **קידושין לב, ב.**

עמוד שכד

שור או כשב: **נמצא בגוכתי״ק 1082 מג, א. 1048 קב, א [הוספה בסוף]. בכת״י 39 רסד, ב. 236 ריא, א.**
לך ה׳ הגדולה: **דברי הימים א׳ כט, יא.**
ויעקב נסע סוכתה: **בראשית לג, יז.**
וזרעתי את ב״י זרע אדם: **הושע ב, כה.**
שו״ה משפט . . שוין כו׳: **בכת״י 1048 נוסף: עמ״ש מענין שור ע״פ בכור שורו הדר לו בפ׳ ברכה.**
במ״ר פ׳ אמור: **כת״י 82 ה, א גוכתי״ק. נמצא בכת״י 1054 כב, ב — רק הקטע הא׳. 2137 רלד, א.**

עמוד שכה

חלק הוי׳ עמו: **דברים לב, ט.**
כנס״י נק׳ אשה והקב״ה נק׳ איש וכמ״ש במ״א: **ראה ג״כ אוה״ת תצא תתצו־ז.**
והיה שבעת ימים תחת אמו: **ויקרא כב, כז.**
פכ״ט בחדש השביעי: **נדפס גם באוה״ת ר״ה ע׳ א׳שטז.**
לעולם ה׳ דברך נצב בשמים: **תהלים קיט, פט.**
השמים כסאי: **ישעי׳ סו, א.**
כל הנביאים נתנבאו בכה: **ספרי מטות ב.**

וידבר משה כו׳ זה הדבר: **במדבר ל, ב.**

עמוד שכו

עמ״ש בד״ה שוש אשיש: **ראה לקו״ת נצבים מז, א ואילך.**
דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה׳: **נמצא בכת״י 39 קנב, א. בוך באב׳ 62 א, א. בוך 61 רסב, א. בוך 169 ריד, א.**
דבר אל בנ״י ואמרת אליהם מועדי הוי׳: **ויקרא כג, ב.**
אור שנברא . . גנוז לצדיקים לע״ל: **ראה חגיגה יב, א.**
בלק״ת בד״ה ואתחנן: **ב, ב.**
בד״ה והיה מידי חודש: **לקו״ת ברכה צז, ב.**
בסדור שער חג המצות: **רפד, א ואילך.**
בת״א פ׳ בשלח סד״ה וירא ישראל: **סא, ד.**
ויקרא הוי׳ הוי׳: **שמות לד, ו.**
ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד: **זכרי׳ יד, ט.**
ויהי ערב ויהי בקר: **בראשית פ״א.**
בלק״ת בד״ה וידעת היום: **ז, ד.**

עמוד שכז

יקוו המים: **בראשית פ״א.**
ובלקו״ת מהאריז״ל פ׳ משפטים: **נתבאר גם באוה״ת פ׳ משפטים ע׳ א׳קעה.**
ועמ״ש מענין ונתתי לך מהלכים בת״א ס״פ וישב: **כט, א ואילך.**
בת״א סד״ה ועשית בגדי קדש: **פב, א ואילך.**
ובלק״ת ר״פ במדבר: **א, ב.**
בנשמות: **שם: בנש״י.**
בדרוש השני פ״ב: **לקו״ת במדבר ב, ד.**
וכן מ״כ בכתבים: **ראה סה״מ תקס״ח ע׳ קסב. אוה״ת ויקרא כרך ג׳ ע׳ תתמד. ראה אוה״ת פנחס ע׳ א׳קצו ואילך.**
בעבר הנהר ישבו אבותיכם: **יהושע כד, ב.**
ושמי הוי׳ לא נודעתי: **שמות ו, ג.**
אלה פקודי המשכן: **שמות לח, כא.**

כי יקרא פרט למזומן: **ב"מ קב, א. וש"נ.**
ועמ"ש בד"ה שה"ש: **לקו"ת שה"ש א, א.**

עמוד שכח

זח"ג פ' קרח . . כתרין עילאין: **ראה ג"כ ביאוה"ז להצ"צ ע' תפג-ד. אוה"ת שבועות ע' פט ואילך.**
בבה"ז פ' אמור דף קוף ע"פ וגם אמנה: **ביאה"ז לאדה"א פ, ג.**
בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה: **כא, ב.**
שאו ידיכם קדש: **תהלים קלד, ב.**
ארז"ל בארבעה פרקים העולם נידון: **ר"ה טז, א. זח"א רכו, ב.**
בלק"ת פ' פנחס: **ראה עה, א ואילך.**
בבה"ז ר"פ ויצא בענין ויצא יעקב: **בבה"ז לאדה"א טז, ג ואילך.**
ראו קרא ה' בשם בצלאל: **שמות לה, ל.**
יו"ט א"צ לתפילין: **ראה ג"כ ביאוה"ז להצ"צ תתקפד.**
בדרוש כגוונא דאינון: **סידור קסח, א ואילך.**

עמוד שכט

בעטרה שעטרה לו אמו: **תענית כו, ב.**
שאין השם שלם: **ראה תנחומא ס"פ תצא. רש"י ס"פ בשלח.**
בלק"ת בד"ה ראה אנכי נותן: **יח, ג.**
עפמ"ש במ"א במ"ש הרמב"ן: **ראה אוה"ת דברים ע' א ובכ"מ.**
ששת ימים תעשה מלאכה: **נמצא בכת"י 39 קנד, ב. 61 רסד, א. 169 רטז, א.**

עמוד של

ששת ימים תעשה מלאכה: **שמות לה, ב.**
ובת"א סד"ה ויקהל משה בד"ה וע"פ כל הנ"ל: **פח, ג.**
שבת אותיות חשב: **ראה אגה"ת פ"י.**
סד"ה לכן אמור לבנ"י: **נח, א ואילך.**

בלקו"ת בשה"ש בד"ה יונתי: **טז, ג.**
קומי לך: **שה"ש ב, יג.**
ע' בבה"ז פ' אמור. . שבזהר דף קוף: **ביאה"ז לאדה"א פ, ג.**
יו"ד חכמה ה' בינה: **ראה פרדס שער (כז) האותיות פ"ח. לקו"ת בלק עה, א. דרושים לר"ה נז, ג.**
בלקו"ת בשה"ש סד"ה ששים המה מלכות: **לח, ב ואילך.**
וסד"ה ביום השמע"צ: **לקו"ת דרושים לשמ"ע פו, א.**
ובד"ה ושאבתם מים בששון: **עט, ד ואילך.**
ובד"ה אלה מסעי: **צב, א ואילך.**
ובד"ה להבין מ"ש במאמר פתח אלי': **תו"א וירא יג, ג. סה"מ תקס"ו ע' כט. פרשיות ע' צז.**
ובד"ה ויצוום אל בנ"י: **ראה אוה"ת וארא ע' קצו ואילך.**
חו"ב הם תרין רעין: **ראה זהר בשלח נו, א. ויקרא ד, א ובאור החמה לשם.**
הבן בחכמה וחכם בבינה: **ספר יצירה בתחלתו.**
ממחרת השבת: **ויקרא כג, יא.**

עמוד שלא

אם הבנים שמחה: **תהלים קיג, ט.**
ה' בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**
ע' בלק"ת ר"פ תזריע: **יט, ג ואילך.**
ובת"א פ' בראשית ע"פ וייצר ה' אלקים: **ד, ב.**
שבת ויו"ט שהם או"א: **ראה גם אוה"ת דרושים לפסח ע' תמה-ו.**
העובר לפני התיבה: **המשך לד"ה לפנ"ז. נמצא בכת"י 39 קנו, א. 62 ד, ב. 169 ריז, א.**
ובירושלמי הובא: **תענית פ"א מ"ב (ב, א).**
ממ"ש ע"פ אני ישנה: **ראה לקו"ת שה"ש לה, א ואילך.**
פתחי לי אחותי רעייתי: **שה"ש ה, ב.**

קול דודי מדלג: **שה״ש ב, ח.**

ופסח ה׳ על הפתח: **שמות יב, כג.**

ויתן לך האלקים: **בראשית כז, כח.**

תספרו חמשים יום: **ויקרא כג, טז.**

ואני אפתח לך כפתחו של אולם: **ראה הערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בספר המאמרים תש״ג עמוד 198.**

סד״ה האזינו השמים: **לקו״ת האזינו עג, ב־ג.**

כי יקרא קן צפור: **דברים כב, ז.**

וארז״ל כי יקרא פרט למזומן: **ב״מ קב, א וש״נ.**

עמוד שלב

דבשבת לא נאמר שמחה אלא ענג: **ראה ישעי׳ נח, יג.**

ספ״ב דנדרים: **כ, ב. וראה עירובין ק, ב.**

וע׳ בסידור שער החתונה בביאור כי הנה יוצר הרים: **קלד, ג.**

איש מזריע תחלה יולדת בת: **ברכות ס, א. נדה כה, ב.**

ועיין ת״א ר״פ לך: **יא, א ואילך.**

ולקחתם לכם ביום הראשון: **נמצא בכת״י 39 רסה, ב. 236 ריא, ב. 1048 קב, ב. 1082 מה, א גוכתי״ק.**

ולקחתם לכם ביום הראשון: **ויקרא כג, מ.**

איש מזריע תחלה יולדת בת: **ברכות ס, א. נדה כה, ב.**

(עמ״ש בד״ה אני דפ׳ ציצית): **לקו״ת שלח מה, ד ואילך.**

ויצא הראשון: **בראשית כה, כה.**

אם לעוברי רצונו: **נדרים נ, ב.**

כנז׳ בד״ה בשלח פרעה: **ראה תו״א סא, א ואילך.**

והיינו ע״י: **בכת״י 1082 — והיינו שממשיכים ע״י.**

מדרוש והנצח זו ירושלים: **ראה אוה״ת בשלח ע׳ תרע ואילך.**

ה׳ יחתו מריביו: **שמ״א ב, יו״ד.**

אם תגביהי: **ירמי׳ מט, טז.**

ובספר שו״ס: = **שושן סודות. מובא ע״י כ״ק אדהצ״צ כמה וכמה פעמים. ספר על קבלה.**

עמוד שלג

וסוכה תהי׳ לצל: **ישעי׳ ד, ו.**

ז״ג ח״א עמוד ע״א: **הכוונה לזהר גדול דפוס קרימנה (בס׳ הזהר הנפוצים — דפוס מנטובה — לא נמצא). מובא גם בלקו״ת.**

בד״ה אז ישיר ישראל: **לקו״ת חקת סג, ב.**

ז״ג ח״א עמוד קס״ט: **ראה המצויין לעיל.**

בתו״א פ׳ בראשית: **ז, ג ואילך.**

ולקחתם לכם: **נמצא בכת״י 39 רסז, ב. 236 ריב, א. 1048 קג, ב. 1082 מז, א גוכתי״ק. מובא גם בד״ה ולקחתם תרל״ד.**

בהשמטות זח״א: **מובא גם בד״ה ולקחתם תרל״ד.**

פרי עץ הדר: **ויקרא כג, מ.**

עמוד שלד

במ״א בבה״ז ר״פ בראשית ע״פ המאמר כשושנה: **כנראה הכוונה לבאוה״ז לאדה״א בהוספות.**

יאר ה׳ פניו אליך: **במדבר ו, כה.**

ורחל היתה יפ״ת ויפ״מ: **בראשית כט, יז.**

אחעט״ב: **משלי יב, ז.**

ולא זז מחבבה עד שקראה אמי: **שמ״ר נב, ד. זח״ג רסב, א.**

וכמארז״ל שהנענועים לעורר גשמי: **סוכה לז, ב.**

בתו״א ע״פ וישב יעקב: **כה, ג ואילך.**

בסדור שער הק״ש ע״פ מאמר פנחס דרל״ו: **עז, ב ואילך.**

ולכבודי בראתיו: **ישעי׳ מג, ז.**

עמד שלה

בד"ה כי אתה נרי: **תו"א מ, ג.**
עצם מעצמי ובשר מבשרי: **בראשית ב, כג.**
כי האדם עץ השדה: **דברים כ, יט.**
שו"ה רי"ש סע"א . . ולבעלה כו': **ע"כ נמצא בגוכתי"ק 1082.**
ושם אשתו מהטבאל: **בראשית לו, לט.**
קורים: **כן הוא בהכת"י, וצ"ל: קוראים (כבפתיחתא דאיכ"ר שם).**
הוד והדר לבשת: **תהלים קד, א.**
ואולך אתכם קוממיות: **ויקרא כו, יג.**
בד"ה דרשו ה' בהמצאו: **ראה אוה"ת דברים ע' א'תסא ואילך.**
וכי תמכרו: **נמצא בכת"י 39 רסח, ב. כת"י 236 ריד, א. 1082 מט, א גוכתי"ק.**
זאת קומתך דמתה לתמר: **שה"ש ז, ח.**
דכתיב בשנת היובל הזאת: **ויקרא כה, יג.**

עמוד שלו

והתהלכתי בתוככם: **נמצא בגוכתי"ק 236 ריד, ב. בכת"י 39 רסט, א.**
מים גנובים ימתקו: **משלי ט, יז.**
הד והדר לבשת: **תהלים קד, א.**
דודי צח ואדום: **שה"ש ה, יוד.**
הנך יפה דודי: **שה"ש א, טז.**
את האלקים התהלך נח: **בראשית ו, ט.**

עמוד שלז

עין בעין יראו: **ישעי' נב, ח.**
ביום ההוא כו' זה ה' קוינו לו: **ישעי' כה, ט.**
מ"ש ע"פ צדקת פרזונו בישראל: **מובא באוה"ת נ"ך כרך א' ע' יג בשם ד"ה זה משנת תקס"ט.**
פרזות תשב: **זכרי' ב, ח.**
שתי אבנים בונות שתי בתים: **ספר יצירה פ"ד מ"ד.**

איזו בית אשר תבנו לי: **ישעי' סו, א.**
התהלך לפני: **בראשית יז, א.**
אחרי ה' אלקיכם תלכו: **דברים יב, ה.**
של"ה כ"ב ב': **ראה ג"כ אוה"ת ויקרא ע' תתקמח.**
וכעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל: **במדבר כג, כג.**
אשר הלכו אלקים: **שמ"ב ז, כג.**
כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות: **מיכה ז, טו.**
ואתם תהיו לי לעם: **ויקרא כו, יב.**
יש אחד כו' גם בן ואח אין לו: **קהלת ד, ח.**
עד יעבור עמך הוי': **שמות טו, טז.**
מ"ש במ"א דפי' והתהלכתי: **ראה אוה"ת בחוקתי (כרך ב') ע' תרמ.**
והבאתי עליכם: **נמצא בכת"י 39 ער, א. 236 רטו, א. 1082 נא, א גוכתי"ק.**

עמוד שלח

הסייף והספר ירדו כרוכין: **דב"ר ד, ב. ספרי עקב יא, ב.**
ופניתי אליכם: **נמצא בגוכתי"ק 236 רטז, א. 39 רעב, א.**
במ"ש ע"פ הדרוש בכ"ה בכסליו: **תו"א כט, ג.**
וישע ה' אל הבל: **בראשית ד, ד.**
ונתתי משכני בתוככם: **נמצא בגוכתי"ק 1082 נב, א. בכת"י 39 ער, ב. 236 רטו, א.**

עמד שלט

ואדם ביקר בל ילין: **ראה תהלים מט, יג.**
ועמ"ש מענין אדם ביקר ע"פ ליהודים היתה: **ראה אוה"ת מגילת אסתר (הוצאת קה"ת תש"נ) ע' קנג.**
ואולם חי אני וימלא כבוד: **במדבר יד, כא.**
שו"ה ואזי תהי' . . בתוככם כו': **ע"כ נמצא בגוכתי"ק 1082.**

ושברתי את: **נמצא בכת"י 39 רעא, א. 236 רטו, ב.**
ארז"ל אין עשיר אלא בדעת: **נדרים מא, א. זח"ג רעג, ב.**
גם מצפון זהב יאתה בינה: **איוב לז, כב.**
ועמ"ש בענין מצה עשירה: **ראה אוה"ת דרושים לפסח ע' תנג-נט. תו"א פט, ג.**

עמוד שמ

וזכרתי: **נמצא בכת"י 39 רעא, ב. 236 רטו, ב. 1082 נג, א גוכתי"ק.**
ועמ"ש בביאור ע"פ ראשי המטות: **ראה אוה"ת מטות (כרך ד') ע' א'דש.**
י"ב שבטים . . י"ב בקר דבריאה: **ראה מ"א ז, כה. דה"ב ד, יג. לקו"ת בהעלותך לב, א.**
כמ"ש כה"ג אדמ"ו סד"ה אני דפ' ציצית: **לקו"ת שלח נא, א ואילך.**
ועמ"ש אדמו"ר נ"ע בפי' אנכי הוי' אלקיך בד"ה כל המצוה: **לקו"ת נצבים מה, ב.**
כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם: **יהושע כד, ב.**
וזכרתי את בריתי יעקב: **ויקרא כו, מב.**
וכמרז"ל בזכות ג' ראשין זכו לג' ראשון: **פסחים ה, א.**
ע' בת"א יתרו בד"ה האבות הן הן המרכבה: **עב, ד.**

ע' שמג

(לד"ה וישא אהרן את ידיו): **נמצא בכת"י 350 טו, א. 1048 לב, א. 1049 שכח, א. מכאן עד להלן סוף קטע וזהו עבדים נדפס ג"כ באוה"ת ויקרא ג' ע' תשנט.**
שבסידור בד"ה עבדים היינו: **רצג, ג.**
פרעה אותיות העורף: **לקו"ת ר"פ שמות. לקו"ת (ושער הפוסקים) להאריז"ל וישב מ, א (לט, א). סידור האריז"ל שם.**
בד"ה בשלח פרעה: **תו"א סא, א ואילך.**

מאמרז"ל מ"ט עיזי מסגן ברישא: **שבת עז, ב.**
וירא אלקים את האור כי טוב: **בראשית א, ד.**
מד"ר ס"פ וישלח: **ס"פ פ"ג.**
וכמ"ש בזוהר ע"פ אלה תולדות השמים והארץ: **זח"א כד, ב.**
בת"א פ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו: **כה, ג.**
מאי פרי מצות: **סוטה מו, א.**
כברייתו של עולם ברישא חשוכא: **שבת עז, ב.**
כרחל לפני גוזזיה נאלמה: **ישעי' נג, ז.**

עמוד שדמ

וה' האמירך היום: **דברים כו, יח.**
בזוהר ר"פ נח בענין אלה פסל את הראשונים: **עט, ב.**
במד"ר פ' אחרי ע"פ כשושנה בין החוחים: **פכ"ג, ו.**
למעלה . . צמצום . . מקום פנוי: **ראה ע"ח ש"א ענף ב.**
חכמה הנק' ראשית: **ראה זהר בראשית לא, רע"ב. תקו"ז רת"ל.**
בלק"ת פ' פנחס בד"ה את הכבש אחד: **עז, ג ואילך.**
ועשית יריעות עזים: **שמות כו, ז.**
שחורה אני ונאוה: **שה"ש א, ה.**
סד"ה כנשיר יעיר: **לקו"ת שה"ש עח, ג.**
ויעקב . . בריח התיכון: **ע"ד שמות כו, כח. וראה זהר תרומה קעה, ב. בלק קפו, סע"א. זהר בהקדמה א, ב. אור התורה ויחי ח"ב שפה, ב.**
ויעל אברהם ממצרים: **בראשית יג, א.**
מי יתן טהור מטמא: **איוב יד, ד.**
דם נעכר ונעשה חלב: **בכורות ו, ב וש"נ.**
בת"א סד"ה ואלה שמות בנ"י: **מט, ד.**
אותותינו לא ראינו: **תהלים עד, ט.**
סד"ה כי ההרים ימושו: **לקו"ת תצא מ, ד.**

אם עושין תשובה נגאלין: **סנהדרין צז, ב.**
בלקו"ת בשה"ש סד"ה הסבי עיניך: **לו, ג.**

עמוד שמה

ובפ' אמור בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י פ"ד: **לקו"ת אמור לא, ד.**
ובד"ה מה טובו פ"ה: **לקו"ת בלק עד, ג.**
כי הנה הסתיו עבר: **שה"ש ב, א.**
בלקו"ת . . ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י פ"א: **לג, ג.**
ויוציאנו ה' אלקינו . . או"א שהלבישו: **ראה פע"ח שער (כא) חג המצות פ"ז.**
בלקו"ת . . סד"ה להבין מפני מה יו"ט דפסח: **טז, א.**
ושם בסוף הדרוש: **שם טז, ב.**
בפע"ח בפ' עבדים היינו לפרעה: **ראה פע"ח שער (כא) חג המצות פ"ז. וראה סידור להאריז"ל סדר הגדה לד"ה עבדים היינו.**
וע' בסידור: **שער חג הפסח.**
שנתבאר במ"א ע"פ ואם זרוע כאל לך: **איוב מ, ט. ראה יהל אור ע' שסו. וראה אוה"ת נ"ך (ישעי') קנז, א. ושם בע' ב. — ועמ"ש בבוך תרט"ו ע"פ כי ישאלך בנך.**
ועמ"ש בענין חמשה קנינים קנה הקב"ה: **ראה אוה"ת שבועות קעד ואילך.**
בת"א בד"ה וקבל היהודים: **צז, ד.**
וסוס אשר רכב: **אסתר ו, ח.**
סוס ב"פ ס"ג: **ראה אוה"ת פ' וירא צה, ב ביאור ע"ז.**
גאה גיאה על גותניאי: **שמות טו, א — תרגום אונקלוס — אתגאי. וראה אוה"ת שם.**
ועמ"ש ע"פ ויגבה ד' צבאות במשפט בסעי' ב' וסעיף ג': **ישעי' ה, טז. וראה אוה"ת ישעי' ע' קנז.**
שם סעיף ד': **ע"כ נמצא בכת"י 350.**
בדרך עדותיך ששתי: **תהלים קיט, יד.**
נובלות חכמה שלמעלה תורה: **ב"ר פי"ז, ז.**

בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת: **לקו"ת בשלח א, א.**
וסידור בד"ה ועשו להם ציצית: **ג, ג ואילך.**
וזכרתם את כל מצות ה': **במדבר טו, לט.**
במדב"ר ע"פ אם בחקתי תלכו: **פל"ה, ד.**

עמוד שמו

בת"א ס"פ מקץ: **מא, ד.**
כל אשר חפץ ה' עשה: **תהלים קטו, ג.**
כולם בחכמה עשית: **תהלים קד, כד.**
בדבר ה' שמים נעשו: **תהלים לג, ו.**
ומי צור כאלקינו: **שמ"א ב, ב.**
בלקו"ת סד"ה זאת חוקת התורה: **נט, ד.**
ובד"ה אם בחוקותי: **לקו"תי מה, א ואילך.**
בת"א פ' תצוה בד"ה ועשית ציץ: **פג, ג.**
ופתחת עליו פתוחי חותם: **שמות כח, לו.**
גליף גליפו בטה"ע: **זח"א טו, א.**
באר חפרוה שרים: **במדבר כא, יח.**
וע' בה"ז פ' בחקתי: **לאדה"א פג, א ואילך.**
ערבים עלי ד"ס: **שהש"ר א ע"פ כי טובים (ד). וראה ע"ז לה, א.**
ואם צדקת מה תתן לו: **איוב לה, ז.**
וכי מה איכפת לו להקב"ה בין שוחט מן הצואר: **ראה ב"ר מד, א.**

עמוד שנא

זח"ג ויקרא ד"ז ע"ב: בכת"י 1076 רכג, ב.
הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: **תהלים קלג, א.**
צדיק כתמר יפרח: **שם צב, יג.**
בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת פ"ה: **לקו"ת דרושים לר"ה נז, ג ואילך.**
מה יפית ומה נעמת: **שה"ש ז, ז.**
אחת שאלתי: **תהלים כז, ד.**
כל שאור וכל דבש לא תקריבו: **ויקרא ב, יא.**
ברזל בברזל יחד: **משלי כז, יז.**
הן הן עדי יחוד: **קידושין סה, ב.**

עמוד שנב

בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי הראשון: **לו, א ואילך.**

בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך: **מד, ב ואילך.**

בת"א סד"ה ענין הברכות: **ז, ב.**

ובלק"ת בד"ה מי מנה: **סז, א ואילך.**

ועיין בסידור ע"פ ועזוז נוראותיך: **מז, ג.**

מפתח המאמרים

ע"ס ויקרא

שנדפסו בשאר כרכי אור התורה

מפתח המאמרים
ע"ם ויקרא
שנדפסו בשאר כרכי אור התורה

*

ויקרא

צו

הערה: לשלימות הענין באו כאן גם ביאורי המצות שבס' דרך מצותיך להצ"צ השייכים לס' ויקרא.

קדושים

בחקותי

[illegible]

פאקסימיליא מגוף כתב יד קודש של אדמו״ר הצמח צדק (נדפס לעיל ע׳ ריז)

והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו
את נפשותיכם

פאקסימיליא מגוף כתב יד קודש של אדמו"ר הצמח צדק (נדפס לעיל ע' רצה).